

HISTORIA

S E U

COMPENDIOSA DESCRIPTIO PROVINCIAE HUNGARIAE

ORDINIS MINORUM S.P. FRANCISCI,
Strictioris Observantiae, militantis sub Gloriosissimo

T I T U L O
S A N C T I S S I M I
S A L V A T O R I S.

A U T H O R I T A T E

NICOLAI V. PONTIFICIS MAXIMI

Olim à Savo Hungariae fluvio ad Scythiam usque,
& Mare Tartaricum extensae,

IN DUAS PARTES DIVISA

Continens ORTUM, & PROGRESSUM ejusdem,
Conventuumq; ac Residentiarum in quibus hodie
Fratres Altissimo famulantur.

O P E R A, & S T U D I O

R. P. F. URBANI FRIDRICH,

Diffinitoris Habitualis, & Provinciae Chronologi, ex
Bullis Summorum Pontificum, Diplomatum Regum, & pervetustis Manuscrip-
tis, ac aliis literariis documentis in utilitatem Fratrum Almae hujus
Provinciae collecta, & compilata.

C U M F A C U L T A T E S U P E R I O R U M.

C A S S O V I A E,

Typis Academicis Societatis JESU, Annô M. DCC. LIX.

PROLOGUS

A D

LECTOREM SERAPHICUM.

*M*ulti sunt Lector Seraphice, qui Majorum suorum Ortus, & Prosapiam sedulo labore investigant, exquirunt, eorumque præclare gestis vasta librorum volumina complent, ut illorum commendationem gratæ posteritati transmittant. Nec alter scopus est Partis primæ hujus Operis, quam ut tibi hujus Almæ Matris tuæ Provinciæ Salvatorianæ Ortum, & Progressum, si non vivido, saltem non obscuro colore delineatam proponat. Quæ sanè quàm plurimum Fratrum, Gloriosorum nempe Martyrum, sanguine rigata, devotorumque Confessorum zelosis, ac assiduis laboribus in animarum ad gremium S. Matris Ecclesiæ reductione, & fructuosa conversione exantlatis, Sanctitatēque illustrata, suos ramos longè, latèque diffudit, Religiosa filiorum suorum Domicilia à Savo Regni Hungariæ famoso fluvio ad Scythiam usque, & Mare Tartaricum extendens, hos eidem limites ampliante Supremo in terris Ecclesiæ Pastore Nicolao V. Pontifice Maximo per Bullam Ineffabilis Providentiæ annò 1447. emanatam.

Et quia nihil est tam stabile, & validum, quin illud tempus antiquet, & memoriæque posterorum de facili subducatur. Hinc est, quod Provincia hæc Salvatoriana quondam amplissima, ac florentissima antiquorum suorum Conventuum mæsta tantum rudera cernat, & aliquorum non nisi nuda nomina legat, imò quorundam nec nomina reliquit invida antiquitas. Siquidem anteaetis ætatibus non una, at sæpe sæpius iterata Bellorum procella, Infidelium barbara Tyrannis, & insanus hereticorum furor in Religiosos, & eorum Domicilia nimium desæviens, plurima ædificia Personis Deo sacratis erecta expilaverit, ac solo æquaverit, cum nominibusque unà consépeliivit. His itaque, quæ fuerunt, & non sunt altò silentiò prætermisissis. Pars secunda hujus Operis tibi Lector Seraphice ob oculos ponit Conventus, & Residentias, in quibus hodie Fratres Altissimo præstant famulatum, ut quorum labore, industriâ, studiò, ac piâ Munificentia initium, progressumque acceperunt, eosdem grata mente recolat, quod & futuri facturi sunt, nominaque, & laudes eorum celebrabunt. Neque mirari pergas, si stylum hic non ubique sibi concordem repereris, nam hoc diversæ manus effecerunt. Siquidem annò 1753. P. Urbanus Fridrich Chronologus Provinciæ institutus, ex transmissis sibi à Conventibus literariis documentis, & aliis pervetustis Manuscriptis magno cum studio, & diligenti labore Historiam hanc compilaverit, & annò 1758. in finem deduxit, qui & annò eodem laborum suorum mercedem recepturus ad æternam Provinciam transiit, cujus portio sit in lumine viventium. Opus dein per P. Ministrum Provinciale Bartholomæum Marada sine revidendi, & approbandi secundum morem Ordinis, submissum est duobus Patribus Theologis hujus Ordinis, & Provinciæ, qui reviderunt, relegerunt, & approbârunt, eâ tamen lege, ut quedam demerentur, & aliqua superadderentur. Hinc contigit, quod excussis diligentius quasi demud Conventuum Archivis, & literarum scriniis, nonnulla reperta, & subministrata sint, quæ Historiæ per antefatum Chronologum collectæ, ut majorem claritatem adderent, addita sunt. Ac tandem ut publicam lucem videat, prælo, in tui duntaxat Lector Seraphice utilitatem subditum est. Non diffiteor, Opus hoc, licet non immodico labore collectum, Zoilos, & Momos inveniet, qui hic tum Minervæ rudem penicillum, tum Historiæ non servatas leges, & ordinem sugillabunt. Non tamen deerunt boni, & æqua judicantes, qui laborem, & sinceram intentionem Authoris pensantes, in saniolem sententiam abire non erubescunt. Tu verò Lector Seraphice Opus hoc, gratò, & benevolò animò lege, & revolve, & si quæ inveneris menda, emendare stude. Vale.

FACULTAS

A. R. P. MINISTRI PROVINCIALIS.

HISTORIAM Provinciæ nostræ SS. Salvat. in Hungaria per *R. P. Urbanum Fridrich* Prædicatorem, Diffinitorem Habitualement, & p. t. Guardianum Cremniczientem, ex antiquis Manuscriptis, & diversis documentis studiosè compilatam, ac non solum à duobus SS. Theologiæ Lectoribus, & Provinciæ Diffinitoribus actualibus diligenter perlectam, & approbatam, verum per me quoque in aliqua parte revisam, pro usu duntaxat Patrum, & Fratrum hujus nostræ Provinciæ, de consensu, & licentia eorum, quorum interest, typis mandari posse, præsentibus facultatem impertior. Dedi in Conventu nostro Cassoviensi ad S. Antonium Patavinum Die 4. Septembris, Annò Dom. 1758.

Fr. Bartholomæus Marada
Minister Provincialis.

Approbationes Theologorum Ord. Prov. Salvatorianæ.

Vidi, & quantum licuit, attentè revidi Opus hoc, cui Titulus HISTORIA Provinciæ SS. Salvatoris in Hung. à *R. P. Urbano Fridrich* Provinciæ Diffinitore Habituali, ac p. t. Conventus Cremniczientis Guardiano magna cum industria compilatum, in quo siquidem nihil contra Fidem, morumque candorem repererim, verum omnia, ordinata methodo conscripta, quæ de *Ortu*, & *Progressu* Almæ hujus Provinciæ SS. Salvatoris, ejusque vicissitudinibus, nec non Conventuum Constitutionibus, omnibus Superioribus, æquè, ac subditis, claram, & genuinam notitiam, eruditionemque, Seraphicæ etiam posteritati transcribendam præbere possunt deprehenderim, eapropter, ut publicam lucem aspiciat, dignum judico. Dabam in Conventu nostro Cassoviensi ad S. Antonium Paduanum. Die 2. Septembr. Annò 1758.

Fr. Cajetanus Szalomon
SS. Theol. Lector, Prov. Diffinitor actualis.

Opns hoc sub Titulo HISTORIA Provinciæ SS. Salvatoris in Hung. industriâ *R. P. Urbani Fridrich*, ejusdem Provinciæ Prædicatoris, olim Diffinitoris Actualis, nunc verò Conventus Cremniczientis Guardiani studiosè elaboratum, ex commissione A. R. P. Ministri Provincialis satis industriose perlustravi, atque perlegi, in quo, cum nihil à Fide sana, & Catholica, ac bonis moribus alienum invenerim, imò *Ortum*, & *Progressum* Provinciæ, Conventusque exactè referri repererim, proindeque memoriâ, & lectione dignum deprehenderim, ut ad Dei Gloriam, Religionis, & Provinciæ nostræ decorem typis mandari possit, dignissimum censeo. Dedi in Conventu nostro Cassoviensi, Divo Antonio Paduano Sacro, Die 29. Augusti, Annò 1758.

Fr. Demetrius Hofszúmezei
SS. Theol. Lect. & Prov. Diffinitor. act.

HISTORIA

DE

ORTU, & PROGRESSU PROVINCIAE SS. SALVATORIS IN HUNGARIA.

PARS PRIMA.

DE PROVINCIAE HUIUS ORIGINE, SUPERIORIBUS, CAPITULIS, REBUSQUE NOTABILIORIBUS.

PROLOQUIUM.

Enuinam unius notitiam, ex rei alterius, licet quandoque diversae cognitione persape haberi, nullus dubitat, hinc nemo miretur, neque mihi succenseat, quod dum hoc loco Provinciae Hungariae SSmi Salvatoris incunabula se reperire, & reperiendo lustrare putabat, citra spem suam in Originem Vicariae Bosniae Fratrum Ordinis Minorum, se incidere advertat; sic namque duo haec successione quadam sunt ad invicem conjuncta, ut nemo Ortum Provinciae hujus SS. Salvatoris genuinè cognoscat, quin prius illius Primordia videat. Granum Sinapis ab homine Evangelico, Fratre inquam Gerardo Odonis, olim Totius Ordinis Minorum Generali Ministro, in agro Bosniaco seminatum, illa dici merito poterat, quod licet in primordiis minimum fuerit, paucissimarum nempe hujus Ordinis Personarum Cœtus, nihilominus paucos in ra annos, in tam magnam crevit arborem, ut totam ferè Hungariam occupârit. Præquam ergo, hujus arboris ramos latè per Regnum Hung. extensos, Provinciam nempe SS. Salvatoris in 10. Custodias divisam, seu potius ejus primordia, & progressus sp. ætemus, Ortum, & erectionem Vicariae Fratrum Minorum de Observantia, seu eo tum de Familia nuncupatorum, in Bosnia, præmittere est necesse. Sit proinde:

CAPUT I.

De Origine Vicariæ Bosnensis.

N. 1. **P**ostquam Seraphicus Patriarcha, & Ordinis Minorum Fundator Inclytus S. FRANCISCUS, solutô mortalitatis debitô, æternam in Cœlis mercedem recepturus, sine sanctissimo quievisset, Religiosâque ab ipso instituta Familia, brevi temporis intervallo, fere toto Orbe terrarum propagata esset, aded, ut in hoc quoque Regno Mariano Fratrum bonus odor diffunderetur, plurimâque haberent extructa Religiosa Domicilia, accidit Annô 1339. Totius Ordinis Generalem Ministrum, Fratrem nempe Gerardum Odonis, seu Odonis, Officio suo juxta Cap. 10. Regulæ Sacræ satisfacere, Fratresque suos (tunc de Communitate post verò Conventuales vocatos) in Hungaria visitare cupientem, per Provinciam, seu Regnum Bosniæ transire, quod cum fere totum Manichæorum hæresi infectum cerneret, indoluit super cœcitate eorum, plurimumque sollicitus, qualiter ad viam Salutis eos reduceret, Provinciæ Banum, nomine Stephanum adiit, apud quem commorando, doctrinâ suâ, & eloquentiâ, ac vitâ cumprimis exemplari, tantum profecit, ut non modò ipsum, cooperante Spiritû Sancti gratiâ Christo lucrifecerit, verum ex ejus indulto, ac auxilio singulari, plurima loca acquisiverit, Conventus, & Ecclesias, Fratribus Minoribus aliunde ed ordinatis exædificaverit, construxeritque. Et ne Fratres sui, velut grex sine pastore desolati permanerent, priusquam abinde discederet, socium suum Fratrem Peregrinum de Saxonia eisdem præfecit, quem etiam tanquam suas vices gerentem, Vicarium Fratrum declaravit. Unde originem sumpsit, Vicaria Bosniæ Fratrum Minorum Observant. ita nempe volentē, & annuente, ipsô P. Ministro Generali prædicto.

Vicariæ
Bosnensis
initium.

Et si verò, memoratus Minister Gen. Fr. inquam Gerardus Odonis, ob admittas quasdam in puncto paupertatis laxitates, apud zelosos Regulæ Observatores non usque aded bene audiat, ex quo mirabitur forsan quispiam, quomodo ipse, utpote de Communitate Fratrum existens Vicariam hanc sub nomine, & titulo Regul. Observantiæ fundaverit? huic tamen dubio occurrere videtur, P. March. dum in *Exposit. Reg. in Cap. 8. ejusdem q. 4. §. 2.* testatur, zelum P. Gerardî contra relaxatos Fratres satis enituisse, in hoc, quòd an. 1331. in Capitulo Gen. Perpiginacensi, Statuta S. Bonaventuræ, & Successorum, omnino restituerit, & dictis SS. Patrum exornaverit, quæ ab omni relaxatione Regulæ plurimum esse aliena, nemo est qui non videat, quod signum est P. Gerard. Regul. Observantiæ multum favisse, adeoque etiam Vicariam hanc sub hoc titulo erexisse, præsertim cum & Fratres illi quos secum in Bosniam adduxerat zelosissimi Sacræ Regulæ fuerint Observatores. Jam ergo:

Vicaria
hæc sub tit.
Regularis
Observ.
erecta.

Primus Vi-
carius Bo-
snensis Vi-
cariæ.

N. 2. I. VICARIUS Neo-erectæ Fratrum Min. de Observ. Vicariæ Bosnensis fuit Fr. Peregrinus de Saxonia An. 1339. die 5. Octobr. per jam dictum Ministrum Gen. institutus, qui rexit Familiam 10. annis, fuitque Episcopus Bosniæ, tandem piè decedens, sepultus est in Diakovo. Porro sub hoc Vicario Fratres, tam exemplarem, & admirabilem cum puritate Regulæ Seraphicæ, ac coruscatione miraculorum duxere vitam, ut devoti Domini Hungari, non tam audientes, quàm frequenter oculis propriis, quæ fiebant cernentes, tempore Ludovici I. Regis Hung. zelo pietatis commoti, in ipso quoque Hung. Regno, plurima eisdem construxerint Domicilia, quorum Primum ut Annales Prov. SS. Salv. testantur, fuit, in loco *Cheri* nuncupato, Diœcesis Csanadiensis, sub Titulo B. V. MARIÆ in Cœlos Assumptæ, cujus loci occasione Fratres Observantes in Hung. existentes per multos annos Monachi Cherienfes, vulgò *Cheri Barátok*, vocabantur, ad differentiam aliorum, præsertim Fratrum de Communitate, post Conventualium nominatorum, jam prius in Hungaria existentium.

Fratres de
Famili. ob-
tinent loca
in Hung.

II. VICARIUS fuit Pr. Fr. Martinus de Ast die 8. Aprilis An. 1349. à Re- Secundus Vicarius.
verendissimo P. Guilielmo Farineriò, Ministro Gen. institutus.

III. VICARIUS Vicariæ Bosnensis fuit Pr. Fr. Franciscus de Florentia à Tertius.
mox memorato Reverendiss. Patre Guilielmo institutus An. 1350. die 10. Maji.

IV. VICARIUS Pr. Fr. Lucas de Hungaria pariter ab eodem R. P. Mini- Quartus.
stro Gen. Annò Domini 1356. institutus.

V. VICARIUS P. Soltaldus de Florentia, institutus An. Dom. 1361. per Re- Quintus.
verendiss. P. Marcum à Viterbio; totius Ord. Generalem Ministrum.

VI. VICARIUS iteratò Pr. Fr. Franciscus de Florentia, secundo per mox Sextus.
dictum R. P. Ministrum Gen. Annò 1363. institutus.

N. 3. Porro hujus Vicarii tempore, ut habetur in Urb. Prov. Invidissimus, Rex Ludo-
vic. I. sub-
jicit sibi
Bulgariam,
& alia Re-
gna pro
quibus cõ-
vertendis
petit Fra-
tres Mino-
res.
& devotissimus Rex Hung. Ludovicus I. Bulgariam, & alia Regna in Confinibus
Hungariæ expugnando suæ subjecit potestati, vidensque, ea hæresi, schismate &c.
repleta, scripsit Epistolam Reverendissimo P. Ministro Generali, petens, quate-
nus ad Bulgariam, & alia Regna in Confinibus Hungariæ sibi subiecta, Fratres
Minores in majori mitteret copia, enarrans in eadem Epistola, quomodo non
ita pridem octo Fratres ad prædicandum illis populis Verba Vitæ æternæ missi,
intra dies circiter 50. ultra ducenta hominum millia converterint &c. quibus
P. Minister Gen. auditis summò affectus gaudiò, scripsit ad Ministrum Provin-
ciæ S. Francisci Epistolam, universæ Fratrum multitudini, quæ ad proximè fu-
turam diem Indulgentiarum Portiunculæ lucrandarum constitutam quottannis con-
venire solet, legendam, ut intellecto felici fidei progressu, lubentius ad opus pro-
sequendum assurgerent. Iste autem fuit tenor prædictæ Epistolæ.

N. 4. Charissime Minister! Hesternâ die ab Inclito Rege Hungariæ Ludovico, & à Epistola
Ministri
Gen. ad
Ministram
Provinciæ
S. Franc.
Vicario Bosnæ, quasdam litteras, omni Spiritûs jucunditate plenissimas lætus accepi,
grandis prorsus meditationis exardescere cæpit ignis, & succensi fervoris prodire favillæ,
& animatio quædam potens, & valida, ad conversionem infidelium populorum. Illis siqui-
dem litteris intimatum est mihi, quod recenter per Servos suos Fratres nostri Ordinis,
Vicariæ Bosnensis, tam magna, & mirabilia Deus operatur, ut quamvis multi sint nu-
merò, nullò tamen modò sufficiant currentes ad Sacræ regenerationis lavacrum baptizare,
& ministrare hominibus Sacramenta. Unum è pluribus intimare cupivi: quoniam ad
petitionem Christianissimi, & devotissimi Regis Hungariæ, Vicarius meus Bosnensis, ad
illam Patriam, Regno, ac Vicariæ contiguam, Octo Fratres nostri Ordinis sibi subdites
destinavit, qui intra 50. dies ultra ducenta millia hominum baptisârunt. Et ne forte
de numero scrupulus oriatur, jussu Regis omnes baptisati, in scripturam sunt redacti,
ali-
lius tamen Regionis, ut scribitur, necdum tertiam partem converterunt, sperant nihilo-
minus firmissimè aperiri eis ostium fidei, Domino N. J. Christo, quidquid residuum fuerit
in caulam Dominicam congregante. Currunt cum suis Principibus gentes infideles, ju-
venes, & Virgines, senes cum junioribus turmatim confluent ad baptismum; Hæretici
similiter, & Schismatici ad veritatem fidei orthodoxæ, & ad unitatem Sacro-Sanctæ Ro-
manæ Ecclesiæ revertuntur, ipsorum etiam Sacerdotes, atque Calugeri, sub iugo fidei ef-
ficiuntur humiles, qui in sua hæresi nimis antea fuerunt pertinaces; edificare voluerunt,
loca nostræ Religionis quàm plurima, ut fructus virtutis, unitatis, & fidei perseveret.
Igitur lætentur Cæli, & exultet terra, & omnis lingua Dominum glorificet; terra si-
quidem mota est, & Cæli distillaverunt à facie Dei Sinai, pluentes his diebus solito abun-
dantiùs pluviâ bonam, quam segregavit Deus hereditati suæ, hereditati utique Fratrum
Minorum, ut non reperiatur vacua in eis Lux Christi, sed eorum manibus repleatur
multitudine gentium conversarum. Unum est tamen quod Spirituali huic gaudio doloris
aculeum intermiscet, messis quidem multa, sed operarii valde pauci: Ecce regiones jam
albæ sunt ad messem, sed non sunt qui sufficienter metant, & fructum in vitam æternam
valeant congregare. Propterea mihi intimatum est cum fletibus, quod si numerus Fra-
trum non augeatur, immensus fidei fructus negligitur, atque dimittitur, & perduntur
animæ, pro quibus Salvator pretiosum Sanguinem suum fudit, perditur tota illa Bul-

garia populosa, quam Rex ille invictissimus Hungarorum dudum potenter obtinuit, & præcipue Civitas illa Bodon famosa nostris, & magna, nisi ibi Fratres numero plures destinarentur. Paterini, & Manichæi sunt amplius solito dispositi baptisari, & ad Christum verum Lumen converti, si non descerent, qui viam hujus Luminis demonstrarent. Piissimus Rex præfatus cernens de multis nationibus, atque Regnis multos in eodem sancto proposito, admiratione repletur, & gaudio, devotè postulans, ut ex ipsis Fratribus partium diversarum ad duo millia transmittantur, quos valde religiosè collocare disponit, adeoque zelo fidei Catholicæ, & conversionis infidelium, fidelissimus Rex effervuit, ut etiam proprium Corpus vellet exponere, & pro conversione gentium seipsum totum dare. Igitur exurgant Viri Religiosi, imitatores Filii DEI, & fideles Filii B. Francisci, & ad laborem messis viriliter se accingant, in exultatione metant, & in labores seminantium fideliter introeant, ut, & qui seminant, & qui metunt pro granis purissimis in horreo Domini congregatis, panem suavissimum in Regno Dei, & Mensa Christi religiosè manducent. Tu verò Minister omnibus Fratribus convenientibus ad Sacram, Indulgentiam Portiunculae, præsentis litteras distinctè, & intelligibiliter legi facias, seu legas eosque quantum vales, ferventer, & efficaciter exhorteris, ac constanter inducas ad capiendum fructum tantæ salutis, ut cum omni promptitudine se disponant, eisque ex parte mea denunties, ut si qui Spiritu Dei tacti, illuc voluerint proficisci, ad meam præsentiam debeant alacriter, & securè venire, ut obedientia, & benedictione percepta, suum jacentes in Domino cogitatum Inspirationem Divinam liberius, & securius exequantur, Vale in Domino, & ora pro me.

Ita Vadding. ad an. 1366. n. 15. & 16.

Item Urbar. Prov. SS. Salvatoris.

Multi FF.
de Famil.
conferunt
se ad Reg.
Hung.

N. 5. Itaque intellectis his, quæ Epistola continebat multi Fratres zelò fidei, & lucrandæ aliorum salutis succensi, venère ad Ministrum Gen. & accepta benedictione, cum humili obedientia, ibant ad præsentiam devotissimi Regis Hung. quibus secundum paupertatis Statum, sicut ipsi volebant, plurima cum gaudio loca in Confinibus Hungariæ constructa sunt, videlicet in Orfova, Hatchak, Kunio, Alfan, vel Luko-Harako, &c. Imò in ipsa quoque Hungaria, ut in Cheri, Sebes, Jeneö &c. Hic est ille locus Cheri à quo ut sup. dictum est, Fratres nostri Hungari Cherienses appellari cœperunt.

Septimus
Vicarius.

N. 6. VII. VICARIUS Vicariæ Bosnensis fuit Pr. Fr. Bartholomæus de Alverna An. 1367. à prælibato Ministro Gen. Marco Viterbiensi (qui dein Cardinalis factus est) institutus.

¶ Reges Hungariæ
Cherienses & Bosnenses
intraierunt et
loca quam præfatus
destinaverunt.

Quamdiu autem hic Vicarius rexerit Familiam Bosnensem, certitudo nulla habetur, nam ab anno 1367 usque ad subsequentis sæculi annum octavum, alter fuisse non deprehenditur. Hoc certum est, quòd post piissimam Ludovici Hung. Regis mortem, quæ annò 1382. accidit, maximas Fratres Bosnenses passi sunt tribulationes, non modò à Schismaticis, verum etiam à Fratribus de communitate dictis, ægrè ferentibus hanc unicam his in partibus Vicariam Bosnensem videlicet, de Regulari Observantia nuncupari; unde plurimi Fratres Itali, qui ex mandato Reverendissimi P. Ministri in Pannoniam, ejusque Confinia, ob lucrum venerant animarum, ad proprias reversi sunt Provincias. Nihil ergo mirum, si vel de alio Vicario nîl constare potest, vel jam dictum toto hoc tempore per annos ferè 41. Familiam Bosnensem rexisse dicamus.

Capitulum
Gen. cele-
bratum in
Hung.

Intra hoc quoque tempus annò videlicet 1379. ad petitionem Regis Ludovici, & Elisabeth Reg. ejus Matris, celebrata sunt Comitia Gen. Ord. Strigonii in Hung. ubi in Ministr. Gen. electus fuit Pr. Fr. Ludovicus Donatus à Venetiis.

Octavus
Vicarius.

VIII. VICARIUS fuit Pr. Fr. Petrus de Scena, institutus annò Domini 1408. à R. P. Antonio de Piretto Ministro Generali.

Nonus.

IX. VICARIUS Pr. Fr. Henricus de Polonia ab eodem Ministro Gen. institutus annò 1411. antequam litteræ confirmationis ad eum venissent, in Domino obiit. Cui mox successit.

Decimus.

X. VICARIUS Pr. Fr. Mathias de Anglia ab eodem Ministro Gen. P. Antonio institutus.

XI.

XI. VICARIUS Pr. Fr. Blasius de Hungaria, sive Zalka, Annô Doñi 1420. Undecimus. in Festo Annuntiationis B. Mariæ V. fuit electus à Fratribus in Diako, & tandem confirmatus per præfatum Ministrum Generalem. Post cujus obitum celebratum fuit Generale Capitulum in Civitate Forolivienſi in Æmilia, ubi electus fuit in Ministrum Generalem Reverendiſſ. Pr. Fr. Angelus Salvettus Minister Provinciæ Tufciæ Annô 1421. Fuit Vir paupertatis amans, ſed ejus conatus quoad reformationem mors præpopera interrupit.

N. 7. Quare celebratô Capitulô Generali Annô Domini 1424. Aſſiſi, electus fuit in Ministrum Generalem R. P. Antonius de Maſſa, qui multum relaxatus Ordinem quoque relaxavit, & bonis Fratribus ſui Statûs Obſervatoribus, & Zelatoribus contrarius fuit. Quapropter ſuæ Profeſſionis veri Zelatores, & Regularis Obſervantiæ amatores, cœperunt à Conventibus, & cura Miniſtrorum recedere; quò factum eſt, ut Annô 1430. de ordinatione Martini V. celebraretur novum Capitulum Generale Aſſiſi, in quo præſidente Cardinali Joanne Cervantes, convenientibus in unum univerſis totius Religionis Suffragatoribus, tam ex Patribus Conventualibus, quàm Obſervantibus, objecta fuere varia puncta remiſſi regiminis, & ſupinæ ſocordiæ Antonio de Maſſa Miniſtro Generali. Quibus diſcuſſis, & ritè probatis, amotus fuit ab officio, cum honore tamen translatus ad Patriæ ſuæ Epiſcopatum. Dein omnium Suffragantium votis electus fuit in Ministrum Generalem R. P. Gulielmus de Caſali, qui Obſervantium Familiam valde dilexit.

N. 8. In eodem Capitulo publicatæ fuerunt quædam Conſtitutiones valde ſalutares à S. Joanne Capiftrano compoſitæ, & à Martino V. Summo Pontifice confirmatæ, atque ab omnibus Capitularibus acceptatæ, quò viſô etiam Obſervantes ſpontè dimiſerunt Vicarios, tam Generales, quàm Provinciales, ſubjicientes ſe immediatè ipſi Miniſtro Generali ad introducendam in ordine perfectiorem unionem. Verùm quia nondum ſolutô Capitulô cœpit multos de Communitate hujus acceptationis, & in eam præſtiti juramenti pœnitere, petierunt relaxationem à juramento, atque etiam impetrârunt. Ob quod etiam PP. Obſervantes cupientes vivere in primo rigore, nec novum aliquod relaxativum Privilegium primis Sæculis Ordinis non præſtatū admittere volentes, reſolverunt denuò aſſumere ſuos Vicarios Generales, & Provinciales, eò quòd, & illi de Communitate à ſuo primo promiſſo jurato receſſerint. Reclamabant Patres de Communitate, nolentes id ampliùs Obſervantibus concedere, quare non levis orta eſt iterum inter eos controverſia, ſub qua cùm Martinus V. è vivis exceſſiſſet, uſque ad ſubſequentem Pontificem manſit indeciſa.

N. 9. Igitur Martinô V. vitâ functô, ei Annô 1431. Succeſſit Eugenius IV. antea Gabriel Condomerius dictus, cui S. Joannes Capiftranenſis (ut notat Luc. Vading. Tom. 10. fol. 177.) hunc honorem prædixerat ante aliquot menſes; cùm enim in Regionem longinquam profeſſurus, valedicens ei, ut Cardinali, ſummâ reverentiâ pedes oſculatus fuiſſet, reique novitate excitus Cardinalis, quæreret: Cur ita præter morem faceret, antea ſolitus manum duntaxat oſculari? reſpoſuit Joannes: ſe venerari Sacram illam Cœlo cognatam, quam in eo prævideret dignitatem, neque ampliùs viſurum, niſi in ſupremo Eccleſiæ ſaſtigio. Quare dum tertio ab electione die Eugenio congratulaturus accedit, colloquium hoc propheticum Pontifex ei in mentem reduxit, promiſitque, veterem amicitiam, quâ eum ſummopere diligebat, majori fore lucro fovendam. Id ſolùm ſe cupere dixit Capiftranus, ut Regularem Obſervantiam in priſtinum reſtitueret Statum, quem ante comitia Generalia annô proximè elapſô Aſſiſi celebrata, habebat, nimirum, ut ſub ſuæ vitæ, & profeſſionis Vicariis regeretur, cùm jam probaverit unionem à Martino Pontifice intentam, Religioni reformandæ potiùs obſuiſſe, quàm porſuiſſe. In quem etiam finem propoſuit Pontifici F. Bernardinum Senenſem Virum doctiſſimum, & ad hujusmodi Familiæ regimen maximè idoneum.

Pontifex
mandat in-
stitui Vica-
rium Gene-
ralem super
Observan-
tes.

Bernardi-
nus Senen-
sis fit Vicar.
Gener. Ob-
servantium.

Quibus auditis Pontifex non modò hæc, sed & majora beneficia pollicitus adimplevit, quidquid sive conservandæ sive augendæ Congregationi Observantium expediebat abundè largitus. Nam mox accersens Gulielmum Ministrum Generalem ei præcepit, ut Fratrem Bernardinum Senensem suum Vicarium, & Commissarium super Fratres Regularis Observantiæ zelatores, plenariâ auctoritate institueret. Cujus mandatis satisfacere cupiens Minister Generalis tandem Annò 1438. præfatum Bernardinum Senensem (jam inter Sanctos relatum) novum Vicarium Generalem Observantium instituit, quem in talismodi officio Eugenius non solum diplomate Pontificiò confirmavit, sed & hanc gratiam per Bullam: *Ut Sacra Ordinis* Annò 1445. ampliavit. Ita Gubernatis Tom. 2. fol. 58. 59. & 73.

N. 10. Sicut ergo priùs, ita & deinceps Familia Observantium à suis Vicariis Generalibus regi cœpit, qui quidem Vicarii, in suis Capitulis Generalibus ab ipsis Observantibus, absque eorum, qui de Communitate fuerant interventu eligebantur, quamvis à Ministro Generali totius Ordinis confirmari debuerint. Hoc igitur tempore hæc quoque Hungariæ Vicaria, subiecta fuit Vicario Generali Observantium licet paulo post quorundam factione sub immediatam Ministri Generalis Obedientiam venerit, ut infra patebit.

Duodeci-
mus.

XII. VICARIUS (dum hæc in ordine fierent) institutus fuit in Vicaria Bosniæ Pr. Fr. Joannes de Korzula, perque Reverendissimum Patrem Ministrum Generalem Gulielmum confirmatus.

Decimus-
tertius. S.
Jacobus de
Marchia.

Est simul
Inquisitor
contra hæ-
reticos.

N. 11. XIII. VICARIUS Pr. Fr. Jacobus de Marchia, (jam numero Sanctorum adscriptus) missus fuit ad visitandam Vicariam Bosniæ, ubi in Vicarium electus, & confirmatus est à D. Papa ac suffultus auctoritate inquirendi contra hæreticos. Quemadmodum enim in reprimendis hæreticis Hussiticis, & Thaboritis in Bohemia, ita annò 1436. in comprimendis hæreticis in Hungaria magnam exhibuit operam, dissolvendo eorum colligationes contra Catholicos. Cum enim ex Bohemia, jam in potestatem Sigismundi Imperatoris, & Regis Hungariæ redacta, in Hungariam plurimi Imperatoris iram declinantes, tum etiam aliorum Sectariorum, cum quibus acriter discordabant, consortium devitantes, catervatim abirent; in tantum creverunt numerum, eoque proruperunt insolentiæ, & impietatis, ut clam collectis viribus, repentino impetu in Orthodoxos irruere, & sibi regni potestatem vindicare temerè cogitarent. Idque procul dubiò fecissent, non aliter, quam antea in Bohemia factum fuerat, nisi consilia eorum dissipasset Beatus Jacobus, captis, & deletis præcipuis capitibus, punitis etiam Sanctæ Inquisitionis auctoritate Sectatoribus. Hæc faciendi, & hæreticos quoscunque reconciliandi in Regno Hungariæ, & partibus Austriæ, hoc annò ab Eugenio Pontifice potestatem accepit. Emanatæ litteræ incipiunt: *Licet ubi libet* &c. datæ Bononiæ.

His, & aliis temporibus multam, magnamque messem in Christi horrea collegit S. Jacobus, ac plurimos ab erroribus ad Evangelicæ veritatis lucem reduxit. Ultra quinquaginta quinque millia ad fidem ab ipso conversa sacrò baptismatis fonte abluisse scribunt in ejus actis itineris socii, & diebus quinque alia ferme totidem millia baptizasse. Quemdam Andreæ Presbyterum Hæresiarum pertinacissimum, degradatum Judici tradit sæculari, morte plectendum; sed postea pœnitentem, & contrito corde veniam deposcentem ad gremium Sanctæ Matris Ecclesiæ recipit, officiis tamen, & beneficiis, & Sacri Ordinis exercitiò spoliatum. His in rei Catholicæ augmentum præclaris obsequiis devinctus Pontifex multis affecit Virum privilegiis, & gratiis, atque inter alia indulgit, ut auctis domiciliis suum religiosum Institutum per Hungariam, Austriam, & Bohemiam propagaret. Tenor litterarum Pontif. ex lib. 3. de Regular. fol. 146. desumptus est talis:

Dilecto Filio Jacobo de Marchia Ord. Fratr. Minorum Professori salutem. Sa- Summus
cræ Religionis, sub qua, mundanis abjectis illecebris, cum abiectione spontanea volun- Pontifex
tatis, in humilitatis Spiritu Domino Virtutum famularis, promeretur honestas, ut lo- indulge S.
tis tuis, illis præsertim, quæ Divini Cultûs augmentum, & Religionis propagationem Jacobo de
respiciunt favorabiliter annuamus. Hinc est, quod Nos tuis in hac parte supplicatio- Marchia
nibus inclinati, tibi quod in Bohemia duo, in Hungariæ Regnis tria, in Austria tria augere do-
etiam loca, cum distantia per Sedem Apostolicam ordinata, si tibi pia largitione fide- micilia fra-
lium concedantur, vel aliâs justis modis poteris adipisci, dummodo alia tui Ordinis tium de
loca ibidem non existant, recipere, retinere, & in quolibet ipsorum locorum Ecclesiam, Observ. in
seu Oratorium cum campanili, campana, cæmeterio, domibus, & aliis necessariis offi- Hungaria
cinis pro usu, & habitatione tua, & aliquorum fratrum tui Ordinis construere, & ædi- Austria, &
ficare, nec non quoscunque fratres dicti Ordinis, etiam de Vicaria Bosnæ existentes, Bohemia.
ad id voluntarios, de Superiorum suorum licentia transferre, & recipere, ac inibi unâ
cum eisdem fratribus sub regularibus institutis dicti Ordinis Altissimo famulari, nec non
Missas, & alia divina Officia celebrare, ac Verbum DEI populo prædicare, liberè, &
licitè valeas, Ordinarii loci super hoc consensu minimè requisitò, juribus tamen Paro-
chiarum Ecclesiarum, & quorumlibet aliorum in omnibus semper salvis, Auctoritate Apo-
stolica, tenore presentium concedimus facultatem. Et nihilominus tibi, & universis
fratribus in eisdem domibus, & locis pro tempore moraturis, ut omnibus, & singulis
privilegiis indultis, & gratiis quibuscunque generalibus, & specialibus quorumcunque
tenorum existant, fratribus ejusdem Ordinis per Sedem Apostolicam concessis, & in po-
sterum concedendis, uti & gaudere valeas & valeant, auctoritate prædicta, harum se-
rie indulgemus; felicitis recordationis Bonifacii Papæ VIII. prædecessoris nostri prohibi-
tionem, nè fratres Ordinum Mendicantium non obsente &c. Datum Bononiæ Annò In-
carnationis Domin. MCCCCXXXVI. viii. Kal. Sept. Pontificatûs nostri Annò VI.

Iteratò sub XI. Kalend. Septembris expedivit Sua Sanctitas ad P. Jacobum Diploma sequens:

N. 12. *Dilecto Filio Jacobo de Marchia, Ord. Fratrum Minorum Professori, in Regno Hungariæ, ac partibus Austriæ, secundum morem dicti Ordinis, Inquisitori hæreticæ pravitatis, per eadem Apostolicam deputato. Salutem & Apostolicam benedictionem.*

Licet ubilibet Apostolicæ Sedis providentia circumspecta contra hæreticæ pravitatis Diploma
labe reserpsos, quorum nequitia serpit ut cancer, nè in aliorum perniciem sua venena dif- Pontificum
fundant, remedium libenter adhibeat opportunum, in Regno Hungariæ, & Austriæ par- ad S. Jaco-
tibus, ad quæ, & eorum incolas affectum gerimus, specialem, præcipuè cupimus, ut ne- bum.
gotia fidei jugi profectu, elisis omnino, & eradicatis erroribus, prosperentur, Fidesque
Catholica fortiùs invalescat. Affectantes igitur ad hujusmodi negotium fidei in Regno,
& partibus prædictis efficaciter promovendum, talem deputare personam, cujus honesta
conversatio exempla tribuat puritatis, ejusque labia erudita doctrinam fundant scientiæ
salutaris, ut ejus ministeriò omne fermentum exinde labis hujusmodi expurgetur, tan-
dem ad personam tuam, quam religionis, & fidei sinceritate, & maturitate morum, &
litterarum scientiâ, multarumque aliarum Virtutum donis earum largitor Dominus in-
signavit, dirigentes intuitum mentis nostræ, Te, quem ex multarum personarum nota-
bilium nobis factâ relatione fideli, ad hujusmodi Officium sufficientem, & idoneum repu-
tamus, Inquisitorem hæreticæ pravitatis in Regno Hungariæ & Austriæ partibus, au-
thoritate Apostolica, usque ad nostrum beneplacitum constituimus, facimus, & deputa-
mus. Quocirca discretioni tuæ per Apostolica scripta mandamus, tibi in remissionem
peccatorum injungentes, quatenus in charitate DEI, hominum timore postpositò, Spiri-
tum fortitudinis induens, prædictum Inquisitionis Officium, in Regno, & partibus prædi-
ctis, prout tanti negotii utilitas suadebit, sub spe mercedis æternæ, sic efficaciter pro-
sequi, ac exequi studeas; diligenter, ut per sollicitudinis tuæ diligentiam, radix pravi-
tatis prædictæ penitus evellatur, & Vineæ Domini Sabaoth, exterminatis exinde vul-
peculis, fructus, uberes afferat Catholicæ puritatis. In hujusmodi negotio processurus tam

secundum indulgentias, & privilegia Inquisitoribus pravitatis ejusdem, præfata Auctoritate Apostolicâ deputatis, seu officio hujusmodi Inquisitionis ab eadem Sede concessa, quàm etiam secundum Canonicas Sanctiones. Per hujusmodi autem deputationem de tua Persona in hujusmodi Officio per Nos factam, locorum Ordinariis, quò minùs ipsi Inquisitionis Officium super labe prædicta, prout volunt dictæ Canonice Sanctiones, exercere valeant, & prædictis, vel quibuscunque aliis Privilegis tuo Ordini, vel Inquisitoribus, vel Officio memoratis, si quæ sunt, eis à dicta Sede concessa, nullum volumus præjudicium generari. Datum Bononiæ, Annò Incarnationis Dominicæ MCCCCXXXVI. xxi. Kalend. Septembris Pontificatûs Nostri Annò VI.

N. 13. Hac fretus auctoritate, & adjutus divina Virtute S. Jacobus, tot præstitit Orthodoxis beneficia, totque malis errorum, & insidiis hæreticorum Hungariam liberavit, ut ultrò Episcopi, Clerus, & Principes ad Pontificem Eugenium litteras dederint, in quibus & gratias immensas reddiderunt, quòd tantum, ac talem Virum destinârit, & è quibus malis eruerit, ac bona tribuerit, honorificis duplicaverunt testimoniis. Ex his duas duntaxat dabo Epistolas, quarum primam scripsit Archi-Episcopus Strigoniensis, secundam Capitulum Ecclesiæ Colocensis. Primæ tenor est sequens:

BEATISSIME PATER, ET DOMINE COLENDISSIME!

Post humilem, & devotam subjectionem usque ad pedum oscula beatorum.

Litteræ Archi Episc.
Strigon, ad
Sum. Pontificem.

N. 14. **E**ldem Vestræ Sanctissimæ Paternitati significo per præsentis, quòd Religiosus, Deoque devotus Frater Jacobus de Marchia Ordinis Minorum Vicarius Bosnæ &c. hîc in Regno Hungariæ in prædicando Verbum DEI, & fidem Orthodoxam, errores maximos, qui hîc in multis, & diversis locis, ac variis hominibus à via revocatis, & Hussitarum Sectam tenentibus pullulabant, suis maximis, diligentissimisque, & sudorosis laboribus reprobavit, & circa conversionem eorundem hæreticorum, & etiam multorum Schismaticorum ad fidem Catholicam reduktorum, tanquam pugil Christi strenuus, accuratam suam apposuit totis viribus diligentiam, multos convertendo, & reducendo, sic, quòd hujusmodi sitis laudabilibus, & fructuosis, & salutiferis operibus exigentibus, ipsum Fratrem Jacobum tanquam benemeritum, & laude dignum de hujusmodi suis bene gestis laudabilibus, & sudorosis laboribus ipsi Vestræ Sanctitati, quantum valeo, sinceriter recomendo, quam Altissimus pro tranquilla pace, & subsistentia Ecclesiæ universalis suæ Sanctæ, & totius populi Christiani, dignetur salubriter, & ad tempora diuturna felicissimè conservare. Script. Strigonii fer. 6. ante Dominicam secundam Adventûs.

EPISTOLA CAPITULI COLOCENSIS.

Beatissime Pater, & Sanctissime Domine noster, post devota pedum oscula beatorum.

N. 15. **V**estræ præsentibus notificandum duximus Sanctitati, quòd Venerabilis Pater, Dominus Frater Jacobus de Marchia, Vicarius Bosnæ Ordinis Minorum, indagator, & extirpator hæreticæ pravitatis, per Sanctitatem Vestram ad Regnum Hungariæ destinatus, peragratis multis aliis ipsius Regni partibus, non sinè maximo corporis sui periculo, jam pridem ad hanc Colocensem, & Bachiensẽ canonicè invicem unitarum Diacesum cum suis fratribus applicuit, ubi, dante Domino, uberrimos fructus Ecclesiæ Sanctæ DEI reportavit: Nam plurimos hæreticos tam clericos, quàm laicos, quorum in finitimis partibus à longis temporibus copia ingens pullulabat, comprehendit, & per diligens scrutinium ex eorundem hæreticorum ultro-neâ fassione, alios in sylvis, alios in cellariis, alios verò in molendinis, nonnullos autem in speluncis, & cavernis montium, & terrarum divina prophetâsse, ac Sacram Eucharistiam, nec non Sanguinem Domini JESU Christi, in quibusdam burjis ab

intus

intus pice subductis, à collo pendentibus, per huiusmodi damnata latibula detulisse, & plurimos noctis in silentio, ad huiusmodi profana loca transeuntes, prob dolor! ipsum Sanguinem Domini Nostri JESU Christi super se, & indumenta effudisse, ita ut etiam ad calceamenta ipsorum usque deflueret, & terra exinde non mediocriter aspergeretur. Alios etiam non modicos errores fidei Catholicae contrarios, comperit manifeste, quos quidem haereticos habitâ superinde deliberatione pramaturâ, dignam demeritorum suorum subire fecit ultionem, sicque ipsos, & eorum fautores taliter jam contrivit, erroresque prædictos per Sanctae Prædicationis Verbum, & alia opportuna remedia extirpavit, ut Diœcesis prædicta se jam laqueis diaboli gaudeat expeditam. Ne autem huiusmodi hæresis peramplius in dicta Diœcesi oriri possit, idoneos Custodes, per civitates & loca, qui sollicitè huiusmodi negotio invigilare debent, deputavit; & nisi ipsi Diœcesi per Vestram Sanctitatem de persona ipsius Fratris Jacobi tam celeriter, tamque salubriter provisum extitisset, ut ipsi haeretici asserebant, jam ad arma se promptuabant, atque Pontifices cum Clero miserabili neci tradere conabantur, quatenus non minus quàm in partibus Bobemiae, ad qualibet illicita in posterum committenda fieri possent procliviores. Quapropter, Bone Pater supplicamus Sanctitati Vestrae, quæ novit aqua lance, & malorum offensiones, & bonorum merita trutinare, humotenus provoluti, quatenus pro tantis, talibusque ipsius fratris Jacobi meritis gloriosis, sic illi favcat, ut in tanto opere quotidie majora pro Sanctae Ecclesiae honore, & animarum fructu possit moliri. Sanctitatem Vestram sanam, & incolumem DEUS conservare dignetur, &c. die IV. Decembris Anni MCCCCXXXVI.

Qui plura de hoc S. Viro scire desiderat, Vaddingum consulat. Hoc unicuique addo: quod in Archivo Provinciae nostrae, extent duae breves Epistolae, prælaudati S. Patris manu propria exaratae, una in chartula satis exigua ad Sum. Pontificem Eugenium IV. scripta, in qua certas gratias petiit, & obtinuit, pro ut ex apposis signis: placet D. N. colligitur. Altera scripta in parva pargamena, quâ notificat se gratias petitas à Papa obtinuisse, seque id propriae manus scripto testari.

Primæ tenor talis est: *IHS. Beatissime Pater, cum multa loca Vicariæ Bosnae, sita in confinibus Hungariae, & inter Schismaticos, & Paterinos ultra 16. in duobus annis per sævissimos Turcos, Christianorum inimicos destructa, & combusta sint, & nullò modò possint reparari; Idcirco dignetur S. V. concedere Fratribus ejusdem Vicariæ posse capere septem loca in Regno Hungariae, cum gratiis, & indulgentiis dictæ Vicariæ concessis. Placet D. N. de consensu tamen Generalis.* Epistola S. Jacobi de March. propria manu scripta.

Item dignetur S. V. concedere Vicario Bosnae, & Successoribus ejusdem, posse ubique absolvere sibi confitentes, à peccatis ipsorum pro tempore reservatis Sedi Apostolicae, & in necessitate possit committere Socio suo absolvere in persona Vicarii, ut sup. dictum est. Placet D. N.

Item dignetur S. V. concedere Vicario, vel cui ipse de Fratribus commiserit dictæ Vicariæ, dum requisito Episcopo, & renuente consecrare Calices, Altaria, Ecclesias, & Cemeteria possint, in tota Vicaria de futuro possint consecrare eadem tantum. Non placet.

Item dignetur S. V. concedere dictis Fratribus Sacerdotibus institutis, posse absolvere, dum vadunt ad quæstam, mulieres, & debiles non valentes adire præsentiam Domini Episcopi pro tempore reservata Sedi Apostolica. Placet D. N.

S. V. supplicat devotus Servulus Fr. Jacobus de Marchia.

Alterius tenor de verbo ad verbum talis est: Ego Fr. Jacobus de Marchia, Vicarius Bosnae de mense Decembri 1437. porrexi coram Sum. Pontifice Papa Eugenio duas petitiones, unam videlicet: Quod Fratres Sacerdotes de prædicta Vicaria, dum irent pro eleemosyna, quod possent absolvere in casibus Episcopalibus Senes, debiles, & infirmos, aut aliâ passione oppressos, & mulieres, non valentes ire ad præsentiam Ordinarii. Secundam: Quod Vicarius Bosnae possit absolvere ubique in casibus Episcopalibus. Concessit Sum. Pont. --- sicut apparet ex signatura præsentis, sed

sed Scriptores Bullarum prætermiserunt, mulieres, in prima Bulla, & in secunda prætermiserunt, ubique. Consultus fui cum Reverendiss. Patre 6. & Magistro Jacobo de Tolentino, & Magistro Angelo de Pusio, & Magistro Francisco de Armeno, & Magistro Jacobo de Francia valentiore homine in toto Ordine, & quàm pluribus aliis Magistris, & doctis Viris, si prædicti Fratres, & Vicarius, quoad conscientiam possent absolvere, sicut dicit signatura; omnes dixerunt, quòd possent quantum ad conscientiam, postea iterum ivi cum interprete Magistro Fratre Joanne Siculo, ad Sum. Pontificem, in præsentia DD. Episcoporum, Christophori Ariminensis, & Domini Abba, Episcopi Teinensis, & Secretarii Domini Papæ Arsenii. Dixit Sum. Pontifex: quòd fuit de sua auctoritate, sicut fuit signatum, & maxime quoniam mulieres timerent, aut verecundarentur ire ad præsentiam Ordinarii, & hoc testificor quantum ad conscientiam; sed rogo Fratres, quòd discretè se habeant in talibus absolutionibus, ne scandalum oriretur cum Episcopo, & idèd fiendum esset secretò in foro conscientiae, ne quærela fieret apud Sum. Pontificem ab Episcopis, & sic revocaretur. Hoc scripsi propria manu.

Decimus
quartus.

Suadet di-
lationem
Capituli ce-
lebrandi.

Non audi-
tus ab om-
nibus.

Hungari ab
eo Sigillum
accipiunt.

N. 16. XIV. VICARIUS Joannes de Hungaria, seu de Vaya Oppido oriundus, qui per Guilielmum de Casali Ministrum Generalem Jacobo Piceno in Regno Hungariæ laboranti substitutus fuit Commissarius in Vicaria Bosnæ Annò 1439. quem etiam Pontifex voluit Inquisitorem hæreticæ pravitatis, & subinde Annò 1441. institutus fuit Vicarius; hic, vigente bello inter Hungariæ Régem, & Principem Bosnæ, ut eos componeret, impigrè laboravit; Unde Bosnâ in Hungariam proficiscens, convocatos fratres exhortatus est, eisque dilationem Comitiorum celebrandorum ad annum proximè futurum, donec negotium pacis inter Principes ad optatum deduceret finem, persuadebat; audiverunt, sed non omnes suis persuasionibus acquiescebant; quin imò nonnulli rem in deteriore partem fumentes, palàm contradixère; ajebant enim, non idèd facti sumus Fratres Minores, ut in Regum Curiis, & Principum aulis sæcularia tractemus, sed ut ea, quæ ad Religionis nostræ incrementum, & ad animarum salutem spectant agamus; quibus dictis Fr. Michaël Zond Ungarus Sigillum Vicariæ immediatè ab eo accepit.

Quò habitò adièrunt Hungariæ Magnates suppliciter instantes, quatenus pro eis apud Regiam Majestatem instarent, ut apud Suam Sanctitatem id exoperaretur, quòd Fratribus Minoribus de Observantia in Hungaria degentibus Vicarium concederet; quod etiam Sua Regia Majestas obtinuit, & Bulla à Summo Pontifice Eugenio IV. super hoc negotio edita in Conventu Budensi Fratrum Minorum de Observantia asservabatur. Hæc acta fuère 1444.

C A P U T II.

De Erectione Vicariæ in Hungaria.

N. 17. **O**btentâ Bullâ Sum. Pontificis PP. Hungari Primum Capitulum celebrârunt in Jeneö, ubi in Proto-VICARIUM elegerunt Fratrem Fabianum de Kenyeres Hungarum; & quidem non absque speciali Divina Providentia; cùm enim Pannonia, quam jam Hungariam dicimus, juxta Isidorum lib. Ethym. abundantiam panis denotet, per hanc primam Vicarii de Kenyeres electionem, significari datum est Fratribus Hungaris, nunquam eis panem quotidianum defuturum, si modò veri Sacræ Regulæ observatores esse velint, adimplendūque fore illud D. Francisco à Christo factum promissum, si unicus tantum panis in Orbe terrarum existeret, medius à Fratribus suis foret participandus; quod utique per tot annorum spatia mirabiliter evenisse cernimus, neque enim unquam Fratres nostri, ferebant, metebant, aut in horrea congregabant; insuper, inopiâ, peste, gravissimis bellorum tumultibus, & variarum per-

secu-

I.
Hungariæ
Vicarius Fa-
bianus de
Kenyeres.

secutionum tempestatibus quassata est frequentissimè Hungaria, nunquam tamen quempiam Fratrum nostrorum fame peremptum legimus.

Sed ut ad priora redeam: Electionem P. Fabiani Kenyeres per Fratres Un-^{Eugenius}garos factam Eugenius IV. Annò sup. cit. Kal. Febr. confirmavit quidem, verùm ^{P. confir-}per aliam Bullam noviter eodem adhuc annò emanatam, quæ incipit: *Et* ^{inat electio-}*si ex debito sollicitudinis*, Bosnenses cum Hungaris, ex rationibus sibi notis reuni-^{nem Vica-}rit, atque unam manere voluit Vicariam. Quæ tamen Unio paulò post annò ^{rii. Sed Bo-}videlicet 1447. per Nicolaum V. in Bulla: *Ineffabilis summi providentia Patris*, ^{snenses}iterum soluta est, & Hungari à Bosnensibus in perpetuum sunt separati. ^{cum Unga-}^{ris unit.}

Eò fere tempore Omnipotentia Divina per Fratres Observantes multa operabatur mirabilia; nam ut in Urbario Provinciæ reperitur: Non pauci eorum à Fratribus Divina replebantur suavitate, ita ut aliquando etiam in extasim raperentur, propter quod ipse Imp. & Rex Sigismundus, dum viveret, sæpius ad videndum Magnalia DEI, ad Claustrum Cherienfe accedebat, taliæque patientes, nec non alia mirabilia exercentes, oculis propriis spectando, in singularem eorum amorem exardebat, quò incitatus, non modò quæcunque vellent, se apud Summum Ecclesiæ Caput effecturum appromittebat, verùm id in effectu quoque demonstrabat.

Legitur insuper in eodem Urbario: quòd malevoli quidam juvenes, circa ^{Spoliatores}locum Csuzarok dictum, duos Fratres de Jeneò, vestibus suis spoliaverint, sed ^{Fratrum}non absque ultione Divina; cum enim de Fratrum habitibus sibi vestes, vulgò ^{puniti.}gausapa fieri curassent, eisque induti in taberna loci Becskerek, jucundari cum cæteris juvenibus cœpissent, mirum dictu! Vestitus è Fratrum habitibus factus, in eis igne mirabiliter concepto ardere cœpit, nec ulla vi extinguere potuit, à quo igne illi gravissimè adusti, postquam factum suum omnibus manifestum fecissent, die octavâ, pœnitentes tamen, è vivis excefferunt.

N. 18. Circa idem tempus exortum fuit bellum inter Principem Bosnæ, & Regem Hungariæ, in quo conflictu multi milites Regis Hungariæ cæsi fuere: ex his militem in armis cum puero suo Fratres Minores ad Claustrum in Diako ^{In Diako}portarunt, ibique cum honore sepelièrunt. Contigit autem Patrem Fratrem Ni-^{mirabile}colaum de Hathad, Custodem Custodiæ Diako noctu ante Matutinum ante Altare ^{factum cū}orare; Et ecce miles (mirabile dictu) cum puero suo surrexit, & cum Custode ^{Patre Nico-}ambo cœperunt certare per multum tempus, ita ut membra mortui militis in ^{lao eò tum}manibus Custodis in hoc certamine semper manerent. Tandem cum miles puero ^{Custode.}suo mandasset, ut gladiò Custodem in tibiis percuteret, tunc P. Nicolaus citò Crucifixi imaginem in pariete pictam aspiciens suspiravit, & exclamavit: Domine JESU adjuva me jam; & sic ambo disparuerunt. Custos verò cecidit in terram, & circa Matutinum venere fratres invenientes eum jacentem quasi mortuum; accipientes itaque eum portaverunt ad lectum. Die facto expergefactus, viribusque resumptis, convocatis quoque fratribus, prædicta eis fideliter, & conscientiosè narravit, asseverans: Si eos exhumaveritis, invenietis in corpore militis ipsa signa, quoniam putrida ejus membra semper in manibus meis remanebant. Exhumatis proinde hisce corporibus, invenerunt, ut ipse Custos narraverat. Cadavera autem ex Cæmeterio ejecta fuerunt.

N. 19. Interea Julianus Cardinalis, & in Regnis Hungariæ, Poloniæ, Bohe-^{Julianus}miæ, & Croatia, Apostolicæ Sedis Legatus, plures Conventus in Hungaria ac-^{Card acci-}cipit Conventualibus, & dat illos nobis Observantibus, quod factum approbat Eu-^{pit quædam}genius IV. in Bulla: *Sacra Religionis* Annò 1444. iv. Kal. Februarii emanata ^{loca à fra-}in qua Conventus omnes per dictum Cardinalem Julianum nobis Observantibus ^{tribus Con-}datos confirmat pro nobis, & nominatim Conventus Budensem, Pesthiensem, ^{ventualibus,}Szegediensem, Forificulorum, & alios forsan adhuc ipsis accipiendos, & nobis ^{& dat Ob-}Observantibus per præfatum Cardinalem consignandos. Hæc Bulla est inserta, ^{servantibus.}

Litteris Mathiæ Regis, quæ Litteræ Originales in pargamena, & cum Sigillo Regio pendente servantur in Archivo Provinciæ nostræ.

N. 20. Præter ista Annô 1448. Die 25. Mensis Junii, Pontificatûs SS. Domini Nicolai Papæ V. datum est mandatum à Reverendiss. Patre, & Domino Joanne S. Angeli S. R. E. Diacono Cardinali, Apostolicæ Sedis, post Julianum ad Varnam à Turcis occisum, in Germania, & nonnullis aliis partibus de Latere Legato specialiter deputato; Reverendissimo Domino Dionysio Tit. S. Cyriaci in Therimis S. R. E. Presbytero Cardinali, Strigoniensi vulgariter nuncupato, de expulsiōe Fratrum Conventualium è Domibus, & Conventibus B. Mariæ Virginis in Civitate Strigoniensi, S. Ludovici in Oppido Lippa, Csanadiensi, communiter nuncupato S. Elisabeth Viduæ, Debrecziniensi, Szathmariensi, Jaurinensis, & Varadinensis Diœcesium; cujus mandati executio facta fuit Annô proximè prædictô die 11. Mensis Octobris ex mandato Apostolico, datique sunt præfati Conventus Fratribus de Observantia, ut habetur in Diplomate, seu transumpto authentico Instrumento Thomæ Amadæi de Ferrara, Vicarii Strigoniensis, & Causarum Auditoris Generalis, in Archivo Provinciæ nostræ reperibili.

N. 21. Quæ demum omnia Annô 1492. unâ cum actis Juliani Cardinalis confirmavit Alexander VI. per Bullam: *Licet ea, quæ pro Religionis* vii. Kal. Octobr. Pontificatûs sui annô primô datam, in qua suprà specificatos Conventus unâ cum Ujlakiensi, Szécseniensi, Patakiensi, Quinque-Ecclesiensi, pariter dictorum Fratrum Conventualium Conventibus, subjicit, & confert Fratribus Observantibus Vicariæ olim Bosnæ, nunc verò Hungariæ nuncupatæ. Præfata Bulla in Originali conservatur in Archivo Provinciæ nostræ.

N. 22. II. VICARIUS electus fuit Gyulæ P. Fr. Michaël de Bulchen, Hungarus Annô 1452. Qui rexit religiosam familiam per duas revolutiones. Lucas Waddingus nuncupat hunc Vicarium Michaëlem de Bechen. Is Joanni Capistrano per suas litteras, Budæ scriptas intensissimum significavit Regiæ, & Procerum desiderium, ut illuc vellet commigrare; fluctuosumque describit Fratrum laborem tum in Hungaria, tum in Provinciis circumjacentibus: impediri autem majorem progressum morte multorum Religiosorum, qui in Transylvania peste decesserunt. Petiit itaque, ut alii substituantur, messem ingentem curaturi.

N. 23. III. VICARIUS Stephanus (antiqua Provinciæ Chronica vocant eum Sebastinum) de Varsány Hungarus, electus fuit annô 1456. dum lavaret scutellas in coquina, prolixam gestans barbam. De eo scribit Joannes à Tagliocotio S. Capistrani Socius, ad S. Jacobum de Piceno: Venit & R. P. Fr. Stephanus de Varsány, Provinciæ tunc Hungariæ dignissimus Vicarius, verè ipsius Patris optimus filius, & olim ejusdem Socius fidelissimus. Qui cum post aliquot dies Conventus quosdam visitare vellet, & citò se reditum speraret, nec Patrem (id est Capistranum) adeò citò crederet moriturum, petiit ejus benedictionem, cui ille: si recedis, non me videbis amplius in carne mortali viventem. Qui dum talia verba parvipenderet, & in eo nulla morituri signa hominis apparerent, post duas dies sui itineris, mortuum Patrem dolenter audivit, sicque regredi (nempe ad Ujlak) coactus fuit. Astiterunt infirmo aliquot Patres & Fratres Hungariæ cum omni veneratione & charitate ei servientes. Waddingus Tom. XII. fol. 392.

Porro Vicarius iste hanc Hungariæ Vicariam iteratò subjecit Ministro Generali, cum jam fuerit sub immediata obedientia Vicarii Generalis Observantium; & qui prius videbatur Regularis Observantiæ zelantissimus, circa finem apparuit defecisse, ideoque à Fratribus Regularis Observantiæ ab officio est absolutus, & alter ei successus.

N. 24. IV. ergo VICARIUS fuit Fr. Michaël Siculus electus Annô Domini 1462. in Ozora. Fecit constitutionem, ut Officiales in suis officiis tribus integris annis permanerent.

N. 25. V. VICARIUS Pr. Fr. Valentinus de Sziget, electus fuit in Ujlak Annô

Iteratò accipiuntur ab eisdem, alia loca & dantur Observantibus

Alexander VI. prædicta omnia confirmat.

Secundus Vicarius.

Petitur S. Joannes Capistranus ad Transylvaniam & alia loca.

Tertius.

Celebratò Capitulò in Palota electus Vicarius, dum in culina scutellas lavaret.

Vicaria Hungariæ iteratò subjecitur Ministro Gen.

Quartus.

Quintus.

Annô Domini 1465. Is constituit, ut prima, & principalis Custodia Strigoniensis à Civitate Metropoli nominaretur: antea enim prima, & principalis Custodia Sebes vocabatur. Idem Vicarius secundariò fuit electus in Zalárd Annô Domini 1468. existente eò tum Vicario Generali R. P. Baptista de Levanto. Hoc annô Pr. Fr. Michael Siculus, condam Vicarius, missus fuit ad D. Papam Paulum II. qui ibidem paulò minus, quàm duos annos complevit, solusque ibi à Sociis relictus, bona cum relatione, & cum multis privilegiis, & concessionibus reversus, invenit Fratres Patakini in Capitulo congregatos, ubi ipse secundariò in Vicarium fuit electus. Hinc.

Constituitur, ut prima & principalis Custodia sit Strigoniensis.

N. 26. VI. VICARIUS fuit iterum Pr. Fr. Michael Siculus, Annô Dom. 1471. Sextus. Patakini electus. Revocavit ordinationem antea à se factam, quâ ordinaverat, ut fratres tribus integris annis in officiis suis permaneant.

N. 27. VII. VICARIUS Pr. Fr. Brixius de Tholna Hungarus, electus Budæ, Septimus. Annô 1473. Subsequenti annô S. Jacobus Picens de Marchia, dum actu Neapoli apud Regem Ferdinandum, dicendis Concionibus occupatur, jussu Sixti IV. Pontificis, Wratislaviam ad Mathiam Hungariæ Regem, ut & is secum, ac aliis Principibus Christianis bellum sociale contra Turcas suscipiat, exhortatoriam scripsit epistolam; ad quam Rex (per Patrem Gabrielem Veronensem, tunc Episcopum Albanensem, & Regni Hungariæ Cancellarium sibi traditam) sequens dedit responsum: Venerabili Fr. Jacobo de Marchia, Ord. Min. de Observantia devoto nobis sincerè dilecto; Mathias D. G. Rex Hungariæ, Bohemiæ &c. V. P. devotè nobis dilecte. Grata admodum nobis fuere, quæ V. P. meminit in litteris suis, gavisique sumus, intellexisse bonam ejusdem V. P. valetudinem. Speramus DEO cooperante, illud, quod ad honorem ipsius, te exhortante proponimus, faustum ad Reipublicæ utilitatem futurum: quod ut ita fiat, rogamus P. V. ut pius intercessor esse velit, ac nos cum Regnis nostris in suis orationibus habere commendatos, quam bene valere semper optamus. Ex Civitate nostra Wratislav. ult. die Octob. 1474. Regnorum nostrorum annô Hungariæ 17. Bohemiæ verò 6. Wading. Tom. 14. hoc an. n. 6. & 8. Interim

Mathias Rex Hung. invitatur ad sociale bellum contra Turcas.

Respondetur de super.

N. 28. Annô 1475. Idem S. Jacobus de Marchia, Vitæ sanctitate & miraculorum gloriâ illustris die 28. Novembr. ætatis suæ octogesimò quintò, Religionis sexagesimò annò erectis secundo, & tertio in cælum oculis, & manibus, Neapoli moritur: die 14. primùm ad Templum S. Mariæ Novæ, ita jubente Alphonso Duce, nobilissimo funere sepultus. Wading. hoc an. n. 34.

S. Jacobus de Marchia decedit ex hac vita.

N. 29. VIII. VICARIUS Pr. Fr. Gabriel de Paly, electus est Szécsénii, Annô Domini 1477. Idem Annô 1479. electus est secundò Strigonii Dominica Invocavit.

N. 30. Temporibus dictorum Vicariorum immediatè præscriptorum claruerunt Venerabiles Senes in Provincia Hungariæ, Regularis Observantiæ præcipui zelatores: Fr. Michael de Bewechen, aut de Bulchen, qui fuit secundus Vicarius ipsius Provinciæ, cujus Officii tempore S. Joannes de Capistrano creditur ad eandem Provinciam venisse, ac isthic perstiti se. Item Fr. Michael Siculus, Fr. Petrus de Silisio, Fr. Michael Claudus dictus. Fr. Mathias de Szöllös. Paulus de Ujvár, & Georgius de Szatmár, qui omnes multis annis Conventus, & Fratres Observantiæ in jam fata Provincia, in Officiis positi sub bona regulari, & quidem strictissima Observantia rexerunt, ac exemplò Patrum suorum multum pro regulari Observantia in eadem Provincia laborarunt.

Specificantur præcipui zelatores Regularis Observ. in hac Provincia.

N. 31. IX. VICARIUS Pr. Fr. Franciscus de Bányá, electus fuit in Szántho Annô Domini 1481. Tempore Gubernii hujus, Fr. Michael de S. Nicolao, adhuc in habitu sæculari Doctor, Vir miræ simplicitatis, & humilitatis, in Conventu Strigoniensi Fratribus ad id aptis legebat sententias. Vicarius verò præmentio-natus, dum fuisset multum acceptus Patribus & Fratribus, iteratò electus est in Vicarium, in Capitulo Budæ celebrato Anno Domini 1483. Hocce tempore bonæ

memoriæ P. Pelbartus Hungarus de Temesvár, solemnus Prædicator, & in Theologia non mediocriter imbutus, in Conventu Budensi legebat Fratribus aptis libros Sententiarum:

Sixtus IV.
Papa mori-
tur, & in
veste Fran-
ciscana se-
peliitur.

Annò eodem Sixtus IV. Pontifex, Ordinis Seraphici columna, & ornamentum, annò ætatis 70mò. die 22. Pontificatùs verò an. 13tiò. die 4tâ. in festo S. Claræ placidissimè in Domino obdormivit, & in veste Franciscana, quam toto sui Pontificatùs tempore (sicut Alexander V.) gerebat, sub Pontificia indutus, in Vaticanæ Sacello à se condito sepultus. Fuit semper animi generosi, & magni, qui Ordini nostro, & Regulari Observantiæ plurimas gratias, favores, & privilegia indulgit. Vide Wading. Tom. 14. an. 1471. & seqq.

Decimus.

N. 32. X. VICARIUS electus fuit P. Fr. Bartholomæus Zazymus de Sáros oriundus, in Szántó Annò Domini 1485. Hic Religiosam Familiam exemplò humilitatis, & totius virtutis plurimùm ædificavit, superflua refecando, & collationem pomeridianam exterminavit ut nocivam regulari vitæ.

Undecim.

N. 33. XI. VICARIUS fuit idem Bartholomæus de Sáros, Annò 1487. electus Budæ. Qui etiam tertiò reelectus fuit An. 1489.

Rex Ma-
thias Vien-
næ mori-
tur.

Annò Domini 1490, feriâ tertiâ hebdomadæ sanctæ Rex Mathias obdormivit in Domino Viennæ, & Regibus appositus in Alba Regali. Eòdem annò beatorum memoriæ P. Pr. Bartholomæus de Sáros, Minorum Familiæ de Observantiæ Gubernator, ad cœlestem vitam transiit in loco de Tövis. Post obitum Regis

Post fata e-
jus oriun-
tur discor-
diæ.

Mathiæ multæ strages, & desolationes ex omni parte in Hungaria inter Hungaros malè contentos fieri cœperunt, quas enarrare non est propositum meum.

Duodecim.

N. 34. XII. VICARIUS P. Fr. Stephanus de Soproncza, electus fuit in Pákos Annò Domini 1491. Item reelectus in Ujlak Annò Domini 1493. Vir erat facundus in verbo, & Prædicator solemnus, acceptusque tam apud Fratres, quàm sæculares. Item tertiò electus fuit in Athia Annò Domini 1495. qui postea in anno Jubilæi millesimò quingentesimò, cum esset Custos in Ujlak, obdormivit in Domino, & repositus est ad Patres suos.

Decimus-
tertius.

N. 35. XIII. VICARIUS P. Fr. Osvaldus de Lasko, electus est in Conventu Pestienfi Annò Domini 1497. Item secundo electus fuit in Athia Annò Domini 1499. ubi omnes Constitutiones Papales, Generales, & Vicariales in unum, laudabiliter comportavit. Is etiam cœpit de Unione cum Vicario Generali laborare, sed usque ad finem deducere non potuit: nam, secundum ejus Statuta, post duas revolutiones cessit Officio Vicariatùs. Annò ergo Jubilæi, dum omnes Barones Regni, & Nobiles ad Rákos campum convenissent, tunc

Quidam
Regni No-
biles volunt
ut Conven-
tuales uni-
rentur fra-
tribus de
Observan-

quidam, nempe Magnificus Bartholomæus Draky, & Petrus Gereb, & alii, ac Nobiles multi, per Fratres Conventuales inclinati, voluerunt observantiam Minorum cum Conventualibus unire, ideò prædictum P. Vicarium Osvaldum in medium vocantes statuerunt, quem primò humiliter flagitantes rogaverunt, ut suæ Observantiæ Familiæ, ipsos Conventuales uniret, additis quoque comminationibus, quòd, si non fecerit, Ipsum unà cum Fratribus suæ Observantiæ à Regno exire, sint facturi. His intellectis Vicarius fortassis perterritus, vel ut aliam viam invenire posset, eisdem in unione prædicta condescendit, & posthac juxta ultimam opinionem de Unione cum P. Vicario Generali Ludovico de Turre cœpit sollicitior laborare; sed usque ad finem deducere non potuit, quia, ut meminimus, secundum statutum suum post duas revolutiones cessit officio. De præfata Baronum cōminatione Venerabilis Pr. senex Fr. Stephanus de Soproncza, condamnatus Vicarius, & Custos de Ujlak dicebat: Nec Regi, nec Regno in hac unione obediens ero, sed pro Sancta Observantia, de Regno Hungariæ exire paratus sum.

P. Step-
hanus de So-
proncza,
contraria-
tur.

A P. Vica-
rio Osvaldo
conscripti
libri:

N. 36. Prælibatus Pr. Vicarius Osvaldus devotione insignis laborando in Sacra Scriptura, pro ædificatione fidelium, & devotione, Prædicatoribus edidit plurimos libros, quos Bigam salutis nominavit, nimirum de tempore, de Sanctis, & Sermones Quadragesimales, de Præceptis, congeffit & aliud opus valde utile, quod

quod Gemma fidei intitulatur. Quiescit Budæ in Conventu S. Joannis Evangelistæ.

N. 37. XIV. VICARIUS fuit P. Fr. Blasius de Nyári Hungarus, electus Budæ Annô Domini 1501. Porro iste Vicarius plurimum desudavit pro Unione cum aliis Observantium Vicariis faciendâ, in quem finem cum ad Italiam misisset Fratrem Bonaventuram de Kaproncza, alias Gvardianum Budensem, cumq; iteratò dissensiones non parvæ exortæ fuissent inter Fratres Observantes ex una, & Conventuales ex altera parte, tum ratione immediatæ subjectionis Vicariæ Hungariæ, soli Ministro Generali, tum ratione Conventuum Szegediensis, & Varadiensis; nec non etiam ratione curæ Monialium, & similium; ut præfata debitum sortirentur finem, utque inter Observantes, & Conventuales tandem pax desiderata, eaque firma stabiliretur, Sanctissimus Papa D. Alexander VI. ad instantiam etiam Regis Uladislai, & aliorum Procerum, totum negotium per breve Apostolicum commisit Domino Petro S. Cyriaci in Thermis Presbytero Cardinali, ac in Hungaria, & in quibusdam Regnis Apostolicæ Sedis Legato; qui consideratis omnibus interesse habentibus, & cunctis maturâ deliberatione discussis, requisitis etiam singulorum Fratrum Provinciæ Hungariæ per speciale scrutinium, & disquisitionem Votis, fecit inter dissidentes animos concordiam optatam, & statuit, ut Fratres Observantes Vicariæ Hungariæ immediatè subjaceant, sicut aliæ Observantium Vicariæ, Vicario Generali de Observantia Cismontano; Fratres verò Conventuales subsint immediatè Ministro Generali Ordinis. Item, quod domus Szegediensis, & Varadiensis Observantibus remaneant, & hi Monialium curam in locis, quibus eam Conventuales habent, sicut & Confraternitates in Domibus, seu Conventibus Conventualium non impediant &c. Quæ omnia Annô 1502. jam altæfatus Alexander VI. Bulla speciali: Inter personas iii. Kal. Junii, Pontificatus sui Annô decimò emanata, & in Archivo Provinciæ SS. Salvatoris usque nunc conservata, confirmavit. Desudantibus plurimum pro tali confirmatione apud Summum Pontificem Romæ, Patribus Bonaventura de Kaproncza, & Michael de Strigonio.

Decimus-quartus.

Fratres de Observantia in Hungaria reducuntur ad immediatam Obedientiam Vicarii Gen. de Observ.

Erant tunc in Ordinis regimine apud Familiam Observantium Cismontanam duo Clarissimi, & expertissimi Viri, videlicet P. Hieronymus Tornielli, Vicarius Generalis Aet. ejusdem Familiæ, & P. Ludovicus de la Turre, qui Patrem Hieronymum in Generalis Vicariatus Officio præcesserat, ambo notabiles in familia. Ad hos ergo obtentâ præfatâ Bullâ se Patres Bonaventura, & Michael contulerunt, suumque eis animum aperuerunt, ut Patres & Fratres hujus Vicariæ, & loca ejusdem ad Obedientiam Generalis Vicarii reciperent, quod priusquam illi facerent, de modo vivendi nostro informari cupiebant; quem scriptò exhibitum cum diligentissimè scrutati fuissent, nec in aliquo, utpote puritati Regulæ Seraphicæ per omnia conformem, reprobare auderent, tandem Patres, & Fratres nostros ad obedientiam recepère, prout suavissimæ & humanissimæ Litteræ jam laudati P. Hieronymi de Torniellio tunc Vicarii Generalis, Patribus nostræ Provinciæ exaratæ testantur. Et sic rediit Unio pristina cum Patribus Cismontanis sedente in Pontificatu Alexandro VI. Annô Domini 1502.

Desiderata Unio obtinetur.

N. 38. Postquam ergo Vicaria Hungariæ Fratrum Observantium iterum venisset sub immediatam Obedientiam Vicarii Generalis Cismontani Observantium, missus fuit à P. Hieronymo Torniellio tunc Vicario Generali Cismontano in Hungariæ Vicariam Primus Commissarius Fr. Jacobus de Mantua, ex cujus tamen Visitatione multa in Provincia secuta fuere disturbia; nam perrexit Patres, & Fratres in multis confundere, & condemnare, præcipuè circa electionem Officialium, ac Provinciæ consuetudines, & mores in tantum, quòd propterea Patres Provinciæ coacti sint ad R. P. Vicarium Generalem exmittere Fratrem Benedictum de Myche, Aet. Gvardianum de Ujlak. Intellectis autem P. Vicarius Generalis, justissimis Patrum nostrorum querimoniis, præfato Commissario de plenu-

Primus Commissarius Fr. Jacobus de Mantua.

nitudine potestatis injunxit, ut non solum usitatum electionis modum, verum cæteras quoque consuetudines Ritus, mores, & Observantias Provinciæ, seu Vicariæ permitteret, nihilque turbaret, quod à culpa morali immune esse videret, quæ tamen omnia ad Capitulum Generale proximè Mantuæ celebrandum charitis consignata deferri mandavit.

Vicarius Prov. confert se ad Capitulum Generale. N. 39. Celebrato itaque Capitulo in Conventu Budensi Annò 1503. (cui præfatus Commissarius Jacobus de Mantua præfedit) reelectus fuit in Vicarium, Provinciæ P. Fr. Blasius de Nyári, qui tempore oportuno ad Capitulum Generale Mantuam cum suo Discreto Canonicè electo se conferendo, totam P. Commissarii Visitationem, per Patres Provinciæ discussam, unâ cum Privilegiis, & Constitutionibus Provinciæ, seu Vicariæ, secum detulit. Quæ cum singula à Patribus congregatis, præcipuè verò à prælibato Vicario Generali diligentissimè discussa fuissent, in nullo tamen reprobari, seu condemnari visa sunt, præterquam quod circa modum Electionis R. P. Hieronymus certam fecerit modificationem, & circa quædam alia certas declarationes, quæ dein ad Provinciam missa fuere pro observatione. Igitur

Capitulum Gen. Mantuæ Observantiū. N. 40. Sequenti Annò videlicet 1504. celebratum fuit Capitulum Generale Observantium Mantuæ, cui nostræ quoque Provinciæ Vicarius Fr. Blasius Nyári cum Discreto Provinciæ interfuit, in eoque electus fuit in Vicarium Generalem Observantium P. Fr. Franciscus Zenus de Mediolano, de cujus Vitæ, & Regiminis integritate videatur optima commendatio in Proœmio libri Conformit.

Mors P. Pelbarti de Tamešvár. Hoc ipsò Annò è vivis excessit insignis Prædicator & S. Theologiæ Magister Fr. Pelbartus de Tömösvár Hungarus, qui Annò 1483. Fratribus in Conventu Budensi super libros Sententiarum prælegit, & plures libros edidit, inter cæteros: Pomerium, in quo tam pro tempore, quam pro Sanctis plurimæ Conciones continentur; Item Stellarium B. Mariæ Virginis, in quo agitur de 12. Stellis, & alia plura Opera jam quidem post mortem ipsius Norinbergæ Annò 1514. impressa. De eodem Urbarium. Provinciæ sic habet: Fr. Pelbartus de Themelvár, Magister S. Theologiæ Budæ in Conventu S. Joannis Ev. in Festo S. Vincentii & M. Annò 1504. quasi subridens obdormivit in Domino.

Decimus quintus. N. 41. XV. VICARIUS Provinciæ Hungariæ, qui sæpè mentionato P. Blasio, successit, Fr. Ægidius de Czegléd, electus Budæ in Capitulo ibidem celebrato Annò Domini 1505, virtute Religiosus, & paupertatis amator.

P. Minist. totius Ord. conatur totum Ordinem reformare. Tempore autem prælibati P. Francisci Zeni Generalis Vicarii, venit Reverendiss. Pr. Generals Minister totius Ordinis, Pr. Ægidius Delphin, in Hispaniam, & ad Curiam Dominorum Regum Ferdinandi, & Elisabeth accedens, ostendit se nimio zelò velle totum Ordinem reformare, ut esset unum ovile & Pastor; quia verò nimiam contradictionem, & multas exceptiones ad hoc peragendum reperit tam ex parte Vicarii Generalis Ultramontani, quam cæterorum Patrum Hispaniæ, tunc quidem discessit; sed iterum annò sequenti reversus ad eandem Curiam omnibus viribus, laborabat pro unione, & reformatione; & cum adhuc nihil agere posse cognovisset, (Provinciam tamen Aragoniæ sub sua Obedientia relinquens) Almam Urbem petiit, & à Sanctissimo Domino Julio II.

Congressus fit omnium Vocalium. Brevia obtinuit plura, quorum vigore, & autoritate congregavit Reverendos Patres Vicarios Generales, & Provinciales, citra & ultramontanos Observantiæ, atque Vocales cujuslibet Provinciæ, nec non Provinciales Ministros, Custodes, atque Vocales totius sui Ministerii in Urbem pro reformatione, & unione totius Ordinis B. Patris Francisci; & sic Capitulum generalissimum ibidem celebravit Annò 1506. in ipso Festo Pentecostes, ad quod etiam exmissus R. P. Ægidius de Czegléd, Vicarius Provinciæ hujus unâ cum Custode vigore brevis Pontificii se contulit; quod in Conventu Aracœlitano celebratum fuit; verum frustraneus fuit labor, finaliter enim nil actum est ad effectum, & finem, ad quem præfati Patres convocati fuerant, ut videlicet unio fieret universalis. In eodem Capitulo

gene-

generalissimo præfatus Minister Generalis absolutus fuit à suo Officio, & locò ejus immediatè subsequens electus fuit R. Pater Raynaldus Gratianus à Cotignola Provinciæ Bononiæ. Intenta unio frustra-
tur.

N. 42. In hoc generalissimo Capitulo, ob pacem inter Conventuales, & Observantes Fratres conservandam, ordinatum est: *Primo*: Quòd Minister Generalis, non ultra sexennium in Generalatûs munere perduraret; quò elapsò, officio absolutus remaneret, aliusque Generalis Minister substitueretur. *Secundo*: Omnes Congregationes, sive Societates Amadæorum, Clarenorum, Capucii, sive S. Evangelii, & cujuscunque nominis Virorum, habitum Fratrum Minorum gestantium, infra annum, simul cum suis Cænobiis, aut Patribus Conventualibus, aut Observantibus uniantur, & incorporentur. *Tertio*: Quòd Vicarius Generalis, officio functus, non possit ad idem officium denuò eligi, nisi transactò sexenniò vacationis ab illo. *Quarto*: Quòd electio Vicarii Generalis Ultramontani, vel Cismontani, non debeat fieri de fratre Provinciæ, de qua esset Vicarius Generalis officio functus. Quæ Constitutiones, Pontificiò postea diplomate confirmatæ sunt à Julio II. Puncta observanda ab utraq; parte tam à Conventualibus quam Observantibus.

Præattactus Minister Generalis noviter assumptus, post resignationem officii Generalatûs à R. P. Ægidio Delphin factam, gubernavit Ordinem usque ad annum 1510. Ipse verò R. P. Ægidius, infirmatus Bononiæ apud Patres Observantes, in Conventu S. Mariæ è vivis discessit.

Porro post Capitulum generalissimum, existente adhuc Vicariò Patre Ægidio in hac Provincia, missus fuit per Generalem Vicarium Franciscum Zenum, in hancce Provinciam, alter Commissarius, P. Paulus Grumellus, qui turbationem in ea causavit, ratione quarundam novitatum, quas conatus est introducere, maximè de velo apponendo supra cancellos, & attonsiōne fratrum laicorum, & aliis nonnullis. Quæ novitates videbantur magnæ commotionis, & scandali non solum Ordinis Fratribus, sed & aliis Ordinibus; ac sæcularibus, quid autem exinde secutum sit, inferius clariùs patebit. Mittitur in Provinciā Commissarius P. Paulus Grumellus.

N. 43. XVI. VICARIUS Provinciæ Hungariæ, reelectus fuit P. Osvaldus de Lasko, tempore Vicarii Generalis Francisci Zeni, in Capitulo Strigonii celebrato Annò 1507. in Dominica *Lætare*, quòd ideò anticipatum fuit, quia hoc anno concurrebat Capitulum Provinciale cum Capitulo Generali, ad quod ex more Vicarius Provinciæ se conferre debebat. Electò igitur præfato P. Osvaldò in Vicarium, Commissarius prænominatus finitò Capitulò non finè disturbio discessit, ex quo novitates prædictas, ac etiam alias Ordinationes suas, absque consensu Capituli Provincialis, seu majoris partis ejusdem, contra Constitutiones Mantuæ editas, ad effectum deducere satagebat in Provincia. Quapropter per præfatum Vicarium appellatum fuit, ad Capitulum Generale, proximè apud Sanctam Mariam de Angelis celebrandum. Intrante itaque præattacto P. Commissario ad hujusmodi Capitulum, intravit quoque prælibatus P. Vicarius, ubi plures altercationes factæ fuerunt inter eos coram Patribus, & Præsidente R. P. Hieronymo Torniello, qui in eodem Capitulo Annò Domini 1507. in Vicarium Generalem reelectus fuit; finaliter verò ad bonam deventum fuit concordiam; & sic emissæ fuerunt constitutiones subinsertæ, nempe: Præfatus Commissarius infectâ suâ intentione discedit ad Capitulum Generale, ad quod quoq; compareret Provinciæ Vicarius.

Primo: Quod fratres, qui fuerunt attonsi, remaneant sic attonsi, alii autem possint se attondere, imò ad hoc persuadeantur propter majorem uniformitatem, nec aliquomodo inducantur ad non faciendum quovis colore. *Secundo*: Quoad velum, ponatur illud ad omnes cancellos chori, in omnibus locis propter majorem decentiam, & religiositatem; ut fiant Ostia integra ex tabulis, vel asseribus, & ad hoc hortati sunt Patres, si bonò modò fieri posset. *Tertio*: Quòd Visitatores eligantur in Capitulo Provinciali per Patrem Vicarium, & Diffinitores: eleganturque Guardiani pro Visitatoribus, ut non augeatur nimis numerus Vocalium. *Quarto*: Quòd Visitatores, si fieri poterit bonò modò, Visitatoribus Italiæ

se conforment, & ità æqua lance absque acceptatione personarum visitent omnes subditos, & Prælatos in præsentia omnium, nisi sint aliqua secreta &c.

Fr. Hieronymus Torniellus Vicarius Generalis cum Diffinitoribus, & manu propria subscripsi.

Idem Pr. Generalis Vicarius fuit hortatus in Capitulo memorato, Patrem Vicarium Osvaldum, ut unà cum Patribus Provinciæ aliquas ex Ordinationibus, quas præmentionatus Commissarius facere nitebatur, in eadem Provincia constitutus, in unam scripturam redigeret, & acceptaret.

Acceptantur quædam Ordinationes dicti Commissarii.

N. 44. Annò itaque quò supra, videlicet 1507. Redeunte Patre Vicariò Osvaldo in Provinciam, congregatisque Patribus, ex voluntate prælibati R. P. Hieronymi Tornielli Vicarii Generalis, habita fuit Congregatio partialis, cui tamen ferè omnes Patres Vocales præcedentis Capituli Provincialis, interfuerunt in loco de Pakos in festo Assumptionis Virginis Gloriosæ, ubi approbatæ sunt quædam constitutiones, ex ordinationibus P. Commissarii antelati, modificatis etiam plerisque constitutionibus, antea in Capitulo Budensi, tempore P. Ægidii factis.

Acceptus est locus in Futhag, & Brassoviæ.

Tempore Patris Osvaldi acceptata sunt quædam loca, præsertim in Futhag, & Brassoviæ, in Capitulo Strigoniensi Provinciali, & quidem pro loco Brassoviensi amaricata fuit plurimum Provincia, plus quàm aliàs unquam, eò quòd lis secuta sit cum Plebano Brassoviensi, & protracta per plura tempora, non sinè maximis expensis, & fatigiis, insuper, ac amaricationibus fratrum.

Fratres Obferv. Hung. iisdem Privilegiis, quibus Boznenfes gaudent.

N. 45. Annò sequenti, id est 1508. Dubitantibus quibusdam, maximè P. Vicario Provinciali præfato, an Fratres Provinciæ Hungariæ pro tempore existentes, Privilegiis, & Indulgentiis Vicariæ Boznæ concessis gaudere, & potiri possint? Julius II. ad tollendum huiusmodi dubium declaravit, & de novo concessit, quòd omnibus prædictis uti possint, sicut Boznenfes utuntur, ut habetur in Brevi.

P. Vicarius Prov. vocatur ad Capitulum Generale Ferrariæ celebrandum.

N. 46. Annò immediatè sequenti prælibatus Vicarius Generalis misit litteras præatto Osvaldo Vicario, attestantes, quòd diutini languoris gravedine contractus, non possit prosequi suum Officium. Idem scripsit in aliis suis litteris, de Mense Junii eidem, advocans eum, cum electo Discreto ad Capitulum Generale Ferrariæ celebrandum, in Festo Corporis Christi, anni proximè sequentis. Interea idem R. P. Hieronymus morte præventus præviis magnæ Sanctitatis attestationibus, Ecclesiasticis omnibus reverenter, & devotè susceptis Sacramentis, ac datis in fine Vitæ saluberrimis documentis, laudabili & sancto fine vitam suam clausit. Post cujus obitum devolutum est, munus Vicarii Gen. ad R. P. Archangelum de Placentia, Provinciæ Archangeli Vicarium, qui susceptò huiusmodi Officiò, non multum supervixit, nam adhuc ante Capitulum Gen. diem, clausit extremum; quò sublatò, devolutum est Officium ad R. P. Franciscum Columbanum.

Celebratur Capit. Gen. ad quod ut Commissarius P. Vicarii Prov. comparuit P. Michael de Strigon. cum Bonaventura Discreto.

N. 47. Annò igitur 1509. existente R. P. Franciscò Columbanò Vicario Gen. celebratum est Capitulum Generale Ferrariæ, ad quod missi fuere ex Provincia nostra, Patres: Michael de Strigonio, tunc Custos Custodiæ Ujlak, ut Commissarius P. Vicarii Provinciæ, ad ipsum Capitulum proficisci non valentis, & Bonaventura de Kaproncza Discretus electus. Convenientibus Patribus Electoribus ex tota Familia Cismontana, rursus electus fuit in Generalem Vicarium R. P. Franciscus Zenus, ex quo Capitulo sunt emissæ constitutiones per memoratos Patres, quasi in triplici differentia, quarum primæ factæ fuerunt solum nostram, Hungariæ Provinciam concernentes, per quas Provincia hæc non parum est alleviata. Sunt autem sequentes:

Ordinata in Capitulo Generali quoad Hungaros.

Ord. Capit. Gen. quoad Hungaros.

N. 48. Annò Domini 1509. die 8. mensis Junii, in Capitulo Generali celebrato, in Alma Civitate Ferrariensi in loco Spiritus Sancti, quoad Provinciam, Hun-

Hungariæ ordinatum est per R. Patrem Zenum de Mediolano Vicarium Generalem Cismontanæ Familiæ, unâ cum VV. PP. Diffinitoribus: quod electio Vicarii fiat, juxta declarata R. P. Hieronymi de Torniello, in Capitulo Mantuæ celebrato, videlicet: quod in electione sint 10. Custodes, 10. Discreti, 10. Visitatores, & Vicarius cum Discreto totius Provinciæ, nec Fratres teneantur ad hoc, ut 10. Guardiani viciniore in loco Capituli intersint electioni, sed potius illi, qui videbuntur aptiores, ubicunque fuerint Guardiani; & adhuc alii octo eligantur ab ipsis 42. de existentibus in Capitulo, qui videbuntur aptiores, ita quod sint quinquaginta voces.

Item definitum est quoad electionem Discreti mittendi ad Capitulum Provinciale, quod in unaquaque Custodia eligant Fratres unum Discretum, secundum antiquum modum eorum, & quicunque habuerit plures Voces, sive Vota, ille sit Discretus illius Custodiæ, datò quod non excederet medietatem Votorum Fratrum, sive Vocum;

Item sancitum est: quod Definitio Capituli Generalis Mantuæ, firmiter servetur in perpetuum, pro bono pacifico Statu, quod nempe nullus Commissarius sive Visitator, etiam cum plenitudine potestatis veniens, possit facere aliquas constitutiones, ordinationes, vel immutationes, sinè consensu majoris partis Capituli Provincialis; nec etiam deponat Guardianos, sinè consilio aliquorum Patrum, saltèm duorum illius Custodiæ, non tamen de eodem loco, & si quis eorum contrarium attentaverit, illicò sit irritum, & inane, nec Fratres teneantur eidem quoad hoc obedire. In quorum omnium robur, & firmiorem stabilitatem, manu propriâ subscripsit, & sigillò majori Familiæ, consignari fecit. Emanatæ quidem fuerunt, aliæ quoque Constitutiones, ex eodem Capitulo Gen. verùm ad has noluit R. P. Vicarius Gen. Provinciam nostram obligari, quousque ipse ad Provinciam non veniret.

N. 49. XVII. VICARIUS Provinciæ Hung. fuit R. P. Gabriel de Pécs-^{17mus. Vi-} Varadino, eodem annò, nempe 1509. & tempore, quò antelati Patres, Commis-^{carius.} sarius, & Discretus ob Capitulum Generale Observantium, absentes fuerant, in Conventu de Ujlak electus. Fuit autem mox dictus Vicarius Vir valdè humilis, & magnus paupertatis zelator, ob quod, iteratò annò 1511. ad idem officium reelectus fuit, in Capitulo Athiæ diebus Pentecostalibus celebrato. Cujus officii tempore tam sævè lues pestifera grassabatur, ut intra quatuor annorum spatium, quibus Vicariam regebat, solùm è Fratribus nostris, quadringenti absque quatuordecim, è vivis sublatis esse dicantur: Inter quos notabiles Provinciæ Patres fuère sequentes: P. Blasius de Nyári, qui olim fuit Vicarius ipsius Provinciæ, P. Bonaventura de Kaproncza, P. Georgius de Szegedino, egregius Prædicator, & P. Stephanus de Poroszló. Obiit quoque licet alio tempore, quàm illi, P. Olfsvaldus de Lasko, Vir de Provincia optime meritus, & Budæ in Conventu S. Joannis Ev. sepulturâ donatus.

50. Hujus item Vicarii tempore prælibatus R. P. Franciscus Zenus Vicarius Gen. ex debito sui officii statuit, Capitulum Gen. celebrandum Neapoli, sed priusquàm illud celebraretur, idem Ven. Pater, Vir magnæ experientiæ, vitæque probatæ, è medio sublatus fuit. Quò non obstante, celebratum fuit idem Capitulum in loco præspecificato Annò Domini 1512. in quo in Vicarium Generalem electus fuit R. P. Timotheus de Luca. Noster quoque Vicarius ad hoc Capitulum properabat, cum Discreto Provinciæ P. Fabiano de Csongrád, verùm in itinere, infirmitate quadam ex mari contracta gravatus, nec ultrò pergere valens, in sui locum misit P. Stephanum Ivancs, scribam. Porro hi Patres è Capitulo Gen. reduces, adduxerunt secum è Provincia Brixia, quendam Patrem Marcum de Brixia, Lectorem ad erudiendos Fratres nostros, quia tamen, mox dictus Pater Lector, cum insolitis quibusdam exemptionibus, & impensis studium continuare volebat, non longo post tempore ad suam remissus est Provinciam.

Ex lue pestifera, nostri, quàm plurimi moriuntur.

Indicatur Capit. Gen. Neapoli celebrandū.

Julius II.
exiit Fratres Min. à
solutione
Quartæ fu-
ner.

N. 51. Eodem Annô, Sua Sanctitas Julius II. communicavit Fratribus de Ob-
servantia Privilegium Notorium Exemptionis à solutione Quartæ Funeralium,
strictissimè præcipiens, ne talis à nobis desumatur, locorum ordinariis, & Ec-
clesiarum Rectoribus. Cujus authenticum Transumptum habetur in Archivo
Provinciae nostræ.

Societas
Verberato-
rum susci-
tatur.

Eodem ferè tempore suscitata fuit in quibusdam locis Provinciae, Societas,
seu Confraternitas Verberatorum dicta, quæ prius solum in Oppido Papa exi-
stens, tandem in plerisque locis multiplicata, non parvam Fratribus nostris cau-
savit confusionem, calumniantibus nostros præsertim Banyæ Civibus, & Viris
etiam Ecclesiasticis, quæ tamen Societas paulò post annihilata fuit, nostrique
Fratres à tribulatione liberati.

18vus. Vi-
carius.

N. 52. XVIII. VICARIUS Provinciae nostræ fuit P. Fr. Blasius de Deës, in
Vissegrad tempore Capituli ibidem Annô Domini 1513. celebrati electus. Hu-
jus Vicariatûs tempore venit in Provinciam tertius Commissarius P. Benedictus

Tertius
Commissar.
P. Benedic.
Benkovics.

Benkovics Dalmata, missus per præfatum R. P. Timotheum Lucensem Vicarium
Generalem cum amplissima facultate. Et quidem in Provinciam veniens, paci-
ficum pollicebatur ingressum, appromittens omnia se ad Vota, & cum consilio
Emeritorum Patrum facturum, at minimè stetit promissis, nam paulò post dere-
lictò consilio Seniorum, faciles præbuit aures diſteris juniorum, ex quorum sug-
gestionem plurima attentavit, faciebat nempe difficultatem circa Privilegia nostra,
maximè quoad institutionem Prædicatorum per Custodes fieri solitam, varios in-
super ritus, modòsque, ac novitates superinducere conabatur, volendo, ut Fra-
tres pulvinaribus uterentur, ob quod, tum alias levioris momenti causas, pœ-
nitentias indiscretas dictabat, censuras præcipitanter, & furiosè minabatur, Eme-
ritos in Provincia Patres confundebat, juvenes, & nondum in Religione exper-
tos ad se attrahebat, omnia denique turbabat, nec Constitutiones Mantuæ, &
Ferrariæ editas curabat.

Vicarius
Gen. mori-
tur.

Congre-
gantur PP.
Provincia.

Interea antelatus Pr. Timotheus Vicarius Generalis inter vivos esse desiit,
& Vicarius Provinciae ad Capitulum Generale est citatus; ob quod, aliisque de
causis rationabilibus, & multum urgentibus habita est Congregatio Patrum Pro-
vinciae in loco Vissegrad Annô 1514. die 1. Mensis Maji, & sequentibus diebus,
ubi per præfatum P. Vicarium, Custodes, & Discretos, aliòsque Vocales præ-
teriti Capituli Provincialis, examinata, & discussa sunt acta, & facta memorati
P. Commissarii adhuc in Provincia existentis, quæ etiam in Scripturam redacta,
missa sunt ad Capitulum Generale in proximo Assisii ad S. Mariam de Angelis
celebrandum, per Patres ex Provincia deputatos, nempe P. Michaëlem de Stri-
gonio Guardianum Budensem, & pro hoc actu Provinciae discretum: & alterum
Vicarii Provinciae vices suppletentem, seu ejus Commissarium, R. Patri Christo-
phoro à Forlivio, utpote Vicario Generali noviter electo, ac cæteris Diffinito-
rii Patribus præsentanda, superaddendo supplicem libellum Patrum Provinciae,
ut conservarentur in ritibus, & Privilegiis suis, nec in tantum à Commissariis
molestarentur.

Notabile
dictum R.
P. Vicarii
Generalis.

Quò supplici libello Patrum visò, & lectò jam memoratus R. P. Vicarius Ge-
neralis, assistentibus Ven. Diffinitorii Patribus, in hæc verba, Discreto, & Com-
missario prælibatis reposuit: *Non est intentionis meæ, ut Privilegia Vestra infrin-
gam, quæ omnia intacta manere cupio, sicut etiam conditiones, Ritus, Observantias,
& Consuetudines Provinciae Vestræ, dummodo in essentialibus Votis vos conformetis, quan-
doquidem nec in Italia est reperire duas Provincias simul, quæ in omnibus ritibus, con-
suetudinibus, & moribus concordarent.* Finaliter ex eodem Capitulo antelatus R.
P. Vicarius Generalis remisit omnes Visitationes jam præacti Commissarii ad Pro-
vinciam, ratum se habiturum contestans, quidquid in eis, Vicarius, & Diffini-
torium Provinciae decerneret, sive modificando, sive etiam simpliciter annullando.
Unde in vim hujuscemodi remissionis, convenientibus in unum Patre Vicario

Pro-

Provinciae, unâ cum Diffinitoribus, attentata per memoratum Commissarium partim annullârunt, partim verò aliter decreverunt, prout optimè in Domino judicaverunt.

N. 53. Tempore illô intermediô, quô præfati Patres, Discretus, & Commissarius fuerunt ad Capitulum Generale, contigerunt in Hungaria maximæ seditiones, tumultus, bella intestina, cædes, homicidia, mutilationes, sacrilegia, rapinæ, & alia hujusmodi plurima mala, Duce Georgio Dósa Siculo ut traditur in Chronicis Hungariæ. Hoc tumultuosô tempore, multi sæculares Presbyteri, ac Religiosi occisi sunt: alii utpote igne combusti, & assati, alii palo affixi, alii obtruncati, alii in partes scissi. Eo tum nullus paci fuit locus relictus, exceptis aliquibus Comitatus, in quibus plebeos utcumque sedârunt Regii milites, & Nobiles. In tantis discordiarum, seditionumque fluctibus Patres, & Fratres nostri in maximis versati sunt tribulationibus.

In Hung.
funt sedi-
tiones tu-
multus, bel-
la intestina,
&c.

Annô 1514. circa Festum omnium Sanctorum, P. Gabriel de Péch-varadino, aliàs Vicarius Provinciae hujus, assumpto in socium Fratre Joanne de Pászthó Sacerdote, cum obedientialibus litteris R. P. Generalis Vicarii profectus est Jerosolymam.

N. 54. Annô Domini 1515. Existente adhuc Vicariô Generali R. P. Christophorô de Forlivio, secundò in Vicarium Provinciae Hungariæ, electus fuit antelatus P. Blasius de Deés in Conventu Budensi ad S. Joannem, tempore Capituli Provincialis ibidem celebrati, in ipso Pentecostes festo, cujus tempore iterum venit quartus Commissarius V. P. Fr. Jacobus de Porcaria è Provincia S. Francisci, integerrimus Vir, qui bene stetit in medio Fratrum, absque hoc, quòd finaliter adhærebat quorundam suggestionibus; Qui ante Capitulum Provinciale regressus est in Italiam. Mediô tempore, quô venit in Provinciam, ortæ fuere multæ dissensiones in Provincia propter distractionem pretiositatum in locis Fratrum existentium; quamquidem distractionem memoratus P. Blasius facere intendebat, sed parùm profecit, & dictus P. Commissarius tenuit medium, ac decrevit, quòd nihil innovaretur circa distractionem præfatam, usque dum Capitulum Generale celebrabitur, permisitque Fratribus utendi, vel non utendi dictis pretiosis.

Secunda-
riò eligitur
in Vicariũ
P. Blasius
de Deés.

Quartus
Commissari-
us P. Jaco-
bus de Por-
caria.

Vicarius
antelatus
intendit
pretiosa di-
strahere;

N. 55. XIX. VICARIUS Provinciae Hungariæ, fuit V. P. Albertus de Dereslien electus in Capitulo Provinciali, in novo loco de Futak celebrato Annô Domini 1517. circa festum Inventionis S. Crucis, qui statim post electionem, coactus fuit, cum Discreto ad Capitulum generalissimum comparere: Mandante enim Leone X. Pontifice Maximo, omnes universæ Religionis Fratrum Minorum Superiores, quocumque nomine nuncupati, pro celebrando in festo Pentecostes Capitulo generalissimo, ut tandem pax fraterna stabiliretur, & totus Ordo in varias dissectus partes, in unum coalesceret, Romæ conveniunt in unum. Comitibus hisce generalissimis ex nostra Provincia, quâ Vicarius intererat prænominatus P. Albertus; quæ ibidem acta fuerint, ex Annalista Wadingo tom. 16. hoc an. n. 20, & seqq. hic apponenda censui, & sunt sequentia: Annô Domini 1517. die 29. Maji celebratum est Romæ in Ara Cœli, jubente Summo Pontifice Leone X. Capitulum generalissimum, ad quod venerunt præter PP. Conventuales, omnes etiam Observantes, tam ultra, quam Cis-montani, ac omnes Observantiam profitentes, videlicet: Clareni, Coletani, de Caputio, de Evangelio, Homodeitæ, Reformati, &c. In hac convocatione, usque in quintam diem tractatum est de Unione Ordinis; & grandis difficultas orta propter PP. Conventuales, qui omnino in electione Ministri Generalis, & Capitulo totius Ordinis volebant habere activam, & passivam vocem; vel eligere Ministrum particularem, super omnes Conventuales. Facta ergo inquisitione cum PP. Observantinis, reclamaverunt omnes, quòd duo Ministri in eodem Ordine habeantur, nè corpus Ordinis videatur monstrosum, si haberet duo capita. Conveniunt igitur tam-

19nus.

Vicarius
post ele-
ctionem su-
am statim
ad Cap. Ge-
nerale cõ-
parere de-
buit cum
Discreto.

Celebratur
Capit. ge-
neralissi-
mum Ro-
mæ sub Põ-
tifice Leo-
ne X.

Observantes, quàm Conventuales, Patres Vocales, ad Aulam Summi Pontificis feriâ tertiâ ante Pentecosten, ubi Pontifex, unâ cum DD. Cardinalibus, plurima de negotio Ordinis tractaverat cum Generali Ministro P. Bernardino Prato, conventuali, P. Christophoro Forlivienfi, Cis-montano, & P. Gilberto Nicolai, Ultra-montano, Vicariis Generalibus; ast, negotiô tunc infectô, omnes admittebantur ad osculum pedum. Sequenti die feriâ quartâ; venit ad Observantes Illustrissimus D. Albertus Carpens, Cæsareæ Majestatis (Maximiliani I.) Orator, ad Aram Cœli, ac varia, quæ PP. Conventuales contra nos Pontifici persuadere tentârint, nomine Cæsaris retulit, &c. Cùm igitur nostri æquè se defenderent, &, nè ad Societatem, & unionem cum illis, qui palam à Regulæ Observantia discefferant, ineundam cogerentur, Summum Pontificem, & DD. Cardinales, constanter rogârunt. Sed, cùm objiceretur, ex Regulæ præscripto, teneri eos cum Fratribus suis sub uno Capite convenire; responderunt nostri: se id libenter facturos, dummodo omnes ad eandem Regulæ normam vitam componerent, & Caput cum membris reformaretur, unâque deinceps esset in omnibus vivendi ratio. Vocati PP. Conventuales feriâ quintâ, ut, quid circa hanc rem ipsi vellent, explicarent; acceptô deliberandi tempore, tandem dixerunt: se unionem hanc ex eo non approbare, quia à viis suis recedere, & ad reformationem acceptandam cogerentur, se etiam Pontificum gaudere Privilegiis, cum quorum usu in conscientia tutos esse, & Status ipsorum indemnis manere possit. Quibus auditis Pontifex eos ab electione Ministri Generalis, & totius Ordinis Capitis excludi iussit, eâmq; ad Observantes, & Reformatos devolvit; cui ritè faciendâ, Præsides tres Cardinales instituit: DD. Dominicum Grimanum Episcopum, Portuensem, Patriarcham Aquillejensem, & Ordinis Protectorem; Petrum de Accoltis, Episcopum Anconitanum; & Laurentium Puccium SS. IV. Coronat. Presbyteros; causam præprimis in favorem Regularis Observantiæ, coram Summo Pontifice promoventibus suprâ fato Domino Carpens, item Hispaniæ, & Portugalliæ Oratoribus: petitionemque omnium ferè Christianorum Principum nomine, pro Reformatione Ordinis interponentibus. Igitur feriâ sextâ ante Pentecosten, nobis relatum est, Ministrum Generalem autoritate Pontificia suum, munus deposuisse. Sub his diebus Cis-montanus P. Vicarius Generalis plures indixit nobis Orationes, & Lytanas publicas; & eâdem sextâ feriâ in Ecclesia omnes fecimus disciplinam. Feriâ tertiâ (Wadingns n. 29. habet in Vigilia) Pentecosten in capacissimo Conventûs Aracalitani Refectorio, præsentibus suprâ nominatis Cardinalibus, ad electionem Ministri Generalis totius Ordinis processum. Quare tres Eminentissimi Præsides (energica dictione, ab utriusque Familiæ Vicariis Generalibus præmissâ) per quendam è suis Sacellanis in eminentiori loco sequentia promulgari verba iussere: Nos autoritate Apostolica declaramus: Omnes Vicarios veros esse Ministros, omnesque Discretos, veros esse Custodes, & imposterum itâ nominari decernimus, & jubemus juxta tenorem Regulæ Fratrum Minorum. Deinde, omnibus impositô silentiô, ac lecta ex ambona, Bulla Unionis: *Ite, & vos in Vineam meam &c.* Quatuor pro utraque Familia Scrutatores Suffragiorum, seu Compromissarii deputati fuere, qui demum, in Cardinalium conspectu, collatis Votis (numerô 142. erant) comperere (præter paucula Vota in alios bene meritos dispersa, in Ministrum Brixia 9. in Custodem Provinciæ Castellæ 10. in Vicarium ultramontanum 27.) in P. Christophorum à Forlivio Vicarium Generalem Cis-montanum, reliquas voces abiisse: atque itâ eundem ex Regulari Observantia, Primum totius Ordinis Ministrum Generalem canonicè electum fuisse; quem quâ talem, juxta formam, & puritatem, Regulæ electum, & à P. Francisco de Messana, Provinciæ Tusciæ Ministro de in promulgatum, Vocales omnes, sonore Hymnum Ambrosianum decantando, concomitantibus DD. S. R. E. Cardinalibus, ad Ecclesiam deduxerunt. Summus Pontifex Neo-electo subinde ad suos pedes provoluto non solum Confirmationem & Apo-

Conventuales iussu Pontificis ab electione Ministri Generalis excluduntur, & electio devolvitur ad Observantes & Reformatos.

Primus Generalis Minist. totius Ord. de Observ. electus est cum 73. Votis Reverendiss. P. Christoph. à Forlivio.

& Apostolicam Benedictionem, maxima cum animi propensione, impertivit; sed & multò gaudiò repletus, quod cum tanta concordia Vocalium, & quidem in primo scrutinio, Regularis Observantiæ Ministrum Generalem obtinuisset, omnes Fratrum defectus præteritos relaxavit, Custodias aperiri, custoditos absolvi, Officiò destitutos, restitui iussit; præterea voluit, ut feriâ 4tâ. proximâ omnes Regularis Observantiæ Fratres Processionem generalem ad S. Petrum facerent: in qua mille quadringenti computabantur, qui singuli ad Basilicam intromissi Benedictionem à Pontifice acceperunt.

Porro, PP. Conventuales, eâdem nostræ electionis die, in Monasterio ad SS. Apostolos nuncupato, Superiorem sibi elegerunt P. Antonium Marcellum, Cherinum, Dalmatam. Sed cum eum sub titulo Ministri, & non Magistri Generalis contra Ordinationem Pontificis creâssent, id, ubi rescivit Pontifex, ægrè tulit, cassamque & irritam dixit electionem; quam tamen postea sub Magistri nomine ratificavit, confirmavitque. Emanârunt in hoc Capitulo generalissimo duæ Bullæ; una iv. Kal. Junii, quæ incipit: *Ite & Vos in Vineam meam* &c. & vocatur, *Bulla Unionis*: altera pridie Idus Junii, quæ incipit: *Omnipotens DEUS, cujus perfecta sunt opera*, &c. & vocatur *Bulla Concordiæ*. Atque ita per hocce generalissimum Capitulum sub Leone X. zelosissimo Pontifice, tot controversiis, & animorum perturbationibus, quotidie inter Observantes, & Conventuales subortis finis impositus: & Supremum totius Ordinis Regimen ad PP. Observantes translatum fuit. P. Christophorum de Forlivio sequenti post electionem Mense, seu Kal. Julii annò 1517. Summus Pontifex Purpuratis S. R. E. Patribus adscripsit cum titulo S. Bartholomæi in Insula, qui in Generalatu dein Successorem accipit P. Franciscum Lychetum, Virum præstantissimum, qui Lugduni in Conventu ad S. Bonaventuram in Capitulo Generali die 11. Julii habito, in Caput Ordinis, etiam reluctans electus est Annò Domini 1518.

N. 56. Annò 1520. celebratum fuit Generale Capitulum per R. P. Franciscum Lychetum Generalem Ministrum totius Ordinis in Conventu Burdegalensi, tantum quoad partes Ultra-montanas. Quia verò iste Generalis Minister hoc ipso annò vitâ functus est in actuali Visitatione Germaniæ. Idè sequenti annò 1521. in festò Pentecostes, in loco S. Nicolai, intra Carpum Provinciæ Bononiæ celebratum est Generale Capitulum per R. P. Paulum de Soncino Provinciæ Mediolani Ministrum, & totius Ordinis Vicarium, ac tandem in Generalem Ministrum totius Ordinis electum, & à sua Sanctitate confirmatum; ad quod pariter de Provincia nostra comparendum habuerunt prænominati Patres Vocales, nempe V. P. Albertus de Dereslien cum Discreto, seu Prov. Custode.

Circa hæc tempora initium sumpsit Reformationum Fratrum in Ordine Minorum proficuum ac laudabile institutum. Quod licet annò 1525. stabile initium posuerit: attamen ab anno 1518. per varios successuum anfractus coruscare cœpit; Reformationis hujus Author & Fundator in Provincia Romana, & aliis locis Cis-montanis fuit Beatus Stephanus Molina, Hispanus natione, Provinciæ verò Romanæ Alumnus, ac ob egregia illius merita in eadem bis: in Provincia verò Terræ laboris semel Provincialis, tandem Diffinitor Generalis; qui 28. Octob. an. 1579. annum agens 86. obiit in Domino,

CAPUT III.

Referuntur Ministri, Provinciales, Vicarii, & Commissarii hujus Provincia: Item loca in quibus celebrata fuere Capitula, nec non alia annotatione digna.

N. 57. **P**ostquam, ut relatum est, Sum. Pontifex Leo X. nostro Regularis Observantiæ Instituto, singularissimè addictus, in præfato Capitulo, Officium Ministri Generalis, à PP. Conventualibus ad PP. Observantes transtulisset, primusque ex Familia Observantium totius Ordinis Minorum S. Francisci Minister Generalis, R. P. Christophorus de Forlivio denominatus fuisset, etiam hujus nostræ Provinciæ Vicarius, usi & aliorum, ex determinatione ejusdem Capituli, Ministri Provincialis denominationem accepit. Quare jam dictus R. P. Albertus de Dereslien, qui ut Vicarius Provinciæ ad Capitulum ascenderat, finitò Capitulò Generali, rediit ut Minister, consequenter fuit primus Minister Provincialis Provinciæ Hungariæ.

I.
Minist. Provincialis P.
Albertus de Dereslien.

II.
P. Bernardinus de Somlyo.

D. Paulus Thomor fit Franciscanus.

Fit dein Archi-Ep. & tandem Supr. Capitaneus.

58. Secundus verò Minister Provinciæ nostræ fuit, R. P. Bernardinus de Somlyo, Hungarus, in Capitulo Budensi Annò 1520. celebrato electus. Fuit homo proceræ staturæ, & magnæ devotionis. Cujus Ministeriatus tempore, Annò videlicet 1522. intravit Ordinem nostrum Eggregius D. Paulus de Thomor, & in festo Immaculatæ Concept. B. V. Mariæ, in Conventu Palothensi habitum Religionis assumpsit, qui tamen post aliquot annorum decursum, ad instantiam Baronum, & Procerum Hungariæ, à Sum. Pontifice ab Ordine exceptus, & ad Archi-Episcopatum Colocensem promotus, etiam de communi Consensu, Regis, & Magnatum in Supremum Capitaneum, in partibus Hungariæ inferioribus, exaltatus est. Nihilominus tamen habitum Ordinis semper gestavit, & contentus duobus Fratribus Regularis Observantiæ, sibi in socios per Provinciale Ministerium datis, ita humiliter vixit, ut omnes se intuentes in admirationem traxerit. Ità antiquum Manuscriptum unius è Patribus ejusdem Archi-Episcopi fociis. Licet insuper in tanta dignitate, & tot curis fuisset constitutus, attamen Seraphicæ Regulæ semper mansit Observator. Denique Vir fuit Togâ, Sagoq; clarissimus, nisi quòd ob pugnam, temerè cum hoste in campo Mohach intam (cujus præcipuus Author ipse dicitur) apud plerosque malè audiat.

Turca Belgradum capit.

Hujus item Ministri Provincialis tempore, sed annò priore, nempe 1521. dum Rex Ludovicus, cum Maria Maximiliani Cæsaris ex Philippo nepte, nuptiarum solemnia celebrat, Solymannus Turcarum Imperator, lugubrem canit Symphoniam, Belgradum, validissimum Hungariæ, ac totius Christianitatis propugnaculum, unâ cum Szabacio, aliisque nonnullis munimentis, in suam potestatem redigendò. Sed ad priora redeamus.

Quintus Commissarius Andreas Alemannus astitit usque respectu Provinciæ nostræ.

N. 59. Sub antelato Ministro Generali, Annò Dom. 1523. Venerat iterum in Provinciam nostram Quintus Commissarius, Fr. Andreas Alemannus de Florentia, qui quidem non erat Fratrum nostrorum de Observantia verus Commissarius destinatus, sed tantum pro Patrum Reformatorum, seu Conventualium, Provincia fuerat designatus; ipse tamen astutiâ suâ deludendo Patres nostros, etiam apud Nos suum, uti volebat, exercuit Officium. Hic ergo, prius celebravit Capitulum Reformatorum Conventualium, in Veteri Civitate Budæ, tandem in Dominica Septuagesimæ, nostro quoque Capitulo in eadem Civitate Budensi, sed ad S. Joannem Evang. celebrato, præfedit, in quo quidem Capitulo in Tertium Ministerium Provinciale canonicè electus fuit R. P. Gabrielem de Péch-Varadino.

III.
Minister Provinc.

N. 60. In hoc Capitulo pari consensu, condescendente etiam dicto P. Commissario, ordinatum fuit, contra generalissimi Capituli Decretum, quò jubebatur: Prælatos, usque ad triennium suum gerere Officium, nec ultra extendi posse, juxta

juxta Bullam Pontificiam; ut nimirum duobus tantummodò annis Prælati sint in officiis suis, atque ita celebretur Capitulum in tertio festo Pentecostes, prout fuerat consuetum ante Capitulum generalissimum.

N. 61. Hoc ipsò Annò, nempe 1523. In festis Pentecostalibus, celebratum est Capitulum Generale, in urbe Burgenfi Regni Castellæ in Hispaniis, ubi in Ministerium Generalem totius Ordinis electus fuit, R. P. Franciscus Guinnonius Hispanus, communiter Franciscus de Angelis nuncupatus, ob magnam erga Sanctos Angelos devotionem. In eodem Capitulo assumptus est in Diffinitorem Generalem R. P. Bernardinus de Somlyo, Custos Provinciæ nostræ. Statutum insuper est: ut Provincia Hungariæ olim de Familia, seu hæc nostra vocetur Provincia Sanctissimi Salvatoris; Provincia verò Hungariæ Patrum olim Reformatorum nominetur Provincia Sanctæ Mariæ.

Celebratur Capitulum Gen. in Hispaniis.

Bernardinus de Somlyo fit Diffinitor Generalis.

N. 62. Duo tamen hic benevolus Lector advertat, est necesse; Primum: quòd hæc duæ Provinciæ non rectè dicantur ab invicem divisæ, & separatæ, cum nunquam fuerint unitæ, aut unam Provinciam constituentes, nam Provincia Sanctissimi Salvatoris, semper, & ab exordio sui erat Regularis Observantiæ, ut ex prædictis patere potest; licet namque Fr. Gerardus Oddonis Minister Generalis (quem Vicaria Bosniæ tanquam Fundatorem sui recognoscere debet) parùm amans fuisse dicatur minoriticæ paupertatis, nihilominus eandem sub Titulo Fratrum Minorum de Observantia erectam voluit, illaque hoc, à sui exordio titulò semper gaudebat, ut demonstrant vetustissima manuscripta Provinciæ nostræ, & plures Sum. Pontificum Bullæ, in favorem Fratrum Bosnensium emanatæ. E contra verò Provincia S. Mariæ semper fuit Conventualium, à quibus Nos Observantes auctoritate Apostolicâ plures Conventus olim accepisse suprâ demonstratum est. Quod ultrò patet, tum ex litteris Concordiæ inter Fratres Observantes Budenses, & Conventuales in Veteri Buda existentes, Annò 1497. emanatis, quarum initium tale est: *Nos Frater Gregorius de Zekebew* (qui fuit 28. Minister Provincialis Provinciæ S. Mariæ) *Ordinis Min. S. Francisci Conventualium &c.* Tum ex Cathalogo Superiorum utriusque Provinciæ, cum nullus Superior Provinciæ S. Mariæ legatur aliquando fuisse Superior Fratrum Salvatorianorum, nec è contrà, consequenter nunquam unam constituebant Provinciam.

Provincia SS. Salvatoris nunquam fuit una cum Provincia S. Mariæ.

Alterum est: quòd hi Patres Reformati quorum Provinciam antelatum Capitulum Generale S. MARIE nominandam decernit, non obstate quòd Reformati dicantur, adhuc tamen Conventuales fuerint, licet à cæteris Conventualibus in suis observationibus distincti. Quales Conventuales Reformatos olim extitisse, patet ex pluribus Sum. Pontificum Constit. at maxime Sixti V. Constit. 68. *Apostolici muneris sollicitudo.* in qua §. 1. sic habetur: *Sanè exhibita nobis nuper pro parte dilectorum Filiorum Fratrum Minorum Conventualium Reformatorum &c.* Item §. 3. hæc leguntur: *Et nihilominus eisdem Fratribus Reformatis, quòd nunc, ac deinceps in perpetuum ipsi ac eorum Congregatio, tam in prædictis, quàm quibusvis aliis Regnis, & mundi partibus, Fratres Minores Conventuales Reformati nuncupari, & pro talibus haberi, & reputari, nec non seipsos ita ubilibet, & in quibusvis actibus publicis, & privatis vocare, & inscribere - - - debeant &c.* quæ Constit. habetur, in Bullar. Rom. Tom. 2. Cum ergo Patres S. Mariæ, & Reformati, & Conventuales fuisse demonstrentur, consequens est, eos fuisse Fratres Minores Conventuales Reformatos, qui tamen successivis temporibus facti sunt verè Reformati, seu Strictioris Observantiæ Minores.

PP. Mariæ ni olim fuerunt Conventuales Reformati.

N. 63. Cæterum, cur Provincia hæc vocetur Sanctissimi Salvatoris, quòdve motivum, & fundamentum habuerit præfatum Capitulum Gen. condendi allegatum Statutum, quoad denominationem hujusmodi, istarum Provinciarum, varii variè sentiunt; præplacet conjectura seu opinio Illustrissimi Domini Francisci Gonzagæ, olim totius Ordinis Minorum Generalis Ministri, qui in Chronicis suis Par. 2. sequentem assignat rationem: Quod postquam Hungari Annò 1456. Du-

Unde Provincia hæc denominatur SS. Salvatoris.

gyös, Beriny, Szeged, hæc nempe loca omnia cum aliis innumeris Ecclesiis, Multa
Claustra
destrueta. tam Sæcularium, quam Religiosorum per Turcas devastata, & ruinata sunt, Fratres insuper circiter 22. per Turcas interempti. Et utinam hic finis calamitatum fuisset, verum graviora post hæc, secuta, ut ex dicendis patebit.

Notandum hic venit: Ludovicum Regem Hung. priusquam tam miserabili fatô extinctus fuisset, pressum expeditionibus contra Turcam, dedisse à se Regalem Syngrapham, cum propriæ manûs subscriptione, Sigillique Regii roboratione, quod è Claustro S. Petri Pestienû Ord. Min. de Observantia Regulari, Provinciæ SS. Salvatoris, inter alia levaverit Sepulchrum S. Gerardi Martyris, ducentas, ac decem, & novem marcas continens. Item quod è Claustro Budensî S. Joannis Evang. ejusdem Ordinis, & Provinciæ, à Confratre Conventûs levaverit sexingentos, & triginta florenos, in veteri moneta Hungaricali, in auro autem quingentos, quæ summa deposita fuerat ab Illustrissimo quondam Domino Laurentio de Ujlak, Duce Bosnæ, pro Canonisatione B. Joannis à Capistrano, ad quæ, jam dictis Conventibus post expeditionem, persolvenda, se obligavit ex Tricesima Posonienû. Tenor litterarum Obligatoriarum Ludovici incipit: *Nos Ludovicus Dei gratia Rex Hungariæ &c. Memoria commendamus &c.* Quæ in originali in Archivo Provinciæ nostræ conservantur. Verum cum Ludovicus in eadem expeditione obiisset, nulla hætenus facta est Fratribus nostris refusio.

N. 67. Interim Annô Domini 1527. celebratum est Capitulum Provinciale in Conventu nostro de Sáros-Patak, Dominicâ *Jubilate*, in quo in Ministrum Provinciale, unanimi Patrum Vocalium consensu iteratò electus fuit R. P. Gabriel de Péch-Varadino, licet jam senîo confectus, fuitque in Ordine V. Minister Provincialis.

Hoc ipsô Annô, ut refert Nicol. Istvánff. non obstante, quod à quibusdam Hungaris, Joannes Zápolya pro Rege Hungariæ salutatus, simul etiam Regiô Diademate insignitus fuisset, hîc inquam minimè obstante, Stephanus Báthori, Joannes
Zápolya R.
salutatur. Regni Palatinus, Conventum Posonii indixit, in eoque cum Maria Regina, Ludovici Vidua, cæterisque Proceribus (quorum non pauci præsentibus fuere) Ferdinandum Archi-Ducem Austriæ, & Caroli Imperatoris Fratrem uterinum, licet absentem, Regem Hungariæ pronuntiavit, qui acceptâ prius Pragæ Coronâ in Hungariam venit, & debita cum veneratione à Palatino, ac cæteris Proceribus exceptus, Budam prius à Joanne metu perculso desertam, tandem Albam Regalem contendit, ubi Coronam Regni cum plausu omnium præsentium, de manu Pauli Vardáni Archi-Episcopi Strigoniensis, Mense Novembri solemnî more accepit.

Quæ res maximum in Hungaria excitavit incendium; dum enim Hungarorum quidam Joannis, alii verò Ferdinandi partes sequuntur, miserabili modò miseram divexant, & pessumdant Hungariam. Victus nihilominus Joannes se in Poloniam recipit, & cum aliter se Regno potiri posse non sperat, detestabili prorsus consiliô, apud Turcas patrocinium quærit, ob id postea à Clemente Summo Pontifice, anathemate perstrictus. Spe tamen sua non fallitur; nam Solymanus comparato ingenti Exercitu, in Hungariam Annô 1529. advenit, Budam vi expugnavit, & Joanni tradidit, ac demum usque Viennam progressus eam obsedit, & vehementissimè oppugnavit, sed eadem vehementiâ propugnantibus Viennensibus, die 14. Octobr. silentio noctis inglorius discessit, Budamque rediens, & Regnum Zápolyio, diplomate firmans, Constantinopolim reverti maturavit.

Sensere etiam Fratres nostri hujus temporis vicissitudinem, diraque fortunæ tela sunt experti, dum partim per Turcas, partim per Hæreticos, quorum copia jam in Hungaria fuerat, duo supra viginti mortis victima sunt effecti, 12. nempe Sacerdotes, unus Clericus, & 9. laici. Conventus quoque Homonnensis ferè in favillam redactus, non quidem à Turcis, sed ab Alemannis, 22. Fratres
nostri oc-
cisi.

qui Duce Cociano post Turcæ è finibus egressum, circa Cassoviam, & partes superiores in domorum, tam Ecclesiasticarum, quàm Religiosarum deprædatione, nec non villarum quàm plurimum exustione, se Viros Martiales demonstravere.

VI.
Minister
Provincial.
Martinus
Nagoch.

N. 68. His interim non obstantibus, eodem Annò 1529. Patres nostri Capitulum celebravere in Conventu Szécsényensi, atque unanimi Consensu in VI. Ministrum Provinciale R. P. Martinum Nagoch elegerunt. Passi nihilominus sunt congregati in Domino Patres Vocales, angustias non modicas, & metum etiam in Viros constantes cadentem, propter præfatum Cocianum Ducem, hominem, ut ferebatur, nimium crudelem, qui ferè eodem tempore, quò illi ad Electionem convenerant, cum suis, Cassoviam versús ascendebat, misericors tamen DEUS, & piissimus Dominus liberavit eos de manibus operantium iniquitatem, ut terminatò Capitulò Provinciali, feliciter quisque ad suum rediret Conventum.

Capitulum
Generale
Parmæ in
Italia.

Eodem quoque Annò, celebratum fuit Capitulum Generale Parmæ in Italia, in quo in totius Ordinis Ministrum Generalem electus fuit P. Paulus, vel potius Joannes Pizottus, Italus Parmensis. Hic à Pontifice obtinuerat, ut deinceps Electio Generalis fieret mutatis ad invicem vicibus, ab unica Familia tantum, altera semper compromittente, verum quia iste modus eligendi, zelosis Patribus videbatur esse, partim contra Bullam Unionis, partim etiam contra Strictissimam litteram Sacræ Regulæ, Electionem, Ministris Provincialibus indistinctim adscribentis, nullum hæcenus habuit effectum.

Capitulum
Provinc.
celebratur
Varadini.

VII.
Minister
Albertus
de Deresli-
en.

N. 69. Annò Domini 1531. iteratò convenerunt Patres nostri in Conventu Varadiensi ad celebrandum Capitulum Provinciale, in quo in Ministrum Provinciale, jam secundo electus fuit R. P. Albertus de Dereslien, fustque in Ordine VII. Minister. In hoc Capitulo locus Gyulensis in formalem Conventum erectus fuit, item ordinatum, ut ad locum Gerla, ad requisitionem Illustrissimi Domini Abrahamfi, quatuor Fratres mittantur, si eis præfatus Dominus contentus fuerit, secus adhuc duo submittantur. Et siquidem etiam Capitulum Generale suo tempore celebrandum immineret, ad illud deputati fuere: V. P. Nicolaus de Busiaco Custos Custodum, ac Provinciæ Discretus, & P. Benedictus de Aszszonyfalva, aliàs Amanuensis R. Patris Ministri Provincialis.

Moritur
Albertus
de Deresli-
en in Minist.
Provincial.

Cæterum præfatus R. P. Minister Provincialis dum officio suo satisfacere pergit, & Provinciam visitat, tam senio confectus, quàm vi morbi ad extrema deductus, piè, uti vixerat, diem summum explevit, in loco de Palotha, Annò 1532. sepulturâ donatus in Ecclesia ejusdem Conventus. De cujus obitu Pr. Emericus de Veres-falva, tunc Custodiæ S. Spiritûs Custos, & simul defuncti Provincialis Commissarius, certior factus, PP. Provinciæ ad locum de Palotha pro Dominica *Cantate* juxta muneris sui exigentiam convocavit, qui in unum convenientes in Vicarium Provinciale elegerunt V. P. Benedictum de Aszszonyfalva, qui complevit Officium Ministeriatûs in Domino defuncti.

Custodiæ
8.
Conventus
56.

Solymanus
tertio in
Hungariâ
venit.

Ginsum
oppugnat
& re infe-
cta abijt.

N. 70. Hoc tempore Provincia hæc adhuc numerabat Custodias 8. Conventus verò formatos 56. sed hos turcica barbaries iterum imminuit; Solymanus enim Turcarum Imperator, jam tertio in Hungariam venit, & usque Ginsum penetravit, licet eum, quem optabat, successum minimè habuit; nam doli Ibrahimii è Purpuratis Primarii, occultè Christianis faventissimi delusus, nec tanto exercitûs, ac virium robore, neque eâ, quâ par erat, militari disciplinâ comparens, à Ginso Oppido, licet parum munito (quod satis diu, & fortiter oppugnabat) cum ignominia, & non exigua suorum clade recessit, & eò unde venerat cum metu remeavit. Exmiserat quidem ipse Imp. 15. millia suorum, Duce Casumo ad Austriam populatum, quod illi pro more suo impigrè præstabant, sed in recessu, per Christianos variis præliis ita sunt devicti, ut nè nuntiis quidem tantæ cladis remaneret. Hoc ipso autem Annò, priusquàm Solymanus adveniret, Joânes Rex copias suas ex Turcis, Valachis, Thracibus constantes Duce Ludovico

dovico Gritto, ad expugnandum Strigonium miserat, sed hi pariter re infecta discedere sunt coacti.

Porro in isto Turcarum, & Zapolyanorum ascensu, & descensu, sequentia Fratrum nostrorum loca interiére: primò quidem per oppugnationem Strigonii ferè totum exustum est nobile Monasterium B. V. Mariæ à nostris inhabitatum; ruinatus demùm Conventus Sellix, ubi undecim Fratres cum Guardiano interfecti, item locus de Csákány, ubi duo Fratres occisi, pariter in Hederhely unus Frater mortis victima effectus. Loca denique Szentgroth, & Petroch funditus everfa. Pari fato periit Conventus in Oppido Kereszhegy; cùm enim Ludovicus Bokri de Várasd post mortem D. Andreæ de Báthor, jam dictum, Oppidum sui juris facere vellet, neque Servos Bathorianos in Conventu asylum quærentes, seque strenuè defendentes, excipere valeret, subiecto igne combussit Claustrum præter Ecclesiam.

N. 71. Iterum autem Annò 1533. Celebratum est Capitulum Provinciale, in Conventu Gyulensi, nuper erecto, die quò Spiritus S. Apostolis illapsus est. In quo in Ministrum Provinciale, ritè, & canonicè electus est jam secundo. R. P. Martinus de Nagoch, fuitque in ordine VIII. Minister. In Custodem Custodum, & Provinciæ Discretum assignatus est P. Nicolaus de Busiaco. In Commissarium verò Provinciæ, si Domino vocante P. Ministrum Provinciale mundo valedicere contingeret, nominatus est P. Benedictus de Zyla, Secretarius præfati Ministri. Denique Diffinitores instituti sequentes VV. PP. Joannes de Tharnok, Joannes de Kopácsi, Joannes de Szegedino, & Georgius de Bako.

N. 72. Hoc tempore numerabantur in Provincia novem Custodiæ. Strigoniensis, quæ habuit sub se Conventus sequentes: Strigoniensem, Budensem, Pesthiensem, Thatensem, Gyöngyösiensem, Berinyiensem, Visegradiensem.

Transylvaniæ: quæ sequentes habuit Conventus: Colosvariensem, Vászárhelyiensem, Tövissiensem, Megyessiensem, Alb-Ecclesiensem, Felsőaluensem, Csikiensem, Bakoensem, Tergavistensem, & Sebeffiensem.

Custodia Jeneö, habens Conventus: Varadiensem, Gyulensem, Szalardiensem, Jeneöensem, Chanadiensem, Szegediensem, Gerlensem.

Custodia Bányæ, quæ sequentes numerabat Conventus: Banyensem, Bathorensem, Szöllösiensem, Megyesallyensem, Kufzalensem.

Custodia Ozoræ, cum sequentibus Conventibus, nempe: Ozoriensi, Gyergyiensi, Hederhelyiensi, Kereszhegyiensi.

Custodia Patakienfis, numerans Conventus: Patakiensem, Szantoviensem, Czekensem, Sóvariensem, & Liptoviensem.

Custodia Slavoniæ, cum sequentibus Conventibus, nempe: Athinensi, Polyancensi, S. Ladislai, Várallyensi, Petroczeni, Remeticzeni, Ivanczeni, & Diako.

Custodia S. Spiritus, habens Conventus: Papensem, Taladensem, Palothensem, Tharnokiensem, Egervariensem, & Szentgrotiensem.

Denique Custodia Szécséniensis, istos numerabat Conventus, nimirum: Szécséniensem, Fülekiensem, Vámosiensem, Galgotziensem, & Szakolczensem.

Porro in præfato Capitulo hoc quoque ordinatum fuerat: ut locus de Berecsike, cùm sit in faucibus Turcarum, adeoque sine periculo Fratrum inhabitari non possit, resignetur Patrono loci, & Fratres inde auferantur. Pariter locus de Csákány ejusdem Patrono, & Diocesano resignetur.

N. 73. Annò 1535. Capitulum Provinciale celebratum fuit in Conventu Gyöngyösiensi, Dominica Septuagesimæ, ubi Unanimi Patrum Vocalium consensu in Ministrum Provinciale electus est R. P. Thomas de Patha fuitq; IX. Minister.

In hoc Capitulo, Patres Provinciæ perpendentes, non levem difficultatem esse, in perlustranda, & visitanda Custodia Transylvaniæ ab uno Custode, eam in duas partiti sunt Custodias, nempe Colosvariensem, & Vászárhelyiensem.

Aliquot fratres à Turci perimuntur.

Conventus de Kereszhegy à Ludovico Bokri exurit.

Capitulum Provinciale in Conv. Gyulensi. VIII. Minister Martinus de Nagocs.

Enumerantur custodie cum suis Convent.

Conventus Polyancensi, S. Ladislai, Várallyensi, Petroczeni, Remeticzeni, Ivanczeni, & Diako.

IX. Minister Provincial. Custodia Transylv.

in bifariam vidè pariter ordinatum fuit, ne deinceps Capitula tempore hyemali, sed in die dividitur. Pentecostes, quantum fieri poterit, celebrentur.

Eodem ferè tempore, relictus fuit à nostris Conventus Szakolczenfis; cùm Deferitur enim in ipso loco, tam sævè lues pestifera grassaretur, ut in Conventu unicus Conventus Szakolcz. in vivis remaneret Frater Laicus, & iste abinde discederet, mox Conventum occupavit D. Plebanus, & triginta fermè annis possedit. Tunc omnia Ecclesiæ apparamenta, & suppellectilia, per Cives ad Ecclesiam parochialem sunt translata, nec amplius restituta, cesserunt in prædam Germanis Annò 1605. tempore revolutionis Bocskaiana.

N. 74. Rursus Annò Domini 1537. Patres nostri ad celebrandum Provinciale Capitulum convenère, ad Sacratissimum festum Pentecostes, in Conventu Beriniensi, ubi in Ministrum Provinciale elegerunt R. P. Martinum de Nagoch jam bis hoc officio functum, qui fuit in ordine X. Minister Provincialis.

Custodia Displevit Patribus in hoc Capitulo, nuper facta divisió Custodiæ Transylvanix in duas; quare iteratò eam reuniunt, &, uti ante fuerat, ex duabus Custodiis unam efficiunt. Locum Gerla spontè reliquunt, resignantes eum Patrono, & Fratres abinde avocantes. Et quia intra hocce, & prius Capitulum, videtur Conventus de Soóvár ex integro ruinatus, atque adeò per nostros desertus, ordinatur, ut in hoc deserto loco mendicationem habeant Fratres Liptovienses. Insuper ut Conventus Liptoviensis ad Szécséniensem, Conventus verò de Vámos, ad Patakiensem pertineant Custodiam.

Capitulum celebratur Budæ. Annò 1539. Pro celebrando Capitulo Provinciali determinatus fuit Conventus S. Joannis Ap. & Evang. Budæ, ad quem pro Sacratissimo festo Pentecostes, convenientes Patres Vocales, unanimi consensu in Ministrum Provinciale elegerunt R. P. Mathiam de Gorrhi, vel fortasse Horhi, fuitque XI. in ordine Ministeriatús. De reliquis autem Provinciæ Officialibus, uti etiam de rebus, quæ hujus Provincialis tempore accidissent, nihil annotatum invenitur.

Porrò, licet juxta prius jam factam Ordinationem nimirum: Ut Provinciæ Officiales bienniò tantum sua exerceant officia, sequens Capitulum Annò 1541. celebrari debuisset, quia tamen Solymanus Turcarum Imp. cum validissimo exercitu, iteratò in Hungariam adventans, & Budam Regni Sedem à Regina, Isabella, Joannis Zápolya jam defuncti relicta Vidua, dolò, & astu barbaro in suam totaliter potestatem redigens, simul totam ferè Hungariam incursionibus Tartarorum infestam reddens, nostro quoque Capitulo, tempore ordinatò celebrando obicem posuit, illud in annum subsequenter necessario transferri debuit.

Capitulum celebratur Varadini. N. 75. Igitur Annò Domini 1542. Celebratum fuit Capitulum Provinciale in Conventu S. Spiritus Varadini, ipsò festo Purificationis B. V. MARIE, in quo jam vice quarta Officium Ministeriatús, per canonicam electionem recidit in R. P. Martinum de Nagoch, qui in ordine fuit XII. Minister Provincialis Provinciæ Hungariæ Sanctissimi Salvatoris.

Ordinationes Capitulares. Insuper in hoc Capitulo sequentes factæ sunt Ordinationes: Primò quidem ad Generale Capitulum hoc ipsò Annò Mantuæ celebrandum, locò R. P. Ministri deputatus fuit: P. Joannes de Varadino, Guardianus Gyöngyöffenfis. Custos Custodum P. Mathias de Kápolna, aliàs Guardianus Berinyienfis. Confessarius Confortis Magnifici Domini Valentini Iörök, Pr. Vitalis Custos Ozoræ.

Secundò ordinatum fuit ut locus de Csákány à Fratribus nostris inhabitatus relinquatur, uti etiam locus Felfalu, siquidem uterque ruinatus esset, cum animo tamen ad eadem loca redeundi, postquam per suos Patronos reparata fuerint.

Guardiani Bud. & Pestien. ultimò comparant ad Capitulum. In illo autem Capitulo ultima vice comparuère PP Guardiani Conventuum Budensis, & Pesthiensis, occupatis enim per Turcas Budâ, & Pesthinò Conventus in desolationem devenerunt, Fratres multi perempti, alii capti, vinculis, & carcere molestati, aliisque tormentis tribulati, locis his Sacris valefacere sunt coacti, quæ per pollutionem Paganorum coinquinata, non amplius Custodiæ Strigoni-

goniensi adscripta fuere. Remanserant quidem 4. Fratres Pesthini, sed hi in domibus Sororum Tertii Ordinis hospitabantur, servientes, tam his, quam cæteris Civibus Christicolis, & licet à Civibus plures peterentur, submitti tamen non poterant ob metum Turcarum.

Erant denique his temporibus res Christianorum afflictissimæ, nam Hungariam Turcæ populabantur, in Germania verò, hæresibus mirum in modum ferpentibus, ac varias in formas abeuntibus, ubique ad arma concurrebatur. Et quidem ad extirpandas hæreses, Summus Pontifex Paulus III. Concilium Trid. hoc Annò 1542. inchoandum ordinaverat, quod tamen primò Annò 1545. inchoari potuit. Ad cohibendas autem Turcarum incursiones, imò ad revindicandam totam, si fieri potest Hungariam, Rex Ferdinandus, validissimum ex Germanis, Italis, Hungaris conflaverat Exercitum, ita ut vel ipsi Solymanno, cum spe certa Victoriæ opponi potuisset; dum tamen Dux ei magis splendidus quam pugna præficitur, nimirum Joachimus Princeps Brandenburgicus, cum tanto exercitu nihil prorsus effectum est, obsessum quidem fuerat Pestinum, sed post tentatam semel irruptionem, totus exercitus unde venit recessit, & dissipatus est, ut fuse describit Istvánff.

Annò subsequente nempe 1543. iterum in pejus ivere res Christianorum in Hungaria, expugnatis nimirum, vel deditione captis Strigonio, Alba-Regali, Quinque-Ecclesiis, aliis denique non paucis insignibus Regni locis, atque Præfidiis.

N. 76. Interim Annò Domini 1544. PP. nostri pro celebrando Capitulo Provinciali, novisque Electionibus faciendis congregati sunt, in Conventu Varadiensi ad S. Spiritum. Ubi in ipso festo *Pentecostes* in XIII. Ministrum Provinciale, concordibus Votis electus est; R. P. Emericus de Tövis. In tempore isto, adhuc numerabat Provincia 9. Custodias, sed Conventus tantum 36. Fratres verò universim circiter 491. De reliquo quid ab hoc Capitulo, usque ad sequens in Provincia sit actum, non reperitur adnotatum.

Igitur Annò 1546. Patres nostri Capitulum Provinciale celebravere, iteratò in Conventu S. Spiritus Varadini, pariter in Sacratissimo festo *Pentecostes*. In quo Ministri Officium, per Canonicam electionem consecutus est, R. P. Mathias Gorhi, vel Horhi, jam antea hoc officio functus, fuitque in ordine XIV. Minister. Diffinitores instituti: P. Martinus de Nagoch, P. Joannes de Varadino, P. Blasius de Aroktii, & P. Franciscus de Hunyadino. Discretus Provinciæ, & simul Commissarius, P. Andreas de Palka. Sub hoc Capitulo, acceptatus est à Fratribus nostris locus Ormosd. Sed locus de Hederhely relinquendus determinatus, ob periculum manifestum à Turcis imminens.

Hoc ipso Annò xii. Kal. Mart. Islebii è vivis sublatus est Martinus Lutherus, à suis quidem Magnus Germaniæ Propheta dictus, in rei autem veritate, diaboli minister, omnis tragædiæ in vera Christi Ecclesia incentor, & pacis publicæ turbator, unde nihil mirum si Orbi Christiano nihil aliud, quam bella, & jurgia quasi testamentò reliquit.

N. 77. Annò 1547. In Conventu S. Mariæ Angelorum prope Affisium, peractò partium Cis-montanarum sexenniò, sub RR. PP. Generalibus, Joanne Calvo, Ministro, & Clemente à Monelia Vicario, Rev. P. Andreas Insulanus, Provinciæ Algarbiorum Custos, in totius Ordinis Generalem Ministrum legitime, & canonicè fuit electus. In hoc Capitulo Generali factæ sunt salutares Ordinationes, tam familiam Cis-montanam, quam Ultro-montanam concernentes, quæ annotatæ existunt in Chronologia Historico-legali R. P. Michaëlis Angeli à Neapoli.

N. 78. Hoc, Annò dein sequenti, nempe 1548. sequebatur Nostrum Provinciale Capitulum, ad quod celebrandum convenere Patres Nostri, pro Domini *Pentecostes* ad Conventum Varadiensem, ubi iteratò potior Votorum pars

XV. Minister Provinc. cecidit in R. P. Emericum de Tövis, qui etiam XV. Minister Provincialis fuit declaratus. His porro temporibus non solum Fratrum, sed & Custodiarum numerus est imminutus, jam enim non nisi sex Custodias numerabat Provincia, Conventus verò triginta, & unum, Fratres universim 332. Eodem Annò è vivis sublatus est Viennæ Petrus Perénus qui dogma Lutheri in Hungariam invexisse fertur. De quo qui plura scire cupit consulat Istvánsum, & alios Scriptores.

XVI. Minister Provincial. eligitur Varadini.

Iteratò autem Annò 1550. Per Patres nostros celebratum fuit Capitulum Provinciale, in toties dicto Conventu Varadiensi ipso *Sacratissimo Pentecostes festo*, ubi Officium Ministeriatûs, per Canonicam Electionem devolutum est, in R. P. Nicolaum de Balatincz, fuitque in ordine XVI. Minister Provincialis. Adhuc quidem Provincia numerabat sex Custodias, sed Conventus unò pauciores quam ante, Fratres verò universim 269.

Eodem Annò in locum demortui Pauli III. Summi Pontificis successit Julius III. antea Joannes Maria de Monte nominatus, Episcopus Cardinalis Prænestinus. Qui brevi post electionem, Universalis Jubilæi indixit initium, ad quod maximus hominum Romæ erat concursus, qui Lutheri, & ejus similium blasphemias, in Indulgentias surda aure præteritis, piâ animi devotione, Loca Sacra Romanæ Urbis invisebant, & largissimarum condonationum, quas Indulgentias vocamus, participes se reddere studebant. *Ita Surius.*

Iteratò Varadini Capitulum celebratur.

XVII. Minister Provincial.

Annò Domini 1552. videns R. P. Nicolaus de Balatincz Minister Provincialis, tempus sui Officii expirare, ad eligendos novos Officiales, pro loco Capituli celebrandi determinavit, sæpè nominatum Conventum Varadiensem, diem verò 15. Maji, quò Patres, quibus electio data est convenientes, in XVII. Ministerium Provinciale communi consensu elegerunt, R. P. Benedictum Cserögyi. Sub hujus Provincialatu Turcarum gladiis è vivis sublati sunt Szegedini, tres Fratres, duo nempe Sacerdotes, & unus Laicus. Et licet Custodiæ adhuc sex numerarentur, loca tamen non nisi viginti sex. In Custodia quidem Strigonienfi erant sequentes Conventus: Gyöngyösfienfis, Berinienfis, & Vámosienfis.

In Custodia Transylvaniæ: Colosvariensis, Vásárhelyienfis, Megyessienfis, Sebeffienfis, Tövissienfis, Alb-Ecclesiensis, Csikienfis, Bakoienfis, & Iergavitiensis.

In Custodia Jeneö: Varadiensis, Gyulensis, Zalardienfis.

In Custodia Banyæ: Szöllösfienfis, Bathorienfis, Megyes-Allyensis, & Kufalensis.

In Custodia S. Spiritûs: Papensis, Taladenfis, Egervariensis, Ormosdienfis, & Remeticzenfis.

In Custodia Szécsénienfi, tantum duo Conventus superfuerant, nempe: Liptovienfis, & Galgoczenfis.

Fuit autem Annus iste nimium fatalis toti ferè Hungariæ, nam eodem in potestatem Turcarum venit Tömösvarinum, Szolnokinum, Veszprimium, expugnata per Turcas Arx Dregelia, post quam, subjectæ sunt illic tyrannidi Turcicæ arces Szécsénienfis, Holloienfis, Bujakienfis, Gyarmathienfis cum Cœnobio Ságienfi. Duplici item maxima clade sunt affecti Christiani, unà ad Szegedinum ubi ferè ad internecionem cæsi, alterâ in campis Palastienfibus, ubi cum Erasmus Teuffelus, posthabito Hungarorum consiliò, & nec expectatò eorum auxiliò, cum Turcis manum conferit; totum exercitum, quem ingentem esse dicunt, amittit, ipseque in potestatem Turcarum veniens, Constantinopoli miserè perit. Quis jam dubitabit nostram quoque Provinciam non leve subisse discrimen, amittendo iterum aliquot loca ut infra patebit.

Agria à Turcis obfidetur sed irritò conatu.

Hoc item Annò, arctissima obsidione premebatur à Turcis arx Agriensis, immixtis in eam, duodecim millibus globorum æneorum diversi generis. Sed adiutore DEO, propugnantibus eam fortissimè Hungaris, Ducibus Stephano Dobo,

Dobo, Stephano Mecskei, Stephano Zoltaj & aliis, jugum turcicum hac vice feliciter evasit.

N. 79. Annò Domini 1554. fuit celebratum Capitulum Provinciale in Con-
ventu nostro Szöllösiensi, Die 10. Mensis Junii incidente in festum *Pentecostes*.
In quo in Ministrum Provinciale, jam tertio pluralitate Votorum eligitur, R. Capitulum
celebratur
Szöllösi.
XVIII.
Min. Prov.
P. Emericus de Tövis, estque in ordine XVIII. Minister.

In hoc Capitulo, Custodia Bányæ, juncta est Custodiæ Jeneö, adeoque jam
non nisi quinque Custodias Provincia numerabat hoc tempore, Conventus verò
viginti duos, amissis injuriâ temporum Bakoienfi, Tergavistenfi, Taladienfi, &
Remetinczenfi. Custodia
Bányæ jun-
gitur Je-
neöensi.

Annò 1555. fatis cessit Romæ, Julius III. Summus Pontifex, cui mox suc-
cessit Marcellus II. antea Cervinus Italus, at vix dies viginti duos sedens, apo-
plexiâ tactus extinctus est, & Sedes Romana in Paulum IV. Neapolitanum an-
tea Petrum Caraffa dictum devoluta.

N. 80. Porro R. P. Emericus de Tövis Minister Provincialis, ad finem,
vergentibus sui Ministeriatus annis, Annò 1556. Fratres suos ad Capitulum con-
vocavit, pro quo determinavit diem 8. Mensis Maji, Conventum verò Gyön-
gyösiensem, sed dum ab onere Ministeriatus absolvi cupit, Votis convocato-
rum in eum recidentibus, iterum illud reassumere cogitur, & in ordine XIX.
Minister Provincialis numeratur. Discretus Provinciæ, qui etiam Commissa-
rius, si P. Ministrum Provinciale, ex hac ad meliorem vitam transire contin-
geret, nominatur P. Joannes de Csik. Capitulum
celebratur
in Gyön-
gyös.
XIX.
Minister
Provincial.

Solymannus jam potiori parte Hungariæ potitus numerosissimo cum exer-
citu Duce Aly Bassa Szigethum, postquam Babocsiam occupaverat, obsidione
cinxit, at propugnantibus illud fortissimè præsidariis militibus Duce Marco Hor-
váth non sine clade suorum discessit. Eodem Annò etiam Transylvania factio-
ne Procerum nonnullorum à Rege Ferdinando, ad Isabellam, ejusque filium Jo-
annem defecit. Habitò dein sequenti Annò Tordæ Conventu constitutum fuit,
integrum esse cuique, quam sibi liberet profiteri Religionem, quæ permissio
fuit fons, & fertilissimum omnium Sectarum Seminarium, in Transylvania. Szigethum
obsidetur,
sed sine ef-
fectu.

Et si autem Annò 1558. à Turcis aperto bello nihil actum sit, arma tamen
domestica plurimum servebant, inter Duces Ferdinandi, & Isabellæ, ut per
longum refert Istvánff. ob quod licet hic Annus esset Capitularis, Patres tamen
nostri, Capitulum celebrandum in Annum sequentem, nempe 1559. transferre
sunt coacti, quò demùm, ad diem 3. Aprilis in Conventu Gyöngyösiensi con-
venientes, in Ministrum Provinciale elegerunt R. P. Mathiam de Ebrez. Fue-
runt quidem hoc tempore in Provincia, adhuc quinque Custodiæ, sed Conven-
tus paucissimi respectivè ad numerum priorem, ita ut celebris illa Custodia Tran-
sylvaniæ, olim ex 12. Conventibus constans, nunc, solum, & unicum haberet
Conventum B. V. Mariæ Csikiensem. Capitulum
celebratur
Gyöngyös.
XX.
Minister
Provincial.

Hoc Annò Mense Septembri inter vivos esse desit Summus Pontifex Pau-
lus IV. tres supra octuaginta annos natus, cui in Cathedra Petri successit annò
sequenti 1560. Pius IV. antea Joannes Angelus de Medices dictus, qui dein ad
convellendas plurimas hæreses, quæ Galliam, Sueciam, Angliam, Hungariam,
& plerasque Regiones occupaverant, jam prius inchoatum Tridenti Concilium,
sed aliquo tempore interruptum, reassumendum voluit, & solenniter publicari
jussit, imò annò 1563. complevit, & annò 1564. pontificia autoritate confirmavit.

N. 81. Nostri interim Patres etsi respectivè ad priorem numerum valde pauci
Annò Domini 1561. Capitulum Provinciale cebraverunt in Conventu Lipto-
vieni, die 19. Mensis Junii, in quo, cum potior pars Votorum recidisset in
sape dictum R. P. Emericum de Tövis, declaratus est XXI. Minister Provincia-
lis. Numerabat eò tum Provincia quinque Custodias, Conventus duntaxat un-
decim, Fratres universim 112. XXI.
Minister
Provinc.

Ab hoc autem Anno usque ad 1565. nihil notabile quod Provinciam nostram concerneret chartæ traditum deprehenditur. At in Regno Hungariæ licet pax à bonis omnibus summoperè exoptaretur; eam tamen Joannes Sigismundus Zápolya, qui tunc Transylvania præfuit, frequenter interturbabat, quo non obstante, Hungari Annò 1563. Maximilianum, Regem Hungariæ salutant, & octavâ luce Mensis Septembris, ritu consuetò diademate ornant.

Maximilianus Rex Hungariæ.

XXII. Minister Provinc.

N. 82. Annò dein 1565. licet ferè ubique arma streperent, tamen Patres nostri, ad celebrandum Capitulum in Conventu Gyöngyössiensi conveniunt, & in festo *Purificationis Beatae Virginis Mariæ* jam vice sexta R. P. Emericum de Tövis, interveniente canonicâ electione Ministrum Provinciale salutant.

Hoc annò, rediit ad veteranos suos possessores, videlicet Fratres Minores, Conventus Szakolczenfis, attamen etiam cum isto non nisi decem Conventus numerabantur in Provincia.

Capitulum Generale Vallisoleti.

Celebratum insuper est, eodem annò Capitulum Generale Vallisoleti in Hispania, ubi P. Aloysius Puteus, omnibus ferè suffragiis in eum confluentibus, in Generalem Ministrum totius Ordinis, est electus. An verò huic Capitulo quispiam ex nostra Provincia interfuerit? nihil constat.

Communio sub utraq; specie concessa.

Inter alia hujus anni mirabilia hoc peculiare refert Nicol. Istvánff. quod à Pio IV. Summo Pontifice, Eucharistiæ sub utraque specie usus, quibusdam Regnis benignè ad tempus experiendi causâ, an hac ratione Septemtrionales populi, ad veritatem Catholicam revocari possent, concessus est, publicatâque fuit permissio à Nicolao Archi-Episcopo Strigoniensi Tyrnaviæ, à cæteris Antistitibus Jaurini, Agriæ, Nitriæ, ac in Illyrico Zagrabiæ, sed quia animis ad congios Calvinii, & urceos Lutheri aspirantibus parùm sapuit calix Catholicus, optima Pontificis intentio, nullum fructum habuit.

Arx Szigeth expugnatur.

N. 83. In annum mox subsequenter nempe 1566. incidit celebris illa Expugnatio Arcis Szigeth, quam ipse Solymannus Turcarum Imp. cum centum ferè millibus obsederat. Propugnata quidem fuit strenuè à Nicolao Zrinio, Heroè perpetuâ memoriâ celebrando, sed prævalentibus hostibus, & præsertim ignibus, qui præ vehementia venti, nullatenus à nostris restingui poterant, tandem in potestatem hostium venit, occumbentibus fortiter una cum ipso Duce, omnibus ferè propugnatoribus. Sed & hostibus nimium cruenta fuit hæc Victoria, dum præter ipsum Solymannum (qui ibidem morte naturali decessit) supra viginti quinque millia Turcarum periisse dicuntur.

XXIII. Minister Provincialis.

N. 84. Verùm nostra proseguendo: Annò 1567. celebrabatur Capitulum Provinciale, in Conventu Gyöngyössiensi, in festo *Purificationis B. V. Mariæ*. In quo in Ministrum Provinciale electus fuit R. P. Benedictus Cserögyi, jam prius hoc officio functus.

Eodem Annò, missi fuerant Legati à Cæsare ad Selymum Turcarum Imperatorem, qui Solymanno successerat, nimirum Antonius Verantius Antistes Agriensis, & Christophorus Teuffenbachius Germanus, per quos non multo post, pax ad octo annos confecta est.

XXIV. Minister Provincial.

N. 85. Transactis autem à priori Capitulo tribus annis, rursus Patres nostri, licet numerò pauci, Annò 1570. pro die 3. Martii, ad Conventum Gyöngyössiensem convenerunt, & Capitulum Provinciale celebrantes, in Ministrum Provinciale R. P. Emericum de Tövis, jam vice septimâ, communibus Votis elegerunt. Hoc Annò extabant tantummodò tres Custodiæ, Strigoniensis habens Conventus Gyöngyössiensem, & Szegediensem. Transylvanica, continens Conventus Csikiensem, & Bakoiensem, iteratò receptum. Szecseniensis, quæ tres Conventus habebat, nempe: Liptoviensem, Szakolczensem, & Galgotziensem.

30000. Turcarum ad insulas Echinadas fusa.

Cæterum Annus iste inopiâ frumenti & fame tristem sui omnibus memoriam reliquit. At verò Annus sequens nimirum 1571. ab insigni, atque in omne ævum memorabili Victoria de Turcis ad Echinadas Chorintiaci sinus insulas, per Chri-

Christianos reportata clarus extitit, ubi præter ingentem navium, & tormentorum numerum amissum, supra triginta millia Turcarum periisse feruntur, insuper quatuordecim ferè millia Christianorum, ex turcica servitute in libertatem asserta.

Eodem Annò, nempe 1571. celebratum fuit Capitulum Generale Romæ, in quo, in totius Ordinis Generalem Ministrum, electus fuit R. P. Christophorus de Capite Fontium, è Provincia Britannia. In Commissarium verò Gen. Familiae Cis-montanae, P. Bonaventura à Clavato, cui post absolutum quadriennium in Generali Congregatione Romæ 1575. celebrata, in officio successit, P. Antonius Ginistretus Marchiae Custos.

N. 86. In Provincia autem nostra evolutò à proximo Capitulo bienniò, celebratum est Capitulum Provinciale Annò 1572. in Conventu Gyöngyössiensi die 4. Maji incidente in Dominicam *Cantate*, in quo idem qui supra nimirum R. P. Emericus de Tövis in Ministrum Provinciale noviter est reelectus, & idè XXV. Minister numeratus.

XXV.
Provinc.
Gyöngyösi
electus.

Extabant adhuc in Provincia prænominatae tres Custodiae, verum Custodia Szécsényensis amisit Conventum Liptoviensem. Numerus Fratrum in tota Provincia consistebat in personis 57.

Eodem Annò Romæ, sanctissimo fine quievit, postea fastis Sanctorum adscriptus, Pius V. Pontifex maximus, cui in Cathedra Romana successit Gregorius XIII. antea Hugo Boncompagni dictus, in Hungaria verò vivente adhuc Maximiliano Imp. Filius ejus Rudolphus, Regiò Hungariae Diademate, die 24. Mensis Septembris est coronatus.

N. 87. Evolutis iterum ab ultimo Capitulo Provinciali duobus annis, R. P. Emericus de Tövis, Minister Provincialis Annò 1574. Patres suos ad Capitulum convocavit, determinando Dominicam *Cantate*, in diem 9. Maji incidentem, pro loco verò Capituli Conventum Gyöngyössiensem, quò Patres Vocales convenientes, iteratò ipsum R. P. Emericum de Tövis, in Ministrum Provinciale elegerunt, qui jam nona vice hoc officio fungi meruit, & debuit, fuitque in ordine XXVI. Minister Provincialis.

XXVI.
Minister
Provincial.

Annò insequente 1575. celebrabatur Romæ Jubilæum Universale, sub præfato Pontifice Gregorio XIII. cum maximo populorum affluxu; inter quos Æthiopes, Arabes, Armeni, Græci, aliique Orientales, item non pauci hæretici. Summa erga omnes Summi Pontificis enituit pietas, exemplum, prudentia, liberalitas; nam (ut Spondanus ex Viçtorelli Commentario refert) in uno Xenodochio SS. Trinitatis, quinque Mensium spatiò, seu à Natalitio Domini anni elapsi usque ad 22. Maji, seu festum Pentecostes, peregrini hospitio excepti, & aliquot diebus honestè refecti sunt, nonaginta sex millia octingenti quadraginta octo.

Celebratum
Jubilæum
Universale.

N. 88. Annò 1576. venerat in Provinciam quidam Commissarius nimirum P. Michaël Alvarez, à Patre Ministro Generali missus, ut Capitulum celebret, eisque præsideat; verum quia Patres nostri tam citò convenire non valebant, eò, unde venerat, rediit, concedendo R. P. Ministro Provinciali facultatem, celebrandi Capitulum, ubi vellet, sic tamen, ut ipse in officio Provincialatûs permaneret. An verò hoc annò celebratum sit Capitulum, notatum non invenio: illud constat, quòd aliqui Officiales mutati fuerint, permanente in suo officio R. Patre Emerico de Tövis, licet plurimum reluctante, tum ob Senium, tum quòd multis vicibus in maximis disturbiiis munus Provincialatûs obierit.

N. 89. Annò 1579. celebratum fuit Capitulum Provinciale in Conventu Szakolczeni, in festo SS. Trinitatis. In quo in Ministrum Provinciale electus fuit, R. P. Emericus de Gyöngyös, aliàs Tüzer vocatus, & fuit in ordine XXVII. Minister.

XXVII.
Minister
Provinc.

Officiales in hocce Capitulo constituti fuere taliter: R. P. Emericus Gyöngyösi Minister, Guardianus, & Prædicator Szakolczeni penes R. P. Emericum

de Tövis Seniô , & salutari labore confectum , V. P. Joannes Pócsy , aliàs Gyöngyösi. Guardianus de Gyöngyös: P. Mathias Tárnoky, Guardianus Szegediensis: P. Mathias de Gyula: Guardianus de Csik: P. Andreas de Sajótariány, Prædicator in Gyöngyös: P. Thomas Mohácsi, Prædicator Varadini: P. Mathias Szakmári.

Minister
Generalis
Franciscus
Gonzaga.

Eodem Annô Parisiis, octennio Patris Christophori à Capite Fontium absolutô , R. P. Franciscus Gonzaga Mantuanus Italus, è Serenissimo Principum, & Ducum Mantuanorum sanguine natus, aliàs Minister Provinciæ S. Antonii, cum majori omnium concursu, & satisfactione, in Generalem Ministrum totius Ordinis Minorum est cooptatus.

Capitulum
Intermedi-
um Gyön-
gyössini.

N. 90. Annô Domini 1581. celebratum est Capitulum Provinciale in Conventu Gyöngyössini, Dominica *Cantate*. Et hoc est primum in hac Provincia Capitulum quod dicitur Intermedium; in quo absque solita resignatione officii Ministeriatûs, quædam dispositiones factæ sunt, ex eo quod Sanctissimus D. noster Papa Pius V. sanxisset, Provinciales debere in suis officiis stare quatuor annis, quod tamen in Capitulo Romæ celebrato deinde revocatum est.

In hoc igitur Capitulo Intermedio, solum facta est electio Officialium hoc modo: Guardianus in Gyöngyös: Pater Joannes de eodem. Guard. in Szeged: P. Thomas Mohácsi, Guard. Szakolczenfis: P. Franciscus de Gyöngyös, Guardianus in Csik: P. Mathias de Szakmár.

Præterea ordinatum fuit: ut pueri adolescentes ad studia apti, promittentes se pro certo ordinis habitum suscepturos, per R. P. Ministrum Provinciale ad scholas RR. PP. Societatis JESU, studiorum causâ promoveantur, pro refectione hujus Provinciæ desolatæ.

XXVIII.
Mini. Pro-
vincialis
Gyöngyöf.

N. 91. Evolutis demùm juxta Constitutionem Pianam quatuor annis, celebratum est Annô Domini 1583. Provinciale Capitulum, in Conventu Gyöngyössini, Dominicâ 16 post Pentecosten, in quo in Ministrum Provinciale electus est: R. P. Joannes de Gyöngyös, fuitque in ordine XXVIII. Minister. Verùm adhuc eodem Annô è vivis excedens, Officium, & Onus reliquit R. Patri Francisco de Gyöngyös, pro tunc Guardiano Szakolczeni, qui tamen non est appellatus Minister Provincialis, sed Commissarius Provinciæ. At nec iste Officium ad finem deducere valuit, nam lue pestifera per totam Hungariam sævissimè grassante, eadem extinctus est, cum pluribus Provinciæ nostræ Patribus, & Fratribus.

XXIX.
Minister
Provinc.

N. 92. Orbati ergo etiam Commissario Provinciæ Patres, novum Capitulum celebrârunt in prædicto Conventu Gyöngyössini, Annô 1586. in Sacratissimo festo *Pentecostes*, in quo in XXIX. Ministrum Provinciale elegerunt R. P. Thomam de Mohács. Qui cum vix inchoatô officio pestiferâ lue infectus piè in Domino obiisset, & ad Patres appositus fuisset Gyöngyössini, hujus loci Guardianus P. Paulus Szelevényi, juxta muneris sui exigentiam, obitum ejus Patribus intimans, simul eosdem ad Capitulum, in ipso Conventu Gyöngyössini eodem annô 1586. celebrandum convocavit. Qui pro festo *S. Bartholomæi* convenientes in Ministrum Provinciale unanimi consensu elegerunt, ipsum jam prædictum, R. P. Paulum Szelevényi, & numeratus est in ordine XXX. Minister.

XXX.
Minister
Provincial.

Capitulum
Generale
Romæ.

Cum verò Annô subsequente, videlicet 1587. Capitulum Generale celebraretur Romæ, ei nostri quoque Fratres, à Reverendiss. P. Francisco Gonzaga Generali Ministro citati interfuere, nimirum R. P. Paulus Szelevényi utpote Minister Provincialis, & P. Casparus de Várad Conc. Szakolczenfis Custos Custodum.

In hoc Ca-
pitulo fue-
runt Fratr.
2228.

In eo autem Capitulo Gen. absolutô R. P. Francisci Gonzagæ octenniô, in Ministrum Generalem totius Ordinis S. Francisci electus fuit P. Franciscus de Tolosa Hispanus, factus postea expleto officio, à Rege Catholico Philippo II. Episcopus Tyenensis in Galitia. Fertur autem in hoc Capitulo Generali adfuisse Fratres ex universo Ordine bis mille ducentos viginti octo.

N. 93. Annô Domini 1589. Celebratum est Capitulum Provinciale in Con-
ventu Gyöngyössiensi, Dominicâ *Cantate*, in quo reelectus est in Minister Pro-
vincialem idem R. P. Paulus Szelevényi, numeratusque in ordine XXXI. Mi-
nister. XXXI.
Minister
Provincial.

Huic Capitulo præsidebat, ut Commissarius Visitator Generalis A. R. P. Va-
lentinus Friccius. Reliqui Officiales instituti fuere, Diffinitores: V. P. Michael
de Gyöngyös, V. P. Andreas de Sajotáriány, V. P. Casparus de Várad, V. P.
Georgius de Abda. Reliqui Of-
ficiales in-
stituti.

Annô Domini 1590. è vivis excessit Summum Ecclesiæ Caput Sixtus V. qui,
aliàs ex Ordine Fratrum Minorum S. Francisci Conventualium, Ecclesiam guber-
nandam susceperat Annô 1585. Hic omnium primus Archi-Confraternitatem
Chordigerorum S. P. Francisci instituit, S. Bonaventuram sollemnissimè Catha-
logo Ecclesiæ Doctorum, & B. Didacum laicum Hispanum Regularis Observan-
tiæ, factis Sanctorum, adscripsit, prout cuncta inveniri poterunt in ejus Consti-
tutionibus in Bullario Romano contentis, ei autem in Cathedra Romana suc-
cessit Urbanus VII. antea Joannes Bapt. Castaneus dictus, qui cum duodecim
tantum dies supervixisset, electus est in Pontificem Gregorius XIV. antea Nicolaus
Sfondrati vocatus, sed & hoc post decem Menses, & totidem dies extincto, Ca-
thedram Romanam occupavit Innocentius IX. quò pariter post duos Menses vitâ
functò, Clemens VIII. est electus Annô Dom. 1591. qui rexit Ecclesiam usque ad
Annum 1605. Moritur
Sixtus V.
Pontifex.

Ei succedit
Urbanus
VII.

N. 94. In nostra interim Provincia Annô Dom. 1592. celebratum fuit Ca-
pitulum Provinciale, iteratò in Conventu Gyöngyössiensi, die 3. Maji in Do-
minicam *Rogate* incidente, in quo jam tertio in Minister Provinciale electus
fuit R. P. Paulus Szelevényi, numeratusque est XXXII. Minister hujus Provin-
ciæ. Diffinitores instituti sunt sequentes: P. Georgius de Abda, P. Andreas de
Remetháza, P. Petrus de Gyöngyös, P. Joannes de Gyöngyös. Discretus ad
Capitulum Generale, Honorandus P. Joannes de Várad. XXVII.
Minister
Provincial.

N. 95. Annô Domini 1593. celebratum est Capitulum Generale Vallisoleti
in Hispaniis, ubi in Minister Generalem totius Ordinis, Suffragiis Patrum ele-
ctus fuit, R. P. Bonaventura à Catalagyrone, Provinciæ Siciliæ Custos, quem
dein absolutò officio Clemens Papa VIII. declaravit Patriarcham Constantino-
pohtanum, Archi-Episcopum Messanensem, & Episcopum Catanensem. Iste Ge-
neralis omnem impendit operam, ut cunctos sibi subiectos, non solum in pura
Regulæ observantia, sed & perfecta regularis inter, & Strictioris Observ. zela-
tores, harmonia conservaret, in quem finem, sub eodem edita sunt Statuta Ge-
neralia Vallisoletana dicta. Capitulum
Generale
celebratur
Vallisoleti.

Eduntur
Statuta Ge-
ner. Valli-
oletana.

N. 96. Cæterum in Hungaria, dominante majori ferè ejus parti Turcâ, bel-
lum variis in locis gerebatur, licet non æquo Marte, fortunâ jam ad Christia-
nos, jam ad Turcas inclinante. Et quidem Annô currente, per nostros subactæ
arces Fülek, Kékkö, Dévén, Bujak, Ajnácskö & aliæ non paucæ, Annô verò
sequente expugnatum Jászberinium, Hatvaninum, penes quod victoria non parvi
momenti de Turcis reportata, sed & nostri varias accepere clades, inter quas no-
tabilior fuit ex occupato per Turcas Jaurino, aliisque adjacentibus locis, ut fusè
referunt Historici.

N. 97. Patres autem nostri iterum Annô 1595. Capitulum Provinciale ce-
lebrarunt in eodem Conventu Gyöngyössiensi, Mense Augustò in festo *Decollatio-
nis S. Joannis Bapt.* in quo jam quarta vice in Minister Provinciale elegerunt
R. P. Paulum Szelevényi. Verum hic non multò post, tam senio confectus,
quàm variis infirmitatibus pressus, videns se ad exequendum munus suum inha-
bilem, Officium Ministeriatûs spontè resignavit, in cuius locum in Capitulo ite-
ratò Gyöngyössini in festo *Purificationis B. V. Mariæ* annò subsequente nempe,

XXXIV. 1596. celebrato, electus fuit R. P. Georgius de Abda, numeratusque est in ordine XXXIV. Minister.

Hoc annô Mahometès Turcarum Imperator, cum grandi ducentorum milium exercitu in Hungariam veniens, Agriam in ietum designavit, quam aliquamdiu obsidione fatigans; deditioe, suæ subjecit potestati non tam virtute suâ, quàm ignaviâ laborantium præfidiariorum.

Annô Domini 1599. Patres nostri licet numerò valdè pauci Capitulum Provinciale celebrarunt in sæpè memorato Conventu Gyöngyössiensi, *Dominicâ 5tâ post Pascha*, ubi etiam in Ministrum Provinciale elegerunt R. P. Emericum de Ujlak, qui ex Archidiacono factus fuerat Frater Minor, eratque excellens Verbi Divini Prædicator.

XXXV.
Minister
Provincial.

Cæterum postrema hujus Sæculi tempora nimium fatalia fuere sicut celeberrimo olim huic Regno, ita florentissimæ quondam Provinciæ nostræ, Ibrahimus enim purpuratorum Princeps, cum ingentibus copiis Turcarum in Hungariam veniens, magnoque furore ubique defæviens, ingentem Hungariæ igne, & ferro intulit vastitatem, ex quo Fratres quoque nostri, hoc tempore in tantum defecerunt, ut è copiosissimo illo olim mille quadringentorum septuaginta duorum Fratrum numero, vix triginta in tota hac Provincia numerarentur, hinc nihil mirum, quod frequenter unus idemque Frater iteratis, idque pluribus vicibus, eodem officiò fungi debuerit, ut patet ex jam dictis.

C A P U T IV.

Continuatur Series Capitulorum, Ministrorum Provincialium, rerumque memorabilium ab Anno 1600. usque ad Annum 1700.

Romæ Jubilæum celebratum.

N. 98. **A**nnus hic 1600. clarus fuit à Jubilæo Romæ celebrato, ad quod trigies centena hominum millia confluisse scribuntur. Ordo quoque noster Seraphicus, ipsò Annô, in eadem Urbe, Capitulum Generale celebrabat in Conventu Aracælitano, Mense Majo, die 20. ubi in Ministrum Generalem, unanimi Patrum Vocalium consensu, electus fuit R. P. Franciscus de Soufa Hispanus, nobilitate, doctrina, & mira in rebus agendis dexterritate clarus, Summisque Principibus valdè acceptus. Quantum zelaverit Ordinis disciplinam, labor indefessus in visitandis personaliter Germaniæ, Hispaniæ, Galliæ, ac Italiæ Provinciis, nec non condita Statuta, ac Epistolæ Encyclicæ abundè testantur.

Capitulum Generale ibidem celebratum.

XXXVI.
Minister
Provincial.

Sed ad Seriem nostram redeundo: Annô Domini 1602. in hac nostra Provincia, Capitulum Provinciale celebratum fuit in Conventu Gyöngyössiensi, *Dominicâ 5tâ post Pascha*, in quo in Ministrum Provinciale electus fuit R. P. Georgius de Abda, fuitque in ordine XXXVI. Minister Provincialis.

Sub hoc Capitulo, quatuor tantum Conventus in Provincia fuisse reperiuntur; nempe Gyöngyössiensis, cujus Guardianus institutus fuit, Honorandus P. Michael Felnémethi, Szokolczenis, ejus Guard. Honor. Pr. Michael Pócsi, homo provectæ ætatis. Szegediensis, cujus Guard. Hon. P. Stephanus Szelevényi. Csikiensis in Transylv. ejusque Guard. Hon. P. Casparus Váradi.

Recipitur Conventus Galgocz. sed paulò post relinquuntur.

Occupatur per nostros

Tempore hujus Provincialis Annô videlicet 1604. denuò acceptus fuit per nostros Conventus Galgocziensis, quò tamen non diu potiti sunt Fratres nostri, nam mox exurgente revolutione Bocskaiana, eidem valedicere sunt coacti, ut fufius dicetur in constitutione ejusdem Conventus. In cujus tamen locum, DEUS Provinciæ providit de alio Conventu, nempe Hradistiensi in Moravia, quem Annô 1605. die 5. Martii, invitantibus Civibus, occupavit P. Ludovicus de Angyalos Hungarus, jam senio confectus, cum Fratre Michaelè de Szilágy-Somlyó Cleri-

Clerico. Quæ pariter magis patebunt dum de hujus Conventus origine sermo fiet. Conventus
Hradist.
Cæterum hoc tempore numerus Fratrum in tota Provincia fuit 36.

Eodem Annô, nempe 1605. die 15. Octobris, celebratum fuit Capitulum Provinciale, in recenter occupato Conventu Hradistiensi, Præsidente R. P. Alphonsio à Requesens, Commissario Generali, ubi in Ministrum Provinciæ electus fuit R. P. Emericus de Ujlak, qui prius Guardianum Szakolczensem agens, non tam vocatus, quàm fugâ à facie Hajdonum hæreticorum elapsus, Hradistium venerat. In Custodem verò, electus fuit P. Valerianus Lubliniecki, Polonus. Guard. Hradist. P. Ludovicus de Angyalos. Guard. Gyöngyössi. P. Nicolaus Felnémethi. Guard. Szeged. P. Mathias Saári. Guard. Csikiensis P. Casparus Váradi. Guard. Szakolcz. P. Bernardus Marusi.

XXXVII.
Minister
Provincial.

In sequenti Annô, nimirum 1606. celebratum fuit Capitulum Generale Toleti in Hispania, ubi in Ministrum Generalem electus fuit R. P. Archangelus Gualterius de Messana, deinde Archi-Episcopus Montis Regalis prope Panormum, factus. In hoc Capitulo, inter alia ordinatum fuerat, ut ex duabus Provinciis Hungariæ fieret una, quod etiam Commissarius Generalis R. P. Benignus à Genua in Anno 1625, litteris suis ad utramque Provinciam datis, vehementer urgebat, cur autem unio hæc prætermittenda sit, nihil certi constare potest. In Capitulo
Gen Toleti
ordinatur
ut è duabus
Provinciis
Hung. fiat
una, sed ni-
hil factum
est.

N. 99. Annô Dom. 1608. Patres nostri licet admodum pauci Capitulum Provinciale celebrarunt in Conventu Hradistiensi, Præsidente, quò aliàs, R. P. Alphonsio à Requesens Commissario Generali, in quo in Ministrum Provinciale, electus fuit R. P. Joannes Váradi, & quidem absens, qui annô sequenti, è Moldavia redux, Congregationem fecit Patrum Diffinitorum in Conventu Gyöngyössiensi, in qua Conventus Szécsénienensis est receptus annô videlicet 1610. Ad quem introducti sunt Fratres nostri per Illustriss. Comitem Sigismundum Forgách Regni Hung. Palatinum.

XXXVIII.
Minister
Provinc.

Ad tempora hujus Ministri Provincialis annotatum reperitur vernaculo sermone in vetustissimo Provinciæ Urbario: ab annis 38. non fuisse tot Fratres in Provincia, quot fuerint tempore nominati Ministri; cum tamen anno mox prædicto universim non nisi 46. numerarentur.

Iterum autem Patres nostri Capitulum Provinciale celebrârunt Annô Dom. 1612. in festo *Purificationis B. V. Mariæ* in Conventu Hradistiensi, præsidente in eo de autoritate R. P. Bonaventuræ Daumi Commissarii Gen. P. Victore à Verona, in quo, in Ministrum Provinciæ, electus fuit R. P. Stephanus Udvarhelyi. In Custodem verò pro brevi futuro Capitulo Generali, R. P. Commissarius Generalis. Diffinitores electi. P. Joannes Nyirö, P. Stephanus Szelevenyi, P. Andreas Losonczi, & P. Casparus Nádas.

XXXIX.
Minister
Provinc.

Quia verò dictus Minister Provincialis, vix quinque Menses à sui electione supervixit, defunctus Gyöngyössini, ejus vices usque ad futurum Capitulum Prov. de autoritate R. P. Commissarii Gen. supplere debuit, R. P. Joannes de Váradi, jam prius hoc officio functus. Qui etiam in Capitulo mox sequenti Annô 1613. Gyöngyössini, Dominicâ *Cantate* celebrato in ordinarium Ministrum Provinciale est electus, numeratusque XL. in ordine Minister. Novi quoque in hoc Capitulo electi sunt Diffinitores, nempe: P. Joannes Porkoláb, P. Mathias Saári, P. Nicolaus Felnémethi, & P. Petrus Tordanus.

XL.
Minister
Provincial.

Intra hoc autem tempus nempe Annô 1612. celebratum fuit Capitulum Gen. Romæ in Conventu Aracælitano, ubi in Ministrum Generalem electus fuit R. P. Joannes de Ferro Hispanus, nobilissimis Parentibus natus, sed cum vix bienniô, hoc officio fingeretur, inter vivos esse desiit, & Successorem, ut Vicarium Generalem accepit, R. P. Antonium de Trojo. Capitulum
Gen. Romæ
celebra-
tum.

Evolutis tribus annis ab ultimo Capitulo Provinciali, novum celebratum est Annô 1616. Dominicâ 4tâ. post Pentecosten in Conventu Szakolczeni, præsidente in eo R. P. Bonaventura Daumio Commissario Gen. in quo in Ministrum

XLII. **Minister Provincial.** Provinciale electus est, R. P. Mathias Saári, Custodis electione in aliud tempus dilata. Diffinitores instituti: P. Andreas Remetházi, P. Joannes Nyirö, P. Andreas Lofonczy, & P. Michaël Somlyai. Loca pro studiis, & novitiis deputata sunt; Conventus quidem Gyöngyösiensis pro Hungaris, pro Slavis verò Szakolczeniſis. Hoc ipſo tempore nondum ſolutò Capitulò, Szakolczæ ſupra 364. domus igne conſumptæ, Authore quodam Nicolao Szabó per Turcas ad id inducto.

Szakolczæ
ultra 364.
domus ex-
uſta.

Annò ſubſequenti 1617. Lutherani, centefimum à vulgato ſuo dogmate annum, magna ubique celebritate feſtivè tranſigebant, Catholicis partim ridentibus, at pluribus eorum infaniam nimio opere deſcendentibus.

Ferdinandus
Rex
Hungariæ.

Annò 1618. Ferdinandus, jam Bohemiæ Rex, Hungarici quoque Regni inſignia, Poſonii Kal. Julii accepit, quò tempore horribilis in Cœlo Cometes apparuit, eorum fortasſè malorum, quæ ſequentibus annis evenère, non fallax prænuntius. Cùm enim præfatus Princeps, in procurandis Romanæ Religionis incrementis, eſſet ſtudioſiſſimus, non paucos in ſe concitavit adverſarios. In Hungaria quidem Gabriel Bethlenius, à quibusdam, ſed maximè A catholicis Rex proclamatus in Bohemia verò Fridericus Palatinus Rheni Calvino addiſtus, jam etiam coronatus, peſſima quæque moliebantur, magna igitur ſanguinis effuſio ubique, ferè per annos quatuor ſiebat, quæ diſturbia noſtris quoque Patribus obſtaculo fuerunt, ut per ſex annos à Capitulo celebrando abſtinere debuerint.

XLII.
Minister Provincial.

N. 100. Tandem Annò 1622, pace aliquantulum cum Bethlenio composita, Patres quoque noſtri ad celebrandum Capitulum Provinciale, in Conventu Szakolczeniſi pro feſto S. Ladislai Regis convenerunt, atque in Miniſtrum Provinciale R. P. Joannem Váradi, jam tertio elegerunt. In Cuſtodem verò ad Capitulum Gen. V. P. Michaëlem à Somlyó, denique in Diffinitores: P. Joannem Polkolab, P. Emericum de Gyöngyös, P. Georgium Szelevényi, & P. Caſparum Nádaſi.

Conſtitutio
ratione loci
Füleki.

De loco Fülekienſi id conſtitutum eſt: quandoquidem totus ferè injuriâ temporum in favillam redactus eſſet, ſi Magnificus D. Thomas Boſnyák, loci Capitaneus, concurrentibus aliis Benefactoribus, eum reedificare voluerit, R. P. Provincialis curæ erit, de Fratribus eò mittendis providere, ſin minus, patientia, tam illis, quàm nobis erit neceſſaria.

Statutum
de Antiph.
Gaude Dei
Genitrix.

In eodem Capitulo, ad avertenda puto per interceſſionem B. V. MARIE, plurima tam à Regno, quàm Provincia, mala, ordinatum fuit, ut, quotidie poſt Laudes Divini Officii, cantetur, vel ad minus legatur, Antiphona: *Gaude DEI Genitrix &c.* cum Verſu: *Ora pro nobis*, & Oratione *de Immaculata Concept B. V. MARIE.*

XLIII.
Minister Provincial.

Post hæc Annò Dom. 1626. Die 30. Julii, celebratum eſt Capitulum Prov. in Conventu Szakolczeniſi, ſub Reverendiſſ. P. Antonio à Galbiato, Commiſſario Gen. In quo, in Miniſtrum Provinciale electus eſt, R. P. Michaël de Somlyó. In Cuſtodem verò P. Georgius Szelevényi, qui tamen Annò ſequenti Die 8. Aprilis Szakolczæ, ex hac ad meliorem tranſiit vitam.

Romæ Ca-
pitulum in-
termedium
Gen. cele-
bratur.

Cùm tempore prædicti Miniſtri Provincialis, nimirum Annò 1628. celebraretur intermedium Capitulum Gen. quod etiam Congregatio Generalis dici ſolet, Romæ in Conventu Aracœlitano, in quo trienniò Commiſſariatûs Generalis R. P. Benigni à Genua, feliciter abſolutò omnium ferè Suffragiis in Commiſſarium Gen. Familiæ Ciſ-montanæ electus fuit R. P. Antonius à Galbiato, Striſt. Obſervantiæ Mediolanenſis Provinciæ Pater, eidem noſtri quoque Patres interſuère, nempe P. Emericus de Gyöngyös, ejusdem loci Guardianus, & P. Georgius Nádaſi, prior quidem R. P. Miniſtri Provincialis (qui ex certis rationibus in Provincia manſerat) alter verò P. Cuſtodis deſuncti vices ſupplentes.

P. Fulgent.
ab Eſſeo
Lector in

Porro hi Patres Româ reduces, acceperunt ſecum ad Provinciam P. Fulgentium ab Eſſeo, Reformatum Lectorem, ad tradendum noſtris Fratribus, & Patribus Junioribus Philoſophiam & Theologiam. Hic ergo primus poſt præ-
tactas

taetas revolutiones, fuit Lector in nostra Provincia, incepitque Philosophiam tradere. Annò 1628. in Conventu Szakolczeni, quam deinde in Conventu Gyöngyösi continuavit, unà cum Theologia. Primi ejusdem discipuli fuerunt: P. Andreas Croata, P. Raphaël, P. Clemens, P. Benedictus, P. Georgius, Fr. Joannes Chrysostomus, Fr. Georgius Szentkereszti, & Fr. Albertus.

His primùm annis incepit aliquantulum reflorescere hæc Provincia Sanctissimi Salvatoris, cùm antea adeò defecerat, ut circa currentis Sæculi initium vix triginta in universum Patres, & Fratres in tota Provincia reperirentur, imò in certo manuscripto habetur vix fuisse viginti, quod non ita certum est.

N. 101. Annò Domini 1629. Ultima Junii celebratum est Capitulum in Conventu Szakolczeni, sub Reverendiss. P. Ambrosio à Galbiato Commissario Generali, in quo admissa resignatione R. P. Michaelis de Somlyó, electus est in Ministrum Provinciæ R. P. Emericus de Gyöngyös, & est in ordine XLIV. In Custodem verò ad Capitulum Generale P. Joannes Bapt. à Terusio reformatus. Hoc annò accepit Provincia nostra Reformationem Strictioris Observantiæ Auctoritate Sanctissimi Domini Nostri Papæ Urbani VIII. cujus erectionis instrumentum è Bullario Romano desumptum, atque etiam in Archivo Provinciæ nostræ debitè authenticatum reperibile, tale est:

ERECTIO REFORMATIONIS PROVINCIAE SS. SALVATORIS Hungariæ, Ordinis Fratrum Minorum Strictioris Observantiæ Sancti FRANCISCI.

U R B A N U S P A P A VIII.

Ad perpetuam rei memoriam.

N. 102. *Sacro-Sanctum Apostolatus Ministerium humilitati nostræ, nullò licet meritorum Suffragiò, per ineffabilem Divinæ Sapientiæ providentiâ commissum, postulat, ut inter multiplices, gravissimæque Apostolicæ Servitutis curas, illam peculiari studio amplectamur, per quam Personæ, sub suavi Religionis jugo Salvatoris, & Domini nostri obsequiis famulantes, felicioribus in dies proficiant incrementis.*

Cùm itaque, sicut dilectus Filius Ambrosius à Galbiato, Fratrum Ordinis Minorum Sancti Francisci Strictioris Observantiæ, per Germaniam Superiorem Commissarius Generalis, nobis nuper exponi fecit, dilecti Filii Fratres Ordinis prædicti, Provinciæ Sancti Salvatoris Hungariæ, pro celebratione Capituli Provincialis congregati, se puritatem Regulæ S. Franc. juxta Decretum desuper à nobis aliàs emanatum, & prout dilecti etiam filii Fratres Reformati nuncupati ejusdem Ordinis serviant, servare velle unanimes decreverint, proindeque Provinciam prædictam, in Provinciam Fratrum Reformatorum Discalceatorum nuncupatorum, per Nos modò, & formâ infra-scriptis erigi, & institui summopere desiderent.

Nos eosdem Fratres in hujusmodi eorum laudabili proposito confovere, ac specialibus favoribus, & gratiis prosequi volentes, & eorum singulas Personas, à quibusvis excommunicationis, suspensionis, & interdicti, aliisque Ecclesiasticis sententiis, censuris, & pænis à Jure, vel ab homine, quavis occasione, vel causâ latis, si quibus quomolibet innodata existant, ad effectum præsentium duntaxat consequendum, harum serie absolventes, & absolutas fore censentes, supplicationibus dicti Ambrosii, eorundem Fratrum nomine, Nobis super hoc humiliter porrectis inclinati, Provinciam prædictam, in Provinciam Fratrum Discalceatorum nuncupandam, Provinciis Regnorum Hispaniarum conformem, & ad illarum instar esse, nec non sub omnimoda Ministri Generalis dicti

Ordinis, ac eo Italica Nationis, & extra Italiam existente, ejus Vicarii Generalis, nec non & Commissarii Generalis, juxta Bullam Unionis electi, non autem Commissariorum Generalium ejusdem Ordinis, & Regnorum, nec Superioris vel Inferioris Germaniæ.

Ita quod Minister, ac Vicarius, & Commissarii Generales prædicti juxta Bullam hujusmodi electi, illam nonnisi per seipsos, aut Commissarios Ordinis Reformat. prædictorum, visitare valeant, autoritate, & Superioritate, cujusque Fratres, juxta declarationes felic: record: Nicolai III, & Clementis V. Romanorum Pontificum prædecessorum nostrorum vivere debeant.

Et cum hoc etiam, quod ex nunc Minister Provincialis Provinciæ Hungariæ hujusmodi, omnem jurisdictionem, facultatem, & auctoritatem, tam in Fratres Ordinis prædicti sibi subditos, quam circa novarum domorum ejusdem instituti, in eadem Provinciæ foundationem, seu erectionem, aut ædificationem, nec non etiam circa Novitios, aliâque in litteris Apostolicis recol. mem. Gregorii XIII. etiam Prædecessoris nostri contenta, prout alii Ministri Provinciales, aliarum Provinciarum Fratrum ejusdem Ordinis Reformatorum Discalceator. Nuncupatorum in omnibus, & per omnia habeant; & tam ipsi, quam singulares eorum, & cujuslibet earum Personæ, omnibus, & singulis prærogativis, præeminentiis, Privilegiis, exemptionibus, immunitatibus, indultis, concessionibus, favoribus, & gratiis spiritualibus, & temporalibus, quibus alii hujusmodi Ministri Provinciales, & illarum domorum Regularium Superiores, & singulares Personæ uti, frui, potiri, & gaudere solent, ac possunt, & poterunt quomodolibet in futurum, pariter & pariformiter, ac æquè principaliter sine ulla prorsus differentia uti, frui, & gaudere possint, & valeant.

Quodque nunc, & pro tempore existens Minister Generalis prædictus, aut Visitatores ab eo etiam pro tempore mittendi, Statuta, Constitutiones, & Ordinationes ejusdem Provinciæ Hungariæ, illiusque domorum Regularium hujusmodi, nisi de consensu majoris partis Fratrum Vocalium dictæ Provinciæ Hungariæ, in eorum Capitulis Provincialibus præstando alterare, vel immutare, aut eosdem Fratres ab eorum modo vivendi, dummodo juxta easdem declarationes vivant, disturbare.

Nec non quod Fratres ejusdem Ordinis S. Francisci de Observantia nuncupati, infra limites ejusdem, seu alterius Provinciæ existentes collectas, seu quæsturas ad domos Regulares ejusdem Provinciæ Reformatorum Discalceatorum Hungariæ spectantes, exceptis eis à Fratribus Provinciæ dictæ Hungariæ in dicto eorum Capitulo Provinciali forsan concedendis, occupare, aut eosdem Fratres Reformatos Discalceatos Provinciæ Hungariæ hujusmodi desuper perturbare nullò unquam tempore possint, nec valeant, Apostolica auctoritate tenore præsentium perpetuo exigimus, & instituimus.

Et insuper eidem Ministro Generali, ut Ministrum Provinciale, Custodem, & Diffinitores dictæ Provinciæ Hungariæ creare, & eligere, cæteraque omnia, & singula in præmissis, & circa ea necessaria, & quomodolibet opportuna, etiamsi talia sint vel fuerint, quæ magis specialem, specificam, individuum, & expressam requirerent mentionem, facere, dicere, ordinare, & exequi liberè & licitè possit, & valeat, plenam, liberam, & amplam, auctoritatem, & tenore præsentium concedimus, & impartimur licentiam, & facultatem. Ita tamen ut Fratres Provinciæ hujusmodi Constitutionibus, & Ordinationibus in Capitulo, seu Congregatione Generali factis, quæ Strictiori Observantiæ non adversantur, subjaceant, ad illarumque observationem omnino teneantur.

Decernentes Provinciam per præsentem erectam, & institutam hujusmodi decretis, & declarationibus à Nobis, & Romanis Pontificibus Prædecessoribus, & Successoribus nostris pro Reformationibus, & Custodiis Italiæ emanatis, seu emanandis nullatenus subiectam, & comprehensam esse, vel fore, ac Provinciale, Custodem, & Diffinitores, aliosque Superiores, & Fratres Provinciæ per præsentem erectæ, & institutæ à quoquam, quavis etiam Archi-Episcopali, aut Episcopali, vel etiam majori auctoritate fungente, desuper molestari, inquietari, perturbari, aut impediri non posse, sicque per quosunque Judices ordinarios, vel delegatos, sublata eis, & eorum cuilibet, quavis aliter judicandi, & interpretandi facultate, & auctoritate, judicari, & definiri debere, irritum quoque

& in-

Et inane, quidquid secus super his à quoquam quavis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari.

Non obstantibus Constitutionibus, Apostolicis, ac dicti Ordinis, illiusque Provincia- rum, etiam juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis sta- tutis, & consuetudinibus, Privilegiis quoque indultis, & litteris Apostolicis eidem Or- dini, & Provinciis, illiusque, & illarum Superioribus, & Personis sub quibuscunque te- noribus, & formis, ac cum quibusvis dictis & decretis in contrarium præmissorum quomo- dolibet concessis, confirmatis, & innovatis. Quibus omnibus & singulis eorum omnium tenores, præsentibus pro plenè, & sufficienter expressis habentes, illis aliàs in suo robore permansuris, hac vice duntaxat specialiter, & expresse derogamus, cæterisque contra- riis quibuscunque. Datum Romæ apud S. Mariam Majorém, sub annulo Piscatoris die 15. Septembris 1629. Pontificatus nostri Annò septimò.

Hoc ipsò annò, tandem magna omnium bonorum gratulatione, nullò reli- ctò hærede, à Calvinii sentina malè olentem animam efflavit Gabriel Bethlenius vir prorsus nefarius, Patriæ depopulator, & Turco-tartarica societate infamis, quò extinctò etiam Hungaria ab infandis cædibus, & depopulationibus aliquan- tum respirare cœpit.

N. 103. Annò Domini 1630, die 15. Maji fuit celebrata Congregatio in Con- ventu Szakolczeni, Præsidente in ea Reverendiss. Patre Ambrosio à Galbiato, præsentibus R. P. Ministro Provinciali Emerico de Gyöngyös, P. Joanne Bapt. à Terugio Custode, R. P. Michaële de Somlyó Diff. & V. P. Ambrosio Gyön- gyösi Diff. item V. P. Fulgentio ab Esseo Diff. & Lectore Phil. ac Theol. In hac Congregatione conclusum fuerat, ut ad futurum Capitulum Generale in Hispa- niam eat R. P. Michaël à Sómlyo Diffinitor, & Guard. Szakolczenis, cum R. P. Joanne Bapt. à Terugio, Custode Provinciæ; quod tamen Capitulum fuit proro- gatum ad aliud tempus.

Celebratur
Congrega-
tio Sza-
kolczæ.

Deputati
ad Capitu-
lum Gen.

N. 104. Eodem Annò die 27. Maji, ex mandato Sac. Cæs. Majestatis, intro- ducti fuere Fratres nostri ad Conventum Galgocensem, per Gen. Dom. Caspa- rum Trstýansky, præsentem etiam Illustriss. ac Magnifico Domino Adamo Turzo Patrono, & hæreditario Domino Domini Galgocz, non pridem ad fidem ortho- doxam converso. Huic introductioni interfuerunt ex nostris Fratribus 12.

Introdu-
cuntur Fra-
tres nostri
iteratò Gal-
goczium.

N. 105. Annò Domini 1631. die 21. Maji, facta fuit Congregatio in Con- ventu Szakolczeni, præsentibus Reverendissimo P. Commissario Generali, & aliis Patribus, ut supra annò præcedente; ubi factæ fuere aliquæ mutationes Of- ficialium, nam P. Ludovicus Gajari, qui erat Guardianus Hradistiensis, factus est primus Guardianus Galgoczienis, locò hujus venit P. Mathias Leo senex. Guardianus Szecsénienis factus est R. P. Joannes Bapt. à Terugio Italus, Custos Provinciæ, qui ibidem legit Philosophiam tredecim Fratribus. Præcedens Guar- dianus Szecsénienis P. Bernardinus Szakolczenis, datus est Vicarius pro Con- ventu Gyöngyösiensi. Primus Guardianus in Fülek positus est P. Franciscus à S. Benedicto. Ad Generale Capitulum denuò deputati ut supra. Eodem annò Rustici per Superiorem Hungariam consurgunt contra Nobilitatem.

Celebratur
Congrega-
tio Szakol.

N. 106. Annò Domini 1632. die 6. Sept. celebratum est Capitulum Provin- ciale in Conventu Szakolczeni, Præsidente Reverendiss. P. Ambrosio à Galbiato Commissario Generali, ubi admissa resignatione R. P. Emerici Gyöngyösi, co- optatus est in Ministrum Provinciæ R. P. Franciscus à S. Benedicto. In Custo- dem verò R. P. Michaël Somlyay, qui & Guardianus Szakolczenis confirma- tus est.

XLV.
Minister
Provinc.
Szakolczæ,
electus.

Diffinitores electi: R. P. Joannes Váradi, R. P. Emericus Gyöngyösi, V. P. Augustinus Privigenis, V. P. Andreas Czoma. Numerus Fratrum Provinciæ tempore hujus Capituli 90. Hoc annò sopitur diversis mediis tumultus Rustico- rum, Petró Császár Duce eorum tractò ad supplicium Cassoviæ.

Celebratur
Capitulum
Generale
Toleti.

N. 107. Annô Domini 1633. celebratum fuit Generale Capitulum Toleti in Hispania die 14. Mensis Maji, Præsidente in eo Illustr. & Reverendiss. Cæsare-Montiô, & Patriarcha Antiocheno, Archi-Episcopo Mediolanensi, S. Sedis Apostolicæ ad Regem Catholicum, cum potestate Legati, à Latere, Nuntiô, & ad hoc munus à Sanctissimo D. N. Urbano Papa VIII. specialiter delegato. In Ministrum Generalem totius Ordinis omnium Votorum, & Suffragiorum concordiam cooptatus fuit Reverendiss. Pater Joannes Bapt. à Campanea, Lector Jubilatus, Provinciæ Principatus Pater, Diffinitor Generalis, & Ordinis Secretarius.

Commissarius Generalis Familiæ Cismontanæ similiter canonicè electus fuit, Reverendiss. P. Antonius Enriquez Vicarius antea Generalis.

PP. nostri
proficiscū-
tur ad Ca-
pitulum
Gen. Tole-
tū sed non
perveniant.

Ad hocce Capitulum profecti sunt P. Michaël Somlyai Custos, cum Patre Augustino Privigeni agente vices R. P. Ministri Provincialis; verumtamen ob factionem aliquorum ad locum Capituli non pervenerunt, detenti enim fuerant Barcinone in Provincia Catalonia, cum Reverendissimo P. Commissario Generali Cismontanæ Familiæ, Antonio à Galbiato, plus quam viginti quinque Vocales. Nihilominus electio fuit facta Reverendissimi Patris Ministri Generalis antefati, & hi reversi summo cum periculo ob fluctus maris, tum ob piratas in mari grassantes; attamen omnia ista evaserunt singulari Dei auxiliô, pervenientes Szakolczam die 17. Sept. ac dicentes: Benedictus DEUS in æternum. Aliquot præcipui Patres in itinere fuere mortui tam in progressu, quam in regressu, nimirum: Reverendiss. P. Commissarius Barcinone, P. Provincialis S. Didaci Provinciæ, in Gallia Foriul oppido. P. Minister minoris Poloniæ, Gerone in Hispania; ejusdem Secretarius Saragossæ, sive Cæsar Augustæ, uti & P. Joannes à S. Cruce Ordinis Pater. Item Custos Provinciæ Corsicæ, & alii.

Locus Se-
bes suscipi-
tur.

N. 108. Annô Domini 1634. in festo Visitationis B. Mariæ V. facta fuit Congregatio in festo Omnium Sanctorum in Galgocz, Præsidente in ea Adm. R. P. Michaële Chumar, natione Carniola, Commissario Generali harum partium; ubi ad placitum Illustriss. Domine Catharinæ Palffy, Contoralis, quondam Illustrissimi Domini Sigismundi Forgács, Palatini Regni Hungariæ, Locus Sebes, ædificandus ab Eadem Domina susceptus est, & illuc tres Patres, & unus Frater laicus deputati fuerunt pro prima vice, quæ magis in hujus Conventus descriptione patebunt.

XLVI.
Minister
Provincial.
Szakolczæ
electus.

N. 109. Annô Domini 1635. die 19. Junii celebratum est Capitulum Provinciale Szakolczæ, in Conventu B. M. Virginis de Compassione, Præsidente in eo Reverendissimo P. Michaële Chumar Commissario Generali, ubi admissa resignatione R. P. Francisci à S. Benedicto in Ministrum Provinciale electus fuit R. P. Joannes Bapt. à Terugio Italus. Diffinitores electi: R. P. Michael Somlyai, M. V. P. Bernardinus Szakolczenis, M. V. P. Fulgentius ab Esseio Lector, M. V. P. Georgius Bosnensis.

Congregatio
intermedia
celebratur
Galgoczii.

N. 110. Annô Domini 1636. die 13. Octobr. fuit celebrata Congregatio intermedia Galgoczy, Præsidente in ea Reverendiss. P. Michaële Chumar Commissario Generali &c. præsentibus R. P. Provinc. R. P. Michaële Somlai Diff. & Guard. Szakolczeni, M. V. P. Bernardino Szakolczeni, R. P. Georgio Bielavics Episcopo electo, absente M. V. P. Fulgentio ab Esseio Lectore artium, & Diff. eo quod tardè missæ fuerint Citatoriæ ad partes inferiores.

Fit Con-
gregatio
Galgoczii.

N. 111. Annô Domini Domini 1637. die 18. Julii. fuit Congregatio in eodem Conventu Galgoczeni ad instantiam PP. Provinciæ, & Diffinitorum, in qua omnes erant præsentibus præter R. P. Joannem Váradi ob suam infirmitatem. Quid in hac Congregatione actum sit nō crti habeo notandum.

Capitulum
Galgoczii
turbulen-
tum.

Annô Domini 1638. die 6. Novembris, celebratum fuit Capitulum Provinciale in Conventu Galgoczeni, Præsidente in eo de autoritate R. P. Commissarii Gen. Michaëlis Csumar (qui irâ commotus, quod P. Fulgentius Italus, quem fortè Ministrum videre voluit in tempore non adfuerit, discessit) P. Paulo à Tauris

ris Provinciæ S. Mariæ Ministro. Satis turbulentum fuit hocce Capitulum, ut in Urb. Prov. habetur tum ob inordinatum P. Commissarii Gen. discessum, tum ob factionem Patrum extraneorum, qui in hanc Provinciã se ingerentes, plures è veris, & legitimis Vocalibus Provinciæ, voce activã, & passivã privarunt, unde & factum est, ut jam secundo in Ministrum Pater extraneus eligeretur, nimirum R. P. Ambrosius Snarsky Polonus, & in Conventu Viennensi Lector Generalis, pariter in Custodem ad Capitulum Generale fuit deputatus præteritus P. Minister, Joannes Bapt. à Terugio, Italus, & advena in Provinciã. Diffinitores nihilominus ex Provinciã electi sunt sequentes: P. Emericus de Gyöngyös, P. Ambrosius de Saár, P. Mathias Leo Rosembergensis, & P. Clemens Szakolczenfis. Præfatus autem Min. Provincialis, utpote non filius, sed privignus Provinciæ dicendus, multum laborabat, ut Successorem quoque extraneum quendam, præsertim Sarmaticæ gentis habere possit, sed hos inordinatos ejus conatus mors præmatura interrupit.

XLVII.
Minister
Provincial.

Officiales reliqui in hoc Capitulo ordinati fuerunt sequentes: Galgoczy Præfatus R. P. Minister. Vic. P. Franciscus Hradistiensis. Szakol. Guard. V. P. Bernardinus Szakolczenfis. Hradistii M. V. P. Mathias Leo. Sebesiensis Guard. R. P. Michael Somlyay. Vic. V. P. Georgius à S. Cruce. Lector Philosophiæ V. P. Albertus Gyöngyösi. Fülekienfis Guardianus M. V. P. Michael Patay. Szecsénienfis Guard. V. P. Gregorius Kys, five Boldogfalvaj. Vic. P. Gerardus, & Prædicator. Gyöngyösiens Guard. M. V. P. Andreas Csoma, qui & Præd. primarius. Vic. P. Joannes Bapt. Prædicator. Szegedini Guard. R. P. Emericus Gyöngyösi. Vic. P. Ludovicus Lindvaj. Szendrövienfis Præfatus V. P. Joannes Chrysofomus Gyöngyösi & Prædicator.

N. 113. Annò 1639. in Conventu S. Mariæ de Ara-cœli Almæ Urbis Romæ die 11. Junii Capitulum Generale celebratur; in quo Præsidente Cardinali Barberino, Ordinis Protectore, ab Urbano PP. VIII. specialiter delegatò, in Ministrum totius Ordinis cooptatur P. Joannes Merinerus, Hispanus, Provinciæ Castellæ Minister Provincialis; subinde à Rege Hispaniarum ad Civitatem Episcopatum assumptus.

Romæ celebratur
Capitulum
Generale.

Hoc annò fames teterrima per inopiam frugum anni superioris generata totam affligit Hungariam. Princeps Transylvanus Rakóczius hæreticorum malignitate ad inferendum Cæsari bellum urgetur.

N. 114. Annò 1640, die 20. Maji Galgoczii in Conventu Omnium Sanctorum celebrata est intermedia Congregatio, Præsidente in ea locò Reverendiss. P. Francisci Maxentii ab Arco &c. Commissarii Generalis, R. P. Ambrosio Snarsky &c. Provinciæ Hungariæ SSmi Salvatoris Ministro Provinciali. In primis post decessum ex hac vita defuncti V. P. Mathiæ Leonis Diffinitoris actualis juxta Statuta generalia subrogatus est R. P. Michael à Somlyo, antiquior Provinciæ Pater. Interfuerunt huic Congregationi Diffinitores: Præfatus R. P. Michael. R. P. Emericus Gyöngyösi Diff. actualis. R. P. Franciscus à S. Bened. Prov. Pater. M. V. P. Ambrosius Gyöngyösi Diff. actualis. M. V. P. Clemens Szakolczenfis Diff. actualis. Ibidem lecta sunt Statuta generalia Capituli Generalis Anni 1639. Romæ celebrati, in quo revocatur Bulla Gregorii XV. quâ cavebatur, nè Patres Provinciæ officio Ministeriatûs functi accedant ad Congregationes præter Diffinitores; modernus ergo Summus Pontifex Urbanus VIII. concedit duobus Patribus Provinciæ posse interesse in omnibus Capitulis, & Congregationibus.

Congregatio
Galgoczii.

Hoc annò ex quo Provincia hæc SS. Salvatoris ob varios bellorum tumultus nimium imminuta esset, neque in Transylvaniam, ubi unicus Conventus Csikiensis extabat, sufficientes Patres submittere posset, cogitabant Patres hoc tempore ibidem existentes, quorum Antesignanus fuit P. Nicolaus de Somlyó in Conventu Csikiensi aliquot annorum Guardianus. Item Martinus Szeredai alique, se totaliter à Provincia hac separare, & novam sub titulo S. Regis Stephani

PP Transylvani se-
parantē ab
hac Provin.
& novam
erigunt
Custodiam.

Custodiam erigere, quod etiam fecerunt operante Romæ Fratre Casimiro Dommonkos ex laico, factō Sacerdote, & favente Urbano Papa VIII. per Bullam *Salvatoris nostri JESU Christi vices, licet immeriti gerentes in terris &c.* Annō 1640. die 3. Februarii emanatam, Quæ nihilominus Custodia, demum Annō 1729. in Capitulo Generali Mediolani celebrato in Provinciam est erecta, primus in ea de authoritate Reverendiss. P. Ministri Generalis Joannis de Soto Minister Provincialis est institutus A. R. P. Alexius Csátó, vir egregius & in scientia Theologica optimè versatus.

Capitulum
Provinciale
Szakolczæ.

XLVIII.
Minister
Provincial.

N. 115. Annō Domini 1641. celebratum est Capitulum Provinciale die 23. Junii, in Conventu Szakolczeni, Præsidente in eo Reverendiss. P. Francisco Maxentio ab Arco &c. Commissario Generali harum partium; ubi post obitum Patris Provincialis Ambrosii Snarsky, eligitur omnium Vocalium Suffragiis in Ministrum Provinciale R. P. Andreas Csoma de Gyöngyös; In Custodem verò ad intermediam Congregationem Generalem electus est R. P. Bernardinus Szakolczenis. Hoc Capitulum fuit celebratum tranquillè secundum DEUM, non sicut præterita duo in fraudulentia, & dolosa intrusione potius, quàm electione Itali, & Poloni. Diffinitores electi fuerunt: R. P. Franciscus à S. Benedicto Prov. Pater. P. Georgius à S. Cruce. P. Joannes Chrysostomus Gyöngyösi. P. Michael Szegedi Lector Philosophiæ.

Guardiani
Conventu
electi.

Officiales instituti: In Conventu Szakolczeni Guard. R. P. Michael à Somlyo Prov. Pater. Vic. & Magister Novitiorum R. P. Bernardinus Szakolczenis Provinciæ Custos. Gyöngyösi Guard. M. V. P. Ambrosius Sáari. Vic. & Concionator V. P. Jacobus Nitray. M. V. P. Michael Szegedi Diff. & Lector Philos. Galgoczi R. P. Emericus Gyöngyösi Prov. Pr. Vic. M. V. P. Georgius à S. Cruce Diff. Sebesini Guard. V. P. Fulgentius Mitticzen, & Conc. Vicarius, P. Gregorius Gotman. Szécseni Guard. confir. V. P. Bartholomæus Kolosvári. Vic. & Conc. Slavorum V. P. Franciscus Hradistiensis. Alter Prædicator V. P. Paulus Szegedi. Szegedini Guard. confir. V. P. Petrus Hevesi. Vicar. similiter confir. P. Philippus Bosnensis. Concionator. P. Franciscus Szegedi. Füleki Guard. institutus V. P. Joannes Bapt. Gyöngyösi. Concionator V. P. Joannes Chrysostomus Gyöngyösi. Vicar. & Concionator Germanorum P. Bernardinus Silesita. Hradistii Guard. V. P. Clemens Szakolczenis. Vicar. & Lector artium P. Vitus Moravus. Szendröviæ Præs. instituitur P. Gregorius Kys, & Conc. Hungarorum. Tempore hujus Capituli in tota Provincia numerabantur Fratres 131. exceptis Novitiis.

Eodem annō Sacerdotes Catholici Turcicō judiciō ad multam pecuniariam condemnantur. Adamus latronum Princeps celebris à milite Palatini apud Turoczenes comprehensus cum 9. sociis Sacra Romana complexis afficitur suppliciō Szeredini. Turcæ agro Nitriensi grassati captivos haud paucos abstrahunt in servitutem.

Congregatio
Galgoczii.

N. 116. Annō 1642. fuit Galgoczii Congreg. in Martio; quid autem in ea actum sit, non est notatum, præterquam, quod R. P. Michael Somlyaj factus sit Guardianus Fülekiensis, & Commissarius Provinciæ usque ad reditum Patris Ministri Provincialis & Custodis ex Congregatione Generali, Romæ ad Aram Cœli die 7. Junii celebrata, sub Præsidio Eminentissimi Cardinalis Barberini, Ordinis Protectoris: & Commissariatu Generali P. Bonigni à Genua, in qua inter alias Ordinationes decretum: ut Provinciæ Austriæ, & SS. Salvatoris in Hungaria, nec non Tyrolensis eadem præcedentiâ inter Provincias Observantiæ gaudeant, quam antequam titulō Reformatum potirentur, habebant. *Chronolog. Hist. Legal. Seraph. Ord.*

Favor Pro-
vinc. Austr.
SS. Salvat.
in Hung. &
Tyrolen.

Annō eodem Illustrissimus, & Reverendissimus Dominus Emericus Losi Regni Primas, & Archi-Præsul Strigoniensis Tyrnaviæ die 7. Novembr. occumbit, sepul-

sepultus ibidem die 25. Novembr. Georgius Lippay itidem Præful ex Agriensi succedit in Cathedra, die 20. Novembr. à Cæsare designatus.

N. 117. Annò 1644. die 25. Junii celebratum est Capitulum Provinciale in Conventu Szakolczeni, sub Reverendiss. Patre Francisco Maxentio ab Arco Commissario Generali, in quo admissa resignatione R. P. Andreae Csoma Gyöngyössiensis, Votis majoris partis Vocalium, electus est in Ministrum Provinciale jam secundo, R. P. Michael à Somlyó, tunc Guardianus Fülekiensis. In Custodem M. V. P. Michael Szegedi. In Diffinitores electi fuere: R. P. Emericus Gyöngyösi Provinciae Pater. M. V. P. Clemens Szakolczeni. M. V. P. Jacobus Nitriensis. M. V. P. Albertus Magyar.

XLIX.
Minister
Provinc.
Szakolcxa
electus.

N. 118. Eodem annò Princeps Georgius Ráckóczi, jam apertò bellò Imperatorem Ferdinandum laceßere cœpit, cui mox accessere Cassovienses, & post hos aliæ quoque Civitates, & Comitatus Superiores. Cujus revolutionis occasione, iterum plurimas persecutiones passi sunt Fratres nostri, ac præsertim in Conventu Sebeßiensi, ut ex ejus descriptione patebit.

Georg. Rá-
kóczi bel-
lum movet
contra Im-
peratorem.

N. 119. Cessante post hoc, bellò Rakoczianò, & pestilentia, quæ priore præsertim annò, in Hungaria nimium grassabatur, ac ex nostris quoque Fratribus, non paucos sustulit, Annò currente 1646. R. P. Commissar. Gen. indixit Congregationem intermediam in Conventu Galgocziensi, vices suas A. R. P. Ministro Provinciali committendo, in qua, primò in locum demortuorum trium Diffinitorum alii subrogati, deinde cætera, prout opus fuerat disposita, & ordinata.

Congrega-
tio Galgo-
czii cele-
bratur.

Conventus hoc annò in Tabula Provinciali numerabantur sequentes: Galgocziensis, Gyöngyössiensis, Szakolczeni, Hradistiensis, Szécsényiensis, Fülekiensis, Sebeßiensis, Szegediensis, & Residentia Kecskemetiensis. Numerus Fratrum 122.

Numerus
Conventu-
um & Frat-
rum

Annò 1647. Rev. P. Minister Gen. Joannes de Neapoli, mandatum misit, ut P. Provincialis Provinciae hujus, omnia notabilia, quæ in ea ab erectione contigerunt, Nomina item, & Cognomina Patrum Ministrorum Provincialium, Patronorum Conventuum, insignium in Provincia Virorum, Nomina quoque interfectorum, & mortuorum, & similia, quæ in supplementum Chronicorum Francisci Gonzagæ, & inchoatorum R. P. Waddingi, servire possent, Romam transmittat, quod, & factum est pro possibili.

Min. Gen.
mandato-
notabilia Pro-
vinc. Romæ
transmitti.

N. 120. Interim Annò 1647. die 14. Aug. celebratum est Capitulum Prov. in Conventu Galgocziensi, præsidente in eo, & confirmante Neo-electum Ministrum Provinciale A. R. Patrem Michael Szegedi, Reverendiss. P. Francisco Maxentio ab Arco, Commissario Gen. In Custodem electus fuit R. P. Franciscus à Scurcula, Lector Phil. Diffinitores facti P. Franciscus Szegedi, P. Ludovicus Lindvaj, P. Joannes Bapt. Gyöngyössiensis, & P. Basilius Dezericzky.

Minister
Provinc.

Sub hoc Ministro, Annò 1649. acceptatus est Locus Sümeghiensis, oblatas Provinciae nostræ, per Illustriss. D. Georgium Szécsényi Episcopum Veszprimensem, pro ædificando inibi, per eundem Illustriss. D. Patronum Conventu, quem satis longo tempore inhabitârunt PP. nostri, nunc verò eum possident PP. Mariani.

Accepta-
tur locus
Sümegh.

N. 121. Annò 1650. die 13. Aug. celebratum fuit Capitulum Prov. in Conv. Szakolczeni, ubi potioribus Patrum Vocalium Suffragiis in Ministrum Provinciale electus est, A. R. P. Franciscus Szegedi, Præsidente supradictò Reverendissimò P. Francisco Maxentiò ab Arco. In Custodem electus fuit, R. P. Valerianus à S. Cruce. In Diffinitores: P. Bernardinus Szakolczeni, P. Vitus Burganovsky, P. Joannes Csiki, & P. Andreas Fabri.

LI.
Minister
Provinc.
Szakolcxa
electus.

Hoc annò, verum adhuc ante Capitulum nimirum Mense Junio introducti sumus in Lib. Regiamq; Civitatem Cassoviensem, ubi imus Præsidentis fuit, P. Ladislaus Saári, olim Philos. Lector. Plura videbuntur p. 2.

Cassoviam
introducitur.

Capitulum
Generale
Romæ.

Sequenti annô, celebratum fuit Capitulum Gen. Romæ, in Conventu Ara-
cœlitano, ubi in Ministrum Generalem electus fuit, Reverendiss. P. Petrus à Ma-
nero. In Commissarium verò Gen. Reverendiss. P. Sebastianus à Cajeta. In-
terfuerunt huic Capitulo etiam nostri Patres, nempe: A. R. P. Franciscus Sze-
gedi Min. Provincialis, & R. P. Valerianus à S. Cruce, Custos Prov. qui etsi non
line maximo labore, diutinaque sollicitudine, impetrarunt tamen, à Reveren-
dissimo Patre Ministro Gen. Exemptionem Provinciæ à Jurisdictione Commissa-
rii Generalis Germaniæ, quò factò, tandem post longa, & non exigua distur-
bia, iterum rediit Provincia hæc, sub immediatam obedientiam Ministri Gene-
ralis, & Commissarii Gen. totius Cis-montanæ Familiæ.

Exempta
est Provin-
cia à Com-
missario
Gen. Ger-
maniæ.

Capitulum
Prov. Gal-
goczii.

N. 122. Annô Dom. 1653. celebratum est Capitulum Prov. in Conventu,
Galgocziensi, quod fuit primum post exemptionem à jurisdictione P. Commissa-
rii Germaniæ, Præsidente in eo, de autoritate Reverendissimi P. Sebastiani à
Cajeta, Commissarii Generalis totius Cis-montanæ Familiæ, A. R. P. Friderico
à Monachio, Provinciæ Tyrolensis Ministro Provinciali. In quo in Ministrum Pro-
vincialem electus fuit A. R. P. Ægidius Barilovics Moravus, ex Vicario Con-
ventus Hradistiensis. In Custodem verò fuit electus, R. P. Joannes Franciscus
Szegedi Lect. Gen. Diffinitores facti, P. Bartholomæus Kolosvári, P. Casparus
Jászberinyi, P. Stephanus Szegedi, & P. Nicolaus Mihalik Lect. Generalis.

LII.
Minister
Provincial.

Inchoatur
Alternati-
va Electio.

N. 123. In hoc Capitulo inchoata est Alternativa electio Ministrorum Pro-
vincialium hujus Provinciæ, ita, ut unô trienniô habeatur ex natione Hunga-
rica, alterô verò triennio ex parte Slavonica, quæ demum, robur quoque su-
um accepit per Confirmationem Reverendiss. P. Ministri Gen. ut infra dicetur.

LIII.
Minister
Provincial.

N. 124. Annô 1656. celebratum est Capitulum Provinc. in Conventu Sza-
kolczeni, Præside, A. R. P. Bonaventura à S. Mauritio, Provinciæ S. Thomæ
Ap. Patre, in quo admissa resignatione A. R. P. Ægidii, in Ministrum Provin-
cialem electus fuit, A. R. P. Andreas Fabri Hungarus. In Custodem verò R. P.
Basilus Dezericzky. In Diffinitores electi: P. Gregorius Gottman, P. Valeria-
nus à S. Cruce, P. Didacus Scandler, & P. Laurentius Jász.

Capitulum
Generale
Toleti.

Annô 1657. celebrandum quidem fuisset Capitulum Gen. ast ob pestis, &
bellorum incomoda dilatum fuit autoritate Apostolica ad annum sequentem,
1758. celebratumque est, in Regali Conventu S. Joannis Regum Toleti in Hi-
spania, die 8. Mensis Junii, in quo viginti septem supra ducenta Suffragia, ex
toto terrarum Orbe ad electionem convenerant, & ferè omnium Suffragiis, in
Ministrum Gen. cooptatus fuit, Reverendiss. P. Michael Angelus à Sambuca,
Provinciæ Reformatæ Vallis Mazariæ Pater.

Ab ult. Ca-
pitulo mor-
tui Fratres
6000.

In hoc Capitulo Gen. ex centum quadraginta, & una Provinciis Ordinis,
solum centum, & septem habita fuere testimonia, è quibus constat, ab ultimo
Capitulo Generali, obiisse in toto Ordine, ferè sex millia Fratrum, quorum plu-
rimi pro Christi fide propaganda mortem subièrunt.

LIV.
Minister
Provincial.

N. 125. Annô Dom. 1659. die 9. Octobris, celebratum est Capitulum Prov.
in Conventu Galgoczeni, Præside A. R. P. Accursio à Burno Italo, Provinciæ
Brixiæ, ubi electus fuit in Ministrum Prov. A. R. P. Petrus Urbanovics, fuitque
in Ordine LIV. Minister. In Custodem verò P. Chrysostomus Gyöngyössienis.
Diffinitores facti: P. Ambrosius Podiebradsky, P. Hieronymus ab Alba-græca,
P. Nicolaus Pagóti, & P. Clemens Padiela, qui, & Secretarius Provinciæ. Quid
sub hoc Provinciali actum sit nil speciale reperitur.

LV.
Minister
Provincial.

N. 126. Evolutis autem ejus Ministeriatûs annis tribus, in ejusdem locum
Annô 1662. die 28. Aug. in Capitulo Galgoczii celebrato electus fuit in Ministrum,
R. P. Nicolaus Baróti, Præside Commissario Visitatore Gen. A. R. P. Udalrico à
Panzott, Provinciæ Baviaræ. In Provinciæ Custodem fuit electus R. P. Paulus
Urbanovics. In Diffinitores autem P. Joannes Csiki, P. Joannes Franciscus Sze-
gedi, P. Tiburtius Hermaniensis, & P. Thomas Svetkovics.

Tem-

Tempore hujus Ministri, Turcæ, qui simulatè hætenus spe pacis Cæsarem læstabant, ex improvise residuam partem Hungariæ versùs Vagum invadunt, & loca munitiora occupant. Tartari verò eorum socii, usque in Moraviam excurrando omnia igne, ferròque devastant, quo tempore Conventus quoque Galgocz. ^{Conventus Galgocz. ruinatur.} ità ruinatus est, ut per quatuor annos ultimum inter Residentias locum tenuerit.

N. 127. Annò 1665. die 14. Julii, iteratò celebratum fuit Capitulum Prov. in Conventu Szakolczeni, Præsides A. R. P. Michaële Wentzel, Provinciæ Bavarix. In quo mediante Electione Canonica, factus est Minister Provincialis A. R. P. Ægidius Barilovics. In Custodem electus fuit, P. Casparus Jászberinyi. In Diffinitores: P. Andreas Fabri Provinciæ Pater, P. Valerianus à S. Cruce, P. Bartholomæus Kolosvári, & P. Ægidius Rotstoch. Hic Minister intra triennium sui Officii unam habuit Congregationem Diffinitorialem, nempe Annò 1667. die 16. Januarii in Conventu Gyöngyössiensi. LVI. Minister Provincial.

N. 128. 1668. Die 22. Julii in Capitulo Prov. in Conventu Szakolczeni, electus fuit in Ministrum Prov. A. R. P. Casparus Jászberinyi, Præsides A. R. P. Bernardino Lathe, Provinciæ Bohemix. In Custodem verò fuit electus, R. P. Ambrosius Podiebradsky. Diffinitores facti: P. Nicolaus Baróti, P. Vitus Burganovsky, P. Daniel Werkai, & P. Valentinus Csfzlausky. Etiam iste Minister unam tantum tenuit Congregationem, in Conventu Szakolczeni, Die 2. Julii, Annò 1669. LVII. Minister Provincial.

N. 129. Annò Dom. 1671. Celebratum fuit Capitulum Prov. in Conventu Szakolczeni Die 31. Martii, Præsides A. R. P. Narcisso Hietl, Provinciæ Austriæ, in quo in Ministrum Provinc. electus fuit A. R. P. Ambrosius Podiebradzky Bohemus. Custos factus est, R. P. Athanasius Erdös. Diffinitores, P. Franciscus Koffinius, P. Lucas Constantini, P. Valerianus Csfzlausky, & P. Ambrosius Ivankovics. LVIII. Minister Provincial.

In hoc ipso Capitulo, recepta sunt pro Fratribus nostris Loca, Eperieffini, & Bartphæ, & quidem Eperieffini institutus Præsides P. Arsenius Dióssi, Bartphæ verò P. Joannes Ziveczky, quæ suis locis fusiùs dicentur. Recipiuntur Loca Eperieff. & Bartphæ.

Præfatus Minister duas celebravit Intermedias Congregationes, unam Cremnicii Die 22. Maji, Annò 1672. Alteram Hradistii Die 29. Junii, Annò 1673. Et in hac receptus est pro Provincia nostra Conventus Sztropkoviensis, alias à Patribus Conventualibus inhabitatus. Fuit deinde hic Minister Provincialis factus Commissarius Visitator Gen. Reformatæ Provinciæ Majoris Poloniæ.

N. 130. Annò 1674. Die 13. Maji celebratò Capitulò Provinciali in Conventu Szakolczeni, Præsides A. R. P. Ludovico Kriechenhoffer Lectore Jubil. Provinciæ Austriæ, electus est in Ministrum Provinciale, A. R. P. Andreas Fülöp. In Custodem verò R. P. Basilus Dezericzky. In Diffinitores P. Nicolaus Michalik, P. Benedictus de Andreace, P. Bernardinus Vigas, & P. Ferdinandus Egyegi. In Secretarium Provinciæ assumptus est P. Joannes Franc. Szegedi. LIX. Minister Provincial.

Cum hoc tempore Conventus Szendröviensis in tantum à rebellibus hæreticis ruinatus esset, ut neque ad Divina peragenda, neque ad Fratrum religiosam inhabitationem locus aliquis decens relictus esset, hinc ad numerum Residentiarum est reductus. Ex Conventu Szendrö. fit Residentia.

131. Dicitur autem Minister Provincial. duas sui Ministeriatùs tempore celebravit Congregationes. Primam annò 1675. die 1. Maji in Conventu Fülekiensi. In qua ordinatum fuerat pro Residentia Eperieffensi, ut siquidem nesciretur, cui Sanctorum, vel Sanctarum fuerit dedicatum, dedicetur S. Josepho à Jesu Maria. Et quia eadem Residentia, careret sufficienti sustentatione, Parochia Sebeffensis eidem attribuitur. Receptus quoque est locus Levensis, cui primus Præsides datus P. Joannes Bárkányi. Cur verò locus pro Conventu, Ordinatio pro Conv. Eperieff. Leva locus acceptatur.

Leutschoviæ oblatus, & à Roma ad acceptandum commissus, acceptatus non fuerit? Causa ignoratur:

N. 132. Alteram Congregationem habuit An. 1676. Die 6. Januarii in Conventu Galgoczienſi, in qua pro P. Benedicto de Andrace Diffinitore Aet. defuncto, subrogatus fuit R. P. Vitus Burganovsky. Et quia P. Minister Provinc. necesse haberet ire Romam ad Capitulum Gen. pro tempore ejus absentiae constitutus fuit Commissarius Provincialis A. R. P. Casparus Jászberinyi.

Capitulum
Generale
Romæ.

Romæ igitur hoc annò fuit celebratum Capitulum Gen. Ordinis in quo in Ministerium Generalem electus fuit Reverendiss. P. Josephus Ximenez Hispanus, successu temporis ab Innocentio XI. Infulâ Episcopatus Placentini decoratus.

Recensentur
Conventus &
Residentia.

Hocce tempore, habuit Provincia Conventus sequentes: Gyöngyöſſienſem, Szakolczenſem, Szegedienſem, Hradistienſem, Galgoczenſem, Fülekienſem, Sebeſſienſem, Caſſovienſem, Homonnenſem, Cremnicienſem, & Sümeghienſem. Szendrövia manebat adhuc Residentia, præter quam sequentes Residentia: Kecskemetienſis, Eperieſſienſis, Bartphenſis, Sztropkovienſis, & Levenſis.

LX.
Minister
Provincial.

N. 133. Annò 1677. Die 10. Octobr. celebratum fuit Capitulum Prov. in Conventu Szakolczenſi, Præsides A. R. P. Bernardo Sannig, & Provincia Bohemiæ Commissario Visitatore Gen. In eodem facta electione Canonica renuntiatus fuit LX. Minister Provincialis A. R. P. Joannes Ziveczki Polonus. In Custodem electus fuit, R. P. Ambrosius Ivankovics. Diffinitores facti: P. Daniel Verkai, P. Arsenius Dióſſi, P. Athanasius Erdös, & P. Gregorius Gyöngyöſi.

Regimen
hujus Mi-
nistri paci-
ficum.

Hic Minister, satis quietè pacificè, & laudabiliter gubernabat Provinciam, unde haud modicum habuisset progressum, nisi rebellio Tökölina inquietasset, quæ tamen multum obfuit ejus progressibus. Celebravit duas Congregationes Diffinitoriales, primam in Conventu Szakolczenſi die 24. Julii annò 1678: Secundam verò in Conventu Hradistienſi die 20. Augusti annò 1679. Absolutò Ministeriatùs officio, fuit Commissarius Visitator Gen. Provinciæ S. Mariæ An. 1691.

Pestis per
Hungariâ
grassatur.

Pestis quoque sævissima hujus Ministri tempore per Hungariam grassabatur, annò præsertim 1679. ex quo provisum fuit, ut Fratres, qui pestiferis servire, non valerent, loca infecta declinarent, & interim in locis sanis à Superioribus localibus charitativè accomodarentur.

LXI.
Minister
Provincial.

N. 134. Annò 1680. die 4. Aug. celebratum fuit Capitulum Provinc. in Conventu Szakolczenſi, cui, ut Commissar. Visitator Gen. præsidebat A. R. P. Patrius Pallet Provinciæ Bohemiæ, electusque fuit in Ministerium Provincial. A. R. P. Athanasius Erdös. In Custodem verò, A. R. P. Joannes Ziveczky Ex-Minister. Diffinitores instituti, P. Michaël Kuratóczy, P. Gerardus Kecskeméti, P. Chrysostomus Habok, & P. Stephanus Gelenius, qui & Secretarius Provinciæ. Sub hoc quoque Ministro Viro optimo, religioso, & zelosò, quietum, & pacificum, ad contentum omnium Fratrum erat Regimen.

Studium
Theol. Sza-
kol. Galgo-
cziũ trans-
fertur, sed
mox resti-
tuitur.

Durante hocce Capitulo, pestifera lues Szakolczæ jam gliscebatur, quare studium Theologicum, ex eodem Conventu translatum fuit Galgoczium, ubi pestis remiserat, quia verò ob defectum victualium, non erat capax Novitios cum Studio, & aliis Fratribus numerò auxilium sustentare, idè Frates Studentes Mense circiter Octobri Szakolczam, non obstante pestis sævitie, redièrunt. Sæviente pestifera lue, Parochò in securo loco seclusò, & Patribus Paulinis, ac Societatis Jesu peste sublati, soli Patres Conventus nostri intrepidè serviebant infirmis, Sacramenta Pœnitentiæ, & Eucharistiæ ministrando, in Conventu Ecclesia (deficientibus Divinis in aliis) concionando, & cum populo copiosè affluente, DEUM pro avertenda pestilentia exorando, quod charitatis opus, hoc ipsò remuneratus est Misericors DEUS, quod omnes Fratres Religiosos, ad 40. excrecentes, ne unò quidem mortuò, conservaverit incolumes, estò hæc pestis ab Augusto, usque ad finem anni, cum quo etiam desuit, duraverit.

Szakolczæ
durante pe-
ste ex no-
stris nullus
moritur.

Eodem

Eodem annô , magis , & magis augebatur in Superiore Hungaria Rebellio ^{Augetur rebellio Tököllyana} Tököllyana , unde graves fiebant deprædationes , ac homicidia , transitus erant summe periculosi , & per multos rebelles plerumque hæreticos fiebant cædes Fratrum nostrorum , non pauci ea solùm de causa quod Catholici forent , hæreticorum furore sunt extincti.

N. 135. Prælibatus nihilominus Minister , duas habuit Intermedias Congregationes , unam in Conventu Galgoczensi annô 1681. die 6. Aug. Alteram in eodem Conventu annô 1682. die 18. Aug. Annô demùm 1683. debuisset celebrari ^{Capitulum Prov. prorogatur.} Capitulum Prov. verùm quia Emericus Tökölly in tantùm invaluerat , ut plurimas Civitates suæ fecisset potestatis , Capitulum in sequentem annum est dilatum , ipse autem Minister 4. annis debuit regere Provinciã , ultimô annô ferè integro Sztrapkoviã se continens cum quibusdam Patribus per Tököllyum Cassoviã eiecit.

Eodem annô nempe 1683. die 4. Julii Turca cum magna potentia obsedit ^{Vienna obsidetur.} Viennam , sed Adjutore DEO , & Serenissimo Rege Poloniæ Joanne Sobieckzy cum suis cooperante , feliciter ab inde repulsus est.

N. 136. Annô 1684. insinuavit se in Provinciã pro Commissario Visitatore Gen. A. R. P. Godefridus Hockeborszky Provinciæ Bohem. Ex-Diffin. & Guard. Novodomensis , qui in Commissarium acceptatus , postquam Provinciã partim , per se , partim per substitutos visitasset , tandem die 4. Maji Capitulum in Conventu Galgocziensi celebravit. In quo in Ministrum electus fuit A. R. P. Stephanus Gelenius. In Custodem R. P. Gerardus Kecskeméti. In Diffinitores P. ^{LXII. Minister Provincial.} Timotheus Lopasovsky , P. Ferdinandus Egyegi , P. Andreas Palásti , & P. Petrus Orlovics.

In hoc Capitulo rursus receptus fuit desertus locus Szécsényiensis , & primus in eo constitutus Præsides A. R. P. Athanasius Erdös Ex-Minister , qui ibidem nullam habens inhabitationis commoditatem , pro quiete elegit Conventum Galgocziensem , ubi gravi correptus infirmitate Residentiam æternitatis intravit. ^{Recipitur locus Szécsényiensis.}

N. 137. Ipse autem Neo electus Minister , duas suo tempore habuit Congregationes Diffinitoriales , unam Annô 1685. in Conventu Szakolczeni 24. Junii ; alteram verò Annô 1686. die 19. Maji , in Conventu Hradistiensi , in qua receptus fuit locus Szolnok , & primus ibidem Præsides institutus : P. Bernardinus Somodi.

Eodem Annô die 2. Septembr. Buda Regni Hungarici Caput , incredibili totius Christiani Orbis gaudiô , post profusum copiosum sanguinem , tandem victas ^{Buda recuperatur.} Cæsari Leopoldo dedit manus.

N. 138. Annô Dom. 1687. celebratum fuit Capitulum Provinciale in Conventu Galgocziensi , die 5. Maji , in quo , Præsides A. R. P. Fortunato Hueber , è Provincia Baviaræ , per electionem Canonicam denominatus est LXIII. Minister Provincialis , A. R. P. Gerardus Kecskeméti. In Custodem verò electus ^{LXIII. Minister Provincial. Galgocziensis.} fuit : A. R. P. Ambrosius Podiebradzki. Diffinitores instituti , P. Paulus Szegedi , P. Leonardus Ondrejkovics , P. Casparus Búzás , & P. Philippus Bradács. In Secretarium Provinciæ assumptus fuit ; M. V. P. Franciscus Besselin. In hoc autem Capitulo , non fuit præsens præcedens Minister A. R. P. Stephanus Gelenius , cum enim post celebratam secundam intermediam Congregationem , Viennam profectus fuisset , ob fractum casu insperato pedem , ibidem usque ad annum 1689. in cura remanere coactus fuit.

N. 139. Hoc tempore numerabat Provincia Conventus 11. nempe : Gyöngyösiensem , Szegediensem , Szakolczeniensem , Hradistiensem , Sebestiensem , Galgocziensem , Sümegiensem , Cremnicziensem , Cassoviensem , Sztrapkoviensem , & Homonniensem. Residentias 8. nimirum : Kecskemétiensem , Szendröviensem , Eperjessiensensem , Bartphensiensem , Levensensem , Veszprimiensem , Szolnokiensensem , & Pestiensensem , quæ primò hoc anno accessit , & ad suos veteranos rediit inquilinos.

Memoratus
Minister duas
celebrat
Congregationes.

N. 140. Memoratus autem Minister Provincialis, duas celebravit intermedias Congregationes: Unam An. 1688. die 1. Febr. in Conventu Szakolczeni, in qua resignante sponte officium Custodis A. R. P. Ambrosio Podiebradzki, ex eo, quod senio confectus ad Capitulum Gen. hoc ipsò Annò Romæ celebrandum proficisci non valeret, V. Diffinitorii Suffragiis, in locum ejusdem electus fuit R. P. Sigismundus Wiebëra. Ordinatum item fuit, ut Conventus Homonnensis, hactenus *S. Joannis Capistrani* Titulò gaudens, deinde haberet titulum *S. Bonifacii M. Cujus Sacras Reliquias, integrum ferè Corpus possideret.*

Alteram verò Congregationem celebravit in Conventu Gyöngyössieni, An. 1689. die 3. Julii. In qua, inter alia constitutum fuit, ut Residentia Szolnokien-
ensis, post hac *S. Joannis Capistrani* Titulò gauderet, Agriensis verò (quam annò præterlapsò nostri inhabitare cœperunt) Titulò *B. V. Mariæ sine Macula Conceptæ.*

Provincia
Mariana &
Bohemica
præterdunt
à nobis ali-
quos Con-
ventus.

N. 141. Cæterum sub hoc, & præcedente, Ministris, non levem passa est Provincia hæc tribulationem à vicinis, Mariana nempe, & Bohemica Provinciis, hæc enim contra suam olim factam liberam, & absolutam cessionem, postque Cæsaream, & Pontificiam Confirmationem, repetebat Conventum Hradistiensem (ut magis patebit, dum de hoc Conventu agetur) Provincia verò S. Mariæ, Conventuum, Szakolczeni, Galgocziensis, & Cremnicziensis, à nostra Provincia avulsionem attentabat, verum quia earum conamina nullo vero nitebantur fundamento, intentum finem non obtinuerunt.

Controver-
sia de Con-
ventibus
Budensi,
Strigonien-
& Pesthi-
ensi.

N. 142. Major autem exorta fuit controversia, inter nostram, & S. Mariæ Provinciam, quoad Conventus, quos Provincia SS. Salvatoris olim possidebat, & Turcica tyrannide adveniente, utpote destructos, & ruinosos reliquerat, quales fuerunt Conventus, Strigonien-
ensis, Budensis S. Joannis Ev. & Pestien-
ensis, quod enim hos Conventus Provincia SS. Salvatoris, per annos plurimos pacificè possederit, usque ad eorum per Turcam destructionem, clarè patet ex suprà dictis. Igitur:

Postquàm Turca è locis prænominatis per arma Cæsarea exturbatus fuisset, mox Patres nostri, jure postliminii loca antiquorum suorum Conventuum, utpote Strigonien-
ensis, Budensis, & Pestien-
ensis, usque ad annum currentem permanferunt, cum verò Budensem, ob vi-
tualium maximum defectum, ad interim deseruissent, & Pater loci Strigonien-
ensis, in obsequiis Spiritualibus Militiæ Cæsareæ præstitis, è vivis excessisset, PP. Mariani hanc occasionem nacti, utrumque locum, Strigoniensem nempe, & Budensem occuparunt, ac insuper etiam Confirmatorias, à sua Cæsarea Majestate, de dato 12. Jan. Anni 1688. litteras, obtinuerunt. Quibus gestis, cum, tam PP. Mariani, quàm Salvatoriani, se jus ad dictos Conventus habere prætenderent, aliquoties, in variis commissionibus, prætensiones suas ad invicem proposuerunt, & quidem sub Anno 1685. causa hæc agebatur coram R. P. Petro Mariano Sormano, totius Ordinis Ministro Generali, ed tum Viennæ in Austria existente, reassumpta dein, & agitata fuit in Capitulo Generali Annò 1688. Romæ celebrato, sed æquè mansit indecisa. Tandem specialis desuper facta est commissio, à R. P. Commissario Generali Cis-montanæ Familiæ, Patre Carolo Francisco à Varese, ac toto Diffinitorio Generali: A. R. Patri Antonio Lazari, è Provincia Carniolæ, Diffinitori Generali recenter electo, quatenus convocatis partibus, auditis interesse habentibus, juribus examinatis, interpellatòque Sac. Cæs. Regiæque Majestatis placitò benignissimò, partes componeret, & quod juris est, determinaret, salvis tamen Decretis, & determinationibus Superioris Generalis usque modò emanatis.

Decisio
Controver-
siae committi-
tur Anto-
nio Lazari
Diffinitori
Generali.

N. 143. Memoratus itaque P. Antonius Lazari, in causa præspecificata Commissarius delegatus, accedens Cæsaream Majestatem, impetravit Decretum, ad causam meliori jure decidendam; quò habitò Anno 1689. in Conventu nostro Galgocziensi, utriusque Provinciæ Diffinitorium congregavit, sed argumenta
parti-

partium parum æqua lance librans, in favorem Patrum Provinciæ Marianæ (quo- Antonius
rum tunc simul Commissarius Visitator Generalis fuerat) hujusmodi tulit sen- Lazari fa-
tentiam, ut Conventus Pruszkensis, & Residencia Beczkoviensis, hætenus ad- ver Patri-
Provinciam Marianam pertinentes, cederent Salvatorianis, è contrâ Sümegienfis bus Maria-
Conventus, & Weszprimienfis Residencia, aliàs ad Salvatorianos spectantes, nis.
cederent Marianis. Pariter Conventum Pestiensem, quem usque modò inha-
bitabant PP. nostri, adjudicavit Marianis, insuper etiam Conventus Budensem,
& Strigoniensem, pro eisdem confirmavit, non obstantibus protestationibus, &
contradictionibus Patrum nostrorum, utpote manifestè injuriatorum.

Latâ hujusmodi sententiâ, postquam Patres nostros ad subscribendum, sub
merito salutaris Obedientiæ compulisset, immediatè Viennam properavit, & à
sua Majestate Cæsarea, Diploma Confirmatorium suæ sententiæ obtinuit, quò de- Impetrat à
mum in Capitulo Generali Victorienfi præsentatò, etiam ab Ordine Confirma- Cæsare &
torium Decretum, cum impositione perpetui silentii impetravit. Et sic juxta Capit. Gen.
hanc definitionem Lazarianam, taliter confirmatam, transierunt Patres, & Fra- Confirmationem.
tres nostri Annò Domini 1689. ex Conventibus Sümegienfi, Pestienfi, & Wesz-
primienfi, ad Conventum Pruszkensem, & Residentiam Beczkoviensem. Pa-
tres verò Mariani, occupârunt Conventus, Sümegiensem, Pestiensem, & Wesz-
primiensem, ac simul remanserunt in Budensi, & Strigonienfi. Ita Urbarium,
Provinciæ nostræ cum copiata sententia Lazariana.

N. 144. Annò Dom. 1690. die 23. Julii, celebratum est Capitulum Provin- 1690
ciale in Conventu Szakolczeni, Præsidente in eo A. R. P. Bernardo Perne, Pro-
vinciæ Carniolæ Custode Actuali, & hujus Provinciæ Commissario Visitatore
Generali. In quo in Ministrum Provinciale electus fuit: A. R. P. Sigismun- LXIV.
dus Wiebëra. In Custodem verò A. R. P. Gerardus Kecskeméti, immediatus Minister
Ex-minister. In Diffinitores electi sunt RR. PP. Gregorius Fodor, Cornelius Provincial.
Selyei, Christophorus Janik, & Franciscus Besselin. Ita Secretarium Provinciæ
assumptus est R. P. Philippus Bradács.

Hoc tempore in Provincia II. numerabantur Conventus, nempe: Gyön- Numerus
gyöffienfis, Szakolczeni, Szegediensis, Hradistiensis, Galgocziensis, Sebeffi- Conventu-
ensis, Cremnicziensis, Cassoviensis, Sztropkoviensis, Homonnensis, & Neo-aqui- um, & Re-
situs Pruszkensis, pro quo electus fuit Guardianus P. Capistranus Kossulics. sidentiarû.

Residentiæ verò sequentes: Kecskemetiensis, Szendröviensis, Eperieffiensis,
Bartphensis, Levensis, Szolnokiensis, Agriensis, Szécseniensis, Beczkoviensis.
Præter has duo adhuc loca habebat Provincia: nimirum: Okolicsnæ, & N. Szöl-
lőssini, quæ nondum gaudebant nomine Residentiæ.

Eodem Annò die 16. Octobr. Sanctissimus D N. Alexander Papa VIII. in Ba- B. Joannes
silica Vaticana, peractis de more Sacris, solemni ritu fastis Sanctorum adscri- Capistr. &
psit, B. Joannem Capistranum, & B. Paschalem Baylon Franciscanos, concessitq; B. Paschal.
celebrari Solemnitatem Canonisationis eorundem, in omnibus Ordinis nostri Ec- canonisan-
clesiis, elargiendo Christi Fidelibus Plenarias Indulgentias. Quæ Solemnitas per tur.
Provinciam nostram Annò sequenti, nempe 1691. fuit celebrata.

Prædictus Minister duas sui Officii tempore celebravit Congregationes Diffini- Dicitur Mi-
toriales, unam in Conventu Cremnicziensi, Annò 1691. die 27. Maji; alteram verò nister duas
in Conventu Galgocziensi die 18. Maji, Annò 1692. Quò Annò cum per arma celebrat
Cæsarea revindicatum fuisset à Turca Præsidium M. Varadiense, mox eò prope- Congrega-
ravit A. R. P. Minister Provincialis, & locum pro nostris Fratribus occupavit; tiones.
Primumque Præsidentem instituit, P. Laurentium Fislai, Cæsareæ Militiæ ante-
hac Capellanum.

Sollicitè item adlaborabat pro ædificando Conventu Eperieffiensi, & Resi-
dentia Bartphensi, uti etiam pro restauratione Conventus Homonnensis, varios
hinc inde Patronos conquirendo. Fuitque Commissarius Visitator Generalis Pro-
vinciæ

vinciæ S. Mariæ, quam personaliter visitando, in Conventu Posonienſi Capitulum celebravit, quod tamen accidit primò Annò 1701.

Nostri ſollicitant Romæ prædictorum Conventuum restitutionem.

N. 145. Hujus item Miniſtri Provincialis tempore, gravatos ſe nimium per Decretum Lazarianum putantes Patres noſtri, prævia deſuper habita conſultatione, exmiſerunt duos, nimirum: R. P. Chriſtophorum Janik, Diffinitorem, & R. P. Leonardum Ondrejkovics, Diffinitorem Habit. Romam ad Congregationem Generalem, ibidem Annò 1691. celebrandam, ut juxta tenorem documentorum noſtrorum, vel prædictorum Conventuum, Peſtienſis nempe, Budenſis, & Strigonienſis, reſtitutionem, vel, ſi id fieri non poſſet, loco eorum alios nobis dari Conventus impetrent; verum & hîc ſilentium perpetuum de ſuper eſt Patribus noſtris impoſitum.

LXV. Miniſter Provinc. Szakolczæ electus.

N. 146. Annò Dom. 1693. die 17. Maji, celebratum eſt Capitulum Provinciale, in Conventu Szakolczenſi, Præſidente in eo A. R. P. Franciſco Caccia, Provinciæ Auſtriæ Patre, & Cuſtode Aët. nec non hujus Provinciæ Commiſſario Viſitatore Generali. In quo communi convocatorum conſenſu in Miniſtrum Provinciale electus fuit A. R. P. Andreas Paláſti Leët. Gen. In Cuſtodem verò R. P. Franciſcus Beſſelin, qui etiam Secretarius Provinciæ. In Diffinitores electi ſunt: RR. PP. Joannes Ziveczki, Stephanus Gelenius, Gerardus Kecskemeti, & Remigius Nyájas.

Statuitur Vespertina Aſperſio Sepulchrorum.

Advertendum: quod jam Annò 1684. in Capitulo Galgoczii die 1. Maji celebrato, ſanctè & ſalubriter inſtituta fuerit, Vespertina Sepulchrorum in Eccleſiis noſtris Aſperſio; at quia fortasſe, vel non ubique, vel ſaltem non eodem modo practicaretur, rursus in hocce Capitulo, ſtatuitur, ſeriòque præcipitur, ut pro ſingulari animarum purgantium ſolatio, Sacerdos hebdomadarius, cum adjuncto Fratre Clerico, vel Laico, poſt Cœnæ, vel Collationis gratias, in Eccleſia, ad ſepulturas aſperſionem faciat, cum devota recitatione Pſalmi *De profundis clamavi ad te Domine &c.* annexis Verſibus, & Oratione: *Fidelium Deus &c.* Quæ nihilominus Aſperſio jam à pluribus annis, feſtivis diebus, aliisve, quibus nempe poſt decantatas Lytanas Lauretanas, cum Sanctiſſimo Benedictio datur, mox poſt datam hanc Benedictionem, plerumque peragitur.

De reliquo, hîc quoque Miniſter, duas ſui Miniſteriatûs tempore celebravit Congregationes; unam in Conventu Gyongyöſſienſi, Annò 1694. die 20. Jan. alteram verò in Conventu Caſſoviienſi, die 9. Junii Anni 1695. in qua in locum demortui A. R. P. Stephani Gelenii Diffinitoris Aët. juxta Ordinis noſtri Conſtitutiones ſubſtitutus fuit, ut dignior R. P. Ambroſius Podiebradzki Provinciæ Pater Emeritus. Numerabantur in Provincia hoc Annò 13. Conventus, & 8. Reſidentia. Loca item tria, nempe: S. Nicolai, ad Okolicsnam, N. Szöllös, & Fülek.

InCapitulo Gen. Victoriæ celebrato iterum PP. noſtri reperunt Conventus erepto ſed non audiuntur.

N. 147. Cum verò Annò priore, nimirum 1694. celebratum fuiſſet Capitulum Gen. Victoriæ in Hiſpania, in quo in Miniſtrum Gen. totius Ordinis electus fuit R. P. Bonaventura Boërius Italus, in Commiſſarium verò Gen. Familiæ Ciſmontanæ, R. P. Hyacinthus Hernades, de la Torre; huic Capitulo ex noſtra quoque Provincia interfuere R. P. Franciſcus Beſſelin, & R. P. Joannes Ziveczki, qui adhuc ſemel tentârunt petere Conventuum, per Patres Marianos, à nobis acceptorum reſtitutionem, ſupplicando pro nova, ſuper hoc negotio audientia, ſed rursus repulſam paſſi, absque effectu ad Provinciam rediere.

LXVI. Miniſter Provinc.

N. 148. Annò Dom. 1696. die 26. April. PP. noſtri Capitulum Provinciale celebrârunt in Conventu Caſſoviienſi, Præſidente in eo, A. R. P. Euſtachio Kracker, Provinciæ Tyrolenſis Ex-Cuſtode. In quo cum major pars Votorum declinaſſet in R. P. Franciſcum Beſſelin, denominatus eſt LXVI. Miniſt. Provincialis. In Cuſtodem verò electus eſt R. P. Remigius Nyájas. Diffinitores inſtituti: RR. PP. Georgius Sera, Bernardinus Somodi, Vitus Hueber, & Venceslaus Uhrovics. In hoc Capitulo Reſidentia Beczkoviienſis, erigitur in Conventum.

Eodem

Eòdem Annò pervetusta Icon Beatissimæ Dei Genitricis Mariæ, cœlesti prodigiò lachrymas fuisse perhibetur, in Pago Rhutenico Poócs dicto, partium Trans-Tibiscanarum, quæ dein, Annò 1698. Cassoviam, inde verò Viennam translata, in primario S. Stephani Proto-Martyris Templo collocata est, substitutâ interim Poócsini simili Icone, quæ tamen etiam, modò eodem, successu temporis lachrymata fuisse dicitur.

Icon B. V. M. in Poócs lachrimatur.

N. 149. Interim memoratus P. Minister Provincialis, primam intermediam Congregationem celebravit die 12. Mensis Maji Anni 1697. in Conventu Szakolczensi. In qua præter alia ordinatum fuit, ut ad placandam Divinam Nemesis, quæ ob ingravescencia mundi scelera, in genus humanum pestem, fame, bellò justè defavire videtur, omnes Provinciæ, seu Conventuum Superiores, collectis in simul Discretorum Patrum consiliis, certas, secundum commodiorem cujusq; Conventûs, & Residentiæ modalitatem, Devotiones instituant, easque pientissime observent.

Szakolczæ Congregatio celebratur.

Devotio præscribitur ad avertenda mala.

In eadem quoque Congregatione, Residentiæ: Szécsénienfis, & Eperieffienfis, in formales Conventus sunt erectæ, adeoque jam Provincia 16. Conventus numerabat, Residentias verò sex, & loca duo, nempe Okolicsnam, & N. Szöllös.

Szécsén & Eperies fiunt Conventus.

N. 150. Alteram Diffinitorialem Congregationem idem A. R. P. Minister celebravit in Conventu Galgocziensi, ad omnes Sanctos, die 4. Maji Anni 1698. è cuius Constitutionibus, hanc solum hic inferere censui; quòd V. Diffinitorium lubens annuerit mandato Reverendiss. P. Ministri Generalis, quoad quærendum Corpus Gloriosi Confessoris, S. Joannis à Capistrano, statuitque illud omninò quærendum esse opportunò modò, & tempore occurrente, & si Deo prosperante inventum fuerit, illud pro interim in Ecclesia nostra Cassoviensi collocandum decrevit.

Determinatur quærendum Corpus S. Joannis Capistr.

N. 151. Annò Dom. 1699. postquàm A. R. P. Petrus Franchetich, Provinciæ Carniolix Lect. Gen. & in hac Provincia Commissarius Visitator Gen. totam illustrasset Provinciam, indixit Capitulum Provinciale celebrandum, in Conventu Galgocziensi, die 10. Mensis Maji. Ad quod convenientes PP. Vocales, in Ministrum Provinciale, unanimi consensu elegerunt A. R. P. Athanasium Mora, Prædicatorem Generalem, & alias Conventûs Gyöngyössienfis Guardianum, nullò hætenus Diffinitorii officiò functum. In Custodem verò A. R. P. Sigismundum Wiebëra. Porro Diffinitores electi sunt sequentes: R. P. Joannes Nagy, R. P. Ludovicus Kitzka, R. P. Ambrosius Gasztl, & R. P. Michaël Horváth. In Secretarium Provinciæ assumptus est M. V. P. Ambrosius Flavjj, Lector Gen. & A&t.

LXVII. Minister Provincial. Galgoczii electus.

In reliquo, Annus iste ex eo inter feliciores numerari meretur, quòd profligatis per Cæsareos pluries Turcarum copiis, fractâque eorum potentiâ, post longum armorum strepitum, tandem pax universæ Christianitati, sed cum primis Regno Hungariæ, desideratissima, in annos 25. inter Turcas, & Augustissimum Romanorum Imperatorem, ac Hungariæ Regem, hoc Anno sit conclusa.

Pax concluditur inter Turcas, & Imperatorem Romanorum.

Inter alias pacis conditiones, una erat hæc: Art. 13. *Pro Religiosis, & Christianæ Religionis exercitio, juxta Ritum Romano-Catholicæ Ecclesiæ, quæcunque præcedentes Gloriosissimi Ottomannorum Imperatores, in Regnis suis, sive per antecessores Sacras Constitutiones, seu Capitulationes, sive per alia signa Imperialia, sive per edicta, & mandata specialia, favorabiliter concesserunt, ea omnia, Serenissimus Ottomannorum Imperator, in posterum etiam observanda confirmabit, ita, ut Ecclesias suas præfati Religiosi, reparare, & resarcire, nec non functiones suas, ab antiquo consuetas exercere possint, & nemini permissum sit, contra priores Capitulationes, ac leges, aliquo genere molestiæ, aut pecuniariæ petitionis, eosdem Religiosos, cujuscunque Ordinis, & Conditionis sint, afficere, sed consueta Imperatoria pietate gaudeant, & fruantur.*

Una Conditiio Pacis pro Religiosis &c.

Spes ergo erat, sicut Fidem Romano-Catholicam, in Regno Hungariæ, maxima sumpturam incrementa, ita Provinciam quoque nostram pristinum suum statum recuperaturam; sed hanc quorundam factiosorum studia paulò post extinxerunt, ut patebit ex Capite mox sequente. Sit igitur:

C A P U T V.

Continuat eandem Materiam, ab Anno 1700. usque ad Annum 1758. inclusive.

Moritur
Innocent.
XII. ei suc-
cedit Clem.
XI.

N. 152. **I**nnocentio XII. Sum. Pontifice vitâ functo, ei hoc Annò 1700. in Solio Papali successit Clemens XI. antea Joannes Franciscus Albani dictus. Apertis insuper Romæ, in Vigilia Nativitatis Domini, anni præcedentis, more solito, quatuor Basilicarum januis, nimirum S. Petri in Vaticano, S. Pauli extra Urbem, S. Mariæ Majoris, & S. Joannis in Laterano, fit concursus Peregrinorum ferè innumerabilis, ad lucrandas Indulgentias Jubilæi.

Romæ ce-
lebratur
Capitulum
Generale
Ordinis.

N. 153. Ordo quoque Franciscanus, tam annò, quàm locò eòdem, in Conventu Ara-Cœlitano, die 29. Maji, Comitia habebat Generalia, in quibus, Præsidente Eminentissimo S. R. E. Cardinali Fabritio Spada, in totius Ordinis Ministerium Generalem, electus fuit, Reverendissimus Pater Ludovicus de la Torre, at vix per integrum annum munus suum, ac zelosum gubernium continuando, die 13. Octobr. Annò 1701. truculenta mortis falce succisus est. In cujus locum à principio, ut Vicarius, deinde Pontificis gratiâ, ut Minister, successit R. P. Ildephonsus Biezma Hispanus Concionator Regius, & Catholicæ Hispaniarum Majestatis pro Immaculata Conceptione Theologus, qui ob furentes per universam fermè Europam bellorum tumultus, prorogato semper ex Apostolica Ordinatione Capitulo Generali, Officium suum usque ad annum 1716. gessit. Hunc in Domino defunctum secutus est R. P. Josephus Garcias, perdurans usque ad annum 1723. quò demùm, ut dicitur, Capitulum Generale celebratum. Ita P. Kreflinger, cum aliis Chronologis.

Congrega-
tio Gyön-
gyöfieni ce-
lebratur in
qua Com-
miss. Prov.
eligitur.

N. 154. Sed & noster A. R. P. Minister Prov. prædictus, die 7. Mart. anni ejusdem, primam Diffinitorialem Congregat. celebravit in Conv. Gyöngyöfienfi. Et siquidem ipse ad Comitia Generalia Romæ, ut dictum est celebranda, vi Regulæ Sacræ unà cum Custode Provinciæ proficisci deberet, hinc pro interimali Regimine Provinciæ electus fuit in Commissarium Provinciale A. R. P. Gerardus Kecskeméti. In eadem Congregatione locus Jász-Berénienfis hætenus à Conventu Gyöngyöfienfi dependens, elevatus est in Residentiam, à mox dicto Conventu independentem.

Franciscus
Rákóczi
meditatur
bellum
contra Cæ-
sarem.

N. 155. Uti verò dictum est, per conclusam cum Turca pacem, spes affulgebat optima Religionis Catholicæ in Hungaria promovendæ, verum hanc, quasi in herba succidere videbatur Franciscus Rákóczius, qui partim à Gallis, partim à factiosis quibusdam Hungaris persuasus, hoc anno meditari cœpit de bello in Cæsarem movendo, quòd etsi satis cautè, & occultè se agere putabat, non tamen ita, quin omnia ejus consilia Imperatori nota fierent, ut ex sequentibus patet.

Titulantur
quædam
Residentia.

N. 156. Interim evolutò hoc annò, menseque Majò imminente, A. R. P. Athanasius Móra, Minister Provincialis, secundam indicit Patribus Diffinitoribus Congregationem die 1. præfati Mensis celebrandam. In qua, præter Familiæ totius Provinciæ dislocationem, aliásque salutare Constitutiones, ordinati sunt Tituli pro quibusdam Residentiis: pro Okolicsnensi quidem S. Petri de Alcantura, pro Jász-Berénienfi Ssmi Nominis JESU, pro N. Szöllöfienfi S. Bernardini Confessoris. Hoc tempore numerabantur in Provincia 16. Conventus, Residentiæ octo, nempe Levensis, Bartphenfis, Szolnokienfis, Agrienfis, M. Varadiensis, Fülekiensis, Okolicsnensis, Jász-Berénienfis, præter has, locus N. Szöllöfienfis.

Eòdem

Eodem Annò Rákóczius, ob notam jam, ut dictum est, Leopoldo Imperatori infidelitatem, comprehenditur, & Neostadii in Austria custodiæ traditur, è qua tamen annò sequenti Lechmanni Centurionis operâ elapsus, in Poloniam, quò eum Bercsenius præcesserat, fugit, brevi ea, quæ animò conceperat, expleturus.

N. 157. Annò Dom. 1702. die 3. Mensis Junii, celebratum fuit Capitulum Provinciale, in Conventu nostro Galgóczienfi, ad omnes Sanctos, Præsidente in eo, de authoritate R. P. Cherubini à Nardo, totius Cis-montanæ Familiæ Commissarii Gen. A. R. P. Bernardino Gregoritsch, Provinciæ Carniolæ Custode, Aët. & in hac Provincia Commissario Visitatore Gen. In quo in Ministrum Provinciale electus fuit jam secundo A. R. P. Sigismundus Viebëra, votis numero undecim; in Custodem verò totidem votis fuit electus R. P. Georgius Sera. In Diffinitores electi fuere sequentes RR. PP. Dionysius Keleffi, Franciscus Svetlovics, Raphaël Samko, & Ambrosius Flavy. Denique in Secretarium Provinciæ assumptus fuit M. V. P. Mathias Hanuska.

LXVIII.
Minister
Provincial.
Galgóczii
electus,

Quia verò electio P. Sigismundi Viebëra in Ministrum, & P. Georgii Sera in Custodem, Patribus Vocalibus insufficiens ex votis undecim, respectu votorum 23. inclusivè cum voto P. Commissarii, videretur, institit totum Ven Capitulum, apud memoratum A. R. P. Commissarium, factam jam Patris Ministri, & Custodis electionem, vel remediandam esse, vel ad R. P. Commissarium Gen. devolvendam. Et quia non amplius remediari potuit, utpote die postera electionis, necessario devolvi debuit ad R. P. Commissarium Gen. qui dein, recursum facto ad Sacram Congregationem Eminentiss. ac Reverendiss. S. R. E. Cardinalium, negotiis, & consultationibus Episcoporum, & Regularium præpositam, tam Ministri, quàm Custodis electionem, ad evitandam non levem in Provincia confusionem revalidari fecit. Cum interim A. R. P. Sigismundus Viebëra, ut Commissarius Provincialis, Provinciam gubernaret. In hocce Capitulo P. Joannes Bärkányi, Conc. Gen. ob præclara hætenus in Provincia posita merita, aggregatus est inter Diffinitores Habituales, absque tamen jure præcedendi eos, qui aliquando hoc Officio functi fuere.

Electio Pro-
vinc. & Cu-
stodis i-
n-
valida revali-
datur per
Sac. Con-
gregationem
Cardinal.

Annò subsequente 1703. Rákóczius è Polonia egressus per agrum Munkacsensem, armata manu in Hungariam irrumpit, etsi autem primò parum prosperè cum Montecuculio confliens, vix non captivus teneretur, aucto tamen, dein exercitu, in tantum invaluit, ut Viennam usque progredi auderet, occupatis quamplurimis Præsidiiis, & Civitatibus, partim vi, partim verò sponte se ei dudentibus.

Rákóczius
bellum in-
choat.

N. 158. His non obstantibus Pr. Minister Provincialis, jam in suo Officio, ut præfertur, confirmatus, eodem adhuc annò, die 9. Septembr. primam Congregationem Diffinitorialem celebravit in Conventu Szakolczeni, in qua P. Franciscus Várkonyi, ob plurimos in Provincia exantlatos labores, Titulò Diffinitoris Habitualis est condecoratus, non paucæ etiam salutares factæ sunt in eadem Congregatione Constitutiones, in Aëtis Provinciæ reperibiles.

Minister
Provincial.
Congrega-
tionem ce-
lebrat Sza-
kolczæ.

N. 159. Durantibus interim belli tumultibus, dum Annò 1704. prædictus P. Minister Officio suo satisfactorius, Provinciam, visitat, in manus rebellium incidit, atque ex mandato ipsius Principis Rákóczii, primò Cassoviæ, dein Cremniczii arestatus, inde tamquam Hungariæ, & rebellium potentiæ explorator, ignominiosè pro ulteriori custodia Galgóczium est delatus, ubi tamdiu manere debuit, donec rebelles per arma Cæsarea ad Tyrnaviam percussi, ac etiam ab oppugnatione Præsidii Leopoldiensis repulsi, liberum eidem è captivitate fugiendi passum, vel invitum relinquerent.

Idem Min.
à rebelli-
bus capitur
& arestatur

Simili ferè modo tractatus fuit R. P. Joannes Nagy, Conventus Kecskemetiesis Guardianus, nam per rebelles comprehensus, vinctus usque Szendrőviam deductus fuit, ubi cum tamquam Patriæ pròditor tractandus, aliquo tem-

Joan. Nagy
à rebelli-
bus capti-
vatur.

pore in carcere detineretur, suorum Cognatorum adjutoriô liberatus, sub protectionem militiæ Cæsareæ Szegedinum usque evasit. De quo tamen Viro plura dicentur in descriptione Conventûs Szegediensis.

Guardian.
Eperiesi.
cum Vica-
rio capti-
vantur.

Guardianus quoque Eperiesiensis, P. Bernardus Najman, cum P. Joanne Göttz Vicario, per eosdem Rakoczianos, ut plurimum hæreticos, comprehensi, per octo hebdomadas durum subire carcerem sunt coacti, reliquis Patribus nostris Eperiesiensibus, in ipso Conventu, velut carcere, ita clausis, ut dum longiori tempore exire non permetterentur, vix non fame perierunt.

N. 160. Longè plura sunt, quæ Patres, & Fratres Provinciæ per annos 8. vel 9. quibus Rakoczianus durabat tumultus, à fœdifragis præsertim hæreticis sunt perpeffi; Conventus namque plures prius despoliati, tandem Vulcano traditi, Patres ipsi vincula, carceres, & verbera perpeffi, non pauci vitâ ipsâ in odium fidei sunt privati, quorum aliqua in Conventuum descriptione recensentur:

Nullum
Capitulum
fuit cele-
bratum per
8. annos.

Et hæc fuit ratio, quod Patres nostri ab anno 1702. usque ad annum 1710. nullum valuerint celebrare Capitulum, ex quo prædictus Minister, P. Sigismundus Viebëra; toto hoc tempore per annos ferè octo Officium Ministerii obire cogeatur, intra quod tempus tres tantum Congregationes Diffinitoriales celebravit; unam Annò 1703. in Conventu Szakolczeni, ut ex Num. 158. patet; alteram in Conventu Galgocziensi, Annò 1705. die 8. Maji; tertiam denique Annò 1708. die 1. Junii in Conventu Szakolczeni, in quibus, & Religiosa Provinciæ Familia, per Conventus pro posse ordinata, & plures salubres sunt factæ Constitutiones.

Sedato ali-
quantum
tumultu
comparat
Commissar.
in Provinc.

N. 161. Cum verò arma Cæsareo-Regia sensim magis; & magis invalescerent, contra Rakoczianos, Visitatio quoque Conventuum tutior evaderet, An. 1710. venit in Provinciam Commissarius Visitator Generalis, A. R. P. Joannes Capistranus Sebach, Provinciæ S. Mariæ Diffinitor Act. qui visitatâ, quantum ob nondum ex integro sopitos tumultus licuit, Provinciâ, celebravit Capitulum Provinciale in Conventu Cremnicziensi, die 30. Martii, in quo in Ministrum Provinciale canonice electus fuit A. R. P. Joannes Nagy, olim Ex-Diffinitor, & Ex-Custos, in Custodem verò R. P. Ambrosius Gastl; in Diffinitores electi sunt: P. Emericus Terchovics, P. Joachimus Molnár, P. Jacobus Nászl, & P. Urbanus Ramocsaházi; denique in Secretarium Provinciæ assumptus fuit, P. Godefridus Mayer.

LXIX.
Minister
Provincial.

In eodem Capitulo PP. Provinciæ Emeritis aggregatus fuit A. R. P. Dionysius Keleffi, eò modò, quò non ita pridem aggregatus fuerat A. R. P. Philippus Bradács. Acceptatus quoque fuit pro Provincia locus Trencsinii, deputando pro eo P. Matthæum Vankovics, sed obsistentibus quibusdam, eodem post aliquot annos privati sumus. Ordinatum etiam fuit, ut in Conventu Hradistiensi Pannificina erigatur, in qua pannus pro Fratrum vestimentis necessarius conficiatur, cujus erectio concedita fuit R. P. Ambrosio Gastl, Provinciæ Custodi Act. Jam verò priori, ac præsertim currente anno lues pestifera per Regnum Hungariæ in tantum grassabatur, ut ex hac unica Provincia nostra 115. per duos annos demortui esse inveniantur, quorum plerique peste fuerunt sublati.

Acceptatur
locus in
Trenchn.

Pannificinâ
erigitur.

Pestis gra-
ssatur.

Congreg.
celebratur
Gyöngyösi.
ubi in lo-
cum de-
mortuorū
2. Diffini-
torum alii
subrogan-
tur.

N. 162. Prædictus autem Minister Provincialis, duas tempore Officii sui celebravit intermedias Congregationes; primam in Conventu Gyöngyösiensi, die 26. Maji, Anni 1711. in qua priusquam ad actus legitimos deveniretur, in locum demortuorum duorum Provinciæ Diffinitorum, nempe: R. P. Urbani Ramocsaházi, (qui Cassoviæ in exteriori Conventûs horto defunctus, ad Crucem, propè molendinum superius tumulatus est) & R. P. Joachimi Molnár, juxta Constitutiones nostras subrogati fuere: A. R. P. Philippus Bradács, & A. R. P. Dionysius Keleffi, Provinciæ Patres aggregati; tandem quæ de jure, vel consuetudine fieri solent, ordinata. Inter alia verò in loco Szólnok erecta fuit Residencia, in qua pro Præsidente institutus fuit P. Bonaventura Engelhardt.

Hoc

Hoc denique anno tandem post longos in Regno tumultus, Rakocziani (Rakoczio desperatis rebus in Poloniam evadente) arma deponunt, & pax conclusa, Authoribus, Joanne Palfio, & Alexandro Károlyi, cui propterea Rex Carolus gratum se per litteras exhibuit, dignando illum honore Comitis.

N. 163. Alteram autem Congregationem celebravit A. R. P. Joannes Nagy Minister Provincialis, die 10. Julii 1712. in Conventu Galgocziensi, in qua acceptatus est locus Kaplyon, per Comitem Alexandrum Károlyi nobis oblatus; eoq; dispositus est P. Benedictus Debrödi, ut promotor ædificii, expensis laudati Comitis, tamquam Fundatoris, extruendi.

In eadem Congregatione Patres Basilius Maróthi, Remigijs Hadárs, Modestus Krza, & Alexander Spannik, partim ob dignam senectutis eorum eminentiam, partim verò ob labores, quibus in Provincia laudabiliter perfuncti sunt, Titulò Diffinitoris per aggregationem sunt decorati. Eodem annò Carolus Rex Hispaniæ, & jam Imperator, in Regem Hungariæ undecimò Kalendas Junii, consuetis ceremoniis est inauguratus.

N. 164. Elapsò trienniò A. R. P. Joannis Nagy, aliorumque Provinciæ Officialium, celebratum est novum Capitulum Provinciale, in Conventu Galgocziensi, Annò Dom. 1713. die 13. Aug. Præsidente in eo de autoritate R. P. Deodati à Roma, Reformatæ Familiæ Cis-montanæ Vice-Commissarii Gen. A. R. P. Philippo Pohl, Provinciæ Bohemiæ Ex-Diffinitore, & Conventus Novo-domensis Guardiano. In quo in Ministrum Provinciale Canonice electus fuit A. R. P. Ambrosius Gastl; in Custodem verò A. R. P. Joannes Nagy, immediatus Ex-Minister. In Diffinitores electi fuere RR. PP. Godefridus Mayer, Raphaël Göttz, Petrus Roll, & Narcissus Czihlarik; in Secretarium Provinciæ assumptus est P. Chrisostomus Nikulni Conc.

N. 165. Hic quoque Minister Provincialis, duas tempore Officii sui celebravit Congregationes Diffinitoriales: Unam Annò 1714. die 24. Junii in Conventu Galgocziensi; alteram verò Annò 1715. die 20. Maji in Conventu Szécsényensi. Sub ejus item Ministeriatu duæ Residentiæ in Conventus formales sunt erectæ, Agriensis, nempe, tempore prædicti Capituli, cujus Proto-Guardianus fuit P. Josephus Bede, actu vivens, & jam bis Ex-Minister meritissimus; & Okolicsnensis, tempore primæ intermediæ Congregationis, cujus primus Guardianus fuit P. Augustinus Hamernik, jam vitâ functus.

N. 166. Notandum hic venit, quòd adhuc sub priori Ministro, Patre videlicet Joanne Nagy, Clementissimum quoddam Sacratissimæ Cæsareæ, Regiæque Majestatis Caroli VI. Decretum emanaverat, vi cujus, ut omnia Monasteria Regularium, qualitercunque ab Antecessoribus abalienata, suis veris Possessoribus restituantur, mandabatur: quod Decretum, dum in congressu Dietali Procerum, & Statuum Hungariæ publicatum fuisset, zelosi duo Excellentissimi DD. Generales, videlicet: Stephanus Kohári, & Alexander Károlyi, utpote Provinciæ nostræ Confratres Generales, & Syndici Apostolici, maturè recogitantes, gravem, & manifestam injuriam Provinciæ nostræ, per commissionem P. Antonii Lazari Diffinitoris Gen. (de qua jam supra dictum est) per quorundam nostrorum Conventuum abalienationem, factam, statuerunt instantiam Suæ Sacratissimæ Majestati porrigi facere, ut vi Decreti emanati, etiam Provinciæ nostræ tres abalienatos Conventus, nempe: Budensem, Pestensem, & Strigoniensem, Provinciæque Marianæ adscriptos, clementer restitui faceret. Ad quorum supplicem Libellum, Sacratissima Majestas, jam sub moderno Ministro Provinciali, decretaliter commisit Eminentissimo Cardinali de Saxonia, Archi-Episcopo Strigoniensi, revisionem Documentorum utriusque Provinciæ, pro reparatione læsionis, & injuriæ.

Vi cujus, cùm Eminentissimus Cardinalis Tyrnaviam citatos, Patrem Ministrum Provinciale Ambrosium Gastl, & Patrem Joannem Nagy Custodem,

Cardinalis
de Saxonia
citatur no-
stros Tyr-
naviam.

interrogasset: utrum in controversia dictorum Conventuum, Strigonienſis nempe, Budenſis, & Peſtienſis, velint eſſe actores, & quomodo id fieri poſſet, cum jam ſemel Sua Majeſtas Cæſarea, & Sacer Ordo, cum impoſitione ſilentii, eos Conventus pro Provincia Mariana confirmâſſet? reſponſum eſt: quòd in hac controverſia abſolutè nolint eſſe actores, ob reſpectum emanati Decreti Ordinis, perpetuum ſilentium indicentis, verum, cum vigore Decreti Cæſarei, exhibere debeant documenta; & jura antiqua, quoad Conventus perſpecificatos, ideò humilimè ſupplicare, ſalvo jure, & omni reſpectu Ordinis, quatenus Sua Eminentia, jura noſtra, & documenta antiqua revidere, & ex illis ſinceram, Deoque charam ſententiam eruere, ac Majeſtati Sacratiffimæ proponere dignaretur.

Deputan-
tur Comiſ-
ſarii Cæſa-
rei ad faci-
endâ com-
poſitionem
amicabilē
cum Ma-
rianis.

Viſis itaque utriuſque Provinciæ juribus, & Documentis, factaque ſuper eis per Eminentiff. Cardinalem Sux Majeſtati relatione, Majeſtas Cæſarea, novum pro amicabili harum duarum Provinciarum compoſitione, dedit Mandatum, deputando ad id Commiſſarios Cæſareos, A. R. P. Franciſcum Caccia, Diffinitorem Generalem, & A. R. P. Hugonem Babler, Provinciæ Auſtriæ pro tunc Cuſtodem, & paulò poſt Provinciale, qui accepto hujusmodi Decreto (in quo amicabilis compoſitio, tam noſtræ, quàm Marianæ Provinciæ demandabatur) utriuſque Provinciæ Diffinitorium convocaverunt Galgoczium, ad diem 20. Novembris, Anni 1714. & quidem Patres noſtri ad diem præfixum comparuerunt, Patres verò Mariani dilationem termini ad diem 28. ejusdem Menſis à Patribus Commiſſariis petierunt, & impetrârunt.

Convenit
utriuſque
Provinciæ
Diffinito-
rium Gal-
goczii.
PP. Maria-
ni nolunt
recedere à
decifione
Lazariana.

Cum ergo utriuſque Provinciæ Diffinitorii Patres, unà cum præfatis duobus Commiſſariis Cæſareis, in Conventu Galgoczienſi, pro die 28. dicti Menſis Novembris congregati fuiſſent, mox ipſa die tam manè, quàm poſt prandium habitæ ſunt Seſſiones, in quibus ad normam Decreti Cæſarei, Patres Commiſſarii, omni poſſibili modò hortati ſunt PP. Marianos ad amicabilem compoſitionem, noſtris, omninò eam exoptantibus; ſed cum à decifione Lazariana nullatenus recedere, nec amicabiliter convenire vellent, producta ſunt aliis Seſſionibus jura, & Documenta Provinciæ noſtræ: quæ cum PP. Mariani vidiffent, nec quid ad ea reſpondeant, haberent, cum proteſtatione: quòd penes decifionem Lazarianam,

Conventus
re infecta
diſſolvitur.

abſolutè manere velint, re infecta in ſuam reverſi ſunt Provinciam. Poſt quos etiam AA. RR. PP. Commiſſarii Viennam redierunt; qui tamen, priuſquàm diſcederent, accuratè ruminantes Documenta noſtra, quibus monſtrabatur ſæpè dictos Conventus: Strigonienſem, Budenſem, & Peſtienſem omni jure ad noſtram ſpectare Provinciam, eadem tali modò ſubſcripſerunt: *Hæc ſunt Documenta veriſſima, jura æquiſſima, cauſæ juſtiſſimæ, quæ demonſtrant, injuriam Provinciæ Salvatorianæ per avulſionem Conventuum: Strigonienſis, Budenſis, & Peſtienſis illatam, & diſtant ſuadente æquitate, & dirigente Juſtitia, eoſdem Conventus, eidem in integrum reſtituendos, atque reddendos.*

Testimoni-
um Comiſ-
ſariorum
pro parte
noſtra.

Fr. Hugo Babler Miniſter Provincialis Auſtriæ, & Delegatus Cæſareus.

Fr. Franciſcus Caccia, iteratò totius Ordinis Diffinitor Gen. Diſcretus Perpetuus, Commiſſarius Gen. Terræ Sanctæ, Theologus Cæſareus, Delegatus Commiſſarius.

Ita habetur in Actis Provinciæ noſtræ, licèt paulò fuſius ad Annum 1714. ubi additur, quòd poſt hanc Commiſſionem, PP. Mariani, novam impetraverint à Sua Cæſarea Majeſtate Carolo VI. dictorum Conventuum Confirmationem, ut ſic nos privent omni ſpe eoſdem aliquando recuperandi.

N. 167. Evolutò interim triennio ab ultimo Capitulo, Annò 1716. venit in Provinciam, ut Commiſſarius Viſitator Gen. A. R. P. Maximilianus Rueſch, è Provincia Corniolæ, qui poſt peractam Viſitationem Canonicam, indixit Capitu-
lum

lum Provinciale Galgoczii, die 7. Junii celebrandum, in quo in Ministrum Provinciale electus fuit, A. R. P. Petrus Roll, Prædic. Gen. In Custodem verò A. R. P. Philippus Bradács. In Diffinitores electi sunt, RR. PP. Ludovicus Kitska, Blasius Mora, Christophorus Nekulni, & Josephus Bede. LXXI.
Minister
Provincial.

N. 168. Eòdem Annò, circa Festum Exaltationis S. Crucis, vi Decretalis Articuli hujus Regni, introducti sumus in Liberam, Regiamque Civitatem Debreczinensem, licet non ad locum antiquum, quem Fratres nostri olim possidebant, sed propè ad portam M. Varadinum respicientem, ubi etiam actu permanemus. Cum verò Debreczinum, quasi totum Calvino fuerit addictum, propè innumeras passi sunt primi Fratres nostri ab incolis molestias, & tribulationes. De quo tamen plura in descriptione hujus Residentiæ. Inducimus
Debreczi-
num.

Hoc denique Annò, Bello Turcico initium est positum, cujus primum præmum fuit Temesia, operâ Clarissimi Ducis Eugenii, felicissimè à Turcis recuperata. Incipit bel-
lum Turci-
cum.

N. 169. Hic quoque Minister, durante suo Officiò, bina vice totum Diffinitorium congregavit, primò, Annò 1717. in Conventu Agriensi, ad diem 4. Mensis Julii; secundò verò, Annò 1718. in Conventu Cremnicziensi, ad diem 10. Julii; ubi congregati in Domino Patres, non solum Religiosam Provinciæ Familiam, circumspèctè dislocarunt, verum salubres quoque pro meliori Regimine Ordinationes ediderunt. Hoc autem annò postremò, accepit Provincia locum Tömöfvarini extra tamen Fortalitium, ubi primus Superior institutus fuit P. Maximilianus Rösler. Accipimus
Locum Tö-
möfvarini.

N. 170. Annò Dom. 1719. die 11. Junii, celebratum est Capitulum Provinciale in Conventu Gyöngyöfensi, in quo, Præsidente, de Authoritate R. P. Joannis Cosmæ, à Monte Mignano, totius Cis-montanæ Reformatorum Familiæ Vice-Commissarii Gen. A. R. P. Florentio Dalleur, Provinciæ Austriæ Lectore Gen. & Diffinitore Aët. atque in hac Provincia Commissariò Visitatore Generali, in Ministrum Provinciale electus fuit, A. R. P. Ludovicus Kitska, Lect. Gen. In Custodem verò R. P. Josephus Bede, Præd. Gen. In Diffinitores electi sunt sequentes RR. PP. Patritius Haberle, Casparus Szenczi, Martinus Vaczulik, qui simul in Provinciæ Secretarium est assumptus, & Michael Mora. LXXII.
Minister
Provincial.

N. 171. Duas hic quoque Minister habuit Congregationes Diffinitoriales, unam in Conventu Galgoczienfi, die 5. Mensis Maji, Annò 1720. Alteram verò in Conventu Szécsénienfi, die 4. ejusdem Mensis, anni tamen sequentis. In quibus Religiosa Provinciæ Familia circumspèctè est dislocata, & salutare pro necessitate temporis factæ Ordinationes. Congrega-
tiones Gal-
goczii &
Szécséni.

N. 172. Evolutò autem trienniò, iteratò Annò Dom. 1722. Patres omnes Vocales, pro Capitulo celebrando convenerunt ad diem 10. Maji, in Conventu Galgoczienfi, convocante eos de authoritate R. P. Joannis à Petrasitta, Cis-montanæ Reformatorum Familiæ Vice-Commissarii Gen. A. R. P. Hugone Babler, Provinciæ Austriæ Patre Emerito, & Theologo Cæsareo. In quo Capitulo in Ministrum Provinciale electus fuit, A. R. P. Josephus Bede, Præd. Gen. In Custodem verò Provinciæ, R. P. Martinus Vaczulik, qui hoc ipso tempore Lector Generalis est declaratus. Tandem in Diffinitores electi sunt sequentes: A. R. P. Ambrosius Gastl, Provinciæ Pater Emeritus. R. P. Franciscus Thekal, R. P. Bernardinus Biró, & R. P. Gerardus Pataki; denique in Secretarium Provinciæ assumptus est M. V. P. Antonius Schwab SS. Theol. Lect. Cujus Capituli tempore Residentia Kaplyonienfis in formalem Conventum est elevata, & Proto-Guardianum accepit M. V. P. Gabriëlem Borics. LXXIII.
Minister
Provincial.

N. 173. Hic Neo-electus Minister Provincialis Primam intermediam Congregationem celebravit in Conventu Gyöngyöfensi, die 10. Mensis Martii, An. 1723. In qua præter alias Ordinationes, cum A. R. P. Minister Provincialis ad Capitulum Gen. hoc anno Romæ celebrandum proficisci deberet, conformiter

Comissar. Provincial. P. Bernardinus Biró. ad Statuta Generalia Ordinis, in Commissarium Provinciale, Votis V. Diffinitorii electus fuit, R. P. Bernardinus Biró, aliàs Diffinitor A&t. Declarati etiam sunt Lectores Generales vigore patentium R. P. Vice-Commissarii Generalis, R. P. Gerardus Pataki, & R. P. Michaël Mora Diffin. Habit. Ipse verò Commissarius Provincialis P. Bernardinus Biró Prædicator Generalis est nominatus.

Romæ Capitul. Gen. celebratur cui præf. det Papa Innocent. XIII. N. 174. Igitur eodem Annô celebrata quoque fuerunt Romæ in Ecclesia, Conventus Ara-Cœlitani Comitia Generalia Ordinis, die 15. Mensis Maji, quibus dignatione profectò maxima, & à Sæculis non audita, præsidere dignatus est ipse Sum. Pontifex Innocentius XIII. Electus verò fuit in Ministrum Gen. totius Ordinis, Reverendiss. P. Laurentius Cozza à S. Laurentio, qui postquam per Disquisitionis Secretarium promulgatus fuisset, acceptò de manu Suæ Sanctitatis, totius Ordinis Fratrum Minorum Sigillò, post Sacrorum pedum osculum, ab eadem Sanctitate in collata sibi Dignitate indulgentissimè est confirmatus.

Numerus Suffragantium in Capitulo Gen. Congregabantur ad celeberrima hæcce Comitia, ex toto Orbe Terrarum, Provinciæ 154. Custodiæ 8. quarum septem fuerunt Tertiariorum Ultra-montanorum. Suffragantes universim fuerunt 296. Et quamvis 49. Vocales, vel ægritudine, vel remotiori loci distantia retenti, maximè ex Indiis Orientalibus, & Occidentalibus abessent, intersuere nihilominus è remotissimis illis Regionibus 16. Provinciæ. Ex nostra Salvatoriana interfuerunt his Comitibus A. R. P. Josephus Bede, Minister Provincialis, & R. P. Martinus Vaczulik Provinciæ Custos.

Congregatio Galgoczi. N. 175. Alteram intermediam Congregationem celebravit A. R. P. Josephus Bede, Minister Provincialis in Conventu Galgocziensi, die 14. Mensis Maji, Anni 1724. in qua per Patentes memorati R. P. Ministri Generalis, Prædicatores Generales declarati sunt: A. R. P. Petrus Roll, Provinciæ Pater Emeritus, & Casparus Szenczi, Diffinitor Habit. Erectum item autoritate ejusdem Reverendissimi Patris Ministri Generalis, alterum Generale Studium Hradistii, cum hætenus unicum tantum fuerit in Conventu Cassoviensi.

Hradistii Studium Generale. Eodem Annô die 8. Martii obiit Romæ Summus Ecclesiæ Pastor, & Rector, Innocentius XIII. cum annum ætatis 69. egisset, Pontificatum verò annis solum duobus, mensibus novem, & diebus 22. gessisset. Religioni nostræ Franciscanæ peculiare prorsus gratias contulit, plures certò Pontifice dignas, juxta proprium effatum collaturus, nî mors superveniens impedimentum attulisset. Nihilominus Andreàm Conti ex Familia sua, & Ordine Minorum, vitæ austeritate, virtutum splendore, & Miraculis, ante quatuor, & amplius Sæcula illustrem, Beatorum numerò inseruit. Dignam proinde hujus Pontificis memoriam Ordo Franciscanus perennare volens, pro eodem post obitum, præter alia Suffragia consueta, perpetuum in omnibus Provinciarum Conventibus Anniversarium die 7. Martii gratitudinis ergò decantari constituit. Cathedram post eum Romanam obtinuit Benedictus XIII. antea Vincentius Maria, de Urfinis dictus, ex Ordine Prædicatorum, die 29. Maji, ejusdem Anni electus, & die 4. Junii coronatus.

Ordo Franciscanus determinat Anniversarium pro eodem decantari. N. 176. Interea hujus quoque Ministri Provincialis trienniò evolutò, A. R. P. Sigibertus Wasner, Provinciæ Austriæ Lector Gen. & Diffin. A&t. Nec non in hac Provincia de autoritate R. P. Ministri Generalis Commissarius Visitator Gen. illustratâ Provinciâ, Patribus, quorum intererat Capitulum indixit, pro die 6. Maji, Anni 1725. in Conventu Gyöngyössiensi. Quò convenientes PP. Vocales, in Ministrum Provinciale elegerunt jam secundo A. R. P. Ambrosium Gastl. In Custodem verò R. P. Bernardinum Biró. In Diffinitores Provinciæ sequentes RR. PP. Nicolaum Nagy, Simonem Zafmusil, Dionysium Vlcsek, & Michaëlem Ferenczfi. Denique Secretarius Provinciæ confirmatus est P. Antonius Schwab.

LXXIV.
Min. Prov.
Ambrosius
Gastl.

Hoc Annò, Benedictus XIII. per speciale Decretum 14. Decembr. editum, Pontifex impertit Altaria Privilegiata per suos Prædecesores Romanos Pontifices, quibusdam tantum Ecclesiis Ordinis nostri concessa, verum hanc gratiam extendit ad omnes Ecclesias trium Ordinum S. P. N. Francisci, tam actu existentes, quam futuras, ita quidem, ut in Ecclesiis, in quibus quotidie quatuor Missæ leguntur, habeatur Altare Privilegiatum, pro una tantum feria cujuslibet Hebdomadæ, in quibus verò quotidie decem Missæ celebrari solent, pro duabus feriis, in quibus 15. pro tribus feriis, in quibus 25. pro quinque feriis, denique in quibus 35. Missæ legi solent, Altare Privilegiatum quotidianum. Quam gratiam adhuc magis auxit Benedictus XIV, ut infra videbitur.

N. 177. Cæterum in præcedente Capitulo electus Minister, A. R. P. Ambrosius Gassl gravi infirmitate pressus, ex hac, ad meliorem transiit vitam Hradisti, die 18. Januar. Anni 1726. Ex quo conformiter ad tenorem Statutorum Generalium, Provinciæ Sigillum delatum est, ad Patrem Provinciæ digniorem, pro eo tempore A. R. P. Petrum Roll, qui mox Diffinitorium convocavit ad Conventum Gyöngyössiensem, pro eligendo Vicario Provinciali, fuitque electus A. R. P. Simon Zasmussil, qui defunctum in Officio, ut Vicarius Provincialis supplavit usque ad sequens Capitulum. Celebravitque duas intermedias Congregationes, unam quidem eodem annò, die 16. Maji in Conventu Galgocziensi. Alteram verò Annò 1727. die 11. Maji, in Conventu Szécseniensi, in qua, ad uniformitatem stabilem in tota Provincia servandam, de Nocte Resurrectionis Domini, quoad absolvendas in levatione SS. Corporis Domini è Sepulchro ceremonias, ordinatum fuit, ut hujusmodi ceremoniæ persolvantur juxta præscriptum Ritualis Diocesani, ommissis usitatis hæcenus particularibus locorum consuetudinibus.

178. Quia verò etiam R. P. Bernardinus Bird Provinciæ Custos Aët. post hanc secundam Congregationem debitum mortalitatis persolvisset, Agriæ in cura existens, hinc A. R. P. Vicarius Provincialis, iteratò convocavit Diffinitorium Cassoviam, ubi in locum Custodis defuncti electus est R. P. Gerardus Pataki, alias Guardianus Cassoviensis, in ejus verò locum factus est Guardianus Cassoviæ P. Andreas Farkas SS. Theol. Lector.

N. 179. Annò Dom. 1728. die 15. Maji celebratum est Capitulum Provinciale in Conventu Galgocziensi, Præsidente in eo A. R. P. Valeriano Hammer, Provinciæ Bohemæ Custode Aët. & in hac Provincia Commissario Visitatore, Gen. in quo cum A. R. P. Simon Zasmussil, Officium Vicarii Provincialis, ultra duos annos laudabiliter continuaverit, conformiter ad Statuta Generalia Ordinis, nominatus, & honoratus est, ut perpetuus Provinciæ Pater Emeritus. In cujus locum per Canonicam electionem, ut Minister Provincialis successit A. R. P. Gerardus Pataki, Lect. Gen. & Ex-Custos. In Custodem verò Provinciæ electus fuit, A. R. P. Simon Zasmussil Ex-Vicarius Provincialis. In Diffinitores electi sunt: A. R. P. Josephus Bede, Provinciæ Pater Emeritus, R. P. Joannes Kutasi, R. P. Antonius Schwab, R. P. Ludovicus Danicsek. Tandem, in Provinciæ Secretarium assumptus fuit M. V. P. Stephanus Növák SS. Theol. Lector Actualis.

Illud notandum: quod jam ab Anno 1653. conservandæ inter Nationem Hungaricam, & Slavonicam pacis, & tranquillitatis gratiâ, continuò in hac Provincia practicata fuerit Alternativa Electio Ministrorum Provincialium, Custodum, & Diffinitorum, ita, ut ex dictis duabus Nationibus, Ministri Provinciales semper eligerentur, & quando ex Natione Hungarica eligebatur Minister Provincialis, tunc ex Natione Slavonica eligeretur Custos, & è contrâ, Diffinitores verò, duo ex Natione Hungarica, & duo ex Natione Slavonica semper assume-
rentur.

Alternativa
Electio
confirmatur.

Quæ praxis, ut firminus robur habeat, nec cuiquam pro sua voluntate eam alterare liceat, fuit desuper petita, & obtenta Confirmatio in Capitulo Generali Annô 1723. Romæ celebrato. Quia verò in Rescripto Romano, dictæ Alternativæ Electionis confirmativo, minimè expressum haberetur, utrum præfata Alternativa servanda sit, etiam in Subrogationibus, & Substitutionibus, eapropter negotium istud Patres in hoc Capitulo congregati diligenter expendentes, unanimi consensu decreverunt: omnino intelligi, sumi, & omnibus futuris temporibus observari debere, etiam quoad Subrogationes, & Substitutiones, ita quidem, ut si intra Capitulare triennium contingat eligendum esse Vicarium, vel Commissarium Provinciale, aut Pro-Ministrum, aut Custodem, talis eligatur ex eadem Natione, ex qua electus fuit, in immediate præcedenti Capitulo Minister Provincialis aut Custos, & si Subrogandus sit, vel substituendus Diffinitor, subrogetur, vel substituatur Dignior, ex Natione illa, ex qua fuit is, locò cujus iste subrogandus, vel substituendus manet. Cujus Decreti Originale habetur in Archivo Provinciæ.

Joannes de
Prado M.
Beatorum,
Margaritha
verò de
Cort. San-
ctorum nu-
mero asse-
ritur.

Eodem annô Benedictus XIII. Sum. Pontifex, numero Beatorum asseruit, Joannem à Prado Martyrem, primum Provinciale Provinciæ Beticæ S. Didaci, Ord. Min. S. Francisci Observantiæ Ex-calceatorum, indulgendo de eo Missam, & Officium de communi unius Martyris. Margaritham verò de Cortona, Tertii Ordinis S. Francisci, jam Beatam, Sanctorum Fastis solemniter adscripsit, cum concessione Indulgentiæ Plenariæ in die Festiva ejusdem.

Commissarius Prov.
Josephus
Bede.

N. 180. Cum verò Annô sequenti 1729. immineret Capitulum Gen. Mediolani celebrandum, ad quod nostri quoque Patres vi Regulæ Sacræ comparere deberent, ea de causa A. R. P. Minister Provincialis, tempus solitum Congregationis celebrandæ prævenit, eamque pro die 3. Aprilis in Conventu Gyöngyösiensi, Patribus Diffinitorii indixit. In qua facta solita Familiæ Religiosæ dislocatione, in Commissarium Provinciale, qui in absentia Ministri Provincialis, Provinciam regat, electus est A. R. P. Josephus Bede, Provinciæ Pater Emeritus, & Diffinitor Aet.

Capitulum
Gen. Me-
diolani, cui
& nostri in-
terfuerunt.

N. 181. Peracta ritè Congregatione Diffinitoriali A. R. P. Minister Provincialis, cum A. R. P. Custode Simone Zasmusil, profecti sunt ad Capitulum Gen. in loco jam dicto, die 4. Junii celebrandum. In quo in totius Ordinis Ministrum Generalem Canonice electus fuit Reverendiss. P. Joannes à Soto Hispanus. In Commissarium verò Generalem totius Cis-montanæ Familiæ R. P. Franciscus à S. Severino.

Martinus
Vaczulik
Commissar.
Provinciæ
Austriæ.

Eodem Annô ex nostra Provincia R. P. Martinus Vaczulik datus est Commissarius Visitator Generalis Provinciæ Austriæ, qui Provinciâ eadem visitatâ, Capitulum Provinciale celebravit in Conventu Claustro-Neoburgensi, die 21. Septembr. Secretarium Commissionis egit, M. V. P. Matthæus Moczák SS. Theol. Lector.

Altera Co-
gregatio
Cassoviæ
celebratur.

N. 182. Secundam intermediam Congregationem idem A. R. P. Minister Provincialis celebravit in Conventu Cassoviensi, die 14. Maji, Anni 1730. In qua ad submittenda Chronologo Ordinis R. Patri à Cuneo, hujus Provinciæ memorabilia, ordinati fuerunt, ex parte quidem superiori R. P. Antonius Schwab, Diffin. Aet. ex parte verò inferiori, P. Michaël Spányi, Guard. Cassov. qui à Superioribus Localibus, ex Historiis domesticis collecta, & ad ipsos transmissa memorabilia, juxta præscriptam à Chronologo normam in debitum redigant ordinem, sicque redacta quantocyus ad memoratum transmittant Chronologum.

Commissarius Vifit.
Gener. P.
Hugo Bab-
ler.

N. 183. Interim Anno Capitulari instante, de autoritate Reverendiss. P. Commissarii Gen. Crescentii Krisper, Annô Dom. 1731 venit in Provinciam, ut Commissarius Visitator Gen. A. R. P. Hugo Babler, Prov. Austriæ bis Ex-Minister, Terræ Sanctæ per totum Rom. Imperium Commissarius, & Sac. Cæs. Majest. Theologus &c. qui visitatâ ferè totâ Provinciâ, Capitulum Provinciale cele-

celebravit in Conventu Galgocziensi, die 10. Junii. In quo facta Electione Canonica, renunciatus est Minister Provincialis A. R. P. Martinus Vaczulik, Lect. LXXVI. Gen. & Terræ Sanctæ Vice-Commissarius. In Custodem verò electus est A. R. Minister Provincialis P. Josephus Bede; Provinciæ Pater Emeritus. In Diffinitores electi fuerunt se- Martinus quentes RR. PP. Eustachius Sopauch SS. Theol. Lector, Valerianus Dedek, SS. Vaczulik. Theol. Lect. Dionysius Palásti, Lect. Præd. & Stephanus Novák, SS. Theol. Lect. qui etiam, in Officio Secretariatûs est confirmatus.

N. 184. In eodem Capitulo A. R. P. Gerardus Pataki, jam Provinciæ Pater Gerardus Emeritus, & Lector Generalis, vigore patentium Reverendiss. P. Crescentii Kri- Pataki fit pter Cis-montanæ Familiæ Commissarii Gen. titulò Lectoris Emeriti est conde- Lect. Em- coratus. Pater verò Fortunatus Föczen, ob copiosa in Provincia posita merita ritus. titulò Reverendi Patris est honoratus. 1731

N. 185. Annò eodem, ut corda fidelium, in Redemptoris nostri, acerbissima pro hominibus passi amorem, magis accenderentur, Clemens XII annò priore in Cathedram D. Petri exaltatus, Indulgentias pro Via Crucis in Ecclesiis, Orato- riiis, Monasteriis, Hospitalibus, aliisque piis locis, ipsi Ministro Generali totius Ordinis subjectis, à nostris tamen Fratribus erecta, aut in posterum ab his eri- gentia, aliquando in dubium vocatas, absolute confirmavit, per Breve, quod incipit: *Exponi nobis nuper fecit &c.* die 16. Januarii ejusdem anni emanatum. Clemens XII Indul- gentias Viæ Crucis con- firmat.

Præterea tum pro erigentibus Sacram Viam, tum pro devotè peragentibus, per Cardinalem Pico, Præfectum Indulgentiarum, sub 3. Aprilis hoc eodem annò, se- quentes regulas declaravit observandas: *Primo:* Aliis extra Ordinem Oblervan- tium, & Reformatorum, non esse licitum erigere Viam S. Crucis, cum his dun- taxat, & quidem privative ad alios, ejusdem erectio concessa foret. *Secundo:* Via Crucis erigi nequit, nisi à Superioribus Ordinis antelati, vel ex eorum com- missione ab alio Religioso ipsis subdito. *Tertio:* Debet erigi in forma hucusque consueta, cum 14. Stationibus, atque ut Cruces, vel Sacella repræsentent My- steria Passionis. Si extra Ecclesiam erigatur, Sacra Via, vel incipiat, vel ter- minetur in ipsa Ecclesia. Loca denique nullis sint irreverentiis exposita, alias à Superioribus statim suspendantur. *Quarto:* Si fieri possit, duæ erigantur Viæ Crucis, quarum una pro Viris, altera pro Mulieribus serviat. *Quinto:* Ut pra- xis peragendi Viam Crucis, ubique uniformis juxta modum præscriptum, ac jam introductum observetur, Ductórq; præviè omnes hortetur, ut eandem cum sum- ma modestia, silentio, & mentis recollectione perficiant. *Sexto:* Quòd necessa- rium non sit ante quamlibet Stationem sex Pater, & Ave dicere, sed breviter præmissa meditatione, unum sufficere, cum Actûs Contritionis elicitio. *Septi- mo:* In Ecclesia tempore Officiorum Divinorum, & Missæ Sacrificiorum, dum, ex confluxu populi strepitus timeretur, non peragatur. *Octavo:* Ut non publice- tur, neque scribatur in Capellis, aut Stationibus, Indulgentiarum numerus, sed dicere sat sit, quòd quicumque in hoc Sacro Exercitio, Passonem Domini more præscripto meditatus fuerit, ex Summorum Pontificum concessione, eas ipsas lucretur Indulgentias, quas lucraretur, si Stationes Sacræ Viæ personaliter Je- rololymis visitasset. Regulæ pro erigen- tiis & peragen- tibus Viam Crucis.

N. 186. Prædictus autem Minister pro prima vice Diffinitorium congregavit in Conventu Vaczieni, ad diem 17. Maji, Anni alterius à sua electione. In hac Congregatione instituta est Missio Majdenpekini in Servia, locò 36. circiter mil- liaribus à Tömösvarino distante, quò duo Patres ordinati fuerant nimirum: P. Ludovicus Kratochvil, ut Superior, & P. Sigismundus Pranhagel Conc. Ordina- tum item est, ut in Conventu Kecskemetiensi erigatur Seminarium pro Fratri- bus studentibus, cuius erectio commissa est, curæ A. R. P. Josephi Bede. Plura denique ordinata, prout necessitas exigebat. Dicus Mi- nister pri- mam Con- gregationē celebrat Vaczii.

N. 187. Favorem specialem expertus est hoc annò Ordo Seraphicus Clemen- tis XII. Sum. Pontificis, in Electione Commissarii Generalis Familiæ Cis-mon- tanæ,

In Electio-
ne Cossiff.
Gen. Fami-
liæ Cis-mô.
præsident
Clemens P.
XII.

tanæ. Quam electionem non solum suâ Præsentiâ, ut dignissimûs Præses condecorare, verum ut ea in suo palatio æstivo (quod Quirinale vocari solet) perageretur, benignè voluit. Electus est autem Reverendiss. P. Josephus Fonseca ab Eбора, Provinciæ Romanæ Regularis Observantiæ Alumnus, qui statim publicatione peracta, Clementissimo Pontifici, flexo ad ejus pedes poplite, pro tanta Præsidiî Clementia, summas gratias devotissimè peroravit, atque Confirmationem accepit. Demum singulis terfauste absolutis, Vocales omnes unâ cum Neo-electo Benedictionibus, & Gratiis Pontificiis repleti, in Capellam Papalem descendentes, inde cum cæteris Fratribus Processionali ordine, sub iterato Hymni Ambrosiani concentu (cuncto Populo Romano spectante, & admirante) ad propria sunt reversi.

Secunda
Congrega-
tio celebra-
tur Galgo-
czii.

N. 188. Alteram Congregationem, idem Minister celebravit Annò 1733. die 10. Maji Galgoczi, ad omnes Sanctos, in qua consideratis Patrum: Petri Granfzki, & Francisci Koós meritis, in Provincia positus, titulò Rev. Patris sunt honorati. Eòdem annò die 20. Octobr. autoritate Cæsareo-Regia, & Archi-Episcopali occupavit Provincia nostra Salvatoriana locum in Archi-Episcopali Oppido, Rosnavia.

Capitulum
Gyöngyöf-
sini cele-
bratur.

N. 189. Annò Dom. 1734. die 16. Maji celebratum est Capitulum Prov. in Conventu Gyöngyössienfi, Præsidente A. R. P. Antonino Frizenstein, Provinciæ Austriæ Ex-Diffinitore, & Conventus Viennensis Guardiano, nec non in hac Provincia SS. Salvatoris Commissario Visitatore Gen. In qua facta electione Canonica, declaratus est Minister Provincialis, A. R. P. Josephus Bede, jam vice altera. In Custodem verò Provinciæ electus est A. R. P. Ex-Minister Martinus Vaczulik. In Diffinitores electi sunt A. R. P. Gerardus Pataki, Prov. Pater Emeritus, R. P. Michael Spányi, SS. Theol. Lect. R. P. Urbanus Svesztká, SS. Th. Lect. & R. P. Urbanus Fridrich, Prædicator. Secretarius Provinciæ, idem, qui ante, R. P. Stephanus Novák Diffin. Habit. qui simul Lect. Gen. autoritate Reverendiss. P. Commissarii Gen. est declaratus.

LXXVII.
Minister
Provincial.
Josephus
Bede.

Ejusdem Capituli tempore, Residentia: Jász-Berénienfis, Levensis, & Solnensis, in formales Conventus sunt erectæ. Constituti item Collectores Sacræ Eleemosynæ pro Terra Sancta Religiosi Fratres: Nicolaus Móra, & Vincentius Wajer. Erectum novum Pannificium, in Conventu Tömösvariensi, quod tamen stabile non fuit.

Novum
Pannificiũ
Tömösvar.

N. 190. Denique in eodem Capitulo, compilata noviter, typisque mandata Statuta Municipalia, hujus Provinciæ SS. Salvatoris, atque à Diffinitorio Generali approbata, consignata sunt Superioribus Localibus, serio cum mandato, ut in congregata communitate Patrum, & Fratrum legantur, & ad amussim observentur.

Nova Sta-
tura Prov.
emana ..

Ob absen-
tiam Min.
Provincial.
Commiss.
Prov. fit P.
Gerardus
Pataki.

N. 191. Primam intermediam Diffinitorialem Congregationem, Neo-electus Minister Provincialis, celebravit alterò à sua electione annò, in Conventu Galgocziensi, die 8. Maji. In qua ordinatis iis, quæ de jure vel consuetudine ordinanda fuerant, cum idem A. R. P. Minister de consilio Medicorum, pro sanitatis recuperatione, à Provincia per tempus notabile se absentare necessitaretur; hinc Suffragiis V. Diffinitorii, pro tempore ejus absentia Commissarius Provincialis institutus est, A. R. P. Gerardus Pataki Prov. Pater Emeritus.

Secunda
Congreg.

Ad Tran-
sylv. mit-
tuntur duo
Patres.

N. 192. Alteram verò Congregationem habuit in Conventu Szécsénienfi, die 9. Maji, Annò 1736. in qua, pro Missionem in Transylvaniam destinati fuerunt Patres: Petrus Kúrka, & Romualdus Matkovics Concionatores, idque ad instantiam Patrum Provinciæ Transylvaniæ. Pariter ad requisitionem I. Legionis Equestris Pesth-Vármegyanæ, pro Capellano ejusdem resolutus fuit P. Adamus Kropff, Conc. Hoc anno inter vivos esse desiit magnus ille Heros Turcarum Domitor, Sabaudia, & Pedemontii Dux, Princeps Eugenius Franciscus, ætatis suæ annorum 73.

N. 193.

N. 193. Annô Dom. 1737. A. R. P. Malachias Amhoff, Prov. Austriæ Custos Commiss. Malachias Amhoff. A& in hac Provincia Commissarius Visitator Gen. iustratâ prius Canonice Provincîâ, Patres nostros ad Capitulum in Conventu Galgocziensi, die 3. Julii celebrandum convocavit, qui in unum convenientes, in Ministrum Provinciale, elegerunt A. R. P. Urbanum Svezotka, SS. Theol. Lect. Ex-Diffinitorem. In Custodem verò, A. R. P. Gerardum Pataki. In Diffinitores sequentes RR. PP. Ludovicum Danicsék, Joannem Prochazka, Georgium Megyessi, & Sigismundum Palicsovics. In Provinciæ Secretarium assumptus fuit P. Stephanus Mazurka, SS. Theol. Lector. LXXVIII. Minister Provincial. Urbanus Svezotka.

In eodem Capitulo autoritate Reverendiss. P. totius Cis-montanæ Familiæ Vice-Commissarii Generalis, R. P. Michaël Spányi Lector Generalis, Patres verò: Emericus Morvai, & Augustinus Pistoris, Prædicatores Generales sunt declarati. Mandatum item; ut ad memoriam Passionis D. N. J. Christi frequentius, & salubrius recolendam, ubi nondum esset erecta Via Crucis, quamprimum fieri potest, erigatur. Erectio Viæ Crucis suadetur.

N. 194. Alterò post sui electionem annô A. R. P. Minister de autoritate (ut moris est) Reverendiss. P. Vice-Commissarii Generalis, primam intermediam Congregationem celebrare volens, Patres Diffinitorii convocavit ad Conventum Fülekiensem pro die 25. Mensis Maji, ubi peracta Patrum, & Fratrum totius Provinciæ dislocatione, inter alia id quoque constitutum est, ut pro congrua vestitione Fratrum tertium erigatur pannificium, ad Conventum Szécseniensem, quod quidem erectum fuerat sat magnis expensis, sed post paucos annos in fumum abiit. Ordinum item est, ut siquidem in hac Provincia, sub Nomine SS. Salvatoris militante, nullus Conventus sub ejusdem SS. Salvatoris Titulo, multis annis denominatus esset, Sigillum autem Conventus Szécseniensis antiquum, & authenticum, clarè demonstraret, tum per Effigiem SS. Salvatoris, tum per characteres in eo expressos, dictum Conventum Szécseniensem, olim fuisse SS. Salvatori dicatum, ordinatum inquam est, ut deinceps nominatus Conventus Szécseniensis denominetur SS. Salvatoris, pro cuius Solemnitate assignatur Festum Transfigurationis Domini N. J. Christi, quod etiam tota Provincia, à tempore immemorabili, tanquam Titulare celebrare consuevit. Fülekini celebratur Congreg. Szécsénii Pannificium erigitur. Conventus Szécsén. deinceps SS. Salvat. futurus declaratur.

Hoc annô novum cum Turcis inchoatum est bellum, quod primò annô 1739. terminatum, vel ex eo Christianitati summè noxium, quòd validissimum illud, totius ferè Christiani Orbis Propugnaculum Taurum videlicet, seu Belgradum, iteratò in potestatem venerit Turcarum: sub hoc autem bello nostri quoque Patres Majdenpekinò pulsi, ad alia Provinciæ loca se receperunt. Bellum enim Turcis. Majdenpekinò pellitur.

N. 195. Secundam Congregationem Diffinitorialem A. R. P. Urbanus Svezotka, Minister Provinc. celebravit in Conventu Szakolczeni, die 1. Mensis Martii, Annô 1739. In qua, ob Religiosæ Juventutis numerositatem, consequenter Conventuum, in quibus Studia Theologiæ Speculativæ hætenus viguerunt, alleviationem, ordinatum est quintum Studium Theologicum Speculativum, in Conventu Cremnicziensi, Primis SS. Theologiæ Lectoribus: Marcó Ríchter, & Pauló Siket, quod evolutis quatuor annis cassatum fuit, reliquis quatuor, nempe: in Conventibus: Cassoviensi, Gyöngyössieni, Hradistiensi, & Szakolczeni usque modò perdurantibus. Congreg. Szakolczæ. Novum Theologicum Studium Specul. Cremnicz. instituitur.

N. 196. Annô Dom. 1740 die 4. Junii, in Vigilia Pentecostes, celebratum fuit Capitulum Generale Vallisoleti in Hispaniis, ubi in totius Ordinis Generalem Ministrum, electus fuit Reverendiss. P. Cajetanus à Laurino, Votis 176. reliquis 109. Votis, aliis benè meritis obvenientibus. Huic Capitulo ex nostra Provincia nemo interfuit, ob luem pestiferam, actu per totam ferè Hungariam grassantem, adeoque interclusos omnes passus, quibus Patres nostri egredi debuissent. Capitulum Generale Vallisoleti.

Moriuntur
Clem. XII.
& Carolus
VI. Imp. Eodem Annô, vitam cum morte commutârunt, duo suprema totius Orbis Christiani Capita, nempe Clemens XII. Summus Pontifex, & Carolus VI. Romanorum Imperator, atque Hungariæ Rex. Primo quidem in Cathedra Divi Petri, successit Benedictus XIV. antea Prosper Lambertinus dictus; eodem adhuc annô die 17. Augusti electus, & 21. ejusdem Mensis coronatus. Alteri verò jure hæreditario successit Filia ejus perdilecta, Maria Theresia, annô sequenti, die 25. Junii coronata, quam DEUS pro felici Regni Mariani gubernio diutissimè conservare dignetur.

Capitulum
Prov. dif-
fertur. N. 197. Tametsi autem, annus hic fuisset Provinciæ nostræ Capitularis, quò Supremum Provinciæ Caput, aliique Officiales, eligi debuissent, quia tamen ob grassantem, ut dictum est, luem contagiosam, P. Commissarius Visitator Generalis, solito aliàs tempore Provinciam ingredi, atque visitare nequivit, hinc celebratio Capituli in annum sequentem differri debuit.

Capitulum
Provinc.
Galgoczii. N. 198. Itaque Annô Dom. 1741. celebratum fuit Capitulum Provinciale, in Conventu Galgocziensi, die 22. Januarii, Præsides A. R. P. Emerico Palásti, Provinciæ S. Mariæ Lectore Gen. & Conventus Tyrnaviensis Guardiano, atque hujus Provinciæ Commissario Visitatore Gen. In quo, electione Canonica factâ, Ministeriatûs Officium consecutus est, jam vice secunda A. R. P. Gerardus Pataki. In Custodem Provinciæ electus est, R. P. Ludovicus Danicsek. In Diffinitores verò: A. R. P. Stephanus Novák, & R. P. Modestus Trubeczki. A Secretis Provinciæ esse jussus, R. P. Michaël Spányi Diffin. Habit.

LXXIX.
Minister
Provincial. N. 199. Quia verò Neo-electus A. R. P. Minister Provincialis, ex Commissione Reverendiss. P. Ministri Gen. Cajetani à Laurino, denominatus, & institutus esset Provinciæ S. Mariæ Commissarius Visitator Gen. ob idque è Provincia quantocyùs discedere, atque per notabile tempus abesse necessitaretur; hinc V. Diffinitorii Suffragiis per tempus ejus absentiae institutus est, Commissarius Provincialis A. R. P. Josephus Bede. Hoc annô nulla amplius habita est Congregatio Diffinitorialis, particulares tamen Patrum, & Fratrum, præsertim Scholasticorum, factæ sunt non paucæ mutationes.

Electus Mi-
nistr. fit Vi-
sitor Pro-
vinc. Ma-
rianæ, &
Commiss.
Provincial.
ad interim
P. Joseph.
Bede. N. 200. Annô Dom. 1742. antelatus Minister Provincialis congregavit Diffinitorium ad Conventum Szécseniensem, pro die 8. Mensis Julii, ubi factâ solitâ Patrum, & Fratrum dislocatione, inter cætera ordinatum est, ut defuncti in Domino Patres, & Fratres nostri, non amplius super nudo asserere positi, verum in tumba, quadriangulari nempe cincturâ, elevatioribus asseribus proportionatè ad quantitatem Defuncti (sine tamen cooperimento) effabricata, tumulentur, nomen quoque & cognomen Patris, vel Fratris sepeliendi, in tumbæ ejusdem extremitate annotetur. Liber insuper specialis servetur, in quo concisò stylò conscribantur defuncti Fratres nostri, cum suis Nominationibus, Virtutibus, Vitæ exemplaritate, laboribus, pro Gloria DEI, incremento Provinciæ exantlantis, Dignitate item, & caractere, quibus à Provincia honorati fuerunt. Item, ut habeatur distinctus liber, pro Historia domûs, in quo diligenter annotentur omnia notabilia, Conventum, Provinciam, & totam Religionem Seraphicam concernentia.

Congreg.
Szécsénii. N. 201. Secundò, durante sui Ministeriatûs Officiò, idem P. Minister congregavit Patres Diffinitorii ad Conventum Galgocziensem, pro die 19. Junii, An. 1743. ubi iteratò pro more Provinciæ Familia Religiosa per Conventus disposita est, & pro bono regimine salutare factæ Ordinationes; certis Legionibus S. Cæsareo-Regiæ Majestatis Capellani (qui Castrenses dicuntur) assignati, ut pro I. Legione Splényiana, P. Petrus Greskovics. Pro Bethleniana, P. Tobias Kvassai. Pro Gilányiana, P. Samuel Fridvalszki. Pro militia Nationali Zomboriensi, P. Adalbertus Veszeloyszki.

Secunda
Congrega-
tio inter-
med. Gal-
goczii. N. 202. Annô Dom. 1744. die 10. Mensis Maji celebratum est Capitulum Provinciale in Conventu Gyöngyösiensi, Præsides A. R. P. Mathia Thum, Lectore Gen.

Gen. & Provinciæ S. Mariæ Ministro Aët. in quo in Ministrum Provinciale electus fuit, A. R. P. Ludovicus Danicsek, Lect. Gen. In Custodem verò Provincie R. P. Stephanus Novák, pariter Lect. Gen. In Diffinitores electi fuere sequentes RR. PP. Michael Spányi, SS. Th. Lect. Adalbertus Kalcsó, SS. Th. Lect. Stephanus Mazurka, SS. Th. Lect. Matthæus Moczák, SS. Th. Lect. Secretarii Provincie Officium assumpsit, R. P. Antonius Schwab, Lect. Gen. Diffin. Habit.

LXXX.
Minister
Provincial.

N. 203. In hoc Capitulo ordinatum fuit, ut deinceps Patres & Fratres Studentes, non secus pro Lectoribus declarandi repræsententur, nisi prius scholasticâ methodo, extra concertationes publicas argumentis solidioribus, per tres Patres SS. Theol. Lectores, præsentē Superiore Locali, & aliis etiam gravioribus Patribus, in Theologia comendabiliter versatis probentur, & difficultates sibi oppositas debite resolvant &c. post quod, singuli PP. Lectores, unâ pro tunc in illo actu præsentēs, singillatim, secretum testimonium, Sigillo Conventus clausum, de, & super idoneitate, aut inhabilitate cujuslibet (prout conscientiosè judicaverint) perhibebunt, quæ testimonia sic collecta V. Diffinitorio à Superioribus Localibus transmitti debebunt. Assignati insuper sunt Studiis Philosophicis Correpetitores, quorum Officium sit, Scabellis, & Circulis ordinariis interesse, & præsentē P. Lectore oppugnantem in defectu sublevare, ne fiant violenti, quin potius ad emolumentum Fratrum Studentium perficiantur.

Præscribitur
modus
Lectores
declarandi.

Assignantur
Correpetitores
Philosoph.

N. 204. Duas autem mox dictus Minister sui Officii tempore habuit Congregationes Diffinitoriales. Unam Annò 1745. die 9. Maji in Conventu Levensi, in qua præter consuetam Patrum, & Fratrum dispositionem Titulo Prædicatoris Generalis per Reverendiss. P. Ministri Gen. Patentes condecorati sunt: P. Athanasius Scheffer, P. Raphaël Ranner, P. Michael Soós, & P. Petrus Greskovics.

Prima Intermedia
Congreg.
Levæ.

Eodem Annò die 13. Mensis Septembris in Romanorum Imperatorem electus fuit, Franciscus Stephanus Magnus Dux Lotharingæ &c. & die 4. Octobr. Francofurti, in Regem Romanorum coronatus.

Francisc. I.
Rom. Imp.

Alteram Diffinitorialem Congregationem, celebravit modò gubernans Minister Provincialis, in Conventu Galgocziensi, Annò 1746. die 8. Mensis Maji, ubi peractâ solitâ dislocatione Patrum, & Fratrum, factæ etiam sunt quædam ordinationes tempori accomodatæ, quæ in Libris cujuslibet Conventus videri possunt.

Altera
Congreg.
Galgoczii.

N. 205. Annò Dom. 1747. Officio ejusdem Ministri ad finem decurrente, venit in Provinciam, ut Commissarius Visitator Generalis, A. R. P. Humilis Rueprecht, è Provincia Austriæ, Lector Generalis, & Conventus Viennensis Guardianus, qui lustratâ ferè totâ Provinciâ, Patres pro die 14. Mensis Maji convocavit Galgoczium, ad Capitulum ibidem celebrandum, in quo demum Electione Canonica peractâ, declaratus est Minister Provincialis A. R. P. Stephanus Novák, Lect. Gen. In Custodem Provincie electus est, R. P. Antonius Schwab, Lect. Gen. In Diffinitores electi sunt sequentes RR. PP. Raphaël Ranner, Præd. Gen. Laurentius Ruvai, SS. Theol. Lect. Bartholomæus Marada, SS. Theolog. Lector, & Paulus Siket, SS. Theol. Lector. A secretis Provincie factus est P. Urbanus Nedeczki, SS. Theol. Lector.

LXXXI.
Provincial.
Galgoczii
electus.

N. 206. Prædictus P. Minister Provincialis, Primam intermediam Congregationem celebravit Annò 1748. die 23. Junii, in Conventu Szécseniensi, in qua præter solitas dispositiones, & tempori accomodatas Constitutiones, ad requisitionem Provincie Bulgariæ, pro Lectore Philosophiæ, Karansebesini, Fratribus Clericis ejusdem Provincie tradenda, missus fuit P. Raphaël Sztachoyics, Collectores verò Sacræ Eleëmosiæ pro Terra Sancta deputati sunt P. Ernestus Hauenzenka, & F. Marcus Sebold Laic. Alteram verò Congregationem Diffinitorialem celebravit in Conventu Galgocziensi, die 29. Junii, Annò 1749. Ordinationes hujus Congregationis patent ex libro cujuslibet Conventus.

Prima Intermedia
Congreg.
Szécseni.

Collectores
pro Terra
Sancta.

Pontifex indicit Capitulum Gen. Ord. Eodem Annò cum Reverendiss. P. Minister Gen. Raphaël à Lugagnano intellexisset stabilitam jam, & promulgatam esse inter Christianos Principes pacem, ac inde sublata impedimenta, quæ celebrationi Capituli Generalis Ordinis nostri, aliàs per eundem indicti, at per Sanctissimum D. Papam Benedictum XIV. usque ad novum suum, & Sedis Apostolicæ placitum suspensi, plurimum obstabant, ex debitò Officii sui, eidem Sanctissimo Domino Nostro supplicavit, quatenus in proximo Jubilæi anno, prædicti Capituli Generalis celebrationem, indicere dignaretur. Cujus Supplicationibus Sua Sanctitas benignè annuit, & litteras in forma Brevis expediri curare dignata est, quæ ita incipiunt: *Pontificia omnium Ecclesiarum sollicitudo &c. Dat. Romæ apud S. Mariam Majorem, sub Annulo Piscatoris Die 6. Maji, Pontificatus Sui annò nonò.*

Celebratur Capit. Gen. Romæ cui ipse Pontifex præfuit. N. 207. Igitur Annò Dom. 1750. die 16. Maji, annò inquam Jubilæi, habitum est Capitulum Generale (quod est Octuagesimum tertium Nostræ Seraphicæ Religionis) Romæ in Templo S. Mariæ de Ara-Cœli, cui ipsa Sanctitas, velut olim Innocentius XIII. tanquàm dignissimus, & omnibus desideratissimus Præses voluit interesse. In ejus itaque præsentia, postquàm Reverendiss. P. à Lugagnano suum humiliter, Suæ Sanctitati resignasset Officium, facta electione, inventus est P. Petrus Joannetius à Molina, Provinciæ Valentia S. Joannis Bapt. Alumnus, & in Curia Romana Recollectorum, & Discalceatorum Procurator Generalis, Vir nimirum doctrinâ, pietate, & in rebus agendis dexteritate in Urbe clarissimus, majorem partem Votorum pro se habere, ob idque mox Minister Generalis totius Ordinis est renunciatus, atque ab ipsa Sua Sanctitate acceptò totius Ordinis Sigillò, confirmatus. Interfuerunt huic Capitulo ex nostra Provincia R. P. Laurentius Rufvai, Diffin. Aet. & Pro-Minister, ac R. P. Antonius Schwab, Provinciæ Custos Actualis.

Numerus defunctorum Fratrum & Sororum ab ult. Cap. Generali. In eodem Capitulo, productus est numerus Defunctorum in Domino Fratrum, & Sororum ab ultimo Capitulo Generali Annò 1740. celebratò, usque ad præsens: Et quidem

Ex Familia Ultra-Montana obierunt Fratres	-	-	-	12086.
Ex Familia Cis-Montana Fratres	-	-	-	8175.
Summa omnium Fratrum	-	-	-	20261.
Sanctimoniales ex Familia Ultra-Montana obierunt	-	-	-	5628.
Ex Familia Cis-Montana	-	-	-	1222.
Summa omnium Sanctimonialium	-	-	-	6850.

Quorum, & quarum Animæ Requiescant in pace.

Capitulum Prov. celebratur Galgoczii. N. 208. Hoc ipsò autem annò celebratum est Capitulum in Provincia nostra, die 5. Mensis Julii, Præsidente in eo, de authoritate Reverendiss. P. Raphaëlis à Lugagnano, totius Cis-montanæ Familiæ Commissarii Generalis, per Dispensationem Pontificiam, in mox dicto Capitulo Generali electi, A. R. P. Cypriano Knauer, Provinciæ Austria Patre Emerito. Ubi in Ministrum Provinciale canonice electus fuit, A. R. P. Antonius Schwab, Lect. Gen. & Ex-Custos. In Custodem verò, R. P. Laurentius Rufvai. In Diffinitores R. P. Modestus Trubecki, SS. Theol. Lect. R. P. Franciscus Wrancsics, SS. Theol. Lect. R. P. Marcus Richter, SS. Theol. Lect. & R. P. Modestus Knoll, Præd. In Secretarium Provinciæ assumptus fuit, P. Florentinus Wlcsek.

LXXXII. Minister Provincial. N. 209. Quia verò P. Minister Provincialis, dum actu ad visitandam Provinciam se disponderet, in Conventu Galgoczienfi inopinata infirmitate correptus, ultimum diem 14. Octobr. Sacramentis provisus clausisset, Sigillum Provinciæ, juxta Constitutiones nostras Generales, ad A. R. P. Josephum Bede, tanquàm digniorem Provinciæ Patrem, fuit delatum, qui mox, omnes Diffinitorii Patres ad Conventum Szécséniensem pro die 12. Novembr. convocavit, ipsiquè convenientes in Vicarium Provinciale è gremio sui elegerunt A. R. P. Modestum.

Tru-

Trubeczki, Diffinitorem Actualem, subrogatò in ejus locum A. R. P. Ludovico Danicsek, tamquàm digniore ejus partis Patre. Non diu ut Vicarius Provincialis rexit Provinciam, P. Modestus Trubeczki, nam paulò post ad instantiam totius V. Diffinitorii, per Reverendiss. P. Ministrum Gen, Ordinarius Ministr. Provincialis est denominatus, præsuitque Provinciæ, usque ad sequens Capitulum Provinciale.

Eligitur
Vicar. Pro-
vinc. Mo-
destus Tru-
beczki.

Idem fit
LXXXIII.
Min. Prov.

N. 210. Et quidem Primam Congregationem Diffinitorialem celebravit in Conventu Szécsénienfi, die 9. Maji Anni 1451. Alteram verò annò sequenti die 8. Maji, in Conv. Galgocziensi. In utraq; factæ sunt solitæ Patrum, & Fratrum dislocationes, ac pro temporis opportunitate necessariæ Constitutiones. In hac item Secunda. Titulum Generalis Lectoris, de authoritate Reverendiss. P. Commissarii Gen. consecuti sunt sequentes nimirum: R. P. Minister Provincialis Modestus Trubeczki, P. Laurentius Rufsai, P. Bartholomæus Marada, & P. Dionysius Györi. Prædicatores verò Generales de eadem authoritate sequentes declarati sunt nempe: P. Florentius Wlcsek, P. Stephanus Fisser, P. Paulus Szalajka, & P. Sigismundus Bereczki, cum omnibus gratiis, & favoribus, quibus hujusmodi respectivè Lectores, & Prædicatores gaudere consueverunt.

Congrega-
tiones ab
eodem ce-
lebratæ.

Lectores &
Prædicato-
res Gen.

N. 211. Annò Dom. 1753. die 8. Maji celebratum est novum Capitulum Provinciale, in Conventu Galgocziensi, Præside A. R. P. Parthenio Oëffelbauer, Provincie Austriæ Ex-Diffinitore, & Conventus Lanzendorffensis Guardiano. In Ministrum Provinciale electus fuit in hoc Capitulo A. R. P. Modestus Knoll, Præd. In Custodem verò Provincie R. P. Bartholomæus Marada, Lect. Gen. In Diffinitores electi: A. R. P. Stephanus Novák, Provincie Pater Emeritus. R. P. Stephanus Mazurka, SS. Theol. Lector. R. P. Alexander Badzei, SS. Theol. Lect. & R. P. Florentius Wlcsek, Præd. Gen. In Secretarium Provincie assumptus est P. Georgius Kernhoffer, SS. Theol. Lector.

LXXXIV.
Minister
Provincial.
Galgoczi
electus.

In eodem Capitulo delectus, & institutus est Chronologus Provincie R. P. Urbanus Fridrich, Diff. Habit. & Author hujus Operis. P. verò Urbanus Nedeczki, SS. Theol. Lect. ob sua in Provincia posita plurima merita Patrum Diffinitorum numerò est aggregatus. Deniquè Patres Ferdinandus Fiala, Paulus Ladislaides, Vitalis Ziemán, & Georgius Gulyás, titulò Reverendi Patris sunt decorati.

N. 212. Jam verò Neo-electus Minister duas itidem sui Ministeriatús tempore fecit Congregationes, Unam Annò 1754. die 5. Maji, in Conventu Szécsénienfi. Alteram verò Annò 1755. die 4. Maji, in Conventu Szendröviensi; cuius Patronus fuerat Excellentissimus D. D. Comes Antonius Csáky, Camerae Scepusiensis Administrator, & Ordinis Fratrum Minorum Generalis Confrater. In utraque præter solitas Electiones Patrum, & Fratrum dispositiones, factæ etiam sunt salutares Constitutiones alibi reperibiles.

Congrega-
tiones Szé-
csénii &
Szendrö-
viæ cele-
bratæ.

N. 213. Annò Dom. 1756. celebrata sunt Comitia Generalia Ordinis, in Conventu S. P. N. Francisci Civitatis Murciæ in Hispania, die 5. Junii, in Sacro Pentecostes Festi pervigilio. Ubi in Ministrum Generalem totius Ordinis Sraphici, majori parte Votorum, electus fuit, Reverendiss. P. Clemens à Panor-
mo. In Commissarium verò Generalem Familiæ Ultra-montanæ, Reverendiss. P. Joannecius de Molina, immediatus Ex-Minister Gener. In Procuratorem Generalem Ordinis A. R. P. Carolus Maria à Perusio. Licet autem exactus Defunctorum in toto Orbe Patrum, & Fratrum numerus ab ultimo Capitulo Generali, anni 1750. usque ad præsens, per absentiam quamplurium Vocalium haberi non potuerit, ex notulis tamen eorum, qui interfuerunt, sequens repertus est:

Capitulum
Generale
Murciæ in
Hispaniis.

Numerus
defuncto-
rum in toto
Ordine.

Ex Familia Ultra-Montana Fratres mortui	-	-	4527.
Ex Familia autem Cis-Montana defuncti sunt Fratres	-	-	3993.
Summa omnium Fratrum defunctorum	-	-	8520.

Sanctimonialia ex Familia Ultra-Montana defuncta sunt	-	718.
Ex Familia verò Cis-Montana	-	1837.
Summa omnium Sanctimonialium defunctorum	-	2555.

Galgoczii
Capitulum
Provinciale
celebratur.

N. 214. Porro, in mox dicto Capitulo Gen. ex nostra quoque Provincia præfentes fuerunt A. R. P. Modestus Knoll Minister Provincialis, & R. P. Bartholomæus Marada Provinciæ Custos. Qui postquam feliciter ex longinqua peregrinatione ad Provinciam revertissent, celebratum est Capitulum Provinc. Annò eodem in Conv. Galgocziensi, die 5. Mensis Sept. Præsides A. R. P. Sabino Prätsch, Prov. Austriæ Lect. Gen. & Conventus Lanzendorffensis Guard. Ubi in Ministr. Provinciale pluralitate Votorum videlicet 31. ex Votis 34. electus fuit A. R. P. Bartholomæus Marada, Lect. Gen. & immediatus Ex-Custos, qui ab erectione Vicariæ Hungariæ in Provinciam, numerandus venit LXXXV. Minister Provincialis. Gubernat hic actu Provinciam jam in annum tertium laudabiliter, & zelose, ut Pastor bonus, sollicitè, diu, noctuq; vigilans super gregem suum, dignissimus proinde, ut Officium terminando, Emeritis hujus Provinc. Patribus adnumeretur.

LXXXV.
Min. Prov.

Custos &
Diffinitores
electi.

Porro in Custodem Provinc. electus est A. R. P. Modestus Knoll, Præd. Gen. In Diffinitores verò electi fuere sequentes: RR. PP. Damascenus Charvath, Cajetanus Szalamon, Georgius Kernhoffer, & Demetrius Hofszumezei, SS. Theol. Lectores. Denique Secretarius Provinciæ factus est R. P. Florentinus Wlcsek, Diffinitor Habit.

Salutare
statutum de
pia commemoratione
Fratrum defunctorum.

N. 215. In eodem Capitulo sanctè, & salubriter constitutum est, ut, dum reſciuntur corpora Fratrum vivorum, simul recolatur pia memoria Fratrum defunctorum; cujus modus talis institutus est: ut Lector Mensæ, finitâ primâ lectione, mox legat Nomina, & Cognomina Patrum, & Fratrum, qui ipsâ die è vivis excesserunt, tandem Superior incipiat Psalmum: *De profundis* &c. quò alternatim per congregatam Communitatem absolutò, Officiator dicat, præmissis conuetis versibus, Orationem: *Absolve quæsumus Domine animas famulorum tuorum Fratrum nostrorum* &c. in quem finem conscriptus est Cathalogus defunctorum ab Año 1600. & legitur quotidie in singulis hujus Provinciæ Conventibus, cum ædificatione vivorum, & sublevamine Fidelium defunctorum.

Congregationes
intermediæ
celebratæ.

N. 216. Cæterum, iste quoq; Minister, jam duas celebravit Congregationes Diffinitoriales, Unam quidem Annò Dom 1757. in Conv. Szécseniensi, die 26. Junii. Alteram verò in Conv. Galgocziensi, An. 1758. die 30. Apr. In utraque præter solitam totius Familiæ Religiosæ dislocationem, salutare factæ sunt Ordinationes, in Libris Conventuum, ad hæc deputatis reperibiles.

Et siquidem Bellum cum Rege Borussia in tertium jam perduret annum, Capellani quoq; Castrenses hoc tempore ex nostra Provincia, magis, quam alias sunt multiplicati, sunt verò sequentes:

Capellani
Castrenses

- M. V. P. Jacobus Farkas, SS. Theol. Lect. I. Legionis Károlyianæ.
- M. V. P. Januarius Perer, Conc. I. Legionis Archi-Ducis Ferdinandi.
- M. V. P. Samuel Fridvalszki, Conc. I. Legionis Hadikianæ.
- M. V. P. Martinus Nigrini, Conc. I. Legionis Saxengothianæ.
- M. V. P. Raphael Stachovics, Conc. I. Legionis Forgácsianæ.
- M. V. P. Barnabas Ország, Conc. I. Legionis Splényianæ.
- M. V. P. Dominicus Edelhammer, Conc. I. Legionis Battyánianæ.
- M. V. P. Ambrosius Tuczentaler, Conc. I. Legionis Moroczianæ.

Domus re-
collectionis
institutæ.

In hac item postrema Congregatione ex mandato Reverendiss. Patris Ministri Gen. constitutæ sunt Domus Recollectionis, pro parte quidem Hungarica institutus est Conventus Szendroviensis, pro Slavonica verò Okolicsnensis, in quibus Patres, & Fratres, ad veram perfectionem tendere volentes nullò cogente, sed spontaneè, ac liberè se resolventes, soli DEO, Orationibus nempe, Meditationibus, aliisque Vitæ contemplativæ Exercitiis vacare habent, seclusis omnibus, quæ aliquomodo Spiritum Devotionis perturbare possent. Hujus igitur Sa-

cri Exercitii est positum initium Annô 1758. die Festum S. Antonii Patavini immediatè subsequente, præmissa invocatione Spiritûs Sancti, collocatis sicut in uno, ita in altero Conventu, tribus tantum Patribus, & unô Fratre Professo.

N. 217. Hoc eodm annô, die 3. Mensis Maji, vivere desiit Supremus Ecclesiæ Pastor felicis recordationis Benedictus Papa XIV. cui eodm annô 1758. 6. die Julii in Pontificatum successit Clemens Papa XIII. qui vivit, & feliciter vivat.

Benedictus
Papa XIV.
moritur,
cui succe-
dit Cle-
mens XIII.

N. 218. Prælaudatus Benedictus XIV. (qui annô 1750. Comitibus Generalibus Ordinis, cum singulari amoris significatione, & contestatione personaliter præfedit) amplum S. Indulgentiarum Thesaurum annô 1758, die 28. Aprilis, toti Ordini concessit, ut videlicet singulæ Religiosæ Personæ, tum viri, tum mulieres, Ministri Gen. Ordinis, ac Successorum ejus regimini subiectæ in suis, respectivè Ecclesiis, ac Conventibus S. indulgentias septem Ecclesiarum Urbis, Laureti, Montis Varalli, Assisii, & Montis Alvernæ lucrari possint. Pia verò opera ad effectum harum Indulgentiarum præscripta, in Libris singulorum Conventuum manent appositæ, & annotata.

Indulgentiæ amplæ
concedun-
tur toti Or-
dini.

N. 219. Quandoquidem A. R. P. Bartholomæus Marada expletô bienniô, & quadrimestri Ministeriatûs sui, dum Provinciam paternè visitaret, Galgoczii morte præventus ad æternam Provinciam transierit die 6. Jan. annô modò labenti 1759. Eatenus A. R. P. Josephus Bede Pater Provinc. bis Emeritus, & Senior in conformitate Constitutionum Generalium Ordinis, Patres eligendi potestate præditos ad Conventum Szécséniensem legitime evocavit, ubi annô mox antelatô, die verò quinta Mensis Martii, in Vicarium Provinciale electus est A. R. P. Stephanus Mazurka Lector Gen. Prov. bis Diffinitor, & Conventus Beczkoviensis Guardianus actualis.

Mortuo
Min. Prov.
Vicarius e-
ligitur.

N. 220. Quia verò hóc annô jam repetitô, tres Conventus suis Guardianis orbatos esse contigit, Beczkoviensem videlicet, cujus Guardianus in Vicarium Provinciale electus est: Cremnicziensem ob obitum R. P. Urbani Fridrich, Diffinitoris habitualis, & Chronologi Provinciæ: Et Kaploniensem ob mortem R. P. Alexandri Badzei SS. Theolôg. Lectoris Gen. & Diffinitoriis habitualis,

Guardiani
pro tribus
Conventi-
bus eligun-
tur.

N. 221. Quare occasione electionis præmemorati Vicarii Provincialis factæ in Conv. Szécsénienfi, pro prærecensitis tribus Conventibus, Guardiani pariter electi sunt, & quidem pro Conventu Cremnicziensi P. Marcus Knidel: pro Beczkoviensi P. Eduardus Holics, Pro Conventu Kaploniensi tandem P. Joannes Saárvári.

N. 222. His ita actis; Anno 1759. die 20. Maji celebratum est Capitulum Provinciale in Conventu Gyöngyösiensi, Præsidente in eo A. R. P. Augustino Raphain ejusdem Ordinis, Provinciæ Transylvaniæ S. Regis Stephani, SS. Theolôgiæ, & S. Canonum Lectore, Patre Emerito, & Custode actuali, Provinciæ verò hujus SS. Salvatoris Commissario Visitatore Generali.

Capitulum
Provincia-
le.

N. 223. In quo in Ministrum Provinciale ritè, & canonicè electus est A. R. P. Georgius Kernhoffer Prædic: & SS. Theologiæ Lector Gen. qui in ferie Ministrorum hujus Almæ Provinciæ est LXXXVI.

LXXXVI.
Min. Prov.

N. 224. In Custodem electus est A. R. P. Stephanus Mazurka, cujus mentio facta est sub N. 219. In Diffinitores verò electi sunt RR. PP. Marcus Richter SS. Theol. Lector, Capistranus Noldroviczki Prædic. Justus Fridrikovszki SS. Theol. Lector Gen. & Paulus Soós SS. Theolog. Lector. Titulô autem Prov. Secretarii decoratus est M. V. P. Martinus Sipos SS. Theolog. Lector actualis.

Custos, &
Diffinito-
res electi.

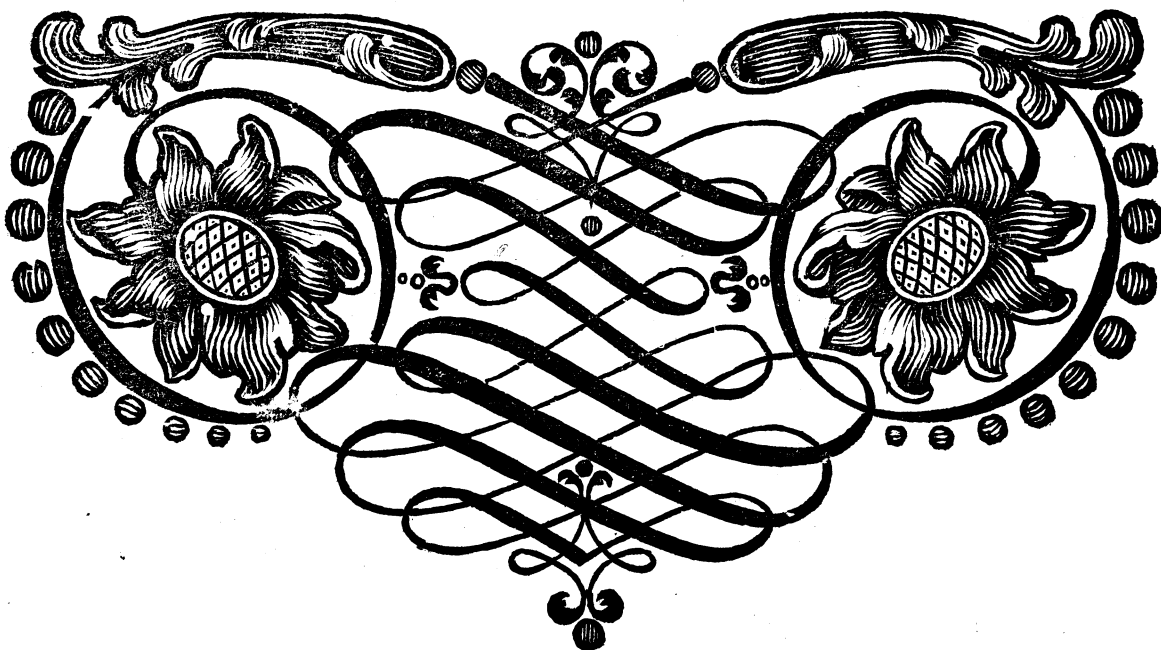
Vice-Com-
missarius
Terræ San-
ctæ.

N. 225. Siquidem anno 1757. Reverendissimus P. Clemens à Panormo totius Ordin. Minorum Minister Gen. A. R. P. Bartholomæum Marada proximè præteritum Minist. Provinciale, Vice-Comissarium Generalem Terræ Sanctæ in toto Regno Hung. instituerit, & declaraverit, illô in alteram vitam translato hoc pium, & devotum officium devolutum est ad A. R. P. Modestum Knoll Patrem Provinciæ Emeritum, qui pariter annô modò currenti 1759. die 27. Junii ex hac vita Szolnokini evocatus, ad visitandum supernam Hierusalem, transiit. Atque hic sit finis Partis primæ hujus Operis.

Cedâtque

A. M. D. G. SS. H.

Et legentium utilitatem.

HISTO-

HISTORIA

DE

ORTU, & PROGRESSU

PROVINCIAE SS. SALVATORIS

IN HUNGARIA.

PARS SECUNDA.

DE

CONVENTIBUS, & RESIDENTIIS.

PROLOQUIUM.

Historiam de Ortū, & Progressu Conventuum scripturus, eos solummodo hic proponere intendo, in quorum possessorio actuali, est Provincia hæc SS. Salvatoris. Et si enim fecunda hæc Mater, olim, tres supra septuaginta numeraverit Conventus, quia tamen defactō, multorum vix rudera extant, plurimorum solum fama amplius superest, è Conventibus item Transylvaniae, nova, & distincta exurrexit Provincia, hinc oleum, & operam me perdere putarem, si omnium, quos antea incolebamus, originem scrutari pergerem. Cum igitur, præsentibus magis afficimur, quam absentibus, præsentium, & actu existentium Conventuum, & Residentiarum, descriptionem accipe. benevole Lector, & si quandoque expectationi tuæ minus satisfactum deprehenderis, primò imbecillitati meæ, quam ingenuè fateor, demum Documentorum (quorum plurima vicissitudine temporum interiere) penuriæ, aliquid verò etiam Decessorum in connotando negligentiae, adscribe.

I. C O N V E N T U S G Y Ô N G Y Ô S S I E N S I S A D B. V. E L I S A B E T H V I S I T A N T E M.

§. I.

De Loco Gyóngyós.

Oppidi
Gyóngyós
denomina-
tio, & Si-
tus.

Num. 1. **O**ppidum GYÓNGYÓS, à quernis baccis, visco coquendo idoneis, quibus locum olim abundasse tradunt majores, dictum, situm habet satis amœnum. Est enim locus vineis undequaque, & eminentioribus colliculis ferè clausus; ad partem Australem fulcitur monte Matra, ad meridiem usque ad Tibiscum, & ultra respicit planitiem, ad Orientem colles, & sylvas Agriam versùs, quatuor milliaribus abinde distantem, ad oppositam pariter partem, jucunda respicit nemora.

Ecclesiæ in
eo extan-
tes.

Huic Oppido ornatum conciliant quatuor Sacræ Ædes. Earum princeps, seu Parochialis insignitur Patrocinio S. Bartholomæi Apostoli. Altera est Conventûs nostri, de qua infra. Tertia S. Elisabethæ Regina Hung. alias Xenodochialis, in qua diebus Dominicis, & Festivis Slavonicæ Nationi, tum sacrificando, tum prædicando servit jam à tempore immemorabili, Slavonicus Concionator Conventûs nostri. Quarta denique Ecclesia S. Urbani in Tó-Utca RR. PP. Societatis.

Religiosi in
eo degen-
tes.

Duplici item gaudet Religiosâ Familiâ, nempe: Sociorum IESU, qui in palæstra litteraria juventutem, usque ad Rhetoricam erudiunt, & Fratrum Minorum de Strictiori Observantia. Est autem hic locus in Comitatu Hevesiensi Diocesis Agriensis situatus, olim propter multas devotiones famosissimus, ideoque *Parva Roma* dictus.

§. II.

De Origine, Restauratione, & Situ Conventûs.

Conventû
fundavit
Familia Ba-
thoriana.

N. 2. **E**T si ob inopiam Documentorum, probabilius injuriâ temporum depreditorum, evidenter minimè demonstrari possit, quò tempore, & à quo Conventus in loco paulò ante brevibus descripto, fundatus & ædificatus fuerit; constans tamen est assertio eundem fuisse fundatum pro Fratribus Minoribus Regularis Observantiæ, & quidem sub Titulo, & Patrocinio B. Virginis Mariæ Elisabeth Visitantis, ab Inclyta Familia Bathoriana, ~~idque probabilis circa Ann.~~ Domini 1433. Ob quam sui antiquitatem, tum etiam, quòd à tempore suæ primæ foundationis, quasi semper, etiam dum ferè potior pars Hungariæ sub jugo turcico miserè gemeret, floruerit, tum denique, quod in hoc Conventu, veluti in solido quodam fundamento Provincia hæc Sanctissimi Salvatoris, maximorum quoque disturbiorum temporibus, conservata fuerit, ob has inquam, & hujusmodi rationes, meritò jam à Sæculo & ultra Conventus hic primum obtinet locum, & pro Matre Provinciæ habetur, & honoratur.

Vocatur
Mater Pro-
vinciæ.

Conventus
exustus, sed
mox restau-
ratus.

Iteratò no-
viter extru-
ctus.

Fatendum quidem est, Conventum hunc post deplorandum illum Hungarorum in campo Mohách, cum Turcis conflictum, in quo cum suo Rege Ludovico flos totius ferè nobilitatis periit, sortem aliorum subisse Conventuum, nimirum à supervenientibus Turcis, totaliter exustum, non tamen idèò simpliciter à Fratribus derelictum, sed paulò post, ex piorum Benefactorum præsertim incolarum, Eleëmofynis reædificatum, sicque usque ad annum 1700. perdurasse. Quò annò rursus de novo exurgere cœpit, & per annos ferè 27. purè ex eleëmofynis hinc inde collectis ædificatus, tandem debitam suam accepit perfectionem, atque in tam amplum excrevit ædificium, ut omnes hujus Provinciæ Con-

ven-

ventus magnitudine superet, & pro sola Fratrum inhabitatione ultra 70. cellas, seu cubicula Religiosa numeret, quæ omnia quandoque suos habebant inquilinos.

Est autem hic Conventus in quadro perfecto positus, ad meridiem habens Ecclesiam, de qua mox uberius, ad Septentrionem verò hortum satis amplum, oleribus, floribus, vitibus, ac arborum varietate, repletum, qui extensione sua cingit, etiam ipsam partem Orientalem Conventus. In medio quoque jucundo ornatur hortulo florum, cum fonte magis irrigandis floribus, quam usibus humanis idoneo. Tandem versus Occasum, respicit aream satis amplam, cum quibusdam Officinis, tam pro utilitate, quam necessitate Conventus deservientibus

Situs Conventus.

Capitula Provincialia in hoc Conventu olim frequentissimè fuisse celebrata, ex parte priori hujus Opusculi clarè deducitur. Quod verò Studium litterarium concernit, Theologia Speculativa multis annis per duos SS. Theol. Lectores tradebatur, quandoque, cum Studio Theologico, etiam Philosophicum vixit, immò præter hæc Studia, Novitiorum quoque Institutio in simul floruit, ut ex Tabulis Provincialibus Anni 1684. & 1685. manifestè patet, post quos annos, usq; ad annum 1724. cessante Theologiæ Speculativæ, modò Novitiatus, modò Philosophia, quandoque Studium Casuum Conscientiæ habebatur. Denique ab Anno 1724. constanter perseverat Studium Theologiæ Speculativæ, & Sacrorum Canonum.

Capitula frequenter celebrata.

Quale Studium viguerit.

Sustentatio Religiosa.

Quod attinet annuam Religiosorum Fratrum sustentationem, hæc habetur, juxta Testamentum S. Fundatoris ex Mensa Domini, seu ex Eleemosyna ostiatim emendicata, atque gratuita Benefactorum oblatione, quæ subinde septuaginta, prope Fratribus sufficiebat, licet anno hoc nempe 1758. nonnisi 56. Personæ Religiosæ in hocce Conventu numerentur, ut supra dictum est.

§. II.

De Statu Ecclesiæ, & Cryptis in ea contentis.

N. 3. **E**O tempore, quo olim Conventus ædificatus fuerat, Ecclesia quoque suam adepta est structuram, ac tandem Annò 1700. aucta, & restaurata, nec non posthac Capellis, & successu temporis etiam pluribus Altaribus exornata. Tutelarem suam Patronam, in Summa Ara reveretur B. Virginem MARIAM Elisabeth Visitantem. *Primam* collateralem Aram habet S. Francisco Seraphico dicatam. *Secundam* ex parte altera S. Antonio Padvano. *Tertiam* in latere Ecclesiæ B. Matri Dolorosæ. *Quartam* in Capella, Sanctissimæ Trinitati. *Quintam* S. Petro de Alcantara. *Sextam* S. Rosaliæ. *Septimam* S. Josepho. *Octavam* Denique S. Annæ honori Sacratam.

Ecclesiæ Structura.

Altaria.

Insuper Ecclesia hæc decorata est Annò 1744. novò chorò supra portam Ecclesiæ extructò, in quo mox Officium Divinum persolveri cœpit, quod prius ante Altare majus absolvebatur. Cum autem Chorus iste, utpote non juxta debitam artis peritiam ædificatus, minimè stabilis foret, ruinatus est, & anno 1758. alter extructus. Ad ejusdem latus dextrum, exurrexit Turris nova, & annò 1756. laminâ albâ recta. Item Domus Lauretana B. Virginis Mariæ, immediate pene Turrim, Munificentia Spect. D. Joannis Almási erecta, una cum Crypta infra dictam Domum Lauretanam, pro sepultura perennali Familiæ Almasianæ.

Extruitur novus Chorus. Item Turris altera. Item Domus Lauretana.

De Consecratione hujus Ecclesiæ, nil certi constat. Confraternitates, seu Congregationes habet binas, videlicet Chordigerorum S. P. N. Francisci, quæ Annò 1648. erecta, & die 13. Septembr. inchoata est, & S. Antonii Padvani, quæ annò 1671. suum exordium sumpsit, utraque ab Ordinario confirmata est. Exercitium quoque Viæ S. Crucis, jam ab annis pluribus in eadem Ecclesia, cum magna populi devotione practicatur. Conciones ad populum omnibus diebus Dominicis, & Festis habentur, & quidem solò & unicò idiomate Hungarico, exceptis nonnullis Solemnitatibus, in quibus Slavonicæ quoque Nationi, Verbum Dei proponi solet.

Erectæ Confraternitates.

Particula
Crucis
Christi.

Res quædã
Sacra, sed
non authen-
tica.

Habetur quoque in hac Ecclesia authentica Particula S. Crucis, in qua Salvator noster pro nobis passus, & mortuus est, quæ certis diebus publicæ Venerationi exponi solet. Præter hanc conservantur in Sacristia sequentia. 1mo. Certa tela oblonga, & duplicata, figuram Salvatoris D. N. J. Christi repræsentans, in qua hæc Scriptura legitur: *Hic pannus attactus est Sudario Christi Domini annò 1512.* 2do. Pars Cruris humani, & partes ex Manu, in theca argentea sparsim deaurata, ac per modum manûs elaborata, & quidem in parte majori offis, hæc Scriptura legitur: *Crus S. Ladislai Regis Hung.* 3^{io}. Quidam lapis niger, thecæ argenteæ inclusus, qui dicitur esse ex lapidibus, quibus S. Stephanus Mart. fuerat lapidatus, vel saltem alicui eorum attactus. 4to. Una Calvaria humana integra, quam referunt esse unius ex 11000. Virginum per Hunnos trucidatis. Quia verò rerum istarum veritas nullò authenticò testimoniò remonstrari potest, meritò ab earum cultu externo, & publico, abstinetur.

Numerus
Cryptarû.

Cryptæ in hac Ecclesia, præter supra dictam sub Laureto, numerantur octo, in Sanctuario quidem quatuor, & totidem in Corpore Ecclesiæ, è quibus una, nimirum in medio extructa est annò 1715. pro Familia Halleriana, illam verò quæ est ante Altare SS. Trinitatis, Spect. D. Christophorus Steffel fieri curavit pro sua itidem Familia. Porro è nostris Patribus, & Fratribus non nisi 170. in hac Ecclesia tumulati deprehenduntur, cum tamen longè plures tumulatos fuisse exinde autumare licet, quòd hic Conventus, à sui primæva erectione, quasi continuò per Fratres inhabitatus fuerit.

§. III.

Adfert Litteras quasdam Protectionales hujus Conventûs.

Varie lit-
teræ Prote-
ctionales in
Archivo
Conventûs
conserva-
tæ.

N. 4. **N**emo inficiabitur Patres nostros in hoc Conventu manentes, temporibus revolutionum plurimas passos fuisse tribulationes, & persecutiones, non modò à Turcis, Agriæ, Hatvani, Fülekini, Szécsénii &c. manentibus, verum etiam à perversis Christianis, præsertim hæreticis; Quare, ne locum hunc deserere, & populum Catholicum (cui in defectu aliarum Spiritualium Personarum, soli serviebant, Munia etiam Parochialia, præcipuè Gyöngyössini sat longo tempore obeundo) absque servitio, & solatio Spirituali relinquere cogantur, ad eorum patrociniûm recurrebant, quorum autoritate, & potentia, se tutos fore existimabant. Plures igitur in Archivo hujus Conventûs reperiuntur Litteræ Authenticæ, Conventûs, & Fratrum Protectionales, ut Ferdinandi I. & II. Imperatorum, & Hung. Regum. Item Joannis Sigismundi Zápolya, Matthiæ Archi-Ducis Austriæ, Principum Gabrielis Bethlen, & Francisci Rákóczi, Joannis item Kutassi Archi-Episcopi Strigon. Alexandri Károlyi, Bassarum Agriensium, & hujusmodi, quas omnes hic apponere, cum supervacaneum judicem, aliquas tantum dabo, è quibus, tam persecutiones Fratrum, quàm continua in loco hoc, eorum mansio patere potest.

Litteræ FERDINANDI I. Roman. Imperator.

FERDINANDUS Divinâ favente Clementiâ Romanorum, Hungariæ Bohemiæ &c. Rex semper Augustus, Infans Hispaniarum, Archi-Dux Austriæ &c. Fidelibus Universis, & singulis Dominis Prælatibus, Baronibus, Comitibus, Vice-Comitibus, Capitaneis, Castellanis, Officialibus, eorumque Vices gerentibus, Judicibus, Juratis, quarumcunque Civitatum, Oppidorum, ac Villarum, tam Nostrarum, quàm Fidelium Subditorum Nostrorum, ubique constitutorum, & existentium, præsentibus visuris salutem, & gratiam.

Cum Nos, Religiosos Fratres Minores de Observantia, in Oppido Berény, & Gyöngyös commorantes, qui à plerisque irreligiosis, & violentis hominibus, injurias, & molestias sæpe numero pati dicuntur, pariter cum cunctis eorum bonis, ac rebus, tam Ec-
clesia-

clesiasticis quàm Sæcularibus, in Nostram specialem susceperimus tutelam, ac protectionem, Vobisque, & in Persona Nostra Vestra tuitioni, ac protectioni duxerimus committendos; Fidelitatibus Vestris propterea, ac Vestrum singulis, harum Serie firmiter præcipimus, committimus, & mandamus, ut eosdem Fratres, omnesque Res, & eorum Bona, tam Ecclesiastica, quàm Sæcularia, ubivis existentia, iusta, ut puta, ac legitima, contra quosvis illegitimos, & irreligiosos impetitores, turbatorésque, tueri, ac defendere, omniq; Eis necessario auxilio adesse, quo, in Ecclesiis Eorum pacificè, ac sine molestia Divinum Cultum exercere, Fidémque, & Religionem juxta vetera Sanctorum Patrum Instituta, Ritumque Ecclesiæ Romanæ, ubique prædicare, & alia, quæ ad eorum Officium pertinent, liberè, & absque impedimento propagare possint, contráque eos, qui secùs facerent, & ipsos Fratres, in præmissis quovis modo impedirent! Vos, quorum interest, ad eorundem Fratrum requisitionem, debitis pœnis animadvertere debeatis, & teneamini, secùs non facturi. Præsentibus perlectis exhibenti restitutis. Datum Viennæ die 5. Aprilis Annò Domini 1552.

FERDINANDUS m. p.

Nicolaus Olahus Episc. Agriensis.

Litteræ MATHIÆ Archi-Ducis Austriæ &c. Contra Hæreticos Gyöngyössienfes.

MATHIAS Dei Gratia Archi-Dux Austriæ, Dux Burgundiæ &c. Comes Tyrolis.
Providi, ac Circumspecti, Nobis Dilecti.

EXposuerunt Nobis gravi cum querela Religiosi Patres, & Fratres Ordinis S. Francisci de Observantia, Provinciæ SSmi Salu. quòd vos ausu quodam temerario, contra pacta, & conventa, proximè conclusa, non solum Templum Catholicorum majus Cathedrale, quòd inde à memoria hominum, semper ab Orthodoxis tentum, & possessum fuisse, alienare, sed etiam Claustrum ipsorum, eliminatis inde, & exturbatis Fratribus suis, vi, & potentia mediante occupare niteremini. Quòd quidem qua ratione, tam audax facinus committere ausi estis? non facile nobis persuademus. Anne ignoratis, liberum extendere cuicque Religionis suæ usum non aliter à Nobis, quàm ut sine præjudicio Romanæ Ecclesiæ fieret, utque Clerus, & Tempia Catholicorum Romanorum intacta permanerent, concessum fuisse? Qua igitur ratione vos plebei, & idiotæ in negotium Religionis dirigendæ, cum neque privilegiati sitis, neque Oppidum istud quòd inhabitatis, præcisè ad Coronam spectet, ingerere audetis? In quantum itaque gravius quidpiam in vos propterea statui cupiatis, hisce vobis, Nomine, & Authoritate Sacræ, Cæsareæ, Regiæque Majestatis, Domini, & Fratris Nostri observandissimi, atque etiam vigore Plenipotentia Nostræ, firmiter committimus, & mandamus, ut non tantum ejusmodi malignis vestris conatibus, omnino debeatis desistere, nec quidquam injuriarum, aut damnorum, quantumcunque instigemini, prælibatis Fratribus inferre ullatenus audeatis aut præsumatis, sed etiamsi, alterutrum Templorum ipsorum, perverso aliorum instinctu occupassetis, eisdem statim, sub gravi Suae Majestatis, ac Nostra indignatione remittere, ac restituere, eosdemque impofterum indemnes servare, ac quemadmodum hucusque quietè & pacificè convixistis, ita dehinc quoque tranquillè vivere, mutuam amicitiam, bonamque vicinitatem colere, omnimodè debeatis, & teneamini. Secùs sub præscripta pœna nullatenus facturi. Datum in Arce Laxenburg 11. die Mensis Januarii, Annò MDCVII.

MATHIAS m. p.

Litteræ Hungaricæ Bassarum Agriensium ,

quibus conceditur, ut Fratres Nostri hinc inde commeari possint, absque tamen armis, solum cum baculo; quæ euniam scriptæ fuerint non constat, ex earum tamen contextu videtur scriptas fuisse, non ad Fratres nostros, sed ad Ducem aliquem Christianorum. Sic autem sonant:

Mi az batalmas, és győzhetetlen Császáruink Vig Eger Várában lévő, 's lakozó, Nemzetes, és Nevezetes, Vitézlő, Diványos Urak, és Agák, nevezet szerént, Jancsár Vitézek fő Agája, Vitézlő Mehemet Aga. Gömlia Vitézek fő Agája, Vitézlő Mobarim Aga. Vitézlő Záim Ispájak, Tester Tibája. Vitézlő Juszof Aga, Jancsár Vitézek, fő Tibája Bekit. Vitézlő Haosi Imrabim Aga. Vitézlő Záim Ispájak fő Olajbekit. Vitézlő Ambet Aga, Vár-béli gyalog Vitézek, fő Porkolábja. Vitézlő Hazan Aga, gyalog vitézek fő Agája. Vitézlő Mehemet Aga, Gömlia Vitézek fő Tibája, Bekit Vitézlő Mehemet Aga, Beslia vitézek fő Agája, Vitézlő Pécsi Mehemet Aga, és közönségeffen kik vagyunk.

Illendő, és Tiszteletes doldokban-való jó akaratumkat ajánljuk kegyelmednek, mint Vitéz Szomszéd Ur jó akarónknak. Isten kívánt jókkal áldgya-meg Kegyelmedet.

Mivel hogy Méltóságos Basa Uruk, minket meg nevezet Vitézlő Diványos Urakat, az kegyelmed hozzánk küldött leveléhez képest, Diványban hivatván, és velünk tanácsot tartván, hogy ha ez ideig volt e szokás, hogy mind az két részről, az Barátok szabadon járhaassanak? melyre feleletet tévén, hogy volt. Azonban ő Nadsága-istón olly parancsolatot; hogy ez után-is így legyen, csak az Barátot bocsássa bé kegyelmetek, az mely így lévén, mi-is fogadjuk, Uri Török bitűnkre, emberségűnkre, és tisztetségűnkre, hogy az mi részűnk-ről-is ezentúl, kegyelmetek Baráti, meg-nem bántatnak, hanem járhaassanak, kelbessenek bottal, fegyver nélkül; hasonlóképpen kegyelmetek adgyon olly bit levelet, hogy az mi Török Barátink-is fegyver nélkül bottal, az hol járnak, kelnek, 's Hocsaink-is az Magyar részről, meg-ne bántaassanak, és így ebben meg-álván az jó szomszédság közöttünk dicstírtetik. Az melynek nagyobb bizony-ságára adtuk, ez Divány-béli levelünket Pecsétűnkkel meg-erősítvén. Ezek után Isten kegyelmedet éltesse jó egészségben. Iratot Vig Eger Várában die 9. Decembr. 1681.

Idem qui sumus ut supra.

His addo Litteras quasdam Senatûs Gyöngyöffenis pro innocentia Fratrum Gyöngyöffenisium Annò 1539. emanatas, & ad hoc usque tempus in Archivo Conventus conservatas. Cum enim circa prædictum annum, actæ fuissent variæ detractiones, & pessimæ de Patribus, & Fratribus hujus Conventus infamationes per hæreticos illius temporis, eæque in Oppidis, pagis, nundinis, & prophanis quibûsque Conventiculis, nimium divulgatæ fuissent, Senatus Oppidi Gyöngyös, non ignorans vitam Fratrum Nostrorum utique laudabilem, & ab omni vitii suspitione alienam, in contestationem innocentiae nostræ, dedit litteras communitatis Sigillo munitas sequentis tenoris:

Nos Judices, & Jurati Cives Oppidi Gyöngyös. Universis, & singulis, Reverendissimis DD. Archi-Episcopis, Episcopis, ac eorum in Spiritualibus Vicariis, Abbatibus, Præpositis, Archi-Diaconibus, Plebanis, nec non Magnificis, Egregiis, Nobilibus, ac Circumspectis Judicibus, Juratisque Civibus, Civitatum, Oppidorum, Villarum, cæterisque cujuscunque Statûs, Ordinis, & conditionis, intra, & extra istud Regnum Hungariæ existentibus, Dominis Nobis gratiosis, præsentibus nostras Litteras inspecturis, visuris, & audituris, significamus, insinuamus, & intimamus: quemadmodum paucis his antea evolutis diebus, quidam maligni spiritus consiliò repleti, contra integerrimam vitam, ac bonam famam, & laudabilem conversationem, Ven. Religiosorum Ordinis Fratrum Minorum S. Francisci de Regulari Observantia, in Claustro Oppidi Nostri præfati degentium,

tium, ac eorum Ordinem, quædam iniqua, linguâ procaci, & subdola confinxerant, Eosdem, ac Eorum Ordinem falsis infamiis, & libellis famosis, livore odii impetentes, & maculantes. Quæ quidem infamiæ, ad aures multorum hincinde devolutæ fuerunt, & delatæ, quoniam nihil velocius falso rumore; quippe ex his nonnulli levitate ducti, falsa pro veris arbitrantes, quæ non non solum in Nostro ipso Oppido, verum etiam in nundinis publicis, ac Sedibus Comitatum DD. Nobilium præfatorum, Civitatibusque, Oppidis, Villis, & alibi linguis procacibus, & subdolis seminaverunt, & auxerunt. Quod Nos diligenti examinatione discutientes, reperimus illas falsas infamias, quorundam testium falsorum, ac malevolorum hominum, Lutheranorumque fuisse, & esse adinventas, & fulminatas. Igitur ad detestationem horum, qui has iniquas infamias, libellosque famosos, contra dictos Fratres, & Eorum Ordinem temerariè, & falsè confinxerunt, ediderunt, & promulgaverunt, denique ad eorum indelebilem confusionem, qui infamias huiusmodi, ac continentias libelli famosi præfati assererent, vel crederent, aut opinarentur fuisse, & esse veras; Dicimus, & fatemur, dictos Fratres & eorum Ordinem, à prædictis, & aliis quibuscunque infamiis, fuisse, & esse innocentes, & immunes; Quandoquidem ab initio, à quo iidem ingressi ad istud Claustrum Nostri Oppidi præfati, non minus gravi, & accepti, quàm necessarii, & utiles fuerunt, & sunt de præsentì, ab eis enim nullas est apud Nos, nec dives, nec pauper, qui spirituale solatium, & animæ levamen non suscipiat. Nihilominus si ipsi, vel aliqui ex Nostri oppidanis eosdem Fratres, aut Ordinem ipsorum, prætextu dictarum infamiarum, quovis modo verbis, vel factis offēdissemus, ipsos cum ducentis hominibus, Nobilibus videlicet, & Ignobilibus publicè reconciliavimus, ac eisdem nostras culpas diximus, & recognovimus, ac cum ipsis Nos hincinde pacificos fecimus. Præterea pari consensu statuimus, quòd si quis ex eisdem Nostri Oppidanis, deinceps præsumserit aliquas chartulas infamatorias, in infamiam dictorum Fratrum, vel eorum Ordinem conficere, ac illas in Ecclesiis eorum, vel alibi ponere, aut aliter eos infamare, vel eis prædictas infamias falsas objicere, talis legitime convictus secundum quod inter nos, ac Reverendum P. Ministrum eorundem Fratrum, excutit ordinatum, punietur, prout jam nonnulli providè per Nos sunt puniti, quorum correctio, & alios cautiore effecit, ne de cætero, tales vel similes infamiæ falsæ, & subdolæ eisdem Fratribus, vel Ordini ipsorum, aut aliis falsò adscribantur. In quorum omnium fidem, & testimonium præmissorum, præsentès nostras Litteras exinde fieri, Sigillique Nostri Oppidi jam dicti, fecimus impressione communiri; quas post earum lectionem, petimus exhibenti restitui. Datum in Nostro Oppido sæpè dicto Dominicâ Primâ post festum Epiphaniæ Domini Anno ejusdem 1539.

(L.S.)

§. IV.

De Rebus Memorabilibus hujus Conventus.

N. 5. **P**ERsuasum mihi certè habeo, in famosissimo hocce, ac simul vetustissimo Provincia hujus Conventu, Res memoriâ dignas, proindeque posteritati meritò transmittendas, tam multas à sui prima erectione accidisse, ut earum connotationi, plurimæ necessariæ forent paginæ; cùm tamen ego Archivum Conventus istius inspicere non valuerim; nec plura præter suprâ adducta mecum communicata sint, exiguum quid memoriâ dignum, jam præattactis superaddere possum.

Ratio, cur pauca hic referri possint.

Igitur in Connotationibus de Rebus Provincia P. Christophori Agricola, hujus Provincia Religiosi, Annò 1675. factis, hæc legò: Sextus Conventus (Custodiæ Strigoniensis) de Gyöngyös, à Magnificis DD. Bathoriensibus fundatus, ad honorem Visitationis B. V. MARIÆ. - - - Ibidem Fratres nostri principalem Cathedralam tenent, ab annis immemorabilibus, & in Conventu concionantur; ad Concionem, tanta hominum concurrere solet multitudo, quanta vix in aliquo Hungariæ loco, in una Concione videri possit, excedit enim subinde numerum trium

Relatio ex Connotationibus P. Christoph. Agricola. De Cathedrala principali Gyöngyösi.

De Cathedra Slavonica. trium millium. In alia etiam Ecclesia ejusdem Civitatis Xenodochiali nimirum, tenemus Cathedram Slavonicam, ibidem concionantes cum summo animarum fructu, plurimi enim hæretici in dies convertuntur, & ad gremium Matris S. Romanæ Ecclesiæ reducuntur.

De Servitiis Spiritualibus ad extra. Præterea in locis circumjacentibus, quantum Fratres nostri Conventûs Gyöngyössiensis, in Vineâ Domini impendant laborem, quantumque faciant fructum, nemo est qui edisserat; sunt Pagi circumjacentes plures quam trecenti, & fere nullus Spiritualis, qui incolas illorum locorum, viam mandatorum Dei edoceat, aut pabulo Verbi Divini nutriat, soli Fratres cum plurimis, & maximis calamitatibus, Turcorum persecutionibus, percussionibus, quas sæpè sæpius patiuntur, imò cum manifesto subinde vitæ discrimine, zelò ducti salutis animarum promovendæ, prædictos Pagos circumveant, Catechismum docent, exemplo, & verbò instruunt, & Sacramenta quæque administrant. Ex quibus manifestè deducitur si Fratres Nostri temporibus maximorum disturbiorum, & belli incommoditatum, Gyöngyössini non mansissent, hucusque omnia fere illa loca, à fide Orthodoxa defecissent, ob penuriam fidelium animarum Pastorum. Hæc ille.

Locus pro Concionibus habendis extra Ecclesiam. Cæterum si cui dubium occurrat, ubi tanta hominum multitudo, ad audiendum Verbum DEI confluens, contineri potuerit, Ecclesiâ trium millium hominum minimè capaci? illud advertere necesse habet: quòd ante annum 1700, quò structuram moderni Conventûs, inchoatam fuisse supra relatum est, longè alia facies fuerit domûs istius Religiosæ; nam ut ex aliis Connotationibus patet, internum Conventûs spatium murò intermedio dividebatur, parsque illa Ecclesiæ proxima inserviebat Auditoribus, Verbum Divinum devotè excipientibus, in quem finem, ex parte utraque fuerat structura quædam lignea, scandulis testâ, subtus sedilia pro Auditorum commoditate habens; duæ insuper Fraxini arbores proceræ, in medio illius spatii consistentes, jucundam non paucis Verbo DEI attentis præbebant umbram. Ex quibus patet æstivo tempore, Conciones raro in Ecclesia, sæpius in hoc in loco declamatas fuisse.

Vitis rare magnitudinis. N. 6. Sed neque pars altera, spatii illius interni, murò intermediò ut mox dictum est divisi, omni caruit raritate, in ea namque præter fontem culinæ infervientem, & hidriam lapideam, vestium lotioni accomodam, fertur fuisse Vitis quædam supra staturam hominis longè elevata, & in palmitibus super structuram ligneam in tanta quantitate extensa, & distributa, ut umbrâ suâ facilè homines 30. potuerit protegere, quæ tamen annò 1709. ob intensissimum, & à memoria hominum non auditum frigus interiit.

Addi his potest: extitisse olim in horto hujus Conventûs Orientem respiciente (ad quem per quendam ambitum Sacristiam à Conventu separantem ingressus patebat) aliquot buxos, duorum hominum altitudinem superantes, sub quibus, dum Sacer Ordo Fratrum Minorum quintum celebraret Sæculum, præmissa solemnî devotione in Ecclesia, non pauci ejus temporis Officiales Hungarici, aliique Benefactores Nostri, prandio Franciscanico sunt excepti, quæ tamen una cum vite mox prædicta, ob idem intensum frigus interiire.

NOMINA SUPERIORUM LOCALIUM.

Annò 1531. P. Andreas de Rettek.
1533. P. Joannes de Kopács.
1537. P. Thomas de Patha Jun.
1539. P. Georgius de Tata.
1542. P. Joannes de Varadino.
1544. P. Franciscus de Szegedino.
1546. P. Nicolaus de Balatincz.
1548. P. Andreas de Palka.

Annò 1550. P. Joannes de Varadino.
1554. P. Benedictus Cserögyi.
1558. P. Stephanus de S. Ladislao.
1559. P. Blasius Zakányi.
1561. P. Ægidius de Thivadar.
1567. P. Nicolaus de Bányá.
usque ad annum 1574.

Annò

Annô

1574. P. Casparus Gyulanus.
 1576. P. Joannes de Gyöngyös.
 1577. P. Joannes de Gyöngyös.
 1579. P. Mathias de Thárnok.
 1581. P. Joannes de Gyöngyös.
 1583. P. Emericus de Gyöngyös.
 1586. P. Paulus Szelevényi.
 1589. P. Andreas de Sajótariány.
 1592. P. Petrus de Gyöngyös.
usque ad annum 1602.
 1602. P. Nicolaus Fenémethi.
usque ad annum 1608.
 1608. P. Joannes Porkoláb.
 1612. P. Mathias Saári.
 1616. P. Andreas Lofonczí.
usque ad annum 1622.
Post hunc nullus videtur institutus
Guard. cum ipse P. Minister Prov. su-
am ordinariam hic habuerit residentiam.
 1626. P. Emericus de Gyöngyös.
 1629. P. Ambrosius de Gyöngyös.
 1632. P. Michaël Somlyai.
 1635. P. Emericus de Gyöngyös.
 1638. P. Andreas Csoma.
 1641. P. Ambrosius Saári.
 1644. P. Emericus de Gyöngyös.
 1646. P. Jacobus Nitrai.
 1647. P. Paulus Szegedi.
 1650. P. Joannes Csiki.
 1656. P. Franciscus Joan. Szegedi.
 1659. P. Joannes Csiki.
 1660. P. Franciscus Szegedi.
 1661. P. Joannes Csiki.
 1662. P. Hieronymus Slavik.
 1663. P. Casparus Jászberinyi.
 1665. P. Emericus Pásztóhi.
 1667. P. Nicolaus Baróthi.
 1668. P. Franciscus Joan. Szegedi.
 1669. P. Athanasius Erdős.
 1671. P. Gregorius Kúcsár.
 1672. P. Bartholomæus Kolosvári.
 1673. P. Casparus Jászberinyi.
 1675. P. Gerardus Kecskeméti.
 1676. P. Franciscus Joan. Szegedi.
 1678. P. Andreas Phülöp.
 1679. P. Lucas Constantini.
 1680. P. Ambrosius Ivankovics.
 1684. P. Remigius Nyájas.
 1685. P. Athanasius Móra.
 1687. P. Andreas Palásti.

*Annô

1688. P. Remigius Nyájas.
 1689. P. Andreas Palásti.
 1690. P. Alexius Fekete.
 1691. P. Benedictus Sigmond.
 1692. P. Gerardus Kecskeméti.
 1693. P. Georgius Sera.
 1694. P. Casparus Búzás.
 1695. P. Dionysius Keleffi.
 1697. P. Andreas Palásti.
 1698. P. Athanasius Móra.
 1699. P. Remigius Nyájas.
 1700. P. Josephus Fodor.
 1702. P. Sylvester Vafs.
 1703. P. Thomas Kifs.
 1705. P. Alexius Fekete.
 1708. P. Blasius Móra.
 1710. P. Alexander Spanik.
 1714. P. Bernardinus Biró.
 1715. P. Casparus Szenczi.
 1717. P. Bernardinus Biró.
 1718. P. Joannes Nagy.
 1720. P. Bernardinus Biró.
 1721. P. Benedictus Debrödi.
 1723. P. Michaël Ferenczffi.
 1724. P. Joannes Kutaffi.
 1725. P. Bernardinus Horváth.
 1726. P. Dionysius Palásti.
 1728. P. Michaël Ferenczffi.
 1729. P. Clemens Petrik.
 1730. P. Dionysius Palásti.
 1731. P. Daniel Hárái.
 1732. P. Michaël Ferenczffi.
 1735. P. Remigius Olasz.
 1736. P. Stephanus Fisser.
 1737. P. Michaël Ferenczffi.
 1738. P. Franciscus Wrancics.
 1741. P. Stephanus Fisser.
 1742. P. Alexander Badzej.
 1743. P. Gregorius Gulyás.
 1745. P. Nicolaus Tukinszki.
 1746. P. Paulus Siket.
 1747. P. Adalbertus Kalcsó.
 1748. P. Sigismundus Balás.
 1750. P. Paulus Siket.
 1753. P. Philippus Kriston.
 1755. P. Vincentius Büki.
 1756. P. Alexander Badzej.
 1757. P. Gabriel Székesi.
usque nunc.

II. C O N V E N T U S S Z E G E D I E N S I S BEATÆ VIRGINIS MARIÆ AD NIVES.

§. I.

Brevis descriptio Civitatis Szeged.

N. 7. **S**zegedinum Libera, Regiâque Civitas, ad ripam Tibisci sita, principatum obtinet, non modo in Comitatu Csongradiensi, verum in toto ferè illo tractu partium inferiorum, usque ad Banatum excurrente. Quòd si amplitudo ejus consideretur, vix ullam, vel admodum paucas è totius Regni Civitatibus sibi pares habet. In tres namque divisa est Civitates, quarum una Superior, Inferior altera dicitur, Media verò (in qua fortalitium nec inelegans, nec immunitum conspicitur) Palanka nuncupatur. Civitas hæc olim ad Diocesim Csanadiensem pertinebat, deinde ad Colocensem, nunc suum Diocesanium veneratur Archi-Episcopum Strigoniensem.

Amplitudo
Civitatis.

Ecclesiæ
antiquæ
Civitatis.

Duæ actu
extruuntur.

Ultra vicienas olim fertur habuisse Ecclesias, è quibus duæ tantum supersunt, una in Civitate media Palanka dicta, Parochialis, Divo Demetrio M. Sacra, in qua PP. Piarum Scholarum munia Parochialia obeunt. Altera verò B. Virginis MARIÆ ad Nives in Civitate inferiori, in qua Fratres Minores Strict. Observ. Sacra peragunt, de qua tamen plura mox infra. Porro præter has antiquas, duæ actu in Civitate Superiori, è fundamentis exurgunt Ecclesiæ, unam in Honorem S. Georgii M. ponunt Cives Szegedienfes, pro commodiori functionum Parochialium executione, alteram verò in Honorem S. Nicolai Episcopi, ædificant Fratres Ordinis Minorum Conventualium. Qui plura de hac Civitate scire desiderat, eos consulat, quorum finis principalis fuit Civitates, Oppida, & alia Regni Hungariæ loca describere, nam ego ad Conventus nostri descriptionem propero. Sit igitur:

§. II.

De Conventus Origine, Destructione, & Reparatione.

N. 8. **I**n loco sic brevibus descripto, existere Conventum Fratrum Minorum, Strict. Observ. ab annis quàm plurimis certissimum est; quò tamen tempore, quòve annò, prima pro eodem jacta sint fundamenta, Fratresque nostri eundem incolere cœperint, æquè dubium manet, uti de priori.

Synodus
Pazman.
refert Con-
ventum fu-
isse funda-
tum annò
1301. sed
non rectè.

N. 9. In Synodo quidem Pazmaniana, Appendice II. de Monasteriis Ord. S. Francisci, sequentia leguntur: *Szegediense (Monasterium) S. MARIÆ ad Nives in Csanadiensi Diocesi Annò 1301. fundatum, quòd cum à Turcis Annò 1525. esset exustum, restauratum est ab iisdem Turcis, ad instantiam Civium Szegediensium pro sex Fratribus.* Quibus significatur: Primum Conventum hoc loco ædificatum fuisse, annò 1301. quod tamen sustineri vix potest, constat enim ex p. I. hujus Operis: Vicariam Bosniæ, ex qua Vicaria, demum verò Provincia Hung. SS. Salvatoris pullulavit, erectam fuisse per Gerardum Oddonis Ministrum Gen. totius Ordinis, primum, annò 1339. igitur, vel primus Conventus noster, non annò 1301. vel certè non pro Fratribus Regularis Observ. fuit extructus.

Christoph.
Agricola
de Conven-
tus origine
relatio.

N. 10. Noster Christophorus Agricola, jam suprà in Conventus Gyöngyössiensis Descriptione citatus, ait: Conventum Szegediensem fundatum fuisse à Mathia Corvino Rege Hungariæ Annò Domini 1468. cum tamen bellicosissimus hic Rex, ob continua, quibus distrahebatur bella, operi inchoato, ultimam manum,

num, morte etiam præventus, admoveere non potuisset, tandem sumptibus Civium Szegediensium, ad justam perductum fuisse perfectionem. Cui suffragari videtur illud: quod actu etiam extet in eodem Conventu pretiosissima quædam, Casula, gemmis, & unionibus copiosissimis ornata, quam dictus Rex Mathias huic Ecclesiæ, liberaliter donasse perhibetur. Multi, Paludamentum hoc Mathiæ Regis fuisse asserunt, sed nunc Casulam hujusmodi extare certissimum est.

N. 11. Denique Annalista noster Waddingus Tom. 15. fol. 169. Num. 42, ad annum 1498. hæc habet: *In Hungaria duas sub hoc tempore domos ædificasse Fratres Observantes, unam sub S. Spiritus Titulo, in Urbe Varadinensi, alteram in Oppido Szegediensi, Diœcesis Colocensis mihi constat ex lite mota per P. P. Conventuales. &c.* Cui ex his magis assentiendum sit? determinare nequeo, utrumque tamen, sic conciliari posse judico: Conventum hunc circa tempus à Waddingo relatum, seu circa annum 1498. omnino in Opere fuisse, cujus tamen fundamenta jam annò 1468. posita fuerunt, nam & ipse Agricola fatetur Conventum debitam perfectionem accepisse primò, annò 1501.

N. 12. Illud omni dubiò caret, quòd annò 1495. Patres Nostri in hoc loco extiterint, & si non ex omni parte perfectum, certè tamen jam regularem, & formatum habuerint Conventum. Manifestè id deducitur ex Decreto Petri III. Archiepiscopi Colocensis, & Thomæ Episcopi Agriensis, primi quidem Conventualium, alterius verò Observantium, Conservatorum. Cum enim circa prædictum tempus, lites quædam inter Fratres Conventuales, & Observantes exortæ fuissent, & in specie de hoc Conventu Szegediensi, à cujus ædificatione, Fratres Conventuales, Nos impedire nitebantur, tandem mediantibus prædictis Conservatoribus, annò ut præfertur 1495. pacificatio peracta est, cujus pacificationis punctum primum ita sonat: *Imprimis quod Claustro in Szegedino noviter pro Observantibus constructo, Fratres Conventuales perfectum, & plenum assensum præstiterint, sine tamen præjudicio Conventuum eorum, id est, ut per hoc Ecclesiæ ipsorum in conquirendis elemosynis detrimentum non patiantur, sed uni parti, sicut, & alteri elemosynas petere, sine contradictione alterius, ut consuetudo est in tota Italia, licitum sit.*

Quod demum aliis quoque litteris, Concordia inter Fratres Observantes, & Conventuales, passim nuncupatis, & annò 1497. emanatis, ac taliter incipientibus: *Nos Frater Gregorius de Zekehew Ord. Min. S. Francisci Conventualium - - in Provincia Regni Hung. Minister - - & Fr. Osvaldus de Lasko Ord. Fratrum Min. de Observ. professor, Reverendiss. in Christo P. Ministri Gen. quoad Fratres dicti Ordinis Observ. Vicarius &c.* Confirmatum est sequenti tenore: *Item quòd Claustra in Szegedino, & Varadino noviter pro Observantibus erecta, & constructa, eisdem Fratribus Observantibus libera, & salva in perpetuum manean &c.* Ex quibus id unicum pro hac vice deducitur, quòd circa annum 1495. Fratres nostri, in jam dicto loco perstiterint, & Deo, ac animabus servierint.

N. 13. Et quidem incolatus hic eorundem satis pacificus perduravit, usque ad Cladem Mohacianam, quæ contigit annò 1526. post quam Conventus à Turcis incineratus, & solo æquatus est, solâ Ecclesiâ ruinam evadente, unde & Fratres locum deserere sunt coacti, tum ob metum Turcarum, tum quòd non haberent ubi caput reclinent. Evolutis autem aliquot annis, & Szegedino, sub jugo turcico gemente, institerunt Cives apud Hederbekum, arcis Szegediensis Præfectum, ut pro solatio eorum Spiritualis, aliquot Patres eis indulgere vellet, qui non solum petitis ipsorum annuit, verum etiam in eodem loco, quo prior exstabat Conventus, Cellas aliquot humiles, pro sex Personis de Ordine nostro extrui fecit, in quo ædificio Turcico Fratres nostri jam plures, jam pauciores (annò 1535. quinque Patres, & tres laici fuisse in Tabula ejusdem anni leguntur) habitabant, usque ad annum 1631.

N. 14. Successivò dein tempore, ex piorum Benefactorum eleëmofynis, novus opere lateritio constructus est Conventus, sat amplus, quem usque nunc

Novus
Conventus
extruitur.

incolunt Fratres nostri, licet vix unquam ab ejus, in partibus restauratione cessetur. Secundum autem inter omnes hujus Provinciæ Conventus obtinet locum, tum ob sui antiquitatem, tum quod secundo receptus nunquam post hac una cum Gyöngyössiensi fuerit desertus.

In hoc Conventu frequens fuit Studium Sacræ Theologiæ Moralis, aut Philosophiæ, actu verò omni Studio caret. Habebat quondam etiam hortum sat amplum, & amœnum, ac variis arboribus fructiferis consitum, qui magnam Conventûs partem cingebat, sed ob frequentes aquarum exundationes, jam in vastam solitudinem est redactus.

§. III.

De Ecclesia, Aris, & Cryptis ejusdem.

Ecclesiæ
magnifi-
centia, &
quantitas.

N. 15. **E**cclesia Conventûs hujus, Honori B. V. MARIE ad Nives Sacrata, est una ex antiquis Basilicis, ita ut meritò inter celebriores totius Hungariæ Ecclesias connumerari possit. Longitudinis tres supra triginta, & amplius numerat orgias, latitudinis juxta proportionem, nullis intermediis suffulta columnis. A quo autem, aut quando fundata, per quem ædificata? nullum penitus hac de re scriptum invenitur, præterquam quod in utroque latere ejus Ecclesiæ, in lapidibus muro impositis talismodi numerus excisus, seu sculptus legitur: **II° 3.** quo, annum millesimum centesimum tertium exprimi ferè omnes interpretantur, quod si ita, clarum est antiquiorem eam esse, non modo Conventu, sed ipso quoque Ordine Seraphico.

Fundata
creditur
annò 1103.

Consecrata
ab Episc.
Himeriæ
Jacobò
Honcarpi.

N. 16. Consecratam hanc esse Ecclesiam patet ex Signis seu Crucibus in parietibus ejusdem ab antiquo pictis. A quo vero, & quando, hæc consecratio peracta fuerit, non ita certum, collimatur nihilominus, consecratam fuisse Annò 1643. die 7. Mensis Julii ab Illustriss. & Reverendiss. Domino Fratre Jacobo Honcarpi Episcopo Himeriæ, Diocesum Hungariæ inter flumina Savi, & Dravi, Danubii & Tibisci, sub turcica revolutione Administratore, & Delegato Apostolico, constat enim, hunc Episcopum, tempore mox prædicto, Altare majus consecrâsse, cum impositione Reliquiarum, SS. Apostolorum Petri, & Pauli, S. Mariæ Magdalnæ, SS. Maximi, & Justi, ac aliorum Martyrum, ex quo inferitur, probabilius etiam Ecclesiam per eundem fuisse Consecratam.

Numerus
Altarium,
cum suis
titulis.

Ornatur defacto hæc Ecclesia Aris numero 10. Major, seu Summa dicata, est Honori B. Virginis MARIE ad Nives, & Imagine prodigiis clara est ornata, de qua infra uberius. Collateralium verò, *Prima*, Sacrata est, Honori B. Virginis MARIE Annunciata. *Secunda*, Honori B. Virginis MARIE Dolorosæ. *Tertia*, Honori S. Josephi, Castissimi Sponsi Dei Genitricis Mariæ. *Quarta*, Honori S. P. N. Francisci. *Quinta*, Honori S. Antonii Padvani. *Sexta*, Honori S. Joannis Nepomuceni. *Septima*, Honori S. Annæ. *Octava*, Honori S. Vendelini. *Nona* denique in memoriam Animarum Purgatorii. Præter postremas tres, reliquæ sex priores consecratæ sunt annò 1739. per Excellentissimum, & Illustrissimum Dominum S. R. I. Liberum Baronem Adalbertum de Falkenstein, Episcopum Csanadiensensem, cum inclusione Reliquiarum, SS. Verecundi, Faustæ, & Romani MM.

Numerus
Cryptarû.

N. 17. Cryptæ sex in eadem numerantur, in quibus multorum Magnatum, & magnanimatorum Heroum Corpora sepulta requiescunt, signanter verò Excellentissimorum Dominorum Generalium: Heisler, Boland, Rabata, Mortani, Laverni, & plurimorum Præsidi Szegediensis Commendantium, in eodem piè defunctorum.

Congrega-
tiones.

Duplex in ea viget Confraternitas, seu Congregatio, una Chrodigerorum S. P. N. Francisci ab annis immemorabilibus, ob quam lites quædam exortæ fuerant inter nostros, & Patres Conventuales recenter in eandem Civitatem inductos, feda-

sedatæ tamen sunt paulò post amicabiliter, ita ut nostri eam retineant pro Civitate inferiori, PP. verò Conventuales habeant pro Superiori. Altera Congregatio est, B. Virginis **MARIÆ** Natæ annò 1701. erecta, & tandem ab Illustrissimo, & Reverendiss. Domino Episcopo Csanadiensi, Ladislao è Comitibus de Nádasd annò 1720. confirmata.

Sacer Tertius Ordo, & Via S. Crucis, initium sumpsere, Annò Domini 1744. Dominica Prima Adventûs.

Tertius Ordo.

§. IV.

De Imagine Aræ majoris, & vicissitudine hujus Ecclesiæ.

N. 18. **I**N Ara summa hujus Ecclesiæ, cernitur antiquissima quidem, at simul gratiosissima Icon B. Virginis **MARIÆ** Auxiliatricis, tum à P. Martino Szentiványio S. J. *Dissert. Paralip. Rerum memorab. Hung. Cathalogo 9.* tum à pluribus aliis Scriptoribus, inter Imagines Miraculosas relata. Testimonio sunt Civitates Szegedienses, præsertim ætatis grandioris, qui quoties in necessitatibus, & tribulationibus positi, ad Auxiliatricem hanc ferio confugerunt, toties præsentissimum ejusdem Patrocinium, se expertos fuisse, liberrimè fatentur.

In Ara majori Miraculosa Imago B. V. Mariæ.

N. 19. Origo prodigiosæ hujus Iconis, nullibi chartis notata reperitur. Civitates nihilominus veterani Szegedienses, à suis se prædecessoribus audiisse referunt: quòd dum Ecclesiam hanc (post cladem probabiliùs Mochácsianam) concrematò tectò, Turcæ, omnibus penitus rebus in eadem repertis, vel ipsis ferreis cratibus, quibus fores firmabantur, spoliassent, atque navi majoris quantitatibus, ut aliorum auferant, imposuissent, reliquis omnibus unâ cum navi, dum vix à rippa solveretur, in tибisco Civitati vicino submersis, sola hæc Imago profundum aquarum evasit, clam à certo Christiano subducta.

Ecclesiæ spoliatur omnibus, quæ tamen in тибиско submerguntur. Imago clam subducitur.

Nihilominus cum Christiano illi, quâ viâ, quòve modo eam, ne in manus Turcarum deveniat, occultet, subitò non occurreret, lacui cuidam *Csepérke* dicto involutam injecit, & immerisit. Lapsu temporis dum Turca quidam, eundem lacum equi adaquandi, vel lavandi gratiâ introgressus fuisset, Imaginem, hanc pedibus equi adhærentem extraxit, illasámque admiratus, & Christianorum Dei Matris, ut ipse dicebat, Effigiem esse agnoscens, ad Fratres nostros reportavit, sicque iteratò Aræ majori illocata est, & variis deinceps clarere cœpit prodigiis, quorum non pauca, in libro Conventûs feruntur de mandato Superiorum annotata.

In lacum demergitur.

Equo Turcico extrahitur.

Miraculis claret.

N. 20. Illud quoque inter Memorabilia hujus Ecclesiæ refertur: Quod post fatalem illam, sæpiùs dictam Cladem Hungarorum ad campum Mohács, multiplicatis in Hungaria hæreticis, neque hæc Civitas immunis ab eis esse potuit, magnò igitur huc numerò concurrentes, primò Cœmeterium Ecclesiæ nostræ vicinum occupârunt. Hoc minimè contenti, turcica autoritate, etiam Corpus Ecclesiæ ademerunt, assignatò nostris Sanctuariò, in quo apertâ in latere ejus novâ portâ (quæ nunc obmurata est) aliquo tempore, Divina peragebant, Calvinianis in Corpore Ecclesiæ suas functiones obeuntibus. Sed cùm neque sic contentum suum haberent, herinaceum, vulpem è proprio latibulo excludentem, imitari volentes, mediante quodam Prædicante, ut fertur Vársárhelyiensi, recenter adveniente, atque aliis longè nequiore, apud Supremum Turcarum Bassam, munerum præsertim oblatione, ferè effecerunt, ut Nos Sanctuario quoque privaremur, & ipsi integram possiderent Ecclesiam.

Heretici primò Cœmeterium nostrum occupant, demum etiam Corpus Ecclesiæ.

Totam Ecclesiam occupare nituntur.

N. 21. Tanti periculi, imo jam latæ pro Calvinianis Sententiæ, per Turcam commonefactus Guardianus (fuit pro tunc P. Sebastianus de Eszek) omnes intendit vires, ut heterodoxorum eludat conatus, igitur orat, instat, supplicat, apud Supremum Turcarum Bassam, pro Sanctuarii saltē retentione, imò si fieri potest, pro totius Ecclesiæ rehabilitatione, cujus precibus fatigatus Turca, ut

Guardianus pro Ecclesiâ laborat.

Bassa disputationem de fide determinat.

litem inter nostros, & Calvinianos, sua opinione ex æquo decidat, disputationem de Fide utrisque offert, & diem determinat, insuper referenti ex disputatione Victoriā, integram prōmittit Ecclesiam. Judices quoque Controversiarum Fidei, designat, & quidem ex Primoribus Turcarum tres, quos Cadios vocant, nimirum Cadi Abdiam, Cadi Achmet, & Cadi Mehemet (præclaros scilicet Controversiarum Fidei Doctores) tres item è numero Civium Szegediensium, nempe Andream Balogh, Martinum Horváth, & Koncī Rosa, ut patet ex subscriptione litterarum infra specificandarum.

Nostri cum Calvinianis de fide disputant.

Acceptare necesse fuit ex parte utraque hanc Disputationem, itaque die ad eam determinata, præsentibus præfatis Judicibus, & populō ferè innumerō, acriter concurritur, & disputatur, Sacra Biblia voluntur revolunturque; & ecce sub ipsa Disputatione, Frater quidam noster è gremio laicorum, fors è coquina adveniēns, & audacter disputationem eorum interrumpens, ad Prædicantem ait: Non sic, sed dic mihi quot sunt Evangelistæ? pessimè habuit Prædicantem, hæc quæstio, difficilioribus solvendis separem existimantem, jubentibus tamen Judicibus, ut respondeat, quatuor esse, reposuit & nominavit. Quærit ultro Fr. Laicus, & ubi est quintus? Negat Prædicans dari quintum Evangelistam. Urget Frater: Ubi est quintus Evangelista nomine *Recsep*? Ridet quæstionem Fratris Prædicans, sed ea Judicibus Turcicis summopere placet, quare mox è loco suo surgentes, securos nos de Ecclesia esse jubent dicendo: *Ne fély Pap gazda tiéd a' Templom*, mōxque pulsīs Calvinianis integram nobis restitunt Ecclesiam, & litteris turcico idiomate exaratis, cum sex præfatorum testium, trium nempe Cadiorum, & trium Christianorum, propriæ manūs subscriptione, anni insuper 1545. quo hæc acta fuerunt annotatione, confirmant. Quæ litteræ actu quoque, in hujus Conventūs Archivo conservantur.

Ecclesia pro Fratribus litteris confirmatur.

Series disputationis relata ex sola habetur traditione.

Duo interim hic observanda erunt. Primum: Seriem disputationis mox descriptam, minimè in allegatis Litteris Turcicis contineri, in quibus id solum habetur, quod præmissa coram jam dictis Judicibus disputatione, Ecclesia nostris Patribus adjudicetur, uti recentissimè Turca quidam Bosnensis, potens Mercator, litteras illas Patribus nostris interpretatus est, nulla facta mentione sive materiæ disputationis, sive personæ disputantis; nihilominus rem ita ut præfertur, à Majoribus suis Avis nimirum, Proavis, & Abavis se accepisse testantur, plurimi Cives Szegedienses, ætatis provectioris.

Recsep apud Turcas quanti æstimetur.

Alterum est: quod fictus ille quintus Evangelista *Recsep* à Fratre Laico nominatus, tantæ esse feratur apud Turcas post Mahometem autoritatis, quantæ est apud Catholicos, quicumque è quatuor Evangelistis. quod Frater ille (cujus nomen ignoratur) à Turca quodam cujus conversatione frequenter utebatur, didicerat; ejusque interpositione tantum effecit, quantum profundus quicumque Theologus, etiam doctissima argumentatione in hujusmodi nimirum Judicum confessu vix effecisset.

S. V.

De Memorabilibus hujus Conventūs.

Duo præsertim sunt, quæ pro commendatione hujus Conventūs per modum Memorabilium, huc inferenda judicavi; primo quidem loco tribulationes, & persecutiones, quas variis temporibus passi sunt Fratres hic existentes, secundo, quos pertulerint labores in fide Christi, barbaras etiam inter gentes conservanda.

Fratres multas tribulationes passi.

N. 22. Et quidem quod punctum primum concernit, plurimas utique Patres nostros in hocce Conventu subiisse vicissitudines, persecutiones, tribulationes nemo dubitabit, si se ad ea, quæ Parte I. circa finem, de Viris Illustrioribus, & memoriā dignis, dicta sunt, reflexerit; tum etiam illud, quod annis ferè 153. hoc

hoc locò Fratres nostri, sub potestate Turcica, atque adeo cum ipsis Turcis manserint, perpenderit. Quis enim sibi persuadeat, gentem hanc à natura sua barbaram, & immitem, ac Christiano nomini infensissimam, ita mansuetè, & modestè se gessisse, ut ab injuriis inferendis abstinerint, neminem unquam læserint, jus nullius violaverint? Igitur carceres, tursiones, verbera, adustiones, & his graviora, quosdam è Fratribus nostris hoc loco à Turcis passos fuisse, cum jam supra ad finem Partis primæ, hujus Operis demonstratum sit, hic amplius eadem referre non videtur necesse.

N. 23. Nihilominus, & hoc verum est: Turcas tempore diuturniori hic com-^{Turcæ ali-}morantes, nonnihil mansuetiores fuisse effectos, ita ut quandoque etiam benefi-^{quando}cos se se monstraverint erga Fratres; patet hoc ex pluribus litteris Turcicis, ^{mansuetio-}utpote Imperatoris Turcarum, Chami Tartarorum, Bassarum Majorum, & Mi-^{res effecti.}norum, pro favore Fratrum emanatis, quæ etiam actu in Archivo hujus Con-ventus conservantur. Extant enim litteræ, quibus Ecclesiæ reparatio concedi-^{Fratribus}tur, cum inhibitione tamen, ne vel ad unguem augeatur. Extant item aliæ, ^{beneficia}quibus quasi *Salva Guardia* Conventui datur, & ne Turcæ, ac Tartari in ^{conferunt.}Conventu hospitari præsumant (quod antea frequenter practicabant) sub gravissima Comminatione inhibetur. Extant item aliæ, quibus Fratres liberi efficiebantur à Telonibus, & Tricesimis solvendis. Aliæ item quibus licentia da-^{Fratribus}batur, etiam trans Tibiscum proficiscendi, eleëmofynæ conquirendæ gratiâ. ^{beneficia}Aliæ insuper, quibus Bassa, seu Præsidi Szegediensis Præfectus, pratum quod-^{conferunt.}dam Conventui pro falcatione assignat, & plures aliæ.

Et, si Traditionibus hominum fidem quandoque dare fas est, narratur, & il-^{lud}, quòd Turcæ quidam majoris notæ, Fratres nostros non raro in Conventu officiosè visitaverint, imò subinde etiam Missæ Sacrificiis interfuerint, sed quali reverentiâ? fastu nimirum barbaro, ex lumine Altaris pipam succedentes, & tabacum fumantes, Sacras cum risu spectabant Ceremonias, quæ tamen summa cum patientia perferre fuit necesse. Et licèt hæc, quidam in Ecclesia Gyön-gyössiensi accidisse referant, alii tamen in hac Szegediensi contigisse memorant.

N. 24. Jam verò, quantum in Vineâ Domini laboraverint hoc loco, Fra-^{Soli Fra-}tres nostri, patet vel exinde, quòd turbulentissimis illis temporibus, prævalen-^{tres nostri}tibus partim Turcis, partim hæreticis, nulla in his partibus existente fama, sive ^{populo fer-}aliorum Religiosorum, sive Parochi alicujus, multominus Episcopi, soli Fratres ^{vivunt Ca-}nostri, non modo in Civitate Szegediensi, sed in vicinioribus quoque locis, fun-^{tholico.}ctiones parochiales, imò etiam quasi Episcopales exercebant, sicque populum fi-^{delem} in fide Romano-Catholica conservabant.

Facta interim circa annum 1640. tali quali in Regno tranquillitate, cum ^{Sigismun-}Diocesis hujus Csanadiensis Episcopus factus fuisset Sigismundus Zonger, hic pri-^{us Zonger}mò per Litteras propria manu annò 1644. scriptas, se Episcopum factum, Guar-^{se Episcop.}diano hujus Conventus insinuat, & an Oppidum Mako longè à Szegedino distet, ^{Csanad. si-}anque in eo Catholici dentur? exquirat, de aliis insuper Officium suum concen-^{gnificat, &}nentibus informari postulat. Annò demum 1648. Guardianum Conventus, ^{Guardian.}pro-^{Conventus}tunc P. Casparum Jászberinyi, iterum per Litteras propria manu die 10. Mensis ^{Vicarium}Maji exaratas, suum in Spiritualibus Vicarium Generalem constituit, Jubilæum ^{Gen. insti-}promulgandum, & cætera, si quæ emerferint negotia, autoritate Vicariali com-^{tuit.}ponenda, committit.

N. 25. Ab hoc igitur tempore, ultra annos 50. Guardiani hujus Conventus, ^{Guardiani}Officiò Vicarii Generalis in Diocesi Csanadiensi fungebantur, sequentium Epi-^{Vicarii Ge-}scoporum, nimirum Sigismundi Zonger, Thomæ Pálfi, Hyacinthi Macripodari, ^{ner. pluriū}Ferdinandi Pálfi, Joannis Kéri, Georgii Feneffi, Stephani Telekeffi, Stephani ^{Episcop.}Dolni, quorum omnium Litteræ, quibus hujusmodi Officium Guardianis confere-^{batur}, actu etiam in Archivo Conventus conservantur. Ex his sequentes Fer-^{dinandi Pálfi} hic inferendas judicavi, quæ ita sonant:

Litteræ
Ferdinand.
Pálffy Episc.
Csanad.
quibus
Guardia-
num Con-
ventus Vi-
carium
Gen. insti-
tuit.

Nos Comes Ferdinandus Pálffy ab Erdöd, Perpetuus de Vereskö, Supremus, ac Hereditarius Comitatus Posony, Episcopus Csanadiensis, Sacræ, Cæsareæ, Regiæque Majestatis Consiliarius. Cum gravis necessitas postulet, ac bonus in Ecclesia Ordo exigat, in Diœcesi Nostra Csanadiensis constituere Vicarium Generalem in Spiritualibus, cujus æquæ, ac Episcopi est reddere rationem de animabus sibi concreditis; hisce proinde testamur, Nos elegisse A. R. P. Guardianum Monasterii Szegediensis, ex Ordine S. Francisci Strict. Observantiæ, & constituisse, juxta antiquam, & laudabilem consuetudinem Prædecessorum nostrorum, nec non mandamus, ut in Diœcesi refractarios, & nolentes parere eidem in rebus Spiritualibus, & ultra sine facultate se ingerentes, in Diœcesi nostra, canonicè suspendat, & eliminet similes, nisi velint Diœcesano Vicario legitime electo obsecundare, in rebus justis, & licitis. In cujus rei fidem has Admod. Reverendo Patri Guardiano prænominato, Litteras manu nostra subscriptas, & Sigillo nostro confirmatas, ac roboratas dedimus, Szuhæ 6. Augusti Annò Domini 1673.

(L. S.)

Comes Ferdinandus Pálffy,
Episc. Csanadiensis. m. p.

Nostræ Pa-
rochiam
longo tem-
pore admi-
nistrant.

Ladislaus
Nádasdi
Ep. Csanad.
à nobis ac-
cipit admi-
nistrati-
onem,
& confert
aliis.

N. 26. Quod autem Parochiam Szegediensem concernit, illud in comperto est, quòd ab anno 1530. quo circiter post cladem Mohacianam, connivente, etiam Turca, & Conventum restaurante, reinducti sumus, continuò Munia Parochialia obibant Patres nostri, usque ad annum 1711. quò demum, per Illustriss. Comitem Ladislaum de Nádasd Episcopum Csanadiensem, Parochiæ Administratio à nobis accepta, & Patribus Soc. JESU est concredita, qui tamen, cum vix annò integro hoc munere perfuncti fuissent, se Nagy-Bányam transtulerunt, & Parochiam A. R. Domino Joanni Navai Clerico è Diœcesi Strigontensi, reliquerunt. Sed & hoc exiguo tempore Szegedini commorante, post eum, Parochia data est RR. Patribus Ord. S. Pauli I. Eremitæ. Post hos iterum præfatus A. R. D. Joannes Navai fuit Parochus, usque ad annum 1720. quò iteratò valedicante, Patres Piarum Scholarum munus Parochiale susceperunt, & usque ad hoc tempus in eodem perdurant Officio.

Servitium
in Præsidio
per nostrum
Patrem
præstitum.

Sed in Præsidio quoque Szegediensi, à tempore, quo illud à Turcis revindicatum est, continuò Patrem Ordinis nostri Servitia Spiritualia præsidariis præstitisse, plusquam certum est. Et si verò per Comitem Ladislaum de Nádasd Episcopum Csanadiensem, uti & per modernos Parochiæ Szegediensis Administratores, plurimum laboratum sit, ut Franciscanus è Præsidio eliminetur, ille nihilominus ad hoc usque tempus in eodem perseverat, suasque peragit functiones. Et hæc sunt quæ de Conventus hujus, antiqua, & nova constitutione rescire potui, forsitan plura deprehensurus, si ejus Archivum ipse lustrare potuissem. Restant Superiores, qui olim usque nunc Conventum hunc rexerunt.

NOMINA SUPERIORUM HUJUS CONVENTUS.

1533. P. Franciscus de Debreczen.
1535. P. Petrus de Ujlak.
1542. P. Sebastianus de Eszek.
1548. P. Petrus de Ujlak.
1550. P. Demetrius de Apáti.
1561. P. Thomas de Mohács.
1565. P. Blasius de Zákány.
1570. P. Mathias de Gyula.
1581. P. Thomas de Mohács.

1583. P. Paulus de Szelevény.
1586. P. Andreas de Sajótariány.
1589. P. Michaël de Gyöngyös.
1592. P. Andreas de Remeteháza.
1602. P. Stephanus de Szelevény.
1605. P. Mathias de Saár.
1610. P. Stephanus de Szelevény.
1612. P. Ludovicus de Angyalos.
1616. P. Andreas Remeteházi.

1622. P. Mathias Saári.	1700. P. Bonaventura Csetö.
1626. P. Joannes Gyöngyössi.	1701. P. Georgius Sera.
1629. P. Petrus Heveffi.	1702. P. Adalbertus Hetényi.
1638. P. Emericus Gyöngyössi.	1703. P. Chrifostomus Szalkai.
1641. P. Petrus Heveffi.	1705. P. Innocentius Hajdu.
1647. P. Casparus Jászberényi.	1708. P. Joachimus Molnár.
1650. P. Accursius Komáromi.	1710. P. Raphaël Géczy.
1651. P. Bartholomæus Kolosvári.	1711. P. Hieronymus Ludaffi.
1656. P. Hieronymus ab Alba-Græca.	1712. P. Michaël Jávorszki.
1659. P. Bartholomæus Kolosvári.	1714. P. Benedictus Debrödi.
1660. P. Martinus Zsadányi.	1717. P. Ladislaus Tarnóczi.
1661. P. Paulus Miskei.	1718. P. Casparus Szenczi.
1663. P. Franciscus Várkonyi.	1719. P. Hieronymus Ludaffi.
1665. P. Laurentius Jász.	1722. P. Dionysius Palásti.
1667. P. Michaël Baghi.	1724. P. Fortunatus Föczén.
1668. P. Gregorius Kultsár.	1725. P. Alexander Sütö.
1669. P. Franciscus Joan. Szegedi.	1726. P. Andreas Farkas.
1671. P. Bartholomæus Kolosvári.	1727. P. Joannes Kutaffi.
1672. P. Franciscus Endréz.	1728. P. Felicianus Doroszlai.
1673. P. Gregorius Kultsár.	1729. P. Raphaël Császta.
1674. P. Nicolaus Baróthi.	1732. P. Franciscus Koós.
1675. P. Franciscus Szegedi.	1733. P. Raphaël Császta.
1676. P. Lucas Constantini.	1736. P. Laurentius Papp.
1677. P. Gerardus Kecskeméti.	1737. P. Raphaël Császta.
1678. P. Franciscus Várkonyi.	1741. P. Sigismundus Palicsovics.
1679. P. Andreas Phülöp.	1744. P. Bernardinus Mocsári.
1681. P. Lucas Constantini.	1745. P. Raphaël Császta.
1682. P. Innocentius Hajdu.	1747. P. Michaël Soós.
1684. P. Andreas Phülöp.	1748. P. Franciscus Kovács.
1685. P. Joannes Nagy.	1749. P. Gregorius Gulyás.
1688. P. Cornelius Sellyei.	1751. P. Mathias Toáso.
1689. P. Andreas Phülöp.	1752. P. Florentius Csapo.
1690. P. Joannes Nagy.	1753. P. Elisæus Losiczki.
1691. P. Josephus Biro.	1754. P. Paulus Soós.
1693. P. Andreas Phülöp.	1755. P. Athanasius Hihalmi.
1694. P. Bernardinus Somodi.	1756. P. Antonius Utassi.
1697. P. Alexius Fekete.	1757. P. Alexander Makai.
1698. P. Dionysius Keleffi.	1758. Idem.

III. CONVENTUS SZAKOLCZENSIS AD B. MATREM DE COMPASSIONE.

§. I.

De Origine hujus Conventûs ejusque Calamitatibus.

Origo Ci-
vitatîs Sza-
kolczensis.

N. 27. **I**N Regia Liberâque Civitate Szakolczensi, quæ in ipsis Confiniis Moraviæ, ab Andrea II. Hierosolymitano dicto, glorioso olim Hungariæ Rege inchoata, ac tandem per Belam Regem Hungariæ hoc Nomine IV. Annô Domini 1256. perfecta est, Conventus Fratrum Minorum de Observantia fundatus est à vicinis Benefactoribus, nempe Kropácsionibus, qui fuerunt Domini Berencsien-
ses, & Czoboronibus, qui fuerunt Domini Sassinienfes, ac aliis, ut Joanne Tár-
csai &c. atque ab eisdem Fratribus Minoribus Annô Domini 1467. sub Vica-
riatu R. P. Valentini de Sziget, qui fuit V. Vicarius Vicariæ Hungariæ, acce-
ptatus, mediante P. Nicolao de Moravia, tanquam Primò ejusdem loci Superiore.

Origo ipsi-
us Conven-
tûs ejusque
Fundatores

Fratribus
peste ex-
tinctis, Co-
nventum oc-
cupat Paro-
chus.

N. 28. In hoc itaque Conventu, non modico tempore, satis pacificè mane-
bant Fratres nostri, nimirum usque ad annum 1535. quo tempore, horridè graf-
sante ubique pestifera lue, extinctis omnibus Fratribus, unico in vivis Frat-
re laico remanente, eoque ab inde discedente Conventus à Parocho Civitatîs est
occupatus, atque per annos ferè 30. inhabitatus. Qua occasione omnis Eccle-
siæ suppellex magnâ Apparamentorum Sacrorum copiâ constans, per Cives ad Ec-
clesiam Parochialem est translata, nec unquam ampliùs, ut jam supra tactum est,
restituta.

Fratres ad
Conven-
tum rede-
unt.

Iteratò
Conventus
spoliatur.

N. 29. Evolutis verò ferè integris 30. annis, Fratres nostri ad Conventum
hunc redierunt, annô videlicet 1565, & usque ad annum 1605. in bona utcu-
que pace locum incoluerunt; verùm rebellante contra Imperatorem Bocskaiò,
cùm ab ejus Affectis Civitas quoque Szakolczensis occupata, sed mox à Cæsareis
revindicata fuisset, cessit in prædam militi, cujus rapacitatem nec Conventus
evasit. Unde iteratò tota suppellex Ecclesiastica ablata, libri Chorales, & Gra-
dualia, Antiphonalia, Psalteria in membrana, antiquo caractere exarata, partim
concisa, & combusta, partim verò asportata sunt, imò & cadavera mortuorum
apertis sepulchris sacrilego ausu sunt spoliata.

Militum
erga Fra-
tres crude-
litas.

N. 30. Fratres quoque durissimè pro hæretica crudelitate (nam militia Cæ-
sarea potiori ex parte hæreticis constabat) tractati, vitæ etiam discrimen subi-
ère, & sine dubio, neque mortem evasissent, nisi per auxiliares Polonos liberati
fuissent. P. Joannes de Váradino, p. t. Conventûs Præsidens, durius præ aliis
fuit habitus, hunc enim usque ad femoralia nudatum, ligatis post tergum mani-
bus, crudeliter verberantes, extra Civitatem duxerunt, fors planè enecandum,
nisi à quodam Colonello ejus miserto, è manibus impiorum ereptus fuisset. Tan-
dem omnes Fratres è Monasterio ejeçti, quidam migrârunt ad desertum Conven-
tum Hradiſtiensẽm, alii aliò, Conventus verò Szakolczensis, assumptus est pro
domo Annonaria.

Fratres è
Conventu
pelluntur.

Duces mi-
litæ.

Cæsareæ hujus Militiæ Duces perhibentur fuisse: Princeps Carolus à Liech-
tenstein, & Franciscus à Dietrichstein Cardinalis, & Episcopus Olomuczensis, qui
ex isto Conventu accepit unam pretiosam Casulam, tunc ultra mille Imperiales
æstimatam, item duos Calices, quorum unus ex auro fuerat, item unam Crucem
argenteam, denique Brachium S. Gerardi Episcopi in argento, & res plures
alias, quæ quidem tanquam ad manus fideles eidem traditæ fuerant, vix tamen
aliquando restitutæ. Hæc verò omnia contigerunt Annô 1605.

N. 31. Annò insequenti 1606. vel, ut alii volunt 1607. inita pace, redierunt ^{Interim} Fratres nostri ad Conventum desolatissimum. Nec tamen nimis diu cupita pace ^{Fratres} perfrui licuit, nam rebellantibus successivè contra suos legitimos Reges, Principibus Transylvaniæ, & quidem Gabriele Bethlen annò 1618, Georgio verò Rakoczio annò 1644.. qui postremus usque in Moraviam, oppugnandæ cum Svecis Brunæ causâ ascenderat, in utraque revolutione, plurimas Fratres nostri, sicut in aliis, ita in hoc quoque Conventu passi sunt persecutiones à rebellibus, utpote majori ex parte Calvino, & Luthero addictis, adeoque maximè Viris Ecclesiasticis, & Religiosis infensis.

§. II.

Illustriss. D. Comes Adamus de Czobor Sz. Mihály, hujus Conventus Fundator declaratur.

N. 32. **P**ostquam Illustriss. D. Comes Adamus Czobor, de Czobor Sz. Mihály, ^{Illustr. D.} è veteribus Monumentis, Documentis, & testimoniis Virorum omni ^{C. Adamus} exceptione Majorum, in cognitionem devenisset, Illustrissimam Suam Familiam, ^{Czobor se} olim Confundatricem Conventus Szakolczenis fuisse, emortuis aliis Familiis ^{Fundato-} Confundatricibus, ipse de Illustrissima Prosapia superstes, institit apud Superiores ^{monstrat.} Provinciæ nostræ, quatenus, & ipse, utpote membrum prælibatæ Familiæ, tanquam Successor veterum Fundatorum hujus Conventus agnosceretur, & declararetur.

Cujus iustas rationes, & legitima Documenta, videntes Patres Venerabilis Diffinitorii, pro celebrando Capitulo in eodem Conventu Szakolczeni die, & annò infrà notatis congregati, eundem pro Fundatore omnino recognoverunt, & Litteris, Sigillò, tam Provinciæ consuetò, quàm Conventus, munitis, id ipsum testificati sunt: Quarum tenor talis est:

In Nomine Domini Amen.

Cum antiquissima Monumenta, & Documenta, tam in pariete, quàm in pargamena, ^{Litteræ V.} ac testimonia Virorum omni exceptione majorum, evidenter demonstrarent, ^{Diffinitorii} Illustrissimam Familiam Czoborianam esse, & fuisse Confundatricem hujus Conventus Szakolczenis de Compassione B. V. MARIE, Ord. Min. Reformatorem Provinciæ SS. Salvatoris in Hungaria, & alteram Familiam Confundatricem Kropacsianam, totaliter extinctam esse constet: Ven. Diffinitorium, non potuit, nec voluit non annuere pie, ac iustæ petitioni Illustr. D. D. Comitum Adami Czobor de Czobor Sz. Mihály (Tit) proinde prænominatum V. Diffinitorium præmentionatæ Provinciæ, factò debitò examine veritatis, & plenâ, ac maturâ deliberatione, statuit præfatum Illustriss. D. Comitem Adamum Czobor, declarare, agnoscere, & honorare, tanquam verum, & legitimum Successorem, antiquorum Fundatorum, hujus Nostri Conventus Szakolczenis, cum omnibus prærogativis, Suffragiis, participatione meritorum, quæ Ordo Noster impertiri consuevit, adeoque Ipsum ejusque legitimos Successores, tanquam Fundatores, sæpè mentionati Conventus, vigore præsentis scripti declaratos haberi, propria manuum subscriptione, & sigillorum Provinciæ, & Conventus appensione conclusit. Datum in Conventu Nostro Szakolczeni de Compassione B. Virginis MARIE die 1. Augusti, Annò 1680.

Fr. Ambrosius Ivankovics

Custos Provinciæ. m. p.

Fr. Andreas Phülöp Prov. Pr. m. p.

Fr. Joannes Ziveczki Minister Provincialis. m. p.

Fr. Georgius Gyöngyössi Diffin. m. p.

Fr. Athanasius Erdösi Diffin. m. p.

Fr. Arsenius Diósi Diffin. m. p.

Fr. Daniel Werkai Diffinit. m. p.

Fr. Patritius Pallet Commissarius Visitator Generalis m. p.

§. III.

Refertur antiqui Conventus per incendia Ruina, & moderni Erectio successiva.

N. 33. *Conventus restauratur, sed rursus per incendium ruinatur.* Nimiùm obscura inter continuas vicissitudines, & bellicos tumultus, versabatur hæc Religiosa Domus, de Compassione B. V. MARIÆ, usque ad annum 1693. quam, tam quoad Conventum, quàm quoad Ecclesiam, utcunque restauraverat piorum Eleëmofynis, A. R. P. Sigismundus Viebëra, è Ministro Provinciali, electus in Guardianum hujus Conventus. Sed tractu temporis per frequentia incendia, & vel maximè Annò 1729. die 5. Septembr. denuò una cum Ecclesia, Organo Solemni, Gradualibus in membrana scriptis, & campanis incineratus est.

Inchoatur novum ædificium. **N. 34.** Et si quidem mox tectis instructus fuerit, nihilominus muris Conventus, & in superioribus ambitibus Tabulato, admodum debilibus, Annò 1732, sub R. P. Antonio Schwab Conventus Guardiano, initium accepit novus Tractus ab Ecclesia prope Mœnia Civitatis, & sensim ad tertiam usque contignationem elevatus, coctis lateribus tectus est, ad præveniendâ pericula frequentium in Civitate incendiorum. Quò factum est, quòd Conventus, utcunque dilatatus, auctusque fuerit, cubiculis non paucis, ut, pro Studiosis numerò 16, duabus item pro Patribus SS. Theol. Lectoribus, & Bibliothecâ in tertia, & subtus in secunda Contignatione Scholâ Theologicâ, in infima denique pluribus Repositoriis pro rebus necessariis, quod ædificium consumavit R. P. Ludovicus Danicssek, mediatu Successor P. Antonii Schwab in Officio Guardianatûs.

Annò tandem 1752. visò, quòd antiqui Conventus ædificium magis, magisque ruinam minaretur, ulterius quoque Conventui huic providendum necesse fuit, ne fors collapsis muris, Fratres congerie lapidum tumultentur. Hinc A. R. P. Minister Provincialis Modestus Trubeczki, facta consultatione cum Prænobili, ac Gen. D. Antonio Postaffka, Amico nostro Spirituali, & suprafati Tractus Seminarii Studentium Directore, Conventum ultroneè quoque restaurandum deliberavit.

Continuatur ædificium Conventus. **N. 35.** Igitur annò mox dicto die 10. Mensis Aprilis cum consueta Solemnitate, positus est pro novo Tractu à parte Meridionali primus lapis Angularis, seu Fundamentalis, per A. R. P. Joannem Pirolld, Collegii Szakolczenfis Societ. Jesu Rectorem, cum inclusis memorabilibus, & Sacris Reliquiis in pixide cuprea, consequenter etiam fundamenta mox sunt posita, pro tribus Contignationibus, usque ad conjunctionem cum novo, & jam priùs extructo Seminario, quod ædificium mirâ DEI providentiâ assurgens, eadem æstate venit sub tectum, ac tandem annò 1755. etiam consummatum est.

Denique adjuncto his etiam quarto Tractu, versùs Sanctuarium Ecclesiæ Conventus ad justam perfectionem, nullo Fundatore, sed solius DEI providentiâ perductus, habet cubicula Religiosis Patribus, & Fratribus opportuna propè 66, aut 67. uti & Conservatoria sufficientissima, & commodissima.

Studia, & Novitiatus. **N. 36.** Cæterum Annò Domini 1610. antiquæ demonstrant Tabulæ in hoc Conventu institutos fuisse Fratres Novitios, successivis demum temporibus pro opportunitate, & necessitate temporum, Studium jam Theologicum, jam Philosophicum, quandoque Novitiatum vel solum, vel cum Philosophico Studio viguisse. Porro ab Anno 1699. continuo floret Studium SS. Theologiæ, & quidem à pluribus jam annis unâ cum Canonistico.

§. IV.

De Ecclesia eamque concernentibus.

N. 37. **Q**uo tempore, & à quibus Conventus hic fundatus est, eodem, & ab iisdem Ecclesia quoque suum esse, & existere consecuta videtur, licet successivis temporibus post aliquot per hæreticos factas expilationes, & conflagrationes, tam internè, quàm externè, sæpiùs restaurata, & pristino, vel meliori decori restituta fuerit.

Consecratam eam esse, certissimum est, & quidem per Illustriss. & Reverendiss. Dominum Andream Brunensem, Episcopum Nicopolitanum, & Suffraganeum Olomucensem die 21. Novembris, Annò Domini 1484. ad laudem, & Consecratio Ecclesiæ. Gloriam Omnipotentis DEI, ac honorem B. V. MARIE de Compassione. Posuit autem idem Illustriss. D. Episcopus diem Dedicationis hujus Ecclesiæ ad Dominicam Secundam post Pascha.

Erecta olim fuerant in hac Ecclesia Altaria quinque: Unum in Sanctuario, & quatuor in Corpore Ecclesiæ, quæ idem Illustriss. & Reverendiss. Dominus Episcopus præfato die 21. Novembr. consecraverat; *Primum* quidem Altare in Sanctuario, ad Laudem & Gloriam Omnipotentis DEI, & ad Honorem, & memoriam B. V. MARIE de Compassione, & Assumptione. *Secundum* in Corpore Ecclesiæ, ad partem Australem consecravit in Honorem S. Joannis Bapt. & OO. Apostolorum. *Tertium* prope ostium à parte ambitus, ad Honorem, & Venerationem SS. Corporis Christi, & Omnium Sanctorum. *Quartum* versùs aquilonem in parte Superiori consecravit in Honorem S. P. N. Francisci, S. Antonii, S. Bonaventuræ, S. Ludovici, S. Bernardini, Ord. Minorum; S. Laurentii Mart. & Omnium Sanctorum Confessorum. *Quintum* denique à parte inferiori, in Honorem Nativitatis B. V. MARIE, & OO. SS. Virginum, & hoc cum Indulgentiis eo die consuetis. Altaria antiqua consecrata.

N. 37. Ita olim quantum ad Aras Ecclesia hæc prospiciebat, interim successu temporis injuria temporum, & bellorum, vel alia de causa, quibusdam dirutis, ut patet ex nova quarundam Consecratione, & novis in eisdem locis extructis, quibusdam verò etiam de novo superadditis, actu Ecclesia hæc octo ornatur Aris. Altaria quædam ruinata, & nova extructa.

Quarum *Prima* est in Sanctuario, Honori B. V. MARIE de Compassione dicata. Et hæc noviter Consecrata est, per Illustriss. & Reverendiss. D. Georgium Draskovics Episcopum Quinque-Ecclesiensem, ut patet ex Tabella eidem appensa tenoris sequentis: Primum Altare consecratum.

Reverendissimus in Christo Pater, ac D. D. Georgius Draskovics de Trakostyán, Dei, & Apostolicæ Sedis Gratiâ Episcopus Quinque-Ecclesiensis, Electus in Episcopum Vacziensem, Præpositus Posoniensis, nec non Sacræ Cæsareæ Regiæ Majestatis Consiliarius. Annò 1631. die 3. Mensis Februarii, Consecravit Altare hoc, in Honorem B. V. MARIE Assumptæ, & Reliquias Sanctorum Martyrum: Severi, Fortunati, Procopii, Ursulæ, & Sociarum in eo inclusit, & singulis Christi Fidelibus hodie unum annum, & in die Anniversaria Consecrationis hujusmodi ipsum visitantibus, 40. dies de vera Indulgentia, in forma Ecclesiæ consueta concessit, quòd propriæ munus subscriptione testatum reliquit. Actum in Civitate Szakolcza, Annò, & die supra notatis. Testimonium Consecrationis.

(L. S.)

GEORGIUS DRASKOVICS m. p.

Secundum Altare in Corpore Ecclesiæ meridiem respiciens, seu ex parte ambitus, Idem Illustriss. & Reverendiss. D. Episcopus consecravit in Honorem S. Joannis Bapt. & Omnium SS. Apostolorum, & Reliquias Sanctorum Martyrum Severi, & Fortunati in eo inclusit. Quæ Ara ob super impositam prius Imaginem S. Antonii Padvani, ejusdem D. Thaumaturgi nomenclaturam accepit. Secundum Altare consecratum.

Tertium
consecra-
tum.

Tertium Altare B. V. MARIE Cfastokoviensis, versùs Septentrionem, seu ex parte plateæ è regione secundi in Superiori parte Corporis Ecclesiæ situm, etiam habetur pro consecrato, sed à quo consecrationem accepit, non reperitur annotatum; supponitur tamen à supradicto Andrea Brunensi Episcopo Nicopolitano fuisse consecratum, estque Privilegiatum pro singula die ex concessione Bened. XIV.

Quartum
Altare con-
secratum.

Quartum ad Septentrionem, seu ex parte plateæ in inferiori parte Ecclesiæ S. P. N. Francisci, pariter habetur pro consecrato, haud dubiè, ob non violatum Sepulchrum Sacrarum Reliquiarum, à primo Consecrante Andrea Brunensi impositarum. Et hoc est Altare Chordigerorum.

Quintum
Altare.

Quintum Altare est è Regione hujus, ex parte altera Ecclesiæ versùs Meridiem, diciturque S. Josephi Sponsi B. Virginis Mariæ, quod nondum est Consecratum.

His Aris ab antiquo existentibus, adjectæ sunt aliæ tres: Prima pro S. Tertio Ordine S. P. N. Francisci, post Aram Majorem in Choro antiquo, & duæ in adjecta Capella ad porticum Ecclesiæ, Una quidem B. Virginis Mariæ cujus gratiosa Imago ex Bosnia, aut Bulgaria allata, & in eadem collocata est. Altera verò S. Joannis Nepomuceni Martyris.

Cryptæ.

N. 38. In hac Ecclesia actu extant Cryptæ numerò 16. in quibus ex Fratribus nostris tumulati sunt circiter 119. Præter has, in Capella præfata B. Virginis Mariæ, & S. Joannis Nepom. habetur una Crypta, & in Capella S. Crucis extra Ecclesiam altera, adeoque universim numerantur Cryptæ, decem, & octo.

Reliquiæ.

Reliquiæ Sanctorum notabiles quibus publicus Cultus exhibetur nullæ habentur, minores autem extant plurimæ. Nihilominus conservatur Particula S. Crucis, in argenteo Monstratorio inclusa quæ cum authentico asservatur, in Tabernaculo Aræ S. P. Francisci.

Confraternitas S. P. N. Francisci in hac Ecclesia initium sumpsit Anno Domini 1632, die 1. Augusti. Devotio autem Viæ Crucis Annò 1745. Tandem Tertius Ordo S. Francisci Annò Christi 1748.

NOMINA SUPERIORUM HJUS CONVENTUS.

Annò

1467. P. Nicolaus de Moravia.

Qui fuit Primus Superior, reliquorum usque ad annum 1531. non habetur notitia.

1531. P. Petrus de Moravia.

1533. P. Martinus de Liptovia.

Hujus tempore amissus Conventus per 30. annos non incolebatur.

1565. P. Franciscus de Barilla.

1567. P. Fmericus de Tövis Exmin.

1570. P. Joannes de Gyongyös.

1574. P. Mathias de Tharnok.

1579. P. Joannes de Gyöngyös.

1581. P. Franciscus de Gyöngyös.

1586. P. Stephanus de Felnémeth.

1589. P. Venceslaus de Szakolcza.

1592. P. Georgius de Abda. 1599.

Hic rursus deest unus vel alter.

1602. P. Michaël Pócsi,

* 1605. P. Bernardus Marusi.

1608. P. Ludovicus de Angyalos.

1612. P. Joannes de Várad.

1613. P. Casparus Nadasi.

1616. P. Joannes de Várad.

1622. P. Michaël de Somlyo.

1626. P. Joannes Szakolczenfis.

1629. P. Michaël à Somlyo.

1632. P. Joannes de Várad.

1635. P. Michaël à Somlyo.

1638. P. Bernardinus Szakolczenfis.

1641. P. Michaël à Somlyo.

1644. P. Bernardinus Szakolczenfis.

1647. P. Basilius Dezericzki.

1649. P. Michaël à Somlyo.

1650. P. Antonius Cfaslaviensis.

1656. P. Paulus Urbanovics.

1657. P. Clemens Pagiela.

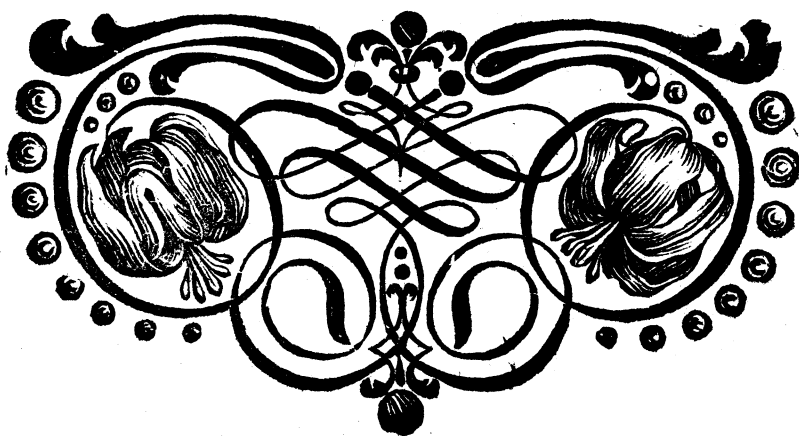
1659. P. Paulus Urbanovics.

* 1661. P. Ægidius Barilovics.

1662.

1662. P. Clemens Pagiela.
 1663. P. Ægidius Barilovics.
 1665. P. Basilius Dezericzki.
 1667. P. Daniel Werkai.
 1668. P. Basilius Dezericzki.
 1669. P. Valerianus Cſaslouski.
 1671. P. Tiburtius Hermanienſis.
 1672. P. Arsenius Dióſi.
 1673. P. Timotheus Lopaſovski.
 1674. P. Franciscus Koffini.
 1675. P. Arsenius Dióſi.
 1677. P. Michaël Habelics.
 1679. P. Hieronymus Poláfek.
 1680. P. Michaël Habelics.
 1681. P. Leonardus Ondrejkovics.
 1684. P. Franciscus Beſſelin.
 1685. P. Capistranus Koſſulics.
 1687. P. Daniel Koricſanſzki.
 1688. P. Ladislaus Radofini.
 1689. P. Franciscus Beſſelin.
 1690. P. Timotheus Girzicſek.
 1691. P. Bernardus Nayman.
 1692. P. Philippus Bradács.
 1693. P. Sigismundus Viebëra.
 1695. P. Ifidorus Krizidovſzki.
 1698. P. Sigismundus Viebëra.
 1699. P. Joannes Lonſzki.
 1700. P. Laurentius Viebëra.
 1701. P. Raphaël Samko.
 1702. P. Ifidorus Krizidovſzki.
 1703. P. Timotheus Girzicſek.
 1708. P. Laurentius Viebëra.

1710. P. Godefridus Mayer.
 1711. P. Auguſtinus Hamernik.
 1712. P. Godefridus Mayer.
 1713. P. Bernardinus Ottka.
 1714. P. Bartholomæus Rozboril.
 1715. P. Philippus Veſzelei.
 1716. P. Vitus Vavrinkovics.
 1718. P. Bartholomæus Rozboril.
 1719. P. Conradus Poloni.
 1721. P. Franciscus Thekal.
 1722. P. Philippus Veſzeli.
 1723. P. Ludovicus Schmidek.
 1724. P. Robertus Sklenar.
 1725. P. Conradus Poloni.
 1726. P. Euſtachius Sopauch.
 1728. P. Joannes Prochaska.
 1730. P. Euſtachius Sopauch.
 1731. P. Antonius Schwab.
 1734. P. Euſtachius Sopauch.
 1735. P. Ludovicus Danicſek.
 1737. P. Franciscus Liptai.
 1741. P. Matthæus Moczak.
 1744. P. Nicolaus Auguſtini.
 1746. P. Bartholomæus Marada.
 1747. P. Matthæus Moczak.
 1748. P. Conſtantine Vagyovſzki.
 1751. P. Stephanus Mazurka.
 1753. P. Paulus Szalajka.
 1756. P. Donatus Ottka.
 1757. P. Paulus Szalajka.
 1758. Idem.

IV. CONVENTUS HRADISTIENSIS AD B. VIRGINEM ANNUNCIATAM.

§. I.

Succincta Descriptio Civitatis Hradistiensis, Primordiorum, Statûs, Antiquitatis, ac Viciniæ ejus.

N. 39 **A** Nnô Domini 1257. adhuc ignorabatur Hradistium, sed solùm de loco in quo fundandum erat, memoriâ produntur sequentia: Morava fluvius Marchionatûs Moraviæ principalis (à quo etiam nomenclaturam Moravia trahit) partem dexteram tenendo, & in sinistram tempore accrementi majora emittendo effluvia, peramœnam efformabat insulam, pleno juri ac Domino Monasterii Wellehradensis, Sacri Ordinis Cisterciensis subiectam, atque antiquitûs à solis nonnisi piscatoribus inhabitatam. Ottacarus, aliis Ottogarus II. hujus Nominis Bohemiæ Rex, locum à natura sufficienter munitum comperiens, eidem artem superaddere decrevit, & conventionem facta cum PP. Wellehradensibus, fundavit, in eo Civitatem, quæ quia non tantùm murô cinctâ, verùm & mœniis circumdata, in non contemnendi Fortalitii gloriam assurrexit, a Moravis *Hradist* (ducta derivatione à Moravico vocabulo *Hrad*, quod Latinis municipium, Arcem, aut Præsidium significat) à Latinis *Hradistium*, hucusque appellationem sortitur, magnis dein ob constantem in Deum Religionem, erga Reges verò fidelitatem, decoratum Privilegiis, insuper ab Uladislao, & Mathia Ungariæ Regibus, in numerum Regiarum, Liberarûmque Civitatum aggregatum.

Est autem Hradistium in Moravia, prope confinia Regni Hungariæ situatum, à Szakolcza, Regia pariter Liberâque Regni Hungariæ Civitate versùs Meridiem locata, quatuor tantùm parvis distans milliaribus. Ad Septentrionem vicinum habet Regium, antiquissimum, ac celeberrimum Monasterium Wellehradense, Sacri, & Exempti Ordinis Cisterciensis, ab Uladislao Marchione Moraviæ, Regisque Bohemiæ Primislai II. (etiam Ottocari dicti, quia Ottoni IV. Imp. charissimus fuit) Fratre, ante annum 1202. fundatum, insuper plurimis prædiis, Villis, ac possessionibus, ab eodem piissimo Principe, dotatum, ditatûmque.

N. 40. Civitas ergo hæc, Hradistiensis nempe, estò non adeo ampla, satis tamen decora, hilaris, plano ac amœno in solo fundata consistit, copiosis quibus circumdatur pratis, hortis, vineis, ac fertilibus agris amœnitatem multum augentibus. Portas in- & egressus numerat duas, totidem, nec plura computat fora, quorum utrûmque sat pulchris ornatur ædibus: in superioris fori à porta Kunovicensi dicta ortum trahentis, medio, Parochialis extat Ecclesia, Honori S. Georgii Mart. dicata, à memorato Bohemiæ Rege Ottocaro fundata, cujus amplitudo sufficienter Regiam commendat liberalitatem.

E regione porticûs Ecclesiæ Parochialis, extructum cernitur RR. PP. Societatis JESU Collegium, quod Cremzirio, Episcopali ex Civitate, in qua fundatum erat, circa annum 1643. ob tumultus Suecicos, horrendas vastationes, depopulationes, & crudelia excidia, Hradistium translatum, hucusque potitur sua possessione, adjunctâque habet amplam, ac splendidam Ædem Honori D. Francisci Xaverii consecratam, cujus frontispicium per R. P. Rectorem Matthæum Sextetter, unâ cum duabus turribus sublimatis, & albâ laminâ tectis, non pridem innovatum, toti Civitati gratiosum addit ornatum.

Forum

In Insula
quondam
Piscatorû.

Bohemiæ
Rex Otto-
carus fun-
dat Civit.
Hradist.

Hradistiû
Regiis an-
numerar
Civitatis.

Vicinam
habet Sza-
kolczam.

Item Mo-
nasterium
Wellehra-
dienne.

Duas por-
tas habet
& duo fora.

Forum inferius in sui medio, non contemptibili opere erectam conspicit Statuam, B. Virginis Immac. Conceptæ, quam A. Magistratus cum Civibus erigendam vovit Annò 1715. pestifera contagione, in Civitate, & vicinia non parùm grassante. In eodem foro, ad sinistram mox dictæ Statuæ, situatus jacet Conventus Fratrum Minorum Strict. Observ. S. P. N. Francisci, cujus protectionem experti Incolæ Hradistienses, Annò 1334. voverunt ædificandum in gratitudinis tesseram Monasterium, in quo Fratres Minores collocarentur. Patrocinium autem à S. Francisco, Civitati Hradistiensi exhibitum, quod dicti Voti occasio fuit, exprimit Joannis XXII. Sum. Pontificis, Joanni hujus Nominis Octavo Episcopo Olomucensi transmissum sequens Diploma:

Statua B. V. Mariæ sine macula Conceptæ.

Conventus Franciscanorum.

Magna lætitia fidelium Cordibus affluenter innascitur, cum Divinæ Virtus Omnipotentia, mira, & miranda, plerumque verè miracula, Sanctorum meritis visibiliter operatur, unde fidelium ipsorum fidei firmitas, dignæ zelo devotionis incenditur, & igne accenditur charitatis, debitumque, & meritorium opus efficitur, cum pro donis Cælestibus, æternæ Majestatis Gloriæ, temporaliter offerunt devotæ gratitudinis holocaustum. Ex tenore siquidem petitionis dilecti Filii Nicolai Ministri Provincialis Ordinis Minorum in Bohemia, & Polonia, nobis oblata percepimus, quod olim circa moderna tempora, in die Festivitatæ B. Francisci, Oppidum Hraditz tuæ Diœcesis, per inimicos hostiliter vallatum extitit, jamque dictis inimicis, per muros transcendentibus, Incolæ dicti Oppidi resistere non valentes, ad ipsius B. Francisci Patrocinium confugerunt, moxque misericors Deus, præfatos inimicos, taliter perterruit, quod nullus ipsorum arcum tendere, vel gladium evaginare potuit, sed quasi amentes cæci recesserunt ab inde.

Diploma Pontificiū per quod conceditur extrui Monasterium pro Franciscanis.

Quò quidem visò miraculò dilecti Filii Judex, Stabini prædicti Oppidi, cum aliis ejusdem Oppidi Incolis voverunt, ad Honorem B. Francisci, locum in dicto Oppido construere, ac in eo Fratres Minores dicti Ordinis collocare, nec non charissimus in Christo Filius noster Joannes Rex Bohemiæ illustris, prædictis suum beneplacitum præbuit, gratumque gerit, ut ipsi Fratres Minores collocentur in loco hujusmodi construendo. Quare nobis dictus Minister humiliter supplicavit, quòd ut hujusmodi Votum executionem debitam, & optatam suscipiat, dignaremur Apostolici favoris impertiri præsidium, & opportunam licentiam largiri.

Nos igitur, si præmissa veritati nitantur, meritò in Domino exultantes, & cupientes ejusdem Ordinis salubris, & felicitis Status, pro cultu Divini Numinis ampliando, & salute Christicolarum assiduum incrementum, hujusmodi etiam supplicationibus inclinati, Fraternitati Tuæ per Apostolica Scripta committimus, & mandamus, quatenus si prædicta inveneris ita esse, Fratribus prædicti Ordinis, recipiendi præfatum locum in eodem Oppido, & in eo construendi Ecclesiam, seu Oratorium, & alias neecessarias Officinas, & in ipso Cæmeterium habendi, nec non in dicto loco Patres prædicti Ordinis deputandi, ad morandum in illo, & Deo perpetuò serviendum, dumodo prædictum Oppidum sit sufficiens ad sustentationem duodecim Fratrum Ordinis memorati, plenam, & liberam licentiam, sine juris præjudicio alieni, Apostolicâ Authoritate concedas, fel. record. Bonifacii P. VIII. Prædecessoris nostri, prohibitione: ne loca de novo recipiantur à Fratribus Ordinum Mendicantium, absque licentia dictæ Sedis, faciente plenam & expressam de prohibitione hujusmodi mentionem, & qualibet aliâ Constitutione non obstante. Datum Avenione Annò Domini 1334. Kal. Maji, Pontificatûs nostri Annò 18.

Extructio. Conventus differtur.

Ast invida martis tempora, quibus inflammata ab orco hæresis, fomitem subministrabat, tam fervidè concepti præpediebant Voti executionem, donec effluxis triginta uno cum dimidio lustris.

§. II.

De Incremento Conventus Hradistiensis.

N. 41. **A** Annò Dom. 1491. Multa inter bellorum disturbia, quibus Sacra prophanis miscebantur, viduatam, suoque Pastore orbatam se se ingemuit Ecclesia Olomucensis, providente tamen Mathia Corvino Hungariæ & Bohemiæ Rege,

Joannes de Pruis Epif. Varadinen. fit simul Olomucen-
 nacta est in Præfulem Patrem, quem prius ut Filium spiritualiter genuerat, Joannem de Pruis, hujus Nominis VIII. & in ordine 35. Episcopum Varadiensem, Clarissimum, Prostantæ Patriæ Civem (hoc habet Elogium in Serie Episcoporum Olomucensium) præfulgidum Ecclesiæ Ordinis Sidus, qui non repudiata Varadinensi Spōnsâ, alteram sibi copulavit, vel curandam suscepit Ecclesiam Olomucensem, factus ejusdem in Ordine XXXVI. & hujus Nominis XV. dignissimus Episcopus, ob vigilantissimam in incrementando Divino Cultu curam, meritissimus agnitus, ut plures ei subderentur Sponsæ Ecclesiæ.

N. 42. Hic ergo famâ immortalitatis dignissimus Præsul, à Civibus Hradistiensibus, ante unum, & triginta lustra emissum Votum, in effectum deduxit, cum ex thesauro, in Episcopatu Varadiensi congregato, & in Moraviam allato (ut Annalium Minorum supplementa referunt) fundavit extruxitque Conventum Fratrum Minorum, quem eodem foundationis annò 1491. susceperunt, & inhabitare cœperunt RR. PP. S. Francisci de Regulari Observantia, Provinciæ Bohemiæ, S. Wenceslai Ducis, & Martyris, cum quibus ipse Fundator residuis vitæ suæ octo annis, assumendo Seraphici P. Francisci Institutum religiosissimè vixit, non solum habitu, verum etiam moribus, ac Regulari Observantia unus ex ipsis effectus. Fastidians enim terrena, & ad Cœlestia aspirans dimisso utroque Episcopatu Varadinensi nempe, & Olomucensi Annò Domini 1491. Wratislaviam se contulit, ubi post decantatum pontificaliter Sacrum in Ecclesia S. Bernardini ab A.R.P. Alexandro de Jaurino, tunc Provinciæ Bohemiæ Ministro Provinciali, habitu S. P. N. Francisci indutus fuit, & emissâ post annum solemni Professione transiit ad Conventum Hradistiensem, à se fundatum, ubi partes zelosi explens Religiosi, Observatorem Sacræ Regulæ, Sanctissimæque Paupertatis, se exhibuit tenacissimum, solertissimum penes agens librorum Choralium conscriptorum; unde hodie extant in hoc Conventu magni laboris libri, quos propria ejusdem manu conscriptos fuisse traditio perhibet: Tandem relictis in utroque Statu non parvis Sanctitatis indicis, à vita monastica, ad Cœlestem transiit Annò Dom. 1500. sepultus in Ecclesia ejusdem Conventus, ut videre est in lapide polito, & muro pro nunc Sacristiæ imposito, qui ejusdem Effigiem representat, cum hac inscriptione:

Annò Domini 1500. obiit Reverendissimus in Christo Pater Frater Joannes quondam Episcopus Varadinensis. Cujus Anima Deo vivat.

N. 43. Quamvis autem minimè præsumendum sit, dictum Reverendiss. Fundatorem, paternè non providisse de aliqua, neo-erecto Conventui fundatione, attamen fundationali ejusmodi litterâ in Conventus Hradistiensis Archivo non existente, hic nihil apponi potest. Hoc solum in libris Memorabilium Civitatis Hradistiensis adinvenitur, quod Wladislaus hujus Nominis II. Hung. & Bohemiæ Rex, ad instantiam prælaudati Fundatoris, pro celeriori ejusdem Conventus structura, Regiâ liberalitate cesserit, aliquot annorum pensionem, quam ab eadem Civitate percipiebat, ut patet ex dicti Regis Epistola, inter Memorabilia Civitatis Hradistiensis asservata, tenoris, & idiomatis sequentis:

Litteræ Wladislai Regis cédentes pro ædificio Conventus, pensionem à Civibus percipi solitam.

W Wladislaw z Boží Milosti Vheršky / Česky zc. Brál / a Mart-
 grabie Morawšky známo činíme Listem tímto; že jakož gsme w
 predešsem času / w Městie našem Hradisti plat náš / který se
 nám wodtýd ročně widáwa w staweni Blášttera Bosackého w temž Městě
 obrátili / aby z toho platu Bláštter ten wízdwyžen byl / a dostawen. A po-
 něwáč jakož gsme / spraweni / ten čas giž brzo winde / do kterého gsme to-
 mu Bláštteru plat ten dali. A chťege tomu / aby Staweni to obměššano
 nebilo šrže nedostatek tuto gsme Milosti w prosbe důstogneho Jana Bi-
 škupa někdi Waradinského nábožneho / wierného našeho mileho Bratržim
 tehož

tehož Alášttera nadto učinili / aby po wigiti prwniho nassého danj z wrchu psani plat z tehož Města nassého Hradistě do čtirž lét potom poržad zbiehlich byl pržidan / a tať gaťoť se z wrchu pisse na stawenj tehož Alášttera obrácen. Pržitazugie Podkomoržimu nassemu / neb buducimu / aby znage to / tiž Měšťiani z toho platu až do wiplnenj tiech lét neupominal / ani staral / než Alášter ten prži tomto obdarowanj nassem zůstať wil / znage w tom konečnu wůli nassy. Datum Budæ in festo Pentecostes Annô Domini 1507. Regnorum autem nostrorum Hungariæ xvymô (17mô) Bohemiæ verô xxxvjto (36tô.)

Tie tento Weypis sprawim Originalem słowo od słowa se zrownáwa / toho dotwrzuce nasse Mniešťá Peczet. Datum W Mniešťie Hradistti dne 31. Decembris Annô 1649.

(L.S.)

Purgkmister a Kadda Kral : Miestá Hradisttie.

Annuam hanc pensionem Augustissimus Imperator, simulque Hungariæ & Bohemiæ Rex Mathias ad instantiam Conventûs hujus cessit in perpetuum pro sustentatione eorundem Fratrum sequenti liberalitate dato ad Amplissimum Hradistiensem Senatûm scriptô:

Matthias von Gottes Gnaden erwählter Römischer Kaiser zu allen Zeiten Mehrer des Reichs.

Srsame / Liebe / Getreue zc. Wir fügen euch hiemit in gnaden zuvernemen / daß Wir auf unterthänigstes anhalten / und bitten denen Ehrsam ben Geistlichen unseren lieben andachtigen M. Franciscaner Conventualn alda / zu ihrer unterhaltung / die jenige dreyßig Ducaten / welche Ihr Uns jährlich zur neuen Jahrszeit für ein schwerdt zu geben schuldig / hinfüro jährlich auf Unser Geistes Wolgefallen hienumbsfolgen / und reichen zulassen Geist verwilliget haben. Und befehlen euch demnach hiemit gnädiglich / daß Ihr ermehrten Ordens Leuthen angeregte dreyßig Ducaten also jährlich gegen unseres Rndt dieners im Mahren / und getruen lieben Georgen Weysbachers Empfang Quittung / und zwar da von alle Wochen dreyßig Weyß groschen an fleisch und Fischen / oder anderen Notheurfften / wie sie begehren werden / gewiß / und unfälbar / ohne einigen aufschub erreichen und erfolgen lasset / daran vollziehet Ihr unseren Geisten gefälligen willen und Meynung. Geben auf Unseren König : Schloß Praag den sechsten tag Monaths Novembr. Annô Sechzehen / hundert zwelfften / Unserer Reiche des Römischen im ersten / des Hungarischen im Vierdten / und Behmischen im anderten.

M A T T H I A S.

Tento Weypis ſ Originalniho Psanj S. C. M. Nam Hradisttjanum učinieného geť widan Bratržim Aláštera Hradistteho. Tomu na Swie domi my Purg. Mister a Kadda Miestá Hradistte Pecet nassy pržitistnuti gsme dali. Actum 10. Januarii Annô 1613.

(L.S.)

Za mnie Baclawa Kúlistě Zmorawičan ten čas Primatora w Hradisttie m. p.

Hanc donationem 30, aureorum (qui 90. florenos efficiebant) Superiores Prædecessores cesserunt Monialibus Tertii Ordinis ad Sanctum Josephum, ut notata Conventûs tradunt; Tenentur tamen Domini Hradisttenses vel Abbatisa pro præfatis necessitatibus Conventûs Hradisttensis; deponere duodecim florenos, quos hodiedum exactè præstant.

§. III.

Derelictum à Patribus Provincia Bohemica Conventum Hradistiensem, occupant Patres Provincia Salvatoriana.

PP. Provin-
ciae defe-
runt Con-
ventum.

N. 44. **A** Nno Domini 1605. Sub Adm. R. P. Georgio de Abda 36to Ministro Provinciali hujus Salvatorianæ Provinciæ. Insinuatô superius foundationis Annô, Reverendi Patres S. P. Francisci de Observ. Provinciæ Bohemiæ, occuparunt Conventum Hradistiensem, & inhabitationem illius protraxerunt ad quinquaginta, & unum annum, nimirum ab anno 1491. usque ad 1542. quô per hæreticos expulsi, migrârunt ex eodem Conventu feriâ 2dâ post Dominicam SS. Trinitatis. Post quorum emigrationem mansit hocce Religiosum habitaculum, vacuum, & à Fratribus Minoribus per sexaginta tres annos non inhabitatum. Quia verô tempore recessûs Patrum Provinciæ Bohemiæ, Conventus non fuerat in debitam deductus perfectionem, & Corpus Ecclesiæ steterit sinè fornice, utpote improbetas habens debitam in altitudinem columnas, murique non incrustati fuerint, ideo per protractum in tot annos desertionis tempus ædificium, haud parvam pati debuit ruinam; Quare nec Patres, qui illud dereliquerant, de eodem recuperando sollicitavêre; imò & revocati à Hradistiensibus, redire nolêre. Virulenta autem hæreticorum Soboles, quæ Fratres Minores ex hocce Conventu expulit, etiam per Apostolicum Hungariæ Regnum copiosè disseminata, in tantam prorupit malitiam, quòd pientissimo Imperatori Rudolpho refractaria facta, contra Eundem Duce Stephano Bocskay arma sumpserit, non intermittens Catholicos, ac Religiosos gravi crudelique turbare, & dissipare persecutione. Videntes igitur Fratres Minores Salvatoriani, florentissimam hanc olim Provinciam (quæ in decem divisa Custodias septuaginta tria Religiosa computabat domicilia per mille quingentos, & plures etiam Fratres inhabitata) prioribus hæreticorum, & Turcarum tumultibus ita labefactatam, quòd tunc temporis in quatuor nonnisi consistens Conventibus triginta sex tantummodo numeraret Religiosas Personas, aliis gladiô, & furore hæreticorum, ac Turcarum, vel necatis, vel dispersis; formidabant, nè novis his disturbiis, tam imminutus Salvatoriano-Franciscanus Grex, ex toto intereat; Quare ad salvandas exiguas ejusdem Reliquias varia benevolæ receptionis loca quæsierunt, & nonnulli eorum, ad Moraviam usque se se receperunt. Hos inter dispersos erat memoratu dignus R. P. Ludovicus Angelus, seu de Angelis, vel Angyalos, Hungarus Senex Vir egregius Virtutum dotibus, religiosisque moribus præditus, qui cum Fratre Michaelè à Szilágy-Somlyo Clerico Hungaro, ad Wellehradense Venerabilium Patrum Sacri Cisterciensis Ordinis confugit Monasterium & à Reverendissimo, & Amplissimo Domino Joanne Skardonidis præfati Monasterii Abbate, non tantum benigno susceptus animô, verum etiam, & in propriæ Conscientiæ ob doctrinæ integritatem Directorem ab eodem delectus fuit. Ad hunc Religiosum, Virum, alii miserè dispersi Fratres Spiritualis solatii capiendi causâ Wellehradense accedebant Cœnobium, & à Reverendissimo Domino, cæterisque Religiosis charitativô recipiebantur, fovebanturque affectu.

Nostri PP.
ob tumultus
bellicos
secura quæ-
runt loca.

Cives Hradistien-
ses, sæpius
rogant nos
ut desertum
Cœnobium
reciperent
pro spirituali
populi Christiano-
Catholici con-
solatione, appromittentes,
velle se sustentationi
necessaria promptè
subministrare,
quæ etiam benevolò
præstitere animò.

Prælaudatum Patrem Ludovicum, ejusq; Socios Catholici Cives Hradistien-
ses, sæpius rogando requirebant, atque cum illis frequentius instabat Domin. Jo-
annes Purek Primas Civitatis, ut in eorum Civitate Monasterium, à tot annis
desertum, & vacuum reciperent pro Spirituali populi Christiano-Catholici con-
solatione, appromittentes, velle se sustentationi necessaria promptè subministra-
re, quæ etiam benevolò præstitere animò. Suprà fatô igitur annô 1605. die 19.
Martii Divo Josepho Nutritio JESU Christi, & Sponso intemeratæ semper Vir-
ginis MARIÆ Sacratâ, P. Ludovicus prælibatus cum suis Sociis è Monasterio
Wellehradensi, per Dominum Joannem Purek Primatem, aliósque Cives Catho-
licos

licos (quorum tunc vix 12. fuerunt, aliis hæreticâ Hussiticâ sectâ, Communio- nem utriusque speciei affectante infectis) Hradistium deductis, atque ad capien- dam possessionem Conventus Hradistiensis Annuntiata DEI Genitricis MARIÆ inductus fuit, cui se se adjunctes aliqui Patres, qui è Szkolczeni, & Galgo- cziensi Conventibus exturbati fuerunt, in hocce Hradistiensi Conventu declinan- tes persequentis hæresis faciem, nonnihil conquieverunt.

P. Ludovi-
cus de An-
gyalos oc-
cupat Con-
ventum à
PP. Bohe-
mis deser-
tum.

§. IV.

*Alma Provincia Bohemiæ cedit Conventum Hradistiensem Provincia
Salvatorianæ.*

N. 45. **A** Nnô Dom. 1611. Sub A. R. P. Joanne Váradi 38vô Ministro Salvatoria-
næ Provinciæ. Sopitis tantisper bellorum tumultibus, & compositâ
inter Gloriosissimum Imperatorem Rudolphum, & refractarios pace, Patres Sal-
vatorianæ Provinciæ, qui ad memoratam suprâ instantiam Hradistiensem ingressi
sunt Conventum, eundem Patribus Provinciæ Bohemiæ, ad quos antea pertine-
bat, reddere statuerunt; Contradicentibus autem Civibus Hradistiensibus, ne Pa-
tres Salvatoriani contra voluntatem, consensum, & cessionem Patrum Provin-
ciæ Bohemicæ dictum occuparent, retinerentque Conventum, & ne etiam Ci-
vium Hradistiensium permanentiam Patrum Salvatorianorum affectantium, favor
sperneretur, A. R. P. Joannes Váradi Salvatorianæ Provinciæ tunc Minister, il-
lâsam utrâque partem servandi, aptum adinvenit medium, proposuit, nempe
Patres Provinciæ Bohemiæ, Brunæ, pro celebrando circa initium Mensis Sept.
Capitulo congregatos, personaliter adire, atque Nomine sibi concreditæ Pro-
vinciæ supplicare: quatenus prædictum Hradistiensem Conventum, Provinciæ
SSmi Salvatoris cederent, & incorporarent; ut Fratres mox nominatæ Provin-
ciæ tutum haberent locum, in quem tempore disturbiorum se reciperent, & in
eo Ecclesiasticam reconderent suppellectilem, quod etiam præstitit. Cujus pro-
positâ humiliter instantiæ, omnes Patres Provinciæ Bohemiæ in Definitoriali con-
stituti Discretorio, ultroneè promptè, atque unanimi consensu libenter annue-
runt, & præsentè Eminentissimo Domino Cardinale, ac Episcopo Olomucensi,
Francisco à Dietrichstein, & Præsidente Reverendiss. P. Gabriele Bonaventura
Daumy Commissario Generali harum partium, Conventum Hradistiensem Pro-
vinciæ Salvatorianæ donaverunt, & incorporaverunt, atque donationem, & in-
corporationem confirmando, scripto majori suæ Provinciæ Sigillò munito, pro-
prietarumque manuum subscriptione corroboratò, Salvatorianæ tradiderunt Pro-
vinciæ in forma sequenti:

Nostri PP.
cogitant
Conven-
tum hunc
Bohemis
restituere.

Sed contra-
dicentibus
Civibus,
nostri apud
PP. Bohe-
mos pro
cessione
instant.

Cedunt PP.
Bohemi
Conv. Pro-
vinciæ no-
stræ quod
scripto cõ-
firmant.

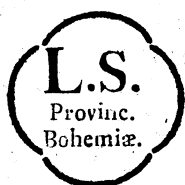
Ad perpetuam rei memoriam.

*Nos Minister Provincialis, Custos, & Diffinitores Ordinis Minorum Regularis
Observantiæ Provinciæ Bohemiæ:*

Notum facimus tenore præsentium significantes, quibus expedit Universis. Quòd in
Nostro Provinciali Capitulo, in Conventu nostro Sancti Bernardini extra Brunam,
per Reverendissimum Patrem P. Gabrielem Bonaventuram Daumium Commissarium ha-
rum partium Generalem, die sextâ Mensis Septembr. hoc 1611. annò legitimè celebrato,
ad nostram venit præsentiam, R. P. Fr. Joannes Varádinus, ejusdem Ordinis de Ob-
servantia, Provinciæ Hungariæ SS. Salvatoris Minister Provincialis, nobisque devotè
exposuit, quòd cum Monasterium nostrum Hradistiense, ad hanc nostram Bohemiæ Pro-
vinciam spectet, & ab initio semper spectaverit, verum ab aliquot jam annis nobis an-
nuentibus, permittentibus, & concedentibus, per Suæ Provinciæ Fratres inhabitatum fu-
erit; rogavit nos instanter debitâ cum reverentiâ, ut Nos dictum Monasterium Hradi-
stiense Suæ Provinciæ concedere, adscribere, & incorporare dignaremur, quatenus secu-

Genuina
transum-
ptio Orig-
nalis litte-
ræ, qua PP.
Provinciæ
Bohemiæ
Conv. Hra-
distiensem
Provinciæ
Salvat. do-
nant, & in-
corporant.

rum, & tutum locum, ad quem bellorum, & periculorum tempore Fratres suos, & Ecclesiastica suæ Provinciæ suppellectilia, ex aliis suis Monasteriis inter Turcas existentibus, transferre, & salvare possit, & valeat. Nos itaque Fraternali charitatis, & dilectionis intuitu, & quia dictorum Confratrum nostrorum in ceterioribus Hungariæ partibus commorantium, manifesta pericula certò nobis constant, piæ eorum petitioni condescendere, & annuere volentes, tenore, & vigore præsentium, præfatum Monasterium nostrum Hradistiense, supra dictis Patribus inhabitandum, & possidendum libenter concedimus, & Autoritate supra dicti Reverendiss. P. Commissarii Generalis, super id nobis specialiter concessa, eorum Provinciæ incorporamus, hac tamen conditione expressâ, ut dicti Patres cæterorum Conventuum nostrorum terminos, quæstuando attingere non præsumant. Non obstantibus in contrarium quibuscunque. In quorum omnium præmissorum fidem, & testimonium, has patentes majori Sigillò Provinciæ nostræ roboratas, & confirmatas, memoratis Provinciæ S. Salvatoris Patribus dedimus, & assignavimus. Datum in Conventu nostro Brunensi, ex Diffinitorio dicti Capituli nostri Provincialis, die nona Mensis Septembris Anno 1611.

Fr. David Hicker Minister Provincialis m. p.
Fr. Alexius Emilius Keck Custos, & Min. præteritus m. p.
Fr. Joannes Scorgius Diffinitor primus m. p.
Fr. Wolfgangus Zoch secundus Diffinitor.
Fr. Wenceslaus Zakefly Guard. Brunensis Diffin. tertius.
Fr. Franciscus Perez Diffinitor quartus.

Confirmamus supra dictam concessionem & donationem, ac Sigillò nostri Officii, & propriæ manus subscriptione corroboramus. Datum Romæ 2. Mensis Junii Anni verò 1625.

(L.S.)
(Ejusd.)

Fr. Benignus à Genua Commissarius Generalis.

§. V.

Authentica Conventûs Hradistiensis à Civitate facta Donatio.

N. 46. **H**abitò præ manibus scriptò, quò Alma Bohemiæ Provincia, omni se se spoliavit prætensionis jure, respectu Conventus Hradistiensis, eum, Provinciæ Salvatorianæ in perpetuum donando, & incorporando, Idem A. R. P. Joannes Váradi, religiosâ cum modestiâ accessit Amplissimum Magistratum Hradistiensem, humilique supplicavit prece, quatenus eundem Conventum Hradistiensem, quem à Patribus Salvatorianis acceptandum, possidendum, ac retinendum suadebant, iisdem authenticâ, legitimâ, ac scriptis mandatâ donatione elargiri dignarentur, quam & obtinuit. Eandem donationem Successores in eadem Senatoria dignitate post annos tredecim rati habentes, motu proprio confirmarunt, & roborarunt, ipsamque confirmationem primævæ donationi adjungentes, utramque, authenticò scriptò in membrana exaratò, cum propriarum manuum subscriptione, & Sigilli majoris appensione extra dederunt tenoris sequentis.

Nos Consul Totusque Senatus Sacræ Cæsareæ Majestatis Civitatis Hradist in Moravia. Notum facimus tenore præsentium, maxime iis, quibus expedit, quod cum annò sexcentesimo vigesimo tertio super miliesimum pridie Idus Julii, fecerimus donationem Conventûs, & Ecclesiæ nostræ Cæsareæ Civitatis Hradist, PP. S. Francisci Provinciæ S. Salvatoris talis tenoris:

Primæ donationis tenor factæ annò Dom. 1623. sub Gregorio XV. Pontif. anno ult.

Nos Consul Totusque Senatus Cæsareæ Civitatis Hradist in Moravia. Notum facimus tenore præsentium, maxime iis, quibus expedit, quod in pleno nostro Senatorum Confessu, personaliter comparuit R. P. Fr. Joannes Váradi Ordinis Minorum de Observantia Provinciæ Hungariæ S. Salvatoris Minister Provincialis, unâ cum R. P. Fr. Michæle de Somlyo Custode, & Guardiano Szakolczeni, nomineque Diffinitorum, & reliquorum totius præfate Provinciæ Fratrum, instanter sollicitaverit,

atque

atque aded ante annos novem petitionem habitam rursus reiteraverit, ut cum ab annis circiter octodecim Patres ejusdem Provinciae, Monasterium Hradistiense, alioquin desolatum, & ab haereticis vastatum rursus subiissent, illudque tanquam inquilini buc- usque inhabitassent, per Nos tandem legitime introductis, hanc collationem litteris pa- tentibus contentam, illis imposterum traderemus. Nos itaque debitò Catholicae Reli- gionis zelò incensi, adeoque pro eorum motivo moti, quòd nempe Monasterium ab antiquo, aliàs Provinciae Bohemicae incorporatum, nunc ab annis circiter duodecim Provinciae Hungariae S. Salvatoris à Capitulo Provinciali esse concessum, adscriptum, atque incorporatum, & audivimus & vidimus, quarum tenor est:

Ferdinand.
II. Imperii
annò 4tò.
ejusdem
Reg. Hung.
an. 5tò. Bo-
hemicae an.
6tò. sub A.
R. P. Joan.
Váradi jam
tertiò ele-
cto in Min.

Ad perpetuam rei memoriam.

Nos Minister Provincialis, Custos, & Diffinitores Ordinis Minorum Regularis Observantiae Provinciae Bohemiae. Notum facimus tenore praesentium &c. ut supra.

Nos igitur iustae eorum petitioni condescendere, & annuere volentes, ed libentius id facimus, quòd luculentius prospicimus, hanc donationem nostram, in melius ruinosi Monasterii commodum, certiusque hujus Civitatis, ejusque Incolarum futurum emolumentum. Quapropter tenore, & vigore praesentium, praefatum Hradistiense no- strum Monasterium à nobis nonnihil restauratum, praedictis Patribus, & Fratribus praesentamus, donamus, & haereditario jure inhabitandum, possidendum, sumptuosius restaurandum & ampliandum cordiciter concedimus, ea tamen conditione, ut Camete- rium templo Monasterii proximum, proque humandis fidelium corporibus admodum necessarium, sub jurisdictione, & arbitrio Catholici Decani nostri perpetuò relinqua- tur. Et ided ubi opus fuerit murò deinceps obducatur nostris sumptibus propriis, est necesse. Non obstantibus in contrarium posteris nostris quibuscunque. Sanctae ta- men futurorum Patrum relinquitur discretioni, ut pro modo, & viribus, quantum necessitas Catholicorum postulabit (quemadmodum bucusque sine ulla obligatione con- suevit fieri) de matris nostrae linguae genuino Confessario, nobis in futurum bene- volè provideatur. In horum fidem, & aeternam rei memoriam hasce patentes Sigillò Civitatis Nostrae majori, memoratis Provinciae Salvatoris Patribus communiri feci- mus. Datum è Consilio nostro Hradistiensi, pridie Idus Julii, Annò Sexcentesimo Vigesimo tertio supra millesimum.

(Locus
Sigilli,)

Albertus Kremer Sacrae Caesareae
Majestatis Judex Hradiscii m. p.
Laurentius Kozelsky m. p.
Martinus Kuratus Consul m. p.
Joannes Czesky m. p.
Georgius Jacobus Piscula m. p.

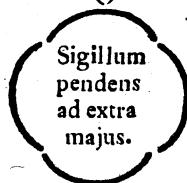
Ego Joannes Sídlo praesentavi m. p.
Joannes Menean m. p.
Martinus Koswitz m. p.
Mathias Franciscus Voscinius
Judex m. p.
Nicolaus Hlaváček m. p.

Nunc autem, cum post nostram donationem praefati Conventus, & Ecclesiae Re- giae Civitatis istius Hradist, dictis Patribus Provinciae S. Salvatoris Reformatorem S. Francisci factam viderimus, conspexerimus, experti fuerimus uberiores fructus, & profectus Spirituales; quos in salutem animarum hujus Civitatis, & totius Di- strictus haecenus fecerunt, & continuò facere non cessant, sed magis de die in diem in Domino proficiant, & Monasterium ruinosum, aliàs suis laboribus, & industriis re- staurant, ita Spirituali consolatione gratulamur, quòd volentes praefatis Patribus gra- tificari, denud motu proprio, & spontè praeteritam nostram donationem dicti Con- ventus, & Ecclesiae Civitatis Nostrae Hradistiensis, praefatis Patribus S. Salvatoris Reformatorem S. Francisci factam tenore praesentium confirmamus, ratificamus, ro- boramus ad perpetuam rei memoriam, non solum hoc, sed & omni aliò meliori modò, formà &c. Non obstantibus in contrarium quibuscunque Posteris nostris. Et hoc ed libentius Nos facere devincimur, cum dicti tates de Confessariis, & Concionatore

assiduo, & perpetuo, qui tempore necessitatis Dominum Decanum sublevare possit, nostræ linguæ geminæ nobis benevolè providere promiserint. In quorum fidem, & æternam rei memoriam, hæc Patentes, & donationem Sigillò Civitatis Nostræ majori, memoratis Provinciæ S. Salvatoris Patribus Reformatis S. Francisci communiri fecimus. Datum è Consilio nostro Hradistiensi, die vigesimâ octavâ Octobris Annô Sexcentesimo trigesimô sexto suprâ millesimum.

Jan Czesly S. M. C. Richtárz w
meste Hradisty m. p.
Joannes Menean Primator m. p.
Joannes Michalinus m. p.
Martinus Kuratus m. p.
Bartholomæus Kalipivo m. p.

Georgius Zabrzesky m. p.
Joannes Ostrawsky m. p.
Joannes Hrunek m. p.
Joannes Unieticzky m. p.
Wenceslaus Malleus m. p.

§. VI.

Urbani VIII, ac Innocentii XII. Conventus Hradistiensis pro nostris facta Confirmatio.

N. 47. **N**E Provincia Salvatoriana cessum à Provincia Bohemiæ, & à Civitate Hradistiensi donatum, ac confirmatum Hradistiensem possideret Conventum, finè Apostolicæ Sedis concessione, & indulto humiliter supplicavit Sanctissimo Domino tunc temporis Ecclesiam feliciter gubernanti Urbano VIII, quatenus de plenitudine potestatis suæ Conventum præfatum memoratæ Provinciæ Salvatorianæ unire, aggregare, & incorporare dignaretur; Sanctissimus autem humilibus precibus benignum tribuendo annutum præstitit id brevi Apostolicò cuius confirmationem à Sanctissimo Domino nostro Innocentio XII. impetravit A. R. P. Sigismundus Vibiëra Minister Provincialis, & utrumque breve ita sonat:

I N N O C E N T I U S PP. XII.

Ad futuram rei memoriam.

Conventus
Hradistiensis
incorporatur
Provincia SS.
Salvatoris.

Aliàs à felicis recordationis Urbano VIII. Prædecessore nostro, ad favorem Provinciæ Sanctissimi Salvatoris in Regno Hungariæ Ordinis Fratrum Minorum S. Francisci de Observantia Reformatum nuncupatorum, emanarunt Litteræ in simili forma Brevis tenoris, qui sequitur, videlicet:

U R B A N U S PP. VIII.

Ad futuram rei memoriam.

EXponi nobis nuper fecerunt dilecti Fratres Ordinis Minorum S. Francisci Reformatum nuncupatorum, Provinciæ S. Salvatoris Regni Hungariæ, quòd ipsi quamdam Domum Regularem, seu Conventum in Oppido Civitate nuncupato de Hradist in Moravia, infra limites Provinciæ Bohemiæ dicti Ordinis existentem à multis annis possident. Verum quia dictus Conventus extra Regnum Hungariæ præfatum existit, Nobis propterea humiliter supplicari fecerunt, ut illum dictæ Provinciæ S. Salvatoris incorporare de benignitate Apostolica dignaremur. Nos igitur dictos Fratres specialibus favoribus, & gratiis prosequi volentes, & eorum singulares personas à quibuscumque excommunicationis, suspensionis, & interdicti, aliisque Ecclesiasticis sententiis, censuris, & pœnis, à jure, vel ab homine quavis occasione, vel causa latis, si quibus quomodolibet innodatae existant, ad

ad effectum præsentium duntaxat consequendum, harum serie absolventes, & absolutas fore censentes, hujusmodi supplicationibus inclinati, Domum Regularem seu Conventum præfatum à dicta Provincia Bohemiæ, Apostolicâ Authoritate tenore præsentium separamus, & dismembramus, ac illum eidem Provinciæ S. Salvatoris incorporamus, subjicimus, & aggregamus. Decernentes præsentis litteras validas, firmas, & efficaces existere, suosque plenarios, & integros effectus sortiri, & obtinere, & ab omnibus, & singulis, ad quos spectat, & pro tempore spectabit, inviolabiliter observari debere, ac irritum & inane, si secus super his à quoquam quavis authoritate, scienter, vel ignoranter contigerit attentari. Non obstantibus Constitutionibus, & Ordinationibus Apostolicis, ac Ordinis, & Provinciarum hujusmodi etiam juramentò, Confirmatione Apostolica, vel alia quavis firmitate roboratis, statutis, ac consuetudinibus, Privilegiis quoque indultis, & litteris Apostolicis in contrarium præmissorum quomodolibet concessis, confirmatis & innovatis. Quibus omnibus, & singulis illorum omnium tenores, præsentibus pro plenè, & sufficienter expressis habentes, illis aliàs in suo robore permansuris, ad præmissorum effectum specialiter, & expresse derogamus, cæterisque contrariis quibuscunque. Datum Romæ apud S. Petrum sub annulo Piscatoris. Die 16. Aprilis MDCXXXVIII. Pontificatûs nostri Annò decimò quintò.

M. A. Maraldus.

Cum autem, sicut Dilecti Filii Minister, Provincialis, Custos, & Diffinitores Provinciæ Sanctissimi Salvatoris præfata, Nobis nuper exponi fecerunt, ipsi præmissa, quo firmitus subsistant, & inviolabilius servantur, Apostolicæ Confirmationis nostræ robore communiri summopere desiderent; Nos specialem ipsis exponentibus gratiam facere volentes, & eorum singulares personas, à quibusvis Excommunicationis, suspensionis, & interdicti, aliisque Ecclesiasticis sententiis, censuris, & pænis à jure, vel ab homine quavis occasione, vel causa latis, siquibus quomodolibet innodatæ existunt, ad effectum præsentium duntaxat consequendum, harum Serie absolventes, & absolutas fore censentes, Supplicationibus eorum Nomine Nobis super hoc humiliter porrectis inclinati, de Venerabilium Fratrum Nostrorum Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalium, negotiis, & Consultationibus Episcoporum, & Regularium præpositorum, qui super præmissis Venerabilem Fratrem nostrum Alderandum Episcopum Ostiensem, ejusdem Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalem Cybo nuncupatum, dicti Ordinis apud Nos, & Sedem Apostolicam Protectorem audierunt, consilio, præinsertas Urbani Prædecessoris litteras, omniâque & singula in eis contenta, & expressa Authoritate Apostolica, tenore præsentium confirmamus, approbamus, & innovamus, illisque inviolabilis Apostolicæ Sedis firmitatis robur adjicimus; Savè tamen semper in præmissis Authoritate Congregationis eorundem Cardinalium. Decernentes easdem præsentis, & præinsertas litteras semper firmas, validas, & efficaces existere, & fore, suosque plenarios, & integros effectus sortiri, & obtinere, ac illis, ad quos spectat, & pro tempore quodocunque spectabit, in omnibus, & per omnia plenissimè suffragari, & ab illis respectivè inviolabiliter, & inconcussè observari; sicque in præmissis per quoscunque Judices Ordinarios, & Delegatos, etiam Causarum Palatii Apostolici Auditores judicari, & definiri debere, ac irritum, & inane, si secus super his à quoquam quavis Authoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari. Non obstantibus Constitutionibus, & Ordinationibus Apostolicis, nec non omnibus, & singulis illis, quæ in præinsertis Urbani Prædecessoris literis concessa sunt, cæterisque contrariis quibuscunque. Datum Romæ apud Sanctam Mariam Majorem sub annulo Piscatoris die 7. Januarii MDCXII. Pontificatûs Nostri Annò primò.

Breve Innocentii XII. PP. confirmativum prioris emanatum Pontificatus an. Imò

J. Cardinalis Albanus.

Sigillum in utroque Originali Hradistii asservato est more solito appressum.

§. VII.

Augustissima nunc felicissimè Regnantis Terrarum nostrarum Principis, & Reginae Clementissima benignissima Confirmatio donationis Civitatis, & ejusdem Confirmationis à piissima memoriæ gloriosissimo Imperatore Leopoldo factæ approbatio, & ratihabitio exhibetur.

N. 48. **O**btentâ itaque à Senatu Hradistiensi donationis Serie jam suprà de verbo ad verbum expressâ, & Successoribus ejusdem Senatûs Congremialibus post annos 13. denuò ratificatâ, ac firmatâ, lapsu temporis cum hoc Ipso donationis scripto pro majoris roboris firmitate recurrerunt Fratres ad Apicem Supremæ Sæcularis Instantiæ, gloriosæ nimirum memoriæ Imperatorem, Regnorum Hungariæ, & Bohemiæ gubernacula feliciter moderantem Leopoldum I. humilimè supplicantes pro gratiosissima dictæ donationis manutenentia, & acquisitæ Conventûs possessionis confirmatione. Annuit petitis Gloriosus Princeps, ac per Diploma Regium in idiomate Bohemico anno 1659. benignissimè emanatum, non solum in eodem verbotenus insertam donationem sæpè dicti Senatûs Hradistiensis, sed & jam captam per plures annos ejusdem Conventus Possessionem dictis Fratribus Salvatorianis suprema Autoritate firmavit, solidavitque.

Emenso posthac sat notabili tempore postquam Gloriosissimi Patris non minus Gloriosus Filius Carolus VI. ante Hispaniarum Monarcha in thronum Imperii, Coronasque utriusque suprafati Regni successisset, motu benevolentiae proprio petiit à Domibus Religiosis, aliisque Sacris Familiis, si quas habuissent à Prædecessoribus collatas gratias, donationes, aut Privilegia, ea sibi in Originali communicari, & transmitti, utique aut de novo confirmanda, aut novis gratiis cumulanda. Obsequentes hisce altissimis mandatis Fratres Hradistienses, Confirmationem Leopoldinam Windobonam miserunt, intereà temporis, antequam res finem optatum fortiretur, Imperator obiit Annò 1740. die 20. Octobris, orbatu hærede masculo, solum Filiam natu majorem Mariam Theresiam Regnorum hæredem relinquens.

Et sicut in decessu supremi Capitis communis plebs turbari, æmulæque potentiae tempora motibus bellicis perturbare assolent, ita turbulentis mentibus in turbido piscandi, nec non Esau Jacob persequendi (cùm rara sit concordia fratrum) occasio offertur, in ejusmodi ergo vicissitudinibus temporum de novo infestati, & non levem perpeffi impulsu Fratres nostri Hradistienses; insimulati namque sinistrè coram intermediis Regii Tribunalis Instantiis sunt, de notabilibus quibusdam excessibus præsertim verò de transgressione sibi deputatorum in colligenda eleemosyna limitum, tum de adinventione novæ Quæstuationis rerum priùs mendicari insolitarum, & quidem in præjudicium non parvum boni publici (ut excogitabatur) vergentibus, ita ut hæc ipsa insinuatio, ad aures etiam jam tunc Dominantis Mariæ Theresiæ pervenerit, ut meritò fratres metuendam haberent, tum gratiæ Leopoldinæ suppressionem, tum Conventûs dicti amissionem & in antiquam possessionem Provinciæ Bohemiæ iteratam translationem.

Ast sapientissima Princeps, velut altera Abigail, Deo sic disponente primæ delationi plenam fidem non adhibens, Capitaneo Districtûs Hradistiensis, eò tum Domino Francisco Zialkovsky, tum Domino Jacobo Ernesto è Comitibus de Liechtenstein Cathedralis Ecclesiæ Olomucensis Infulas gerenti, materna benignitate plenis literis, in delata inquisitionem gratiosè commisit; nec feriârunt Fratres, sed tam ad Officium Districtualis Capitaneatûs, & consequenter ad Brunense Regium Tribunal, tam ad Officium Episcopale literas exculpationis submissè porrexerunt, his actis, & inquisitione, quâ nihil simile, ut prætexabatur, repertum est, peracta, atque Regiæ Majestati porrecta, omnis insimulati criminis absoluti sunt Fratres, & causam hujus Conventûs sollicitè Viennæ agente Domino

minò Georgiò Formandi, novò Regiò Augustissimæ Principis MARIE THERE-
SIÆ Diplomate Regnorum Hungariæ, & Bohemiæ annò primò emanato, in prima
donatione, ac possessione Hradistiensi firmati, & stabiliti sunt. Cujus Diploma-
tis gratiosissimus contextus est, ut sequitur:

**Wir Maria Theresia von Gottes Gnaden zu Hungarn,
Böheimb / Dalmatien / Croatien / und Slavonien Königin / Erzherzogin zu
Estereich Marggräfin zu Mähren Herzogin zu Lützenburg / und in Schlesien /
und Marggräfin zu Lausitz / Vermählte Herzogin zu Lothringen / und
Groß-Herzogin zu Toscana.**

Erkennen öffentlich mit diesem Brief und thuen kund jedermänniglich / daß
der P. Guardianus und gesambtes Convent des Elostes Ordinis S. Fran-
cisci Minorum Strictioris Observantiæ in der Königlichen Stadt Hra-
disch in unserem Erb-Marggrasthumb Mähren allerdemüthigst supplicando einge-
kommen seye / und gebetten habe / Wir gerüheten ihnen die Königliche / Gnad zu
thuen / und den von dem dasigen Magistrat über ihr daselbstiges von denen Luthes-
ranern vormahls ruinirtes / und ad Provinciam Bohemicam gehörig gewestes /
hernachmahls aber davon separirtes / und von der Provinz Sancti Salvatoris in
unserem Erb-Königreich Hungarn in besitz genohmenes auch dahin incorporirtes
Eloster sub dato den vierzehenden Julii sechzehn hundert drey und zwantzig aus-
gefertigt und bereits von Unseres Hochgeehrtisten Herrn Groß-Vatters weyland
Kaisers Leopoldi Kayst. Glorreichsten andenkens unter fünfften Junii sechzehn
hundert / neun und fünffzig allermildest bestättigten Traditions- und respective In-
corporations-brief gleichfals allergnädigst zu Confirmiren. Dessen inhalt von
wort zu wort folgender gestalten laüthet.

My LEOPOLDUS z BOzi milosti Woleny Kzim-
sky Cisarz po wssedy casy Bozmmožitel Kžiše / a Dhersty / Čžesty / Dalmat-
sky / Charwatsky / a Slowansky Arál / Arcy-Anžje Katuszke / Marg-
rabie Morawste Lucenburste / a Slezte / Anžje / Lužice Margrabie.

Sub Alex.
VII. PP. an.
4.º. Reve-
rendiss. P.
Michaële
AngeloBo-
na dies Mi-
nistr Gen.
annò 2dò.
Adm. R.P.
PetroUrba-
novics Mi-
nistr. Prov.
Salv. Prov.

Sznamugem timto Listem nassym / že gsme od V. Bratrži / a celeho
Conventu Alášttera Hradistteho w Margkrabstwi Morawstem na-
ssym dedičným ležiciho / Ordinis Sancti Francisci Minorum Strictioris
Observantiæ Vábožných milých we wssy poniženosti prosenj / abychom taú
mezy nimi Dúchowými / tež Purg-Mistrem a Kaddaú Arálowsteho Mí-
sta nasseho Hradistie / w přičinie tebož Alášttera gestie pod Datum 14 Julii
Sfestsacztisteho dwacateho tržetiho Letha dobrowolnie učinienú Transakcyi /
Separacyi / a oddieleni geho od Provincyi Čžeste / a Pržiwtteleni k Provincyi
SS. Salvatoris w Arálowstwy nassem Dherstem giž přžedessle in Capitulo Pro-
vinciali od tebož Kžádu Generala / tať Geho Swatosti Papeste Urbano VIII.
ratificirowanú / Schwalenau / a tuto Slowo od Slowa wepsanau :

Nos Consul, totusque Senatus Cæsareæ Civita-
tis Hradist in Moravia notum facimus, tenore præsentium, maxime
iis, quibus expedit; quod &c. reliqua ut suprà.

Tolitež milostiwie ratificirowati / Schwalowati / a potworditi ráčili.

Segichžto ponižené / a pokorné Prosbie milostiwie naflonenj / ano y
w tom dofonalé Informirowanj gsaúce / že dotčžena Transakcyi tebož
Alášttera gat nám / a Regalim nassym / tať ani žadnemu ginemu na
pieražce nenj / nibrž tdiž tať tyž ruinirowany / a žborženy Alášter zase k
wyzdwyženj přžinde / gat Miestu nassemu Hradistti a Obywatelum w niem /

taty syce celemu Bragi Zradisttemu t prospiechu / a wzdíelanj Tíaboženstwy slaužiti / a wstahowati se bude.

Ráčili gsme s dobrim aumisllem / nassym gístim wiadomím Raddu nassych milých wierných / a mocy Brálowsku w Cžechách gakožto diedičny Brál Cžeský / a Margkrabie Morawsky nad dotcenu Transakcyi a narownánj we wssém geho znienj / a položenj Milostiwie schwaliti / a potwrditi / a tímto Listem nassým Cysarzským / a Brálowským (Salvo tamen Jure nostro Regio, & Tertii) Schwalowati / a Ratificirowati / potwřzowati ráčime. Čhtice tomu łonečnie aby oni Bratrži / a Convent tehož Blášttera Zradisttého při tom wssém / což taž Transactio, y táto nasse milostiwá Confirmacy w sobie zdržuge / a zawira wždícky stále / a nepromienitedlnie držánj a zachowánj byli nyni y budaucnie.

A protož Zeytnanu Tíassemu Zemstemu tež Raddam při Tribunalu w Margkrabstwy nassém Morawském zřizenim wzlasttie pař Purg-Mistru / a Raddie Místa nasseho Zradisttie / y Zeytnanu Brage Zradisttého / nyneiegssým / y budaucym nassým Mílým Wierným / o tom milostiwie poručime / abyšte giž často psane Bratři / a Convent tehož Blášttera Zradisttého při tom při wssém / což se nadpisúge gmieli / drželi / a neporúšytiedlnie zachowali / žádnich gjm w tom přetážet nečinjce / ani komu ginemu činiti dopáusstiege / a to od uwarowanjm hniemu / a nemilosti Tíassy Cysarske / a Brálowske / a skutečneho, trestánj.

Tomu na Swiedomi Pečet nassý Cysarsku / a Brálowsku wietssý t Listu tomuto přiwiesyti gsme rozkázali / a w niem włastni Ruku podepsati se ráčili. Dano w Larenburku / pateho dne Miesyce Čerwna / Leta Panie Sest náctistého Padesátego demateho / Brálowstwy nassych Ržimského Prwniho / Vherstého Čžtwrteho / a Cžestého Třetihó 2c.

LEOPOLDUS.

Benedictus
XIV. PP.
Annò 3tiò.
Reverendiss.
P. C. A.
jetan. Politi
Min. Gen.

Ann Wir nun nach dem Hier über von gehörigen Orthen eingeholten Gutachtlichen Bericht / und Uns Hierauf beschenen gehorsambsten Vortrag in ihre dießfällige Allerdemuthigste Bitte in Königlichen Gnaden gewilliget.

Sub Adm.
R. P. Gerar.
Pataky Mi-
nist. Prov.
iteratò ele-
cto.

Als haben Wir mit wohlbedachten Muth / guten vorgehabten zeitigen Rath und rechten Wissen sothanen Donations- und respectivè Incorporations Brief Salvo Jure Regio, & cujusunque Tertii, und in so weit erwehntes Convent in deselben Ufu & Possessione ist / auch solcher der jezig-künftigen Landes-Verfassung nicht entgegen stehet / allermildest Confirmiret / und bestattiget. Thuen das auch hiemit wissentlich / und in krafft dieses Briefs als Regirende Königin zu Boheimb / und Marggräfin in Mähren. Meinen / setzen / und wollen / daß gedachtes Franciscaner-Convent obinsirirten Donations- und respectivè Incorporations-Brieffe / auf die von Uns confirmirte weiß-ohne männiglicher hinderung haben / gebrauchen / nnd genießen könne / und möge.

Und gebiethen hierauf allen und jeden unseren nachgesetzten Obrigkeiten / Inwohnern / und Unterthanen / was Würden / Stands / Ambts / oder Weesens die in Unserem Urb / Marg-Graffthumb Mahrn seynd / insonderheit aber Unserem Königlichen Tribunali daselbst hiemit Gnädigst / daß Sie mehr erwehntes Franciscaner Convent beysothanen Donations / und respectivè Incorporations-Brief schützen / und handhaben / darwider selbst nicht thuen / noch das jemand anderen zu thuen Verstaten / als lieb einem jedenseye unsere schwäre Straff / und Ungnab zu vermeiden / das meinen wir ernstlich.

Zu Brkund dieses Briefs / besiglet mit unsern Königlichen anhangenden größern Insiegel. Der geben ist auf unseren Königlichen Schloß zu Pressburg den

Den 14. Monats-tag Septembris nach Christi Unfers lieben Herrn und Seelig-
machers Gnadenreichen Geburt im Siebenzehen Hundert / ein und Vierzig-
sten / unserer Reiche / des Hungarisch und Bohemischen ersten Jahre 2c.

MARIA THERESIA.

§. VIII.

*Refertur Conventûs Restauratio cum nonnullis intercurrentibus Vi-
cissitudinibus.*

N. 49. **P**ostquam Alma Provincia Bohemiæ, Annô videlicet 1611. ut ex Ces-
sionalibus ejusdem Provinciæ Litteris paulò superius relatis, patet Con-
ventum hunc, Provinciæ Nostræ Salvatorianæ cessisset, cœperunt, annô mox se-
quente, Fratres Nostri ruinatum instaurare Conventum, dùmque prius Eccle-
siam, ut infra dicetur, ad debitum deducere conantur Statum, à Conventûs in-
stitutione retardantur, imò bellico tumultu superveniente, simpliciter impedi-
untur.

Nostri Co-
nventum re-
staurare in-
cipiunt.

Annô enim 1618. Bohemi rebelles facti, postquam Arcem Pragensem occu-
passent, & Consiliarios Sacratissimæ Cæsareæ Majestatis per fenestras (Deo tamen
eos illatos servante) ejecissent, atque in infidelitatis societatem, Nobilitatem Mo-
ravicam pertraxissent, tumultibus totam repleverunt Moraviam, ex quo inchoa-
tum Conventûs ædificium interrumpere fuit necesse.

Sed bellico
tumultu
impediun-
tur.

Utque hujus interruptionis causa magis cognoscatur, sequentia de statu hu-
jus Civitatis placet inferere: Annô 1619. die 12. Maji, ducenti huc equites ad-
venêre, Duce quodam Stubenfull nominato, qui mox ad instantiam Civium hæ-
reticorum, Primatem hujus Civitatis D. Albertum Kremer, Virum aliàs justum,
& litteratum, cum medio Senatu Catholico Officiò privavit, in ejusque locum
Fridericum Musik, hominem vafum, & nequam substituit. Hic verò Officiò
potitus, Prædicantem hæreticum Augustinum nomine in Civitatem induxit, at-
que pro hæreticorum exercitio primò Ecclesiam S. Michaëlis in antiqua Urbe-
ausu Sacrilego occupavit.

Hradistium
militēs hæ-
retici adve-
niunt.

Ecclesiam
in antiqua
Urbe occu-
pant.

Occupant
etiam Ec-
clesiam Ci-
vitat. .

His die 18. ejusdem Mensis superveniens quidam Dominus de Kunovics di-
ctus, cum 200. Valachis pedestribus, etiam Templum Civitatis S. Georgii, præ-
fatis hæreticis attribuit; quæ D. Decanus Hradistiensis Venceslaus Kulissek, &
Officiò privatus Primator, videntes sibi parari mala præsentientes, mox ad
ingressum hæreticorum fugâ sibi consuluerunt.

Parochus
Catholicus
Civitate ex-
cedit.

Hæc dum aguntur, orbatam suo Pastore Ecclesiam Civitatis, jamque in
manibus luporum constitutam, videns P. Guardianus Conventûs nostri, Pater
inquam Michaël de Somlyo, ac præsertim metuens, ne hæretici quidquam irre-
verentiæ inferrent Sanctissimo Eucharistiæ Sacramento, religiosò succensus zelò,
repletam hæreticis S. Georgii Ecclesiam intrepidè ingressus, reconditum, sum-
ma cum reverentia levavit Ven. Sacramentum, ac unâ cum Sacris liquoribus,
comitantibus Fratribus, publicè (ipsis hæreticis attonitis, & minimè contradi-
centibus) ad nostri Monasterii transtulit Ecclesiam, in qua deinceps per Fratres
Minores (nullò aliò in tota Civitate existente Sacerdote) Catholicis Civibus, ac
vicino populo, Ecclesiastica Sacramenta administrabantur, per duos annos, donec:

P. Guardia-
nus ex Ec-
clesia ab
hæreticis
occupata
Sanctissimū
ad nostram
transfert
Ecclesiam.

Annô 1620. parta per Cæsareanos ad Pragam solemnî Victoriâ, Eximiò D.
Decanò, & cum eo, D. Primatore Civitatis, per Excellentiss. D. Generalem

Parochus
redit Hra-
distium, &
Ecclesiæ
reſuperan-
tur.

Buquoj, Hradistium reductis, utraque ab hæreticis acciperetur Ecclesia, & Catholicis restitueretur, quò factò, Prædicans sibi non parum metuens, spontè sacrilegè usurpato cēssit honori, ac muliebri assumpto habitu furtivè disparuit. In tanta igitur rerum perturbatione, nulla promovendi ædificii ratio haberi potuit.

Conventus
restauratio
continua-
tur.

Et licet præfata Victoria aliqualem Moraviæ attulerit quietem, minimè tamen durabilem, nam annò 1623. Princeps Transylvaniæ Gabriel Bethlén. cum magna multitudine inquietorum hæreticorum, Cumanorum, Turcarum, & Tartarorum, partes Moraviæ Regno Hungariæ viciniore invadens. cædibus, exustionibus, rapinis omnia complebat, quò tamen, annò 1629. è vivis sublatò, Catholici nonnihil respirare, ac etiam Superiores Conventus hujus, promovendo ædificio sedulè incumbere cœperunt.

Sed paulo
post exuri-
tur, iterum
que restau-
ratur.

Etsi verò, ob rerum inopiam, bellò causatam, lentè admodum progredi poterant, nihilominus spes non exigua fuerat, Conventum tandem ad justam, perfectionem deducendi, sed hanc annò 1646. ortum ex Domini Trumpeta domo incendium, quo Conventus incineratus est, prorsus extinxit, & labores Fratrum nostrorum devoravit, novis igitur opus erat sumptibus, quibus Conventus subsequens annis denuò resurrexit, & scandalis tectus fuit.

Novus à fū-
damentis
inchoatur
Conventus.

Interim hoc ædificiò utpotè minùs stabili, non contenti Fratres, operâ, & industria A. R. P. Ægidii Barilovics, ex Vicario hujus Conventus in Ministrum Provinciale annò 1653. electi, circa finem ejusdem Ministerii nova, prò novo Conventu jacta sunt fundamenta quibus idem A. R. P. annò 1657. in Guardianum hujus Conventus electus, muros ex parte ea, qua nunc porta Conventus existit, superimposuit, & anno 1658. etiam complevit, ut demonstrat Insigne Provinciæ supra eandem portam elaboratum, & annum indicans mox specificatum. Continuatum dein est pro posse per subsequos Superiores ædificium.

Quia verò, extensò aliquantum ædificiò, area Conventus nimium coarctaretur, pro hac amplianda Illustriss. D. Comes Gabriel Serényi, vicinam Conventui partem terræ liberaliter, unâ cum sua Illustrissima Conthorali annò 1659. cēssit, ut ex sequentibus utriusque litteris patere potest.

Litteræ Illustriss. D. Comitis Gabrielis Serényi.

C. Gabriel
Serényi
donat no-
bi partem
terræ pro
area.

*E*Go Comes Gabriel Serényi, de Kis-Serény Dominus in Swetlow, Miloticz, Kunwald, Zlin &c. Sacræ Cæsareæ Regiæque Majestatis Consiliarius, & Marchionatus Moraviæ Supremus Capitaneus. Memoriam commendo tenore præsentium significans, quibus expedit Universis: Quod Ego certis bonis respectibus, rationabilibusque causis ad id moventibus, & inducentibus, Devotionisque zelo, & affectu, quibus erga Sacrum Ordinem Religiosorum Patrum S. Francisci Strict. Observ. hic in suæ Sacræ Cæsareæ Regiæque Majestatis, libera Civitate Hradiscensi existentem sincerè afficior; videns etiam summam eorundem Patrum Cænobii, & fundati loci angustiam, certum spatium Terræ meæ eidem Cænobio, sive Conventui proximè adjacens, & vicinum, tam meo, quàm Successorum meorum universorum nomine, prænotatis Patribus in dicta Civitate Hradiscensi existentibus, modernis videlicet, & futuris jure perpetuo, & irrevocabiliter, nullum ju., nullamque juris, & Dominii proprietatem, in eadem Terræ parte, pro me vel Successoribus meis per amplius reservando, dedi, donavi, & contuli, imò do, dono, & confero, jure præmissis tenendam, possidendam pariter, & habendam. In cujus rei firmitus robur, præsentis meas Donationales, manus propriæ subscriptione, & Sigilli mei munimine roboratas, Eisdem Patribus, futura Eorundem pro cautela duxi dandas, & conferendas. Datum Brunæ die 1. Mensis Martii 1659.

(L.S.)

Comes Gabriel Serényi m. p.

Denationis
confirma-
tio ab Imp.
petitur &
obtinetur.

Quæ Donatio, ab Illustriss. D. Comite Gabriele Serényi facta, ut firmitus robur habeat, petière Patres Conventus Confirmationem ejusdem ab Augustissimo Imperatore Leopoldo, qui intellecto quòd Donatio præfata, Civitati nullò modò præju-

præjudiciosa foret, Regio Diplomate in Archivo hujus Conventus reperibili omnino confirmavit.

Accessit deinde his annò 1731. ab Amplissimo Magistratu Hradistiensi Donatio hortuli cujusdam, nostro jam prius habito, sed valde exiguo, vicini, hac nihilominus ex parte Conventus obligatione ut quottannis sex Missæ Sacrificia, pro publico Civitatis bono per Fratres absolvantur, quæ obligatio à V. Diffinitorio quoque annò præfato Galgoczii die 12. Junii Congregato acceptata, & confirmata est. Tam Litteræ Ampl. Magistratus præfati hortuli cessionales, quam prædictæ Obligationis confirmatio, habetur in Archivo hujus Conventus.

Ampl. Magistratus donat Conventui hortulum.

In hac autem noviter acquisita parte horti extructus est puteus, è lapidibus, item pro æstu declinando, & pro Religiosæ Familiæ diversione, ædificata est domuncula vulgò *Philagoria* dicta, & muri quidam ruinæ proximi restaurati, denique Conventus ipse, tam ad intra, quàm ad dextra debite adornatus, ac necessariis Officinis, & Conservatoriis est instructus.

In parte horti neo-acquisita extruitur fons & Philagoria.

Solius Cellarii apti defectus adhuc fuerat, nam in eo quod infra Conventum ædificatum est, propter aquam ferè continuò stagnantem, Vinum conservari minimè potuit, sed & huic necessitati provisum est annò 1737. comparando unum Cellarium majus extra Civitatem sub pago Marzaticz, in fundo ipsius Civitatis, & hoc quidem cum expressa annuentia Ampl. Magistratus Lib. Regiæque Civitatis Hradistiensis, ejus Facultas in Originali, uti etiam Contractus Domini Syndici Apostolici, cum cellarii Venditore initus, servatur in Archivo hujus Conventus.

Comparatur novum Cellare extra Civitatem.

§. IX.

Brevis Relatio Eorum, quæ Conventus hic tempore belli Borussici Annò 1742. perpeffus sit.

N. 50. **P**ostquam Fridericus III. Borussia Rex, pacis in Europa turbator maximus, iteratò, Reginam Hungariæ bello laceffere cœpisset, & sub specie amicitia Marchionatum Moraviæ intrâisset, occupando Olomucium, & alia quædam Fortalitia, tandem annò 1742. die 5. Februarii ejus miles etiam Hradistium pervenit, & omni prorsus milite, & munitione vacuum reperiens (Commendans enim Civitatis Comes Josephus à Stuebenberg audita ejus fama, unâ cum suis militibus, & omni munitione die 2. Februarii discessit) cum nemo ei resisteret, facile occupavit.

Rex Borussia novum suscitavit bellum.

Hradistium occupat.

Quingenti tantumodò Borussi, Duce Georgio Polster Supremo Vigiliarum Præfeto, huc primò advenère, qui per Civitatem, & in Collegio RR. PP. Societatis Jesu inquarterisati, Conventum nostrum liberum permisere; at cum die 13. ejusdem Mensis, supervenisset alia Legio 500. Sclopetariorum, ex his (nihil proficientibus precibus Patrum nostrorum apud Magistratum, & Officiales Borussicos) 33. Viri ad Conventum quoque nostrum sunt intrusi, ac in ambitu inferiori, in Cella Portarii, antiquo item Refectorio, & Fratris Serarii Cella sunt dislocati. Hi omnes cibo & potu diebus octodecim continuis à Conventu sustentari debebant, præterquam quòd panem ex domo Annonaria accipiebant.

33. Milites Borussi, in Conventu hospitantur.

Post abitum horum alii, & alii succedebant, jam Pedestres, jam Desultorii, subinde plures, quandòque pauciores, sæpè, & Officiales in cellis hospitum Superioribus accomodari debuerunt, ad communem tamen Fratrum refectionem nullus admittebatur. Vice quadam 40. Gregarii in ambitu inferiori, manserunt, altera verò occasione 126. ad hunc Conventum sunt collocati; nemo inficiabitur plurimas Fratres nostros hoc tempore perpeffos fuisse molestias, usque ad diem 10. Mensis Aprilis, hac namque die omnes è tota Civitate, ruinatis, ad portam Kunovicensem pontibus, acceptis secum quibusdam Civitatensibus tormentis (quæ supra memoratus Commendans reliquerat) reliquis fluvio Moravæ immerfis, Olomucium versùs emigrarunt.

Demum jam plures jam pauciores illocantur.

Hungari
Boruffos
insequun-
tur.

Abductos
Hradistio
Cives libe-
rant.

Sed non sine comitiva Hungarorum, ipsa enim die, quâ Boruffus, Hradistio valedixit, Domini Hungari per hanc Civitatem transeuntes, Cremzirium usque eundem insequabantur, atque post Quasiczium ipsum invadentes, licet numero pauci parum proficere valebant, nihilominus Dominum Regium Judicem Hradistiensem Joannem Schwartz, D. Primatem Leopoldum Cserni, & D. Andream Kratochwila Consulem, pluresque Civitatis Senatores, tanquam obides abductos, in libertatem asseruerunt, unum item Tormentum hinc aeductum eripuerunt, eosque usque Olomucium sunt persecuti, imò multiplicati demum, Hungari, Boruffos Silesiam excedere compulerunt, ubi multis velitationibus inter se habitis, plurimis cœsis, sexcentos captivos è Boruffis huc Hradistium die 21. ejusdem Mensis adduxerunt. Eodem annò pax inter Hungariæ Reginam, & Regem Boruffiæ est conclusa, licet non sine magno nostro detrimento.

§. X.

De Ecclesia, Capellis, & Cryptis hujus Conventûs.

Ecclesia
restauratione.

N. 51. **C**essione Conventûs hujatis ab Alma Provincia Bohemiæ, ut sup. jam relatatum est, acceptâ, primò ea, quæ Dei erant Fratres nostri sedulè curabant, quare pro cultu, honorèque Divino ampliando, omnem impendentes conatum, incompletas Ecclesiæ columnas erigere, & fornicem super imponere, Aras, & Ornamenta ejusdem procurare, diligenter cum benevola Benefactorum munificentia, in tantum satagebant, ut brevi Ecclesia suam sortita sit perfectionem. Successivis nihilominus temporibus, longè aliam, quàm priùs habuerit, accepit formam, præsertim ex quinque intra columnas ejusdem Ecclesiæ noviter extructis Capellis.

Capellis ex
parte utra-
que ampli-
ficatur.

Et quidem ex parte Conventûs, Primam Capellam B. V. MARIÆ Gaudiosæ, extrui curavit Annò Dom. 1703. P. D. Adamus Bernardus Antl, Civitatis Hradistienfis Judex Cæsareus, cum Fundatione unius Missæ, singula die annuatim ad intentionem Fundatoris absolvendæ, & Olei, pro lampade in eadem Capella perpetuò conservanda. Alterius ex hac parte Capellæ nempe S. Josephi, quis fuerit Patronus? mihi saltem hætenus non constitit.

Alterum verò Ecclesiæ latus, Cœmeterium nempe respiciens, tribus est adornatum Capellis, nimirum S. Petri de Alcantara, B. V. MARIÆ Dolorosæ, & S. Antonii de Padva. Duæ posteriores, erectæ sunt Annò Dom. 1709. Et quidem Capella B. V. MARIÆ Dolorosæ, expensis Illustriss. Domini Joannis Francisci Skidinski, hujus Conventûs Syndici Apostolici, ejusque Charissimæ Conthoralis Catharinæ Barbaræ Horzeczka, Capella verò S. Antonii, expensis diversorum Clientum ejusdem Sancti.

Ubi advertendum est, quòd binis vicibus, in Consistorio Olomuczensi, repulsam passi sint Patres Hradistienfes, quoad erigendas has Capellas, at cum tertia adhuc vice supplices facti fuissent, sequens favorabile, D. Decano Stanislao Kopinsky directum, accepere responsum.

Facultas
erigendi
Capellas.

Reverende, & Eximie in Christo nobis sincerè dilectæ Domine Decane. Supplicaverunt RR. PP. Franciscani denuò, ut Capellam, seu potius Altare in Ecclesia erigere valeant; cum autem ultra limites suos ad Cœmeterium excedere non velint, sed intra exterarum Columnarum Ecclesiæ manere, igitur censuimus petito eorum esse deferendum, nisi ab ipso aliquid relevantis in contrarium poneretur. Datum Olomucii in Curia Episcopali 22. Februarii, 1709.

Franciscus Julianus Comes Brajda
in Spiritual. Gen. Vic. Totumque
Episcopale Consistorium.

D. Dresner Assessor, & Notarius.

Terti-

Tertiam denique ex latere hoc, Capellam, seu S. Petri de Alcantara, ^{Capella S. Petri de Alcantara Fundator C. Skidinski.} unâ cum Crypta, & Altari, erigi curavit Annô 1715. jam supra relatus Illustriss. D. Joannes Franciscus Skidinski, cum sua devota Conforte, pariter supra nominata, cui lampadem quoque argenteam, cum fundatione Missæ quotidianæ, & olei, pro lumine perpetuò ibidem servando, ac pretiosissimas duas Casulas, unam auro textam, alteram nigri coloris, cum duobus candelabris, & urceolis argenteis superaddidère.

Plures quos sperare ab eis licuit favores, piissima Mors, Benefactoris quidem, an. 1717. die 11. Octobris, Benefactricis verò, an. 1720. die 5. ejusdem Mensis secuta, interrupit, utriusque Ossa in eadem Capella jacent tumulata, animæ verò eorum requiescant in pace. ^{Moritur idem D. C. ejusq. Conthoralis,}

Interim nondum cessatum ab ulteriori Ecclesiæ restoratione: Annô 1716, ^{Extruitur Capella S. Rosalia.} mox post pestem hac in Civitate grassantem Consultiss. D. Bartholomæus Zelntius ære suo erigi curavit Capellam, cum Altari S. Rosaliæ Virginis, & Crypta in loco vicino Ecclesiæ nostræ, in qua recurrente ejus Sanctæ die festiva, singulis annis Missa Solemnis decantari consuevit. Eodem annô pro Fratrum majori commoditate, eleemosynâ Conventûs, erecta est nova Sacristia, cum Choro ^{Item Sacristia.} supra, subtus eam verò Crypta pro Fratribus.

Annô 1721. Fornix Sanctuarii est erectus cum Turricula, in qua duæ quoque Campanæ recenter fusæ collocatæ, major duorum centenariorum, & 39. ^{Sanctuarii fornitur, & nova turricula erigitur.} librarum, minor verò centenarii unius cum libra, & hoc relictis expensis supradictæ Illustriss. D. Catharinæ Barbaræ Skidinskin, jam defunctæ. Eodem quoque annô novum erectum est Altare majus, ex munificentia Illustriss. D. Annæ Franciscæ Horzeczkín Baronissæ de Horka, flor. 1209. constans.

Annô 1733. Erecta est Via S. Crucis. Picturæ Imaginum Patrona fuit Illustriss. D. Violanta de Wart, reliquorum Conventus, & pii Benefactores. Sequenti annô Altare S. Joannis Nep. in loco Sacristiæ vicino est positum, & ex eleemosynis Benefactorum picturis necessariis decoratum.

Denique successivis annis Ecclesia hæc mirum in modum est adornata. Annô nempe 1736. sub Guardianatu P. Antonii Schwab, muri Ecclesiæ pluribus ^{Muri Ecclesiæ ferreamentis fortificantur.} Ancris ferreis contracti, & firmati, Ecclesia ipsa noviter tecta, frontispicium renovatum, porticus Ecclesiæ, à fundamentis major ædificata. Annô 1737. Turri ^{Turris major lamina tegitur.} majori novus pileus ex lamina datus, Patronis Illustrissimis Dominis Sigismundo, & Amando de Petterswaldt. Nova item Altaria, nempe B. V. Mariæ in Capella Antliana dicta, & S. Josephi in Ecclesia erecta. Tertium item in ambitu Conventûs B. V. Mariæ extructum. His A. R. P. Martinus Waczulik an. 1742. novum Suggestum Concionatorium, item R. P. Bartholomæus Marada an. 1751. novum Sepulchrum, ad normam Jerosolymitani, superaddiderunt.

N. 52. Porro Ecclesia hæc consecrata est, unâ cum quibusdam Altaribus ^{Ecclesia consecratur.} mox specificandis, Annô Dom. 1737. per Illustriss. & Reverendiss. D. Nicolaum Stanislavich, Ord. Min. S. Francisci, habentem ad hoc specialem facultatem ab Ordinario, nimirum Wolfigango de Schrattenbach S. R. E. Tituli S. Marcelli Presbytero Cardinali, & Episcopo Olomuczensi, cujus Consecrationis Testimonium hic apponere libet:

Annô Domini 1737. die 6. Mensis Augusti. Ego Fr. Nicolaus Stanislavich, Ord. Min. S. Francisci Regularis Observantiæ EPISCOPUS NICOPOLITANUS, consecravi hanc Ecclesiam, & Altare majus, in Honorem B. V. Mariæ Annunciatæ, & alia minora Octo, nimirum: ex parte Epistolæ, Primum, in Honorem S. Stephani Proto-Martyris. Secundum, In Honorem S. Petri de Alcantara. Tertium, In Honorem B. V. Mariæ Dolorosæ. Quartum, In Honorem S. Antonii de Padua. Ex parte Evangelii. Primum, In Honorem S. Francisci Seraphici. Secundum, In Honorem B. Mariæ Virginis. Tertium, In Honorem S. Josephi. Quartum exterius in Capella, In Honorem S. Rosaliæ Virg. ac in eis Reliquias SS. Illuminati, Theodori, & Desiderii

rii MM. inclusi, & singulis Christi Fidelibus, hodie unum annum, & in die Anniversaria Consecrationis hujusmodi, ipsam visitantibus, quadraginta dies, de vera Indulgentia, in forma Ecclesiæ consueta concessi, atque diem Anniversariam Consecrationis, Dominicam Septimam post Pentecosten assignavi. Hradistii Annô, & die uti suprâ.

(L. S.)

Fr. Nicolaus Episcop. qui suprâ m. p.

Reliquiæ
Sanctorum.

In Ecclesia hac habentur Sacræ Reliquiæ Sanctorum, ac Sanctarum nrô. 7. *Primo*, habetur Particula authentica S. Crucis. *Secundo*, Crus S. Hilariæ Martyris, cum authentico scripto, & revisione Episcopi, & Vicarii Generalis Strigoniensis Pauli Balassa, quod A. R. P. Sigismundus Viebëra Minister Provincialis annô 1705. Româ acquisitum huic Ecclesiæ obtulit. *Tertiô*, Pollex S. Viti Mart. *Quartô*, Ex Ossibus S. Antonii de Padva. *Quintô*, S. Gregorii Thaumaturgi. *Sextô*, Ex Ossibus SS. Mariæ Magdal. & Marthæ. *Septimô*, Ex Ossibus S. Petri Regalati, omnes hæ Reliquiæ authenticæ sunt.

Numerus
Cryptarû.

Cryptæ verò pro sepulturis habentur undecim. *Prima*, Prope Aram majorem, sub Sacristia pro sepultura Patrum, & Fratrum. *2da*. In medio ante cancellos. *3tia*. In medio Corporis Ecclesiæ. *4ta*. Ex parte Epistolæ in Capella S. Petri de Alcant. *5ta*. Ante Aram B. V. Mariæ Dolorosæ. *6ta*. Ante Aram S. Antonii. *7ma*. Sub Choro in eadem parte. *8va*. Ante Aram S. Francisci. *9na*. Ante Aram S. Josephi. *10ma*. In porticu Ecclesiæ. *11ma*. In Capella S. Rosaliæ Zelnitiana cum jure Sepulturæ ejusdem Familiæ. Ex nostris Fratribus hic tumulati sunt circiter 98. Sæculares utriusque Sexûs quàm plurimi, quorum Nomina in libro Conventûs adscripta reperiuntur.

§. XI.

De Studio Litterali, Novitiatu, Erectione Tertii Ordinis, Confraternitatum, & Pannificii.

Primum
Studium
Philosoph.

N. 53. **A** Annô Dom. 1632. in hoc Conventu Studium Philosophicum fuisse sub Lectore P. Nicolao Fritsch, reperitur in libro Confraternitatis Chordigerorum S. P. N. Francisci, quamdiu autem continuatum fuerit, nihil certi habetur, hoc certum est, quòd annô 1650. fuerit Novitiatus, usque ad annum 1668. quò annô institutum fuit Studium Theologicum Morale, seu Casuum Conscientiæ, quò per annum absolutò, continuabatur Novitiatus, usque ad annum 1676 & istò tradi cæpit Philosophia, Lectore P. Andrea Palásti, post hunc P. Petro Orlovics. Iteratò autem annis, 1680, & 1681. Novitii instituebantur, post hos annô 1682, & sequentibus duobus tradebatur Philosophia, Lectore P. Sigismundo Viebëra, qui absolutò Cursu Philosophicò, incepit tradere Theologiam Speculativam, nimirum annô 1685. Verum anno sequenti iteratò Philosophiæ Lector Gyöngyöf-sini factus, Theologiam in hoc Conventu continuandam P. Philippo Bradacs reliquit.

Iteratò Stu-
dium Phil.Studium
Theolog.Conventus
pro Novi-
tatu deter-
minatur.Novitiatus
Galgoczii
transfertur,
sed & hic
cōtinuatur.Studium
Philosoph.

Post hunc Theologiæ Speculativæ Cursum 4. annis absolutum, reassumptus est Novitiatus. Rursus annô 1695. Theologia Speculativa, Lectoribus P. Francisco Svetlovics, & P. Ludovico Kitska tradebatur ad annum 1699. quò, in Capitulo Galgoczii celebrato, consensu totius Diffinitorii, Conventus hic pro Novitiatu partis Slayonicæ determinatus fuit, ut videre est in Actis ejusdem Capituli. Et licet in Capitulo Provinciali, Cremniczii annô 1710. celebrato, decretum fuerit, ut Novitiatus iste ad Conventum Galgocziensem transferatur, quòd etiam executioni mandatum est, quia tamen superveniente sævissima peste, ex Novitiis quàm plurimi Galgoczii extincti essent, ob id in hocce Conventu adhuc continuabatur Novitiatus, usque ad annum 1712. quò tempore, simul habebatur etiam Studium Philosophicum, Lectore P. Maximiliano Rösler, quò absolutò aliud successit, Lectore P. Simone Zasmafil, & hoc, annô 1713. Pruskam translato,

latô, novum inchoatum fuit Lēctore P. Romualdo Pastirzik. Tandem Annô 1716. Nunc pro continuo
vel sequenti, initium sumpsit Studium Theologiæ Speculativæ Lēctoribus P. Pa-
tricio Habrle, & Simone Zasmusil, quod, usque ad hæc tempora continuatur. <sup>habetur
Theologia
Specul.</sup>
cum Studio Sacrorum Canonum.

De Sacro III Ord. S. P. N. Francisci hoc solum in libro ejus reperitur, quod
anno 1703. initium sumpserit, sub quo autem? non extat; nihilominus ad præ-
sens ultra 800, utriusque Sexûs, Statûs etiam Ecclesiastici non paucas, numerat <sup>Erigitur
III. Ord. S.
Francisci.</sup>
Personas.

Confraternitatem Chordigerorum S. P. N. Francisci, erexit R. P. Ambrosius
Podiebradski Custos Provinciæ Aet. annô 1632. die 2. Augusti, cujus etiam Pri-
mus Director fuit. Cui altera quoque Confraternitas nempe S. Josephi accessit, <sup>Congrega-
tiones S.
Franc. & S.
Josephi.</sup>
authoritate Innocentii XI. per A. R. P. Joannem Ziveccki Annô 1679. inchoata,
& mox annô sequenti ab Ordinario confirmata. De Pannificii erectione. Vide
p. 1. Cap. 5. n. 161.

NOMINA SUPERIORUM HUIUS CONVENTUS.

Annô

1605. P. Ludovicus de Angyalos.
1608. P. Petrus de Gyongyös.
1610. P. Mathias Leo.
1616. P. Michael de Somlyo.
1622. P. Casparus Nádas.
1626. P. Franciscus à S. Benedicto.
1629. P. Bernardinus Szakolczenis.
1630. P. Ludovicus Gajari.
1631. P. Mathias Leo.
1632. P. Augustinus à S. Benedicto.
1635. P. Franciscus à S. Benedicto.
1638. P. Mathias Leo.
1640. P. Fulgentius Miticzki.
1641. P. Clemens Szakolczenis.
1644. P. Georgius à S. Cruce.
1646. P. Basilius Dezericzki.
1647. P. Antonius Csalavienis.
1650. P. Fulgentius Miticzki.
1651. P. Ægidius Schemnienis.
1656. P. Tiburtius Hermanienis.
1657. P. Ægidius Barilovics.
1660. P. Thomas Svetkovics.
1662. P. Basilius Dezericzki.
1663. P. Tiburtius Hermanienis.
1665. P. Bernardinus Paulini.
1667. P. Thomas Svetkovics.
1668. P. Joannes Kaderlauff.
1669. P. Benedictus de Andreace.
1672. P. Bernardinus Paulini.
1673. P. Benedictus de Andreace.
1674. P. Bernardinus Paulini.
1677. P. Daniel Wajman.
1678. P. Basilius Dezericzki.
1680. P. Daniel Werkai.
1684. P. Joannes Ziveccki,

* 2687. P. Remigius Hadarz'.
1688. P. Emericus Terchovics.
1689. P. Ambrosius Podiebradski.
1690. P. Laurentius Wislai. *F. Wislai*
1691. P. Remigius Hadarz'.
1694. P. Modestus Krfa.
1696. P. Philippus Bradacs.
1699. P. Vitus Hueber.
1701. P. Franciscus Besselin.
1703. P. Sigismundus Lunda.
1705. P. Franciscus Besselin.
1708. P. Valerianus Kmetovics.
1710. P. Jacobus Hartll.
1711. P. Bartholomæus Rosboril.
1712. P. Philippus Veseli.
1715. P. Christophorus Nekulni.
1718. P. Ambrosius Gastll.
1720. P. Dionysius Wlcsek.
1723. P. Simon Zasmusil.
1725. P. Martinus Waczulik.
1728. P. Valerianus Dedek.
1730. P. Martinus Waczulik.
1731. P. Ludovicus Danicsek.
1732. P. Narcissus Benefs.
1733. P. Matthæus Motzak.
1734. P. Innocentius Gajsler.
1735. P. Antonius Schwab.
1738. P. Martinus Waczulik.
1741. P. Robertus Sklenar.
1744. P. Florentius Wlcsek.
1747. P. Marcus Richter.
1750. P. Bartholomæus Marada.
1753. P. Damascenus Charvath.
1756. P. Cyrillus Machacs.

Qui usque nunc continuat.

L 2

V. CON-

V. C O N V E N T U S C A S S O V I E N S I S A D S A N C T U M A N T O N I U M P A D U A N U M .

§. I.

Descriptio Civitatis Cassoviensis.

N. 54. **C**assovia, in Comitatu Aba-Ujvariensi, Diœcesi pronunc Agriensi, Libe-
Natales Ci-
vitaris Cas-
sovia. rarum, Regiarumque Civitatum una, Superioris Hungariæ Metropolis
est. Pagum olim fuisse, dein, operâ Saxonum, à Geyza II. circâ an. 1142. evo-
catorum Oppidi formam induisse, testantur non pauci Scriptores. Postquàm verò
Rex Bela IV. A. D. 1235. commissô cum Tartaris ad *Sajonem* fluvium infelicitè
Ex Pago sit
Oppidum,
deinde Ci-
vitas Regla. præliô, Cassoviam fugitivus devenisset, & ab Oppidanis, humanitate condigna ac-
ceptus fuisset, in remunerationis vicem, pacatâ postmodum Hungariâ, Cassoviam,
Civitatem omnino immunem, atque Regiam esse voluit, utque amplificaretur,
edixit. Murô circumdari cœpit An. 1290, sub Rege Ladislao IV. perque inter

Ejus Muni-
mina. valla temporis, Mœnibus, ac Vallis, diversisque Munimentis in tantum est soli-
data, ut præcipuum contra hostes in Hungaria Superiori censeretur Præsidium.

Situs hujus Metropolis exterior non inamœnus. Hernadus amnis Civitatem
ab ortu alluit, quàm ultra nemorosi, vitiferique colles aspectu jucundam reddunt.
Calvaria. A meridie patentes conspiciuntur agri, qui ab occasu in colles procurrunt. Unus
horum patientis in carne Dei Theatrum (*Calvariam* dicimus) sustinet, quod an.
1737. inchoatum, coadjuvantibus piorum, quàm maximè Civitatis Munificiæ lar-
gitionibus, RR. PP. Soc. Jesu industria, duplici Ecclesiâ, unâ alteri incumbente,
elegantique per latera gyro extulit, ac demum annô 1758. perfecit. Alter col-
lis nonnihil editior, & ad Boream recedens, gloriatur Sacellô, quod D. Virg. Ro-
Capella S.
Rosaliæ. saliæ honori, Civium pietas An. 1710. grassante pestifera lue dedicavit, quò bis
annuatim, nempe Ascendentis Domini festivitate, & Dominicâ infra octiduum fe-
sti S. Rosaliæ, Votiva cum populi frequentia, ducitur Processio. Uterque hic
Sacer locus ab Eremiticis incolitur.

A Septentrione Montes mediotenus vitiferos habet, inter quos medius de-
currit amnis *Csermelus* dictus, & Civitatem perlabitur, magno Civium commodo,
uti & Domicilii nostri, quòd subteraneò canali An. 1718. paratô traductas è stil-
licidiis aquas recipiat eisque meditullium liberet. Amplis olim ornabatur Subur-
biis hæc Civitas, modo ab eis vix quidquam laudis repetit, nisi quod ad austrum
Suburbia. *Hospitale* seu egentium receptaculum, contiguamque Ædiculam SS. Trinitati Sa-
cram, uti & vicinam Sacellani ibidem degentis domum protegat, & vitæ mediis
provideat.

Interior Ur-
bis facies. Interior Urbis facies ad Majestatem composita est. Platea una amplissima, à
Septentrione ad Meridiem extenta Urbem inchoat, & terminat, minores pla-
teæ ad Occiduum, Orientemque Solem se recipiunt. In illa ampliore, à porta
meridionali, seu inferiore incipiendo, primò visitur satis amplum pro præsidia-
rio milite erectum ædificium (ad Portam quoque superiorem est alterum) non-
longè ab illo stat vetusta Ædicula D. Michaëli Archangelo Sacra, forsitan dum
Ecclesia S.
Michaëlis
Archang. adhuc Cassovia Pagus foret erecta. Calente hostilitate Lutheranorum usibus ser-
viebat, dein per annos plurimos ferè deserta manebat, pro qua, cùm circa an-
num 1747. Lutherani Aulam Viennensem multum fatigassent, occasionem Ampl.
Magistratui dedere prædictam repurgandi Ædiculam, ac simul constituendi, ut
duo hebdomadatim, feriâ nimirum tertiâ, & quintâ absolvantur in eadem Missæ
Sacrificia, sicque spes omnis hæreticis præcidatur eam pro usu suo habendi. Ope-
rantur

rantur ad Aram dictis feriis Fratres Minores à 18. Mensis Aprilis Anni 1748. usque nunc.

Supra hanc vicina extat Parochialis Basilica, D. Elisabethæ veteris Hungaræ pietatis monumentum augustissimum. Cujus sive interior, sive exterior structura, & magnificentia spectetur, facile cum Stephaneo, quod Viennæ Austria princeps est, templo, in contentionem venire potest. Elisabetham Caroli I. Conjugem, Ludovici I. Hung. Regis Matrem prima celeberrimæ hujus fabricæ circa an. 1324. jecisse fundamenta verisimilior est opinio, ad coronidem verò perductum opus sub Rege Mathia Corvino, qui annò 1468, Senatui Cassoviensi imposuit, ut Regibus offerri solita munera, per secuturos quinque annos, ad continuandam Elisabethinam applicent fabricam, quod cum factum fuisset debitam tandem accepit perfectionem. Basilicam hanc in Sacris curat Parochus titulo Canonici, & jurisdictione Vice-Archidiaconi de more decoratus. E duobus Capellanis, unus nationi Hungaræ ab immemorabili tempore, Slavicæ alter non nisi ab anno 1756. ministrat Sacra. Prædicabatur hic prius Verbum Dei linguâ solum Hungarica Dominicis Festivisque diebus, jam à 1. Februarii anni modò expressi etiam Slavicâ.

Basilica D. Elisabethæ.

Sequitur deinde forum Civitatis, fornicibus minoribus, ædiculis quoque variis, opificibus accomodis excultum. Tractum eundem occupabat olim Curia in quam Senatores Urbis conveniebant, situ, & structura nobilis, quæ cum lapsu temporis neglecta; ruinam per se minaretur, disjecta est an. 1756.

Forum Civitatis.

Præter hæc, & principalem Præsidii stationem, arte & pretio sumptuosus non longè à foro stat Colossus Marianus cui extruendo primus lapis soppositus est annò 1720. nitor ejus nonnihil obscuratus, restitutus est annò 1757. singulari industriâ D. Ferdinandi à Flachenfeldt Rectorum Superiore in Hungaria Cursum Primarii Magistri. Minister quidam Calvinianus An. 1723. infame scriptum pedi Statuæ affixit, deprehensus perpetuum exilium ferre jussus est.

Colossus Marianus.

Sunt Cassoviæ Religiosorum etiam Ordinum 4. Domicilia. Vetustate reliquis excellit *Cenobium Ord. Prædicatorum* à Sancto ut fertur Hyacintho, has in partes è Polonis delato constructum. Peramplum istud olim fuisse rudera loquuntur, nunc etfi Ecclesia magnificè satis restaurata, Domicilium tamen Religiosorum (quod quatuor tantum Personæ incolunt) satis exiguum. Jacta quidem sunt an. 1754. pro novo fundamenta, quæ tamen vix à terra levata, munificentiam Patronorum usque nunc expectant.

Conventus PP. Prædicatorum.

Alterum est *Collegium Academicum Societ. JESU*. Initia hujus referuntur ad annum 1654. ex insigni Cleri Hungariæ beneficentiâ, ac Ferdinandi III. pietate. Universitatem bonarum artium adjecit Benedictus Kisdi Episcopus Agriensis an. 1657. Typographiam verò liberalitas Szent-Ivanyiana. Templum suum binis eisque elegantibus turribus stipatum, hæc Societas, in acceptis refert Sophiaæ Bathori, Georgii Rakóczi hoc Nomine II. Transylv. Principis olim Consorti.

Collegium Soc. JESU.

Tertium Domicilium est Fratrum Minorum de Strict. Observ. de quo uberius infra agetur. Quartum denique Sancti-Monialium à D. Ursula nominatarum, ab anno 1697. suam repetens originem, quod ruinæ ferè proximum, ad meliorem, & solidiorem normam, à cornu, secus quod à majori platea ad ipsarum iter Templum, funditus erigere cœpit An. 1758. Mense Aprili Illustriss. Comitissa Anna, nata Károlyi, Pauli Szapári relicta Vidua, quæ non diu post nuptias soluta à lege Viri, consortio quoque Aulæ Paternæ se subducens, isthuc immigravit annò 1756. die 7. Februarii, inceptum, comite vita, Superisque faventibus prosecutura.

Claustrium Sancti-Monialium.

His adnumerari possunt Seminarium Cleri junioris, & Convictus Nobilium nostro Conventui vicinus, præsent utrique RR. PP. Societ. JESU. Denique Inclyta Cameralis Administratio, Scepusiensis dicta, eo quod primum in Arce Scepusiensi annò nempe 1557. sit instituta; paulò post huc translata est; cui Officiò

Seminarium & Convictus.

Camera
Scepusien.

Administratoris præest actu Excell. Comes Antonius è Comitibus Csáki, Intimus
Sux Regiæ Majestatis Consiliarius.

Zelus Ma-
gistratus
Cassovien.

Tandem ad commendationem Urbis facit, quodd licet magna Civium pars
Lutherum, minor Calvinum sequatur, nemo tamen ex his vel ad infima Civi-
tatis servitia applicetur, Senatus totus, tam interior, quam exterior Catholi-
cus, & tam ferventis in negotio Fidei Catholicæ zeli, ut cum videret in decem,
& septem pagis, quorum possessione ab antiquo Civitas gaudet, paucos Catholi-
cos, numerosissimos vero esse A catholicos, petito è Collegio Soc. JESU pro fa-
ciendis Missionibus Patre, intra quinque annorum spatium, inchoative nempe ab
anno 1749. usque ad 1754. omnes ad gremium Matris Ecclesiæ traduxerit, ita
ut nunc ne vestigia quidem Hæresis in pagis illis videantur. Longè plura sunt
quæ in Urbis hujus commendationem referri possent, sed brevitati studendo, ad
Scopum præfixum, Conventus nempe Nostri Cassoviensis descriptionem propero.

§. II.

*Exhibet Conventus Fratrum Minorum Veterem, & Modernum
Statum.* 1402 (Mon. Val. t. 4. p. 423.)

Jam olim
fuere FF.
Minor. Caf-
sovia.

N. 55. Fuisse in hac Metropoli Fratres Ordinis Min. ante An. 1556. docet Fer-
rarius Ord. Præd. Topographus, de Conventu RR. PP. Dominicanor-
um Cassoviensium scribens. Verba ejus sunt: *Ob incendium fortuito exortum Urbs
tota cum Majori Templo; ipsum nostram; & Franciscanorum Cœnobia conflagrarunt:
aliàsque Bellorum, ac Religionis perturbationes, denique desertum est à nostris homini-
bus.* Ita Vet. & Nov. Cassovia fol. mihi 81. Incendium illud Urbem An. 1556.
funestavit. Franciscani autem, quorum meminit, indubiè fuere Conventuales.
His erexit Cassoviæ Cœnobium Inclyta Familia Perényiana circa An. 1450. ut
computat Provinciæ nostræ Historicus P. Christoph. Agricola. Quo autem tem-
pore, quàmve ob causam hinc migraverint, parum compertum est; id certis-
simum, eorundem excessum ante Annò 1600. contigisse. Interim Navis Eccle-
siæ pro Armamentario erat, Conventus autem pars, Artilleriæ Præfecti, & alio-
rum id genus Officialium incolatui cessit. Ita Sacris succedere profana, do-
minante scilicet Hæresi, juxta ac perduellione. Nec alios produnt monumenta
Cassoviæ Religiosos sub initium prioris Sæculi, vel Sacros Curiones, quàm Soc. J.
Patres; ex his primum An. 1601. à Societatis Præsede submissi Cassoviam duo, ut-
potè Petrus Pazmány, magnus ille Catholicæ Religionis in Hungaria Vindex, &
Jacobus Némethi, qui tamen paulo post exesse debebant. Succedere alii Annò
1604. qui & V. Capitulum Agriense, Agriæ Turcicum jugum ferente, exula-
bat Cassoviæ; sed & hos ejecit hæreticus, & Regi infidelis furor; nec subinde
reversi, fixam accepere Patres Sedem prius, quàm An. 1640. Sed & post hunc
bis amandati, brevi revererunt.

Introdu-
cuntur Pa-
tres Strict.
Observ.

N. 56. Tandem An. 1650 sub Innocentio X. Pontif. Ferdinando III. Imp.
& Hung- Rege; Benedicto Kisdi Agriensium Præsule, Michaeli Szegeði Pro-
vinciæ Ministro; dum Jaszoviâ (Oppidum est ter mille passibus ab hac Metro-
poli distans Præpositurâ S. Ord. Præmonstratensium, olim suis diu orbâ; jam ad
magnificentiam ab An. 1747. instaurari cœptâ insigne) Cassoviam Sacerdotum,
Agriensium V. Collegium reintduceretur; Scholis item S. J. daretur initium hac
in Urbe; Patres quoque Ord. Minor. Strict. Observ. sub initium Mensis Junii,
Operâ Regni Palatini Pauli Pálffy, in hancce desolatam Domum sunt illocati.
Id præter Provinciæ Urbarium docent Palffyana Litteræ etiam num asservatæ,
ad Ministrum Provinciale Patriâ linguâ An. 1651. die 29. Jan. datæ, significan-
tes a se obtentum esse Clem. Principis Ferdinandi Mandatum, quò imponitur In-
clyt. Camera Scepus. pendenda hebdomadatim PP. Franciscanis Cassov. certa,
Eleëmofyna. Literæ Ferdinandæ tales sunt:

FER-

FERDINANDUS III. &c. &c.

Magnifici, & Egregii Fideles Nobis. Posteaquam certa relatione informemur, Relig. FF. Franciscanos in Civitatem nostram Cassoviensem introductos, notabili animarum fructu, Concionibus, & bonæ vitæ exemplō, gregem Dominicum propagare, ipsosque Acatolicos, ad amplexum Religionis Catholicæ allicere; illud tamen flagrans ipsorum studium eò nonnihil impediri, quod condignæ virtus provisione destituatur. Quapropter Fidelitatibus vestris clementer, & serio committimus, eam primo quoque penes Administrationem proventuum Nostrorum in partibus Regni Superioribus facere velitis, & debeatis Ordinationem, ut memoratis Fratribus pro commodiori sui sustentatione, hebdomadatim sesqui-alter florenus Hung. ex Proventibus nostris Eleëmossynæ loco infallibiliter pendatur, & administretur; qua in re Vos secus facere nolumus. Et in reliquo &c. Datum in Civitate nostra Viennæ die 13. Jan. An. 1651.

Dum nostri primū in hunc devastatum Conventum inferrent pedem, eum occupavere Tractum, qui à Cella vinaria, & Dispensa cum subsequis septem, Cubiculis supernè, & nonnullis infernè, providentiâ speciali adhuc tum extantibus, per aream tenditur, & reliquo ædificio humilior est. Hunc antiquissimum esse, præter literalia Instrumenta, docet norma fenestræ, quæ Cubiculo Dispensæ proximo lucem præbet. Solare item Horologium in medio Tractûs delineatum, quod in mappa Annum 1597. præsefert. Divinandum porro est, quid velit lapis, juxta illud muro insertus, cui præter aliquot characteres Annus taliter appositus est 1707.

At non benè convenit Religiosos inter, & munitionis bellicæ Præfectos; horum siquidem familia, illorum limites trans, & regrederetur passim, turbando nonnihil claustralem solitudinem, devotæque exercitia, sed & aliis injuriis exasperando Fratres. Ut his nostri modum ponerent offendiculis, januam qua accessus patebat, præstruxerunt, & Ambitum, qui secundum Convictum, ad majorem plateam tendit, & jam per Majestatem promittebatur, occuparunt. Isthic non recondebatur aliud; quam vascula aliquot inania, pauci asseres, & quædam Tormentorum substacula &c. quod testantur Literæ V. Capituli Agriensis, à P. Guardiano An. 1666. nostra pro cautela petitæ.

N. 57. Adversum nos Majestatem Regiam armare nitebatur Officialium nomen, ausum hunc minus candidè exaggerando coram Bellico Consilio; verum datus justæ Religiosorum excusationi, rationique locus. Magnis demum agentibus Patronis, intervenientibusque humilibus apud Regem precibus P. Chrysostomi Gyöngyössi Conventus Guardiani, Armamentarii Curatores sua efferre jussit Leopoldus I. an. 1668. die 13. Maji pristinum hujus Domûs fundum, quantum quantus erat, nobis in scribendo. Dies erat Mensis Octob. 15ta, qua semotis impedimentis Regiæ satisfactum jussioni. Subjicio Diploma confirmatorium, & collationale.

Nos LEOPOLDUS Dei Gratia Electus Romano-

rum Imperator semper Augustus, &c. *per P. Chrysostomum Gyöngyössi Guardianem*

Memoriæ commendamus tenore præsentium significantes, quibus expedit Universis. Quod cum à Divis quondam Hungariæ Regibus Prædecessoribus nostris gloriosissimæ reminiscentiæ, pietate ac zelō Dei flagrantibus, non minorem in augmentanda, & ornanda, quam conservanda Religione Catholica, fundandis item Ecclesiis, aliisque piis locis, & ad DEI Omnipotentis celebrandas laudes erigendis, atque confirmandis factam esse videamus diligentiam, Nos quoque laudabilibus eorum insistere volentes vestigiis, tum ex pio, & peculiari Nostro erga Religiosos Fratres Ordinis S. Francisci Strictioris Ubervantiæ Provinciæ Hungariæ Sanctissimi Salvatoris affectu, quo eos, velut de Præfata Ecclesia Dei, & Religione Catholica bene meritos, & Sanctitatis laude ubique com-

mendatissimos jugiter complectimur, tum verò desiderio ac zelò honoris DEI, & Religio-
nis in hoc Regno nostro Hungariæ promovendæ, præsertim in Superioribus ejusdem Re-
gni partibus, ubi præ cæteris avitam fidem labefactatam esse advertimus. Paternè de-
nique cupientes mediò dictorum quoque Patrum Franciscanorum Spiritualibus earundem
partium commodis, ac necessitatibus subveniri, totum Monasterium in Libera ac Regia
Civitate nostra Cassoviensi, Comitatuque Aba-Ujvariensi existens habitum, aliàs olim ab
antiquissima Familia Perényiana pro memorato Ordine Seraphico fundatum, jam verò po-
tiori ex parte dirutum & collapsum, quod videlicet iidem Religiosi Fratres antelata
Provincia Hungariæ Sanctissimi Salvatoris, ex benigna prædefunctæ Sacræ Cæsareæ Re-
giæ Majestatis, Domini Genitoris, ac Prædecessoris nostri desideratissimi felicitis recor-
dationis, collatione etiamnum, nemine prorsus contradicente, tenere, possidere, inhabi-
tareque perhibentur, unà cum Templo Sancto Antonio de Padua dicato, & consecrato,
ejusdemque Sanctuario, Sacristia, Turri, Capella, habitaculis, & Areolis, omnibus
denique attinentiis ipsis Religiosis Fratribus, Successoribusque eorundem Universis, ad
inhabitandum, ibidemque DEO jugiter famulando ac devotè, ac Instituto suo, Regu-
lisque satisfaciendum, reincorporando illud toties dictæ Provincia Sanctissimi Salvatoris,
Autoritate Jurispatronatûs nostri Regii, quod generaliter in conferendis universis præ-
censiti Regni nostri Hungariæ Ecclesiis, & Beneficiis instar prærepetitorum Prædecesso-
rum nostrorum beatæ memoriæ, optimo jure habere, & exercere dignoscimur, denuò da-
mus, conferimus, per manusque tradimus, & assignamus, realiter, & cum effectu, be-
nignamque per hoc Prætitulati quondam Domini Genitoris nostri, ipsis factam collatio-
nem, acceptamus, firmam habemus, ac in perpetuum duraturam confirmamus, & Di-
plomate hocce nostro roboramus, ac ut illud ipsum tam tempore felicitis nostræ Guberna-
tionis, & Regiminis, quam etiam Successorum nostrorum, legitimorum scilicet Regum
Hungariæ ab omnibus, & singulis, quorum interest, vel intererit, ratum, firmum, &
validum habeatur, clementer volumus, decernimusque, & statuimus. In quorum fidem,
& firmamentum, præsentēs Literas nostras Privilegiales, secreto Sigillò nostrò, quò ut
Rex Hungariæ utimur, impendenti communitas, dandas duximus, & concedendas. Da-
tum per manus Fidelis nostri Nobis dilecti, Reverendi Francisci Szegedi Episcopi Ec-
clesiæ Vacziensis, Consilarii nostri, ac Aulae Nostræ, per sæpe fatum Regnum nostrum
Hungariæ Cancellarii, in Castro Nostro Laxemburg die decima tertia Mensis Maji Annò
Domini Millesimò sexcentesimo sexagesimò octavò. Hungariæ, & reliquorum decimò ter-
tiò. Bohemiæ verò Annò duodecimò.

Franciscus Szegedy 71
Episc. Váciensis
Stephanus Orbani 5

LEOPOLDUS m. p.

Conventus
instituitur.

N. 58. Domicilium hoc Conventibus adnumeratum est Annò 1668. Proto-
Guardianum agente P. Francisco Joanne Szegedi. Habitaculorum porro pauci-
tas, sed & rimas agentes muri adurgebant Conventûs exædificationem. Illi ma-
num primam, sed & supremam imposuit P. Ambrosius Ivankovics, & meliori
formæ, quantum temporum, locique angustia, Piorum item suppetiæ admise-
runt, restituit. Tractus, qui Convictui adhæret Annò 1671. qui Templo, An.
1676. qui Occidentem respicit, An. 1674. qui Orientem An. 1675. surrexit.
Inferiores quidem Ambitus eleganter ampli: at superiores angustia, tenebris,
fibulis ferreis, angulis item, & diverticulis deformes, munificam pro restaura-
tione manum flagitant. Externa facies vix Religiosam Domum indicat.

Refectori-
um.

Refectorium An. 1676. constructum esse, præter Rationum libros, Porta-
ejusdem perhibet. Tunc superædificatum est, & amplum illud Cubiculum, de
quo multa erat opinio, ex depictis Tabulis parietem circa scamna obtegentibus,
formata, Refectionis locum quondam fuisse. Aliter se res prodidit. Nam vacu-
um multò tempore, subinde arboreis fructibus; nunquam grano servando fuit
applicatum. Invalescente dein, utpote An. 1710. Peste; & Capitulo Provinciali
Cremniczii celebratò determinante, ut una principalis Infirmaria Hradistii, altera
Cassoviæ erigatur, pro infirmorum commoditate instructum fuit, eosque excepit,
usque

usque dum hodierna Infirmaria successisset. Post hæc vel Sartoris Officinâ, Schola vel Granarium fuerat. Denique An. 1755. PP. Lectorum solertiâ, indultoque majoris superioris in scholam Theologicam mutatum est, servitque tam hyberno, quam æstivo tempore tractandis studiis. Tabulæ Sanctorum Iconibus depictæ ex Refectorio An. 1705. sublâtæ fuisse videntur, postea hic applicatæ. Ambitus, quem Infirmaria, & Sacellum inchoat Fabrorum plateam versus, An. 1722. Authorem habuit P. Michaëlem Mora. Navarunt tamen, & reliqui Superiores operam in eo consummando, & cum ruinam minaretur, solidando.

Recedit à patentibus Ambitibus unus perangustus, in, & exteriori Sacristiâ innixus. Lectorum hic incolatus. Priores duæ Cellæ Conditozem habuisse videntur illum, quem & Conventus ad hodiernam formam reparatus. Posterior cum contigua Bibliotheca (quæ præter reliquam supellectilem vastissimis novem Tomis S. Scripturam septem linguis exaratam comprehendentibus, prius Varadinensi Residentiæ donatis, illinc An. 1713. huc apportatis ornatur) Promotore P. Michaële Spányi An. 1730. extructa; à subsequis autem Superioribus necessariò apparatu instructa est. Porro Cellæ, quæ Fratres vel degentes, vel Hospites excipiunt, quadraginta quinque sunt; nullus in his splendor, in plerisque ruinæ metus. Sacræ Eleëmolinæ conditoria, uti & Area sunt minus ampla.

N. 59. In Conventûs, ubi quadrum est, medio, Fons, lapidibus sectis expositus, aquam propinat suberrimam, quam ab An. 1718. canali subteraneo etiam Coquinæ administrabat, jam bajulos requirit. Hunc incingit Hortulus, per 4. areolas Buxô (videre est quasdam humilioris arboris æmulas) confitus, florum, dum excolitur ferax. Alius Sanctuarii postremæ parti, & Refectorii fenestris oppositus, paulò amplior Hortus est, qui pauca olera, & nonnullos fructus profert; animi causâ divertentibus umbram commodat; olim autem meditandi dabat materiam. Etenim Muri ejus intrinsecus ad antiquorum Statutorum præscriptum, S. Evang. textibus; Mysteriis Vitæ S. P. Francisci; N. Ordinis Sanctorum Imaginibus depicti fuere; oblitterata jam omnia, præterquam quod Sanctuarii extimæ partes, huc egressæ, plures ejusmodi Sacras figuras adhuc ostendant, testè videlicet à rasura defensas. Fertur hic compositam fuisse pro Missæ Sacrificio Aram, gratiâ Fratrum, qui An. 1710. peste infecti suum inibi habuere Valetudinarium, nonnullis ad exteriorem Hortum se recipientibus. Eo annò mortui universim quatuordecim; horum septem fuere SS. Theol. Studiosi. Tumulum, plerisque præbuit angulus ille, in quo Sanctuarium inter, & Horti cincturam Domuncula est, floribus reponendis extructa. Quidam humati in suburbano colliculo, qui Molendinum inter, & Hortum RR. PP. S. J. eminet.

N. 60. Majorem habet Conventus Hortum extra Urbem prope viam Eperjensensem, qui pio ex Legato Perill. ac Gen. Domini Sigismundi Hollo Senioris, I. Camerae Scepul. Consiliarii, eidem obtigit. Possedit ante Illustriss. Georgius Barsony Agr. Episcopus, utpote venditum à prælaudato D. Consiliario; rediit tamen reemptione ad pristinum Dominum, qui quoniam V. Capitulo Agriensi non nihil pecuniæ debebat, idcirco Hortus à Capitulo apprehensus est. Expunctò per Syndicum Apost. debito, cessit tandem Conventui An. 1699. Ne verò ejus amplitudo pauperi nostro Instituto officeret, dimidium alieno juri traditum est.

N. 61. Floret hic Studium ab An. 1663. quò, estò Residentia esset, Philosophia dictabatur. Speculativæ Theologiæ factum initium An. 1665. ejus tamen cursus interpolabat, quandoque Philosophicò Studiò interjectò; nonnunquam silentiò. Legitur An. 1686. Specul. Theologiæ unicus Lector. An. autem 1693. & sequente cum Theologicis, & Philosophica tractabantur. Subinde, utpote An. 1711. Speculativo Studio Morale accessit, hujus Lectore P. Gerardò Pataki, suas in parva (ut vocant) *Cenapa* Prælectiones faciente. Studium hoc, Generale secundæ Classis nominatum est Romæ An. 1688. die 17. Junii. Authoritate Diffinitorii Generalis, reipsa verò illam Prærogativam accepit An. 1689. à Pro-

vincia taliter ipsum titulante. E Lectoribus unus annis aliquot Regulæ Decla-
ratoris munere fungebatur. Ad gloriam studii hujus facit quod inter Modera-
tores ejus legatur Ambrosius Flavii à Gyöngyösinò, qui, ut Salvatorianus, Theo-
logiæ Romæ operam dedit, eamque ibidem an. 1691. defendit. Asservatur The-
sis ejus, memoriæ gratiâ. Fuit & P. Vitus Huber Cassoviæ Studens, & Docens,
qui postea Regulæ expositionem typis edidit.

Nec interrumpere Cursum suum Tractatus Theologici ab an. 1689. præter-
quam an. 1704. quò deprehenduntur Testimoniales (*Passuales*) Literæ die 3. Jan.
PP. Lectoribus, & Discipulis datæ ab Urbis Præfectis, quibus referunt ob inju-
rias temporis rerumque penuriam eos Cassoviâ aliorum migrare; ac sequente an-
nò revererant. Cum autem pro Conventu in vicinia corrogata Eleëmofyna,
tenuis esset, Provincia an. 1688. Comitatum Szathmariensem (nunc Szabolcsen-
sem peragrant) pro petendis vitæ mediis, & signanter fovendo studio, attribuit
Cassoviensibus, quos etiam alii Partium inferiorum Conventus sublevant, fru-
mentò potissimum. Sunt defactò Fratres 44. Conventui incorporati.

§. III.

De Capella S. Antonii Paduani, à qua Conventui Titulus.

Capella S.
Antonii.

N. 62. Capella D. Antonio Pad. Sacra, Refectorium inter, & Ecclesiæ San-
ctuarium posita, *Capella mortuorum* (ob plura Sepulchreta quæ conti-
net) nominata, & Calvariam in superliminari Ostii habens, iis temporibus,
quibus Sanctuarii contèrmina fabrica, surrexit. Ab hac Conventui Titulus, eò
quodd hic confidentibus Salvatorianis; primò obvenerit pro facienda re Divina.
Ibi Sacrificabant, Horas Canonicas subinde alternabant, Conciones item Ger-
manicas dicebant ab an. 1650. usque ad 1671. Agriensibus Canonicis interea San-
ctuarium Ecclesiæ frequentantibus; Elisabethina quippe Basilica superstitione hæ-
reticorum profanabatur.

Ejus Aræ.

Binas habet Aras: Unam in Sanctuario honoribus Fugæ Christi in Ægyptum,
dicatam. Ejus supremitas Statuam S. Antonii Pad. habet. Nomen Patroni su-
plet Aquila biceps, Signa Hungariæ pandens. Alteram, parte dextrâ Corporis,
B. V. Mariæ, positam liberalitate C. Octavii Nigrelli; Annus in neutra signifi-
catur. Fuit & tertiæ S. Crucis januam inter & Turrim, sed an. 1755. Eccle-
siæ Nadassiensis prope Misle, tunc ruinis subductæ, donata. A parte sinistra San-
ctuarii Capellæ tenebrosam Cameram, Sacristiam hujus fuisse, non levis est opi-
nio. Ab hujus portula lævorsum recedit pervetus Cathedra, quam Emericus
Mosdosi S. C. R. M. Consiliarius erectam voluit ante an. 1658. ipso enim annò Pa-
tronum hic tumultum fuisse testantur ejus gentilitia Signa parieti appensa. Ex-
inde dicebant Nostri pro Concione Germanica, dum alienis cederet Ecclesiæ
Sanctuarium; pro Hungarica verò, ubi DD. Canonici erant, dixisse verosimil-
limum est. Hodie tam hæc Cathedrula, quàm Altare Salvatoris in Ægyptum fu-
gientis Tertio Ordini, dum menstruos Religiosos Cultus peragit, famulatur.

Cryptæ.

Plura hic Nobiliorum Familiarum Sepulchreta, ad quæ accessus, diverso
tegularum situ internoscendus. Funeratorum Insignia affabrè sculpta novem,
hinc, & illinc visuntur duobus cum Vexillis; cætera, ne opacitatem faciant,
sublata. Reliquis illustrius est C. Octavii Nigrelli, partium R. H. Superiorum Ge-
neralis Commendantii, una & Consortis, cum tribus prolibus, ære fustum. Quie-
scunt magnæ horum exuviæ juxta Aram, à se erectam. Plurimorum quoque
Fratrum hic contestæ Cadavera resurrectionem præstolantur.

Memoran-
tur Cadave-
ra incorru-
pta.

N. 63. Constans benè multorum assertio hætenus ferebat, condita hic esse
Corpora à corruptione immunia; quia tamen mihi, ad ea invisenda accessum pa-
rare, integrum non fuit, eapropter, ut sciendi avidis. fide dignum quid offe-
ram, subjungo, quod scriptò A. R. P. Josephi Bede Provinciæ Patris bis Eme-
riti,

riti, vivi adhuc, & locupletis Testis accepi. Dum an. 1706. (fuit Is tunc Theologiæ Auditor Cassoviæ) mundarentur Capellæ Cryptæ, in ea, quæ infra Lavatorium Refectorii pertingit, ventum est ad duo Cadavera: Unum quidem P. Chrysostomi Habok patriâ Solymosiensis, quondam Cassoviæ SS. Theol. Lectoris, ex humanis an. 1682, die 20. Martii sublatis, hujus Vultus cum reliquis membris pulchrè discerni poterat. Alterum æquè corruptionis expers, Virginis alicujus, ut ex signis conjici poterat. Amictus Corporis in pulverem abiit, præter geminas partes rubræ sericeæ ligaturæ, manibus circumvolutæ; inventæ pariter quædam crepidarum residuitates. Repurgatum à pulveribus Cadaver, sericeisque velis intectum, tumbæ alteri, eodem in fornice mandatum est. Verrente annò, dum alius quipiam isthuc ferretur sepeliendus, revisa est tumba prior, at omnino vacua inventa, ut ne cinerem quidem fuerit videre. Emundatione continuatâ occurrit (qua in Crypta, ignoro) Tumba, cui commissum Cadaver, cinis erat, salvâ solâ dexterâ. Ferebatur fuisse spectatissimi Viri Alexandri Vass Filia, pientissima, ac in pauperes profusissima; integritas proinde dexteræ attributa est liberalitati. Scribit Vir ille integerrimus, repertum fuisse initio hujus sæculi P. Jacobum Braune natione Hybernum, Cassoviæ SS. Theol. Lectorem Jubilatum an. 1680. die 11. Nov. defunctum, æquè incorruptum; at locus Tumuli memoriæ non patet.

Testatur item R. P. Franciscus Wranciscus Prov. Diffinitor Hab. qui in Conventu hocce agebat Clericum an. 1720. & seq. deinceps Lectorem, & Guardianum; quod nimirum sui incolatus tempore, in Divinyiana Crypta Cathedram versus, visum sit integritate donatum Corpus Virginis, ut fertum, & discriminati capilli argumento fuere, cujus Sepulchrum primò tactu concidit; proinde P. Benedictus Debrödi Guard. aliud suffecit. Ad cornu item Evangelii Altaris Fugæ in Ægyptum, Corpus cujusdam è RR. Patribus S. J. pestiferorum obsequiis, cum nostris Patribus dediti, & compositam ex asseribus inferiore in ambitu domunculam unâ incolentis, qui tandem fatis concedens, ibi sepultus est, annò, ut conjici potest, 1710. Hic pedes lumborum tenus integros exhibuit contuentibus circa an. 1730. Addidit sua in Epistola prælaudatus Pater, ab Adm. RR. Patribus S. J. repetitas fuisse has exuvias, denegatas verò à Conventus Primoribus. Quid horum modò sit in dictis Recessibus perhibere non valeo. Novi an. 1754. altè effossâ humò sub Arcu Turris (ubi suspicio erat) quæsitâ esse aliqua corruptionis expertia Corpora; at ne locum quidem Tumuli inventum, neque ultra esse itum. In hoc demum Sacello, vitâ functa Princeps Sophia Báthori, Munkacsinò allata 1681. deposita quievit à 1. Martii, priusquam in Ecclesia Patrum S. J. à se condita, die 16. ejusdem tumularetur.

§. IV.

De Ecclesia B. V. Mariæ in Cælos Assumptæ.

N. 64. **C**onventui adjacet Ecclesia, cujus Sanctuarium vetustatem loquitur intuitu. Hæc à Familia Perényiana, cujus magna quondam ad Cassoviam erat tum possessio, tum dignitas, condita est an. 1450. quò & Conventus; dicata Honoribus in Cælos assumptæ Deiparæ. Patent in Sanctuario Cruces Consecrationis indices, latet tamen, consecrantis nomen. Fornix Sanctuarii ternatò faxò distinguitur. A cancellis dextorsum geminâ portâ itur ad Sacristiam opere simili, eodemque tempore fornitam: hæc exterior dicitur cum habeat ponè interiorē magis spatiosam ædificatam an. 1706. ex lapidibus disjectæ Citadellæ, seu Castri quod ad Austrialem Urbis portam an. 1671. Leopoldus I. erexit; pro Urbis monumento, sed è contra ruinam attulit sub Tököllo. Quare à factiosis dirui cœptum, Carolus VI. an. 1713. funditus radi mandavit. Sacristia à Sanctuario divellitur Pergulâ; inde præcipites gradus ad superiores ambitus, accessus

Ecclesia.

Sacristia duplex.

item patet ad limacem, quô ad Tectum ascenditur, & Turrim. A foris festô ut plurimum lapide paratæ Columnæ muniunt Sanctuarium, in cujus limitibus præaltus graduum instar prostat murus; verosimile est, quod olim latiori Corpori Ecclesiæ, sublimiorique Architecturæ fuerit proportionatus.

Sanctuari-
um à Ca-
nonicis
possidetur.

N. 65. Posteaquam in hac Sacra Æde successit vastitas, & desolatio, Ecclesiæ tectô negligentius habitô, fornix ruinam subiit, qui tamen in Sanctuario colapsus non est, fortè meliori tecto ab aeris injuriis illum defensante, ut superesset Sacer locus Catholicis. Agriensium Canonorum Collegium Jaszovia Cassoviam transmigrans an. 1650. Sanctuarium hoc ad vacandum Divinis Officiis accepit. Excitavit Aram Majorem Benedictus Kisdi Agr. Episc. an. 1657. Cathedram item, ut ejus Insignia deprædicant. Hæc modò in Corpore Ecclesiæ elevata, & an. 1724. coloribus imbuta, prius in Sanctuario consistebat ea parte, quam hodie Ara S. Joannis Evang. occupat; conscendi poterat illâ, quæ gradibus Sacristiæ obversa cernitur porta. Magnum illud Organum, quod nunc Chorus vocalis est, obtulit Ferdinandus III. Imp. dum adhuc Agrienses Sacerdotes hic agerent. Insistebat prius ligneo Choro, ibi erecto, ubi Navis à Sanctuario recedere incipit. Locus Follium erat fornix, qui modicâ portâ penes Turrim ostenditur ad Sacristiam descensuris. Memorant Documenta Conventûs Cathedram, minoremque Aram à pio Imperatore donatam, sed hodie neutra apparet.

Organum.

Turris.
Horolo-
gium.

Ingressus ad Sanctuarium patebat Fidelibus Januâ illâ, quæ Austrum respicit; postquam autem reparatio Ecclesiæ alias aperuisset Valvas, præstructa est parvò funebralium apparatus Conservatoriô, prius Ossuariô. Turris Sanctuario contigua, sed & cœva, à prælaudato Principe duabus Majoribus Campanis an. 1650. fufis donata, novam Architecturam cum Globo, & Cruce accepit an. 1724. Horologium hic applicatum, ternis in locis malleô tempus indicat; sed & in propingua Cella Fratrum Excitorem monet; in hoc deforme quod pictum indicem non in facie Turris, sed in Conventûs tantum Ambitu (quondam & in Refectorio) præferat.

Sanctuari-
um nobis ob-
tingit.

N. 66. Ad Mandatum Cæsaris restitutâ Catholicis Basilicâ Elisabethinâ annô 1671. quam ante Lutherani obtinebant, ad eam transivere Canonci, nobis traditô Sanctuariô, in quo sumus, cum Altaribus, Cathedrâ, Campanis, Organô majore. Cessit hæc Franciscanis, ut legitur in Archivo Domûs, prius quidem Franciscus Leonardus Szegedi Agr. Præsul; repetentibus verò DD. Canonicis, Leopoldus I. supplicante P. Ambrosio Rodiebradski M. Provinciali, Literis Protectionalibus an. 1672. die 18. Jan. Viennæ exaratis, & ad V. Capitulum directis, in prædecessorum mantentione Patres Conventûs stabilivit.

Ex Corpo-
re Ecclesiæ
Armamentarium.

Obtentô jam Sanctuariô, adjectum est nobis & Corpus Ecclesiæ, quod prostantibus lateralibus muris, utcumque contextis in Armamentarium conversum est, temporibus (quod fertur) Gabrielis Bethlen, perduellis Transylvaniæ Principis, Cassoviam usque, an. 1619. penetrantis. Hic, prout accepi à Viro fide digno, reliquas inter munitiones bellicas, repositus fuit Carrus ille Triumphalis Bethlenii, instructus rotis, solâ arte mobilibus, quô Cassoviam (fortè dum an. 1621. Veterosoliô Hungariæ Coronam apportaret) ingressus est. Ostenduntur in moderno Armamentario rotæ illius, quem putavere non pauci Vehiculum fuisse quondam Magi, nomine Jacobi. Tempus, quo bellica supellex hinc aliorum translata est, judico fuisse anni 1668. diem 15. Octobr. nam hoc (ut ex Archivo Incl. Camera Sceph. extraxi) post iterata Aulæ mandata, moram in transferendo Armamentario, facientibus Præfectis, ipsi Patres Conventum ab eo immunem reddiderunt, quidni & Ecclesiæ Navem?

Restauratur
Navis cum
Frotispi-
cio.

N. 67. Absque Sacris mansit hæc Pars usque ad an. 1718. demptô, quod à devotis coleretur Lauretana Capella, quam ferè in medio Navis Ecclesiæ an. 1692. erexit Ladislaus L. B: de Szent-Ivány. Imploratâ demum Piorum munitentiâ, collapsam restaurare perrexit an. 1718. P. Benedictus Debrödi; extimis

mis muris quidem superædificando, non tamen ad primævam altitudinem, cum bases infirmatæ essent: intermedios autem Muros, qui 6. Capellas è lateribus distinguunt, & fornicem sustinent, super vetusta (quod celebratus cum Ædilibus contractus exprimit) fundamenta positos, à terra altiùs, quàm extimos, levando. Fornicem extruere cœpit an. 1720. P. Fortunatus Föczen. Cæmenta ædificio huic suppeditabant Citadellæ ruinæ.

Frontispicium suis Ampl. Magistratus Cassovien. ut plurimum impendiis evertit, cujus Insignia prostant infernè, supernè verò Assumptæ Virginis Icon, circa quam tale Chronosticon: *Conspice progreDitVr qVasI aVrora Marla.* Dum hic laborararent Ædiles, indicante malleo præstructum (hæreticâ proculdubio manu) invenère Crucifixum, ad Veterem Ideam sculptum, qui avulsò cæmentò relictus, eò, quò repertus locò, & hodie visitur. Infra hoc Simulacrum, erat princeps Ecclesiæ Porta; jam duæ ad latera, ejus locò, apertæ sunt.

N. 68. Lauretanum Sacellum (priore solò æquatò) Cryptam quoque subtus illud inchoavit P. Gerardus Pataki an. 1721 Sunt perfecta annò sequente. Chorus Sacello incumbens, & Laudibus Divinis resonans, surrexit an. 1723. fatagente P. Michaële Mora. Insignitur Ecclesia hæc Aris 9. si Lauretum demas, & Sanctuarium adnumeret. Maxima est B. Virgini Assumptæ inscripta, de qua supra. A dextris in Sanctuario, una est Honori S. Joannis Evangelistæ; in Navis autem I. Capella S. P. Francisci; in II. S. Joannis Nepom. in III. S. Crucis (hæc perpetuum à Bened. XIV. accepit an. 1748. Privilegium) dedicata. Ad lævam in Sanctuario Ara una est B. Virginis. Icon ejus hic posita, refertur domò quadam Sæculari, ubi ipsa colebatur, flammis absumptâ, citra nævum perstitisse. Allata ad Ecclesiam, applicata est Columnæ juxta Cathedram, demum an. 1750. hacce in Ara sublimata. Nullum tamen assertioni respondet documentum. In I. dein Navis Capella habetur Ara S. Antonii Paduan. Hujus videtur esse in Libris Conventûs mentio jam an. 1678. — In II. B. Virginis sine labe Conceptæ; in III. S. Annæ Venerationi sacrata. Exornatur etiam Stationibus Dolorosæ Crucis Viæ, Devotorum succursu erectis; ad quas ab an. 1752. die 20. Febr. frequentatur Devotio singulis novæ Lunæ Dominicis, à Vesperis in Choro dictis; in ea, Hungaricus præorat Director. Instituta hic etiam Confraternitas Chordigerorum S. P. Francisci an. 1674. die 13. Apr. indulgente, & consentiente Illustr. ac Reverendiss. D. Francisco Leonardo Szegedi Episc. Agr. Floret item Tertius Ordo Pœnitentium S. Francisci ab an. 1751. die 21. Febr. cui, ut maximè, se addixit Natio Germanica.

N. 69. Majores Cryptæ numerantur tres. Una ante Aram majorem pro honorationibus funeribus. Communis, ut accepi à Virò Religioso, fuit circa an. 1720. assertio, hac in Crypta trina esse Corpora absque corruptione, utpote cujusdam D. Canonici Agriensis Anonymi; Michaëlis item Horvath, & Ambrosii Flavi SS. Theologiæ Lectorum, quos inter, utpote sibi in vivis addictissimos, poni voluit post fata medius, prædictus D. Canonicus. Ut veritas experimento deprehenderetur an. 1759. die 22. Jan. Fornicem hunc subièrè plures PP. & FF. indulgente Superiore, & perspectis tumultorum, quantum licuit, Reliquiis, quæ veteriores erant, corruptas omnes animadverterunt. Neque putandum, stante rei notitia, tam honorabiles Thesauros Tumbarum fragminibus suprimi potuisse. Altera est in medio Navis an. 1723. communioribus sepulturis parata. Tertia Lauretana, ubi nunc potissimum Fratres (quorum nonnulli in aliis etiam Cryptis condebantur) sepelire moris est. Aliæ minores diversis in partibus latent.

Licet suspicari hac in Ecclesia sepulturam accepisse quospiam præter antedictum, DD. Canonicos, nec non Episcopos, dum eam Ipsi obtinerent; sed constat nihil. Tres autem, quod scio, magè Illustres Viri hic suò contexti sunt Tumulo. Ad Aram S. Joannis Nep. Excell. D. Josephus L. B. de Renaud. General. Campi Maresch. Locumt. Cassoviensis Commendans, an. 1736. Ad Aram Im-

maculatæ Virginis Excell. D. Joannes Godefridus Sterndhal Gener. ac Commendans Præsidii Cassov. a. 1740. Ad januam Ecclesiæ, ubi lustralis est aqua (quemadmodum vivens delegit, ut mortuus ingredientium pedibus tereretur) Spect. D. Ferdinandus à Flachenfeld, Postarum per Hungariam Superiorem Magister Supremus an. 1758. die 20. April.

§. V.

Adjiciuntur Notabilia de hoc Conventu.

N. 70. **C**onventus hic spectatâ antiquioritatis Serie, plurimos sequitur, alio tamen Titulo quintus est. De ipso ita V. Diffinitorium an. 1694. Gyöngyösfini convocatum: *Placuit V. Diffinitorio, ut Conventus Cassoviensis, tanquam in Civitate Metropolitana, Superioris Hungariæ situatus, post Conventum Szakolczensem, præcedentiam super alios Conventus habeat.* Modo Hradistiensi succedit. Habet verò notatu digniora sequentia:

Parochos
agunt No-
stri.

I. Legitur in Documentis ad an. 1677. tres hujus Domûs Patres, ob paucitatem Sacerdotum Ecclesiasticorum, fuisse Parochos, nimirum P. Antonium, Szúnyogi in Regécz; P. Augustinum Patai in Ecfed; P. Michaëlem Procelli in Oppido Kalló. Hujus literæ, quibus ab Illustriss. Agr. Episcopo Georgio Bárfony, Cassoviæ an. 1677. die 25. Junii datis Parochus institutus est, hodie adhuc asservantur. Providebat Sacris locum quoque Boldogkö pluribus annis, Capellanus ex nostris destinatus.

Exturban-
tur, sed
mox rede-
unt.

II. Fratres Conventus an. 1683. à Rebellibus Tökolianis, non solum Conventu, sed & Urbe excedere magno cum opprobrio sunt coacti. Qua ejedione non obstante, P. Joannes Nagy Conventus Guardianus, non diu post, sibi à Præsidii Commendante demeruit facultatem remigrandi; ipsum clam subsecuti sunt alii Fratres. Et siquidem RR. Patres S. J. quoque exularent; Basilica pariter Elisabethina ab Helveticæ Confessione addictis, conferente Tökölîô, jam tertium apprehensa, possideretur; neque aliud Catholicis pateret Templum, illi ad nostrum conveniebant, prius quidem clanculum, mox publicè vacando Officiis Divinis. Sed & DD. Canonici huc se se recepere Religiosum Dei Cultum præstituri. Hac rerum vicissitudine, Patres nostri iterum in Capella D. Antonii exercebant Divina. Tunc & trinæ in Ecclesia nostra Dominicis, Festisque diebus Conciones accepere exordium; cum enim in Urbe nullibi salutare Dei Verbum annuntiaretur, illud Patres ex Ambone inceperunt prædicare trinô Idiomate, pro Nationum diversitate; mane quidem Hungarico, & Germanico: à prandis Slavico. Quod hodiedum continuant. Ita refert *Liber Aureus*, Insigne Provinciæ Instrumentum. Suppressâ an. 1686. rebellium vi, pristinam Basilicæ possessionem adivere Canonici annô seq. die 2. Jan. Nos itidem transmigravimus in Sanctuarium Marianæ Ecclesiæ. Fuit in hac Silentium an. 1752. à die 22. Aug. usque ad 3tiam Octobr. dum nempe sub Interdicto Episcopali lugeret, cujus quidem causas referre, ne amaritudo sit amarior: non libet.

Triplici
lingua con-
cionari in-
cipiunt.

Ursulina-
rum Con-
fessarii.

III. Cassoviæ Deo dicatis Virginibus Ursulinis, à Confessionibus, Spiritualibus obsequiis fuere Patres hujus Cœnobii jam ab ineunte hoc Sæculo, ad exitum usque an. 1733. tunc se sponte abdicarunt hoc munere. Plura hac de re Tabularium Conventus.

Pretiosum
lignum
Orbem
nanciscun-
tur.

IV. Accidit an. 1709. die 20. Dec. relatu non injucunda æmulatio inter Spect. D. Alexandrum Ketzner, & Gen. Dom. Dominicum Caprányi Prov. nostræ Confratrem. Nostri inchoando Templi ædificio provisuri, Patronorum liberalem manum implorabant; dat Dominicus in promissis 10000. tegularum. Alexander visô exemplô spondet se numeraturum tot aureos, quot adæquarent pondus lignei Orbis à Dominico (fortè ex obviis) feligendi, & Alexandri Sigillô muniendi; fit res, & ad tertium Orbis librandus destinatur. Comperto quòd 135. aureorum pondus ei inesset, promissa ætutim solvit. *Rarus, huic similis, nunc Orbis in Orbe paratur.*

V. An. 1743. die 4. Junii Fer. III. Pent. terruit hujus Conventus Fratres, Fulmine in Refectorio prandentes, Fulmen è turbato Cœlo lapsum; Turrim enim petiit, & Fulmine terrentur. viam ductu fili ferrei (quod etiam contorsit) malleum Horologii in Refect. attollentis metiendo, incidit in Refect. Lavatorium, excitatâ tum flammâ, tum fragore tormentarium imitante; abrais item binis muri particulis; prostratis deniq; tum affere, quo manutergium pendebat, tum armario, portæ vicino; neque plus nocuit. Evasis autem portulâ patente, quâ Cibus infertur è Coquina, ubi & flammulas lixis objecit; demum per Coquinæ januam erumpens, Ambitum invisit, qui ad Janitoris Cellam vergit; ubi aliquantum scintillans, puerò prope examini spectante, tandem disparuit. Ut grates pro indemnitate Numini referret Superior, die postero solempne (aliis Patribus haud impeditis privatim offerentibus) peregit ad Aram Sacrificium.

NOMINA SUPERIORUM LOCALIUM.

Ingressus tempore :

1650. P. Ladislaus Saári. Præsíd.
cui in Capit. Szakolczeni die 13. Aug. celebrato successit

Eodem. P. Chrysostomus Gyöngyösi.
1651. P. ~~Ladislaus Saári~~. Jászberényi
1656. P. Michaël Bagi. Caspar
1657. P. Valerianus à S. Cruce.
1659. P. Chrysostomus Gyöngyösi.
1661. P. Franciscus Joan. Szegedi.
1663. R. P. Franciscus Szegedi.
1665. P. Franc. Joan. Szegedi Guard.
1667. P. Athanasius Erdös.
1668. P. Chrysostomus Gyöngyösi.
1669. P. Ambrosius Ivankovics.
1672. P. Casparus Jászberényi.
1673. R. P. Franciscus Szegedi.
1674. P. Ambrosius Ivankovics.
1677. P. Casparus Jászberényi.
1678. P. Gerardus Kecskemeti.
1680. P. Bernardinus Somodi.
1681. P. Gregorius Gyöngyösi.
1682. P. Joannes Nagy.
1684. P. Gregorius Fodor.
1685. P. Joannes Petö.
1687. P. Andreas Philöp.
1688. P. Bernardinus Somodi.
1690. P. Athanasius Mora.
1691. P. Joannes Petö.
1692. P. Andreas Palásti.
1693. P. Cornelius Sellei.
1695. P. Georgius Sera.
1696. P. Josephus Biró.
1697. P. Josephus Fodor.
1698. P. Michaël Horváth.
1699. P. Georgius Sera.
1701. P. Petrus Roll.
1702. P. Remigius Nyájas.
1703. P. Bernardinus Bárkányi.

Post hujus mortem (quæ 22. Apr. accidit,) successit

* 1706. P. Bonaventura Csetö.
quæ Præsídens usq; ad seq. annum.
1708. P. Petrus Roll.
1711. P. Alexius Borics.
1712. P. Petrus Roll.
1713. P. Alexius Borics.
1714. P. Franciscus Kóós.
1715. P. Fortunatus Föczen.
1717. P. Benedictus Debrödi.
1720. P. Fortunatus Föczen.
1721. P. Gerardus Pataki.
1722. P. Michaël Móra.
1724. P. Michaël Ferenczi.
1725. P. Franciscus Kóós.
1726. P. Joannes Kutasi.
1727. P. Gerardus Pataki.
Cui, in Custodem, intermedio tempore, electo successit
Eodem. P. Andreas Farkas.
1728. P. Adamus Kropff.
1729. P. Michaël Móra.
1730. P. Michaël Spányi.
1731. P. Joannes Kutasi.
1732. P. Franciscus Vrancsics.
1734. P. Daniel Hárái.
1735. P. Stephanus Novák.
1736. P. Gregorius Gulyás.
1738. P. Adalbertus Kalcsó.
1739. P. Gregorius Gulyás.
1742. P. Adalbertus Kalcsó.
1744. P. Stephanus Fiffer.
1745. P. Dionysius Györi.
1746. P. Gregorius Gulyás.
1748. P. Bernardinus Gyurcsányi.
1750. P. Gabriel Bódi.
1753. P. Vincentius Büki.
1755. P. Paulus Soós.
1757. P. Matthæus Budiács.
1758. Idem.

VI. CONVENTUS GALGO CZIENSIS AD OMNES SANCTOS.

§. I.

De Oppido Galgocz, Conventûs Origine, Vicissitudine, & Restauratione.

Brevis de-
scriptio
Oppidi
Galgocz.

N. 71. **O**ppidi Galgocz, in Comitatu Nitrienfi, ad ripam fluminis Vagi siti, originem plerique deducunt, ad unum è Ducibus Hunnorum, secundo Pannoniam ingressorum, Lehelem nomine, quem hoc loco Sedem suam fixisse, putant, probantque ex Colosso in foro Oppidi eminente, qui præfato Duci in tumultum olim à suis excitatus fuisse fertur. Quid quid in rei veritate sit; Est Oppidum pervetustum, populorum frequentia, arte coquendi panis, mercatûs celebritate plerisque notum. Præter Templum Parochiale, habet & alterum, cum Cœnobio Sodalium D. Francisci Strict. Observ. de quo mox plura. Arce quoque non contemnendi operis, Meridiem versùs in rupe Vago imminente sita ornatur, olim quidem ab aliis Dominis, actu verò ab Excell. D. Comite Georgio Erdödi, unà cum Oppido possessa.

P. Samuel
Timon è S.
J. dicit Cœ-
ventû fuisse
extructum
à Nicolao
Ujlak.

N. 72. In hoc Oppido sic brevibus descripto (nam qui plura scire de eo cupit Topographos Regni Hung. consulat) ad partem Septentrionalem visitur Conventus noster, Honori Omnium Sanctorum unà cum Ecclesia Dicatus. De cuius quidem Origine P. Samuel Timon è Soc. J. in sua *Epitome Chronologica Rerum Hung.* ad annum 1464. hæc habet: *Nicolaus de Ujlak Comes de Cheli-Csák licentiam à Pontifice Max. (erat tunc Paulus II.) obtinet ædificandi Cœnobium Familie Franciscanæ Galgoczii, à quo Oppido denominatus est Fristacius, & Fristacki.* Id ipsum in *Topographia Regni Hung. lib. 4. cap. 2. §. 8.* à quodam Soc. J. Sacerdote conscripta legitur, excepto quod, licentia illa à Paulo II. Nicolao Ujlak data referatur ad annum 1645.

Alia relatio
de Conven-
tu fundato.

Nihilominus in antiquis hujus Conventûs Manuscriptis reperitur, Conventum hunc annò 1492. à quodam Duce Laurentio dicto, in honorem OO. Sanctorum fuisse fundatum. Hoc ipsum probant Originales Litteræ, Illustriss. Comitum Adami Forgách, in favorem hujus Conventûs annò Dom. 1648. emanatæ, & in Archivo Provinciæ conservatæ. Quæ siquidem Conventûs istius originem, exustionem, desolationem, iteratam reparationem, satis clarè demonstrant, meritò easdem hic de verbo ad verbum inferendas existimavi. Sunt autem Tenoris sequentis:

Litteræ C.
Adami
Forgách
pro hoc
Conventu.

N. 73. Nos Comes Adamus Forgách, perpetuus de Ghymes, Supremus Comes Comitatus Neogradensis; Pincernarum Regalium per Hungariam Magister, Sac. Cæs. Regiæque Majestatis Consiliarius, Camerarius, nec non Confiniorum Antemontanorum, & Præsidi Ujvariensis Supremus Generalis Capitaneus &c. Universis, & Singulis quibus expedit, præsentibus pariter, & futuris, præsentium notitiam habituris, salutem in omnium Salvatore. Cum iis, quæ nostris geruntur temporibus, vetustatis filia plerumque novercari soleat oblivio, salubriter agitur, ut ea litterarum exarationi commendata, testimoniisque, & autoritate eorum, quorum interest confirmata, futurorum in memoriam evidentius elucescant.

Conventus
hic à Duce
Laurentio
annò 1492.
fundatus.

Noverit igitur præsens ætas, & sciat secutura posteritas, quod posteaquam Claustrum, sive Monasterium Galgocziense Patrum Ord. S. Francisci Strict. Observ. Prov. Hung. Sanctissimi Salvatoris, circa annum Dom. 1492. à quodam Laurentio Duce, in honorem OO. Sanctorum, fundatum, & erectum, abindeque Dominio Galgocziensi, per diversas manus, & tempora in Baronem quondam ab Ugnod deveniente, intereaque temporis, Lu-
thera-

theranæ scissionis labe, Hungariam ferè universam inficiente, & premente, ab eodem Barone Ugnod, sine dubio, odio, & contemptu Orthodoxæ fidei Catholicæ, circa annum 1567. in cineres redactum, & usque ad tempora Sanctissimi Patris quondam D. D. Clementis VIII. Pontificis Max. ac Sacratissimi quondam Principis, & D. D. Rudolphi II. Rom. Imperatoris, & Regis Hung. felicium recordationum, ad annum videlicet 1603. in ruina & desolatione constitutum fuisset, eodem verò ipsò annò, à Fratribus dicti Ordinis reassumptum extitisset, & cultum, usque dum annò immediatè subsequenti, Transylvaniæ Principe, quondam Stephano Bocskai, ingenti cum Exercitu è Transylvania erumpente, & uno quasi tumultuantium hominum diluvio, Hungariam ferè Universam inundante, & perturbante, iisdemque Patribus Franciscanis, ex dicto Monasterio ejectis, & exclusis, Monasterium ipsum manserat desolatum, usque ad annum 1630. quo quidem temporum successu, turbulentis illis bellorum, tum dicti quondam Bocskai, tum etiam ex post, quondam Gabrielis Bethlen, Transylvaniæ Principum, incendiis, Domino DEO ejusmodi injustas eruptiones, & hostilitates eorundem Principum, simul, & injuriam Regni ex alto prospiciente, & indignè ferente, nobisque propitio, in Hungaria sopitis, & sedatis, & quondam Domino Comite Adamo Thurzo, tunc Domino Terrestris, & Hereditario Arcis, & Bonorum Galgocziensium recenter ex lutherana hæresi in orthodoxam fidem Catholicam converso, & respiciente, restitutionemque dicti Monasterii Patribus dicti Ordinis urgente, mox eodem ipsò annò, Sacratissimus quondam Princeps, & D. D. Ferdin. II. Rom. Imp. & Rex Hung. Personalis præsentia, tunc in judiciis Locumtenenti, & Consiliario suo, quondam Casparo Tersztyanszki, per speciale mandatum, clementer, & serio demandaverat, quatenus primùm diligenter investigaret, an prædictum Monasterium, ante disturbia Bethleniana à præfatis Monachis possessum, & per ea ipsa disturbia ademptum extiterit? Et si rem ita se se habere compererit, nullis exceptionibus, aut dilationibus admissis, juxta continentiam Articulorum superinde editorum, statim, & defacto eisdem Patribus consignabit, prouti rebus investigatis, & ita repertis, consignatum etiam, restitutumque erat eò factò.

Et quia idem Monasterium, inter tot, ut suprà dictum est disturbiorum, bellorumque intestinorum tempestates, & mutationes agiturum, adeq. dirutum, desolatumque extiterat, & exceptò Templò, & quadam domo vix aliquod ibidem ædificium fuerit repertum, idèque tandem in anno 1637. Illustriss. quondam Domina Comitissa, Catharina Pálffy ab Erdeöd, Illustriss. quondam Comitis Sigismundi Forgách de dicta Ghymes, alias Palatini Regni Hung. & Genitoris Nostri colendissimi beatæ mem. relicta Vidua, Domina videlicet, & Genitrix Nostra colendissima, ex zelo, & singulari affectu Catholicæ Religionis, & dicti Ordinis, cultuque & reverentia O. O. Sanctorum, Ecclesiæ ejusdem Patronorum, mota, & inducta, idem Monasterium Galgocziense, denuò à fundamentis, propriis suis sumptibus, celebriter erigi, & cum laude unam partem reædificari, perficique curavit, perfecissetque & reliquam partem, nisi eam Divina voluntas, cui humana fragilitas nequit obviare, ejusmodi intentionis, & voti sui compotem fore permisisset: Eadem itaque quondam Domina, & Genitrice Nostra viam universæ carnis ingrediente, & sæpè nominato Monasterio in cæpto opere per mortem relinquire, dictaque Arce, & Bonis Galgocziensibus, medio tempore per caducitatem, seu defectum seminis, quondam DD. Thurzonianorum in Sacram Regni Hung. Coronam, collationemque Regiam condescens ac devolutis, & per Sacratissimum Principem, & D. D. Nostrum Clementissimum Ferdinandum III. DEI Gratiâ Rom. Imperatorem, & Regem Hung. partim pro fidelibus Servitiis Nostris, partim pro gravi pecuniarum summa à Nobis levata, Nobis, Nostrique Hæredibus, & Posteritatibus jure perennali collatis, & per manus assignatis, defacto per Dei gratiam à Nobis possessis, Nos, qui nihil magis cordi habemus, quàm promotioni, & augmento fidei Catholicæ, pro possibilitate nostra cooperari, & utiliter inservire, volentes zelosam hanc prælibatæ quondam Dominae, & Genitricis Nostre intentionem exequi, incæptoque operi coronidem imponere, adjutricem eidem manum adhibuimus, fabricamque, & ædificium ejusdem Monasterii pro nostro posse, & qualitate temporum, propriis sumptibus no-

Exuritur à Barone Ugnod & desolatur.

An. 1603. pe nostros reassumitur

Sed iterum relinquitur.

Ferdinand. Imp. mand. locum in Galgoczi olim possessum nobis restituere

Catharina Pálffy Comitissa conventum extruere incipit. Sed morte præventa consummare non potuit.

C. Adam Forgách filius Catharinæ Pálffy ædificium conventus continuat, & tandem perficit.

stris continuantes, jam tandem Deo volente, & adjutore (cui sint laudes in æternum) etiam perfecimus.

Nos itaque ante omnia verum Dei cultum, promotionemque, & augmentum Religionis Nostræ Catholicæ præ oculis habentes, ac etiam ex singulari affectu, & propensione, qua erga dictos Patres Franciscanos ducimur, ad id moti, & inducti, idem Monasterium, seu Clausum Galgocziense, una cum Horto eidem adhærenti, & Domo in Suburbio Oppidi nostri veteris Galgocz extructa, & ad idem Monasterium possessis, & pertinentibus, omnino in Comitatu Nitriensi existentibus habitis, eidem Ordini, Provinciæ Hung. SS. Salvatoris autoritate nostra, quâ uti D. Terrestris, Comesque perpetuus in dicto Dominio Galgocziensi, pleno jure fungimur, relinquendum, dandumque, & conferendum duximus, confirmantes eosdem Patres Franciscanos, tam modernos, quàm futuros, in priori antiquo, quietoque usu, & pacifica possessione ejusdem Clausi, & dictarum Attinentiarum in perpetuum. Imò relinquimus, damus, conferimus, & confirmamus, modò suprâ notatò, harum nostrarum vigore, & testimonio Litterarum mediante. Datum in dicta Arce nostra Galgocz die 3. Maji, Annò Domini 1648.

(L.S.)

Comes Adamus Forgách m. p.

Probabili-
us esse vi-
detur Con-
ventu hunc
primò à Ni-
colao Uj-
lak funda-
tum.

Hæ quidem Litteræ, clarè afferunt Conventum hunc, annò 1492. à Duce quodam Laurentio dicto fuisse fundatum, & erectum, cum tamen quantum ad hoc punctum, in solo Conventus Manuscripto jam supra memorato, fundatæ videantur, mihi à duplici autoritate superius relata non videtur recedendum, ita ut magis judicem Conventum hunc à Nicolao Ujlak annò 1464* vel sequentibus, quàm tempore in Litteris præfatis relato erectum, vel maximè cum etiam Manuscripta Conventus initium ejusdem, ad tempora Pauli II. Pontificis referre, manifestum sit. De cætero cum reliqua hunc Conventum concernentia, ejus nempe desolationem, iteratam per Fratres nostros reassumptionem, & restaurationem, mox præmissæ Litteræ C. Adami Forgách genuinè, & clarè referant, eis hic recensendis non ampliùs immoror.

1465. 18. Dec. Annuntia, super constructione claustrum Galgocz pro ordine Minorum S. Francisci, sub sigillo Joannis archiepiscopi Pragensis, per Paulum Pontificem canonice. p. 96. (Hæc epistola hunc conventum fundatorem annuntiat. I. p. 849. 850. 44.)
De interna, & externa Conventus Constitutione.

N. 74. CONVENTUS hic in quadro positus, tam inferiores, quàm superiores Ambitus unâ cum Cubiculis Fratrum fornitos habet. Inter muros quadraturæ sat spatiosum est medium, in quo Hortulus florum pro ornamento Ecclesiæ deservientium cultivatur.

Tractus
Conventus
inferior.

In tractu inferiori præter Refectory habentur officinæ pro diverso laborio, item Conservatoria Sacræ Eleemosynæ, ac suppellectilis domesticæ, cum adjecta versùs majorem Hortum Infirmaria, sat ampla, & ad sufficientiam provisâ. In Tractu verò superiori (ad quem triplicibus gradibus, in diversis partibus constitutis ascendi potest) sunt Cellæ Fratrum, æquè potiori ex parte fornitæ, & optimè coordinatæ circiter tres supra quadraginta, singulæ, præter Provincialatum, & Hospitaria, suos habentes inquilinos. Bibliotheca ob diversas temporum vicissitudines habetur sat exigua, Patres tamen in Officiis constituti, aliq; Fratres proportionatè ad indigentiam, Concionatoriis, Asceticis, & devotionali-
bus libris sufficienter sunt provisî.

Superior
Tractus.

Hortus sat
amplus.

Huic Conventui, versùs Orientem annexus est Hortus sat amplus, tam pro Religiosa Fratrum distractione, quàm necessitatibus culinæ valde opportunus. Versus Occidentem autem ad fluvium Vagum ampla est Area, cubiculò familiæ Sæcularis, aliisque necessariis ædificiis, juxta Statum nostrum sufficienter instructa.

N. 75. In hoc Conventu, ex antiquis Provinciæ Tabulis constat, annò 1647. viguisse Studium Philosophicum. Annò verò 1650. Studium Theologiæ Speculativæ

lativæ Lectoribus, P. Franciscô Hybernô, & P. Franciscô Joanne Szegedi, quod à Reverendiss. Patre Sebastiano à Cajeta Commissario Generali, annô 1653. pro Studio Generali declaratum, perduravit usque ad annum 1662. inclusivè.

Viguit hic in.ô Studi-um Philos.-dein Theol.

Cùm verò hoc ipsô annô Conventus hic per Turcas, & Rebelles Hungaros exustus, & majori ex parte ruinatus fuisset, ita ut post hoc per quatuor circiter annos, novissimum inter Residentias locum haberet, dispulsis illo tumultu Fratribus, etiam Studium SS. Theologiæ cassatum est. Annô verò 1671, & 1672. quidam Fratres Clerici litteris Humanioribus imbuebantur. Quibus annô 1673. successit Studium Philos. huic verò annô 1677. Novitiatus, & continuabatur usq; ad annum 1690. Quô iterum Studium Philosophicum per quatuor annos reassumptum, & tandem exceptô unô alterôve cursu Philosophicô, perdurabat Novitiatus usque ad annum Domini 1757. hoc verò annô, Novitiatu ad Conventum Cremniciansensem translato, ordinatum est Studium SS. Theol. Specul. quamdiu duraturum, eventus docebit.

Studium Humaniorum.

Novitiatus.

Actu est Theol. Speculativa.

Sustentatio Fratrum hic habetur ex Mensa Domini, videlicet ex Eleëmofyna ostiatim collecta, quæ quia liberalitate Benefactorum, interdum augetur, subinde verò minuitur, etiam proportionatè plures, vel pauciores Fratres interteneri possunt.

Denique Conventus hic, sive amplitudo ejus, consequenter etiam numerus familiæ religiosæ, sive servitia, populo numerosissimo huc undequaque concurrenti præstita, considerentur, inter principales hujus Provinciæ Conventus meritò numerari potest, unum est, quod, etsi gloriam ejus minimè obfuscet, periculum tamen desolationis non leve efficit, fluvius nimirum Vagus, ferè jam septa Areæ, & Horti ejus alluens, pro cujus aversione licet ingentes jam, tam ex parte Conventus, quàm ipsius Comitatus, diversis temporibus factæ expensæ, attamen nihil, aut admodum parum hætenus profectum.

Fluvius Vagus plurimum Conventui obest.

§. III.

De Ecclesia, eamque concernentibus.

N. 76. **E**cclesia hujus Conventus meridionalem ejus respiciens partem, Dicata est Omnibus Sanctis, unde & Conventus in Sigillo suo Omnium Sanctorum Imaginem repræsentans, ab eadem mutuatur patrocinium. Consecrata est annô Domini 1699. die 18. Mensis Maji, per Illustriss. & Reverendiss. D. Ladislaum Matyasovizky Episcopum Nitriensem, ac Regni Hung. Cancellarium, patrocinante in sumptibus Spect. ac Gen. Domino Andrea Skarbala de Szokolocz, Proto-Notario, & I. Comitatus Nitriensis Vice-Comite. Pro Anniversaria Dedicationis die, determinavit idem Illustriss. D. Consecrans Episcopus Domin. IV. post Pascha.

Ecclesia OO. Sanct. dicata, est consecrata per I. D. Ladisl. Matyasovizky.

Eodem insuper annô, & die, à memorato Illustrissimo Domino Episcopo, consecrata sunt septem Altaria. *Primum* quidem seu Majus Altare, in honorem Omnium Sanctorum. *Secundum* in honorem S. P. N. Francisci. *Tertium* in honorem S. Antonii Paduani. *Quartum* in honorem S. Valentini. *Quintum* in honorem S. Crucis. *Sextum* in honorem Dolorosæ Virginis Matris. *Septimum* in honorem S. Josephi. Quibus Altaribus impositæ sunt Reliquiæ SS. Martyrum Caji, Pii, & Lucilli, ut Litteræ Testimoniales Illustrissimi Domini Episcopi consecrantis demonstrant.

Numerus Altarium.

Porrò huic Ecclesiæ jam consecratæ, sumptibus Illustriss. quondam Domini Simonis Forgách adjecta est Capella S. Crucis ipsô annô 1699. in qua principalis Ara erecta est in honorem Crucifixi D. N. J. Christi inter duos Latrones pendens, & Crypta subterranea, quam idem Illustriss. D. Comes pro se, & futura sua Prosapia extrui fecit. Insuper tractu temporis, in eadem Capella positum est aliud Altare Honori S. Joannis Nepom. expensis diversorum Benefactorum. Tandem

Capella S. Crucis per C. Simon. Forgách erecta.

dem verò etiam tertium accessit, Honori Immac. Concept. B. V. MARIÆ dicatum, munificentia Illustriss. Dominæ Annæ Mariæ Nyári, Consortis Spect. quondam D. Antonii Jeszenszki, quæ tamen nondum sunt consecrata. Ne verò in una eademque Ecclesia duplex habeatur Altare S. Crucis, primum illud consecratum, in honorem S. Petri de Alcantara est conversum.

Confraternitas S. Francisci.

Via Crucis,

Numerus Cryptarum.

Earum repurgatio.

Cœmeterium Capellæ contiguum.

De eo lites & pro nobis resolutio.

Tametsi jam dudum in hac Ecclesia fuisset erecta Confraternitas Chordigerorum S. P. N. Francisci, nihilominus disturbis, persecutionibus, & exilio Fratrum intervenientibus, à progressu quasi destiterat, donec annò 1684. 8vâ Mensis Decembris denuò renovata est, & ad præsens cum fervore populi in dies augetur. Viget etiam Exercitium Viæ S. Crucis, privatim quidem à devotioribus omni die, solemniter verò singulis diebus Dominicis peragi solitum.

N. 77. Cryptæ, seu Repositoria Cadaverum piè in Domino Defunctorum, in eadem Ecclesia habentur numerò 9. prout ex Sepulchralium lapidum dislocatione patet, & quidem in duabus à tergo Altaris Majoris existentibus, potissimum tumulabantur nostri Fratres usque ad annum 1710. Cum verò eò ipsò annò plures peste infecti in una earum repositi essent, ab eo tempore Fratres indiscriminatum, in cæteris Cryptis tumulabantur, in quibus etiam Sæculares, tam Oppidi Galgocz quàm Viciniæ quam plurimi Sepulturam eligere solent, ità ut an. 1747. omnibus Cryptis ferè impletis, necesse fuerit ad auctoritatem Ecclesiasticam recurrere pro facultate Cryptas à tumbis antiquioribus expurgandi, qua (Sede Archi-Episcopali pro tunc vacante) à Reverendiss. D. Stephano Nedeczki, in Spiritualibus Vicario Generali, facilè obtenta, opus repurgationis effectuatum est Mense Febuario prædicti anni 1747. Porro ex Fratribus Nostriis ab an. 1570. in hac Ecclesia tumulati reperiuntur circiter 135. Si tamen in connotatione non est erratum.

Illud etiam advertendum, quòd suprà memoratæ Capellæ S. Crucis, annexum, & contiguum sit Cœmeterium, jurisdictioni Superioris Conventus subiectum, in quo ab immemorabili tempore de licentia Conventus hujus Superioris, quam plurimi Sæculares sepeliebantur, imò & actu frequenter sepeliri cupiunt, & petunt. De quo loco jam pluries motæ sunt lites, quibus prædicta Fratrum Jurisdictio ab antiquo usuata impetebatur, verùm causa ad legitimam Superioritatem devoluta, iteratis jam vicibus pro Fratrum favore est resoluta.

Et hæc sunt, quæ colligi poterant de istius Origine, vicissitudine, & restoratione Conventus, reliquis connotationibus cum Conventu toties incinerato, pariter in cineres redactis. Nunc sequuntur Nomina Superiorum.

NOMINA SUPERIORUM HJUS CONVENTUS.

Annò

- 1531. P. Franciscus de Hartyán.
- 1533. P. Damianus de Almanfalva.
- 1539. P. Martinus de Liptovia.
- 1542. P. Petrus de Racha.
- 1544. P. Nicolaus de S. Michaële.
- 1548. P. Andreas de Verbocz.
- 1550. P. Joannes de Illevölgye.
- 1552. P. Joannes de Muche.
- 1554. P. Damianus de Almanfalva.
- 1558. P. Joannes de Várallya.
- 1559. P. Valentinus de Nádasd.
- 1561. P. Andreas de Ebréfsz.
- 1563. P. Valentinus de Szabatka.

Annò

- 1565. P. Stephanus de Vizvár.
- Sequentibus aliquot annis nihil notatum invenitur, maxima enim fuere disturbia.*
- 1570. P. Sebastianus de Kettegyány.
- Annò 1576. exustus est Conventus mansitque desolatus usque ad annum 1630. Igitur, 1. Præsid. instit.*
- 1630. P. Ludovicus Gajari.
- 1632. P. Ambrosius de Gyöngyös.
- 1635. P. Raphael Sándorffi.
- 1638. P. Ambr. Snarski simul Min Pr.
- 1640. P. Joannes Bapt. Gyöngyössi.

Annò

Annô

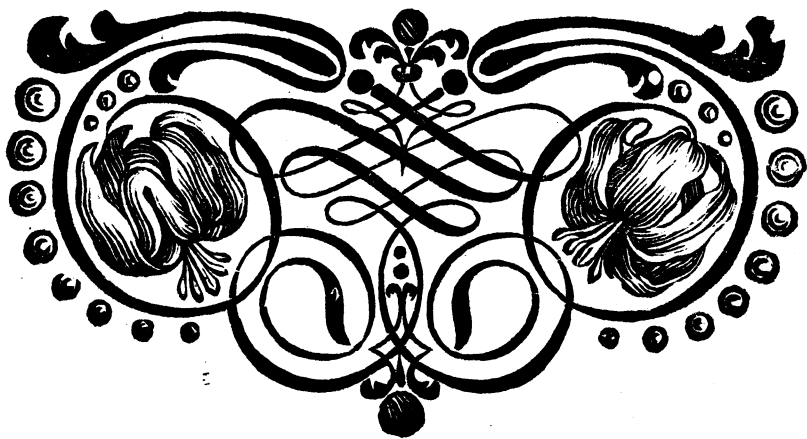
- 1641. P. Emericus Gyöngyössi Guard.
- 1644. P. Michaël Szegedi.
- 1647. P. Franciscus Szegedi.
- 1649. P. Basilius Dezericzki.
- 1650. P. Ladislaus Saári.
- 1651. P. Andreas Fabri.
- 1656. P. Franciscus Szegedi.
- 1657. P. Petrus Urbanovics.
- 1659. P. Tiburtius Hermaniensis.
- 1661. P. Valerianus à S. Cruce.

*Sequenti Annô à Turcis exustus Con-
ventus nullum habuit Superiorem, quia
relictus fuit.*

- 1665. P. Tiburt. Hermaniensis Præsid.
- 1667. P. Franciscus Koffinius Guard.
- 1668. P. Tiburtius Hermaniensis.
- 1669. P. Basilius Dezericzki.
- 1671. P. Daniel Werkai.
- 1674. P. Bartholomæus Klobucski.
- 1675. P. Franciscus Várkonyi.
- 1677. P. Raphaël Viskovienfis.
- 1678. P. Didacus Czandler.
- 1679. P. Paulinus Szokol.
- 1680. P. Raphaël Viskovienfis.
- 1681. P. Ladislaus Radofini.
- 1684. P. Laurentius Firlai.
- 1685. P. Leonardus Ondrejkovics.
- 1687. P. Emericus Terchovics.
- 1688. P. Joannes Ziveczki.
- 1691. P. Capistranus Koffulics.
- 1692. P. Emericus Terchovics.
- 1693. P. Ladislaus Radofini.
- 1696. P. Joannes Ziveczki.
- 1697. P. Emericus Terchovics.
- 1699. P. Matthæus Vankovics.

Annô

- 1700. P. Franciscus Besselin.
- 1701. P. Emericus Terchovics.
- 1705. P. Ladislaus Radofini.
- 1708. P. Philippus Bradacs.
- 1710. P. Narcissus Czihlarik.
- 1711. P. Bernardus Nayman.
- 1713. P. Bartholomæus Rozboril.
- 1714. P. Matthæus Vankovics.
- 1715. P. Augustinus Hamernik.
- 1716. P. Narcissus Czihlarik.
- 1719. P. Placidus Malanek.
- 1720. P. Christophorus Nekulni.
- 1721. P. Matthæus Vankovics.
- 1722. P. Maximilianus Rözler.
- 1724. P. Dionysius Wlcsek.
- 1725. P. Joannes Grani.
- 1727. P. Ludovicus Danicsek.
- 1728. P. Urbanus Fridrich.
- 1730. P. Godefridus Rozman.
- 1731. P. Narcissus Benefs.
- 1732. P. Ludovicus Danicsek.
- 1734. P. Matthæus Moczak.
- 1735. P. Eustachius Sopauch.
- 1737. P. Nicolaus Augustini.
- 1738. P. Emericus Ragyóczi.
- 1739. P. Franciscus Krslovics.
- 1741. P. Augustinus Pistoris.
- 1742. P. Constantinus Vagyovski.
- 1745. P. Modestus Trubeczki.
- 1748. P. Paulus Szaloki.
- 1751. P. Donatus Ottka.
- 1754. P. Adjutus Kvicfala.
- 1757. P. Donatus Ottka.
- 1758. P. Adjutus Kvicfala.

VII. CONVENTUS SEBESSIENSIS

H O N O R I

JESU & MARIAE DEDICATUS.

§. I.

De hujus Conventûs Denominatione, ac Loci Sitûs descriptione.

Denomi-
natio Con-
ventûs.

N. 78. **C**onventus hic Sebeffiensis, denominationem suam accipit à Pago inferiore *Sebes*; cujus aliàs nomenclatura, in hungarico idiomate idem sonat, ac *vulneratus*, fortassis exinde, quòd, ut traditur, olim hic meris sylvis existentibus, & prædonibus in vicina Arce Várallyensi refugium habentibus, prædocinja grassabantur, multique homines etiam lethaliter vulnerabantur. Situs autem est in Comitatu Saároffiensi, Diœcesis Agriensis, prope Liberam Regiamque Civitatem Eperieffiensem, Occasum versùs adjacentem, & vix unius horæ itinere distantem.

Referuntur
DD. Hære-
ditarîi loci
Sebes-

N. 79. De reliquo, locus hic olim à Familia Sepeffi dicta, dein à Familia Forgacsiâna, tandem ab Illustriss. Comite Ladislao Szentiványi, I. Cameræ Scepusiensis Administratore, post ejus obitum à suo Filio Josepho Szentiványi, nunc verò ab hujus Filia Francisca, Alexandri Haller relicta Vidua, cum quibusdam adjacentibus Pagis possessus, estò in se sit vilis & exiguus, gloriatur tamen vicino Conventui Castello, sat altis muris, & quatuor quasi propugnaculis cornualibus ad modum turrium testis, munito, ac internè Capellam privatam B. V. MARIAE Immacul. Conceptæ dicatam, atque à Patribus nostris administrari solitam continente.

Castellum
Sebeffiense

Ecclesia Pa-
rochialis à
Regulari
distincta
Parochiam
admini-
strant PP.
nostri.

Ecclesia quoque Parochialis à nostra Regulari distincta, & S. Andreæ Apostolo dicata atque ab Illustriss. D. Catharina Pálfi erecta, hoc loco habetur, licet Parochialia PP. nostri jam ultra annos 100. administrent, sicut in hoc ita in pluribus vicinis Pagis. Visitur etiam ad Castelli introitum lapidea S. Joannis Nep. Statua, quondam per Illustrissim. D. Comitem Josephum Szentiványi curata, ad quam quotannis, in Festo ejusdem Devotionem peragunt Patres nostri.

Circumfe-
rentia loci
Sebes.

Porrò circumferentia loci hujus ulteriùs considerata, satis amœna planitie campestri, pratis, & agris utcumque fertilibus gaudet, vicinas insuper conspiciit Arces, ut Saároffiensem, Kapyensem, Várallyensem, & Neovillensem, quibus addi potest, ex parte Meridionali, Salis, & intra hanc, ac Orientalem, Aurifodina. Incolæ loquuntur idiomate tantum Slavonico.

§. II.

De Origine, ac reliqua Conventûs Constitutione.

Conventus
initium
sumpsit an.
1634.

N. 80. **I**n loco igitur sic brevibus descripto, Conventus pro Fratribus nostris Erektionis suæ initium sumpsit Annò Domini 1634. Gubernante Ecclesiâ Christi Urbano VIII. hanc verò SS. Salvatoris Provinciam, R. P. Francisco à S. Benedicto. Etsi autem aliqui referant, hunc Conventum unâ cum Ecclesia extructum fuisse à Familia Sepeffiâna, veriùs tamen dicitur, imò apud nos tanquam certum habetur, ejus Fundatricem fuisse, atque Conventum unâ cum Ecclesia ex integro construxisse, Illustriss. D. Catharinam è Familia Comitum Pálfi ab Erdöd ortam, & quondam Illustriss. D. Comitis Sigismundi Forgách de Gyemes, Regni Hungariæ Palatini devotissimam Consortem. Primusque huic loco datus est Præsidens eodem quò erigi cœpit annò P. Ambr. Gyöngyöffiensis.

Fundatrix
Conventûs
Ill. D. Ca-
tharina
Pálfi.

N. 81.

N. 81. Neque his contenta Deo devota, & Seraphico Instituto apprimè ad-
dicta Mulier, ut Fratres Minores in Neo-erecto Conventu commodius Servitiis
Spiritualibus vacare possent, annuam per modum Eleëmofynæ præstandam in
naturalibus, seu victui necessariis, pro eisdem constituit Pensionem, cujus Litte-
rale Instrumentum hungarico scriptum idiomate, actu quoque in Archivo Con-
ventus reservatur. Uberiores gratias quas ab ea sperare licuit pia mors annò
1640. secuta interrupit.

Moritur
pia Funda-
trix.

N. 82. Post cujus obitum Dominium hocce translatus est ad Illustriss. D. Dominium
Comitem Ladislaum Szentiványi. Qui, sicut in favore Domini successit, ita in
onere quoque præattactæ piæ Foundationis succedere, & desideratissimus Funda-
tor pariter esse voluit, fuitque: dum, cum obligatione suorum Hæredum utrius-
que Sexus, erga duo Missæ Sacrificia, juxta intentionem in Fundationali In-
strumento expressam, singulis diebus celebranda, Foundationis vice (estò res-
pectu prioris Palssiano-Forgacsianæ, quæ sine ullo onere Missarum fuerat, in me-
dietate diminutæ) sub dato 1. Januarii Annò 1694. demandavit, annuè Con-
ventui extradanda in eodem litterali Instrumento specificata, cujus tenor est:

Dominium
Sebes de-
volvitur ad
Ladislaum
Szentivá-
nyi.

Succedit in
onere Fun-
dationis.

*In Nomine Dei Patris, Dei Filii, & Dei Spiritus Sancti Amen. Ego infra scri-
ptus, ex amore Dei mei Trini, & Unius, volo, & statuo quotidie bina Sacro-Sanctæ
Missæ Sacrificia celebrari in Templo Ven. Conventus Sebessiensis RR. PP. Strict. Observ.
S. Francisci Seraphici. Et unum Sacrum dicendum omni die ad Majorem SSmæ, & In-
viduæ Trinitatis Gloriam, pro Gratiarum actione infinitorum illius Benefactorum, Mibi,
Matri, Uxori, & prolibus meis, totique generi humano hætenus collatis, & in futu-
rum conferendis. Alterum verò Sacrum itidem quotidie celebrandum, in honorem Agoniæ
Dei Redemptoris Nostri, pro Mea, Matris, Uxoris, proliumque mearum felici morte.
Idque totum eo tempore, quò Ego, Uxor, Successoresque mei bona hæc Sebessiana posside-
bunt. Quo fine, Me, Uxorem, Filiosque, & Filias, ac Successores meos universos, &
singulos obligo, & adstringo, Conventui præfato Sebessienfi, ut annuatim vice dent.) Hic
specificantur quæ præstanda sunt) Et ideo obligantur etiam RR. PP. moderni, &
futuri Provinciæ SS. Salvatoris in Hungaria Ministri Provinciales, hujusque Con-
ventus Sebessiensis Guardiani, præattacta duo Sacra, quovis die à dato præsentium compu-
tando celebrari facere. In cujus rei majus robur, & fidem, hæc Sigillò meò roboravi,
& manu propriâ subscripsi. In Castello Sebes die 1. Januarii An. Dom. 1694.*

Litteræ
Fundatio-
nales ejus-
dem.

(L.S.)

Comes Ladislaus Szentiványi. m. p.

Quæ Fundatio mox annò eodem à V. Diffinitorio est omnino acceptata se-
quenti tenore:

*Illustrissimi D. Comitis Ladislai de Szentivány pia probatur Intentio, quam Divina Acceptatio
Majestas ipsi, & toti Illustriss. Familiæ refundere dignetur. Quare V. Diffinitorium omni
religiosa humilitate maximas referens gratias, Foundationem hic expressam acceptat, &
ratam habet &c.*

Acceptatio
Fundatio-
nis à V.
Diffinito-
rio.

Fr. Stephanus Gelenius Provinc.
Pater, & Diffin. A&t.

Fr. Andreas Phülöp Provinc. Pr.
subrogatus Custos loco R. P.
Custodis.

Fr. Andreas Palásti Minister Pro-
vincialis.

Fr. Vitus Hueber SS. Theol Lect.
A&t. subrogatus Diffinitor.

Fr. Remigius Nyájas Diffinitor
Actualis.

Fr. Gerardus Kecskeméti Prov.
Pr. Diffinitor A&t.

Quam Foundationem, ad tollendas omnes controversias, & difficultates, quæ
occasione ejus, inter Successores suos, & Ordinem nostrum oriri possent, magis
stabilire, & alia plura præstare volens, intentionem quidem habuit, ad deponen-
dam, & elocandam summam aliquam Capitaalem, ex cujus interesse, Fratrum ne-
cessitatibus, quæ ex mendicatione suppleri non possent, provideatur, sed morte
præventus, eandem in suo priori statu permittere est coactus.

Fundator
cogitat fun-
dationem
stabilire sed
morte im-
peditur.

Conventus
ictu fulmi-
nis exuri-
tur, sed
mox re-
stauratur.

Studia lit-
teralia hic
habita.

N. 83. Cæterum Conventus hic, postquam à sua liberali Fundatrice ad per-
fectionem deductus fuisset, præter ea quæ à rebellibus hæreticis passus est de quo
§. seq. insuper circa annum 1693. per ictum fulminis totus exustus fuit, unâ cum
Ecclesia, quando autem, & quorum adminiculô sit testus? ignoratur. Hoc cer-
tum est quod formam meliorem acceperit Anno 1734. dum tam internè quàm ex-
ternè utcunque renovatus, & inalbatus fuit. Est positus in quadro, Cellas in
parte superiori habens circiter 24. Ambitus quidem superiores furni sunt, non
item Cellæ Fratrum, præter Guardianatum, & duas cellas penes eundem situa-
tas. In parte inferiori, quibusdam Officinis, & rerum necessariarum Conserva-
toriiis sufficienter est provisus. In hoc Conventu frequens fuit Studium Philo-
sophicum, subinde Theologiæ Moralis, actu Philosophia traditur Fratribus no-
stris.

§. III.

De Memorabilibus hujus Conventûs.

Rebelles
hæretici
Conventû
hostiliter
aggrediun-
tur.

Fr. Nicol.
Kõrmendi
crueliter
enecant.

Conventû
& Ecclesiâ
ex toto spo-
liant.

Abeunti-
bus rebelli-
bus Fratres
ad Conven-
tum rede-
unt.

Sed mox
Eperieffi-
num disce-
dunt.

Sed inde
quoq; pau-
lò post à re-
bellibus
pelluntur.

N. 84. **N**on diu Conventus hic optatâ fruebatur tranquillitate, Princeps enim
Transylvaniæ, Georgius Rakocius, Annò 1644. bello jam apertò Cæ-
sarem lacellens, postquam Cassoviam, aliâque Civitates, & Comitatus Superio-
res suæ fecisset potestatis, Religioni quoque Catholicæ, per suos bellum indixit,
quod hæc quoque domus Religiosa malo suo experta est, nam rebelles hæretici
die 22. Junii anni memorati ad datum buccinæ signum Conventum hunc iner-
mem aggredientes (præerat tunc Conventui ut Guardianus P. Adalbertus Mo-
csár) licet ab incendio minitatio se temperaverint, cætera tamen quæ hæretica
eorum petulantia suasit, furibundè exercuerunt, imprimis Fratres quos compre-
hendere poterant vestimentis exutos, variis ignominiiis, & injuriis affecerunt,
verberibus, & vulneribus cruentârunt, sicque eos nomenclaturam denomina-
tionis hujus sui Conventûs Sebeffiensis experiri fecerunt; supervenientibus nihil-
ominus noctis tenebris cum alii sibi fugâ consulissent, solus Frater Nicolaus Kõr-
mendi Laic. Regulæ sincerus observator, religiosâque ac devotâ conversatione
laudabilis, manus impiorum minimè evadere potuit, nam, ut à certo milite huic
tragœdiæ præsentem, post hoc relatum est; à dictis rebellibus comprehensus, atque
ad longam cistam per modum crucis alligatus, igne ustulatus est, cruxque in
dorso ejus excisa; repertus denique à fratribus redeuntibus in pervio jam exa-
nimis, vulnus in cervice habens, in lateribus facibus ustus, in inguine mucrone
transfossus, ac per omnia crudeliter sauciatus. Nec his satiati, rebelles hære-
tici, in Ecclesiâ Altaria confregerunt, Sanctorum Imagines conculcârunt, Eccle-
siæ apparamenta abstulerunt, ipsum denique Conventum, utensilibus, quorum
usum habere non poterant vitiatis, ex integro spoliaverunt.

Peraçtâ hac funestâ tragœdiâ, abscedentibusque ejusdem authoribus, Patres
ad Conventum redierunt, eumque unâ cum Ecclesiâ pro sua possibilitate restau-
rârunt, in quo usque ad annum 1672. in pace commorati sunt. Verum crescente
novâ rebellium adventantium famâ, illud Salvatoris Consilium: *Si vos persecuti
fuerint in una Civitate fugite in aliam.* Secuti, die 14. Septembr. ejusdem anni de
loco Sebes, ad Residentiam Eperieffiensem, tanquam locum tutiorem, se rece-
perunt, ubi per aliquot dies utcunque in pace, verum cum magno timore per-
manserunt. Rebelles Civitatem ingressi, die 29. prædicti mensis circa horam
noctis undecimam Residentiam suâ satellitiô cingunt, vigilias ubique disponunt,
& ne Fratrum quis effugiat, strictissimè demandant. Die sequenti orto jam Sole,
Generales expeditionis hungariçæ, videlicet: Stephanus Petróczi, Mathias Szu-
hai, Gabriel Kendi, & Paulus Sepeffi, per certum Nobilem Patribus denuntiant,
ut si salvi esse velint, relictis omnibus, nec non clavibus tam Ecclesiæ, quàm
Residentia resignatis, sine mora exeant, quod & fecerunt, nam relictis ibidem
tribus Patribus Societatis JESU, qui prævio vespere, non tuti in sua Residentia
ad

ad illos venerant, ad domum Spect. D. Gabrielis Kapi se se contulerunt, unde similiter ejiciuntur; imò opprobriose tota Civitate expelluntur.

Qui postquam egressi fuissent, mittuntur post eos à Domino Feigel nomine totius Exercitus Re-Citatoriae, quatenus reversi Eperiesinum, tuti manere possint, Supremis ita asseverantibus. Sed vix ad Suburbium Civitatis pervenerant, Ecce! incidunt in Cohortes Peditum, qui conspectis Fratribus, mox in rabiem acti, eosdem furiosè invadunt, ab invicem divellunt, nec non ut capitibus plestantur conclamant. Et certè effectus facilè secutus fuisset (nam rabiem augebat ebrietas) nisi Magnifici D. Benedicti Serödi, juvenis adventus accelerasset, qui Patres nostros (per Cohortes equitum, & peditum strictò gladiò cursitando, & hungarico idiomate inclamando: *Hæccine est fides nostra? Sicne illis promissimus? quis nobis in posterum credet? &c.*) è manifestissimo mortis periculo liberavit, & cum difficultate non levi, post perpeffas multas calumnias, opprobria, & vexationes, per parvam portam Civitatis introduxit, & usque ad domum D. Kapi est concomitatus, ubi quinque hebdomadarum spatîo, in continuo timore, & tremore, diu noctûque morabantur, nam die quadam, pistoletis ad pectora applicatis tentabantur, altera in plateis strictis gladiis pellebantur, variis denique opprobriis satiati, sæpè cum magno animi mœrore audire debeant: *Hos canes papisticos, cum aliis Catholicis nonnisi trucidandos.*

Iterum vero revocantur, in quo regressu à suis iosis militibus multa patiuntur sed è manibus eorum erepti Civitatem ingrediuntur.

Durante autem, & magis crescente hac fœdifraga rebellionem, demandatum quoque fuit Fratribus, ut assumptis armis, ad propugnaculum pro ipsis assignatum, ascenderent, & se contra Militem Cæsareum defenderent; sed responderunt: *Se magis mortem subire velle, quam contra suum legitimum, & benignissimum Regem arma sumere.* Tandem die 6. Novembris, estò post plures Instantias apud Civitatem factas, difficulter tamen tres Patres cum uno Fratre Laico, Sebessinum sunt dimissi. Qui primò Ecclesiam ingressi, invenerunt Sepulchrum Fratrum cum duabus Cryptis apertum, novum S. Antonii Altare totaliter ruinatum, Crucifixi, B. V. MARIE, aliorumque Sanctorum Imagines, dilaceratas, Statuas aliquas manibus, pedibus, alias digitis, naribus, quasdam etiam capite truncatas. Quatuor denique majores Statuas præ foribus Templi, quasi pro custodia ejusdem positas, in opprobrium Religionis Catholicæ deprehenderunt. Quibus ita visis tacti dolore intrinsecus lacrimabili voce cum Davide dicebant: *Deus venerunt gentes in hereditatem tuam, polluerunt Templum Sanctum tuum, posuerunt Jerusalem in pomorum custodiam. Exurge quare obdormis Domine. Dissipa gentes quæ bella volunt, & da pacem in diebus nostris, quia non est alius, qui pugnet pro nobis, nisi tu Deus noster: &c.*

A rebellionibus ad murorum custodiam compelluntur sed recusant.

Tandem aliqui è PP. Sebessinum ire permittuntur.

N. 85. Pro Commendatione autem hujus Conventus, & hoc addi potest: quod Ferdinandus III. Romanorum Imperator, & Rex Hungariæ, comperta habens Patrum hujus Conventus fidelibus animabus præstita plurima servitia, ad continuandum, & augendum ulteriorem etiam zelum animarum, pro meliori eorundem Patrum sustentatione, benignè resolverit unum Imperialem ab I. Camera Scepusiensi hebdomadatim per modum eleëmofynæ huic Conventui tribuendum. Cujus Decreti tenor talis est:

Pavor Ferdinand. III. Rom Imp. erga Fratres.

FERDINANDUS III. Divinâ favente Clementiâ

Electus Romanorum Imperator, semper Augustus.

Magnifici, ac Egregii Fideles Nobis Dilecti. Benignè Vobis celare nolumus, qualiter ex pio zelo nostro, simul ad demissam Instantiam, Spect. ac Magnifici Nostri Consiliarii Intimi, ac Camerarii fidelis Nobis sincere dilecti, Comitibus Pauli Pálffy ab Erdöd, Regni Nostri Hungariæ Palatini, Fratribus Ordinis S. Francisci propè Civitatem Eperiesiensem habitantibus, intuitu assidui Exercitii, quò Sacris Officiis, cum magna utilitate, & consolatione Catholicorum, ibidem incumbere dicuntur; pro necessaria sustentatione ejusdem Claustrî, loco Eleëmofynæ singulis septimanis, unum Imperia-

lem ex Proventibus Tricesima Nostra in dicta Civitate, deinceps ad beneplacitum pendi, & persolvi clementer decrevimus. Proinde Vobis presentium vigore, benigne mandamus, ut deinceps ulteriorem Ordinationem Nomine Nostro, penes Consiliarios Camere Nostræ Scepusiensis facere, atque in hoc esse velitis, quatenus inde dicti Fratres Franciscani hujus Clementissimæ Concessionis Nostræ, ita convenienter certiores reddantur, eisque illa hebdomadalis Eleëmofyna deinceps persolvatur; in quo satisfiet benignæ, & omnimodæ Voluntati Nostræ. Dabantur in Civitate Nostra Vienna 6. die Mensis Aug. An. 1650. Regnorum Nostrorum Romani 14to. Hungarici 25to. Bohemici 23to.

FERDINANDUS.

Sustentatio
Fratrum ob
frequentiam
Religiosorum
miranda.

Denique inter Memorabilia, & simul Mirabilia Conventus hujus meritò reputari potest, honesta satis, & debita Fratrum sustentatio. Quis enim non miretur loco hoc ob vicinos montes, & colles non ultra mediocritatem fertili, plurimis item Religiosis Mendicantium domibus, ut Eperiesiensis, tam RR. PP. Conventualium, quam Nostrorum, Bartphensi, Sztropkoviensi, Homonneni, Cassoviensi, vix quatuor milliaribus distantium Vicino, in tanta inquam præfatorum, ac aliunde etiam adventantium Religiosorum frequentia, 28. Personas (exceptâ familiâ Sæculari) pro continuo posse subsistere, & religiose sustentari. Certe hic elucet specialis Dei Providentia, locumque habet illud Veritatis æternæ à S. P. N. Francisco Suis ad prædicandum missis pro diurno dari solitum: *Facta super Dominum curam tuam, & ipse te nutrit.* Psal. 54.

§. IV.

De Ecclesiâ, eamque Concernentibus.

Ecclesiæ
fundatrix
Catharina
Pálfi.

N. 86. Sicut Conventus, ita Ecclesiâ quoque Sebeßiensis Primam suam Fundatricem agnoscit, jam supra laudatam Illustriss. Dominam Catharinam, Pálfi. Cujus primum lapidem angularem posuit Illustrissimus ac Reverendiss. D. Emericus Lósi Episcopus Agriensis die 7. Augusti an. 1634. Porro perfectionem suam accepit annò 1636. uti ex inscriptione lapidi quadro, in fronte Arcus Sanctuarii posito, sequentis tenoris patet:

Insigne Pálfiianum.

Templum hoc, cum Monasterio Comitissæ Catharina Pálfi quondam Comitissæ Regni Palatini Sigismundi Forgách de Ghymes Vidua, in honorem SS. Nominis JESU, & Mariæ intitulatum ex fundo erigi curavit Annò 1636.

Consecratio
Ecclesiæ.

Referuntur
Altaria hujus
Ecclesiæ.

N. 87. Deinde verò, Annò 1638. die 27. Aug. Illustriss. ac Reverendiss. D. Georgius Lippai, Episcopus itidem Agriensis, Templum hoc, unâ cum tribus Aris consecravit; nimirum Summam, in honorem Sanctissimorum Nominum JESU, & Mariæ. Alteram minorem collateralem ad parietem Ecclesiæ Septentrionem versùs, in honorem S. Stephani Proto-Martyris, ubi nunc extat Altare S. Annæ, per D. Antonium Melczer. erectum, vel verius reformatum. Tertiam verò æquè ad parietem meridiem versùs in honorem S. P. N. Francisci, quò in loco nunc est Ara S. Antonii Paduani, Annò Dom. 1676. ex pio legato Reverendiss. Dom. Georgii Sóós Præpositi Varadiensis, & B. Virginis de Liptó Lectoris, & Canonici Scepusiensis erecta, prior verò S. Francisci in eadem parte Ecclesiæ ulterius translata.

Præter specificatas, sunt adhuc quatuor Aræ, nimirum lapidea SS. Trinitatis, erecta Patrocinio, & expensis Familiæ Melczerianæ. Item Dolorosæ B. V. M. Annò 1735. in Choro inferiori post dorsum Summæ Aræ impensis Illustrissimæ D. Claræ Kapy extructa cum hac inscriptione:

D. O.

D. O. M.
PER QUEM MORTUI VIVUNT.
PRO PATRE SUO GABRIELE KAPY
ET
MARITO COMITE JOSEPHO SZENT-IVANLY
QUORUM
AD DIVAM HANC ARAM SITA ESSE OSSA
POSTERI QUOQUE NESCI NE ESSENT
CLARA KAPY
MONUMENTUM HOC PURO VOTO
DICAT CONSECRATQUE.

Item *Annuntiationis B. V. MARIE* Annò 1747. per D. Anastasiam de Campio relictam Viduam Spect. D. Gabrielis Kapy, & SS. Joannis Nepom. ac Philippi Nerei Annò 1754. per Illustriss. D. Claram Kapy erecta. Universum itaq; Ecclesia hæc habet Aras Octo, ex quibus Altare Summum, est simul Privilegiatum perpetuum, pro qualibet feria per Benedictum XIV. Summum Pontificem annò 1748. concessum, & autoritate ordinarii annò 1749. determinatum, confirmatumque.

Ecclesia hæc duplicem habet Chorum unum Superiorem ad Ecclesiæ portam, post casum prioris noviter, annò 1702. erectum, alterum verò inferiorem post summam Aram subsellis, & tabulato ex parte parietum provisum, ac annò 1699. variis Sanctorum Imaginibus exornatum. Adjuncta item est Ecclesiæ inter Sanctuarium, & Conventum Turris, quæ annò 1701. sub Guardianatu P. Alexii Fekete ad duas orgias elevata & imbricibus tecta fuit, sed annò 1752. sub Guardianatu P. Nicolai Victor, iterum restaurata, & tecto ex lamina est decorata, sustentans Campanas quatuor, quarum tres annò 1669. die 23. Novemb. ab Illustriss. ac Reverendiss. D. Stephano Telekessi Episcopo Agr. sunt consecrata. Prima quidem & maxima in honorem *B. V. MARIE*. Secunda in honorem *S. P. N. Francisci*. Minima in honorem *S. Antonii Paduani*, de cujus consecratione quia dubitabatur denudò annò 1749. ab Excell. D. Francisco Barkóczy Episcopo Agriensi Eperiesini est consecrata in honorem *S. Barbara Virg. & Mar.* Quarta secundæ ferè æqualis usque modo est sine consecratione.

In hac Ecclesia duplex est Confraternitas seu Congregatio, una *S. P. N. Francisci* annò 1652. ex permissione Illustriss. D. Benedicti Kisdi Episcopi Agr. erecta, alia verò SS. Corporis Christi à Benedicto XIV. sub datò 26. Aprilis anni 1748. concessa & à supra memorato Diocesano Excell. Comite Francisco Barkóczy approbata, & confirmata. Quam pariter Dolorosæ Viæ Crucis erectio annò 1749. subsecuta.

§. V.

De Cryptis Ecclesiæ, & in eisdem sepultis.

N. 88. **L**icet quidem trium duntaxat Cryptarum Ostia in hac Ecclesia patenter conspiciantur, nihilominus ex connotationibus antiquis undecim esse traduntur.

Prima post Altare majus in Choro inferiori pro Patribus, & Fratribus nostris, cum cavernis, aut camerulis pro defunctorum Corporibus ed obturandis extructa, & lato lapide annò 1752. curatò, in suo orificio signata. De cujus priori Ostiario lapide estò R. P. Ladislaus Turóczi è S. J. in suo Opere: *Hungaria cum suis Regibus compendio data*. intitulato tradat: eundem, quoties quis de hac domo in alteram æternitatis migraturus sit, vel siccissimo tempore sudare, ac per hoc proximam alicujus mortem veluti præfigere; nihilominus etiam modernò, noviter ejusdem Cryptæ orificio impositò lapide frequenter sudante, & priori inde sublato

latò ac immediatè ad limen Conventùs applicatò semper, siccò existente, ejusmodi prælagii eventus hætenus necdum est observatus.

Sepulti in
ca.

Porro in hac Crypta præter Patres, & Fratres nostros tumulati sunt: Annò 1734. Illustriss. D. Comes Josephus Szentiványi. Annò 1745. A. R. D. Andreas Simicsak, Parochus Krajcsnoviensis. Annò 1749. Perill. D. Antonius Melczer hujus Conventùs specialis Benefactor.

Altera
Crypta.

Altera Crypta est in Sanctuario, ad cornu Evangelii Aræ majoris, orificium habens vicinum parieti Septentrionali, & oppositum exitui è Choro inferiori, pertinetque ad Familiam Kapyanam, quæ nunc decenti lapide, cum insigni præfata Familæ eidem inculpto, in officio signata est.

Sepulti in
ca.

In hac sepulti jacent Spect. D. Kapy Senior, & ejusdem Confor. Eva Gergelaky. Item annò 1738. die 6. Octobr. Illustr. Herulus Ignatius Grassalkovics, Excell. Domini Antonii nunc Camera Præfidis filius. Item annò 1741. die 27. Aug. Illustr. D. C. Antonia Szentiványi, Illustr. D. Comitis Josephi Szapári Confor., cum sua filiola Anna die 23. Novembr. ejusdem anni. Item annò 1743. die 7. Aug. Spect. D. Gabriel Kapy Junior Regni Hung. Vice-Palatinus.

III. Crypta.

Tertia est ante Aram summam sub lampade, ad quam ingressus reperitur, amotò gradu lapideo Sanctuarii inter Cancellos. Et hæc fuerat quondam Familæ Egri, nunc verò post ejus defectionem spectat ad Conventum.

In ea se-
pulta.

In hac tumulata est certa Monialis Cracoviensis Bethulia nomine, Ord. S. Augustini, quæ cum Religiosa Socia sua Sebestium veniens Sacramentis provisa obiit, annò 1726. Item D. Maria Schindlerin D. Francisci Tormási relicta Vidua specialis Conventùs Benefactrix annò 1739. die 26. Jan. Item Illustr. D. C. Grassalkovics I. Legionis Splenyianæ Colonellus die 17. Decembr. an. 1753.

IV. Crypta.

Quarta: Sub pede Arcus Sanctuarii ex parte Epistolari majoris Aræ, minori lapide quadro, & tegulis clausa, pertinens ad Familiam Melczerianam. In qua præter Spect. D. Moysen Melczer an. 1740. die 27. Martii tumulatum, nemo alter sepultus esse deprehenditur.

V. Crypta.

Quinta ante Altare S. Antonii, versùs Altare S. P. N. Francisci inferius situm protracta. Fuerat quidem olim Familæ Andrassianæ, sed nunc spectat ad Conventum. Num in hac Crypta aliquis tumulatus sit? planè non constat.

VI.

Sexta. Ante Aram S. P. N. Francisci, Ostium habens ad infimum gradum ejusdem, decenti lapide clausum estque juris Familæ Sztankaianæ. In qua annò 1741. die 12. Octobr. tumulata jacet D. Clara Pécsi Perill. D. Stephani Sztankai Confor., atque ipse D. Stechanus Sztankai an. 1748. die 2. Decembr. sepultus.

VII.

Septima est, ad ipsam Ecclesiæ portam sub Choro superiorem ad manum levam intrantis Ecclesiæ, seu Septentrionem versùs, spectans ad Conventum.

VIII.

Octava, mox in parte eadem Septentrionali pro uno solum homine formata, aditum habens penes infimum gradum Altaris Melczeriani Sanctissimæ Trinitati & S. Joanni Bapt. dicati. Num in his duabus quispiam jaceat? pariter ignoratur.

IX.

Nona penes Altare S. Annæ ad cornu Evangelii, habens introitum versùs Cathedram, in qua priùs sepeliebantur ex Familia Czerocziana, deinde an. 1702. devenerat ad jus D. Stephani Krucsai, actu pertinet ad Conventum. In hac tumulati sunt aliqui ex dicta Familia Czerocziana.

X.

Decima in medio Ecclesiæ mox ante Sanctuarium è regione Altarium collateralium S. Annæ, & S. Antonii Pad. quæ quidem olim fuerat Familæ Lufin-fzky, sed post ejus hinc discessum, rediit ad Conventum. In hac tumulata fertur certa Domina peste è vivis sublata.

XI.

Undecima tandem est, pariter in medio Ecclesiæ, mox infra sub numero 10. positam, è regione Altarium SS. Trinitatis, & S. P. N. Francisci, facta pro unica tantum Persona, in qua quiescunt ossa D. N. Thassi, qui fuerat Vitricus D. Spect. Gabrielis Kapy.

Adver-

Advertendum insuper est quod in Ecclesia hac propè januam juxta Aquam benedictam tumultata jaceat Illustriss. D. Fundatrix C. Ladislao Szentivanyiana, nata Melczeriana; penes eam verò R. P. Alexius Fekete, olim hujus Conventus Guard. die 24. Aug. an. 1710. defunctus, & in Crypta sub n. X. Domina quædam, quæ tres Personæ siquidem contagione pestifera de hac vita sublatae fuissent, cavendum erit ne eorundem Corporum reliquiæ commoveantur, cum periculo ejusmodi contagionis resuscitandæ.

§. VI.

Commemoratur Imago JESU & MARIAE in tela depicta.

N. 89. **C**ernitur in Ecclesia hujus Conventus in tela picta Imago JESU, & MARIAE pro singulari memoria, & Fidelium devotione exposita. De qua quidem nihil in authentico scripto defacto reperitur, sed solum traditur, imò etiam quodpiam notatum adhuc annò 1738. à P. Ferdinando Fiala pro tunc Guardiano repertum fuisse auditur, quod nimirum, post varias aliarum Imaginum, & Statuarum, prout supra relatam est, contemptuosas profanationes, quidam de hæreticis, ausus fuerit contra hanc Imaginem sclopum exonerare, sed dignas facinoris luisse dicitur pœnas, dum per resilientem ab eadem glandem plumbeam occisus interiit. Alter quoque prioris Socius, similis criminis in ipsam Imaginem commissi reus, mox ante Ecclesiæ fores miserè fertur occubuisse.

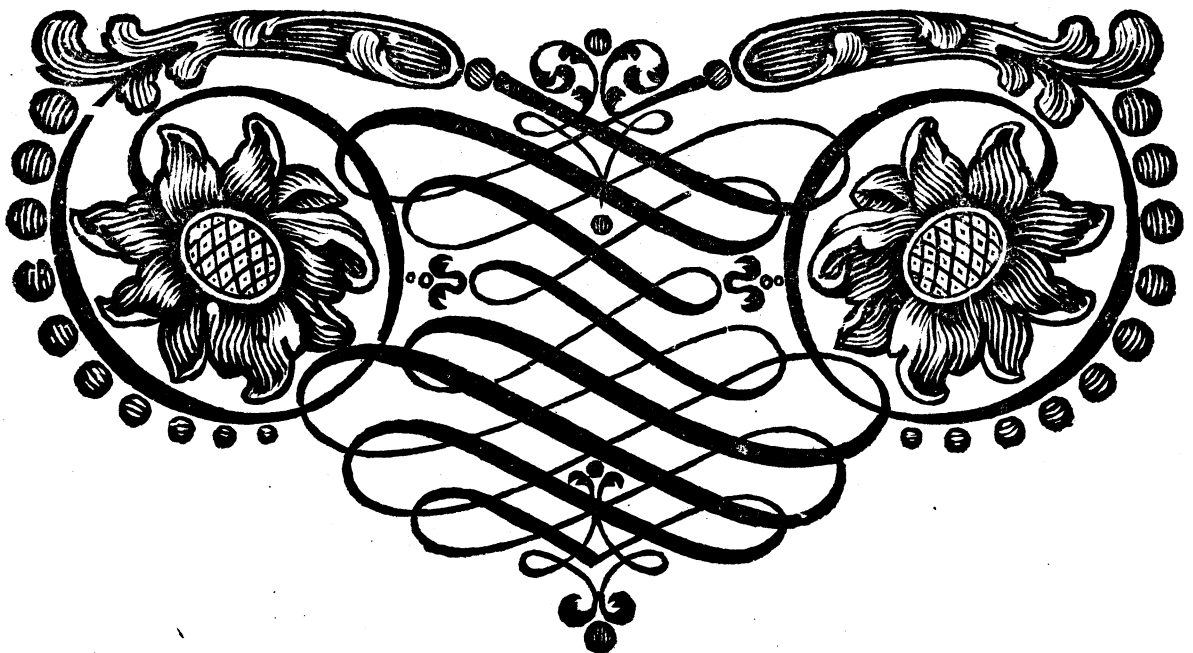
Hæc autem Imago figuræ ovalis, & quantitatis trium circiter palmorum, Dei Genitricis Mariæ, in sinu suo Jesum ad Virginea Ubera quasi dormientem servantis, duo habens signa per glandes plumbeas causata, unum in gena sinistra prope auriculam, alteram in superiore parte nasi intra oculos, pro priori latebat in choro inferiori, cum sua simplici lista, deinde aliâ decentiori per Illustriss. Fundatricem C. Claram Kapy ex speciali sua erga eam devotione, ob expertum pluries ejusdem Patrocinium, ornata, ac vitro inclusa, pro majori populi devotione, ad Ecclesiam translata fuit, & ardentibus tempore devotionis candelis, per dictam Illustr. Fundatricem oblatis honorata; nunc jam ab anno 1754. collocata manet in Ara SS. Trinitatis.

NOMINA SUPERIORUM LOCALIUM HUJUS CONVENTUS.

1634. P. Ambrosius Gyongyossienfis.	* 1672. P. Simon Szakolczenfis.
1638. P. Michaël de Somlyo Guard.	1673. P. Arsenius Dióffi.
1640. P. Albertus Bathai.	1674. P. Timotheus Lopasovszky.
1641. P. Fulgentius Miticzki.	1675. P. Franciscus Tarnóczi.
1644. P. Adalbertus Mocsár.	1676. P. Joannes Ziveczky.
1646. P. Ludovicus Lendvai.	1677. P. Michaël Kuratóczi.
1647. P. Valerianus à S. Cruce.	1678. P. Bartholomæus Klobucsky.
1651. P. Michaël Szegedi.	1679. P. Ferdinandus Egyegi.
1656. P. Bartholomæus Kolosvári.	1681. P. Franciscus Endréfz.
1657. P. Nicolaus Baróthi.	* 1684. P. Paulus Szegedi.
1659. P. Didacus Czandler.	1687. P. Dionysius Keleffi.
1660. P. Basilius Dezericzki.	1688. P. Alexius Fekete.
1661. P. Simon Szakolczenfis.	1689. P. Arsenius Dióffi.
1663. P. Bartholomæus Kolosvári.	1690. P. Carolus Kubovics.
1665. P. Timotheus Lapasovszky.	1691. P. Bernardus Lessenyi.
1667. P. Tiburtius Hermanienfis.	1692. P. Arsenius Dióffi.
1668. P. Timotheus Lopasovszky.	1693. P. Antonius Emerici.
1669. P. Sigismundus Vigasd.	1694. P. Gregorius Erdös.

1695. P. Josephus Biró.
 1696. P. Josephus Fodor.
 1697. P. Josephus Biró.
 1698. P. Alexius Fekete.
 1699. P. Alexander Hetényi.
 1700. P. Alexius Fekete.
 1702. P. Gregorius Erdös.
 1703. P. Sylvester Vafs.
 1705. P. Chrysostomus Szalkai.
 1708. P. Fortunatus Füczén.
 1710. P. Alexius Fekete.
 1711. P. Chrysostomus Szalkai.
 1712. P. Nicolaus Nagy.
 1714. P. Sylvester Vafs.
 1717. P. Michaël Móra.
 1718. P. Fortunatus Füczén.
 1720. P. Capistranus Terenyi.
 1722. P. Michaël Schindler.
 1723. P. Bruno Mocsko.
 1724. P. Emericus Ragyóczi.

1726. P. Laurentius Pissoff.
 1728. P. Hyacinthus Kubicsék.
 1729. P. Wolfgangus Nemecskai.
 1732. P. Ludovicus Schmidek.
 1734. P. Bernardinus Polakovics.
 1735. P. Adalbertus Majno.
 1738. P. Ferdinandus Fiala.
 1741. P. Felix Lukovics.
 1742. P. Innocentius Geisler.
 1743. P. Emericus Svesztka.
 1744. P. Emericus Má dai.
 1745. P. Emericus Svesztka.
 1746. P. Bernardinus Polakovics.
 1749. P. Nepomucenus Kontur.
 1751. P. Nicolaus Viátor.
 1754. P. Gaudentius Jablonsky.
 1755. P. Justus Fridrikovsky.
 1757. P. Amantius Jerabek.
 1758. Idem.

VIII. CONVENTUS CREMNICIENSIS AD S.P.N. FRANCISCUM STIGMATIBUS INSIGNITUM.

§. I.

De Civitate Cremnicensi, Nostrumque prima in eam Introductione.

N. 90. **C**ivitas Cremnicensis, etsi in se sat parva, Regia tamen, & Libera est, Cremnicis Civitas Regia Metropolis Montanarum. primūque Civitatum Montanarum rudimentum, insuper à metallo-
rum principe auro (quo universam ferè Europam locupletat) ubique locorum nominatissima. Nomenclaturam, originēque suam Civitatem hanc sumpsisse, Ejus nomenclatura. Lazius dicit à populis Craniis. Ptolomæus verò à Vindis, Vendis, seu Vandalis ab incunabulis inhabitatam asserit. Addunt alii, successū temporis, à Saxonibus, è patris sedibus ob rebellionem pulsus, & ad excolendas minerarum fodinas maxime idoneis, occupatam.

Porro Civitas hæc, sicut dignitate inter Montanas Civitates prima, ita in festandis Lutheri erroribus fuit præcipua, ita ut non tantum Cives plerique, ac Magistratus, verum & ipsi Officiales Camerales non pauci, eodem essent infecti errore. Hæresi infecta. Nulla hic pro Catholicis, ad peragenda Divina publica Sacra Ædes, in domo monetoria solummodo suam peragere devotionem sunt permissi.

Miserando huic Orthodoxæ Religionis statui pro sui officii munere misertus, Georgius Lippai F. es Min. huc illocare intendit. Illustriss. & Reverendiss. D. Archi-Præsul Strigonienſis Georgius Lippajus, postquam PP. Societatis Jesu, Neosolum invexisset, ad Fratres nostros, in hanc Civitatem inducendos, suos convertit cogitatus, spem habens optimam, uberes ex eorum in Vineâ Domini labore, se proximè visurum fructus.

N. 91. Prius igitur devotissimus Archi-Præsul de comparando commodo, pro Fratrum habitatione cogitat loco, hinc primò cum Capitulo Strigonienſi de domo in Civitate existente, & ubi nunc compendiosa Conventus cernitur Ecclesia, sibi vendenda transigit, & cum hanc pro Ecclesia, & Conventu minime sufficientem videt, etiam vicinas ædes Vengerianas dictas, constituto exolvit pretiò. Furit ad hæc heterodoxus Senatus Cremnicensis, quare communicatò cum aliis Civitatibus Montanis consiliò, contractum emptæ domus Vengerianæ illegitimat, ipsamque violenter occupat. Archi-Episcop. imò Domum Capituli, dein Vengerianam emit, sed hæretici contrariantur.

Commodè, annò eodem, quò hæc acta sunt nempe 1649. Regni Comititia celebrabantur, ad quæ, cum temerarium illum Cremnicensium ausum, Illustr. D. Archi-Præsul retulisset, sequentis Nrò. 23. Articuli condendi author fuit: Regni Comititia celebrantur, in quibus contra Cremnicensis art. 23. conditur. *Quoniam verò Libera Montana Civitas Cremnicensis, certam domum, per Illustriss. D. Archi-Episcopum Strigonienſem, à Circumspecto Michaële Wenger, in, & pro duobus millibus florenorum Hung. in eadem Civitate comparatam, & aliquot mensibus, per homines ejusdem Domini Archi-Episcopi realiter possessam, sine omni ipsius D. Archi-Episcopi, & hominum suorum certificatione, occupasse, & ad requisitionem authenticam, restituere noluisse, atque eò modò emptionem præfata domus impedivisse dignoscitur, idcirco statuunt Regnicolæ, ut juxta Artic. 13. anni 1608. ante coronationem, & Art. 44. anni 1609. & Art. 21. anni 1635. & Art. 78. anni 1647. idem D. Archi-Episcopus, contra memoratam Civitatem, per unum ex Magistris-Protonotariis, tam de restitutione domus ipsius occupatæ, quàm de pœna in præcitatis Articulis superinde sancita, peremptoriè, cunctisque juridicis remediis semotis procedere, & executionem habere possit.*

Cremnici-
enses artic.
illum ever-
tere conan-
tur.

Archi-Ep.
nostros
Cremnicii
evocat.

Ex nostris
terni Cre-
mnicium
venunt, sed
ad Civita-
tem non
admittun-
tur.

Tandem
ad domum
Pisetariam
introducun-
tur.

N. 92. Hic articulus Cremniciansibus plurimum dissipuit, unde evertere-
eum variis modis, convocando etiam reliquas Civitates Montanas consilii dandi
gratiâ, conantur, sed pientissimus Archi-Præsul, humanitate magis, quam pœ-
nis in citatis articulis taxatis, eosdem vincere studet. Et licet voluntati ejus
nondum satisfactum esset, Ipse tamen Fratres nostros Galgocziô, Cremnicum
evocat. Deputatus fuit à Provincia M. V. P. Vitus Burganovski Moravus, Pro-
vinciæ Diffin. æt. cum duobus Sociis, nempe Patre Ægidio Rostok Sileño, &
Fratre Pacifico Egegyi Laico, qui obedientiâ, & benedictione à P. Ministro Pro-
vinciali accepta Galgocziô moventes die 26. Mensis Dacembris ejusdem anni
nempe 1649. Cremnicium appulerunt quidem, sed ab hæreticis Civitate exclusi,
in Molendino Archi-Episcopali aliâs libero extra Civitatem constitenterunt.

N. 93. Satis diu, à die nempe præfata usque ad diem 2. Januarii anni 1651.
hoc streperum habitaculum, tanquam peregrini, & advenæ, incolere necessi-
tati fuerunt Fratres prænominati, victum necessarium Illustr. D. Archi-Præsule
indulgentissimè præbente, intra hoc verò tempus ludibria opprobria non pauca,
luti, lapidumque impetitiones ab hæreticis toties perpeffi, quoties in publico se
videri sunt passi. Tempore verò mox prædicto ad domum Pisetariam, in ipsa
Civitate constitutam, per Illustr. D. Archi-Episcopum, adhibito quodam pio præ-
textu sunt introducti, nec inde exire (licet id hæretici summoperè cuperent)
usque ad fundi Controversi traditionem sunt permiffi.

§. II.

*Domus Wengariana Archi-Præsuli, & per eum Fratribus consignatur, &
vi Regii Mandati ab omnibus Oneribus eximitur.*

IN domo Pisetaria prædicta non diu mansère Fratres nostri, tandem enim, post
multas malevolas, & validas, ab Adversariis practicatas oppositiones, & con-
tra supra relatum 23. in Comitibus Posoniensibus, annò 1649. conditum Articulum,
multifariam positas contumaces exceptiones, ad amicabilem transactionem Do-
mûs Wengarianæ est devenum, dum nempe annò 1651. die 3. Februarii, Se-
natus Cremnic. heterodoxus, correctus, & ad humanitatem, atque obedi-
entiam, quam abjecerat, autoritate Regni, & Regis adactus, in Oppido S. Cru-
cis dicto, præfenti Archi-Episcopo per deputationem Magistratualem, à contro-
versa domo Wengariana claves solemniter, & officiosè consignavit.

Quibus acceptis, ne fors Lutheranis, occasio detur deinceps adversùs Fra-
tres nostros sæviendi, aut eos ratione sæpius dictæ Domûs Wengarianæ, quo-
modo turbandi Providissimus Archi-Præsul, & Benignissimus Fundator no-
ster, Testimonium acceptationis dati eatenus Mandati Regii à Senatu Cremni-
censi benignè urfit, quam etiam, mox die 27. Februarii idem Magistratus ad
magnam devotorum Catholicorum consolationem extra dedit tenoris sequentis:

*Nos N. Judex, & Jurati Cives, Regia, Liberaque Montanarum pri-
maria Civitatis Cremnicensis, notum facimus præsentium tenore significantes, qui-
bus expedit Universis, quoddam Egregius Joannes Szölöffy Illustrissimi, ac Reverendiss.
Domini, Domini Georgii Lippay de Zombor, Archi-Episcopi Ecclesiæ Metropolitanae
Strigoniensis, Locique ejusdem Comitatus perpetui, Primatis Hungariæ, Legati Nati,
Summi, & Secretarii Cancellarii, ac Consilarii Intimi &c. &c. Provisor Bonorum
S. Crucis, ac Pisetarius, die 27. mensis Februarii anni nunc currentis Millesimi sex-
centissimi quinquagesimi primi, coram nobis constitutus exhibuit, & produxit litte-
ras Sacratissimi principis, ac Domini Domini FERDINANDI III. Divinâ favente
Clementiâ, Electi Romanorum Imperatoris semper Augusti, ac Germaniæ, Hunga-
riæ, Bohemiæ &c. Regis, Archi-Ducis Austriae, Ducis Burgundiæ &c. Domini Do-
mini Nostri Clementissimi, Exemptionales, per manus Reverendissimi Domini Georgii
Szö-*

301

Senatus
Cremnic.
Archi Ep.
claves Do-
mûs Wen-
gerianæ
tradit.

A quibus
Testimoni-
um tradi-
tionis exi-
gitur.

Szelepcsényi Episcopi Nitriensis, Locique ejusdem Perpetui Comititis, Consilarii, & Aula Sacratissima Regiae Cancellarii, Viennae Austriae die 29. mensis Decembris Anno Domini Millesimo sexcentesimo quinquagesimo emanatas, super domo Wengeriana, inter mœnia Civitatis nostrae sita, in Comitatu Barsiensi existenter habita, ac ab Illustrissimo, Reverendissimo Domino Domino Georgio Lippay, Archi-Episcopo Strigoniensi, à Michaële Wenger empta, quatenus praedicta domus Wengeriana, ab omnibus censuum, Taxarum tam Regiarum, quàm Civilium oneribus exempta, atque immunis omnimodè habeatur, quarum quidem litterarum exemptionalium tenor talis est:

Nos FERDINANDUS III. DEI Gratiâ Electus

Romanorum Imperator semper Augustus, ac Germania, Hungaria, Bohemia, Dalmatia, Croatia, Sclavoniaeque Rex, Archi Dux Austriae, Burgundiae, Brabantiae, Syriae, Carinthiae, Marchio Moraviae, Dux Luxemburgae, ac Inferioris, & Superioris Silesiae, Virtenbergae, & Therae, Superioris, & Inferioris Lusatiae, Comes Habsburgi, Tyrolis, & Goritiae &c. &c. Memoria commendamus tenore praesentium significantes, quibus expedit universis, & singulis, quod cum fidelis Noster nobis sincerè dilectus, Reverendissimus in Christo Pater, Dominus Georgius Lippay de Zombor, Archi-Episcopus Ecclesiae Metropolitanae Strigoniensis, Locique ejusdem Comes perpetuus, Primas Hungariae, Legatus Natus, Summus, & Secretarius Cancellarius, ac Consiliarius noster Intimus, certam domum Wengerianam dictam in Libera, Regiaque, & Minerali Civitate nostra Cremniciensi, propriis suis sumptibus pro Ecclesia emerit, & comparaverit, quae etiam per fideles nostros Status, & Ordines Regni nostri Hungariae, in novissimè celebrata Eorundem Dieta Posoniensi, simul, & per Tabulam Nostram Regiam, in proximè evolutis octavalibus judiciis Eidem adjudicata sit; Nos quoque pro singulari nostro erga incrementum Religionis affectu, & zelo, pium hoc, & salubre ejusdem Archi-Episcopi studium, & propositum Regiâ benignitate fovere, promoverèque volentes, de Regiae nostrae Potestatis plenitudine, quâ, & Praedecessores nostri felicitis memoriae, & nos in Liberis Regiis Civitatibus Regni Nostri Hungariae, sicut personas ignobiles, ita domos civili servituti subiectas, tanquam immediatè, & Supremi Domini Terrestres Regiarum Civitatum, nobilitari praerogativâ insignire possumus, & consuevimus, eandem totalem domum Wengerianam dictam, in praefata Civitate Nostra Cremniciensi sitam, & in Comitatu Barsiensi habitam, unâ cum cunctis ejusdem domus utilitatibus, & pertinentiis quibuslibet, quovis nominis vocabulò vocitatis, à solutione, & administratione omnium, & singulorum censuum, Taxarum, & impositionum, contributionumque ordinariarum, & extraordinariarum, Regiarum pariter, & colonialium; Subditorum item, lucri Camerae nostrae, nec non laborum, servitiorum, & vecturarum, onerum Civilium praestatione, & exhibitione nobis, vel ad dictam Camera nostram, de eadem domo, ejusdemque quibusvis attinentiis, quomodocumque temporum in processu exhibere, provenire, ac praestari debent, ex gratia nostra speciali in perpetuum clementer eximendam, supportandam, ac nobilitandam duximus, imò excimimus, libertamus, supportamusque, & nobilitamus praesentium per vigorem. Quocirca Vobis fidelibus nostris Egregiis, & Nobilibus Magistro, Praefecto, & ceteris Camerae nostrae Hungaricae Consiliariis, item Comiti, Vice-Comiti, & Judicibus Nobilium dicti Comitatus Barsiensis, nec non Dicatoribus, & quorumlibet servitiorum, ac solutionum Exactoribus, item Judici, & Juratis Civibus memoratae Civitatis nostrae Cremniciensis, modernis, & futuris, harum Serie firmiter committimus, & mandamus, quatenus amodo, & impofterum, antefatum Archi-Episcopum Strigoniensem, ratione praefatae domus, ad solutionem censuum, taxarum, & contributionum nostrarum Regiarum, sive ordinariarum, sive extraordinariarum, ac aliarum quarumlibet exactionum, & servitiorum, item laborum, onerumque Civilium, & servitiorum praestationem, contra formam praemissae gratiae, exemptionis, liberationis, supportationis, & Nobilitationis nostrae arctare, & compellere, vel ipsum propterea quovis modò impedire, turbare,

bare, & damnificare nusquam, & nequaquam præsumatis; quin hanc ipsam gratiosam exemptionem, & Nobilitatem nostram, ei præmissam, factam, & concessam, firmiter, & inviolabiliter semper, tam Vos ipsi observare, quàm per alios omnes, quorum interest, vel intererit, observari facere debeat, & teneamini, secus nullatenus facturi. Præsentes verò, quæ secretò Sigillò nostro, quò ut Rex Hungariæ utimur, in pendenti communiri fecimus, post earum lectionem reddi volumus, & jubemus præsentanti. Datum in Civitate nostra Vienna Austriæ die Vigessimò nonò Decembris, Annò Domini Millesimò sexcentessimò quinquagesimò, Regnorum nostrorum Romani decimò quartò, Hungariæ, & reliquorum Regnorum nostrorum Vigessimò quintò, Bohemiæ verò Annò Vigessimò tertio.

FERDINANDUS

Georgius Szelepcsény
Episc. Nitriensis.
Andreas Rutkai.

Quia verò prædictus Nobilis, ac Egregius Joannes Szölöffy, nomine Illustrissimi, & Reverendissimi Domini Archi-Episcopi Strigoniensis, super productis Litteris exemptionalibus causâ ante fata domûs Wengerianæ emanatis, sub Civitatis nostræ usuali Sigillo Litteras testimoniales sibi dari postulavit, nobis etiam per suam Sacratissimam Cæsareo-Regiam Majestatem, per speciale Mandatum, causâ exemptionis prædictæ domûs Wengerianæ benignissimè demandatum sit; Itaque Suae Sacratissimæ Cæsareæ Regiæ Majestatis, Domini Domini nostri Clementissimi, benignissimò Mandatò, ac Litteris exemptionalibus debita cum Observantia, humillimæque cum subjectione receptis, ac acceptatis humillimè obsequentes, sæpe dictam domum Wengerianam, ab omni solutione, & administratione omnium, & singulorum censuum, taxarum, impositionum, contributionumque Regiarum, ac aliorum etiam quorumlibet onerum, & impositionum Civilium exemptam, & immunem, vigore præsentium pronuntiamus, & excimus, super qua exemptione Illustrissimo ac Reverendissimo Domino Georgio Lippay de Zombor, Ecclesiæ Metropolitanae Strigoniensis Archi-Episcopo, Litteras nostras testimoniales, Sigillò Civitatis nostræ Comitatus extradandas duximus. Actum Cremnicii die 27. mensis Februarii Annò 1651.

Domus olim Capitularis, & Wengeriana per Archi-Episc. nostris cõsignatur.

N. 94. Postquàm, tam Testimonium hoc extradatum, quàm Claves sæpè dictæ Wengerianæ Domûs, Illustr. Domino Archi-Episcopo admanuatae fuissent, Ipse personaliter ex Oppido S. Crucis Cremnicium advenit, & præsentì R. P. Valeriano à S. Cruce, hujus Provinciæ Custodi, ad perspicendum, & acceptandum locum exmissò, Domum Ven. Archi-Capituli Strigoniensis, jam Archi-Episcopo transcriptam, cum dicta Domus Wengeriana, in usum erigendi Templum, & Conventum gratiosissimè consignavit: Ipse verò R. P. Custos nomine, & auctoritate Provinciæ cum demissa gratiarum actione acceptavit. Sed neque hoc contentus, Beneficentissimus Archi-Præsul, verùm, ut quantocius Domus Wengeriana pro Religiosorum habitaculo instruat, author fuit, quod ad diem 3. Maji anni 1653. utrumque peractum est. Adaptatis denique successu temporis omnibus, quæ ad formatum Conventum necessaria sunt, Locus hic, prius Residentiæ nomen habens, tandem Annò 1659. in formalem Conventum est elevatus, in eoque Proto-Guardianus R. P. Vitus Burganovski institutus.

Domus Wengeriana adaptatur, in Residentiam.

Quæ dein titulo Conventus decoratur.

Conventus augetur.

Porrò, tota hujus ædificii structura, duarum aliàs Contignationum, tribus tantum tractibus constabat, quorum primus Civitatem, alter Ecclesiam, tertius aream, & murum Civitatis respiciebat. In toto autem tractu superiori Cubicula 10. in inferiori verò duo tantum, præter Refectarium, Culinam, & Dispensam, continebat. Cùm igitur processu temporis, Fratrum nostrorum numerus, pro uberiore Vineæ Domini cultura, necessarius augeretur, etiam ædificium, necessariò augendum fuit. Hinc primò Tractui forum Civitatis respicienti, super-

perædificatæ sunt in duas partes Cubicula septem, licet nunc factis in quibusdam Cubiculis præclusuris, decem numerentur. Demum pro commodiori per Conventum transitu, cum Magistratûs hujatis annuentia (licet hæretici adversarentur) quartus quoque in loco plateolæ inter Conventum, & Domum vicinam sita, usque ad ipsos Civitatis muros, longus, licet cellis vacuus extructus est tractus, quo tamen tempore hæc acciderant, nil annotatum reperitur. Constat verò de Refectorio, quod annò 1707. suam acceperit amplitudinem.

N. 95. Rursus autem auctâ magis Familiâ Religiosâ supplicatum fuit Ampl. Magistratui pro indulgentia, ut ad ipsum quoque Civitatis murum, Conventui plane vicinum, ædificium ampliare liceret, quâ habitâ fundamentum pro 7. Cubiculis positum est die 13. Martii annò 1733. sicque brevi auctus Conventus 7. cellulis Religiosis, principali Patrono Illustriss. D. Josepho Andrea Wentzl L. B. de Sternbach, Montanarum Civitatum Supremo Directore, aliisque Benefactoribus.

§. III.

De Ecclesiæ Structura, Consecratione, & moderna ejus Constitutione.

N. 96. **P**ostquàm toties memorata Domus Wengeriana in Fratrum habitaculum, conversâ, & debite pro illa circumstantia temporis instructa fuisset, quod annò 1653. evenisse supra dictum est, eodem annò Ecclesiæ struendæ manus admota. Etsi verò pro imponendo primo lapide fundamentali, determinata fuerit per Illustriss. D. Fundatorem dies 16. Februarii, unde etiam Inscriptio frequens lapidi imposita: *Annò Domini 1653. die 16. Februarii, hic lapis fundamentalis impositus est, ab Illustrissimo, & Reverendissimo Domino Georgio Lippai Archi-Episcopo Strigoniensi &c. Eodemmet Fundatore &c.* nihilominus infirmitate præpeditus Idem Illustriss. D. Fundator, primò die 24. ejusdem mensis, & anni, dictum primum lapidem fundamentalem, ad Gloriam Omnipotentis DEI, & honorem B. V. MARIÆ, ac S. P. N. Francisci Christi Stigmatibus insigniti, imponere potuit, imposuitque omni, qua decebat Solemnitate, ad commotionem ipsorum etiam heterodoxorum, Sacras Ceremonias cum maxima admiratione spectantium.

Cæterum hæc Ecclesiæ Structura, industriâ, & vigilantia Perill. ac Generosi D. Joannis Szöllöffy prælaudati Illustriss. D. Archi-Episcopi Bonorum Sancto-Crucensium Provisoris, tantum usque ad diem 26. Junii, anni 1654. accrementum accepit, ut tota Sacra Supellex ad novum Sacrarium transferri potuerit. Denique tota Ecclesia intra annos septem (ut traditio Seniorum habet) ad debitam perducta est perfectionem, habens longitudinis orgias 14. latitudinis sex, altitudinis verò quinque, & quatuor pedes.

N. 97. Interim Populo Catholico sensim accrescente consultatum fuit, tam de amplificatione Sanctuarii, tam de Chori Fratrum translatione, atque etiam novi Sacrii erectione. Ut igitur Sanctuarium magis amplum, & Fratribus pro dicendis Horis Canonicis, & aliis Divinis Laudibus persolvendis locus aptior, Ecclesia denique major, & lucidior redderetur, P. Ambrosius Gastll Guard annò 1702. primævum Sanctuarii murum Mænia Civitatis respicientem cum antiquo aliâs exiguo Sacratio, ruinando, modernum è fundamentis cum 4. fenestris quadratis erigere cœpit, continuavitque, usque dum ad debitam una cum novo Sacratio, vulgò *Sacristia*, ad debitam perduceret perfectionem. Principales hujus Operis, uti etiam inalbationis totius Ecclesiæ, Patroni, & Benefactores fuere: Perill. D. Joannes Georgius Freizeizen hujatis Cameræ Perceptor, & Perill. D. Martinus Josephus Savervein, ejusdem Cameræ Rationista, testantibus id scriptis prælibati P. Guardiani Ambrosii Gastll.

Porro Ecclesiam hanc fuisse consecratam die 19. Septembr. an. 1715. patet ex Testimonio Episcopi Consecrantis, sequentis tenoris:

Consecra-
tionis Ec-
clesiæ Te-
stimonium.

Nos LUCAS NATALI, Dei, & Apostolicæ Sedis Gratiâ Episcopus Belgradiensis, inter Savum, Dravum, Danubium & Tibiscum, Temesvarinum usque inclusive Vicarius Apostolicus, Eminentissimi, ac Serenissimi Domini Domini Christiani Augusti S. R. E. Cardinalis de Saxonia, Archi-Episcopi Strigoniensis &c. per Archi-Diœcesim cum plenitudine potestatis Suffraganeus.

Notum facimus Omnibus, & Singulis cujuscunque gradûs, conditionis, & dignitatis sint, qualiter die 19. mensis Septembris, anni 1715. consecravimus Ecclesiam Conventûs Cremniciensis Ord. Min. in honorem S. Francisci Seraphici, Sacris Stigmatibus insigniti, ac pro Anniversario Dedicationis singulis annis celebrando. Dominicam Primam post Festum Sacrorum Stigmatum determinavimus. In cujus rei fidem has manu nostra subscriptas, & proptiô Sigillô munitas, & roboratas dedimus Cremnicii die 23. Septembris Annô 1715.

(L. S.)

Lucas Natali.

Sola Eccle-
sia conse-
crata non
verò Alta-
ria. s. item
Campanæ
benedictæ.

Ex quo liquet Ecclesiam duntaxat fuisse consecratam annô, mense, ut sup. non autem Aras, ob defectum Sacrarum Reliquiarum, benedictæ tamen eodem tempore fuere ab eodem Episcopo Suffraganeo quinque Campanæ, quarum tres sunt in Turri majori, duæ verò in lignea turricula, supra Chorum Fratrum per Ambrosium Gastll, una cum Sanctuario erecta, sunt collocatæ.

Numerus
Altarium.

Ecclesia moderni Statûs quinque Aris ornatur: *Prima* seu Summa dicata est S. P. Francisco Stigmatizato. *Secunda* est S. Crucis, Fratrum Tertii Ord. de Pœnitentia annô 1740. mense Decembri erecta, ac post paucos annos debite colorata. *Tertia* B. V. MARIÆ. *Quarta* S. Antonii Paduani, Privilegiata. *Quinta* S. Michaëlis Archangeli ab Illustr. D. Josepho Andrea Wentzl Lib. Barone de Sternbach erecta. Duobus autem instructa est Choris, unus post Altare Majus servit pro Fratribus Divinas Laudes cantantibus, alter verò supra Ecclesiæ portam, pro Musicis figuralibus, ab Imperatore Leopoldo I. fundatis, in quo habetur elegans Organum 18. mutationum à Fr. nostro Peregrino Verner extructum. Suggestus Concionatorius, ut antiqua testantur Manuscripta annô 1703. est appositus.

Duplex
Chorus.

Congrega-
tiones S.
Franc. &
S. Antonii.

Item Ter-
tius Ordo.

Duæ in hac Ecclesia suum habent Exercitium Confraternitates, nempe Chordigerorum S. P. N. Francisci, & S. Antonii de Padua. Viget pariter Tertius ejusdem S. Patris Ordo de Pœnitentia dictus, ab annô 1734. in quem non modo Cremnicienses, sed etiam Vicinarum Civitatum, & locorum Cives frequentissimi in dies adscribuntur. Ad hæc omnia accedit Via S. Crucis, singulis Novilunii Dominicis, cum consueta Solemnitate peragi solita.

§. IV.

De Acquisitione Domûs Kœrmendianæ Ecclesiæ vicina, & de Administratione Xenodochiali.

Iteratò de
Ecclesiæ
amplifica-
tione deli-
beratur.

N. 98. Quandoquidem operante Spiritûs S. gratiâ, non pauci, tam in hac Civitate, quàm in vicinia, Lutheri errores ejurantes, ac veram, & orthodoxam fidem amplexantes, ad hujus Conventûs Ecclesiam, è variis locis, pro Missis, & Concionibus audiendis, item Sacramentis frequentandis longè plures modo, quàm antea convenirent, in tantum, ut moderna Ecclesia, licet aliquantum aucta, sæpè tamen confluentem populum devotum capere non valeret, cogitatum fuit, qualiter magis adhuc ampliari posset, sicque commoditati populi confluentis subveniretur.

Compara-
tur Domus
Kœrmendi-
ana.

Et ecce bonum eis incidit Consilium, ut domus Ecclesiæ vicina olim quidem Kaiseriana dicta, pro tempore autem à Perill. D. Antonio Kœrmendi Montium, Magistro, ejusque Consorte Susanna Euphrosina Roth possessa, compararetur quod etiam

etiam annuentibus dictis Possessoribus brevi factum est, persolutis eisdem 2000. florenis, & assumpta obligatione 12. Missæ Sacrificia quotannis absolvendi, in sortem 600. florenorum super bis mille petitorum. Contractus inter D. Syndicum Apostolicum, & domus venditorem initus, etiam Regio Diplomate, modo feliciter regnantis Mariæ Theresiæ Reginæ Hung. annò 1749. confirmatus, & in Prætoria hujus Civitatis domo, Protocollo ejusdem insertus est.

Interim etsi hæc domus, Conventui ampliando (in ejus namque fundo Cellæ aliquot pro Fratribus ad murum Civitatis sunt extructæ) uti, & areæ Conventus (ad quam perfractis quibusdam muris porta major facta) non parum profuerit, Ecclesia tamen nullum hætenus consecuta augmentum; sed primò de Capella Lauretana ex eadem domo efformanda (ad quam perfracto ex latere Ecclesiæ muro ingressus patebit) seriò agitur. Deus secundet intentiones bonas pro honore B. V. MARIÆ Lauretanæ.

Ex qua ut
Capella
Lauretana
extruatur,
intenditur.

N. 99. Quantum ad 2. tituli hujus §. partem, observandum est, in Suburbanis hujus Civitatis extare quandam Ecclesiam Xenodochialem, in qua jam olim distinctus ab Urbano Parochus, nationi Slavonicæ Sacramenta administrare, & cæteras functiones Parochiales obire solebat. Postquam verò Fratres nostri Cremonicium advenissent, hujus Parochiæ administratio nostris concredita fuit, quod primò tempore ignoratur; id certum est, quod annò 1680. per Illust. & Reverendiss. D. Georgium Szelepcsény Archi-Episcopum Strigoniensem in eadem functione confirmati sint Patres nostri, Munusque Parochiale ex parte Slavonicæ nationis in dicta Ecclesia obibant, usque ad annum 1753. absque omni contradictione, in quem finem duo hic Concionatores Slavonici interteneri debuerunt. Verum annò mox dicto nempe 1753. plurimum operante Reverendissimo D. Civitatis hujus Plebano, Domino Michaële Kioviski, hæc administratio per Consistorium Tyrnaviense nobis est adempta, & eidem Reverendissimo Domino attributa.

Administratio Pa-
rochiæ Sla-
vonicæ ex-
tra Civitatē
nobis con-
credita.

Annò 1753.
adempta.

Quia verò ablata à nobis hujusmodi Administratione, domunculam quoque in Suburbio inferiori, pro Conventus necessitate olim per Magistratum extructam, idem Reverendissimus Dominus sibi vendicavit, necessitati fuere Fratres supplicare Ampl. Magistratui pro alio fundo, in quo ejusmodi hospitium, variis necessitatibus deserviens construere possint. Favit petitis Ampl. Magistratus, & fundum cum perpetua cessione assignavit, cujus authentica copia in Archivo Conventus conservatur.

Cum Paro-
chia etiam
Domuncu-
la Subur-
bana a no-
bis accepta,
sed loco e-
jus novus
fundus as-
signatus

Obtenta autem cessione, & à quibuslibet oneribus fundo hujusmodi inhærentibus exemptione, Fratres die 28. Junii annò 1753. locum benedixerunt, & primum lapidem pro domunculæ extruptione imposuerunt, acclusis ei in capsula laminea Sacris Reliquiis & sequenti adnotatione: *Annò Domini 1753. sub judicatu D. Christiani Bukovai, assistente Ampl. Magistratu, donatus est nobis Franciscanis hic existentibus, & extituris hæc fundus. Guardianus eo tum fuit Pr. Fr. Urbanus Fridrich, Vicarius, P. Cherubinus Pecsena, Philos. Lector. P. Eustachius Blabutka, Concionatores, P. Benedictus Hitsch, P. Constantinus Bukovai, & P. Joachimus Grantner, Syndicus Apostolicus Perill. D. Matthæus Windisch, Cæsareo-Regiæ Camerae Cremoniciensis Monetarum Censor, seu Vardein, Substitutus ejus D. Haurik Monetarius. Specialis verò Patronus Perill. D. Antonius Kormóndi Sac. Cæs. Reg. Majest. Montium Magister, quem DEUS benedicat.* Quo facto brevi parvula quidem, at pro nostris necessitatibus multum commoda exurrexit domucula. Et hæc pauca sunt, quæ de hoc Conventu dicenda erant nunc Nomina eorum, qui hunc Conventum rexere, veniunt adnotanda.

Fundus hic
benedicitur
& primus
lapis pro e-
rigenda
domo im-
ponitur.

NOMINA SUPERIORUM CONVENTUS.

Annô

1650. P. Vitus Burganovski.
 1653. P. Ægidius Rostok.
 1654. P. Balthasar Carnoviensis.
 1655. P. Vitus Burganovski.
 1656. P. Ambrosius Podiebradski.
 1659. P. Vitus Burganovski i. Guard.
 1660. P. Franciscus Kossinus.
 1663. P. Andreas Orofzi.
Huic annô 1664. die 27. Maji defun-
cto, successit :
 1664. P. Ambrosius Podiebradski.
 1665. P. Joannes Kaderlauff.
 1667. P. Ambrosius Podiebradski.
 1668. P. Ægidius Rostok.
 1669. P. Ambrosius Trettin.
 1671. P. Vitus Burganovski.
 1672. P. Daniel Vayman.
 1674. P. Ambrosius Podiebradski.
 1675. P. Vitus Burganovski.
 1676. P. Nicolaus Fritsch.
 1677. P. Franciscus Voglerus, / r
 1678. P. Balthasar Becker.
 1679. P. Joannes Manak.
 1681. P. Leopoldus Mayer.
 1684. P. Ambrosius Podiebradski.
 1685. P. Benedictus Schema.
 1686. P. Ladislaus Radosini.
 1687. P. Isidorus Kriz'idovski.
 1689. P. Joannes Götz.
 1690. P. Ambrosius Gastll.
 1692. P. Michael Niederajter.
 1693. P. Ambrosius Gastll.
 1699. P. Antonius Waldtreich.

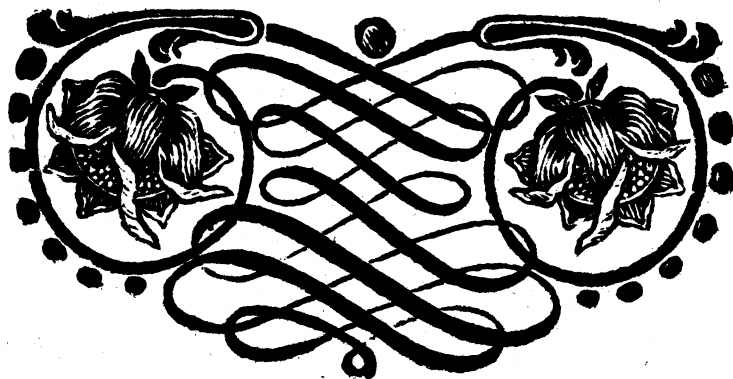
* Annô

1701. P. Godefridus Mayer.
 1702. P. Ambrosius Gastll.
 1708. P. Cyprianus Machacsek.
 1710. P. Antonius Waldtreich.
 1711. P. Georgius Bertholdt.
 1712. P. Jacobus Hartll.
 1713. P. Jacobus Nasll.
 1718. P. Patritius Haberle.
 1719. P. Antonius Waldtreich.
 1722. P. Patritius Haberle.
 1723. P. Antonius Waldtreich.
 1726. P. Maximilianus Rözler.
 1728. P. Benedictus Sajler.
 1729. P. Constantinus Peverelli.
 1732. P. Ambrosius Mertz.
 1734. P. Mauritius Privorski.
 1735. P. Ambrosius Mertz.
 1736. P. Matthæus Motzak.
 1737. P. Urbanus Fridrich.
 1741. P. Ludovicus Kratochvil.
 1742. P. Benedictus Majerle.
 1745. P. Marcus Richter.
 1746. P. Raphaël Ranner.
 1747. P. Urbanus Fridrich.
 1748. P. Florentius Wlcsek.
 1751. P. Urbanus Fridrich.
 1754. P. Albertus Proksch.
 1756. P. Urbanus Fridrich.

Qui in tertium annum continuando
obiit die 22. Novembris annô 1758.

Ei verò ut Præsid. successit :

1758. P. Donulus Kneisl.

IX. CONVENTUS SZTROPKOVIENSIS AD SANCTISSIMAM TRINITATEM.

§. I.

De Statu Oppidi Sztropko, Conventus in eo Origine, & Structura.

CONVENTUS hic, sicut in se exiguus est, utpote 13. circiter Religiosorum capax, ita pauca admodum sunt, quæ de ipso referri possint; nihilominus Seriei assumptæ insistendo, primò, quam brevissimè de Oppido Sztropko, demum de Conventus in eodem per Nostros acquisitione, restauratione, aliisque ipsum concernentibus proponam.

N. 100. Igitur Sztropko est Oppidum in Confinibus Comitatus Zemplinensis, Diœcesis Agriensis, Poloniam versùs, in valle sat ampla, montibus, & sylvis undique cincta, situatum. Incolæ ejus potiori ex parte sunt diversi Opifices, sed pauperes in gazis ligneis habitantes, totum ornatum ei præbet Conventus Fratrum Minorum, cum sua Ecclesia, & Arx, non contemnendi operis in medio Oppidi situata, cum Ecclesia Parochiali, intra se contenta. Terrestrem Dominum agnoscit Comitem Sigismundum Pettheo de Gerse, in Arce prædicta residentem.

Descriptio
Oppidi
Sztropke.

N. 101. Conventus paulò extra Oppidum, ad partem Septentrionalem existens, ad Provinciam nostram tali venit ordine: Postquam Patres Conventuales Poloni (quos pluribus annis hic incolatum habuisse certissimum est) Conventum ligneum, suo Fundatori Excellentissimo Domino Comiti Sigismundo Pettheo, p. t. Vice-Commendanti Cassoviensi resignassent, & spontè loco vale fecissent, Ipse Excellentiss. Dominus nolens locum, semel Divino servitio sacratum, vacuum manere, ad inducendum Patres nostros suum convertit cogitatum, jamque habito cum Superioribus Provinciæ tractatu, sequentem annò 1673. Patri Ministro Provinciali nostro, pro tunc A. R. P. Ambrosio Podiebradski exaravit Epistolam:

Post PP.
Conventuales
alium dis-
cessum Cæ-
ventus no-
bis offer-
tur.

Admodum Reverende in Christo Pater &c.

Ratione foundationis, superque negotio Claustri Sztropkoviensis, collocutus eram cum Paternitate Vestra Admodum Reverenda. Itaque ego, tam ipsam foundationem inclusa signatura annotatam, quam etiam postulata mea, presentibus inclusis transmissi Paternitati Vestræ; Ideoque Paternitatem Vestram ulterius quoque rogatam habeo, quatenus præmissæ foundationis Seriem, postulataque mea, superinde transmissa, velit Paternitas Vestra in moderna celebranda Congregatione, ita proponere, ut eadem, finalem, eamque optatam, post tantas præstulationes meas sortiri possim resolutionem; alias Adm. R. Pater, idem negotium ulteriorem procrastinationem pati minimè potest, egoque non possum ulterius præstolari, cum hætenus etiam in pagis circumjacentibus, plurimi infantes sine Baptismo, incolæque pagorum meorum sine Confessione sunt decessi: Realem itaque, & finalem hujus rei præstolabor è moderna Congregatione decisionem. In reliquo &c. Datum Taverna die 10. Junii Annò 1673.

Litteræ C.
Sigismundi
Pettheo
Provinciali
scriptæ.

Adm. Reverendæ Paternitatis Vestræ

Servitor paratus

C. Sigismundus Pettheo m. p.

N. 102. Ex his litteris patet, nullum hoc locò, pro tempore illo extitisse Sacerdotem Catholicum, qui curam gereret fidelium animarum. Cæterum etsi in Congregatione eodem annò die 29. præacti mensis celebrata, duo Religiosi Pa-

tres,

Duo PP. tres, nempe P. Tiburtius Hermaniensis Slavus, & P. Innocentius Pásztohi Hungaricus, huc destinati fuissent, ipse tamen locus absolute nondum fuit à Provincia acceptatus, ob difficultates quasdam, tum ex parte Foundationis constitutæ, quæ pro Personis 12. minus sufficiens videbatur, tum ex parte petitorum ab Excell. D. Fundatore, quæ cum aliquantulum Constitutionibus Provinciæ nostræ contrariari visa sunt, ad ea se Provincia obligare recusabat.

Locus acceptatus, & novus Conventus inchoatur. Quibus tamen nonnihil emendatis, rescissis nimirum ex parte Provinciæ obligationibus, quæ Provinciæ Constitutionibus quodammodo adversabantur, & foundatione in quibusdam aucta, locus tandem acceptatus est, & annò 1674. novus Conventus opere lateritio impensis Excellentiss. Domini Fundatoris inchoatus est, quò annò tres Patres, & unus Frater Laicus ad locum ordinati Præsidente P. Tiburtio Hermaniensi.

Ædificium Conventus continuatur. N. 103. Interim Excell. D. Fundatore paulò post, antequàm ædificium Conventus ad perfectionem deduxisset, vitâ functò, licet Illustr. Domina ejus Conventualis Anna Paczolph, ædificium continuaret, in eumque statum deduceret, ut annò 1677. in Capitulo die 10. Octobr. Szakolczæ celebrato, in formalem Conventum erigeretur, institutò Proto-Guardianò prædictò Patre Tiburtio Hermaniensi, nihilominus tamen foundationem, à piè defuncto Fundatore pro 12. Personis constitutam, ad sex tantummodò Personas limitavit, portione omnium tam in natura, quam in ære, pro vestiendis Fratribus necessariò constitutorum, dimidiâ solum assignatâ. Quæ ratio fuisse videtur, quòd in Capitulo mox prædictò septem tantum ad hunc Conventum ordinati sint Fratres, utpote quinque Sacerdotes, & duo de numero Conversorum.

§. II.

De varia immutatione Foundationis constituta.

N. 104. PRIMIS Fundatoribus, Excellentissimo nempe Sigismundo Pettheò, & Illustrissima Domina Anna Paczolph ejus Conforte, ex hac ad meliorem vitam translatis, remansere quatuor Hæredes, nimirum: Franciscus, Sigismundus, Ladislaus, & Stephanus, Isti quidem an. 1686. Litteris foundationalibus de novo confectis (quæ in Archivo Conventus conservantur) obligarunt se, quod postquam Bona eorum ad priorem statum devenerint (quæ pro hoc tempore, ob revolutiones nimium attenuata fuerunt) integram, à defuncto suo Genitore pro 12. Personis constitutam, præstare velint foundationem, nunc vero ad illam solum à Genitrice sua Anna Paczolph pro sex Personis limitatam se se obligant, quam etiam quadrariam dividentes, singulus suam ratam exolvendam assumpsit.

Ob mortem quorundam hæredibus variaz mutationes foundationis. Interim demortuò paulò post Stephanò, relicta ejus Vidua Sancti-Monialium Cæui adscripta, partem Bonorum se se concernentium in Franciscum una cum onere foundationis transtulit. Stephanum secutus Ladislaus, partem foundationis, relictae suæ Viduæ exolvendam reliquit, quæ duæ partes labentibus pluribus annis, maximis restantiis intricatæ manserunt. Denique etiam aliis duobus Fratribus nempe Franciscò, & Sigismundò debitum mortalitatis solventibus, totum onus pendendæ foundationis in eorum hæredes, nempe Michaëlem, & Sigismundum, devolutum est, & quidem Illustr. C. Sigismundus, utcunque suæ obligationi satisfaciebat, Comes tamen Michaël, de rata sua minimè curabat, ex quo Fratres, in hoc satis sterili solo, revolutionum præsertim temporibus, non levem in victu, & amictu patiebantur difficultatem.

C. Sigism. Pettheò novam cõstituit foundationem. Tandem verò, post alios Comite quoque Michaële vitâ functò, cum omnium Bonorum hæres, solus, & unicus remaneret Illustr. Comes Sigismundus, Primus Fundatoris æquè Sigismundi Nepos, actu etiam vivens, hic inquam suorum Antecessorum piam voluntatem, & Constitutionem, irritam esse minimè volens, simul

mul expertus in præcedentibus foundationibus, confusionem fieri non minimam, novam fiendam judicavit, hancque annò 1747. V. Diffinitorio proposuit acceptandam tenoris sequentis:

AB infra subscriptus, in me, meosque Successores utriusque Sexûs assumptis, & levatis gravaminibus, & oneribus, universis omnibus illis, quibus hoc negotium, modo, vel insuturum competeret, dando pro notitia recognosco: quòd die, & Annò modò labente infra scripto, perspicere volens hujus Venerabilis Conventus Sztrópkoviensis, à piæ memoriæ Avo meo, Excellentiss. Comite Sigismundo Petthèi introductorum Patrum, ipsis datam Foundationem, in eadem, & potissimum subsequētibz inter meos prædecessores interuentis divisionibus, ac taliter solutionum modis, non modò confusiones numero sufficētes, sed & Restantias ab ipsa radice inductæ Foundationis non contemnendas repperim, quæ universa computatis, & imputatis omnibus facile ad quatuor millia Hungaricalium florenorum excurrerint; ut autem mens, & intentio Antecessorum meorum, ob ejusmodi inexolutarum Restantiarum factò non frustretur (quamvis ea non meo factò evenissent) attamen hæc omnia, non modò recompensare volens, sed & futura pro cautela dicti Venerabilis Conventus hujus, respectu summæ, ac aliquibus additis, sequentem, perpetuæque duraturam feci assecurationem, habita reflexione in solidum ad Fundationales, & mentem jam fati Avi mei, in eo: quòd furium, Bonorûque purè Aviticorum, in ipsa radicali Fundatione, ratio specialiter habita extiterit; ego quoque intra Sphæram permanere volens, hanc prænominatam summam, Rationibus ex præmissis investio in possessionem Nagy Breznycze, cum aliis duabus Possessionibus Minyócz, & Piskérocz, in inclyto huccè Comitatu Zempléniensi adjacentes & habitas, eò etiam additò, quòd in dicta Possessione Nagy Breznycze, à parte unum mille Hungaricalium florenorum Acquisitionem propriam etiam adjicio tali cum cautela, ut taliter duabus ex causis, & Rationibus quinque millium Hungaricalium florenorum summa constituta, in primis præscriptas Possessiones præciò modò per me inscripta, Virtute hic infra declarandæ conditionis maneat apud me, & Successores utriusque Sexûs, eò usque, quousque hic infra adjectum, limitatumque Deputatum in natura, secundum suas specificationes, ego, & modò fati successores mei solvere voluerint; ubi autem à solutione casu quo illius resultum fecerint, eo in casu Dominus, Conventus hujus Sztrópkoviensis tunc existens Syndicus Apostolicus (cui eatenus meam desuper Plenipotentiam omni meliori quò possum modo attribuo) Nomine meo, & tanquàm meus Plenipotentiarius Judicæ mediante ex supra fatis Possessionibus summam præscriptam, aut Deputatum infra scriptum, pro eodem Conventu desummendi plenariè habeat Auctoritatem. Ex Opposito verò obligabitur sæpè fatus Venerabilis Conventus, omni septimana, ad intentionem meam, & charissimæ Consortis Helenæ Skavinszky determinatè duo Sacra celebrare pro felici morte; tertium verò in Domino jam mortuis Antecessoribus, & Consanguineis nostris, illis non indigentibus, pro Anima in purgatorio liberationi proxima, vel quæ omni juvamine destituta haberetur. In cujus majus robur, & firmitatem, dedi hæc meas litteras, Foundationem hanc prætensivè, modis cautis, & Rationibus jam præmissis corroborantes, cupiendo illius esse vigoris, ac si quòcumque Authenticò locò, aut Capitulò emanatæ fuissent. Actum Sztrópkovia die prima Aprilis. Annò 1747

Comes Sigismundus Petthèi
de Gersse m. p.

Reposuit Venerabile Diffinitorium:

PRæspecificatam Foundationem Illustrissimi Domini Fundatoris, cum humillima gratiarum actione acceptat Venerabile Diffinitorium Provinciæ Hungariæ Sanctissimi Salvatoris, in Conventu Szécsiniensi Congregatum. Conformiter autem ad institutum nostrum Franciscanum protestatur in Domino: quòd nullum Dominium, aut jus in hanc fundatorem habere velit, aut intendat; sed quamdiu præfata Eleëmolya Conventui nostro liberè præstabitur, tamdiu in Conventu nostro Sztrópkoviensi, assignata tria Missæ Sacrificia hebdomadatim absolventur. Super quo Venerabile Diffinitorium sedulam appro-

mittit Vigilantiam. Actum tempore primæ intermediæ Congregationis in Conventu Szé-
siniensi celebratæ, die 23. Junii, Annô 1748.

Ad mandatum

Venerabilis Diffinitorii

Fr. Urbanus Nedeczky Prov. Secretarius m. p.

§. III.

De iterata Conventus & Ecclesiæ reparatione, & moderna utriusque Constitutione.

Conventus
exuritur
sed iterum
restauratur.

N. 105. Jam patet ex r. §. Conventum hunc esse admodum parvum, Eccle-
siam quoque ipsi proportionatam, & æquè exiguam, quæ an eodem,
quò Conventus tempore, exurrexerit vel jam tempore PP. Conventualium hic
commorantium extiterit? ignoratur. Utrumque annô Domini 1721. die 23. Apri-
lis, exortum causaliter incendium, tectis spoliavit, & damnis non levibus affecit;
adstipulante tamen piorum Benefactorum manu, & munificentia, præsertim Il-
lustriss. D. Fundatoris, Nobilis item cujusdam Poloni Micinski dicti, ligna, &
scandulas è suis vicinis montibus concedentis, atque aliorum, brevi omnia in sta-
tum pristinum reducta.

Conventus
Constitu-
tio.

Unde Conventus hic defactò in parte superiori pro Fratrum commoditate,
seu inhabitatione habet Cubicula tredecim, in inferiore autem, præter Refecto-
rium, Culinam, & Dispensam ac Sacrarium Ecclesiæ vicinum, habentur certa
Conservatoria pro diversis Conventus rebus recondendis apta. In hoc Conventu
unllum Studium Litterarium habitum est. Etsi verò fundatio facta fuerit pro Per-
sonis tantum 12. attamen, à pluribus jam annis, de ordinario 15. vel quandoque
etiam 16. Personæ Religiosæ hunc disponuntur, ob functiones præsertim Paro-
chiales, quas tam hic Sztropkovix, quàm in aliquot vicinis pagellis obeunt Fra-
tres Nostri, à tempore, quò locum hunc occupaverunt. Hortum hic Conven-
tus habet sat amplum, Conventui vicinum, & utcunque tam arboribus fructife-
ris, quàm cæteris, quorum necessitatem Culina habere solet, instructum.

Nullum
hic unquã
habitu
Studium.

Hortus.

Altaria Ec-
clesiæ.

Ecclesia nondum est Consecrata. Ornatur quinque Altaribus. *Primum* seu
principale vetustum, dicatum est Sanctissimæ Trinitati, unde tam Ecclesia, quàm
Conventus gaudet eodem Titulô SS. Trinitatis. *Secundum* Altare, cornu Evangelii
prioris respiciens, extra tamen Sanctuarium, est S. P. N. Francisci Privilegiatum.
Tertium ex parte eadem S. Joannis Nep. *Quartum* ex altera, proximum Aræ majori,
est S. Annæ. *Quintum* denique S. Antonii Paduani.

In Con-
ventu raro
fit Concio
bene verò
in Ecclesia
Parochiali.

In hac Ecclesia Conciones habentur præcisè sequentibus diebus, nempe: in
Festo SS. Trinitatis; in festis principalioribus Ordinis nostri, ut S. Francisci, S.
Antonii, & S. Mariæ Angelorum; die item Parasceves, & in Commemoratione
omnium fidelium defunctorum. Attamen in Ecclesia Parochiali in Arce existente
singulis diebus Dominicis, & Festis, populo concurrenti Verbum Dei per no-
stros, utpote Parochiæ administratores proponi solet. Uti etiam nulla Congre-
gatio habetur in Ecclesia Conventuali, bene verò in Arcensi seu Parochiali à
plurimis jam annis viget Congregatio Sacri Scapularis, cum maxima populi etiam
remoti frequentia, & devotione.

SUPERIORES HUIUS CONVENTUS.

Annô

1674. P. Tiburtius Hermaniensis Præs.

1675. P. Michaël Habdalics.

1677. P. Tiburt. Hermaniensis Guard.

1678. P. Ægidius Parniczki,

1680. P. Arsenius Diósi.

Annô

1681. P. Ambrosius Podiebradski.

1682. P. Isidorus Krizidovski.

1685. P. Benignus Prussius.

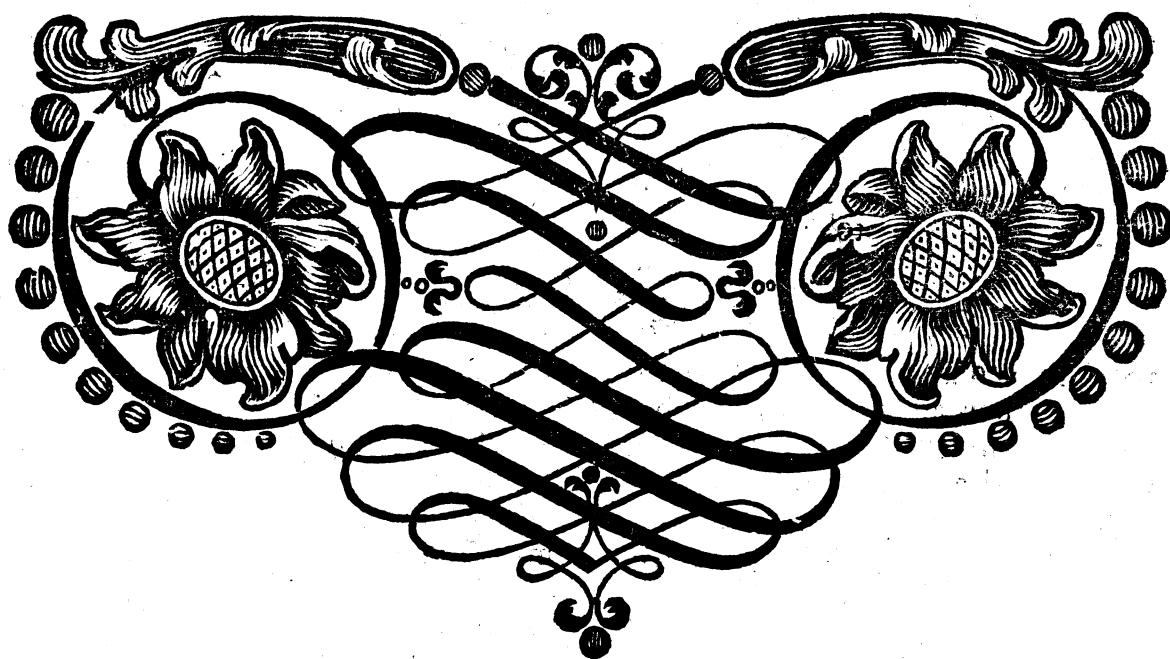
1687. P. Venceslaus Uhrovics.

1688. P. Clarus Landsperg.

1689.

1689. P. Isidorus Krizidovski.
 1690. P. Ladislaus Radofini
 1692. P. Isidorus Krizidovski.
 1694. P. Carolus Fidler.
 1695. P. Venceslaus Uhrovics.
 1696. P. Augustinus Uihelyi.
 1697. P. Michaël Benovics.
 1699. P. Martinus Ziveczki.
 1701. P. Isidorus Krizidovski.
 1702. P. Ambrosius Strecha.
 1705. P. Antonius Kozak.
 1708. P. Carolus Fidler.
 1710. P. Michaël Benovics.
 1711. P. Carolus Kubovics.
 1712. P. Augustinus Hamernik.
 1713. P. Martinus Padiási.
 1714. P. Benignus Piskovski.
 1715. P. Bernardus Neyman.
 1717. P. Eustachius Sopauch.
 1718. P. Bartholomæus Valovics.
 1719. P. Capistranus Mokrusa,

1720. P. Bruno Mocsko.
 1722. P. Venceslaus Koricsanski.
 1724. P. Wolfgangus Nemecskai.
 1726. P. Godefridus Rozman.
 1728. P. Emericus Ragyóczi.
 1731. P. Ludovicus Schmidek.
 1732. P. Liborius Dolezal.
 1734. P. Nicolaus Augustini.
 1735. P. Casparus Teberi.
 1736. P. Bernardinus Polakovics.
 1738. P. Urbanus Bartai.
 1739. P. Bernardinus Polakovics.
 1742. P. Paulus Szaloki.
 1744. P. Cyprianus Banski.
 1747. P. Xaverius Szumrak.
 1748. P. Nicolaus Augustini.
 1751. P. Petrus Baros.
 1752. P. Gaudentius Jablonski.
 1753. P. Thomas Kapik.
 1755. P. Philippus Ujfalusi.
 1758. P. Columbanus Tiger.

X. CONVENTUS HOMONNENSIS AD S. BONIFACIUM MARTYREM.

§. I.

De Oppido Homonna.

Situs Oppidi Homonna.

Tria sunt quæ illud ornant.

Ecclesia Parochialis

Conventus Fratrum Minorum & Castellum.

N. 106. **H**omonna, olim Celeberrimæ, ac gestis laudatissimè insignibus Regni muniis inclytæ, Drugethorum Comitum Familiæ, Delicium est Oppidum Privilegiatum in Diocesi Agriensi, & Comitatu Zempliniensi, Poloniam versùs, in loco sat amœno, & hilari, juxta, & salubri, montibus undequaque, licèt ex parte meridionali satis distantibus, circumdato, situm. Etsi vero antiquitus sicut Nobilium frequentia, ità ædificiorum quoque elegantia plurimùm valeret, nunc tamen pristinæ hujus conditionis indicia solum aliqua repræsentat.

Tria nempe adhuc sunt, quæ ei ornatum quendam conciliare videntur. Primum: Extans in medio Oppidi sat ampla, & vasta cum Turri præalta Ecclesia Parochialis murò undique circumdata. Quæ cum annò 1746. die 9. Maji orto ex Oppido incendio totaliter unâ cum Turri Campanis, Horologio, 64. iussuper domibus præter Parochialem, conflagrasset, ipsa quidem Ecclesia mox annò sequenti tecta est. Turris verò non nisi annò 1751. industria A. R. D. Martini Ivanovics loci Parochi, & Districtus ejusdem V. Archi-Diaconi, suum pristinum, imò meliorem recuperavit decorem. Alterum, est Conventus Fratrum Minorum strict. Observ. ad partem superiorem paulò extra Oppidum, versùs Occasum collocatus; plurimùm verò nobile Castellum (paucis additis Arx dici valens) ad calcem montis, ex parte Aquilonari Oppidi situatum, olim præfatorum Comitum Drugethorum, nunc Illustrissimarum duarum Sororum è Familia Drugeth per lineam Maternam descendantium, nempe Annæ Mariæ, & Theresiæ Zichi, prioris quidem Illustrissimi C. Francisci Csáky, alterius verò Sac. Rom. Imperii Comitis Gothardi de Dernath relictarum Viduarum percharum domicilium. His accedit eximia ab amne Laborcza dicto gratia, ad ipsa Oppidi Confina Meridiam versùs præterfluentes.

§. II.

De Origine Conventus in Oppido Homonna.

Antiquitas Conventus.

N. 107. **I**n loco sic succinctè descripto, Provinciam hanc Conventum habuisse felicibus adhuc illis temporibus, quibus tres supra septuaginta numerabat Conventus, patet ex antiquo Provinciæ hujus Urbano, in eo namque notatum legitur primò ad annum 1529. (quod jam supra in p. 1. hujus Operis tactum est) Conventum nempe hunc ferè ex integro exustum fuisse, non quidem à Turcis, qui nunquam his in partibus visi, verùm à malevolis militibus Germanis Duce, Cociano, huic plagæ, & vicinis Superioribus nimium infestis.

An. 1531. Fratres Minores hic Conventum habuisse demonstratur.

Legitur item in Tabula Provinciæ annò 1531. tempore Capituli Provincialis, in Conventu Magno-Varadiensis celebrati compilata, Conventus hic omnino extitisse, quartumque locum inter Conventus Custodiæ Patakienfis habuisse, pro quo in eodem Capitulo in Guardianum electus fuit P. F. Lucas Thagian. A quo autem, & quo tempore primò fundatus fuerit, quove modo ad Fratres Nostros pervenerit, ex nullis erui potest documentis. Cum verò post annum 1531. nulla prorsus ejus fiat mentio, credibile est eundem à Fratribus fuisse derelictum, usque dum rursus à Comite Drugeth de Homonna nobis offeretur.

Id certum est, Patres quoque Societatis JESU hic suum aliquo tempore beneficio Georgii Comitis Drugethi, Domicilium habuisse, quod annò 1613. accidisse

disse refertur in *Topographia Regni Hung.* per quendam ex eadem Societate Patrem conscripta, ubi tamen additur, *non diuturnam hic dictorum Patrum fuisse commemorationem, nam post biennium Ungvarinum translatis Sedem Seraphicis Patribus reliquerunt.* Ita ibi.

Conventus hic datur PP. S. J. qui paulo post Ungvarinū transeunt.

Et quidem res ita accidit, licet non immediatè post Patrum Societis discessum; multi enim effluxere anni, quousque Conventus hic ad suos Veteranos rediret Possessores, credo disturbia Regni piis Comitis Georgii Drugeth intentionibus obstitisse, quibus paulisper sedatis serio de Nostri Fratribus huc reduendis cogitare coepit, in quem finem sequentis tenoris ad Conventum Nostrium Sebestiensensem annò 1651. scripsit Epistolam:

C. Georg. Drugeth Patres Nostros reducere cogitat.

N. 108. Reverendi in Christo Patres Nobis Observandissimi.

Volentes piam, ac Sanctam quondam Genitoris mei, uti etiam felicitis recordationis Matris intentionem consequi, eo instinctu commoti, Reverendis Patribus totique Conventui hac de re scribendum statuimus: Notum enim est omnibus olim etiam Collegium Societatis Jesu Homonnense de jure ad Reverentias Vestras pertinere: Quare rogamus Reverentias Vestras, quàm possumus obnixè, non tam pristinae, quàm modernae nostrae affectioni, & favori annuere velint, huncque locum in Oppido Homonna existentem, pro 12. Fratribus Ord. S. Francisci aedificandum, astruendum acceptent, quatenus se benevolentiae, ac patrocinio nostro accommodare velint, Nos quoque absque ulla remora Rev. Vestrae certiores faciant. Ceterum si quae adversa pars, vel ex parte Patrum Jesuitarum, vel undecunque nobis obveniret, partium nostrarum est abundè respondere, modisque omnibus dictum locum acriter tueri. His RR. VV. feliciter valere cupimus. Datum in Arce Ungh, die 9. Augusti anno 1651.

Litteræ C. Georgii Drugeth, quibus Homonnam invitamus.

Earundem VV. RR.

Servitor paratissimus

C. Georgius Drugeth
de Homonna m. p.

N. 109. Hac Epistolâ cum Superioribus Provinciæ comunicatâ, ipsi quidem, cum debita gratiarum actione locum acceptârunt, ea tamen conditione, ut idem Ill. D. Comes, propriis sumptibus Conventum restauraret, quod cum tardius fieri potuerit, hinc est quod primùm annò 1663. ad hunc locum reinducti sint Fratres nostri, Primusque constitutus Præsident P. Paulinus Szokol. Evolutis denique annis octo, tandem annò 1671, Residentia hæc in formalem Conventum elevata in Capitulo Szakolczæ die 13. Maji ejusdem anni celebrato, electò in Proto-Guardianum M. V. P. Paulò Szegedi.

Provincia locum recipit.

Ex Residentia fit Conventus.

Etsi verò Locus hic seu Conventus vicissitudines non paucas, ut exustionem, despoliationem à rebellibus, præsertim Calvino, & Lutherò addictis regnicolis sit perpeffus, ut seq. §. patebit, nihilominus ab anno 1663. quò, secundo eundem incolere cæperunt Fratres, ad hæc usque tempora semper ab eisdem inhabitatus, nec unquam ad notabile saltem tempus derelictus est.

N. 110. Est autem Conventus hic in quadro ut ut perfectò positus inferius fornitus, non item per totum superius, imò in primæva sui extruptione, ferè totus in parte superiori ligneis tantummodo laquearibus adornatus fuit, post verò industriâ quorundam Superiorum, per partes forniri coepit.

Conventus non totus fornitus.

Hortum sibi adjacentem habet sat amplum, & amœnum fructibus præsertim Hortus, abundantem, Aream quoque planè sufficientem.

Viguit hic jam hoc Sæculo Studium Philosophicum pluribus annis, quandoque etiam Sacrae Theol. Moralis, nunc verò ferè ab anno 1742. nullum in eo traditur Studium Litterarium. Sustainatio Fratrum Religiosa, habetur ex elemosynis mendicando collectis, quam tamen non leviter sublevat, facta à Primo

Studia hic habitata. Sustainatio Fratrum.

Fundatore C. Georgio Drugetho, tam in Victualibus, quàm in ære pro vestimentis Fratrum constituta Fundatio, quæ modo bifariam, inter duas Castelli, & Bonorum adjacentium Dominas, nempe Annam Mariam, quondam Comitis Francisci Csáky, & Theresiam quondam Comitis Gothardi de Dernath relictas Viduas, Sorores Uterinas Zichianas inquam divisa, benevolè penditur.

§. III.

De variis Vicissitudinibus, & Memorabilibus hujus Conventus.

N. III. **V**ix annus ab hujus loci, seu Residentiæ in Conventum formatum erectione præterlapsus, non levem duo præsertim Patres passi sunt tribulationem, quam ipse qui passus est, P. nempe Christophorus Agricola natione Germanus, prolixò fatis calamò (hic nihilominus brevitati consulitur) ita describit. Annò Domini 1672. Postquam Fratres Homonnenfes, certis internuntiis, accepissent, rebelles quodam (quorum Coriphæi fuerant ex Oppido Nagy-Mihály) ad partes Homonnenfes castra movere; Duo è Fratribus, nempe P. Paulinus Szokol Vicarius, & P. Christophorus Agricola (alii quid egerint nihil notatum reperitur) unum alterumque currum victualibus, at præsertim rebus ad Ecclesiam, & Conventum pertinentibus onerantes, se ad Oppidum Szinna in Krajna situm refugii causâ receperunt, mense videlicet Septembri memorati anni. Ubi in timore, & tremore in planctu, & jejuniò aliquot dies commorantes, cogitabant die 3. Octobr. pro Solemnitate S. P. N. Francisci, cum reculis secum acceptis, ad Conventum redire. Interim media circiter nocte fragor, tumultus & clamor factus est, rebelles namque Oppidum invadentes, coadunatis viribus Castellum, in quo soli Fratres erant adoriri, & expugnare cœperunt, quorum clamore, & tumultu, & in forum perfactione causato fragore excitati Fratres, dum relictis omnibus fugæ remedium quærunt, in manus latronum ambo incidunt, nam imprimis Patrem Vicarium in fossa glaciali latitantem deprehendentes eripiunt, & mox ad fidem Orthodoxam abnegandam urgent, cum verò athleta, Christi, ut potius ipsi ejurata hæresi fidem salvificam amplectantur, hortaretur, quantis pro hoc favore tunsionibus saturatus sit, ipsi, & soli Deo notum existit.

PP. Paulinus Szokol Vicar. & Christoph. Agricola dum latere volunt in manus Rebellium hæreticorum incidunt.

Comprehensi vestibus spoliantur.

Simili modo Patrem quoque Christophorum, sepes, ut fugiat transilientem, equites rebellium intercipiunt, quem cum strictis gladiis examinassent ubinam, & quot sint pedites à D. Lokinski pro parte Sux Majestatis conscripti? ipsèque, utpote hujus negotii ignarus nihil respondisset, ligatum, ad Socium suum P. Vicarium perduxerunt, quem cum non amplius solitò Religionis habitu, sed lacera cujusdam Prædicantis togâ indutum, pileum rusticanum in capite gerentem, in facie, luto, & sanguine deturpatum conspexisset, à lachrimis, ex pio commiserationis, & fraternæ charitatis affectu se se continere non potuit: Sed & P. Christophorus detractò sibi habitu, nudus aliquamdiu sedere debuit, donec illorum, quispiam secretò Catholicus, muliebri pelliceo coopertum, ab inhumana illusione aliquantisper liberasset.

Interim, non solum victualia modica, quæ habebant, verum suppellectilem quoque Sacram diripientes, atque inter se dividentes in profanos convertère usus, Calicem pro communi poculo, Oleum Sacrum ad sclopos ungendos, & mundandos, Albas pro indusiis Mulierum &c. Etsi verò pro liberandis his duobus Fratribus Oppidani Homonnenfes non pauci in unum collecti se rebellibus fortiter opposuissent, tamen cum, pauci armis, plerique furcis tantum, falcibus, & securibus instructi essent, terga vertere sunt coacti, amissis numero suorum circiter 80. sicque Fratres in rebellium manibus manere coacti, die 4. Octobris ipsa S. P. Francisci solemnitate Nagy-Mihalyinum vincti perducti sunt. Unde paulò post ope Magnifici D. Alexandri Barkoczy Catholici (qui 18. taleros pro eorum vestimentis deposuit) eliberati, Homonnam tandem redierunt.

Nagy-Mihalyinum vincti perducuntur. Sed per Barkoczyum eliberati Homonnam redeunt.

Sed cùm fama esset, à rebellibus viciniam depopulari, timentes, ne rursus in manus eorum incidant, Sztropkoviam versùs iter suscipiunt, verùm incidunt in scyllam, dum volunt vitare charybdim, nam in itinere à prædonibus Ruthenis invasi, non modo equis duobus, & habitibus spoliati, sed insuper graviter fauciati, in quandam vallem deducti, sine omni spe vitæ deferuntur, quo in periculo constituti, dum sibi mutuo absolutionis beneficium impertiuntur, uni eorum B. Virgo Maria Scapularis, Sztropkovix coli solita, in mentem venit, ad quam cum Vota sua ex intimo cordis affectu nuncupasset, seque Sacrificium Misæ ad ejus Aram oblaturum, si incolumis evaderet, vovisset, mox videbatur, illi, B. Mater, Jesulum in sinistro brachio cum Scapulari dependente tenens adesse, dextram verò fauciato capiti imponere, ac dicere: *Confide Fili non morieris.* Ex hoc igitur periculo mirabiliter evadentes, Sztropkoviam tandem pervenerunt, vovens autem, sui non immemor Voti, Ecclesiam in qua Scapularis B. Matris Altare esse rescierat, ingressus (cùm aliàs nunquam ibidem fuerit) agnoscens B. Matrem sibi apparentem, ejusdem per omnia formæ fuisse, qualis sibi in Imagine representaretur, Votum lubens exolvit, & summas quas potuit auxiliatrici rependit grates. Hæc cum Fratribus ita accidisse refert Christophorus Agricola, quid verò cum ipso Conventu hac vice actum sit, non reperio annotatum.

Dein Sztropkoviam fugere volentes, à Ruthenis spoliantur, & fauciantur.

Mortis periculum mirabiliter evadunt.

Longè verò majus discrimen subiit hic Conventus annò 1676. dum à rebellibus non modo expoliatus verùm etiam in tantum à depascente singula Vulcano, ruinatus est, ut per annos decem, & unum, per modum Residentiæ tantum à Fratribus inhabitatus fuerit. P. Guard. Gregorius Kulcsar, cum suo Vicario Gerardo Kecskemeti è Conventu extracti, penes equos ligati, ac scuticis stimulati, ad durum carcerem sunt deducti, cùmque aliter liberari non possent, Commendans Cassoviensis, aliquot Prædicantes Calvinistarum, & Lutheranorum in Cassoviensi vicinia, comprehendi curavit, tandiùque Cassovix in carcere detineri, donec tanta pro eis pecuniarum summa deposita fuisset, quantam rebelles pro prædictis Patribus postulassent, qua rebellibus transmissa, Patres quoque in libertatem sunt asserti.

Conventus exurit.

Guard. cū Vicario à rebellibus carcerantur, sed mox per Commendante Cassov. liberantur.

Hæc ex libro, communiter *Aureo* dicto, & in Archivo Provinciæ conservato desumpta sunt, atque etiam in adnotatione P. Leonardi Ondrejkovics, hujus Conventus annò 1691. Guardiani reperiuntur. Miror tamen quomodo uterq; concordet quoad P. Vicarium Gerardum Kecskemeti, cum in Tabula Provinciæ annò, quò hæc facta sunt, à Patribus Diffinitorii ordinata, P. Gerardus præfatus ponatur Vicarius Conventus Fülekiensis, hujus verò Conventus Vicarius, institutus reperitur P. Georgius Löke, nisi fortè intermedio tempore mutatio quædam extraordinaria facta fuisset.

Porro nominatus P. Leonardus Ondrejkovics Guard. postquam abductionem illam Patris Gvardiani cum suo Vicario (quibus etiam tertium addidit nempe P. Isidorum Krizidovski) retulisset, ita prosequitur: *Conventus iste cum Ecclesia fuit incineratus, qui licet fuerit ex aliqua parte tectus, semper tamen fuit per Hostes devastatus, ad tertiam usque vicem; nunc (annò videlicet 1692.) Ecclesia cum Sanctuario est tecta, partim industria Patrum, priori tamen ex parte Illustr. Domina Fundatrix cooperuit, fornicem in Corpore Ecclesiæ fieri curavit, majus Altare erexit, pro Organo ultra 100. flor. exposuit, in reliquo partim multati, partim spontaneè præbuere auxilium.* Hæc ille.

Relatio P. Leonardi de Conventus extinctione.

Ex quibus colligere licet, Conventum hunc, unâ cum Ecclesia, pluries fatalem tempore revolutionum subiisse vicem, nunquam tamen, ut jam tactum est, à Fratribus ad longius desertum tempus, quinimò toties in eo restaurando desudasse, quoties discrimen aliquod eundem subire contigit.

§. IV.

De Ecclesia, Corpore S. Bonifacii Mart. & Capella Lauretana.

N. 112. **E**cclesia Orientem respiciens, ad latus Conventus, quò annò, quorúmve ope exurrexerit, nulla est certitudo. Amplitudo non usque adeò magna, frequentia tamen populi percomoda. Versus orientem Collateralem habet Capellam, S. Antonii Paduani dictam.

Patronus
Ecclesiæ S.
Bonifac. M.

Olim sicut Conventus, ita Ecclesia quoque Principalem Patronum venerabatur S. Joannem Capistranum, post adeptum tamen Corpus S. Bonifacii Martyr. Decretò Ven. Diffinitorii pro celebranda Congregatione, ad diem 1. Febr. anni 1688. Szakolczæ concurrentis, nunc ejusdem Sancti Martyris Titulum retinet, & Patrocinium recognoscit.

Numerus
Altarium.

N. 113. Continet Aras Num. 7. Principalis seu summa est S. Bonifacii Mart. *Secunda* ex parte dextra S. P. N. Francisci, *Tertia* ex parte opposita seu sinistra B. V. Mariæ ab Angelo salutata, *Quarta* ex parte Altaris S. Francisci, est B. V. Mariæ Scapularis, sola Imagine sine ulla fabrica lignea adornata. Reliquæ tres sunt in Capella S. Antonii. *Prima* nempe ejusdem Sancti, antiqua. *Altera* S. Joannis Nepom. *Tertia* cum Reliquiis S. Bonifacii utraque ab Illustr. D. Com. Theresia Zichi Annò 1735. posita. Nec Ecclesia, nec Ara ulla est consecrata. Viget in ea Congregatio S. P. N. Francisci, & Devotio Viæ Crucis, singulis per annum diebus Dominicis Novilunii, & in Quadragesima etiam diebus Veneris, consueta cum Solemnitate peragi solita, quæ ut eò majore Populi Devotione, & frequentia perageretur, pius A. R. Domini Martini Ivanovics loci Parochi, & Districtus ejusdem V. Archidiaconi zelus, Annò Domini 1751, fecit, ut quoties Exercitium Viæ Crucis peragendum foret, toties Processio publica è Parochiali ad nostram ducatur Ecclesiam.

Congregatio
S. Fran.
Viæ Crucis,
ad quam
Processio
ex Parochia
ducitur.

N. 114 Hanc Corpore, seu potius Insignibus Reliquiis S. Bonifacii Martyris (cujus Solemnia die 14. Maji celebrantur) decoratam esse, jam relatum est, nunc qualiter illæ ad hanc devenire Ecclesiam, referendum est. Igitur, Reliquias has Comiti Sigismundo Drugeth de Homonna, ab Innocentio XI. Pontifice Maximo, Annò Dom. 1677. donatas fuisse, Authenticum Testimonium Rom. *Josephi Eusani Aquilani, Episcopi Porphyriensis, Sacrarum Apostolicarum Præfecti, & Pontificii Solii Episcopi Assistentis*, etiam actu in Archivo Provinciæ asservatum, probat; Traditio verò habet: Innocentium nempe XI. antea *Benedictum Odeschalchi* dictum, priusquam Sacris Romæ initiaretur, annis aliquot in Hungaria commoratum fuisse, quò tempore non levem C. Sigismundus Drugeth cum præfato D. Benedicto contraxit amicitiam. Postquam igitur ad Supremum Ecclesiæ apicem, Amicum eventum, accepisset Sigismundus, cum aliquot Sociis Hungaris, Romam, salutandi, & venerandi jam Supremi in Ecclesia Capitis gratiâ, est profectus, ubi inter alia Donativa, etiam Corpus S. Bonifacii accepit.

Theresia
Zichi novum
Altare erigit
in quo
Ossa S. Bonifacii
solemniter reponuntur.

Quòd Homonnam reverenter delatum, aliquò tempore, Capella Castelli hospitio recepit, usque dum post annos aliquot ad Conventum nostrum, transferretur. Sed cum etiam ibidem, non nisi in Sacristia annis pluribus, absque publico cultu conservaretur, Illustr. Comitissa nata Zichi, Illustr. C. Gothardi de Dernath relicta Vidua, pietate, ac zelo erga præfatas Sacras Reliquias ducta, prius Aram ex lapide polito, in jam dicta Capella S. Antonii erigi curavit, ac demum locò decenter adornatò, in eadem Ara, sub ferreis cratibus, tabulâque chrystallina toties relatas Reliquias collocari fecit. Quod quidem Annò 1735. die verò 14. Mensis Julii, in concursu multorum Magnatum, & Nobilium, aliorumque mediocris, & inferioris sortis piorum Christi fidelium, contigisse (solemnisante ad Aram Illustr. Dominò Præpositò Lelesziensi Insulatò, & sermonem Hungaricum ad populum habente M. V. P. Bernardinò Mocsári Cassoviæ SS. Theol. Lect. A&t.) Historia Domus, seu Conv. Homon. testatur.

N. 115.

N. 115. Insuper præter jam relatam S. Antonii Capellam, habetur, & al-
tera Lauretana dicta, passibus circiter 30. à porticu Ecclesiæ, intra tamen hu-
jus cincturam Meridiem versus distans. Ab anno 1642. quo ultima manus, Dru-
gethorum ut creditur, Sacello accessit, plurimis Angelorum Regina saluti fuit,
acervatimq; à Græci, & Latini Ritûs circumjacentē populo adibatur, & mirificè
colebatur, ob quod tam à P. Mart. Szentivanyio Soc. J. Dissert. Paralip. Reg. Hung.
p. 1. Dec. 3. Cathal. 9. quàm ab aliis Scriptoribus inter Miraculosas B. Matris Imagi-
nes refertur.

Illustrissima Familia Drugethiana, ejusq; Posterī, hic sibi sepulturam elegerunt, è quibus sequentes in hocce Sacello tumulati deprehenduntur. 1mo Illustr. Comitissa Anna Perényi. 2do Illustr. Com. Maria Theresia Keglevics, Illustr. C. Sigismundi Drugeth relicta Vidua, obiit annò 1710. 3tio Illustr. Heruli Thomas, & Michael Illustr. C. Francisci Csáky filii, prior æt. annorum duorum & dimidii, alter vero, æt. Mensium duorum, annò 1734. defuncti. 4to Illustr. Herula Theresia de Dernath æt. an. 18. annò 1755. defuncta.

Habentur etiā in Ecclesia Cryptæ duæ, una in Sanctuario post Aram majorem, in qua, ut plurimum Fratres nostri circiter 40. tumulati sunt. Altera verò in Capella S. Antonii, in qua inter reliquos majoris Conditionis defunctos conditi sunt Illustr. C. Franciscus Barkóczi, cum sua Illustr. Conjuge Susanna Petthö, Magnif. item & Spect. D. Paulus Okolicsanyi, pariter cum Conjuge sua Juliana Szentiványi. Quorum, & aliorum animæ per Misericordiam Dei requiescant in pace.

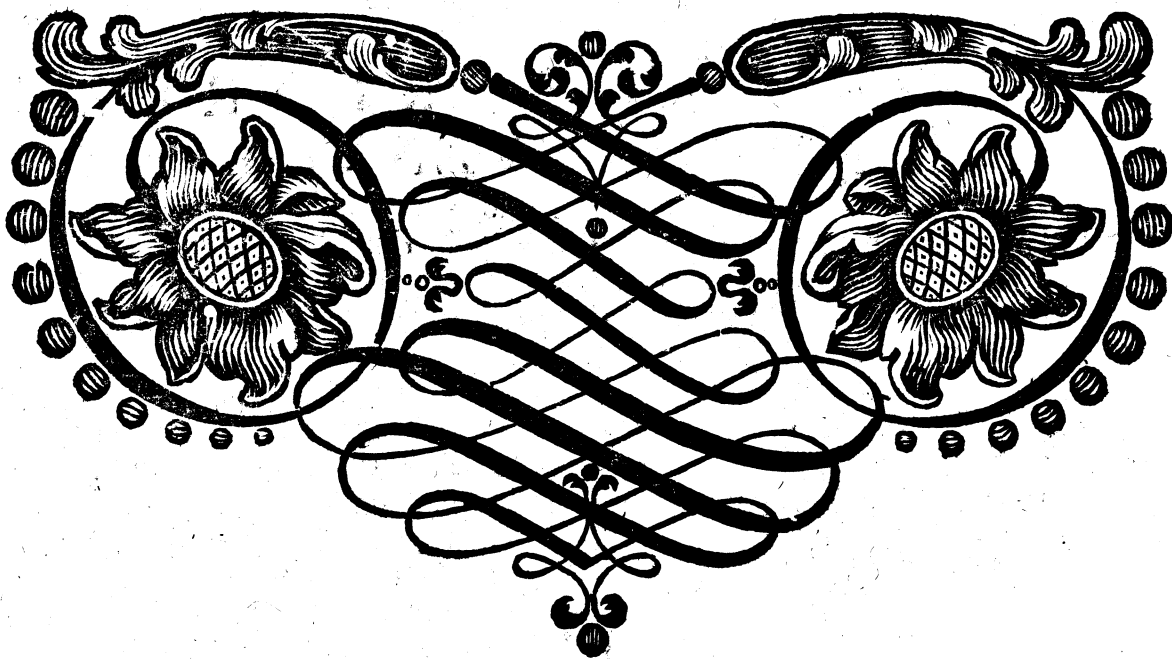
NOMINA SUPERIORUM HJUS CONVENTUS.

Annò
1531. P. Lucas Thagian Guard.
Post hunc Conv. desolatus, ut supra.
1663. P. Paulinus Szokol, Præsid.
1665. P. Laurentius Barcsi.
1667. P. Paulinus Szokol.
1668. P. Bernardinus Paulini.
1669. P. Gregorius Kulcsár.
1671. P. Paulus Szegedi, Guard.
1672. P. Joannes Bárkányi.
1673. P. Andreas Phülop.
1674. P. Paulinus Szokol.
1675. P. Nicolaus Honti.
1676. P. Gregorius Kulcsár.
Tempore hujus Conventus exustus est, ideo in numerum Residentiarum redactus.
1677. P. Nicolaus Honti Præsid.
1678. P. Tiburtius Hermaniensis.
1679. P. Bernardinus Literati.
1681. P. Joannes Bárkányi.
1682. P. Franciscus Pettes.
1684. P. Gabriel Nagy.
1685. P. Stephanus Farkas.
1687. P. Conradus Maskóczi, Guard.
1690. P. Raphaël Samko.
1691. P. Leonardus Ondrejkovics.

* Annò
1692. P. Emericus Nyájas.
1693. P. Josephus Biro.
1694. P. Innocentius Hajdu.
1695. P. Franciscus Sürtei.
1697. P. Thomas Kifs.
1698. P. Stephanus Tarhos.
1699. P. Bernardinus Bárkányi.
1700. P. Josephus Biro.
1701. P. Joachimus Molitoris.
1702. P. Thomas Kifs.
1703. P. Athanasius Sisto.
1707. P. Michael Benovics, Præsid.
1708. P. Bonaventura Csetö, Guard.
1711. P. Basilius Maróthi.
1712. P. Chrisostomus Szalkai.
1713. P. Franciscus Koós.
1714. P. Basilius Maróthi.
1715. P. Athanasius Sisto.
1716. P. Michael Ferenczffi.
1719. P. Alexander Sütö,
1720. P. Athanasius Sisto.
1722. P. Fortunatus Föczen.
1724. P. Petrus Roll, Prov. Pr.
1726. P. Martinus Sebestini.
1727. P. Bernardinus Horváth.
1728. P. Matthæus Csíizer.

1729. P. Franciscus Kóos.
 1730. P. Ladislaus Tarnóczy.
 1732. P. Franciscus Györi.
 1734. P. Stephanus Fisser.
 1736. P. Antonius Farkas.
 1737. P. Dionysius Major.
 1738. P. Bonaventura Kovács.
 1739. *A Mense Novembri.*
 P. Alexander Badzej.
 1741. P. Dionysius Major.
 1742. P. Emericus Szent-Királyi.
 1743. P. Cornelius Megyeffi.

1744. P. Joachimus Szombati.
 1745. P. Blasius Szilágyi.
 1746. P. Cornelius Megyeffi.
 1747. P. Franciscus Wrancsics.
 1750. P. Capistranus Nozdroviczki.
 1753. P. Bruno Thurzo.
 1754. P. Gregorius Nagy.
 1755. P. Matthæus Budiács.
 1756. P. Alexander Makai.
 1757. P. Emericus Szovai.
 1758. P. Capistranus Nozdroviczki.

XI. CONVENTUS PRUSZKENSIS AD SANCTUM GEORGIUM M.

§. I.

*De Oppido Pruska, & Conventus pro Patribus Marianis in eodem
Erectione.*

116. **P**ruszka Oppidum, in Inclyto Comitatu Trencsinienſi, Diœceſi Nitrienſi, Situs Oppidi Pruska. non longè à fluvio Vago ſituatum, ad Orientem reſpicit aliud Oppidum *Illavam* dictum, cum Magnifico RR. PP. SS. *Trinitatis* Cænobio. Ad Meridiem pagum *Bohunicz* cum reliquis pone Vagum ſitis. A Septemtrione Caſtellum *Hocz*, ad Familiam Madocſanianam ſpectans. Denique ad Occidentem reſpicit Arcem *Oroſzlánkô* (Germanus Levenſtain dicet) in petroſo, & ſublîmi monte collocatam, atque ad hocce Dominum Pruszkenſe ſpectantem. Ornatur, præter Parochialem Sacram Ædem, Monafterio Filiorum Seraphici Patris.

Erat hoc Dominium, aliàs *Oroſzlánkôenſe* ab Arce prædicta, nunc jam, *Pruszkenſe* dictum, olim juris Illuſtr. Familiæ *Jakuſithianæ*, qua deficiente, devolutum eſt ad Fiſcum, ex poſt ad Familiam *Breinerianam*, & hac mediante, ad *Königſegianam* à qua etiam actu manutenetur.

N. 117. Conventus Fratrum Minorum in hocce Oppido exiſtentis, Fundator Fundator Conventus Ill.D. Georgius Jakuſith. fuit, de Prima Familia Illuſtr. & Reverendiſſ. D. Georgius Jakuſith de Orbova, prius Weſprimienſis, deinde Agrienſis digniſſimus Præſul. Hic enim Hæreditarius in Bonis Pruszkenſibus Succellor, cum videret, totum ferè Dominium hæreſi Lutherana infectum, zelò Fidei, & animarum accenſus, de Fratribus Minoribus ad sæpè dictum Oppidum Pruszka inducendis cogitavit, Spe fretus quàm maxima, brevi ſpirituâli horum labore, & induſtria, diſpellendas errorum tenebras, & animas ſubditorum ad lumen Orthodoxæ fidei reducendas.

Primò igitur ad Monafterium, funditus unà cum Eccleſia extruendum, vires impendit omnes, opusque annò Dom. 1642. Feliciter conſumavit, ut ex ſequenti, Frontiſpicio Eccleſiæ appoſita patet Scriptura: Primò Monafterium cum Eccleſia conſtruit.

Orate pro Georgio Jakuſſith Epifcopo Veſprimienſi, qui mole peccatorum preſſus, hoc Monafterium à Fundamentis erexit A. D. 1642.

Neque erectum jam Monafterium habitatoribus vacuum paſſus, mox Fratres Fratres Minor. Prov. S. Mariæ illocat. Ord. Minorum Provinciæ S. Mariæ induxit; quorum, uti demum etiam noſtrorum Patrum indefeſſis laboribus, ita ſpei prælaudati Illuſtr. & Reverendiſſimi D. Fundatoris fatiſfactum eſt, ut à pluribus jam annis, in univerſo hocce Dominio ne Veſtigia quidem Hæreſeos apparere videantur. Quod quidem fidei Orthodoxæ incrementum Illuſtr. D. Fundator oculis carneis videre minimè valuit, utpote præmatura morte annò D. 1647 præventus, & juxta ſuam, dum viveret factam diſpoſitionem, in hac Eccleſia ſepultus, prout iterum ſequentes lapidi Cryptæ, verſus majorem Aram exiſtentis inſculpti demonſtant, Caracteres: Brevi moritur.

Illuſtriſſimi, ac Reverendiſſimi D. D. Georgii Jakuſſith de Orbova, Epifcopi Agrienſis, Comitatum Heves, & utriuſque Szolnok Supremi Comitſ Sac. Cæſ. Regiæque Majeſt. Conſil. Intimi qui piè obiit Annò MDCXLVII. Die 21. Novembr. Æt. ſuæ annorum 38.

Minimè prætereundum videtur illud, quòd pientiſſimus Fundator, non contentus ſola Monafterii, & Eccleſiæ è fundamentis, ut jam dictum eſt erectione,

Fundatio
pro susten-
tatione Fra-
trum.

pro commodiori Religiosorum hic degentium sustentatione, certam quoque è Bonis suis statuit quottannis pendendam fundationem, quæ una cum Bonis ad Illustrissimam Familiam *Königsegiannam* devoluta, ita his quoque temporibus præstatur, ut nulla Fratribus querulandi detur occasio, imò præter debitum, gratuito ingruentibus Fratrum necessitatibus non semel succurritur.

§. II.

De Conventûs hujus, Nostræ Provinciæ Incorporatione, ejûsque moderno Statu.

Pro Con-
ventu Sû-
meghien-
si nobis datur
Pruszkens-
is.

N. 118. **T**Am ex hic, quàm supra p. 1. hujus Operis N. 143. dictis, patet, Conventum hunc olim ad Patres Provinciæ S. Mariæ pertinuisse, ab eis-que annis circiter 47. inhabitatum fuisse. Orta dein inter hanc, & Provinciâ Marianam de Conventibus Strigonien- si, Buden- si, & Pesthien- si quæstione, his per Sententiam Lazarianam annò 1689. die 24. Julii latam pro Patribus Marianis adjudicatis, etiam Conventus Sûmeghien- sis eidem cessit, assignato in locum ejus pro Nostra Provinciâ hocce Conventu nempe Pruszkens- i. Quem quidem locum, & si PP. nostri à die 14. Septembris anni mox prædicti, primò, ut Residentiam tantum Proto-Præsidente R. P. Leonardo Ondrejkovics Prov. Diffinitore Aët. inhabitârint, sequenti nihilominus annò Dom. 1690. curatis prius, quæ necessaria fuerant, datus est ei Guardianus M. V. P. Capistranus Kossulics, Laudésque Divinæ pro more aliorum Conventuum in Choro persolveri cœperunt.

Quem PP.
nostri in-
staurant, &
augent.

N. 119. Verum quidem est, Conventui huic, à Primo sui Fundatore ultimam fuisse admotam manum, nihilque ad perfectionem desideratum, cum tamen discedentibus ex eodem Patribus Marianis, supervenientes Fratres nostri, in toto vacuum reperissent, simul aucta dein Religiosâ Familiâ, tantorum habitationi insufficientem vidissent, non parum successivis temporibus in ejus instauratione, atque etiam ampliatione providi, & diligentes desudarunt Superiores, alii nempe suppellectilem, tam Sacram, quàm profanam procurando, alii sartatecta restaurando, alii denique ipsum Conventus ædificium cellis, & officinis necessariis augendo, & ampliando.

P. Robertus Sklenár
Guard. ædifi-
cium cura-
rat.

Primus P. Robertus Sklenár auxit Conventum annò 1733. cellis duabus. Idem ex antiquo Sacrario, vulgò *Sacristia* & vicino Repositorio novum instaurari fecit Refectarium, penes verò ex alio Conservatorio Coquinam parandis cibis necessariam. Ejusdem quoq; operâ supra Refectarium propè Turrim extractum est comodum A. R. P. Ministri Provincialis, aliorumque Visitatorum hospitium, vulgò Provincialatus cum reliquis cellis ad alterum usque ambitum provectis, offerente liberaliter circiter viginti millia tegularum Spect. D. Ladislao Matyasovszki.

P. Anton.
Schwab
novum tra-
ctum in-
choat.

Patris Roberti industriam imitatus R. P. Antonius Schwab, novum à fundamentis, annò 1740. inchoavit versùs aream tractum, quem elevatis pro septem Cubiculis muris, etiam tecto instructum, ab officio absolutus, Successori suo P. Florentio Vlcsek annò 1741. continuandum, & perficiendum reliquit.

Numerus
Cellarum.

N. 120. Nunc igitur in Conventu hoc Cellæ per Religiosos Fratres inhabitabiles in tractu superiori tres circiter supra triginta numerantur. In inferiori autem ambitu præter Janitoris, & Pistoris cubicula, habentur quædam Officinæ, & varia Sacræ Eleëmofynæ Conservatoria. Horto hic Conventus gaudet satis spatiofo, tam ad Fratrum Religiosam quandoque distractionem, quàm ad subveniendum necessitatibus Culinæ; colligendis item variis arboreis fructibus percomodo.

Hortus.

Studia hic
habita.

Quod Studium Litterarum concernit, diversa in hoc Conventu vigerunt Studia. Annò etenim 1690. ordinatum huc fuit Studium Theol. Moral. & Controversiarum Fidei, Lectore A. R. P. Stephano Gelenio Provinciæ Patre Emerito. Annò sequenti fuit Studium solius Theol. Moralis, post hoc Philosophicum, successivis dein temporibus jam hoc jam illud tractabatur.

Annò 1710. in Provinciali Capitulo Cremniczii celebrato ordinatum fuit ut ^{Novitiatus.} Guardianus hujus Conventûs studeat erigere habitationem pro Novitiis, quò non obstante, variabatur Studium jam Theol. Moralis jam Philosophicum usque ad annum 1733. quò primum Novitiatus huc ordinatus, & duravit usq; ad an. 1739. inclusivè, quò simul Philos. tradebatur, post verò, Novitiatu cessante diversa, tradebantur Studia. Rursus annò 1748. reassumptus est Novitiatus, & perduravit usque ad annum 1758.

§. III.

De Ecclesia, aliisque ad eam pertinentibus.

N. 121. **Q**Uò annò Ecclesia hujus Conventûs sit erecta, ac nobis tradita, jam ^{Capella Ecclesia adjungitur} ex supra allatis constare potest. Verumtamen, Capella Dolorosæ B. V. Mariæ, ad latus dextrum Ecclesiam ingredientium, jam à nostris Patribus extructa est, nimirum annò 1722, & sequenti, industriâ M. V. P. Roberti Sklenar p. t. Guardiani.

Hæc Ecclesia omnino consecrata est una cum Aris annò 1738. die 1. Junii per ^{Consecratio Ecclesie & Altarium.} Illustr. & Reverendiss. D. Franciscum Klobusiczky Episcopum Nemessinum, & p. t. Celeberrimi Archi-Capituli Strigonienfis Vicarium Generalem, cum impositione Reliquiarum SS. Servati, & Amandæ MM. Diésq; Anniversaria Dedicationis Ecclesiæ, Dominica IV. post Pentecosten determinata.

Porro Altaria in hac Ecclesia nonnisi quatuor existunt. *Primum* seu Majus S. Georgii Mart., quem tam Ecclesia, quam Conventus, ut Patronum Principalem veneratur. *Secundum* Altare est S. P. N. Francisci. *Tertium* S. Antonii Paduani. *Quartum* denique in Capella B. V. Mariæ Dolorosæ. Præter hæc in Sacristia à tergo Altaris majoris est quintum.

N. 122. Cum verò Ecclesia hæc sit admodum parva, ita ut populum diebus Dominicis, & Festivis concurrentem vix unquam capere possit, duo tantummodo habet pro condendis fidelium defunctorum Corporibus depositories, seu ^{Cryptæ duæ.} Cryptas. Prioris seu Majoris conditor fuit, ipse, Conventus & Ecclesiæ Fundator. Alterius verò Minoris, Spect. D. Emericus Madocsányi hujus Conv. Syndicus Ap. pro se suâq; Familia, uti demonstrat lapis Orificio Depositorii hujusmodi positus.

Cæterum in illa Crypta majore, præter Illustr. & Reverendiss. D. Fundatorem, Fratresque nostros in hocce Conventu defunctos, tumulati requiescunt, ex Magnatibus quoque non pauci.

Primò quidem Illmus D. Emericus Jakussith, prælaudati Illmi. D. Episcopi ex Fratre Nepos, ultimus hujus Familiæ Surculus, cum sua Conthorali, Illma. Domina Polixena Serényi de Serény, ille quidem Annò 1692 die 3. Novembris hæc verò Annò 1694. die 6. ejusdem Mensis pie in Domino defuncti. ^{Relatio eorum, qui in Crypta majore tumulati sunt.}

N. 123. De mox prædicto Ill. D. Emerico videlicet Jakussith, illud ex fidei P. Leonardi Ondrejkovics relatione, P. Emericus Terchovics hujus Conventûs olim Guard. scriptò notatum reliquit: quòd nempe bina post mortem suam vice, familiarissimo sibi, & simul Commensali, D. Georgio Horváth, viro aliàs probò apparuisset, *primò* in Arce (puto) Oroszlanköienfi, tempore nocturno, rogando, eundem, ut pro se preces funderet, & nonnulla per Illustr. Conthoralem ejus adhuc superstitem exequenda denunciaret, *secundò* paulò post in Castello Pruszkensi, in albo vestitu sui liberationem, relicto super cistam currulem signo, quod manûs sinistra exussit, significando. ^{Illustr. D. Emer. Jakussith post mortem bis apparet.}

His addit P. Emer. Terchovics: *Signum hoc lamina alba coopertum præfatus D. occultabat per aliquod tempus, nec alteri, quàm D. Comitissa manifestavit, donec maturâ discussione, rem nonnullis prudentioribus patefecissent, sicque paulatim divulgari cepit. Quod signum nominatus P. Leonardus cum multis aliis magnæ Authoritatis Viris, se iterato inspexisse, & considerasse asserebat. Cistam verò cum præfato signo accepit secum Domina Comitissa Kohariana, horum DD. Fundatorum Filia, pro memoria. Hæc ille.*

Secundò Illustr. Dominus C. Andreas Serényi de Serény, item quidam D. Capitaneus Ord. Equestris Puchovii defunctus, nec non alius D. Officialis Supremus Vigiliarum Præfectus, quidam D. Plebanus aliique magnæ notæ viri, quorum Patria, locus, Nomina, annus, dies obitus, non sunt in libro annotata.

Tertiò Illustr. D. Maria Barbara Podstatski nata Comitissa de Königseg. Anno 1735. die 17. Septembris defuncta, & die 19. ejusdem tumulata.

Quartò Excellentissima D. Comitissa Antonia nata Breineriana, relicta vidua à Königseg anno 1740. die 6. Maji defuncta.

Quintò Ladislaus, & Elisabetha à Königseg gemelli annò 1743. die 27 Aprilis sepulti.

Sextò Excellētissima D. Christina Balassa relicta Vidua Excell. D. C. Wolfgangi Serényi, annò 1750. die 14. Martii defuncta, & 17. ejusdem tumulata. Reliqui in libro Conventus reperibiles.

In altera Crypta tria tantumodo Corpora ex Familia Madocsanyiana defunctorum tumulata deprehenduntur.

Confraternitas, Via Crucis, & Tert. Ordo.

Confraternitas S. Francisci erecta est in hac Ecclesia annò 1675. die 4. Octobris. Via Crucis annò 1738. cujus Exercitium habetur in Quadrag. singulis Dominicis, aliàs verò Dominicis tantum Novilunii. Denique Tertius Ordo S. P. N. Francisci initium sumpsit annò 1745. existente Loci Guardiano, & dicti Ord. Primo Directore P. Ferdinando Fiala.

NOMINA SUPERIORUM HUIUS CONVENTUS.

Annò

1789. P. Leonardus Ondrejkovics.
1690. P. Capistranus. Kossulics. Guar.
1691. P. Benignus Prussius.
1694. P. Raphaël Samko.
1695. P. Clemens Nagy.
1696. P. Emericus Terchovics.
1697. P. Ladislaus Radosini.
1698. P. Carolus Fidler.
1700. P. Martinus Podivinski.
1701. P. Philippus Bradacs.
1705. P. Godefridus Mayer.
1708. P. Emericus Terchovics.
1710. P. Raphaël Samko.
1711. P. Ladislaus Radosini.
1712. P. Narcissus Czihlarik.
1713. P. Ludovicus Kitska.
1716. P. Bartholomæus Rozboril.
1718. P. Franciscus Thekal.
1719. P. Christophorus Nekulni.
1720. P. Simon Zazmusil.
1722. P. Robertus Sklenar.
1724. P. Philippus Vesseli.

* Annò

1726. P. Robertus Sklenar.
1728. P. Dionysius Wlcsek.
1730. P. Robertus Sklenar.
1732. P. Alexius Kempa.

Die 12. Junii Vita functo successit ut
Præfatus.

Eodem. P. Joannes Prochaczka.
1733. P. Robertus Sklenar.
1735. P. Joannes Prochaczka.
1737. P. Matthæus Motzak.
1738. P. Gregorius Vaczulik.
1739. P. Antonius Schwab.
1741. P. Florentius Wlcsek.
1742. P. Franciscus Liptai.
1743. P. Ferdinandus Fiala.
1745. P. Urbanus Fridrich.
1747. P. Ferdinandus Fiala.
1749. P. Matthæus Motzak.
1750. P. Hilarius Krepelka.
1753. P. Donulus Kneisl.
1756. P. Florentius Wlcsek.

Continuat usque modo.

XII. CONVENTUS SZENDRÓVIENSIS AD S. MARIAM ANGELORUM.

§. I.

Succincta Descriptio Oppidi Szendrő.

N. 124. **O**ppidum Szendrő, Diocesis Agriensis, Comitatus verò Borsódienſis, ^{Situs Oppidi Szendrő.} sex circiter miliaribus à Libera Regiæque Civitate Caſſoviensi, Meridiem verſus diſtans, etſi in ſe ſtat humile ſit, ſitu tamen gaudet ſat commodo, utpote montibus undique circumdatum, ſic tamen ut agris quoque colendis neceſſaria non deſit planities. ^{Fluvius Oppidum in 4. partibus præterfluit.} Oppidum hocce, piſcoſus interfluit Amnis *Bódva* dictus, qui ex alveo excurrrens, in quatuor derivatur rivulos, unde tres Oppidi partes, quaſi in tribus ſunt collocatæ inſulis.

Tribus olim gaudebat propugnaculis, quorum princeps in monte, Oppido ex parte Orientali inhærente à Bebeco ut fertur Ovium paſtore, dein potente in Hung. Dynaſta extructum fuerat, alterum, ad montis ejusdem radicem, tertium denique in inſula Occidentem reſpiciente, collocatum fuit. Primum, jam currenſe Sæculo Franciſci Rakóczi, in domum Auſtriacam odium funditus evertit. Alterum jam prius deſolatam, nunc ab Hæreditario ſuo Domino, Excellentiſſimo inquam D. Comite Antonio Csáky, ad normam Caſtelli reſtauratur. Denique tertium, quo tempore deſolationem acceperit mihi non conſtat, in ejusdem tamen loco, jam annò 1636. Fratres Minores ſuam accepiſſe habitationem infra demonſtrabitur, quos præter nullus hic Sacerdos Catholicus, ipſi namque jam ultra Sæculum Parochialia quoque obeunt munia. Nihilominus prope Arcem inferiorem ad montis radicem ſitam, ſat ampla extat Eccleſia, Calvinianorum deſerviens uſibus. ^{Montes vitiferi.} Præter hæc omnia, tam ipſum Territorium Szendröviense, quàm proximum *Szalonnense* dictum, vitiferos habet colles, generoſum, & cum Submontanis quandocunque comparabile propinantes vinum.

§. II.

De Introductione Fratrum Minorum ad Oppidum Szendrő, & Foundatione Veſſelényiana.

Nemo miretur ſi pauciora, quàm ſperâſſet de Conventûs in Oppido Szendrő Foundatione, & erectione repererit, cum enim binas graviffimas ſubierit ab igne omnia depaſcente clades, ut infra patebit, documenta quoque, ſi quæ exſtabant, eodem conſumpta fuiſſe nullus dubitare poteſt.

N. 125. Illud ex antiquo Provinciæ Urbario plane ernitur, quidd Introductione Fratrum noſtrorum in hocce Oppidum acciderit Annò Domini 1636. per Illuſtr. Com. Joannem Homonnai, Civitatis Caſſoviensis Commendantem, ita mandante Ferdinándò II. Rom. Imp & Hung. Rege, ac conſentiente Illuſtr. & Reverendiſſ. D. Epifcopo Agrieniſi ſequenti tenore: ^{Introductio Fratrum Minorum Anno 1636.}

NOS Emericus Lóſi Epifcopus Agriensis, Comitatum Heveſſienſis, ac utriusque Szolnok Supremus, ac perpetuus Comes, nec non Sacratiffimæ Romanorum Imperatorie, ac Germaniæ, Hungariæ, Bohemiæ &c Regiæ Majeſtatis Conſiliarius &c. Memoria commendamus tenore præſentium, ſignificantes quibus expedit univerſis: Quod poſteaquam Sacratiffima Caſar. Regiæque Majeſtas, Dominus noſter Clementiſſimus, ad humillimam ſupplicationem eorum quorum intererat, ut Conventus in Oppido Szendrő vocato, inque ^{Conſenſus Epifc. Agriensis pro conventu erigendo.}

Comitatu Berfodiensi existente, habito extrueretur, ac edificaretur, benignè se resolvere, ac ad nostrum tanquam Ordinarii assensum adhibendum clementer remittere dignata esset; Nos proinde ad debitam requisitionem eorundem, Suae Sacratissimæ Majestati in prædicto negotio supplicantium, quibus id ex dictamine Episcopali, Episcopatus Nostri præfati Agriensis (cujus clavum Dei benignitate pro nunc gubernamus) incumbit, voluntati, & gratioso arbitrio sæpèdictæ Sacr. Cæs. Regiæque Majestatis, demissè accomodare volentes, tum ob id, cum etiam propterea, uti qua parte fieri potest, commodo Ecclesiæ prospiceremus, zelumque Christi fidelium magis, magisque accenderemus, non modo consentiendum benignæ Suae Majestatis Sacratissimæ concessionem, sed præterea benedictionem quoque impertiendam, ac temporale quoque auxilium adhibendum in quantum fieri poterit, constituimus, & decrevimus, prout constituimus, & decernimus præsentium per vigorem. Datum Jaszovia in loco Residentiæ Nestræ modernæ Dio 10. Mensis Septembris Annò Dom. 1635.

Emericus Lófi Episc. Agr.

(L.S.)

Igitur Consensum Episcopalem annò 1635. emanasse ex Litteris mox relatis (quæ etiam actu in Originali in Archiyo Provinciæ conservantur) patet, at introductio Fratrum non nisi annò sequenti peracta, Primusque in loco constitutus est Præsidens P. Joannes Chrysostomus Gyöngyössi. Porro locus extruendæ Residentiæ, successivisque temporibus etiam Conventus, assignatus est in extrema Insula Occidentem respiciente, ubi Tertium illud supra relatam Fortalitium, quondam existerat, quod jam tum potiori saltem ex parte desolatum fuisse videtur.

126. Cæterum etsi Provincia, hac conditione, seu potius humili cum Supplicatione, ita prædictum acceptaverit locum, ut Patroni loci, ædificii quoque Promotores esse velint, illud nihilominus non nisi emendicatâ à piis Benefactoribus eleëmofynâ exurgebat, unde non mirum quod primum annò 1671. in numerum Conventuum venire potuerit, ut infra dicetur.

N. 127. Quia verò in loco hoc uti nunc, ita magis pro illo tempore hæreticis repleto, Sustainatio quoque Fratrum admodum ardua foret, suscitavit Deus Spiritum Comitis Francisci Vesselényi Regni Hung. Palatini, & Bonorum Szendröviensium pro tunc Domini Hæreditarii, ejusque Consortis Mariæ Szécsi ut annò 1654. certam pro congrua Fratrum sustentatione quottannis præstandam liberaliter statuerent pensionem. Cujus benignæ Resolutionis Originale cum successivis temporibus interisset rursus in anno 1663. priorem suam verè piam, sequenti scriptò firmavit Constitutionem.

NOS Comes Franciscus Vesselényi de Hadad perpetuus in Murány, Regni Hungariæ Palatinus, Judex Cumanorum, Aurei Velleris Eques, Comitatum Cömör, item Pesth, Pilis, & Sold unitorum supremus Comes, nec non Sacratissimi Principis D. D. Leopoldi Dei Gratia Electi Rom. Imp. semper Augusti ac Germaniæ Bohemiæ &c Regis &c Intimus Consiliarius, Camerarius, & per Hungariam Locumtenens. Et Comitissæ Anna Maria Szécsi de Rima Szécs, memoriæ comendamus tenore præsentium, quibus expedit universis. Quod posteaquam Nos superioribus, præteritis temporibus, in anno videlicet Domini 1654. die nimirum 9. mensis Januarii jam præteriti, moti pietatis Zeld, quò erga Ordinem S. Francisci Seraph. ducimur, certam quandam pro Conventu ejusdem Ordinis Szendröviensi fecissemus, & instituissemus foundationem, cujus Originalia, siquidem medio tempore à dictis Patribus Szendröviensibus casu quopiam deperdita, & alienata esse dignoscantur, ob hoc Nos eandem Foundationem denuò præsentibus de verbo ad verbum inferi & inscribi facientes, in omnibus punctis, clausulis, & articulis approbamus, ratificamus, & confirmamus, cujus tenor talis est:

Adgyuk tudtára az kiknek illik ezen levelünk rendiben, hogy mi a' Sz. Ferencz Szerzetibez kívált-képpen-váló indulatunkból víveltetvén itt Szendrőben ujonnan letelepedett azon Sz. Ferencz Szerzetin lévő Pater Franciscanusok Sustentatiójára, rendel-

Primus
Præsidens.

Locus pro
Conventu
assignatus.

C. Vesselényi facit
pro sustentatione FF.
certam
foundationem.

Litteræ
Fundationales.

deltünk annuatim száz forintot, úgy hogy azt Kántoron-ként, tartozzanak ő kegyelmeknek le-tenni, az itt való Szendrei Gondviselőink. Item hat bordó bort, száz Kaszai kőből buzát, a' Csebi malomból a' Szabatumat, minden esztendőben vaját, boron-
zát, és egyéb-féle Viśuálét pro discretione nostra, és mivel búst, tyúkot nem adha-
tunk, arra-is annuatim ötven forintot adgyanak meg-nevezet Tiszt-Viselőink. Szé-
nát, abrakot pro discretione. E' mellet az ujonnan erigált Ser-nevelőből-is mindenik
főzetből egy egy bordócskát. Ezeknek pedig az felől meg-irt dolgoknak effectuálására
nem csak Mi, sőt a' mi Maradékink, és Successorink-is usque ad pium Zelum no-
strum obligatusok legyenek. Mellynek nagyobb bizonyására adtuk ezen pecsétes Le-
velünket kezünk irásával confirmálván. Datum in Arce Nostra Murány Die 9.
Mensis Novembris An. Domini 1663.

Comes Vesselényi m. p.

(L. S.)

Comitissa Anna Maria Szécsty m. p.

(L. S.)

Quæ quidem Fundatio, non modo, possidente Bona prædicta Comite Vesse-
lénio, verum eisdem, ob dicti Comitis infidelitatem ad Fiscum devolutis, Bonis ad
quottannis debite persolvebatur, at cum successivis temporibus Dominium hoc Familiam
Illustrissimæ Familiæ Csakianæ collatum fuisset, neque ipsa hujusmodi obligatio- Csakianam
nem in se assumere voluisset, post multas hujus Conventus Instantias, tandem devolutis
apud Regiam Majestatem impetratum est, ne pia primi Fundatoris intentione, cum hæc
fraudentur, certamque quottannis ab I. Camera Scepusiensi per modum elee- fundatione
mosynæ acciperent pensionem, cum obligatione celebrandi unum Missæ Sacrifi- non præ-
cium hebdomadatim qualibet feriâ quartâ, & infra Octavam Nativit. Domini, stare, Re-
eadem feriâ solemnem Missam, cujus Introitus est: Dominus illuminatio mea, & gia Majest.
salus mea &c. pro felici Gubernio suæ Sacratissimæ Majestatis. præstandæ
resolvit.

§. III.

De Residentiæ in Conventum Erectione, & duplici ejus Vicissitudine.

N. 127. JAm superiore tactum est §. quod postquam Fratres nostri ad dictum
Oppidum Szendrő introducti fuissent, annis fere 35. ut Residentiam
tantummodo locum incoluerunt, obstabat enim Residentiæ in Conventum erectioni
ratio supra allegata, quod nempe nullô solidô ædificii Conventus Patronô
existente, ægrè admodum nervus ædificandi haberi potuerit, in loco præsertim
Hereticis quaquaversus repleto, tum maxima in Regno disturbia per rebelles
causata, quibus factum est, ut paucis evolutis post primum Nostrorum ingressum
annis, ruinatô, quod pro ratione temporis extruere poterant ædificiô, exulare
sint coacti, quæ prima fatalitas in quem inciderit annum, non reperio annota-
tum, hoc solum in Actis Provinciæ ad annum 1646. lego: De Conventu Szendrô-
viensi desolato per disturbium relinquitur ulterior dispositio Patrum. Unde post annum
1641. (quô in Præsidentem institutus fuerat P. Georgius kifs) usque ad annum
1650 nullus Patrum vel Fratrum ad locum hunc legitur ordinatus.

N. 128 Remittente autem aliquantisper rebellium furore, rursus Fratres
nostri ad pristinum Szendrőviæ regressi sunt locum, in quo sedulam adhibentes
curam, piorum eleemosinis adjuti, in tantum successivis annis in ædificio Con-
ventus processerunt, ut curatis omnibus, quæ ad formatum necessaria forent
Conventum, tandem anno 1671. in Capitulo Provinciali Szakolczæ die 31. Mâji
celebrato, Residentia hæc in formalem Conventum sit erecta, instituto Proto-
Guardiano M V. P. Michaële Kuratóczy SS. Theol. Lectore.

N. 129. Verumtamen non diu Conventus prærogativâ gaudebat locus Szen-
drőviensis. nondum enim tertius ab ejus in Conventum erectione effluxit annus,
rursus in pristinam, ac fors in majorem venit desolationem, sic enim de eodem
fit Residen-
tia.

in Capitulo Szakolczeni die 13. Maji anno 1674. celebrato constitutum legitur: *Siquidem Conventus Szendröviensis à rebellibus exustus, & destructus esset, ita ut neque ad Divina peragenda, neque ad Fratrum Religiosam inhabitationem locus aliquis decens relictus sit, Ven. Diffinitorium declarat, imposterum ibidem non Guardianatum, sed Residentiam esse debere, ubi autem Deo dante restaurabitur, eodem, quò prius titulò gaudebit.*

Relatio de
Conventus
exustione.

N. 130. Porro tragædia hæc quâ Conventus in tantam venit desolationem in Connotationibus P. Christophori Agricola ita describitur: Circa annum prænotatum, insurgentibus adversus Clementissimum Regem Leopoldum hæreticis, cum fama ferret turmam Rebellium ex mille circiter, & quadraginta Capitibus constan-tem, Szendröviam adventare, non pauci, tam incolarum, quàm exterorum Vicinorum, Sexûs utriusque, ad hunc se recepere Conventum, animò se pro posse contra hostes defendendi. Vix hoc factum est, ecce nocte quadam adsunt rebelles, vim omnem, ut interiora Claustrum ingredi possint intentantes, sed resistentibus fortiter inclusis, ab hora tertia noctis usque ad lucem nihil proficiunt, quare irâ frementes Conventum succendunt, quò undique flammis abreptò, majoreque vi adhibita, raptis aliquot, tum Conventus, tum quorundam militum pro defensione Conventus ad intra existentium equis, cum nil amplius efficere valerent, repulsam passi, amissis non paucis Sociis, furibundi discesserunt, ipse autem Conventus unâ cum Ecclesia, & toto ferè Oppido in cineres abiit.

Fratres se
ad domum
D. Syndici
recipiunt.

Desolatò sic Conventu, cum in eodem habitatio Fratrum nec comoda, nec tuta esset, ad interius Oppidum, ad domum D. Syndici (quæ ferè sola incendium evasit) se receperunt. Cùmque post dies aliquot, duo è Fratribus ad invisendum Conventum pergerent, à latitantibus in fossa quadam latrunculis invasi, unus quidem eorum fugâ sibi consuluit, alter repentino ictu graviter sauciatus, in manus eorum incidit, abductusque est, absque dubio ex odio fidei perimendus, nî Deus mirabiliter ereptum ad suos redire fecisset. Hæc in Præfatis Connotationibus licet paulò fusiùs.

Deinde ad
Arcem in-
feriorem
migrant,
& ibi ali-
quo tem-
pore habi-
tant.

N. 131. Post hæc tutioris habitaculi gratiâ Fratres Nostros ad Arcem inferiorem, quam ad montis radicem sitam supra relatum est, se recepisse valde mihi persuasum habeo, duplici fundamento, primò quidem ex Arcis hujus per Officiales Regios Conscriptione Annò 1681. die 21. Maji facta, in qua inter alia habetur: *Dari in ea duas Cellas Vinarias, quarum unam è rupe excavatam, & 40. vasorum vini capacem Patres Franciscani cum quatuor hypocauftis, seu habitationibus recentè restauratis, atrio item, & Culina una, tertiâque parte Areæ macerie munita inhabitant.* Secundò ex Pari Instantiæ circa hoc tempus ad Augustiss. Imperatorem Leopoldum Nomine totius Provinciæ porrectæ, in qua humiliter supplicatur, pro expeditione Diplomatis Regii, super Concessione jam facta in Arce præfata Conventum construendi, securioris commorationis gratiâ. E quo duplici fundamento manifesto eruitur Fratres Nostros circa annum 1681. in Arce præfata, jam quidem ex parte ruinata habitasse, verum denegatò fors petitò Diplomate, Regiò, sedatisque paulisper tumultibus, iteratò ad locum pristinum rediisse, ubi restauratò ædificiò, jam secundo Residentia hæc ad numerum Conventuum venit, Annò 1694. in Congregatione Gyöngyössini die 20. Mensis Januarii celebrata, à quo tempore usque ad annum Currentem in esse suo perfectò durat, & perseverat.

§. IV.

Quomodo Administratio Parochiæ Szendröviensis ad Patres devoluta sit.

PER quàm notum est, post fatalem illam Hungarorum ad Campum Mohách cladem, tanta Lutheri, & Calvinii Hæreses sumpsisse incrementa, ut major fere Regni pars eorundem erroribus infecta foret, quod Oppido quoque Szendröviensi accidit, pauci hic admodum, præsertim circa initia Sæculi prioris, Orthodoxæ

doxæ fidei Zelatores reperiebantur, cum verò, & ipsi omni solatio Spirituali carerent, utpote nullum animarum pastorem, nullum pro Divinis persolvendis locum habentes, Indulto Ferdinandi II. Imp. & Hung. Regis annò 1625. factum est, ut in Arce inferiori Capella erigeretur, in eademque Sacerdos Catholicus cum certa solutione annua, ex proventibus præfatæ Majestatis Cæsareæ, & Regiæ præstanda interteneretur. Ejus tamen Capellæ actu ne vestigia quidem extant, sed recentissimè nova erecta est per Excel. Com. Antonium Csáki Dom. Arcis, vel potius Castelli.

In Arce inferiori Capella erigitur.

N. 132. Interim an & cujus Status Sacerdos, quamdiu item in Arce prædicta Catholico servierit populo? mihi minimè constat, hoc unicum, quòd annò 1633. & priori, è nostris Patribus unus hujusmodi servitia ibidem præstiterit, compertum habeo, ex duplici Epistola ad P. Ministrum Provinciale, eo tum Franciscum Szent-Benedeki, feu à S. Benedicto scripta, & in Archivo Provinciæ actu etiam in Originali reperibili.

Deducitur in Arce P. Nostrum servivisse An. 1633.

Primam scripsit Illustr. & Rndiss. D. Episcopus Agriensis Joannes Pyber, in qua operosè hortatur prædictum P. Ministrum Provinciale, quatenus sub obedientiæ merito, velit imponere Patri Paulo in Arce Szendröviensi jam ab anno existenti, & inde discedere cupienti, ne id faciat, saltem usque dum de alio animarum pastore provideatur, adjungens rationem: metuendum nempe esse, ne fors Novitii Catholici, qui ejusdem Patris operâ, Ecclesiæ Catholicæ sunt aggregati, & nondum in vera Fide bene firmati, in pristinam hæreseos revertantur contagionem &c.

Episc. Agr. Provinciale hortatur ut Patri discedere volenti ex Arce mansionē præcipiat.

Alteram scripsere Officiales Arcenses, qui pariter instant pro præfati Patris ulteriori cum iisdem mansione, eandem quæ supra relata est allegando rationem. Miror quomodo in illa priore, Episcopali inquam Epistola, Pater ille, Paulus, in posteriori verò Jacobus vocatur, cum tamen utraque eodem annò, nempe 1633. eodemque Mense, videlicet Januariò, licet diversis diebus emanaverit? Sed hæc nominis diversitas, rei veritati non videtur obesse, cum in his facile error irrepere possit, credibileque sit Illustr. & Reverendiss. D. Episcopum nomen Patris ignorasse, illud certè negari non potest, pro eo tempore Patrem nostrum Catholicis Servitia Spiritualia præstitisse.

Arcenses pro Patre instant.

Error in Nomine Patris in Arce servientis.

N. 133. At iteritò non constat, an & quamdiu nominatus Pater in Arce toties dicta moram traxerit? conjicitur tamen usque ad novam de Sacerdote Ecclesiastico per Diocesenum provisionem, qui demum annis aliquot Orthodoxis Sacramenta ministrabat. Postquam verò successu temporis, & istò Catholici Arcenses, atque Oppidani Szendrövienses destituti fuissent, neque alium ad Munia Spiritualia obeunda habere valerent, converterunt cogitatum suum ad Patres nostris, jam Szendröviæ in loco præattacto residentes, requirentes eosdem pro talismodi Spiritualibus obsequiis, & functionibus præstandis, qui annuente desuper haud dubiè A. R. P. Ministro Provinciali p. t. existente, ita fideliter, & operosè servierunt, ut Domini Officiales Arcis, Orthodoxæ fidei in Szendrö, mediante I. Camera Scepusiensi, apud Regiam Cameram Hungaricam zelosè institerint, quatenus ad Divinum Cultum promovendum, ob carentiam Sacerdotis Ecclesiastici, Regia Camera Hungarica, erga præstita, & deinceps fideliter præstanda Servitia Spiritualia, in foundationali Litterario Instrumento expressa, à Sua Cæsarea, Regiæque Majestate benignè resolutam pensionem annuam, Patribus hujusce Residentiæ resolvere vellet, super qua postulatione sequens acceperunt responsum:

In Arce Ecclesiasticus servit.

Hic vel discedente vel moruo Arcenses nostros pro servitiis rogant.

Instant in super apud Cameram Hung ut Pensio pro Sacerdote Catholico ordinata pro Nostris resolvatur.

Generosi DD. & Amici Nobis observandissimi.

Servitiorum nostrorum paratissimam Commendationem. Litteras Dominationum vestrarum Gen. sub 15. præterlapsi Mensis Aprilis exaratas, nobisque 23. ejusdem cursu ordinario allatas, unâ cum inclusis Paribus benignæ Resolutionis, prædefunctæ Sæ Majestatis

Litteræ Ca-
meræ Hun-
quibus Pe-
tio illa pro
Nostris re-
solvitur.

jestatis Cæs. & Regiæ, condam Ferdinandi II. piissimæ reminiscentiæ, pro Sacerdote Ca-
tholico in Præsidio Szendröviensi intertenendo, adhuc in anno 1625. dudum antea trans-
acto emanatæ, accepimus, & qualiter Dominationes Vestre Geni. proprio suo zelo erga pro-
motionem Ecclesiæ Catholicæ rectè indicent, ut provisio illa, in dicta resolutione Suae Ma-
jestatis specificata, Patribus Franciscanis, in eodem Præsidio Szendröviensi functiones,
& vices Plebani Catholici defacto ritè obeuntibus, & in Vineâ Domini die noctuque de-
sudantibus applicetur, apprime intelleximus, nec sumus ulla ratione contrarii, quin potius,
ne pia intentio dictæ Suae Majestatis sine suo frustretur, & etiam ut in prænotato Præ-
sidio Szendröviensi, Cultus Divinus cum incremento Ecclesiæ Catholicæ, tanto magis fer-
veat, & promoveatur, omnino Fundationem illam dictis Patribus Franciscanis appli-
candam, & consignandam censemus. Ac proinde Dominationes Vestras præsentibus requi-
rimus diligentissimè, quatenus velint pro continentis suprafatæ Resolutionis Suae Majesta-
tis, tam de frumento, & Vino, tam etiam de centum, & quinquaginta florenis, præ-
fatis Patribus Franciscanis Residentiæ Szendröviensis, ab illo tempore, quo post distur-
bia eo reversi sunt, computando annuatim, & successivis vicibus exolvendis, effectivam
debitis in locis facere ordinationem. In reliquo &c. Posonii 29. Maji. 1655.

N: N: Sacræ Cæsareæ Regiæque Majestatis Cameræ
Hungariæ Director, & Consiliarii.

PP. Szen-
drövienses
ab an. 1655
Parochiam
admini-
strant, &
Pensionem
constitutâ
percipiunt.

Igitur ab Anno 1655. usque ad hæc tempora, Patres Nostri Szendrövienses,
sicut exercitium functionum Parochialium continuant, ita constitutam, à Cæsa-
rea, Regiæque Majestate Ferdinando II. pensionem, consentientibus etiam ejus-
dem Successoribus, at præsertim actu feliciter regnante Augustissima Regina,
Maria Theresia, quottannis ritè percipiunt. Hoc solum immutato, quod cum
Pensio illa ex parte, de rebus in natura, ut frumento, & Vino constaret, (uti
& ea, quæ olim per Com. Franciscum Vesselénium benignè constituta fuerat)
impossibileque videretur hæc ampliùs in natura præstari, Annò 1690. ordinatum
est, ut in sortem quoque frumenti, & Vini, ac aliorum Deputatorum compe-
tens æris summa præstaretur. Obligatio Patrum præter jam relatam est, Ludi-
Rectorem quoque ex Ferdinandæa Fundatione intertenendi.

§. V.

Brevis Relatio de moderno Statu Conventûs, & Ecclesiæ.

Conventus
nullum sin-
gularem
habuit quo-
ad ædificiũ
Patronum.

Novi ere-
ctio.

Situs Con-
ventûs.

Numerus
Cellarum.

Hortus.

Quæ Stu-
dia habita.

N. 134. **C**onventus hic (idem de Ecclesia) nullum singularem (uti supra relatam
est) in sui erectione habuit Patronum, bis enim desolatus, & incen-
dio per rebelles causato consumptus piorum Fidelium eleëmofynis, & ex Cæsa-
reo-Regia actuali Fundatione rursus assurrexit. Cum verò ædificium vetus Patri-
bus minus stabile videretur, Annò Dom. 1718. novum, & stabilius ponere cæ-
perunt, quod ex toto consumationem accepit Annò 1737.

Conventus hic, prius in quadro perfecto, verum satis exiguo positus fuerat,
ex quo cum nec Cellæ pro Fratrum habitatione sufficerent, nec locus pro ele-
ëmofynæ Sacræ conservatione competens haberetur, superadditus videtur Novus
Tractus in longum, Septentrionem versùs extensus, superius quidem octo cir-
citer vel novem Cubicula, subtus verò Sacræ Eleëmofynæ Conservatorium ha-
bens.

Nunc igitur præter locum pro Refectione constitutum, Coquinam, & quæ-
dam Conservatoria, habentur in eodem pro Fratrum habitatione Cellæ circiter
septem supra viginti. Horto quoque gaudet ex parte Septemtrionali satis spa-
tioso, & fructifero, ac tam pro distractione Fratrum, quàm pro Culinæ necessi-
tatibus plurimum utili, & commodo.

Quod Studium Litterarium concernit, Primum in hoc Conventu deprehen-
ditur fuisse Casuum Conscientiæ, Annò Dom. 1725. Lectore M. V. P. Vito Kom-
parics.

parics. Quod cū aliquot annis mutatis nempe Lectoribus, & discipulis continuatum fuisset, ei successit Philosophicum, dein jam hoc jam illud tradebatur, licet quodque absque omni Studio Conventus manebat. Denique ab An. 1748. Novitii instituebantur usque ad Annum 1758. quō, in Congregatione Gálgoczii die 30. Aprilis celebrata, Conventus hic pro Recollectiōe Patrum designatus est, ut jam supra in Parte I. relatum habetur. Novitiatus.
Recollectio

N. 135. Ecclesia (quæ unā cum Conventu est sub Patrociniō S. MARIE Angelorum) easdem quas Conventus subibat vices. Ad eum, in quo nunc videtur Statum (cū prius longē minor fuerit) deducta est Annō 1741. industriā, & sollicitudine R. P. Georgii Megyessii Ex-Diffinitoris, & Conventus Guardiani Actualis. Est etiam actu absque Consecratione unā cum Altaribus, quæ sunt quatuor, Majus, recentissimē Annō videlicet 1752. erectum, dicatum est Honori S. MARIE Ang. Alterum ex parte dextera intrantium, Honori S. Antonii Paduani perpetuo Privileg. qua parte, sed propius ad portam Ecclesiæ, habetur Tertium, in Honorem B. V. MARIE de Laureto erectum. Denique Quartum ex parte sinistra ē regione Altaris S. Antonii, cujus Sancti vel Sanctæ Honori designabitur, nondum constat, cū adhuc Imagine principali careat, habet verō actu unam ex antiquis Iconibus S. Josephi. Patrocinium Ecclesiæ.
Ejus Restauratio.
Altaria.

Cryptæ in hac Ecclesia tres habentur, in Sanctuario una in qua Fratres nostri tumultantur, hic quoque tumultum quiescit Corpus Illustr. D. Magdalenæ de Lulier. In Sanctuario altera, in qua sepulta sunt Corpora Illustr. D. Comitis Petri Andrásii. Item Illustr. D. Com. Guadányi olim Arcis Szendröviensis Commendantis ejusdemque Prolum, & Nepotum. Tertia denique infra Chorum in qua pariter aliquot Nobiles Personæ sunt tumulatae. Cryptæ.

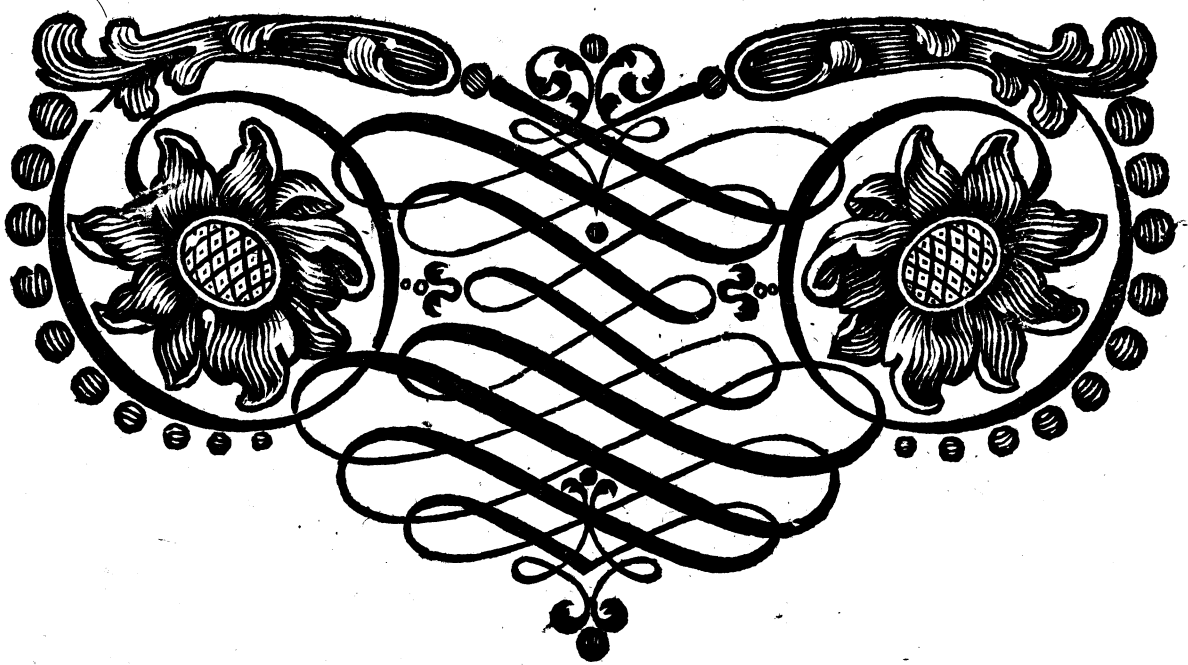
SUPERIORES HUIUS CONVENTUS.

Annō
1636. P. Joan. Chris. Gyöngyössi Præs.
1640. P. Georgius Jászai.
1641. P. Gregorius Kífs.
1644. P. Joan. Chrisost Gyöngyössi.
Sub hoc videtur locus desolatus, & ad tempus derelictus
1650. P. Georgius Jászai.
Per annos 5. nullæ Tabulæ reperiuntur.
1656. P. Vitus Burganovszki.
1657. P. Gregorius Gottman.
1659. P. Laurentius Jász.
1660. P. Lucas Constantini.
1661. P. Michaël Baghi.
1663. P. Lucas Constantini.
1665. P. Ludovicus Nováki.
1667. P. Lucas Constantini.
1668. P. Ferdinandus Egyegi.
1669. P. Andreas Philop.
1671. P. Michaël Kuratóczy Guard.
1673. P. Joannes Bárkányi.
Sub hujus Guardianatu Conventus à rebellibus concrematus est.
1674. P. Bernardin Vigasf. Præsíd.
1676. P. Nicolaus Honti.

Annō
1677. P. Athanasius Erdős.
1679. P. Bernardinus Somodi.
1680. P. Georgius Bárkányi.
1684. P. Josephus Biro.
1685. P. Franciscus Endrész.
1686. P. Gerardus Peterlényi.
1687. P. Josephus Biro.
1688. P. Paulus Szegedi.
1689. P. Dionysius Keleffi.
1690. P. Remigius Nyájas.
1692. P. Josephus Biro.
1693. P. Dionysius Keleffi.
1694. P. Joannes Bárkányi Guard.
1695. P. Nicolaus Andrásfi.
1696. P. Bonaventura Csető.
1698. P. Basilius Maróthi.
1699. P. Thomas Kífs.
1700. P. Dionysius Keleffi.
1701. P. Bonaventura Csető.
1702. P. Franciscus Sürtei.
1703. P. Bonifacius Szentléleki.
1705. P. Adalbertus Hetényi.
1708. P. Sylvester Váfs.
1710. P. Franciscus Koós.
1711. P. Innocentius Sárközi.

1712. P. Fortunatus Föczén.
 1714. P. Blasius Móra.
 1717. P. Joannes Kutassi.
 1718. P. Franciscus Koós.
 1720. P. Adalbertus Hetényi.
 1721. P. Joachimus Sükösd.
 1722. P. Athanasius Sisto.
 1723. P. Bernardinus Horváth.
 1724. P. Capistranus Terenyei.
 1726. P. Iosephus Bede Prov. Pater.
 1728. P. Georgius Megyessi.
 1729. P. Martinus Sebestini.
 1730. P. Georgius Megyessi.
 1733. P. Joannes Kutassi.
 1735. P. Franciscus Györi.
 1737. P. Urbanus Kovács.

1738. P. Antonius Farkas.
 1739. P. Dionysius Palásti.
 1741. P. Georgius Megyessi.
 1744. P. Urbanus Nedeczki.
 1745. P. Remigius Olasz.
 1746. P. Georgius Megyessi.
 1747. P. Cornelius Megyessi.
 1748. P. Georgius Megyessi.
 1751. P. Emericus Szovai.
 1752. P. Georgius Megyessi.
 1753. P. Florentius Csapo.
 1754. P. Abrahamus Potyondi.
 1755. P. Florentius Csapo.
 1756. P. Joannes Sárvári.
 1757. P. Florentius Csapo.
 1758. P. Sigismundus Balás.

XIII. CONVENTUS KECSKEMETIENSIS AD S. NICOLAUM EPISCOPUM.

§. I.

Oppidi Kecskemét Situm, & Statum perstringit.

N. 136. **I**N finibus Pesthienſis Comitatus Meridiem verſus jacet Kecskemét, Cam-
peſtre, ut Hungari vocant, Oppidum Privilegiatum, Diœceſis Vaczi-
enſis. Cingitur (ſi Auſtrum demas) Vinetis leniter aſſurgentibus, ex quibus ru-
bentis Vini, magè proficui, quàm generoſi magna legitur copia, ubi & Pomaria
largiſſima ſunt. Trans Vineta latè protenſos ferit Agros, & Campos habet pro-
cul excurrentes, quos pecudum probè paſtarum (unde Oppidum maximè dives
eſt) Eliſios dixeris. Montes hic non alii, quàm quos potentiores venti ex Sabulo
congerunt, ſed & diſpergunt. Qui ex Hungarico ſermone græcum nomen fabri-
cant, Kecskemetinum *Ægopolim* ſeu *Caprarum Civitatem* appellant. Putat verò
Franciſcus Foris Otrókocſi in Originibus Hung. Part. 2. fol. mihi 119. *Kecskemét*,
ſeu *Caprarum Civitatem* dictum fuiſſe hocce Oppidum, quòd olim *Caprarum* ma-
jorem, quàm aliarum pecudum copiam haberet; ſtetiſſe item hoc loco *Partiſcum*
Metropolim Jazygum Metanaſtarum, hoc eſt eorum, qui aliunde huc commigrá-
runt. Hodierni tamen Kecskemetienſes ex Majorum aſſertione ſentiunt, iſthic
fuiſſe quondam duos ſibi vicinos Pagos unum *Kecske*, alterum *Mét* dictum, cres-
cente demum numero Incolarum in unum, cum nomine, eoaliſſe.

Oppidi St-
tus.

Nomencla-
tura.

Oppidum hoc vel inde frequens eſt, quòd Plebs mitiùs, quàm alibi, ferat
jugum. Pars ejus potior, Catholica Sacra proſitetur, reliqua poſt Calvinum abiit.
Pauci hic Lutheri aſſectæ; plures Schiſmatici Græci Negotiatores, quos, ſi exci-
pias, populum hungariçè, idque cultiſſimè loquentem audies, ubi & Advenæ,
ſuam dediscunt linguam. Quod Magiſtratum attinet, Catholici ſolùm honore, &
ordine priores, cum Helvetiis, ſua ex æquo alternant (utinam non) Officia etiam
inſima; Serie tamen accuratiſſimâ, quamvis Domus cum Plateis extra omnem,
(fortè abſente Geometrâ) ordinem ſint diſtributæ. Domus quidem ex incolis
ut plurimum lateribus paratæ, arundine & teguntur, & ſepiuntur, interno ta-
men ſplendore non deſtituuntur. Reliquis inſignior eſt Domus Civica, Templo
Divi Nicolai oppoſita.

Populus,
Religio,
Ædes.

Bina à Catholicis frequentantur Tempia; Parochiale unum D. Nicolai Epi-
ſcopi honori devotum, quod accolunt Patres Franciſcani, ut poſtea referam.
Alterum SSmæ. Triadis Nomini ſacratum An. 1728. erigi cœptum, jamque ſci-
tiſſimo opere abſolutum; iſtò RR. Patres Scholarum, Piarum Fundatore Stephanò
Kohári An. 1715 die 6. Febr. introducti, gloriantur, eique annexum habent Col-
legium An. 1718. inchoatum, qui & humaniori literaturâ informant Juventutem.
A Collegio ad Solem occiduum recedit nonnihil Capella Natæ Virginis, quam
ambit Cæmeterium muris ſeptum. Eſt & ſuum Calviniſtis Fanum, à Parochi-
ali Templo Boream verſus quindecim vix paſſibus divuſum; cui extruendo am-
plitudine pari, ac Parochiale ſuo cum Cæmeterio extenditur, facultatem à C.
Stephano Kohári obtinuère An. 1679. Duo iſſis præſunt Miniſtri; nonnullis Scho-
laribus Togatis Profeſſor præſidet: inferiores autem ſtudiorum Claſſes ſub diver-
ſis Moderatoribus frequentantur ab alumniſſimis.

Templa.

Prope Oppidum ad Brumalem Orientem eſt Capella Apoſtolorum Diviſioni
dedicata, quam circumdat commune Sepulchretum Catholicorum, modicò in-
tervallò ab Hæreticorum Cæmeterio diſtinctum.

Capellæ,
Cæmeteria

Magis recedit Alia SS. Trinitati inscripta Austrum versùs, in cuius circumferentia tumulati sunt Catholici, qui An. 1739. obierunt ex pestifera lue, quæ novem Mensium tractu sæviens delevit universè homines; ut ex Cathalogo, non nisi post bimestre invalescentis contagionis, signari incepto patet, sex mille, centum, & unum. Ad Occidentem plurimùm sejungitur Ædicula B. Virginis Visitantis Elisabeth; prope quam Domus est Eremiticæ. Festò ejusdem hic celebris est devotio; singulo item Quadragesimali Sabbatho operatur ad Aram è Conventu Sacerdos, populò non infrequente stipatus.

§. II.

Nostrorum in Oppidum Ingressum, Conventumque describit.

Primò in-
trant PP.
Francisca-
ni.

N. 137. **T**ertium jam decurrit Sæculum, quòd Kecskemetini Seraphici sint Operarii. Primus in vetusto Provinciæ Urbario ad Annum 1548. & 1550. legitur sub Custodia Strigoniensi Prædicator Kecskemetiensis P. Franciscus de Szere-Ujlak utroque Annò Berényiensis Conventus (uti & subsequi Prædicatores) Familiæ adscriptus. Unde conjicitur, non fixam hic sedem fuisse initio Franciscanis, verùm statis duntaxat temporibus ad annuntiandum Dei Verbum & ministranda populo Sacra, accurrisse ad Annum usque 1586. quò ultimum video P. Michaëm de Gyöngyös Concionatorem. Operarios hujusmodi, *Fratres deputatos* nominant passim nostra monumenta. Deinceps fortè (quam ob rem ignoro) debebant exesse; aut si cœptum continuarunt, signati non extant in dicto Urbario, quod Nobile documentum jam & Vulcanus volvit.

Ultimus
Parochus
moritur.

Ecclesiasticos Parochiam olim curasse Kecskemetini indubium est, quorum, ultimus fuit circa An. 1636. Patriâ Gyöngyösiensis, cognomine Gyáffrás; uti refert Testis probatæ Fidei, & multâ Antiquitatum memoriâ pollens A. R. P. Josephus Bede bis Emeritus Provinciæ Pater; & Oppidi hujus non immeritus Filius hodiedum feliciter superstes. Refert ipse, quod dum adhuc in humanioribus ageret, noverit honestam profectionis ætatis Matronam, quæ supremæ antelati Parochi adfuerit Concioni, sed & funeri. Mors autem illius hoc contigit fatò: Dum ad populum è suggestu diceret, ebulliit è naribus sanguis, quem tametsi multis sibi projectis strophis tergeret, sopire tamen non valuit; ininterruptò proin sermone descendit, & tertio post die exanguis factus, vivere desuit.

Uti & duo
RR. Patres
S. J. Opera-
rii.

N. 138. Vacante jam Parochi officio petivère Catholici à Rev. Patribus S. J. Tyrnaviensibus animarum Curatores, duosque obtinuerunt, peste non multo post extinctos. Iterarunt supplicem Libellum tam A. R. Patri Præposito Provinciali prælaudatæ Societatis, quam R. P. Georgio Forró Collegii Tyrnaviensis Rectori per Delegatos porrectum; at responsum est, pro ulteriori Fidelium solatio, qui mitti possent Patres, deesse: suasumque ut paratus pro Societatis Viris locus, Franciscanis offeretur: promissum attamen, quòd Gyöngyösienses Patres, quoad valuerint, suam Kecskemetiensibus quoque operam subinde sint impensuri, quod & fecisse eos, credi potest. Nostri pariter è vicinioribus Domiciliis huc persæpè divertentes, Spiritualibus mediis providerunt Catholicos; quot utrumque, innunt Litteræ tam R. P. Georgii Forró S. J. ad Kecskemetienses An. 1637. die 14. Sept. datæ, tam binæ Kecskemetiensium ad Majores nostros Annò 1644. die 28. Febr. & 22. Junii directæ. Scilicet iniquitate temporum illorum rariores fuère Viri literati, & indidem paucissimi Spirituales.

Ad Oppi-
danorum
postulata
secundò in-
ducuntur
PP. Franci-
scani.

N. 139. Postquam autem Romano-Catholicos viarum, expensarumque in stabili Pastore quærendo pertæduisset, Legationem adornarunt, formatis, quarum modò memini, literis ad Superiores Provinciæ, rogantes impensè designari sibi ab eis stabiles Religiosos, qui populi heterodoxos inter agentis, salutis, verbò, & Sacramentis provisum irent; detulère insuper Patribus nostris locum, prius Paræciæ destinatum. Auditi à nostris benevolè, Patres An. 1644. in Capitulo Sza-
kol-

kolczæ die 25. Junii coacto, pro Kecskemét nominatos, ibidemque sub Proto-Præsidente P. Joanne Bapt. Gyöngyössiensi unâ & Concionatore sedem fixuros accepere. Fuit & Proto-Parochus Franciscanus recenter dictus P. Joannes, cui & hodie tali in Officio succedunt omnes Domûs hujus Superiores; nam ad Parochi fundum, Officiûmque tenendum Supremi etiam in Hungaria Præsulis Georgii Lippai; Vacziensis item Antistitis Ladislai Hofszútothi, non diu post accessit Authoritas, ut exhibent Litteræ utriusque hic substratæ.

Parochiam obtinent.

Litteræ Archi-Episcopi Strigoniensis:

Nos Georgius Lippay, Miseratione Divina Archiepiscopus Strigoniensis, locique ejusdem Comes perpetuus, Pimas Hungariæ, Legatus natus, Summus & Secretarius Cancellarius, ac Sacræ Cæsareæ, Regiæque Majestatis Consiliarius Intimus. Damus pro memoria quibus expedit universis. Quod Nos Pastoralis cura, ac sollicitudine nostra Saluti animarum Divinitus Nobis commissarum intenti, posteaquàm ex fide digna relatione intellexissemus Oppidum Kecskemét in Diocesi Vacziensi, & Comitatu Neogradieus existens ob Parochorum, aut defectum, aut verò mutationem, aliâque incommoda, in Spiritualibus difficultates quandoque passum hæctenus fuisse, ac defacto pati, huic inconvenientiæ Salutari remedio mature, ac opportunè obviare volentes, benigne in Domino annuimus, & consentimus, ut ex prædicta Parochia Fratrum Ordinis Sancti Francisci Provinciæ Sanctissimi Salvatoris Monasterium fiat. Ita tamen, ut præfati Fratres Franciscani ad præstanda ac exequenda nominatæ Parochiæ onera universa in Spiritualibus, sub conscientiæ puritate, ac censuris Ecclesiasticis teneantur, sintque obligati. In cujus rei Testimonium damus illis præsentis nostras, manus nostræ subscriptione, ac sigilli munimine roboratas. Datum in Aula nostra Archiepiscopali Posonii, die Vigesima octava mensis Augusti, Annò Millesimò Sexcentesimo Quadragesimò Septimò.

GEORGIUS LIPPAY

Archi-Episcopus Strigoniensis.

Litteræ Episcopi Vacziensis.

Ladislau Hofszútothi, DEI, & Apostolica Sedis gratiâ Episcopus Vacziensis, Præpositus Scepusiensis, nec non Sacræ Cæsareæ, Regiæque Majestatis Consiliarius. Memoria comendamus tenore præsertim significantes, quibus expedit universis. Quod cum Reverendus Pater Michael Szegedi, Provinciæ Sanctissimi Salvatoris Ordinis Sancti Francisci Minister Provincialis Parochiam in Oppido Kecskemét habitam, & existentem, ad continuam instantiam Catholicorum ejusdem Oppidi in Monasterium Patrum Franciscanorum Strictioris Observantiæ, Provinciæ Sanctissimi Salvatoris, erigendi facultatem à nobis expetivisset, Nos itaque antelati Patris Michaelis Szegedi tam piæ, ac Sanctæ petitioni satisfacere volentes, prædictam Parochiam in Oppido Kecskemét, ad formam Monasterii cum formali clausula erigendi, pro Patribus Franciscanis Strictioris Observantiæ, Provinciæ Sanctissimi Salvatoris, consensum præbuimus, imò benevolum pariter & assensum, Divinam impertientes gratiam, ut eadem Parochia in Monasterium Patrum prædicti Ordinis erecta, cedat ad Gloriam DEI, Augmentum Fidei Catholicæ, & Patrum omnium, Fratrumque ejusdem Ordinis animarum Salutem. Harum nostrarum, & Sigilli nostri munimine roboratarum vigore, & Testimonio literarum mediante. Datum in Præpositura Scepusiensi. Die Quinta Novembris. Annò Millesimò Sexcentesimo Quadragesimò Septimò.

LADISLAUS HOSZUTOTHI

Episcopus Vacziensis.

Quæ forma, quæve amplitudo fuerit primi habitaculi, nescio. Id certum, quòd posteaquam ignis An. ut puto 1676, majorem Oppidi partem hausisset, Residentiamq; nostram, Templum, Scholamque trivialem pari involvisset ruinâ, Catholicus Status injuriâ temporum multum pressus, emendandisque ruinis planè impar,

Incidio collapsam Residentiam Ecclesiam &c. Nostris consignat Status Catholicus.

par, unanimiter Nostros ad Patres confugerit, utque corrogatō subsidio Ipsi Templum, Residentiam, & vicinam Scholam repararent, petierit, tradendo ea Reparatoribus irrevocabili cessione, Producam Cessionales seq. §.

N. 140. Collapsam proinde, sed & sibi consignatam Ecclesiam, Residentiam, Scholam imploratā Benevolorum ope suscitavit à ruinis Nostri, & commodiori Statui reddiderunt. Repressā tantisper Turcarum, & malè contentorum Patriæ Filiorum hostilitate, effectum est ut Residentia hæc Annō 1694. à confidente, Gyöngyössini die 20. Jan. Diffinitorio in sortem Conventuum cooptaretur. Primus hic Guardiani munere functus est P. Athanasius Mora. Primum Studium è Theologia Morali tractabatur An. 1703. Lectore P. Blasio Mora. Successit Schola Philosophica, quæ primum frequentabatur An. 1710. Lectore P. Michaële Mora. Vide hic tres inter Fratres triplicem Primatum (fatō quō, nescio) condivisum. Deinceps jam Morale, jam Philosophicum, intercepto nonnunquam cursu, tractatum est Studium.

Conventibus adnumerat Residentiam V. Diffinitorium, & eō studia ordinat.

Situs hodierni Conventus interioris & exterioris.

N. 141. Singularem ædificii Patronum hic Conventus veneratur neminem, utpote quem nostri Piorum tantum suggestō nervō erexerunt. Moderno Conventui initium dedit P. Joānes Nagy Guard. An. 1702. illō primū erectō Tractu, qui Dispensam complectitur. Quō verō tempore perfectum sit Ædificium, notitiam non habeo. Novi tamen Imbricibus contextum esse An. 1741. curā P. Remigii Olasz Guard. ut munimen Incendiis opponeretur. Conventus in majori Oppidi platea Situs, quadri figuram habet, si Ambitellum excipias, quō Ecclesia, & Chorus adiri debet. Ab Occidente Domum Civicam respicit, à Septemtrione Templum D. Nicolai habet, sed & Fanum Calvinianum; ab Austro trans-cincturam veneratur Colossū, Nomini SS. Triadis à Catholico Magistratu An. 1742. post pestem superstitē eleganter sublimatum, & quotannis Festō D. Regis Ladislai accurrentis populi Religione honoratum. Inde recedunt duæ Domus, in quibus habitantes Tertiariæ, puellas tenerioris ætatis ad literas, & pietatem informant.

N. 142. Ab Oriente Conventum arbore, oleribusque recreat Hortus ipsi adjacens, à P. Joachimo Szombati An. 1730. eā, quā visitur normā, & murō donatus. Area, Fabri Officinam An. 1751. inchoatam; frumenti item benè capax Repositorium habens nonnihil distenditur, lapide cincta. Patuit Horto, Areæque dilatandæ vastum prius spatium, quod positi jam termini interceperunt. Excurrit ad aream Ædes, lignæ quondam structuræ, Oppidanorum Authoritate, ex lateribus coctis An. 1736. suffecta, & præaltis muris occlusa; in qua Domus (ut nominant) Ecclesiæ: Schola insuper cum Ludi-Magistri habitaculo. Hic suum primis ab Ingressu annis habuere Gymnasium RR. Patres à Scholis Piis.

In medio Conventus floret Hortulus. Superiores, inferioresque ambitus comprehendunt Cellas, adnumeratō Valetudinariō, viginti octo. Is ambitus, qui ad Occiduum Solem est, cubiculis vacuus, solum Mysteria Crucem bajulantis Christi proponit. Indolendum verō, quod Fontem salubris aquæ (cujus penuriæ aliunde modō succurri debet) in ejus gratiam obtrui necessum fuerit, dum construeretur. Deflectit inde ambitus ad Templi Sanctuarium, An. 1700. P. Andreæ Palásti, quā Guardiani curā positus, suppeditante expensas Conventu, quinque verō Operarios ad ædificii perfectionem usque Catholicō Senatu præbente; de Provifore autem Cæmenti silent Rationum Libri. Hic ambitus intersecans Cæmeterium, infernè ad Sacristiam, Templūque viam facit; supernè duabus instructus Cellis ad Chorum ducit, qui ex tertia Cella primitus ibi posita, An. 1724. paratus est revera informis, angustus, & Psalmodiæ haud opportunus. Ex hoc, ut ad Ecclesiam prospici possit, murus ad lavam Sanctuarii perruptus est; prius verō concinendis Laudibus Dei, ligneus in Sanctuario deservit Chorus, parato ad eum ex ipsa Ecclesia ascensu; disjectō illō, Organum quoque in novum illatum est, quod pulsari solet in Ordinis Festis minus Solemnibus, & dum

Chorus qualis.

dum Ambrosianus Hymnus nocturno tempore concinitur; aliàs sub Divinis resonat Organum Ecclesiæ.

N. 143. Ubi ambitus iste à quadro exorbitare incipit, Turricula prominēt laminā contecta, & binis parvis Campanis vocalis; earum sonō convocantur ad psallendum Religiosi; at sub Prima Canonica, & Vesperis Campanator majore in Turri, posteaquam primos pulsus fecisset, vigilans, reliquos etiam facere, monetur. Dum mane, Vesperarūque tempore in Turri Catholicæ Ecclesiæ pro Sacris fit pulsus, fit quoque in Turri Calviniana, prioris tamen sine expectatō; mandatō enim 'cavit annō 1679. Emericus (Stephani Frater) Kohári, ne Calviniani in pulsu Catholicos anteverterent.

Campanæ in Turricula cui usui.

Porrò alimoniam Fratribus, qui modò 29. sunt, præbent partim Stipendia, quæ curis Parochialibus merentur, partim precariò obtenta sex circiter in locis, eleëmofyna. Ob funebres autem sermones crebrius habendos, de pluribus Concionatoribus provideri solet, quibus sicubi, Kecskemetini messis multa multo in populo, qui *quò vilior ad prudentiam, eò pretiosior ad fidem*. S. Ambr. l. 2. in c. 2. Lucæ. Quod Lutheranos attinet, hi ab ore nostro haud pendent, sed Calvinianorum Ministrorum; id irritare tentabant Nostri sæpius, allegatis Regiis Mandatis, & Consistorialibus jussis, at incassum. Schismatici jam stabilem retinent sui Ritūs Sacerdotem, cui prius, nonnisi majoribus Festis comparere, seque Parocho Oppidi insinuare moris erat. Utinam poni possent aggeres, qui Errorum inundationi obsistant.

Cui subsint Lutherani, & Schismatici.

§. III.

De Ecclesia S. Nicolai Parochiali, & prætensivè Regulari candidè discurret.

N. 144. Ignoratur Annus, quò surrexit Ecclesiæ Honoribus D. Nicolai Episc. (hunc & Conventus Titularem Patronum veneratur) sacrata. Ejus Authores Catholicos norma ipsa insinuat, à quibus temporum calamitate ad Lutheranorum manus transiit. Prius etenim Lutheri error labefactavit Hungariam, quàm Calvinii; quippe ut scribit Florimund. Ræmund. l. 4. c. 6. Lazarus Sventius jam circa An. 1540. Germano cum milite ab Imper. Ferdinando I. conductus, Agriam, Szolnokinum, & omnem ferè Tybisco adjacentem Regionem occupavit, & exturbatis passim Catholicis Sacerdotibus, Ministros Lutheranos suffecit. Hac ipsa rerum vicissitudine facilè (ut reor) accidit, Kecskemetino quoque amandari Parochum Catholicum, Lutheranò Prædicante, qui & plebem infatuavit, substitutō. Id non abs re dictum; nam Tabularium hujus Conventus ostendit Litteras, quæ referunt An. 1564. sub Judicatu Michaëlis Végh Catholici, à Lutheranis *Ecclesiam Majorem lapideam* in perpétuum consignatam fuisse, Catholicis, appositā, si imposterum prætensionem aliquam consignantes formarent, obligatione pendendi mille florenos, in pœnam violatæ Conventionis. Ecclesia verò Major lapidea, cujus in Litteris mentio, sive spectes Capellam S. Antonii, Ecclesiæ Nicolaianæ adhærentem, sive Ædiculam S. Michaëlis à tergo ejus positam, est hæc, de qua loquor. Et quoniam oppositum non constat, credibile est, ab antelato Anno, in præsens usque Ecclesiam istam Catholicis semper gavissam esse Possessoribus, vicina cum Parochiali Æde, cui dein nostrum, ut §. II. scripsi, Domicilium successit.

Ecclesia & Catholicis ad Lutheranos transit.

Recuperatur.

N. 145. Citra quæstionem Ecclesia hæc sæcularis Parochialis fuit ad annum usque 1678. Nostri in ea, solum quæ Parochis ab ingressu tempore famulantibus. Annō demum, quem modò retuli, Ipsam igne devastatam, Primores è Statu Catholico restaurare haud valentes, cessère Franciscanis jure irrevocabili. Subjicio Documentum Cessionale, Originali per omnia (ne verbis quidem, quæ Autographum subticuit, vel minus cohærenter posuit, reparatis) correspondens. Quod dum facio, nemo succenseat mihi, utpote cui non est animus, hic jure, contendere,

Ignem vastatam nobis consignatur.

dere, vel moribus laceßere partem alteram nobis cæterâ faventissimam; verum soli historicæ relationi insistere, ut gratiam facerem iis, qui sæpe jactatæ Nos inter, & Catholicum Statum Cnntroversiæ ansam nôsse affectant. Ita verò sonat Documentum:

Anno 1678. die 5. Septembris.

*E*Gō Paulus Deák Judex Primarius Oppidi Kecskeméth, Caterique Jurati & Assesores veræ Religionis Catholicæ, singularissimè quidem Nobilis Andreas Patai, Paulus Szentkirály, Georgius Tóth, Lucas Bede, Joannes Nagy, Michael, & Stephanus Herczegh, Stephanus Pulyai, Laurentius Szabó, Mathæus Szabó, Andreas Borbala, Ambrosius Komlósi, Franciscus Marko, Stephanus, & Nicolaus Kovács, Gregorius Császár, Nicolaus Varga, Bartholomæus, & Valentinus Szabó, Gregorius Cizmadia, Paulus Kovács, Stephanus Vida, Michael Tóth, Gregorius Kovács, Stephanus Olah, Martinus Demeter, Mathias Benkö. Recognoscimus vigore præsentium, significantesque omnibus Excellentissimis, Illustrissimis, Reverendissimis, Spectabilibus, ac Magnificis, Admodum Reverendis, Prænobilibus, ac Generosis, denique tam Ecclesiastici, quam Secularis cujuscunque Statûs, gradûs, Dignitatis, Officii, ac præminentie Dominis Dominis, & benevolis semper gratiosissimis. Quod videlicet nos circumdati cum essemus miseriis per aliquot jam evolutos annos, convenimus non solum nos præmentionati adlocum determinatum, verum etiam tota Communitas Paupercula respiciendo in primis supra Nos famem enormem exstitisse; qua eramus oppressi lamentabiliter, prænimia enim ejusdem in tantum aggravabamur, moriendo tumultabantur homines.

Secundò famem immediate infecuta est Pestis lugubris, eò magis in tantam devenimus vicissim calamitatem, vix aliqui nostrum remansere in vivis, defecimus.

Tertium est intolerabile, & nobis semper memorabile Incendium ubi major pars Oppidi, Templum, Canobium, Residentia Reverendorum Patrum Franciscanorum, Schola, & reliqua paramenta penitus omnia luctuose in cineres redacta sunt, remanendo solummodo purissimus Templi murus, & majori etiam ex parte ad terram corruptus, & ferme desolatus, inter tot enim anxietates constituti prorsus nulla habentes subsidia edificandi, refugimus ad Reverendos Patres Franciscanos Ambrosium Ivánkovich SS. Salvatoris Provinciæ Custodem, Præsidentemque Kecskeméthiensem Gregorium Kulcsár, nec non Guardianum Szegediensem Lucam Constantini (ne adhuc remanentes animæ essent sine Spirituali Documento, sicut antecederet Reverendorum Patrum Franciscanorum etiam fruebamur Spirituali Instructione) edificarent Templum, Residentiam, Scholam ex propriis suis Eleëmofynis; annuentes itaque nostræ Instantiæ, & supplicationi præfati Reverendi Patres edificarunt exfundamento omnia præmentionata ab igne combusta; nos solummodo aliquid de ligno, & calce administraturos, fatemur. Quare Divina favente Clementia videndo eorundem, & prædecessorum Patrum Franciscanorum Reverendorum ferventissimum Zelum erga nos in jugo Othomannico veros Catholicos Christianos, proprio nostro motivo & affectu Templum, Residentiam, Scholam à primo ad ultimum Nos, imò & Posteritates perpetuo resignamus Familiæ Sanctissimi Patris Francisci irrevocabiliter cum Benedictione, donec in Hungaria Reverendorum Patrum Franciscanorum unicus remanebit, possideant, & augeant ad majorem DEI Gloriam; pro cujus majori rei veritate communi Sigillo nostro roboratas tum Oppidi, tum Ecclesiæ dedimus Kecskeméthini Anno, & die quibus supra.

(L.S.)

Verissimum Sigillum Oppidi.

(L.S.)

Verissimum Sigillum Ecclesiæ.

Pro Parochiali Regulari habetur; sed id in Controversiam venit.

N. 146. Ecclesia proinde nostrâ sollicitudine restaurata, & ab Oppidanis Conventui inscripta, habebatur postea à Nostreis, ut Regularis Parochialis; Bona interim, quæ Fidelium Pietas ipsi addixit, suberant, modoque sub sunt Juri (Franciscanis temporalis Domini incapacibus) Senatûs Catholici, ex cujus gremio u-

nus

nus quotannis *Ecclesiæ Curator* nominabatur, nominaturque per eundem Senatum. At sub P. Remigio Olasz Guard. An. 1741. palam controversi cœpit (quod jam prius quasi sub cineribus gliscebatur) de Possessione Templi. Etenim *Curator* sponte suâ, Guardianô haud requisitô, locum tumultando cuidam defuncto effodi fecit in Cæmeterio Ecclesiæ, hætenus pro Regulari habitæ. Rem ægrius ferens Superior, & Curatori vitio vertens, reponi sibi audivit, nullam esse Curatoris obligationem tractandi prius rem cum Guardiano, si quam moliretur in Templo, vel Cæmeterio utpote Oppidano, minimè verò Franciscano. Hæc vix accidere, illicô è Majoribus Catholicorum nonnulli quæri cœperunt coram Diæcesano de dicto Regulari Superiore, postularuntque curis Parochialibus præfeci Ecclesiasticum, compotes Voti propemodum facti, si Diæcesani animum Collatio Archiepiscopalis, Episcopalisque §. II. recitata, non avocasset à subscribendo.

Ventum est ultra. An 1749. die 5. Aprilis Sabbatum Sanctum erat, Reverendique Patres Schol. Piar. sub vesperum memoriam resurgentis Domini Processione circum Ecclesiam suam, Collegiûmque ducta celebrabant; cui celebritati ut quidpiam adderet Curator Ecclesiæ Nicolaianæ, motu proprio Campanas pulsari facit, quibus resonantibus Populi pars ad eandem Nicolaianam Ecclesiam, ex opinione futuræ ibi devotionis, advolat. De ausu hoc cum Bonorum Ecclesiæ Curatore Guardianus expostulat; & ut æternaturam facti rationem audiat, sed & videat posteritas, Catholicus Magistratus majori Campanæ circumfusas Literas (erant autem hæ, *Sum Conventus Kecskemetiensis Ord. Minorum S. P. Francisci Provinciæ Hung. SS. Salvatoris. Fudit me Budæ Joannes Nuspiéker 1694.*) quæ Campanam Patribus tribuebant, medio Calviniani Fabri Serrarii, Feriâ II. Pentecost. reclamante Conventu radi facit, his tantummodo relictis: *Sum... Kecskemetiensis. Fudit me Budæ &c.*

Raduntur
Literæ cir-
ca Major,
Campanâ.

N. 147. His altercationibus obviam ire cupientes Patres, deliberabant de alia Ecclesia cum Turri, ubi modo Hortus, pro parte Conventus erigenda, quamobrem de Cæmento nonnihil providerunt. Ex obverso Majores quoque Statûs Catholici ineunte an. 1752. convocata cum Plebe concluderunt de Nova ampliore S. Nicolai Ecclesia construenda, funditus eversâ Veteri, una cum Ambitello, qui eam Conventui necit. Super intento hoc etiam Episcopalis procuratus est consensus. Mutatô Patres consiliô, solemnem in Domo Ecclesiæ die 2. Febr. anni prædicti, medio D. Syndici Andreæ Balogh opponunt Protestationem, quominus Oppidani *Via facti* Ecclesiam prætensivè Regularem, & sub Dominio Sum. Pont. Benedicti XIV. existentem vicino cum Tractu attentarent demoliri, aut fundum quoquo modô turbare, donec lis Judicis Sententiâ discriminetur. *Viam* proinde *Juris* ineunt Oppidani, & causam subjiunt Episcopali Consistorio Váciensi, à quo etiam evocatæ sunt Partes, pro die 25. Maji. Anni 1752. Tunc deliberatum est, ut Actoratum in substrata Causa Oppidani edoceant, producantque in futuro confessu, cui dies 23. Novembris ejusdem Anni præfixa est; interea partes ambæ suo in usu, nihil immutando, permaneant.

Intento
Oppidano-
rum Prote-
statio oppo-
nitur; &
bis coram
Consistorio
litigatur.

Convenère iterum die statutâ, qua per sententiam V. Consistorii ab onere probæ actoratûs liberi dicti sunt Oppidani; Patres autem Conventus intuitu promotæ, ac judicialiter petitæ Quæstionis: *An nimirum inactionata Ecclesia Parochialis Kecskemetiensis sit verè Regularis? an verò Sacularis?* eo quod quæstio talis ex ratione interessentiæ Ordinarii coram Foro illo discuti, ac definiri nequiret, ad producenda, si quæ eatenus haberent jura, ad Forum suum competens relegati sunt. Pronunciata item potestas Oppidanis Kecskemetiensibus Ecclesiam Parochialem in loco, quo defactô consistit, sub cautelis per Ordinarium præscribendis, reædificandi, *citra tamen præjudicium prætensivorum jurium Patrum Franciscanorum.*

Sic relictâ in medio Controversia hæret in præsens, Sæculari interim Curatore Bona Ecclesiæ administrante; jus item in Turrim, Ecclesiam, Cæmete-

riūmque sibi vendicante, sapius cum amicæ pacis jactura: Patres autem divina, dumtaxat obeunt Myſteria in Eccleſia. Dolet nobis certè plurimum, quòd cum Populo Conventui addiſtiſſimo benè aliàs conveniamus, & hac una in re conciliari nequeamus.

Interior fa-
cies Eccle-
ſiæ, & Ca-
pel. S. An-
tonii.

Eccleſia hæc arte rudi conſtructa, primitus plebi fortè non multæ ſuffecit; qua ſuccreſcente partem illam Aquilonarem, quæ Capella S. Antonii nominatur, & humilior eſt, acceſſiſſe Eccleſiæ credibile eſt. Hodiernos tamen Incolas, quorum numerus An. 1759. conſignatus ad ſex mille, tercentos, viginti, & unum demptis iis, qui apud Heterodoxos ancillantur, aut famulantur (intellige Pœnitentiæ Sacramenti capacium; incapacium enim ad 2626.) pertingit, ſub Divinis, nec illò ſpatiò aucta, valet complecti. Tegitur interna ejus facies tabulatis; Capella tamen D. Antonii fornice.

Arz.

N. 148. Aræ in ipſa quatuor proſtant. I. Major Honori S. Nicolai Ep. & Conf. uti & Eccleſia, dicata eſt. Annum occultat; Inſigne verò Oppidanum præſert. II. A cornu Evangelii in ipſo Sanctuario paululum recedit, Honori S. Stephani Hung. Reg. ante annos circiter decem à Cothurnariorum Cætu oblata. Huic in Navi obvertitur III. Ara B. Virginis, ad quam Sacra ſiunt dum Congregatio Sacri Scapularis ſelectos dies agit. Ad Cornu Epistolæ, pariter in Navi, poſita eſt IV. Ara S. P. Franciſci, ad quam fit Devotio ſtatis Chordigerorum temporibus. De harum Auctoris, & Anno erectionis; nihil habeo comperti. Lateralis Capella S. Antonii Pad. duas has Aras; unam S. Antonii Pad. quam Conventus impendiis An. 1701. excitatam fuiſſe docent Rationum Libri; alteram S. Joſephi Nutritii Chriſti. Singulas autem hujus Templi Aras ornatu, luminibꝫq; provident varii Cætus; & dum Ararum Dies Titulares recurrunt, Sacrificii, Veſperarūque Solemnitas ad eas abſolvi conſuevit. Quod Chorum ſub Divinis, dum Religioſi Dies ſunt, attinet, eum Organo, cantūque Sæculares curant.

Quid hic
conſecrati
ſit?

N. 149. De Conſecratione Eccleſiæ ſcitur nihil; de Altaribus verò ſcribitur in Hiſtoria Domꝯ, quòd An. 1698. die 17. Maji Illuſtr. ac Reverendiſſ. D. Michaël Dvornikovics Episc. Vacz. Guardianum agente P. Matthæo Cſiſzer, Aram Majorem in Honorem S. Nicolai Ep. Aram B. Virginis in Honorem Ejusdem: Aram S. P. Franciſci in Honorem Ejusdem: Capellam demum S. Michaëlis Archangeli in Cæmeterio ſitam die 18. Maji ipſò Feſtò Pentecoſt. ritu ſolemni conſecrârunt. Teſtimonium originale peractæ Conſecrationis plures Patres ſe vidiffe, ibidem ſubſcripſerunt quidem, ſed nutat in eo Authentia hujus Documenti, quòd prædictò Annò alium à Matthæo Guardianum fuiſſe, Tabulæ conſtanter perhibeant.

Sunt duæ
Confrater-
nitates cũ
Tert. Ord.
S. Franc. &
Via Crucis.

N. 150. Confraternitatum hæc in Æde Sacra erectarum una, tempore prior eſt Chordigerorum S. P. Franciſci incepta An. 1681. altera eſt S. Scapularis B. Virg. de Monte Carmel. An. 1725. die 23. Apr. ſub P. Dionyſio Paláſti Guard. Præſide P. Ferdinandò à S. Brunone Carmelita, facultatēque præbente Reverendiſſ. P. Generali Carmelit. introducta. Deſuit tamen utrique (an à primordiis? neſcitur) eſſe inſcriptorum frequentia celebri, Episcopalis Authoritas; idcirco eam An. 1737. die 6. Decembr. Illuſtr. ac Reverendiſſ. Michaël Carolus ab Althan Episc. Vacz. Litterâ & Sigillò teſtatam, adjecit. Tertius Ordo Pœnitentium S. P. Franciſci pariter viget, qui ortum ſuum repetit potiſſimum ab An. 1754. quamvis antea quoque nonnullos ſibi addiſtos habuerit. Accedit pium ad Stationes Viæ Crucis exercitium, quod quavis Lunæ novæ Dominica, & ſingula Quadragenarii Jejunii Feriâ 4tâ Populi devoti accuſſus inſignit. Concioni- bus, quas Feſtis, Dominicisque diebus ininterruptè ad confertiſſimum Auditorium dicimus, adduntur Catecheſes omni (exceptò Novilunii, vel ob Concionem à meridie habendam interceptò) Dominico die.

Sacriſtia, &
Cryptæ.

Sacriſtia Eccleſiæ proxima, fortè & cœtanea eſt, quæ, dum ſupradictus ambitus, ipſi ex parte ſuperimpoſitus erigeretur, geminas illas, quas modò habet, murò pertuſo accepit fenestras, priſtinâ ejus normâ in paucis mutatâ. Cryptam hic

hinc eo ipso Annò, utpote 1700. Patrum industria, & Conventus expensæ pararunt, sed quos sepultos teneat, ignoro. Est & in Sanctuario Ecclesiæ una; in Navi Ecclesiæ ante Aram B. V. altera; hæc Nostrorum vitæ functorum Cadavera excipit, illa quos conditos habeat, mihi non patet. Facit demum ad Sacristiæ ornatum Arula S. Annæ, quam An. 1756. Tert. Ordinis munificentia, & P. Georgii Kernhoffer Guard. zelus excitavit.

N. 151. Templum hoc murò cinctum etiam Fidelium corporibus tumulandis circum se locum concedit, habetquæ intra illum, ab Borealem partem Ædiculam S. Michaëlis Archangeli (quando & à quibus? memoriæ non proditur) erectam; hinc Archangeli Festâ die absolvitur Divinorum solemnitas. Fertur olim Calvinistarum superstitione profanatam fuisse, dum adhuc hodiernò Templò carerent; sed verius est eos diversum è lignis in hoc Cæmeterio habuisse Oratorium, incendii jam dicti sævitie exustum. Dum enim ipsi novam pararent Ecclesiam, vendicabant ex Cæmeterio Templi Catholici partem mediam intuitu præattacti Oratorii; quos ut placarent Catholici, bis mille Imperiales contulerunt ad erigendam Calvinianæ Ecclesiæ Cincturam. Docet hoc Archivum Conventus transumptis authenticè Literis, in quibus Calvinistæ, & lignæ suæ Fabricæ (Capellæ autem D. Michaëlis è lapide composita est) meminerunt, & de præbita per Catholicos 2000. Imperialium summa dant testimonium. Non eo tamen inficias à Calvinistis Michaëlinum Sacellum occupatum fuisse eò, quò sum erigi curabant Templum intervallò, defectu nimirum alius, pro ritibus suis, opportuni loci.

In Templi Cinctura Sacellum est D. Michaëlis.

Porro Frontem Ecclesiæ obtegit Turris solida, quæ ab Architectura; item Turris. Campanis, de quarum principe jam egi; Horologio etiam (quod horæ sonitui præludit tintinnabulò) comendabilis est.

§. IV.

Res Memoriam Digniores de hoc Conventu adscribit.

Quæ de hoc Conventu posteritati transcribenda putavi, in Patrum salutari labore, & laboris fructu consistunt. Gloriarì non expedit quidem, sed ne quis malevolus convitiatur Religionem nostram his in partibus, vel otio diffulxisse, vel ad corradendam stipem tantum vigilasse, nec animarum lucra quæsisse, erit operæ pretium ea consignare. Et verò.

N. 152. Dum adhuc Turcica sub ditione gemeret Kecskemétinum, suscepimus animarum curam & gessimus, quamvis cum Turca Tartarus, perduellésque Patriæ Filii in nos, Oppidanósque atrociter sævirent. Sunt in Tabulario Provinciæ Literæ: *Nos Romano-Catholicæ Ecclesiæ &c.* in contestationem fidelium operarum nostrarum à Majoribus statûs Catholici, Kecskemétini an. 1716. die 12. Febr. exarata; quæ cumprimis referunt Patrem quendam Georgium (in dubiè *Séra* fuit) Tökölianorum strepituum tempore per Rebelles, è Residentia raptum, hostiliter vexatum, Equo sine ephippio insidere, multaque per passuum millia cursitare adactum fuisse, quem demum Boni Oppidani curâ suâ, & ære in libertatem afferuerint. Accidisse videtur hoc 1686. annò. Subjungunt dein, Patrem cognomine Letkési (verius Joannem Litkei) post primam obsidionem Budensem à Pestiensibus Turcis captum, & pessimè habitum; quem à Barbaris in captivitatem jam jam abducendum, eorundem Oppidanorum fatigia, & pecuniæ rehabuerint. Id, quantum mihi conjicere licuit, factum est An. 1687. Notant & hoc, quòd Tartari à Civibus, & Conventu spolia tulerint, & Patres minacibus securibus huc, illucque dispulerint.

Parochiales curas adhuc sub Ditione Turcica suscipiunt Nostris & multa sustinent.

N. 153. Scribitur ibidem ultra, quòd lue pestiferâ vicibus ternis intra curriculum Anni 1644. & 1719. in Oppido grassante; Patres fidelium animabus Spiritualem operam navaverint. Signanter P. Joachimus Schütt (mansit Kecskeméti

Pestilentia
tempore
serviunt.

metini ab An. 1681. usque ad An. 1698. quo mortem oppetiit) Vir ætatis provectæ, ut liberius infectis prodesset, extra Conventum desolatnm quoddam Sacellum habitationi delegit, unde facilius accedere possit, quò ægrotantium necessitudo postularet. Dum An. 1709. tertium (prima, & altera contagio in Literis insinuata, ad quos annos referri debeat incertum est) absummeret Kecskemetienses Pestis, octo Conventus Patres vitam, & fatigium pro eis exposuere; ex his bini duntaxat evasere, utpote Casparus Szenczi Concionator, & Alexander Spanik. Nullus interea ex tot animarum millibus, nisi fortè earundem, vel Curatorum incuriâ, absque Sacris è vivis excessit. Ita loquuntur præcitata Literæ, & demum testantur Salvatorianos aliis etiam temporibus nunquam non diligenter sibi concreditissimis servisse, semper imò Devotionibus in plebe augendis incubuisse.

Addi debet his contagio An. 1739. jam quartâ vice à nostro incolatu in Oppidanos se se effundens, quam S. I. insinuavi. Calamitoso hoc tempore plures Patres ad solandos in spiritu peste correptos se consecrarunt. Pro faciendis autem rebus Sacris, erectum fuit contabulatum Oratorium, è Regione Colossi SS. Trinitatis, muro aræ nostræ à foris incumbens, ubi dum Divina tractarentur, populus subdio, ut infectio caveretur, se se diffundebat. Facti immunes à pestilentia Fideles, in Oppidi circuitu quinque Crucis Signa, quasi Præsidia, An. 1742. levârunt, quorum etiam Gratitude ordinavit, ut quotannis Venerabile Sacramentum in Festo Exaltatæ Crucis stipante, vel comitante populo circa totum Oppidum deferretur, ad dictas quinque Cruces solemniter cum Benedictione interstitia faciendo; Devotionem hanc & hodie confertissimus populus, ad Hæreticorum spectaculum prosequitur.

Catholicos
à labe hæ-
retica præ-
servant, &
Hæreticos
convertunt

N. 154. Sed & Spirituali Epidemiæ (Hæresi) occurrerunt hoc in Oppido Patres, estò penitus extinguere haud valuerint. Vivebat pusillus grex Catholicus promiscuè cum Hæreticis Sæculò superiore in Hungaria prædominantibus, & Kecskemetini copiosissimis; tamen in Professione sua mansit stabilis sub Franciscanis Pastoribus, qui etiam multis Authores fuere, ut ejuratâ hæreticâ perfidiâ ad Romana Sacra accederent; & quidem Conversorum Cæthalogus ab An. 1714. die 1. Julii, usq; ad An. 1759. diem 14. Jan. conscriptus, mille nonaginta septem exhibet. Si impigrum præcedentia quoque tempora nacta fuissent calamum, dubiò præcul recenserentur plures. Hodie Heterodoxi tertiam nonnisi partem Incolarum faciunt.

Populum
ad leges
Christianas
componunt.

Fructus alii Laborum nostrorum videntur in Moribus populi, ad normam Legum Christianarum (si quotidianorum advenarum navos excipias) compositissimis. Apud hunc sancita per Matrem Ecclesiam Jejunia sancta sunt, & carne impolluta: vix tres reperias, qui petita dispensatione per ollas carniū vulnus inferrent Legi; nimirum sunt *Priscæ severitatis* Hungari, non modernæ laxitatis. Populus pro audiendo Verbo Dei, vel ducenda Processione, ad unum æris campani pulsū, accurrit numerosissimus. Dum ad ægros Panis Eucharisticus deferretur, obvii quique, non attentò spectantium Incredulorum genio, humiliter vel in lutulenta via curvant genua, & adorant: nonnunquam Patri ad ægrum tendenti se se associant. Peculiare est & illud, quod primævorum instar Christianorum Fratris, Sororisve nomine se invicem passim compellent. Accedit Sacras erga Personas in plebe reverentia, & non tenuis munificentia. Dignus revera Populus, cujus Majoribus vel ipse Barbarus hostis faveret. Audi insigne Privilegium.

Notabile
de Turcico
Pallio.

Annò 1596. Mahometi II. Turcar. Imperatori Hungariam invadenti obviam ivere Oppidi Primores, ferentes Dona sexcentarum Ovium, centum boum, quatuordecim currum pane onustorum. Flagitabant verò mitti ad se Chaiiz quemdam, qui eos à transeuntium Turcarum incursum tueretur. Imperator redditus pro munere 300. aureis, & aurò texta Veste, remigrare jubet Kecskemetienses; & si quis Turcarum, damnum Oppido inferre vellet, donatam Vestem exhiberi mandat. Quam ob rem, observatis hostium turmis, Judex prælaudatâ Veste

ste indutus eis occurrit, quam statim ac conspexere Turcæ, mirum! ex equis defilientes, osculò sunt venerati, & si quidem Iudex annuisset, noctem in Oppido extraxerunt suis impendiis; sin' autem, ultrò sunt progressi. Ita P. Georgius Káldi S. J. Conc. 2. Dom. III. post Epiph. & Math. Faber, Dom. II. post Pasch. Conc. 2. Vestis hujus (Pallium fuisse dicunt) solahodie superest memoria.

Ad commendationem Conventûs etiam deservit, quod de ejus gremio Patres Coloczæ (est Civitas Archi-episcopalis ad meridiem divulsa à nostro Oppido octies mille passibus) suum in Spiritualibus famulatum præstent jam ab an. 1689. quo primum Operarium lego Alexandrum Spánik. His etiam temporibus non solum in Pænitentia Tribunali, sed & Cathedra Quadragesimalibus plerumq; sermonibus operantur, indulgente & favente tum Archi-Præfule, tum loci Resmò Parochò.

Memoriæ comendabile appono hoc ultimum. An. 1753. die 28. Martii. Czeglédini (Oppidum est amplissimum Budensium Sancti-Monialium, nobilis Calvinianorum Sparta, Kecskemetinò Septemtrionem versùs quatuor abscedens milliaribus) adeptum est Hæreticis Regia Autoritate, restitutumq; Catholicis Templum; designata item Primæ Solemnitati gratiarum actoriæ dies prima Aprilis. Felix hæc recuperatio Vicinis confestim innotuit, & ex eis multos (Kecskemetinò trecenti ibant ordinatò agmine) excivit pro prima celebritate ornanda. Tunc Sermonem Sacrum, & primum in hac revindicata Ecclesia habuit P. Elissæus Loziczki Concionator Conventûs Kecsk. Subsequa die tertiâ Maji, quâ, Festum Inventionis S. Crucis Titulare esse volebant sua in Ecclesia Czigledienfes, visus est accursus amplior quàm quater mille hominum. Ipse unicus Kecskemetiensis populus Sacris sub Vexillis, & nitrati pulveris displensione procedens mille ducentis, & amplius, constabat hominibus; cùmque multitudinis pars in Ecclesia Verbum Dei, quod proposuit P. Joannes Ozorovszki Concionator Szolnokienfis, audiret, ad residuam in circuitu Ecclesiæ consistentem, ex suggestu ad rudera Sacristiæ locato, dixit Sermonem P. Vincentius Blahó Phil. Lector in Conventu Kecskem. Huc facit, quòd Novellis hoc in Oppido Catholicis primus, quâ residens Capellanus, An. 1744. & 45to Sacra ministrarit hujus Conventûs P. Daniel Berkai. Illis hodie Ecclesiasticus præest. Jam sequuntur

Coloczæ operantur in Spiritualibus.

Dum Czeglédini Ecclesia recipitur, & primò encanizat, Nostrî concionantur,

NOMINA SUPERIORUM LOCALIUM.

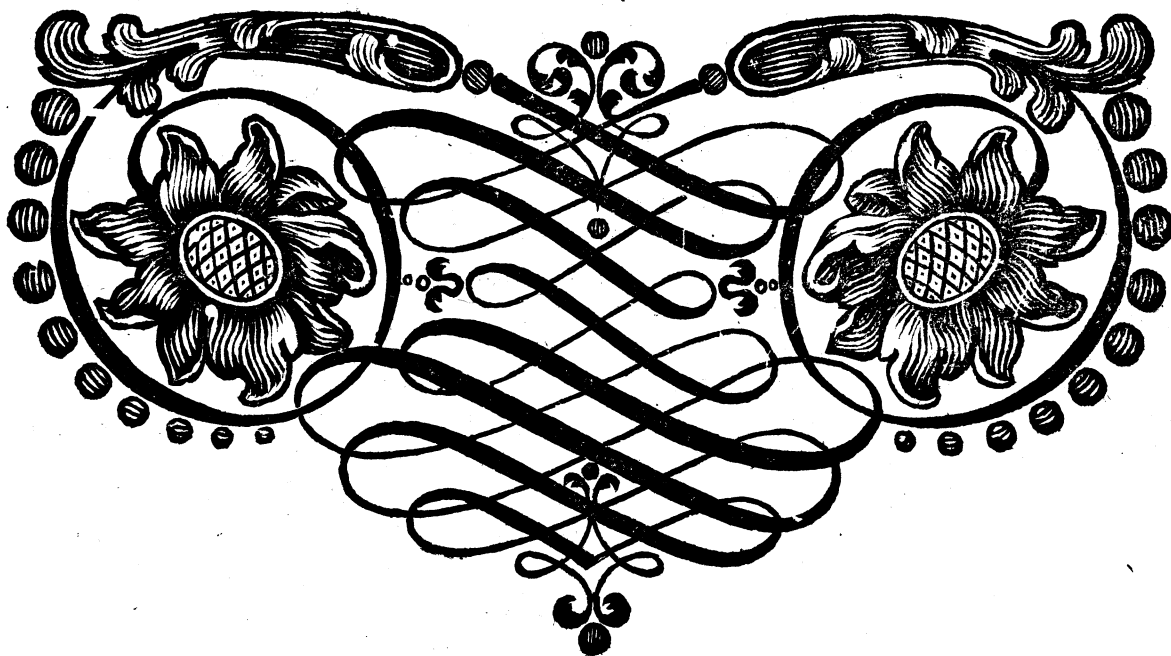
Annò

- 1644. P. Joannes Bap. Gyöngyöffi.
- 1647. P. Stephanus Szegedi.
- 1649. P. Joannes Bap. Gyöngyöffi.
- 1650. P. Paulus Szegedi.
- 1651. P. Laurentius Barczai.
- 1656. P. Chrysostomus Gyöngyöffi.
- 1657. P. Bartholomæus Kolosvári.
- 1659. P. Martinus Sadányi.
- 1660. P. Joannes Csiki.
- 1661. P. Nicolaus Baróti.
- 1662. P. Antonius Szúnyogh.
- 1663. P. Chrysostomus Gyöngyöffi.
- 1665. P. Bartholomæus Kolosvári.
- 1667. P. Casparus Jászberényi.
- 1668. P. Ambrosius Ivankovics.
- 1669. P. Emericus Pásztóhi.
- 1671. P. Nicolaus Baróti.
- 1672. P. Nicolaus Honti.
- 1673. P. Georgius Szécsényi.

Annò

- 1675. P. Casparus Jászberényi.
- 1676. P. Nicolaus Baróti.
- 1677. P. Ferdinandus Egegi.
- 1678. P. Gregorius Gyöngyöffi, aliàs Kulcsár.
- 1679. P. Gabriel Nagy.
- 1681. P. Gerardus Kecskeméti.
- 1683. P. Dionysius Kelefi.
- 1684. P. Joachimus Schütt.
- 1686. P. Joannes Litkei.
- 1687. P. Georgius Séra.
- 1689. P. Athanasius Móra.
- 1690. P. Paulus Szegedi.
- 1692. P. Casparus Buzás.
- 1694. P. Athanasius Mora Proto-Guar.
- 1695. P. Cornelius Sellyei.
- 1696. P. Andeas Fülöp.
- 1697. P. Raphaël Geczi.
- 1699. P. Chrysostomus Szalkai.

1700. P. Andreas Palásti.	1728. P. Joannes Nagy.
1702. P. Joannes Nagy.	1730. P. Joachimus Szombati.
1705. P. Joannes Bárkányi.	1731. P. Adamus Kropff.
1708. P. Thomas Kífs.	1733. P. Daniel Hárái.
1709. P. Franciscus Szürtei.	1734. P. Dionysius Palásti.
1710. P. Alexius Borics.	1737. P. Remigius Olasz.
1711. P. Adalbertus Hethényi.	1738. P. Bernardinus Mocsári.
1712. P. Casparus Szenczi.	1739. P. Remigius Olasz.
1714. P. Athanasius Sisto.	1742. P. Josephus Lenárt.
1715. P. Josephus Bede Prov. Pr.	1743. P. Jeremias Várkonyi.
1717. P. Bernardinus Horváth.	1744. P. Alexander Badzej.
1718. P. Joannes Gyüre.	1747. P. Dionysius Györi.
1719. P. Bernardinus Biró.	1748. P. Florentius Csapó.
1720. P. Franciscus Koós.	1750. P. Adalbertus Kalcsó.
1721. P. Matthæus Csíizer.	1751. P. Athanasius Hihalmi.
1722. P. Casparus Szenczi.	1752. P. Alexander Badzej.
1724. P. Dionysius Palásti.	1753. P. Georgius Kernhoffer.
1725. P. Andreas Farkas.	1756. P. Capistranus Nozdroviczki.
1726. P. Joachimus Sükösd.	1757. P. Philippus Kriston.
1727. P. Mathæus Csíizer.	1758. P. Nicolaus Mándli.

XIV. CONVENTUS BECZKOVIIENSIS. AD S. JOSEPHUM CHRISTI NUTRITIUM.

§. I.

Brevis Oppidi Beczko Descriptio.

N. 155. **B**eczkovium Oppidum à vini austeritate satis famosum, duarum circiter horarum itinere, Secundo amne vago, Trenčiniò distans, in ejusdem Nominis Comitatu, Diocesi verb Nitriensi situm, cum Castro præraptæ undique rupi insidente, ab ortu montana vitifera, à meridie salubrem campum, ab occasu, & Septemtrione fluvium Vagum prospicit. Cultissimis olim florebat ædibus, quarum nunc fere rudera conspiciuntur, uti etiam murorum, quibus, aliquando cingebatur. In Suburbio Parochus facit Sacra, in delubro satis amplo, intra cincturam verò licet collabescentem, Fratrum Minorum extat Conventus cum Ecclesia.

Tam Oppido, quàm Arci originem dedisse fertur. Striborius præpotens Trenčiniensis Dynasta, denominationem autem non infacetus Striborii Morio, *Buczko*, dictus, ad cujus petitionem Oppidum hoc ille unâ cum Castro exædificasse eidemque contulisse dicitur, unde demum mutatâ unâ duntaxat litterâ Beczko nominatum est.

§. II.

Origo, & Moderna Conventus Constitutio.

N. 156. **E**X Historia Domûs hujusce colligitur, in loco sic brevibus adumbrato Illustriss. D. Comitem Valentinum Balassa non modò fundum, pro Conventu futuro Fratribus assignasse, verum construendi quoque ædificii, se Patronum liberaliter obtulisse, hujusmodi tamen pios ejus, nobisque desideratissimos conatus improba Illustriss. D. Comitis mors planè irritos fecit. Amplius quid post mortem prioris, egit Comes Franciscus Nádasdi, fundamenta Ecclesiæ, è terræ profundo ad staturam circiter hominis elevando, sed hujus quoque ulterioribus conatibus mors superveniens obstitit.

Tertium tandem, qui opus compleret, suscitavit Omnipotens, & Misericors DEUS, Illustr. nempe, ac Reverendissimum Dominum Jacobum Hasko, Emeritum Episcopum Nitriensem (nam Episcopatum post cursum unius anni liberè resignavit) & Actualem Præpositum Vág-Ujhelyiensem, qui Annò 1689. opus imperfectum alacriter aggressus, non modo cœptum Ecclesiæ ædificium, continuavit, sed Conventum quoque decenter, secundum paupertatis Franciscanæ normam, è fundamentis erexit, ac anno reparatæ salutis 1696. faustissimè consumavit.

N. 157. Et estò pientissimus Fundator, totalem Operis perfectionem videre minimè potuerit, utpote jam plenus dierum Annò 1695. die 19 Octobris in Festo S. Petri de Alcantara (ad quem specialem Devotionem habuisse fertur) post varias infirmitates, patientissimè ad exemplum Jobi toleratas, præsentem animæ suæ Curatore P. Nostro Matthæo Vankovics, p. t. Capellano Vág-Ujhelyiensi vitâ excedens, sumptibus tamen à se relictis, opus ipsum, annò, ut mox dictum est 1696. pium Fundatoris desiderium diligentissimè explente A. R. D. Joanne Racsay Patritio, & Parocho Beczkoviensi, ac statim à primordiis hujus ædificii Inspectore fidelissimo, omnino consumatum est.

Primum
Fratres No-
stri huc il-
locantur
an. 1690.

Ex Reside-
ntia fir Con-
ventus an.
1696.

Moderna
Conventus
Constitutio

Area, &
Hortus.

Studia quæ
hic vige-
bāt.

N. 158. Porro ex Actis Provinciæ constat, Patres nostros hoc locò, primò incolatum per modum Residentiæ fixisse Annò Domini 1690. Proto-Præsidente R. P. Corneliò Sellyei Prov. Diffinitore, uti ex Tabula ejusdem anni die 23 Julii in Conventu Szakolczeni occasione Congregationis intermediæ compilata, deprehenditur. An verò prioribus annis hic quispiam Fratrum manserit? sicut negari non potest, ita neque pro certo affirmari. Illud certum est Residentiam hanc in formalem Conventum erectam fuisse Annò 1696. in Capitulo Provinciali Casovix, pro die quidem 4. Aprilis congregato, at non nisi 26. ejusdem Mensis ob feriis, perceptam necessariam facultatem, celebrato, electò in Proto-Guardianum M. V. P. Remigiò Hadarz'.

Et si Conventus hic non leves temporibus revolutionum subierit vicissitudines, ut infra referetur, actu tamen in debita consistit perfectione, & satis commodum præbet Fratribus in eo degentibus hospitium. Est in quadro debito positus, ad duas elevatus Contignationes. In superiore præter Hospitum unum, & P. Ministri Provincialis alterum, habet pro Fratribus Cubicula numerò 19. inferius verò tria, quibus Refectorium Culina Dispenfa, & pro Sacra Eleëmofyna, necessaria quædam accedunt Conservatoria.

Sicut Aream, ita hortulum quoque ad Conventum habet admodum exiguum, & ad subveniendum Culinæ necessitatibus minimè sufficientem, ideoque altero longè ampliore extra tamen Oppidum existente utitur, relicto ejus Dominio, P. Dom. Ladislao Köfzegi.

Quod Studium Litterarium concernit, plerumque Philosophia, quandoque Theologia Moralis tradebatur. Annò 1740. lue pestifera grassante, etiam Novitios Galgocziò huc translato, quosdam verò jam hic receptos ultra annum aluit; actu denique Moralis Theologiæ Studium perseverat.

S. III.

De Ecclesia Eamque Concernentibus.

Ecclesiæ
Erectio.

N. 159 **E**cclesia hujus Conventus decenter erecta est eodem tempore, & Authore, quò Conventus. Cujus Consecratio, uti & Altarium Numerus patet ex litteris Episcopi consecrantis sequentis tenoris:

Ejus Consec-
rationis
litteræ Te-
stimoniales
ab Episc.
consecran-
te datæ.

Annò 1701. die 6. Mensis Junii. Ego Ladislaus Matyasovszki, Episcopus Nitriensis, consecravi Ecclesiam hanc Beczkoviensem, Ordinis S. Francisci Reformatorem, in honorem S. Josephi, & singulis Christi fidelibus, hodie unum annum, & in die Anniversario Consecrationis hujusmodi ipsam visitantibus 40. dies de vera Indulgentia in forma Ecclesiæ consueta concessi.

Numerus
Altarium.

Item eodem annò, & die, quibus supra, in eadem Ecclesia consecravi Altaria sex: Primum, quod est Majus in honorem S. Josephi. Secundum in Cornu inter Sanctuarium, & Corpus Ecclesiæ ad dextram intrantium in honorem S. P. Francisci Seraphici. Tertium ex eadem parte, in honorem Crucifixi JESU. Quartum itidem ex eadem parte in honorem S. Joachimi. Quintum in honorem B. Virg. Dolorosæ, ex alia parte vicinum Sanctuario. Sextum in honorem S. Annæ, quibus omnibus Reliquias Sanctorum: Primi, Zephyrini, & Lucilli Martyrum inclusi.

Dies Anni-
versaria
Consecra-
tionis.

Et quamvis Res, de Consecratione Ecclesiæ ita se habeat, celebritas tamen Anniversaria Dedicationis per multos annos, quacunque demum ex causa intermissa fuit nempe usque ad annum 1739. quò ad Superiorum Conventus hujus Supplicationem, Illust. ac Reverendiss. D. Vicarius Gen. Ven. Capituli Nitriensis pro eadem ritè celebranda Dominicam IV. post Pestecosten designavit.

Nova Al-
taria.

Præter autem enumerata, sunt alia quoque duo in eadem Ecclesia, intra Sanctuarium Altaria, unum ad dextram intrantium S. Joannis Nepom. aliud ad sinistram S. Antonii Paduani, quod simul est Privilegiatum Perpetuum quotidianum, ex Concessione novissima Benedicti XIV. & determinatione Diocesani.

Et

Et hæc duo Altaria nondum sunt consecrata, uti nec illud quod novissimè in Sacristia B. V. MARIÆ Sassinienſis erectum est.

Stationes Dolorosæ Viæ Crucis hic erectæ sunt Annò 1645. sub Guardianatu Nova Altaria.
M. V. P. Xaverii Szumrak, cujus Exercitium cum consueta Solemnitate peragi solet in Quadragesima quidem singulis, aliàs verò tantum Novilunii Dominicis.

Congregatio S. P. N. Francisci erecta fuerat Annò 1697. Primo Promotore, Congregatio S. Francisci.
& Directore M. V. P. Jacobo Rósa, quæ hic Beczkoviæ, & Vág-Ujhelyini, magno creverat numerò, usque ad annum 1708. sed istò, per rebelles expilatò Conventu, direptaque omni suppellectili tum Ecclesiæ, tum Conventûs, ac etiam dictæ Congregationis Albò, cessaverat quoque solita Devotio Chordigerorum, annò tandem 1711. rursus resuscitata viget hucusque.

N. 160. Porro Ecclesia hæc duabus provisa est Cryptis, quarum una situata Cryptæ duæ.
est ad gradum Sanctuarii, estque communis sepultura Fratrum. Altera verò inter Altaria S. Joachimi, & S. Annæ prope principalem Ecclesiæ portam. Plures hic de Nobilitate sepulturâ donati, ego principales adfero:

Annò 1703. die 25. Novembr. Illustriss. Domina Emerentiana nata Balassa, Ex Magnatibus hic tumulati.
Illustr. D. Com. Sigismundi Eszterházi Consors.

1712. A. R. D. Adamus Uhrovics Parochus Beczkoviensis, inter Fratres ad gradum Sanctuarii die 6. Maji sepultus.

1716. Die 20. Maji, Illustr. Domina Catharina Jakussith, Illustr. D. Caspari Szunyog Consors.

1720. Die 31. Martii Illustr. Domina Bar. Catharina Révai, Perill. D. Ladislai Boršiczki Consors.

Eodem: Die 30. Martii Illustr. Domina Com. Anna Maria Eszterházi, Magnifici D. Caroli Bartodeiszki Consors.

1723. Die 17. Novembr. Illustr. Domina Bar. Anna Lusinszki, P. Domini Joannis Mednyanszki Consors, quam ipse quoque Maritus annò 1726. die 13. Aug. secutus.

1731. Die 29. Martii Reverendus D. Joannes Földvári Presbyter Ecclesiasticus, pariter ad Cryptam Fratrum sepultus.

1734. Die 15. Junii, Illustr. D. Nata Baronissa Révai, Excell. D. Com. Caspari Eszterházi Consors.

Eodem: Die 19. Septemb. Illustr. D. Joannes L. B. de Réva.

1741. Die 3. Aprilis Illustr. ac RR. Dom. Ladislaus L. B. Révai Canonicus Strigoniensis.

1747. Die 12. Maji Illustr. Herula Polixena Nata Eszterházi de Galantha.

1749. Die 22. Martii Illustr. Dom. Christina Eszterházi. Illustr. Dom. Com. Petri Révai Consors.

Eodem: Die 6. Junii Illustr. D. Elisabetha Gilányi, Illustr. Dom. Francisci Lib. B. Vécsei Consors.

Eodem: Die 27. Junii Illustr. Dom. Com. Petrus Révai de Reva.

1750. Die 22. Januarii Illustr. D. Com. Sophia Eszterházi quondam Consors Illustr. Dom. Joannis L. B. de Réva. *Quorum, & OO. Fidelium Animæ per Misericordiam Dei Requiescant in pace.*

§. IV.

De Quibusdam Conventûs, & Ecclesiæ Vicissitudinibus.

N. 161 **H**Ætenus ea, quæ pro bono hujus Conventûs quodammodo servierunt retuli, nunc illa, quæ desolationem ejus causârunt nota facere cupio. Conventus enim hic uti complures alii partim à flamma omnia depascente, partim verò à perversis Regnicolis, tam legitimo suo Regi, quàm maximè Deo, per admissos in fide errores rebellibus, non levem passus est desolationem.

Gg

Et

Per incendium Conventus exustus.

Et quidem primam non post multos à sui erectione annos, annò videlicet 1703. Causavit incendium in Suburbio excitatum, quod vento vehementi ad Oppidum perlatum, uti plures alias domos, ita omnia Conventus fartatecta in favillam redegit, duas simul liquefaciendo Campanas, quæ cum omnia paulo post piorum Benefactorum liberalitate in integrum restituta fuissent, successit altera per rebelles hæreticos causata.

Per rebelles spoliatus.

Igitur dum gloriosissima arma Cæsareo-Regia contra rebelles progressum, optatissimum habere cœpissent, & rebelles, è Civitatibus, ac locis, ubi nostri Conventus reperiebantur, cedere debuissent, ne inulti recederent, virus iniquitatis suæ in quosdam Conventus nostros effuderunt, uti & in hunc Beczkoviensem, eundem cum initio anni 1708. ex integro despoliantes, ut è sequenti P. Sigismundi Lunda Loci Guardiani, ad P. Ministrum Provinciale scripta lachrymabili Epistola patere potest. Tenor ejus talis est:

Admodum Reverende P. Provincialis &c.

Litteræ P. Guardiani ad Provinciale scriptæ, quibus spoliatum Conventum significat.

PER expressum Fratrem Ambrosium Clericum, informandam censui suam Paternitatem Adm. R. de lamentabili, non tam facile audita tragædia, quam, æterna maledictione digni rebelles Hungari, per insultum involantes ad Oppidum Beczkoviense, non secus, ac Canes rabidi, præcisè pro expilando Conventu nostro pauperculo, ut ipsorum nequam Hominum Os blasphemum fatetur, à suis Principalibus exmissi, perpetrarunt; qui intrantes Conventum strictis gladiis nobis mortem minitantes, nisi eis certam sumam pecuniæ pro eliberanda vita nostra deposuerimus, aut adminus res mobiles fidelium suæ Majestati, in Conventu depositas consignaverimus, secus mortem minimè evasuri; & quia nemo id, quod non habet, dare consuevit, videntes paupertatem nostram, ipsorum prævæ intentioni absolutè contrariam, Conventum ipsum, & minimum ejus angulum perscrutati, minimè intactè reliquerunt, ita ut non sit cella in Conventu quam non violassent, maculassent, perfregissent, & quidquid in Cellis in rerum natura fuit, eas lectisterniis, libris, & denique omnibus spoliârunt. Ex Sacristia apparamenta Ecclesiastica pæne omnia, valoris præcipuè alicujus abstulerunt, & quod crudelius, intrantes Ecclesiam, Altaria dissecuerunt, denudârunt, & mappas &c. acceperunt. Tandem horrendum! Tabernaculo perfractò, in eoque Ciboriò, Ven. Sacramentò ferè plenò repertò, in terram effusò, pedibusque Sanctissimò conculcatò, Ciborium ipsum, unà cum omnibus quatuor Calicibus Conventus abstulerunt, Domumque Dei hoc modò sacrilegò, & diabolicò polluerunt. Oppidum ipsum, sicut & Suburbium foris, insatiabili ignis voragini mancipârunt, mirabiliter sine dubio Conventu ab excustione servato; hic ploratus, & ululatus indefinens, non est homo, qui Divinam Majestatem ad vindicandum non provocet, & non exoret. De pluribus enormitatibus uberius A. R. Paternitatem Vestram informaturus præsentium exhibitor Fr. Ambrosius, ego verò afflictissimus unà cum pauperculis Fratribus maneo. In Excidio Beczkoviensi, 18. Jannarii An. 1708.

P. S. 16, & 17. lamentantes hæc pessima perpeffi sumus. D. Confrater Nicolaus in indusio una cum uxore, & prolibus remansit, omnibus spoliatus, lamentatur, & supplicat pro aliqua parte antiqui panni.

Pœna Species Sacras dispergentis.

Ad hæc in Historia Domus additur, Species nempe Eucharisticas præ foribus Templi fuisse è Ciborio ejectas, & dispersas, sed non sine præsentis dispergentis, & tam indignè tractantis pœna, nam glande plumbea ex arce emissa trajectus miserè in loco delicti periit, Species verò Sacras Fr. Christophorus Huin Laic. cum reverentia collegisse fertur.

Iterum binis vicibus Conventus exurit.

Hæc ergo est Clades altera, quam anno sequenti nempe 1709. secuta est tertia, dum per incendium in Conventu subortum tecta Conventus, & Ecclesiæ, quæ à rebellibus intacta manserant, iterum in cineres sunt redacta. Et si verò iteratò restaurata fuissent, successit tertium damnosissimum universo huic Operi miserabilem causans devastationem incendium, quod annò 1728. die 1. Febr. è

mise-

misera exortum Casa, ac vento valido ad Oppidum perlatâ flammâ, Ecclesiam, Conventum Turrim cum Horologio, & tribus Campanis ferè in nihilum redegit.

N. 162. Post tot funestissimas incendiorum strages, Deus Misericors plures fuscitavit Patronos, quorum gratiosô adminiculô Ecclesia, & Conventus, è cineribus denuò consurrexerunt, dum ab anno 1728. usque ad 1730. architectura ex integro apposita supportandis imbricibus apta, iisdemque successu temporis coperta, securum in futurum contra voracem flammam existit tutamen. Turris quoque annô 1735. securiori architecturâ tegulari provisa, cum totali renovatione externa perfecta est.

Huic autem Restaurationi, tam internæ, quàm externæ, potior munificentia accessit Illustr. & Reverendiss. Domini L. B. Adalberti Révai p. t. Præpositi Vágh-Ujhelyiensis, & Conventus hujus Syndici Apostolici. Item Celsissimi Principis Emerici è Com. Eszterházi Archi-Episcopi Strigon. Item Illustrissimarum Comitissarum Eszterházi Sophiæ, & Polixenæ. Nec non Spect. D. Joannis Ambró Conventus Vice-Syndici. Concurrentibus etiam aliis piis Benefactoribus, quorum Nomina Libro Conventus sunt inserta.

NOMINA SUPERIORUM HUIUS CONVENTUS.

Annô.

- 1690. P. Cornelius Sellyei Præsid.
- 1692. P. Joannes Dobronyai.
- 1696. P. Remigius Hadarz Guard.
- 1699. P. Venceslaus Uhrovics.
- 1701. P. Martinus Ziveccki.
- 1705. P. Mathias Hanuska.
- 1708. P. Sigismundus Lunda.
- 1710. P. Franciscus Svetlovics.
- 1713. P. Matthæus Vankovics.
- 1714. P. Franciscus Svetlovics.
- 1715. P. Martinus Padiássi.
- 1717. P. Matthæus Vankovics.
- 1720. P. Philippus Veseli.
- 1722. P. Matthæus Vankovics.
- 1733. P. Conradus Poloni.
- 1725. P. Joannes Prochaska.
- 1725. P. Gregorius Vaczulik.
- 1728. P. Conradus Poloni.
- 1731. P. Gregorius Vaczulik.
- 1734. P. Valerianus Dedek.

*

Annô

- 1735. P. Innocentius Geisler.
- 1737. P. Ambrosius Vagyura.
- 1738. P. Franciscus Krslovics.
- 1739. P. Vitus Komparics.
- 1741. P. Cyprianus Banfzki.
- 1742. P. Cornelius Ratpilai.
- 1743. P. Franciscus Liptai.
- 1744. P. Xaverius Szumrak.
- 1745. P. Casimirus Schimfalik.
- 1746. P. Cornelius Ratpilai.
- 1748. P. Matthæus Moczak.
- 1749. P. Modestus Trubeczki.
- 1750. P. Stephanus Mazurka.
- 1751. P. Chrisostomus Melicharek.
- 1753. P. Marcus Richter.
- 1756. P. Stephanus Mazurka.

*Continuabat usque ad diem 6. Martii
Anni 1759. qua in Vicarium Provinci-
alem electo, in Guardianatu successit:*

- 1759. P. Edvardus Holics.

XV. CONVENTUS SZÉCSÉNYIENSIS AD SANCTISSIMUM SALVATOREM.

§. I.

Brevis Descriptio Oppidi Szécsény.

Situs Oppidi Szécsény.

N. 163. **O**ppidum Szécsény, Archi-Diœcesis Strigonienſis, ferè in umbilico Comitatus Neogradienſis conſtitutum, eſt Situ, ſi quod aliud, pulcherrimò præditum, montibus namque, & ſylvis, licèt ab ipſo non parum, præſertim ex parte Septentrionali recedentibus, velut quidam Hortus ferè undique circumdatum, proſpectum omni ex parte habet gratioſum, ſive enim Orientem verſus, & Meridiem conjicias oculos, glebam ad procreandas Segetes conſpicias aptiſſimam, ſive Occidentalem, & Septentrionalem conſideres plagam, peramœna, eaque ſat vaſta, viſum non modicum recreantia intueberis Prata, quæ præterfluit piſcoſus fluviuſ *Ipoly* dictuſ.

Ejuſdem Domini Poſſeſſores.

Oppidum hoc olim circa annuſ 1440. fertur fuiſſe ſub Dominio Franconii Dalmatiæ Bani. Poſt hunc verò ad manuſ Domini Michaëliſ Orſzág Comitiſ Palatini deveniſſe; ex poſt circa annuſ 1550. ad Familiam Loſontzianam, ac tandem annò 1606. ad Illuſtr. Familiam Forgacſianam eſt devolutum, à qua ad hæc uſque tempora legitimo, & hæreditario jure poſſidetur. Muris (qui jam majori ex parte collapſi ſunt) circumdatum, atque fortificatum eſt annò 1652. Verum quo tempore Caſtro (quod cum Oppido ruinatum, in Caſtelli morem nunc conformatum, à Familia Forgacſiana incolitur) donatum fuerit, quoque illud ruinatum ſit, non comperio.

In ipſo Oppido ſola Fratrum Ordiniſ Minorum cernitur Eccleſia, cum adjecto Monafterio, foris tamen, ſeu extra illud Septentrionem verſuſ extat altera, eaque exigua Eccleſiola, ad juridiſtionem Parochi ſpectans, qui ex proximo Pago *Ludany* dicto, huc quandoque comparere ſolet, & functioneſ peragit parochialeſ, cum priuſ annis quàm plurimiſ Patreſ Noſtri hoc loco Parochiam, adminiſtrâſſent.

§. II.

De Origine hujus Conventuſ, & prima ejus Deſolatione.

Conventus olim pro Conventualibuſ ædificatuſ, datus eſt nobiſ Obſervantibuſ.

N. 164. **C**onventus hic inter antiquioſeſ hujus Provinciæ meritò numeranduſ eſt, utpote Annò 1452. à præfato Oppidi Domino, nimirum Franco-
nio Dalmatiæ Bano pro Fratribuſ Conventualibuſ fundatuſ, qui tamen paulò poſt ab eiſdem dereliſtuſ, & penitùſ deſolatuſ, Pontificiſ Pauli II. authoritate ad inſtantiam D. Comitiſ Michaëliſ Orſzág Regni Hung. Palatini, Oppidi Szécsény, jam terreſtriſ Domini, datuſ eſt Annò 1466. Nobiſ Obſervantibuſ, ut patere poſt ex Bulla memorati Pontificiſ, annò mox dicto emanata, & in Archivuſ Provinciæ reperibili, Tenoriſ ſequentiſ:

Bulla Pauli V. Rom. Pontif. pro Conventu Szécsényenſi.

Pauluſ Episcopuſ Servuſ Servorum DEI.

Dilectiſ Filiis Abbati Monafterii Derecke, & Præpoſito Eccleſiæ de Boſok Strigonienſiſ Diœceſiſ Salutem, & Apoſtolicam Benediſtionem.

Pluſ Fidelium votis, quæ Religioſorum locorum inſtaurationem, & Divini Cultuſ augmentuſ reſpiciunt, libenter annuimus, & ut optatuſ ſortiantur effectum, favorem benevoluſ impartimur. Exhibita ſiquidem Nobiſ nuper pro parte Dilecti Filii Nobiliſ Viriſ

Micha-

Michaëlis Ország Comititis Palatini petitio continebat, quod domus Fratrum Minorum Oppidi Szécsény Strigoniensis Diæcesis, ab Eisdem Fratribus Conventualibus nuncupatis, qui illam inhabitare consueverant, destituta existit, & quod Eorundem Fratrum incuria locus ille penè desolatus, ac destructus, esse dignoscitur, quodque, si domus ipsa, & illius necessariae Officinæ repararentur, & Fratres dicti Ordinis de Observantia nuncupati, ad habitandum in illa introducerentur, locus ille eorundem exemplari vitâ, monitionibus, & exhortationibus, continuisquæ prædicationibus Verbi Dei, ut verisimiliter creditur, cum Christi Fidelium illarum partium animarum salute, in dies susciperet augmentum. Quare pro parte dicti Comititis, qui ut asserit, ad Eosdem Fratres de Observantia nuncupatos specialem gerit devotionis affectum, & domum ipsam de bonis sibi à Deo collatis, pro animæ suæ Salute reparare intendit, Nobis fuit humiliter supplicatum, ut sibi domum huiusmodi, & illius Officinas reparandi, & instaurandi, nec non Eisdem Fratribus de Observantia nuncupatis, illam pro Eorum habitatione recipiendi, & inhabitandi licentiam concedere, aliasque in præmissis opportunè providere, de Benignitate Apostolica dignaremur. Nos igitur de præmissis certam notitiam non habentes, ac huiusmodi pium propositum Comititis Præfecti plurimum in Domino commendantes discretioni Vestræ per Apostolica Scripta mandamus, quatenus Vos, vel alter Vestrum, si & postquam vocatis, qui fuerint evocandi, de præmissis Vobis legitime constiterit, Eidem Comiti domum, & illius officinas huiusmodi reparandi, & Eisdem Fratribus de Observantia nuncupatis, illam pro Eorum habitatione recipiendi, & perpetuò inhabitandi licentiam Authoritate Nostra concedatis. Non obstantibus, felicitis recordationis Bonifacii Papæ VIII. Prædecessoris Nostri prohibitive, ne prædicti, & aliorum Ordinum Mendicantium Fratres, in quibusvis Civitatibus, terris, & Castris, domos, & loca ad habitandum de novo recipere, seu jam recepta mutare præsumant sine Sedis Apostolicæ licentia Speciali de prohibitione huiusmodi specificè mentionem faciente, & aliis Apostolicis Constitutionibus, ac dicti Ordinis Juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis alia firmitate roboratis Statutis & consuetudinibus contrariis quibuscunque. Nos enim si licentiam huiusmodi per Te vigore præsentium concedi contigerit Guardiano, & Fratribus, qui domum ipsam pro tempore inhabitabunt, ut omnibus, & singulis Privilegiis, immunitatibus, gratiis, & favoribus, aliis domibus, & Fratribus, dicti Ordinis concessis, & quibus aliæ domus, & Fratres dicti Ordinis in genere potiri, & gaudere possunt, aut poterunt, quomodolibet in futurum, uti, potiri, & gaudere possint, & debeant, Authoritate Apostolica tenore præsentium indulgemus. Datum Romæ apud Sanctum Petrum, Annò Incarnationis Dominicæ Millesimò Quadringentesimò Sexagesimò Sextò. Quarto Nonas Januarii. Pontificatûs Nostri Annò Tertio.

Postquam igitur Conventus hic, Pontificis prædicti autoritate, & benevolentia, ad Nostrorum Possessionem Fratrum devenisset, & à Præfato Comite, Palatino Michaële Ország, debitè à ruinis vindicatus fuisset, commodissimum præbuit Fratribus nostris per plures annos incolatum, & uni insuper è decem Custodiis, quas olim Provincia numerabat denominationem, ut in supra dictis videre licet.

N. 165. Floruit verò devotione, ac Religione, perfectusque in sua structura stetit, eousque, donec Inclytum Regnum Hungariæ, verâ fide, pietate, ac victoriis clarum extitisset, verum postquam per fatalem cladem Mohacsianam viribus exhaustum esset, perfidiæque Mahometana Budam, Regni Metropolim sui juris fecisset, Oppidum etiam Szécsényense cum Conventu circa annum 1544. in prædam venit Turcarum, qui Fratribus ejectis, facti sunt Incolæ loci, ferè usque ad annum 1594.

§. III.

De Receptione Conventus iteratæque ejus Desolatione.

N. 166. ET si Oppidum Szécsény cum Castro, annò ut præfertur 1594, vel immediate antecedente, vi, & potentiâ Clarissimi Herois Nicolai Pálfi,

Recuperato à Turcis Szécsénio Nostri imò post annos 16. Conventum re. superant. ut refert *Istv. Hist. de Reb. Hung. lib. 28. circa finem* à Turcis revindicatum fuisset, non tamen illico Fratres nostri suum, utpote desolatum, & majori ex parte per barbaros ruinatum recipere valebant locum, sed elapsis ferè 16. annis, tandem annò 1610. Mense Januariò in festo S. Joannis Chrysostomi per Comitem Sigismundum Forgács Regni Hung. Palatinum, qui jam tum rerum potiebatur introducti, & velut novi Incolæ terræ, facti, Conventus ruinas reparare cœperunt, quibus infra annos duos munificentia Benefactorum reparatis, rursus locus hic in numerum Conventuum est aggregatus annò 1612, primisque pro hac vice in eo Guardianus institutus, R. P. Stephanus Szelevényi, simul Diffin. Aët.

Occupatò iteratò per Turcas Szécsénio Conventus desolatur. N. 167. Porro post hanc, ut mox dictum receptionem per duos supra quinquaginta annos utcunque floruit hic Conventus, in quo frequenter quidam Fratres Clerici litteris humanioribus instituebantur, ut ex Tabulis ejus temporis patet; verum annò 1662. rursus Turcarum potentia prævalente, cum Oppidum ab eis captum fuisset, Conventus Vulcano traditus, ferè ad incitas redactus est, Corpus Ecclesiæ versum est in stabulum equorum Turcicorum, Sanctuarium pro Mosæa deservit, Sacristia pro balneo, Cellas supra Sacristiam ædificatas, Primus ipsorum *Begus* sic dictus inhabitabat, Muri denique Conventus, & Officinæ in Turcica tuguriola transformatæ; Fratres verò iteratò exulare sunt coacti.

Animus esset hic recensendi injurias, calamitates, & infortunia maxima, quæ hic Conventus subinde sustinuit, verum illa describere antiquitas planè prohibet, oblivione enim fermè deleta sunt universa, interim hanc miseriarum maximam sensisse dixerim, quòd pluribus annis, ex habitaculo devotorum Religiosorum, factum fuerit latibulum prædonum, sibi que non amplius simile, sine lachrymis conspici vix potuerit.

Pulsis Szécsénio Turcis aliqui Patribus ad locum destinantur, sed tamen in eo non manent. N. 168. Mansit autem Conventus hic à nostris desertus ab anno præfato nempe 1662. usque ad 1684. imò veriùs dixerim usque ad an. 1689. Nam licet expulso hinc victoribus Christianorum armis hoste barbaro, quod annò 1683. accidisse traditur, in Capitulo Provinciali anni 1684. die 4. Maji Galgoczii celebrato, quatuor Patres, & duo Fratres Laici, ad locum hunc ordinati legantur, è quorum numero fuit etiam A. R. P. Athanasius Erdős immediatus Ex-Minister, & pro hoc loco institutus Præsident, eorum tamen commoratio hic vel nulla, vel exigui temporis fuit, tum quòd ruinato Conventu, non haberent ubi caput reclinarent, tum quòd Szécsénium pro eo tempore non hominum, sed bestiarum terræ potius habitaculum fuerit, unde sequentibus annis nullus Patrum vel Fratrum pro hoc loco ordinatus fuisse deprehenditur. Quod ultro ex Actis quoque Provincialibus deduci potest, inter quæ talis V. Diffinitorii An. 1688. pro celebranda Congregatione Szakolczæ congregati ordinatio legitur. Sess. 2. N. 3. *Ad desertum Szécsényiensem locum, quamprimum à Secularibus inhabitari cœperit, poterunt etiam duo ex Nostriis Patribus mitti.*

Ordinatio Diffinito- rialis de loco Szécsényi. Eodem annò nempe 1688. pro die 1. Septembris Congregatum Galgoczii, ad definienda quædam Provinciæ Negotia Diffinitorium, Sess. 3. N. 3. ita determinavit: *Cum locus Szécsényiensis à Ven. Diffinitorio pro Residentia acceptetur, Præsident loci illius instituitur A. R. P. Andreas Phülöp, atque ideo questam illorum PP. Gyöngyössienses non amplius impendant, neque attentare præsumant.*

Præsident. constituitur P. Andreas Phülöp Provinc. Pr. N. 169. Cæterum quid post hanc Diffinitorialem Constitutionem evenierit, M. V. P. Joannes Bárkányi, aliàs Conc. Aët. in Gyöngyöfs, qui pariter ad hunc desertum locum hac occasione ordinatus fuisse videtur, sequenti scriptò in Archivo Provinciæ reperto notatum reliquit, quod ego hic brevitati studendo, paucioribus taliter referendum duxi.

Relatio P. Joan. Bárkányi de modo quo FF. Nostri ad desertum locum Szécsényiensem regressi sint. Cum afflicta Mater Provincia Conventum Szécsényiensem pristino nitore restituere vellet, A. R. P. Andream Phülöp, de Alma Provincia benè meritum Provinciæ Patrem, hominem religiosum, Divis Cœlorum Incolis, terrigenisque charum Primum Præsidentem Annò 1688. die 1. Septembr. declaravit, verum ob grandævam venerandamque ætatem, in loco deserto non habens ubi senile reclinet

clinet caput, Szécsénium minimè intrare valuit, unde pro hyematione Conventus Gyögyösfienfis eidem ab A. R. P. Ministro Provinciali est assignatus.

Ego autem Fr. Joannes Bárkányi, directrice obedientiâ Sacrà, veni ad has partes ruinas, omnium ferè locorum incolis desertas, cùm in Pago Halász tres rusticanas Casas invenissem, figendo pedem in vestibulo Lucae Végh, duabus septimanis permansi, Missæ Sacrificia persolvendo, infirmorum curam gerendo, cum patientia præstolabar Divinæ gratiæ affluentiam, & oneris suscepti inchoationem. Pater autem Misericordiarum, & Deus totius consolationis consolatus est me in omni tribulatione, & angustia mea. Cujus lumine Sacro inspirante, vulgari, nativóque idiomate scripsi Invitatorias ad omnes pagos, adhortans lamentabiliter universos, ut ad diem Divo Matthæo Ev. dicatam comparerent in hoc desolato Conventu.

Ubi verò præfixa die Serenissimus Syderum Monarcha, radiantibus oculis illuxisset, turmatim, è diversis, longèque distantibus locis plebs confluit, & summâ animi devotione in Domino exultavit, ut advertit pristinæ devotionis futuram redintegrationem, per humiles S. Francisci Filios. Tandem ubi advenissemus ad exteriorem Ecclesiam Spiritui S. dicatam, celebravi Missam in mensa curru advecta, invocando Numinis auxilium, ut ad sui Nominis gloriam prosperum facerèt iter nostrum.

Post hæc cùm portæ Oppidi appropinquassemus propter Veprium, dumorúmque ubertatem introire non valentes, Bata rusticali (fors ligone vel sarculo) nobis viam fecimus ad Conventum. Flendum magis erat, quàm gaudendum in tam abominanda desolatione, & vicissitudine miseranda; serpentum, ranarum, sylvestriumque bestiarum, tunc erat domicilium, Szécsénium, lapis vix hæsit lapidi, domus supra domum corrui, & dissipati erant muri ejus. Ad Ecclesiam ergo licèt magno labore intrantes, sede parvula reperta, plurimos cùm Sacramentaliter absolvissem, Sacrà quoque Synaxi refeci. Concione dein habita, & Sacra Baptismatis undâ abluto infante Joannis Nagy de Halász, regressus sum in prædictum pagellum sollicitè expectans adventum huc destinatum.

Post aliquot septimanas eorundem præsentia visitavit me Altissimus, unde communi Voto ingressi sumus Conventum hunc, viventes in summa pauperie, fodulis (ex conscriptis per eundem rationibus constat per fodulas ipsum intellexisse cacabos fornacis) pro ollis & scutellis, pro orbe æffere sepulchrali utens, nuda humò, nudè usi sumus, carentes, lectisterniis, & omni ope mortali-um. Intemperiem aëris sustinuimus usque ad 6. Decembris, ultrò ferociente, algore nimio, hyemalis austeritas nos ibi manere non sivit, quare ad supra dictum pagum reversi, cùm neque ibi ob incolarum inurbanitatem manere quivissemus, Pasztoviam in Vigilia Nativitatis Domini pervenimus, cùmque Parochia hæc Pastore spirituali viduata fuisset, ibidem cum Fratribus meis curam animarum vigilanter egimus. Inde post Resurrectionem Domini venientes denuò Szécsénium, religiosam duximus vitam, manuali labore, & mendicatione utcunque proficientes.

Et hæc sunt quæ Pater Joannes Bárkányi, excellens suo tempore Verbi Divini Prædicator, atque etiam post hoc Diffinitor aggregatus, de suo in hunc locum ingressu scriptò reliquit, quæ ideò hic apponenda censui, ut è tanti Viri testimonio discat posteritas, quanti Patribus nostris constiterit locus Szécsényiensis.

N. 170. Cæterùm mox dictus Pater, Annò eodem videlicet 1689. hujus loci Prælidens institutus, non parum desudabat per fluxum duorum annorum, in Conventus ruinati aliquali restauratione, ut ex Rationibus introitus, & exitus Eleëmofynæ per eundem connotatis patet, sed longè majore opus intentatum, egebat sublevamine, quàm ut quotidiana ei subveniretur mendicatione; solidioris

P. Joannes Bárkányi Szécsényi conatur ingredi.

Invitat vicinos populos per literas.

Confluit plebs è diversis locis.

Præmittitur Missæ Sacrificiū.

Intrant Oppidum, deinde Conventum.

P. Joannes Confessiones excipit communicat &c. & ad pristinum regreditur locum.

Cum reliquis huc ordinatis iterum Conventum intrat.

Superveniens frigus nimio cum eis discedit.

P. Joannes Bárkányi Præsid. constitutus conatur adificium restaurare.

igitur Patroni expectanda erat liberalitas, de qua Altissimus paulò post providit ut ex sequentibus patebit.

§. IV.

De Restauratione Conventûs, ejusque moderno Statu.

Primas Regni Georg. Szicsényi offert pro ædificio Conventus 10000. fl. Rh.

N. 171. **P**ostquàm Patres Nostri ad locum Szécséniensem modo ut præfertur rediissent, annis ferè novem eundem ut Residentiam incoluerunt, sollicitè interim cogitantes, qualiter ipsum ad pristinum statum reducere possent, sed quia non volentis, neque currentis, sed misereris Dei hoc erat opus, ipse suscitavit eis Patronum liberalissimum, Celsissimum nempe Principem, Regniq; Primatem Georgium Szécsényi, honoris Dei, & Cultûs eidem debiti piissimum Zelatorem, qui Fratrum condolens miseræ Annò Dom. 1696, pro structura Conventûs obtulit flor. 10000. quibus successivè majori ex parte assurrexerunt Tractus duo incipiendo à Sacrificia (quæ sola cum duabus desuper cellis, Sanctuario, & Turri politis lapidibus olim ædificata ruinam evaserat) usque ad modernam Dispensam inclusivè, idque sub inspectione A. R. P. Joannis Ziveczki Provinciæ Patris Emeriti.

Residentia in Conventum declaratur.

Et quidem inferioribus partibus illorum in perfectionem deductis, superior à parte Areæ imperfecta manserat, Cellas enim super imponendas præstolabatur, sed hæ quoque ex post sub Ministeriatu A. R. P. Sigismundi Viebëra Secundo electi, in annis 1703. & 1704. suam sunt assecutæ perfectionem. Quod tamen minimè expectantes Provinciæ Superiores, Residentiam Titulo Conventûs decorarunt Annò 1697. in Congregatione Szakolczæ die 12. Mensis Maji celebrata, Primum ponentes Guardianum P. Adalbertum Hetényi.

In latere Ecclesiæ pergula extruitur.

N. 172. His duobus Tractibus habitis, restaurabatur Ecclesia (de qua §. sequenti) quæ posteaquàm majori ex parte perfecta fuisset, nec daretur commodus ad Chorum recens erectum accessus cœpit Annò 1730. ædificari in latere Ecclesiæ Pergula, seu Ambitus cubiculis carens à Turri, usque ad fores Chori, unâ cum gradibus ibidem exstantibus, idque sub Guardianatu P. Danielis Harai, quod opus annò sequente planè perfectum fuit.

Erigitur quartus Tractus Patrono Georgio Mifzlenczki.

Restabat adhuc tertius Tractus ad Occidentem, ab Ecclesia usque ad Dispensam ædificandus, in eo enim præter murum ruinosum, nihil reliquum fuerat, Maximum proinde habuere desiderium Superiores hunc quoque promovendi, & Conventum ad debitam perfectionem deducendi, cum interim sumptus necessarii deessent, rursus Omnipotens Deus suscitavit Patronum, Spect. D. Georgium Mifzlenczki, pro tunc Illustr. D. Com. Pauli Balassa Bonorum Præfectum, qui cum Murarios, cæterosque operarios se exoluturum spondidisset, imò in effectu quoque 1000. flor. Rh. præstitisset, administratis per Conventum materialibus opus annò Dom. 1732. inchoatum, annò 1734. consumationem accepit.

N. 173. Porro in Tractu hoc, subtus ædificatum est Refectorium (cum prius fuerit in Tractu aream respiciente) primamque Cœnam, aut potius Collationem in eodem sumpsere Fratres die 24. Julii in Vigilia S. Jacobi Ap. in parte, verò superiori 14. Cellæ bipartito extructæ, moxque clausurâ pro Fratribus Novitiis adaptatæ. Eodem tempore Coquina quoque Refectorio proxima est ædificata; at Infirmaria in Tractu eodem, ejusdemque Patroni singulari Munificentia primum annò 1742. exurrexit.

Numerus Cellarum.

Nunc igitur Conventus hic in sua positus perfectione in superiori Contignatione numerat Cellas pro Fratrum habitatione 32. præter Infirmary, & Conservatorium Guardianatui conjunctum In Tractu verò inferiori non nisi sex Cellas per Fratres habitabiles continet, reliquum occupant, Refectorium Coquina, Dispensa, & Necessaria Sacræ Elëmosinæ Conservatoria.

Studia Novitatus.

N. 174. In Conventu hoc olim, nimirum Annò 1650. & sequentibus usque ad ejusdem per Turcas anno 1662. factam desolationem, Clerici quidam Litteris

ris humanioribus imbuebantur. Postquam autem de novo florere cœpisset erectus est Novitiatus Annô nimirum 1702. & duravit usque ad annum 1717. Quô Studium Philosophicum tradi cœpit Lectore P. Feliciano Doroszlai, continuatûmque fuit per plures Philosophiæ Lectores ad annum 1724. Hoc verò iteratò pro Novitiatu designatus est, quem usque ad hæc tempora retinet cum magno Provinciæ fructu.

N. 175. Horto Conventus iste gaudet duplici, unô ex parte Conventus Orientali, asseribus cincto, fed exiguo, altero verò ex parte Occidentali, paulo ampliore ex munificentia Illustr. D. C. Joannis Forgács; cum enim hortum quemdam extra Oppidum existentem, quem ex gratia Excellentissimi D. Stephani Kohári ferè annis 30. excolebant, præfato D. Comiti Joanni Forgács, ex eo, quod longè à Conventu distans, parum commodus censeretur, annô 1732. restituisent, spatium Conventui à parte Occidentali vicinum impetravere, in eoque successivis temporibus hortum, & utilem, & amœnum excoluere.

N. 176. Quod Fundatorem hujus Conventus concernit, Primus fuerat memoratus suprâ D. Frankonius Dalmatiæ Barus, post hunc Excell. D. C. Sigismundus Forgács Regni Palatinus, cum sua Consorte Catharina Pálfi. Post hos Celsissimus Princeps, & Regni Primas, Georgius Szécsényi. Hodie autem recognoscit, & honorat Fundatores suos Illustrissimam Familiam Forgácsianam, Hæredem mox dicti Excell. Domini Sigismundi Forgács, hujus siquidem, & Consortis suæ munificentiam respiciens Nostrum Ven. Diffinitorium, Illustr. D. Comitem Joannem Forgács. prout, & eorum Hæredes in linea recta descendentes Titulo, ac Privilegiò Fundatorum condecoravit.

N. 177. Denique quod attinet Titulum, & Patrocinium hujus Conventus, & Ecclesiæ annô 1679. in Congregatione Diffinitoriali Szakolczæ habita, dum Residentia Titulo Conventus decoraretur, simul Patronus tam Conventui, quàm Ecclesiæ assignatus fuit S. Jacobus Major Apost. quem ut talem venerabatur usque ad annum 1738. quô superiores Provinciæ in Conventu Fülekienfi ad diem 25. Maji congregati sequentem fecerunt determinationem: *Siquidem in hac Provincia sub Nomine SS. Salvatoris militante nullus Conventus sub ejusdem SS. Salvatoris Titulo à multis annis denominatus fuisset, Sigillum verò Conventus Szécsényiensis antiquum, & authenticum clarè demonstrat, tum per Effigiem SS. Salvatoris, tum per Characteres in eo expressos dictum Conventum Szécsényensem olim fuisse Sanctissimo Salvatore, dicatum; eatenus V. Diffinitorium eundem taliter, id est SS. Salvatoris denominari mandat, pro cujus solemnitate assignatur Festum Transfigurationis D. N. J. Christi. A quo etiam tempore gaudet Titulo SS. Salvatoris.*

§. V.

De Ecclesia, Eamque Concernentibus.

EX superiore §. patet, desolatò per Turcas Conventu, solum Ecclesiæ Sanctuarium cum Turri, Sacristia, & duabus Cellis ruinam evasisse, Corpus verò Ecclesiæ Stabulum equorum Turcicorum factum, & si non funditus eversum, plurimum tamen labefactatum fuisse, ita, ut sinè solida restauratione non amplius aptum videretur ad laudes Divinas in eo persolvendas, hinc receptò locò, Patres Nostri, longiori tempore, in solo Sanctuario Divina peragebant.

N. 178. Pristino igitur nitori, & decori Ecclesiam Dei restituere cupientes Fratres, Annô 1723. sub Ministeriatu A. R. P. Josephi Bede ruinatis antiquis Muris, ejectisque ex toto fundamentis, nova jecerunt, pro novo Corpore Ecclesiæ, quod etiam Deo ipsos prosperante Annô 1733. feliciter terminârunt. Aedificii hujus Principalis Patronus extitit Excell. D. Stephanus Kohári Judex Curiae, qui pro motus Zelò ter mille flor. Rh. obtulit. Secundavit P. D. Joannes Göm-

rei præfati Excell. Domini Bonorum Provisor, mille Rh. offerendo. Reliquæ expensæ obtigerunt ex piorum fidelium oblationibus.

Altaria se-
ptem.

Majus
Transfigu-
rat. Dom.

Est conse-
cratū cum
Ecclesia.

Secundum
Altare.

Tertium

Quartum.

Quintum.

Sextum.

Septimum.

Cathedra.

Via Crucis.

Numerus
Cryptarum
atque in iis
sepultorū.

Secunda
Crypta.

Tertia.

Quarta.

N. 179. Ecclesia hæc actu Septem Aris decorata est: Principalis seu Major, Patronum suum recognoscit Illustr. D. Comitem Joannem Forgács cum sua Ill. Conforte Margarita Cziráki. Olim quidem S. Joanni Nepomuceno dicata fuit, actu verò Transfigurationem D. N. J. Christi representat. Erecta est Annō Dom. 1730. consecrata verò una cum Ecclesia Annō 1732. die 25. Maji per Illustr. & Reverendiss. D. Sigismundum Berényi designatā pro Anniversario Dedicati-
onis Dominicæ infra Octavam Ascensionis Domini.

Alterum Altare collocatum manet post Aram Majorem, estque B. Virginis **MARIÆ**.

Tertium in Sanctuario collocatum ex parte Conventûs pariter B. Virginis **MARIÆ**, sed Dolorosæ.

Quartum ex eadem parte, at extra Sanctuarium S. Joannis à Capistrano, al-
latum Gyöngyössinō Annō 1724.

Quintum ex parte eadem non longè à suggestu concionatorio, S. Joannis Ne-
pomuceni.

Sextum ex parte dextera infrantium è regione Altaris S. Joannis Capistrani,
est S. Antonii Paduani, Privilegiatum, quod Patronum habuit Excell. D. Comi-
tem Paulum Balassa, cum sua Illustr. Domina Juliana nata Comitissa Battyányi.

Septimum denique non longè à porta Ecclesiæ est S. P. N. Francisci Christi
Stigmatibus insigniti.

Suggestus quoque Concionatorius satis elegans in hac habetur Ecclesia,
quem Opere Sculptorio fieri curavit Excell. D. Com. Paulus Balassa, uti etiam
coloribus, & auro adornari Annō 1747.

Via Crucis Exercitium suum sumpsit initium Annō 1739. Mense Aprili, Pa-
tronum Imaginum, seu Stationum egit Spect. D. Adamus Királyi I. Cameræ Po-
son. Viennæ Agens, & Provinciæ nostræ Confrater Generalis.

N. 180. Cryptæ in hac Ecclesia sex habentur. *Prima* est post Aram! Ma-
jorem cum quinque cellulis, pro Fratribus nostris sepeliendis. In eadem tamen
sepulta manet Illustr. D. Maria Perényi, relicta Balassiana, quæ An. 1731. die 6.
Novembr. huc illata est. Uti etiam duo Nepotes ejus Ignatius, & Antonius Il-
lustr. D. C. Pauli Balassa Filioli ex Illustr. D. C. Zicsi, nati. Nec non Herula
Illustr. C. Joannis Forgács nomine Elisabetha An. 1730. die 3. Febr. tumulata. Hic
item An. 1741. die 12. Novembr. sepultus est: Perill. D. Joannes János Et. an-
norum 96. qui annis 33. egit Syndicum Apost. hujus Conventûs. Denique An.
1754. die 5. Febr. piè in Kékkö defunctus, & hic 8. ejusdem Mensis tumulatus
est Spect. D. Georgius Misleniczky Excell. D. Comitibus Pauli Balassa Bonorum,
Præfectus, qui quantus hujus Conventûs olim extitit Benefactor, jam ex supra di-
ctis patere potest.

Secunda Crypta, est ante Aram Majorem quam, Illustr. D. Comitissa Marga-
rita Cziráki fieri curavit pro suo defuncto Illustr. Comite Joanne Forgács, uti
etiam pro se suisque hæredibus Maria, Ladislao, Rosalia, Catharina, Sigismundo,
Francisca, & Joanne tantum. E quibus sequentes hic jam tumulati sunt: Illustr.
Com. Joannes Forgács Annō 1735. Illustr. Com. Ladislaus Forgács An. 1747.
die 28. Sept. Prædicta Illustr. Comitissa Margarita An. 1751. die 18. Novembr.
Præter hos autem etiam Illustr. Comitellus, Comitibus Josephi Forgács parvulus
Filius, ex indulto Patronæ Cryptæ adhuc viventis.

Tertia existit sub ultima fenestra Sanctuarii prope Altare S. Antonii, ad quam
cū annō 1729. die 30. Octobr. deponeretur quidam D. Franciscus Nagy, inventa
est tota tumbis repleta, ita ut nisi purgetur nemo amplius in ea tumulari possit.

Quarta situata est in medio Ecclesiæ expensis Conventûs An. 1734. extructa,
in

in qua non pauci jacent utriusque Sexûs fideles, quorum Nomina sufficiat libro Conventûs esse inscripta.

Ex Latere hujus à parte Meridionali ante Aram S. Antonii habetur *Quinta* ^{Quinta.} expensis Excell. D. C. Pauli Balassa pro se, & suis Hæredibus per lineam rectam descendentibus, annuente etiam V. Diffinitorio præparata An. 1735. Tumulatus in ea hætenus manet Comitellus nomine Balthasar memorati D. Comititis Filius, ex Juliana de Battyán progenitus.

Sexta denique situata est prope porticum Ecclesiæ cujus Orificium patet Ec- ^{Sexta.} clesiam intransibus. Hæc Annò 1741. pariter Conventûs expensis est extructa, in qua tamen nemo hætenus fertur tumultatus.

Habetur quoque ex latere Ecclesiæ Meridionali Cæmeterium in ea longi- ^{Cæmeteri-} tudine, in qua est ipsa Ecclesia, in quo multi fideles tumultati quiescunt. De ^{um ad latus} hoc annis prioribus Controversia quædam orta fuerat, verum Annò 1751. facta ^{Ecclesiæ.} per Ecclesiasticas Personas inquisitione, cum Conventum ad idem Jus habere, compertum fuisset, illud ultroneè quoque stabilitum est.

N. 181. Cæterum quia post Conventûs, & Ecclesiæ Restorationem, Tur- ^{Elevatur} ris quoque suum accepit augmentum, & illud hic referendum judicavi. Itaque ^{Turris} augeri ea cœpit Annò 1750. ad finem Mensis Aprilis sub Guardianatu M. V. P. Modesti Knoll, & quidem ab ea fenestra cui superposita est Inscriptio talis: *Ab hinc aucta.* Cum vero prædictus P. Modestus in Capitulo eodem anno die 5. Julii Galgoczii celebrato, in Diffinitorem Act. electus fuisset, Successor ejusdem M. V. P. Paulus Ladislaides idem ædificium omnino continuavit, finivitque usq; ad altitudinem proportionalem, adjutore in expensis flor. Rh. 400. Spect. Dom. Georgio Misleniczki.

Elevatis muris tectum quoque idem P. Guardianus ex tabulis cupreis super- ^{Tegitur ta-} imponi fecit. Globus supremus cum Cruce appositus est annò eodem die 1ma. ^{bulis Cu-} Mensis Octobr. decantatò tamen præviè Sacrò. Globus, (qui capit Urnas quatuor) ^{preis.} est ponderis unius Centenarii. Crux verò 25. libras supra duos Centenarios adæquat. Patroni Globi, & Crucis fuere Excell. D. Com. Paulus Balassa, & Reverendiss. D. Josephus Szentillonai Archi-Diœcesis Strigon. Vicarius Generalis. Porro totum hoc augmentum Turris terminatum est die 21. Juli An. 1751.

NOMINA SUPERIORUM HJUS CONVENTUS.

Et si hic Conventus à Nostreis receptus sit Annò 1466. cum tamen nullæ ex-
tent Tabulæ usque ad annum 1531. ignota etiam manent Nomina Superiorum.

Annò.

1531. P. Ladislaus de Keresztur.

1533. P. Michaël de Belényes.

*Post hunc iteratò defunt Nomina a-
liquot superiorum. Intra hoc quidem tem-
pus fuit etiam Guardianus.*

P. Ambrosius de Bányá.

sed quò Annò non extat.

1542. P. Bernardus de Dobra Kuttya.

1544. P. Franciscus de Kesz.

*Tempore hujus Conventus desolatus
mansit usque ad annum 1610.*

1610. P. Mathias Sáari Præsid.

1612. P. Stephanus Szelevényi Diffin.
& Guard.

*

Annò.

1613. P. Michaël Somlyai.

1616. P. Gregorius Nádas.

1622. P. Andreas Losonczi.

1626. P. Mathias Sáari.

1629. P. Michaël Patai.

1631. P. Joan. Bapt. à Terugio Italus.

1632. P. Emericus N.

1635. P. Mathias Leo.

1638. P. Gregorius Kifs.

1640. P. Bartholomæus Kolosvári.

1643. P. Franciscus Szegedi.

1647. P. Ægidius Schemnitienis.

1649. P. Franciscus Szegedi.

1650. P. Stephanus Szegedi.

Hic aliquot Tabulæ videntur deesse.

1656. P. Accursius Comaromiensis.
 1657. P. Casparus Jászberinyi.
 1659. P. Valerianus à S. Cruce.
 1660. P. Bartholomæus Kolosvári.
 1616. P. Lucas Constantini.
 1662. P. Bartholomæus Kolosvári.

*Tempore hujus Conventus per Turcas
 occupatus desertus mansit usque ad an-
 num 1684.*

1684. P. Athanasius Erdős Præsid.

*Qui tamen vel planè non, vel exiguò
 mansit tempore Szécsénii ut sup.*

1689. P. Joannes Bárkányi Præsid.
 1691. P. Casparus Molitoris.
 1693. P. Chrisostomus Szalkai.
 1694. P. Joannes Ziveczki Prov. Pr.
 1679. P. Adalbertus Hetényi Guard.
 1698. P. Andreas Palásti Prov. Pr.
 1700. P. Bernardinus Bárkányi.
 1701. P. Chrisostomus Szalkai.
 1702. P. Josephus Fodor.
 1703. P. Alexius Borics.
 1708. P. Raphaël Göcz. Göczy?
 1710. P. Chrisostomus Szalkai.
 1711. P. Fortunatus Föczén.
 1712. P. Raphaël Göcz. Göczy?
 1713. P. Dionysius Keleffi Prov. Pr.
 1751. P. Adalbertus Hetényi.
 1717. P. Ladislaus Farkas.

1719. P. Nicolaus Nagy.
 1720. P. Joachimus Sükösd.
 1721. P. Bernardinus Biro.
 1722. P. Joannes Kutassi.
 1724. P. Bernardinus Horváth.
 1725. P. Gabriel Borics.
 1726. P. Lucas Danielfzki.
 1727. P. Joannes Gyüre.
 1728. P. Clemens Petrik.
 1729. P. Daniel Hárαι.
 1731. P. Joannes Nagy.
 1733. P. Gregorius Gulyás.
 1735. P. Athanasius Kerekes.
 1736. P. Remigius Olasz.
 1737. P. Gabriel Hero.
 1738. P. Nicolaus Tuchinszki.
 1739. P. Adalbertus Kalcio
 1741. P. Daniel Hárαι.
 1742. P. Capistranus Nozdroviczki.
 1745. P. Paulus Siket.
 1746. P. Emericus Szentkirályi.
 1747. P. Sigismundus Balás.
 1748. P. Athanasius Zlaterics.
 1749. P. Modestus Knoll.
 1750. P. Paulus Ladislaides.
 1753. P. Athanasius Hihalmi.
 1754. P. Georgius Gangel.
 1755. P. Sigismundus Balás.
 1756. P. Andreas Orofz.

Continuat usque ad hoc tempus.

XVI. CONVENTUS E PERIESIENSIS AD SANCTUM JOSEPHUM à JESU MARIA.

§. I.

De Denominatione Conventus Eperiesiensis, & Civitatis, hujusque brevi descriptione.

N. 182. **C**onventus Eperiesiensis Nomenclaturam desumit ab Eperiesino Civitate, in qua ad murum, quasi in medio Slavonicæ Plateæ est situs. Eperiesinum verò à fragorum, (hungaricè *Eperj*,) frequentia, Eperies, aut Eperiesinum nominatur. Est Civitas in Inclyto Comitatu de Saáros Primaria, intra terminos Almæ Diœcesis Agriensis conclusa, ac inter reliquas Hungariæ Urbes celebrior, Regiis, Liberisque adnumerata, ac Armis cum Insigni trium fragorum, seu Rosarum, & duobus fluviiis, Tarcza, & Szekcső, per Ladislavum V. DEI Gratiâ Hungariæ Regem, Annò 1453. dotata. Cœpit ædificari, aut potius murò circumdari Annò 1394, adeoque temporibus Bonifacii Papæ IX, & Sigismundi Regis Hungariæ, qui in Regem coronatus est Albæ-Regali An. 1387.

Jacet in solo ab Ortù ad Occasum inclinato. Munitur Mœnibus, ac duobus muris, fossatòque præalto, duobus item concluditur fluviiis, parte ex una Tarczâ, ex altera Szekcsőne. Urbs est culta, cui ad decus accessit Tribunal, *Dicastrium* dictum. Cives ejus partim Orthodoxi, partim Heterodoxi, qui tamen in Senatum assumuntur, omnes Romano-Catholicam Fidem professi sint, est necesse. Gaudet Gymnasiò Societatis JESU, ac bipartita Sancti Patris Francisci Seraphici Familiâ, Patribus nimirum Strictioris Observantiæ, Franciscanis nuncupatis ad S. Josephum, & Patribus Conventualibus ad S. Joannem Baptistam, ornaturque quatuor Magnificis Ecclesiis, junctò Monte Calvariæ.

Situm ejus exteriorē, si consideres, partim laxatur in campos flexuosos, hortosque peramœnos, partim in colles modicè tumentes supinatur, vel apricos, vel silvosos, tantummodò Pagis, & Castellis advicinantibus interruptos. Non procul erumpit fons acidularum, vi medicâ pollens. Ponè Soóvarinum, ubi olim salis lapidei fodinas nobiles, nunc coquendo Sali falsæ aquæ venas aptas conspicias. Plura de Civitate Eperiesiensi legere cupienti, servient Historici, ego propositum meum prosequor. Unde sit

§. II.

De Introductione Fratrum Minorum Strictioris Observantiæ in Civitatem Eperiesiensem.

PRætermisiss voluntariis quorundam Relationibus de Introductione Patrum Nostrorum in Prædelineatam Civitatem Eperiesiensem, quæ nec ex antiquo Provinciæ Urbario, nec ex Civitatis Archivo sufficienter probari possunt, in Historicam Narrationem mentionatæ Introductionis Nostræ, producam solummodò ea, quæ illam veriore faciant. Itaque

N. 183. Posteaquàm Patres Nostri pluribus annis (ut referunt antiquæ Provinciæ Tabulæ) ex Conventu Sebesiensi adventantes, afflictis Catholicis Eperiesibus, Orthodoxis Pastoribus destitutis, Divina Servitia, cum Parochia Soóvariensi zelosè administrassent, neque suum Religiosum Domicilium Eperiesini haberent, inessetque Civitati huic, certum desolatum Monasterium, Annò 1655. Nobilitas, & tota Universitas Catholica Inclyti Comitatus de Saáros, visis, &

Eperiesinū
Celebris,
Liberæque
Civitas.

Constitutio
Civitatis.

Cives par-
tim Ortho-
doxi, par-
tim Hete-
rodoxi.

Territori-
um ejus.

Incipit In-
troducō
Fratrum
Nostrorum
in Civitatē,
& post per-
passas mul-
tas afflictio-
nes perfici-
tur. 1672.

perpenſis Relatorum Patrum Noſtrorum in cura Animarum indefeſſis fatigijs, apud Auguſtiſſimum Imperatorem Ferdinandum III. humillimè inſtitit, quatenus Patribus Franciſcanis, & Introductio Eperieſinum, & Introductis dictum deſolatum Monasterium, in quo jam Senatus Lutheranicus frumentum, & in Eccleſia, ad inſtar Cellarii reformata, Vinum conſervabat, pro exercitio Religionis Catholicæ benignè concederetur. Annuit Sua Sacratiffima Majeſtas pijs ſupplīcantium Votis, negotiūmque indilatè effectum, Camera Scepufenſi Vigore rigoroſi extradati Mandati commiſit, Tenoris, ut ſequitur:

FERDINANDUS III. DEI Gratiâ Electus Romanorum Imperator ſemper Auguſtus, ac Germaniæ, Hungariæ, Bohemiæ &c. &c. Rex.

Benignū Mandatum Ferdin. III. jubens Introductio-nem Fratr. Minor. in Civitatem.
EGregii Fideles Nobis Dilecti. Qualiter ad humilem Inſtantiam, & devotam, ſedulamque interpoſitionem Univerſorum Catholicorum in Comitatu Saároſienſi degentium apud Majeſtatem Noſtram, pro parte & in Perſona Religioſorum Fratrum Ordinis S. Franciſci in Monasterio Sebeſſienſi DEO famulantium ratione reſignationis certi deſolati Monasterii in medio Civitatis Noſtræ Regiæ Eperieſienſis habiti, & aliàs ab antiquo ad dictum Ordinem ſpectantis, demiffam factam ad Fideles Noſtros Prudentes, ac Circumſpectos, Judicem, cæterosque Cives jam fatæ Civitatis Noſtræ Eperieſienſis ſcripſerimus, ex hiſce amæno Benignarum Literarum Noſtrarum ad Eoſdem datarum exemplo, Fidelitas, Veſtra intellectura eſt uberius. Quod pium, Salutareque ipſorum propoſitum, Nos quoque clementer promotum eſſe volentes, Fidelitati Veſtræ harum ſerie firmiter committimus, & mandamus; quatenus intellecta hacce benigna Voluntate, & Ordinatione Noſtra, primū quidem benignas huiusmodi requiſitorias Literas Noſtras Senatui Memoratæ Civitatis Noſtræ Eperieſienſis, ritè, & debitò modò exhibere, ac tandem Eundem Nomine Noſtro, omni meliori & congruentiori, quò fieri poterit, modò, eo diſponere, efficereque velit, ac debeatis, quò Præmemoratum Monasterium, pro Exercitio Religionis Catholicæ, Prænarratis Fratribus Franciſcanis, citra difficultatem, & renitentiam reſtituatur, & reſignetur. Facturi in eo rem functione Veſtra condignam, & Nobis benè gratam: Quibus in reliquo Gratiâ Noſtrâ benignè propenſi manemus, reſcriptum quoque Veſtrum ſuper id expectaturi ſumus. Datum in Arce Noſtra Regiæ Poſonienſi Die 29. Menſis Junii, Annò Miſeſimò, Sexcentefimò Quinquageſimò Quintò.

FERDINANDUS

Georgius Szelepcsény
Episcopus Nitrienſis m. p.

Prædictum Mandatum Hæretici nil curant.

Emanat alterum Leopoldi I.

N. 184. Aſt nullò ſecutò effectū: Lutherani enim poſthabitò benignò Suæ Sacratiffimæ Majeſtatis Mandatò, nec Patres Noſtros admiferunt, nec deſolatum Monasterium pro incolatu tradiderunt: quò tamen non obſtante Patres Noſtri varia opprobria, vexas, & injurias à Lutheranis cum reliquis Catholicis ſuſtinentes (ut liquet ex Proceſſu contra eoſdem ſucceſſivè formato, & in Archivio Conventūs conſervato) zelò Animarum provòcati, per privatas domos latitantes Catholicis Sacra faciebant, uſque ad Annū 1660., quò LEOPOLDUS I. Sui Genitoris FERDINANDI III. piam Voluntatem in Fratres Minores effectuare cupiens, rurfus ſerioſè demandavit Domino Comiti Franciſco Weſſeliny, pro tunc Regni Palatino, ut Patribus Franciſcanis Eperieſinum admiſſis, memoratum deſolatum Monasterium quantocyus tradatur, ipſūmque Senatum Eperieſienſem ad obſequendum Ordinationi Palatinali, ſuò benignò Mandatò ſtrictè, commonuit: cujus Tenor:

LEO-

LEOPOLDUS DEI Gratiâ Electus Romanorum

Imperator, semper Augustus, ac Germaniæ, Hungariæ &c. &c. Rex.

PRUDENTES, ac CIRCUMSPECTI, FIDELES NOBIS DILECTI.

PRobè recordabimini, qualiter non ita pridem benignè, & seriò Vobis commiserimus, ut augeſcente Numero Catholicorum in iſta Civitate Noſtra degentium, certum Monasterium deſolatum, pro Exercitio Religionis ipſorum reſignaretis, remitteretisque Vos tamen, non ſcitur, quibus ducti conſiderationibus adverſanti prorsus Voluntate, non ut huiusmodi benignis Mandatis Noſtris pro eo, ac par eſſet, obtemperando, idipſum in effectu præſtitiffetis, ſed ne reſponſum quidem ad ea, dare voluiſſetis, magno cum Auctoritatis Noſtræ Regiæ Præiudicio, & evidenti Mandatorum Noſtrorum neglectu. Quod utique, licet Nobis placere nequeat, & meritò debitam quoque animadverſionem mereatur, nihilominùs tamen, priuſquàm ad rigoroſiora media condeſcendendum ſit, iteratò Vos remonendos eſſe duximus, ſeriò, & firmiter mandantes, quatenùs in conſormitate prioris Commiſſionis, & mandati Noſtri, memoratum Monasterium deſolatum, dictis Catholicis, in medio Veſtrùm commorantibus, & magno Religionis Catholici deſpectu, in privatis Aedibus Sacra peragere debentibus, quantocyùs reſignare, & remittere debeatis; ne ampliùs ea propter ad Maieſtatem Noſtram recurrentibus, ulteriuſ quoque iis, contra Vos lamentandi, & conquerendi anſa relinquatur. Quod ipſum Negotium, ut tantò efficaciùs finem ſuum ſortiri queat, Fideli quoque Noſtro, Nobis ſincere Dilecto, Regni huius Noſtri Comiti Palatino peragendum detulimus, cuius Relationi, Nominèque Noſtro ſendæ Ordinationi, ut Voſmet obſequenter accommodare debeatis, omninò volumus, & jubemus. In reliquo Benignitate Noſtra Vobis propenſi manentes. Datum in Caſtro Noſtro Laxemburgh Die 9nà Maji, Annò Domini Miſſimò, ſexcenteſimò, ſexageſimò.

Benignum Mandatum Leopold. I. ſimiliter adurgens Introductionem mentionatam.

LEOPOLDUS

Georgius Szelepcsény
Archi-Epiſcopus Colocenſis m. p.

Verùm nec huic benigno, nec Anni immediatè ſubſequentis 1661. in ſimili forma Sux Sacratiffimæ Maieſtatis ſecundo, ſerioſo, & comminatorio extradato Mandato, illicò paruit protervus Senatus Lutheranicus Eperieſienſis, quin potiùs negotium pervicaci ſilentio involvit, cum gravi damno Religionis Catholici, derogaminèque Auctoritatis Regiæ, ac proinde Introductio Noſtra ad Annum uſque 1671. protracta, eòdemque terminata fuit hoc modò.

Nec huic Mandato parent hæretici.

N. 185. Annò ſignatò 1671. ex benigna Sux Maieſtatis Sacratiffimæ Domini Noſtri Clementiffimi LEOPOLDI I. ordinatione, deputati fuèrè Commiſſarii, utpote Illuſtr. ac Reverendiſſ. D. Georgius Bárſony Epiſcop. Varadienſis. Speſt. D. Sigismundus Holló, Cameræ Scepuſienſis Primarius Aſſeſſor. Et Illuſtriſſ. Dom. Franciſcus Henricus Comes à Mansfeldt attunc Civitatis Eperieſienſis Comendans, qui Die 17. April. confidentes in Domo Weres-Balintiniana negotium Introductionis Noſtræ cum Senatu tractare cœperunt, quod etiam per triduum continuârunt, Patribus interim Noſtris rei eventum per biduum præſtolantibus, qui favorabilis fuit, nam fractâ Senatûs Lutheranici pervicaciâ, jam toties memoratum deſolatum Monasterium cum Eccleſia ſatis humili, Nobis traditum, extitit, hæc tamen ſub conditione, ut frumentum ex eo liberè evehatur, quò ejectò Die 19. April. Primi Patres Noſtri, Pater nimirum Arſenius Dioſſy, & Pater Simon Szakolczenſis illud ſubintrantes, & occupantes, Te DEUM laudamus cum Sacro decantârunt, habitò etiam Sermone ad Populum per Patrem Georgium Szecsényi ad Aram S. Antonii.

Primi Patres intrant deſolatum Monasterium, & Te Deum laudamus decantant.

Annò 1672. 7mâ Julii mediò Deputatorum à Sua Sacratiffima Maieſtate Commiſſariorum, præmiſſis de more præviis inquisitionibus, omnia Tempia Eperieſini ab hæreticis ſunt revindicata, ex quibus Slavonicum (in quo nunc Patres

Revindicantur Tempia ab hæreticis.

Conventuales Divina persolvunt) per Inclytam Commissionem traditum fuit Nostro Patri Præsidenti Ambrosio Trettin, verum ex post (qua de causa? ignoratur) Dom. Loci Parochus Benedictus Bagyoni, acceptis à dicto Patre Præsidente, Templi Clavibus, tradidit eas Patribus Conventualibus, qui hodieum Ecclesiam possident.

Exoritur
Rebellio, &
Religiosæ
Civitate
pelluntur.

Revocatus
noster P.
Simon cum
Sociis, &
degens in
domo pri-
vata Divina
Catholicis
ministrat.

Reforma-
tur Senatus
Lutherani-
cus in Ca-
tholicum.

Fratres no-
stri vivunt
pacifice, &
Convent.
reædificat.

Ortus Re-
bellionis
Tökölizæ

Expellun-
tur propu-
diosè Reli-
giosi.

Diruitur
iteratè Co-
ventus, Al-
taria profa-
nantur,
Crucis lu-
dibrio ex-
ponuntur.

Impropria
Crucifixo
Salvatori
impingun-
tur.

Criminosi
Profanato-
res, & im-
properato-
res repenti-
nas luunt
pœnas.

N. 186. Vix illocati Patres Nostri ad desolatum Monasterium, mox exorta Rebellione de intermixta praxi Civium, propter accepta Tempa exacerbatorum, Die 28. Septembr. Annò ut supra 1672. immisissis Rebellibus, cum Comendante D. Joanne Messing, & 50. Viris militaribus, ac Patribus Societatis, expulsi sunt, & Tempa Catholica iterum ab hæreticis occupata. Attamen paulò post Noster Pater Simon cum Sociis revocatus, durante Rebellione, in privata Domo D. Gabrielis Kapy Divina Catholicis administrabat; cessante verò Rebellione, post adventum in Civitatem Excell. D. Generalis à Kopp, Judex Civitatis ed tum Michaël Haker annuente Senatu, spontè restituit Patribus Nostri claves desolati Monasterii, quod jam secundò intrantes inhabitare cœperunt.

Annò interim subsequente 1673. per Illustriß. D. Com. Othonem Ferdinandum à Wolkra, Senatus Lutheranicus reformatus fuit in Catholicum, omniq; Tempa rursus ab hæreticis, bonis modis recepta: Sicque Patres Nostri jam pacificè Eperiesini habitare cœperunt, & successivè ex conquistis Eleëmofynis, Ecclesiam, & cessum desolatum Monasterium reædificaverunt, restaurâruntque, usq; ad An. 1678. quò P. Jacobus Ragyocius Guard. cum P. Vicario Andrea Szen-
tei, Concionatore Cyrillo, Parocho Soóvariensi Clemente, duobus Fratribus Antonio, & Dominico, ac duobus Servitilibus Sæcularibus à Festo S. Jacobi usq; ad Festum S. Bartholomæi peste sublati sunt; supervenientes autem Patres quietè incoluerunt sic restauratum Conventum usque ad Annum 1682.

N. 187. Quò prævaluit revolutio Emerico-Tökölizana: occupatò siquidem à Rebellibus Fülekinò, Metropoli Superioris Hungariæ Cassoviâ, Eperiesinò quoque Militem Cæsareum exire coegerunt, cum quo iterum omnes Religiosi propudiosè expulsi sunt, ac consequenter à Divinis Servitiis inhibiti: imo quidam ex Ordine Nostro Sacerdotes, mediò Hajdonum ex Urbe educi, unus autem curru finali ad certum colliculum evectus, indeque curru inversò ludicrè ad Vallem præcipitatus fuit, paulò post, se recolligendo Sebeßinum properavit.

N. 188. Post opprobriosam hanc Nostrorum Fratrum de Urbe expulsionem, restauratus Conventus, unà cum Ecclesia, sub Judicatu cujusdam nefandi Fleshaker funditus eversus, & demolitus fuit, ex lapidibus verò sic diruti Conventus & Ecclesiæ, Senatus Lutheranicus Scholas, quidam autem Cives domos sibi ædificaverunt. Tabernaculum asservationi Sacratissimi Corporis Christi dedicatum, profanatum, Altaria cum Sanctorum Imaginibus confracta, Sacræ Statuæ Mutilatæ, & destructæ, Crux cum Crucifixo Salvatore ante Conventum situata, impiâ manu succisa, ac in lutum præcipitata, conculcata, cum impropertiis perfidæ Gentis olim Judaicæ: *Tu Papißice DEUS salva teipsum, & videas, quia statim in luto volutaberis.* Imò Cruci jam jam cadenti vernaculè insultabant: *Dobre se trimag Bôže Papešty / aby gsy se nepolámal.* Ex confractis consecratisq; Statuis, Cruce Salvifica, ac Altaribus, Cerevisia cocta, sub nomine sanctæ Cerevisiæ, ad quam potatores se invitabant, dicendo: *Podme na swate Piwo.* Ejusmodi nefandorum criminum, criminosi Primipillij, tres signanter Cives Grinkranecz, Rajcherth, & Schvarcz Divina illicò ulciscente Nemese, luerunt repentinas pœnas; unò morte repentinâ sublatò, aliò sensu auditus destitutò, tertio continuâ agitatione capitis punitò, quò etiam ad Fidem Orthodoxam conversò, motus ille ad ultimum vitæ spiritum perseveravit, licèt aliquantulum temperatus fuerit. Habentur hæc, & plura alia etiam in Archivo Reverendorum Patrum Societatis notata.

N. 189. Duravit hæc Catholicorum, cumprimis Religioforum, sub motibus Tökolianis ab hæreticis, & rebellibus Eperiesinum possidentibus persecutio, ab Anno ut supra 1682, ad Annum 1685, quò iterum gloriosis Armis Sux Sacratissimæ Majestatis, Bellique Duce Generali Schultz recuperatum fuit. Patres verò Nostri quidam adhuc priore Annò subintrantes, in privata Domo Sacra faciebant, interimque pro compellendis hæreticis ad reedificationem Conventûs per eosdem diruti apud Suam Majestatem LEOPOLDUM I. laborantes, tandem obtinuerunt Compulsorium Mandatum, ut Lutherani, qui causa fuere demolitionis Conventûs, vel amicabiliter cum Patribus conveniant, vel ex toto dirutum reedificent Conventum Tenoris sequentis:

Darat rebellio facta per 40 annos.

Porrigit interea Memorialia supplicantes reedificationem Conventûs ab hæreticis diruti, apud Leopoldum I.

LEOPOLDUS Dei Gratiâ Romanorum Imperator semper Augustus, Germaniæ, Hungariæ, Bohemiæ &c. &c. Rex.

PRUDENTES, ac CIRCUMSPECTI, FIDELES NOBIS DILECTI.

AD demissam, eamque legitimam Religioforum Patrum Ord. S. Francisci Seraphici Provinciae Sanctissimi Salvatoris Hungariæ Superioris Instantiam, Conventum, seu Monasterium Eorundem, in hac Civitate Nostra Eperiesiensi situm, Tökolianaque factione ante Annos quatuor suum incrementum sumente, per Senatum Civitatis Ejusdem Nostræ Lutheranum occupatum, Eidem Provinciæ, & Ordini iterum non ita pridem reddi, & restitui curavimus quidem; verum uti informaremur, Monasterium illud una cum Ecclesia, per nonnullos Cives, & Senatores pariter Lutheranos, absque omni necessitate, usque ad fundamentum dirutum, & solo æquatum; lapidibus verò illis certam aliam domum in eadem Civitate Nostra extructam esse. Propter quem ausum temerarium Eorundem Civium, & factum erga DEUM, atque Religionem summè detestabile, gravius quidem puniri deberent iidem, Cives, & Senatores, nihilominus pœnam eandem pro innata Nobis Benignitate temperantes, omnino volumus, & Vobis harum serie firmiter præcipientes committimus, atque mandamus, quatenus, re sic se habente, Cives illos, qui causa demolitionis annotati Monasterii, & illius Ecclesiæ fuerunt, per omnia opportuna media, ad restaurationem, reedificationemque jam fati Monasterii, & Ecclesiæ sumptibus, & expensis propriis fiendam compellere, Domum verò illam, quam lapidibus ita ruinati Monasterii, & Ecclesiæ extrui curant, pro mansione, & inhabitatione ipsorum Patrum, & Fratrum usque ad reedificationem, & restaurationem Monasterii, uti præmittitur, impensis dictorum Civium fiendam iisdem Patribus, & Fratribus tradere & consignare debeatis, & teneamini, nisi unâ cum illis graviorem eatenus animadversionem Nostram experiri velitis. Secus nullatenus facturi. Vobis de cætero Cæsareâ & Regiâ Gratiâ Nostrâ propensi manentes. Datum in Civitate Nostra Viennæ Austriæ Die 21. Mensis Junii Annò Domini Millesimò, Sexcentesimo, Octuagesimò Sextò.

Benignum Mandatum Leopoldi I. compellens Lutheranos ad reedificandû Conventum.

LEOPOLDUS

Joannes Maholány.

N. 190. Acceptò igitur hoc Sux Sacratissimæ Majestatis benignò Mandatò, Cives, qui causa fuerunt diruptionis, cum Patribus Nostris amicabiliter conveniunt, deponendo 4000. Florenorum Rhenensium pro reedificatione Conventûs: quâ pecuniâ cum reliquis Eleëmossynis Patres Nostri ædificârunt unum Tractum ex parte horti, qui hodieum extat, cum Sanctuario, interim Divina pefolvebant in domo privata per Magistratum ex Mandato Sux Sacratissimæ Majestatis adinterim assignata, donec acceperint facultatem à Venerabili Capitulo Agriensi celebrandi, & concionandi in Ecclesia Parochiali, pefecto tandem Sanctuario, & Tractu, ad eum inhabitandum se contulerunt, qui iterum Annò 1696. exortò incendiò Feriâ Quartâ Cinerum incineratus fuit, sed

Conveniunt Lutheran cum Patribus nostris amicabiliter.

paulò post restauratus est ex collectis piis Eleëmofynis, industria M. V. Patris Joannis Gocz Guardiani.

§. III.

De Constitutione Structura Moderni Conventûs, & Ecclesiæ.

N. 191. **P**ost restauratum incineratum Conventum, ut præmittitur, in anno 1696. manserat is in uno Tractu ex parte horti consistens cum 12. Cellis, usq; ad annum 1727. quò, tum ex Munifica Liberalitate Illustrissimæ Familiæ Klobusiczkiæ, tum ex piis Variorum Benefactorum Eleëmofynis sub Guardianatu P. Urbani Svezitka erectus fuit penes Ecclesiam Tractus Secundus, in eoque quinque Cellæ. Anno autem 1733. sub iterato Guardianatu P. Urbani continuatum fuit ædificium, & inchoatus Tractus Tertius ex parte Civitatis. Tandem annò 1734. sub Guardianatu P. Modesti Trubeczki continuatus fuit Tractus Tertius, quò completò inchoatus est, ac unà completus Tractus Quartus Munificentia jam memoratæ Inclytæ Familiæ Klobusiczkiæ, ac piorum Eleëmofynis, signanter Familiæ Melczerianæ, de qua habuimus in Provincia Charissimum Fratrem Laicum Alexandrum Melczer vocatum.

N. 192. In hoc Conventu jam ex integro completo Cellæ inhabitabiles, inclusò etiam Refectoriò numerantur 33. Conservatoria 2. granarium infra tetum 1. Porro Fratres huncce Conventum inhabitantes vivunt ex Eleëmofynis, quibus interteneri possunt præter propter 26. vestiuntur autem fundationali Gratia Illustrissimæ, ut præattactum, Familiæ Klobusiczkiæ. Inclytæ item Familiæ Splényianæ, Pettheöianæ, Turcsanyanæ, Navarianæ, Teczianæ, Mariássianæ, Ezerniczkiæ, Karschianæ. Viguit in hoc Conventu, & etiamnum viget ab Anno 1732. Studium Philosophicum. Advicinatur immediatè huic Conventui hortus, sed ob suam parvitatem pro necessitatibus culinaribus minimè sufficiens.

N. 193. Quamvis Structura hujus Conventûs, ut in priori §. notatum est, non tantum Munificentia Illustrissimæ Familiæ Klobusiczkiæ, verum, etiam aliorum Dominorum Patronorum Christianæ Liberalitati attribui possit; modernæ tamen altæ, & Magnificæ Ecclesiæ tota, & totalis erectio, soli Præmemoratæ Inclytæ Familiæ Klobusiczkiæ jure concedi debet, ob quem etiam pietatis actum ab Alma Provincia Titulò Fundatoriò decorata manet. Annò siquidem 1708. Illustrissimus Dominus Franciscus Klobusiczky L. B. de Zéthény, cum sua Illustrissima Domina Christina Soós de Soóvar, commiseratione ducti erga pauperulam priorem Ecclesiam Nostram admodum humilem, Corpus modernæ Ecclesiæ Præcellæ, cum sex Capellis funditus ædificare cæperunt, volentes etiam Sanctuarium cum Conventu Successivè ædificare; verum morte

insperatâ præventi intentum suum implere nequiverunt: Annò nihilominus 1715. piam Dilectorum Genitorum suorum voluntatem Filius unicus, Illustriss. quippe Dominus Stephanus Klobusiczky effectivè continuare cæpit, atque antiquum, Sanctuarium Ecclesiæ novæ conforme propriis impensis elevare inchoavit. Præterea duo Altaria lateralìa Immaculatæ Conceptionis Virg. unum, S. P. N. Francisci alterum, Organum item majus 1000. florenorum Hungaricæ, nec non

Cathedram, & Oratorium in Sanctuario pro Fundatoribus. Hæc inchoata ipsemet Illustrissimus Dominus, utpote Die 6. Novembris Annò 1716. mundo valledicens non complevit; sed Ejusdem relictæ Vidua Illustr. Dom. Clara Kapy successivis Annis continuavit, ac tandem Annò 1718. totam Ecclesiam quoad

omnem sui internam Structuram feliciter terminavit: demptò, quod erectio frontispicii solemnis protracta sit ad Annum 1728. quò etiam terminata fuit.

Scire itaque cupienti, quò Annò? cujus sumptibus erecta sit hæc Magnifica Ecclesia, cui Sanctorum dicata? quibusve Religiosis oblata? legenda est sequens Chronographica duplex inscriptio, supra Portam Ecclesiæ sculpta cernibilis,

Prior

Prior.

Magnifici Francisci Klobusiczki
Baronis à Zétén,
Christinæ Soós à Sóvár expensis fieri,
extrinsecus procurata.

Inscriptio
supra Por-
tam Eccle-
siæ inscul-
pta.

Posterior.

Divo Jesu Christi Nutritio Josepho
ex Voto oblata
Honorabilibus Sancti Patris Francisci
Seraphici Religiosis Designatur.

N. 194. Non parum decoris, & ornamenti addit Ecclesiæ huic Josephianæ Colossus ante eam situatus, impensis piè in Domino quiescentis Perill. ac Gen. Dom. Nicolai Horváth ex Voto occasione Pestis grassantis erectus, in quo conspiciuntur Statuæ sequentes: Suprema, S. Rochi; collaterales verò S. Francisci Xaverii, S. Antonii Paduani, S. Sebastiani Martyris, & S. Rosaliæ. Nec non renovatio frontispicii, ac erectio duarum Turrium, quæ fieri cœpit Annò 1758. Promotore R. P. Cajetanò Szalomon Provinciæ Diffinitore Actuali.

Statua ante
Ecclesiam
situata

Renovatur
Frontispici-
um Eccle-
siæ, & duæ
Turres ele-
vantur.

§. IV.

De Consecratione Ecclesiæ, & Ornatu ejusdem.

N. 195. Quemadmodum Prælibata hæc Ecclesia Josephiana, Munificentia Illustrissimæ Familiæ Klobusiczkiæ erecta, ita etiam de eadem Familia per Excellentissimum, Illustriss. ac Reverendiss. D. D. Franciscum Klobusiczky, modò Archi-Episcopum Colocensem, protunc Episcopum Consecratum, & Vicarium Generalem Tyrnaviensem Annò 1737. die 15. Sept. Dominic. XIV. post Pentecost. quæ fuit tertia Septem. consecrata est, cum quatuor Altaribus, quippe S. Josephi, B. V. Mariæ Immaculatæ, S. P. N. Francisci, & S. Joannis Nep. M. consecutivè Dies Anniversaria Consecrationis hujus Ecclesiæ, est Dominica XIV. post Pentecosten.

Ecclesia
Consecrata
cum qua-
tuor Altari-
bus.

In hac Ecclesia numerantur Aræ novem: Prima, & Major est S. Josephi, quam augere cœpit Illustriss. D. Comitissa Fundatrix Clara Kapy Annò 1724, & Annò 1732. per Gen. D. Franciscum Streczium præstantem Sculptorem complevit. Stetit hæc Ara suò viduata nitore à præfato Anno 1732. usque ad Annum 1755, quò per duos Pictores Jonam, & Davidem Kromer Fratres Germanos, sed Lutheranos, cum Oratorio Fundatorum, Cathedra, & Organo, impensis Inclytæ Familiæ Klobusiczkiæ 2600. Florenorum Rhen. inaurata fuit. Secunda est Immaculatæ Conceptionis B. V. Mariæ. Tertia S. P. N. Francisci. Quarta S. Joannis Nep. Omnes hæc quatuor, ut præfertur, sunt consecratæ, & per Illustr. Dominam Fundatricem Claram Kapy erectæ. Quinta S. Antonii Paduani, per Perill. D. Bernardum Victorem Karsch inaurata, per quem autem curata? ignoratur. Sexta S. Annæ, quæ etiam est Privilegiata, Privilegiò quotidianò perpetuò, & sumptibus Spect. D. Gabrielis Pálfalvay Tabulæ Dicasterialis

Ecclesia
continet
Aras no-
vem.

lis Eperiesiensis Aſſefforis Annô 1732. decolorata. *Septima* S. Crucis per Illuſtr. Dominum L. B. Fajgenputz curata. *Octava* Doloroſa B. V. MARIÆ curata per Excell. Dom. Ladislaum Jacobum Spleny, condam Generalem unius Hungarici Equeſtris Regiminis Annô 1718. *Nona* S. Petri de Alcantara per Spect. Dom. Antonium Bornemiſza Inclytæ Tabulæ Dicasterialis Aſſefforem curata, & Annô 1756. inaurata.

Errecta Via
Crucis.

Duplex
Confraternitas.

Sacer. Tertius Ordo
Pœnitent.

In hac Eccleſia habetur Doloroſa Via Crucis, erecta Annô 1743. Cujus exercitium à quibusdam Amatoribus Crucis Chriſti perficitur qualibet die, cum apparatu autem, & concuſſu Populi, in Quadrageſima ſingulâ Dominicâ; reliquis verò Anni temporibus quâlibet Dominicâ Novilunii. Erecta eſt quoque duplex Confraternitas, Sancti Joſephi una; S. Joannis Nepomuceni altera. Introductus eſt pariter Tertius Ordo Pœnitentium An. 1747. ſub Guardianatu P. Benedicti Mayerl. Notabili Sacrà Reliquiâ non gaudet, neque conſtat inhumatum eſſe alicujus Sancti Corpus; habetur tamen Particula S. Crucis, & S. Antonii Patavini, utraque in Oſtenſoriolo decenter ornato.

§. V.

De numero Cryptarum, & in eis Tumulorum.

Cryptæ
quatuor.

Inſcriptio
in lapide
Sepulchrali
Familie
Klobuſicz-
kianæ.

Cæmeteriū
junctum
Eccleſiæ.

N. 196. Eccleſia hæc Joſephiana numerat Cryptas quatuor. Una eſt Fratrum poſt Aram Majorem in Sacriſtia, efformata impenſis Conventûs. Secunda Sæcularium ante Aram B. V. MARIÆ Immaculatæ, erecta ſimiliter expenſis Conventûs. Tertia Illuſtriſſimorum D. D. Fundatorum, ſeu Inclytæ Familie Klobuſiczkianæ ante Aram S. P. N. Franciſci, extructa impenſis Illuſtriſſ. D. Stephani Klobuſiczky An. 1714. in cujus lapide extat hæc Inſcriptio: *Annô 1714. hic ſepulchralem elegit ſibi requiem Illuſtriſſima Familia Klobuſiczkiana Fundatrix Eccleſiæ, ac Conventûs Eperieſienſis Fratrum Minorum Reſormatorum Provinciæ SS. Salvatoris.* Quarta tandem eſt ante Aram S. Annæ erecta ſumptibus Conventûs An. 1739. Ultra has quatuor Cryptas extat etiam adjacens Eccleſiæ Cæmeterium cinctum aſſeribus, in cujus fronte erectus eſt Crucifixus cum duabus Statuis, in quo etiam plures Fideles eligunt ſibi locum quietis. Qui autem in Cryptis Eccleſiæ Noſtræ tumulati ſunt, Nobiliores regeſtrantur.

Ab Anno 1715.

IN CRYPTA ILLUSTRISSIMORUM DD. FUNDATORUM.

Illuſtriſſimus D. D. Franciſcus Klobuſiczky L. B. de Zetény, Fundator Primarius, & Illuſtriſſ. D. Ejus Conſors Chriſtina Soós, jacent in Sanctuario in cornu Epiſtolæ.

1716. Illuſtriſſ. D. D. Stephanus Klobuſiczky Fundator, Die 15. Novembr.

1722. Illuſtriſſ. D. Comitellus Joſephus Szent-Iványi.

1731. Spectabilis D. Helena Berzeviczy, Conſors Spect. D. Gabrielis Kapy Proto-Notarii, Die 4. Januarii.

1738. Domicella Thereſia, Filia Illuſtriſſ. D. Antonii Klobuſiczky Fund. 14. Januarii.

1742. Herulus Petrus, Ejusdem Illuſtriſſ. D. Fundatoris 12. Auguſti.

Eodem Herula Anna Maria Thereſia Illuſtriſſ. D. Stephani Klobuſiczky Fundatoris 15. Octobris.

Eodem Herulus Ladislaus Filiolus, Ejusdem Illuſtriſſ. D. Stephani Klobuſiczky Fund. 16. Novembris.

1743. Herulus Antonius Illuſtr. D. Com. Joſephi Szapári Filiolus 18. Aug.

1748. Herula Antonia Filiola Illuſtr. D. Antonii Klobuſiczky Fund. 7. Martii.

1750. Herula Maria Filiola Illuſtr. D. Antonii Klobuſiczky Fund. 17. Julii.

1751. Herulus Antonius Filiolus Ill. D. Steph. Klobuſiczky Fund. 15. Aug.

Eo-

Eodem Herula Christina Filiola Illustr. D. Antonii Klobusiczky Fund. Die 7. Octobris.

1757. Ipsemet Illustrissimus D. Comes Antonius Klobusiczky Fundator, & Inclyti Comitatus Zempliniensis Supremus Comes, Die 13 Martii.

1758. Domicella Catharina Filiola Ejusdem Illustr. D. piè in Domino defuncti Antonii Klobusiczky, Die 7. Augusti.

Eodem Domicella Elisabetha pariter Filiola Illustr. Dom. defuncti Antonii Klobusiczky Die 9. Augusti.

Reliqui Spectabiles, Perillustres, ac Generosi Domini, Patroni, & Fauctores Nostri, æquè ac Sequioris Sexûs honoratæ Matronæ, in Ecclesia Nôstra tumulati, & tumulatæ ob compendiandam Provinciæ Historiam à regestratione exmittuntur; connotati tamen reperiuntur in monumento domestico.

Cæterum cum in Conventu Sebeffiensi prætermissum sit, hic apponendum censui. Videlicet Annô 1757. die 24. Decembris defunctam fuisse Illustr. Comitissam Claram Kapy trium Conventuum, Sztropkoviensis nempe quâ Petheöianam, Eperiesiensis quâ Klobusiczkianam, Sebeffiensis quâ Szentivanyianam, Fundatricem, ac Sebeffini in Crypta Familiæ Kapyanæ in nocte Nativitatis post absoluta Divina tumulatam.

NOMINA SUPERIORUM HJUS CONVENTUS.

Annô.

- 1671. P. Arsenius Dióssi Præsid.
- 1672. P. Ambrosius Trettin.
- 1673. P. Balthasar Becker.
- 1675. P. Georgius Szécsényi.
- 1676. P. Tiburtius Hermaniensis.
- 1677. P. Simon Szakolczenis Guard.
- 1678. P. Jacobus Ragyóczy.
- 1679. P. Isidorus Krizidovski.
- 1681. P. Michaël Habelics.

Sub hujus Guardianatu Annô 1682.

PP. Nostri ab Hæreticis sunt expulsi.

- 1684. P. Venceflaus Uhrovics Præsid.
- 1685. P. Isidorus Krizidovski.
- 1687. P. Arsenius Dióssi.
- 1688. P. Leonardus Ondrejkovics.
- 1689. P. Timotheus Girzicsék.
- 1690. P. Emericus Terchovics.
- 1691. P. Clarus Landsperg.
- 1692. P. Ladislaus Radofini.
- 1693. P. Joannes Götz.
- 1697. P. Joan. Bap. Dobronyai Guard.
- 1698. P. Timotheus Girzicsék.
- 1699. P. Joannes Götz.
- 1700. P. Berardus Neiman.
- 1701. P. Franciscus Svetlovics.
- 1702. P. Joannes Götz.
- 1703. P. Berardus Neiman.
- 1708. P. Michaël Benyovics.
- 1710. P. Joannes Götz.

Annô

- 1711. P. Innocentius Geisler.
- 1712. P. Maximilianus Friepeis.
- 1714. P. Berardus Neiman.
- 1715. P. Antonius Waldtreich.
- 1717. P. Eustachius Sopauch.
- 1791. P. Joannes Nâsl.
- 1720. P. Michaël Schindler.
- 1722. P. Eugenius Ulman.
- 1724. P. Urbanus Fridrich.
- 1726. P. Emericus Ragyóczy.
- 1727. P. Urbanus Svelztka.
- 1729. P. Franciscus Liptai.
- 1731. P. Cosmas Pecsenya.
- 1732. P. Urbanus Svelztka.
- 1734. P. Modestus Trubeczki.
- 1737. P. Fortunatus Kubicsék.
- 1738. P. Benedictus Mayerll.
- 1741. P. Gabriel Bojan.
- 1742. P. Stephanus Mazurka.
- 1744. P. Paulus Szaloki.
- 1745. P. Petrus Baros.
- 1746. P. Benedictus Mayerll.
- 1748. P. Cajetanus Szalomon.
- 1750. P. Justus Fridrikovszki.
- 1753. P. Cajetanus Szalomon.
- 1756. P. Columbanus Tiger.
- 1757. P. Benignus Pribis.
- 1758. Idem.

XVII. C O N V E N T U S A G R I E N S I S A D B. V. M A R I A M S I N E L A B E C O N C E P T A M.

§. I.

Succincta Descriptio Civitatis Agriensis.

PLures mihi replendæ forent paginæ, si Agriam, tum à Sede Episcopali, Clerique frequentia, tum ab Ecclesiarum, Religiosorumque domicillorum fecunditate nobilem, pro merito describere vellem; at quia non mei hoc est propositi, qui Conventuum nostrorum, non verò Urbium, & locorum, in quibus illi existunt descriptionem suscepi, paucis solummodo ut cœptam servem methodum, me circa memoratam expediam Civitatem.

Antiquitas
Civitatis
Agriæ.

N. 197. Igitur *Agria* (an ab Agrianis Thraciæ populis, sed origine Pannoniis, vel à rivo Civitatem hanc interfecante, sic dicta, aliis dijudicandum committo) est una ex antiquioribus Civitatibus, utpote jam à S. Stephano Rege in deliciis habita, in duplici regione Hevessienfi nempe, & Borfodiensfi (ita amne Agriâ locum dirimente) situata. Cincta olim fuerat muris quadrato è saxo constructis, & fictili testorio coopertis, nunc tamen pluribus in locis fermè perviis.

Frequentia
in ea Reli-
giosorum.

Est Civitas Juris Episcopalis, populo bene frequens, ac decoris ædibus præstans, quarum præcipuæ post Residentiam Episcopalem sunt DD. Canonicorum, nonnullorum Nobilium, ac Civium. Præter Ecclesiam Cathedralem S. Michaeli Arch. dicatam, quam (eversa priore Stephanus Telekessius hujus Loci Episcopus à fundamentis eduxit, & Gabriel è Comitibus ab Erdöd itidem Episcopus ad perfectionem deduxit) sunt & aliæ non paucae variorum Religiosorum cum suis Domiciliis, utpote Sociorum Jesu, Fratrum Minorum, tam de Strict. Observantia, quam Conventualium, Servorum item B. V. MARIÆ, ac S. Joannis de Deo Affeclarum ad solatium ægrotorum huc inductorum. Hi omnes Civitatem incolunt, foli PP. Trinitarii dicti, extra Civitatem Occidentem versus confederunt.

Studium
Juridicum.

Studium
Theol. &
Philos. re-
center in-
ductum.

Magno est Civitatis decori Nobile Collegium, ab Illustriss. & Reverendiss. D. Georgio Foglár Electo Episcopo Serbiensfi &c. erectum, in quo per Sæculares Juris Doctores ad debite in foris competentibus administrandam justitiam, Jus Patrium Nobili traditur Juventuti; at longè majori sunt Studia tam Theologica, quàm Philosophica per modernum Excell. Illustr. ac Reverendiss. D. Episcopum Agriensem Franciscum nempe è Comitibus Barkóczi (Tit:) recentissimè utpote Annò 1754. Die 5. Novembr. S. Emerico Sacra, debita cum Solemnitate investita, & instituta, quibus tractandis Viri Ecclesiastici hujusce Diocesis, præmissa per altesatum Excellentissimum Præsulem, gravissima ad Clerum, è tota ferè Diocesi confluentem Oratione sunt præfati, & declarati.

Arx Civi-
tatis.

Civitati, parte, quâ Solem Orientem respicit, adhæret Arx, olim Præsulis Loci Episcopium, Templo D. Joannis Lateranensis, & Canonicorum Collegio clara, quæ & si prius magis ad oblectationem, quàm tutelam à S. Rege Stephano fuerit posita, nihilominus Petri Perényi postmodum operâ in tantum solidata, ut fortissimum quoque hostem valuerit sustinere, quod maximè An. 1552. patuit, dum à 60. millibus Turcarum obsessa, licet à duobus tantum Hungarorum millibus propugnaretur, omnem tamen eorum elusit operam Sed cum Annò 1596. iteratò obsideretur, inque potestatem Turcarum deveniret, ac non nisi Annò 1687. à Christianis revindicaretur, tantos nempe insultus alternis vicibus

cibus sustinendo, unâ cum Episcopo ruinata est, ut defacto vix speciem Statûs pristini retineat. Qui plura sive de Arce hac, sive de Civitate scire desiderat Topographos consulat.

§. II.

Deducit Provinciam nostram Agriæ Domicilium habuisse ante tempora Turcica.

N. 198. **N**on desunt Scriptores, qui asserant Patres Seraphicos, seu Seraphici Patris S. Francisci Filios, ipso Patre adhuc in terris agente, Hungariam ingressos fuisse, primumque Domicilium in hac Civitate Agriensi obtinuisse. Et quidem P. Ladislaus Turóczi Soc. JESU Sacerdos in suo Opere, quod, *Hungaria cum suis Regibus compendio data*, intitulatur, dum Loca Sacra Comitatus Heveffienfis commemorat, ita habet: *Agria est Urbs illa felicissima, quæ prima omnium Francisci Seraphici, ipso adhuc in vivis agente hospitio accepit Filios, à loci Antistite inductos. De anno non constat, factum tamen id ante 1225. & post 1210.* Martinus verò Szent-Iványi ejusdem Societatis Scriptor in sua *Dissertat. Paralip. Rerum Memorab. Hung. p. 1. Decad. 3. Cathal. 80. Num. 8.* ita scribit: *Ordo Patrum Franciscanorum Conventualium institutus à S. Francisco Assisinate an. 1209. venit in Hungariam vivente adhuc S. Fundatore an. 1218. Cujus primum Monasterium fuit Agriæ. Crevit postea hic Ordo mirè per Hungariam, sed plerique illius Conventus postmodum cessere R.R. P.P. Franciscanis Strict. Observ. &c.*

Fratres Minores vivente adhuc S. Francisco Agriam intrasse dicuntur.

N. 199. Et si verò negare non ausim Fratres Minores vivente adhuc S. Patre Hungariam, atque etiam hanc Civitatem Agriensem ingressos, eos tamen *Conventuales* fuisse, uti ly *Conventualis* est nomen distinctivum unius membri ab altero, & prouti hodie communiter sumitur, admittere nullatenus possum; constans enim est Scriptorum Ordinis assertio, & bene probat P. Petrus Marchant. *Exposit. Reg. in Cap. 8.* neminem Fratrum à condito Ordine usque ad tempora Eugenii IV. in sensu hoc vocatum fuisse *Conventualem*, nec unquam S. Patrem intendisse suum Ordinem sub nomine *Conventualium* instituere, quod ex Bullis Pontificum Regulam Sacram approbantibus liquidò patet, in quibus nulla prorsus fit mentio *Conventualium*, sed simpliciter Fratrum Minorum.

Refutatur dictum P. Szentiványi quoad ly Conventualis.

Allegatur quidem Bulla Innocentii IV. in qua Pontifex quasi in ipso Religionis Franciscanæ exordio, Fratres Minores, appellasse dicitur *Conventuales*, sed legatur contextus hujus Bullæ, & veritas patebit, sic enim sonat: *Cum tanquam veri & fideles Christi Ministri, elegeritis vobis in domo Domini Mansiones, dignum esse credimus, ut habitacula vestra inter alias honoratiores Congregationes statuamus. Hinc est, quod vestris supplicationibus inclinati præsentium Authoritate decernimus, ut Ecclesiæ Vestræ omnes ubi Conventus existunt Conventuales vocentur &c.*

Certè in hac significatione *Conventualis* omnes Fratres concernit tam de Observantia, quàm Capucinos, aut quosvis Recollectos, vel Reformatos, qui Conventus formatos, & Ecclesias habent, & tantum excludit eos, qui extra hujusmodi Conventus, in locis solitariis, sive Eremitoriis morantur, & hoc pro tempore hujus moræ tantum, eò ipso enim, quod ad Conventus formatos, ubi sunt Ecclesiæ revertantur, *Conventuales* iterum juxta hoc commune nomen, & privilegium nuncupari possunt. Interim quicumque fuerint, vel quomodocunque nominari debuerint Primi illi Fratres Minores, qui vivente S. Patre huc immigrasse feruntur, clarum, est eos non pertinuisse ad istam SS. Salvatoris Provinciam, cujus Initia, ut Provinciæ, non nisi ad annum 1517. ut Vicariæ Hung. ad 1444. ut Vicariæ Bosniæ ad 1339. referri possunt.

In quo sensu Innoc. IV. vocat Fratr. Min. Conventuales.

N. 200. Interim Provinciam hanc Domicilium aliquod (probabilius Resistentiam tantum) Agriæ habuisse jam tertio abhinc sæculo, priusquam videlicet Civitas cum castro annò 1597. in Turcarum devenisset potestatem, probatur, tum ex antiquis Provinciæ manuscriptis, in quibus legitur ad annum 1561.

Patres hujus Provincie ante tempora Turcica habuerunt Domicilium Agriæ.

Prædicatorem Agriensem fuisse. P. F. Franciscum de Ujlak. cui annò 1570. in prædicationis Officio successit, P. F. Thomas de Mohács, qui in Capitulo Prov. Gyöngyössini celebrato confirmationem accepit &c.

Id probatur ex Sententia Episcopali.

Tum maximè ex decisione litis inter RR. PP. Conventuales, & Nostros Agrienses circa ann 1692. per præfatos PP. Conventuales ratione Præcedentiæ motæ, & in nostri favorem, per Sacram sedem Episcopalem, Præside, & Judice Illustr. & R. Domino Georgio Fenesi Dignissimo Præsule Agriensi, resolutæ ex hac inter alias ratione, quod PP. nostri jam ante tempora Turcica hoc locò Domicilium habuissent. Placet pauca ex eadem Sententia Episcopali An. 1696. die 3. Januarii Cassoviæ emanata, & in Archivo Provinciæ nostræ in Originali, utpote prælaudati Illustriss. D. Episcopi Sigillò majori munita, reperibili huc inferere, præmissa tamen humili protestatione, ea non zelò aliquò perverso, Religionis cujusquam infamandæ, sed purè Veritatis confirmandæ gratiâ adferri. Itaque circa medium Sententiæ præfatæ ita habetur:

*H*abitâ jam præviè cum Assessoribus Nostris prædictis, nominatim Reverendiss. DD. Andrea Szántosi, Electo Episcopo Cathariensi --- Andrea Petes, Abbate S. Petri de Tapolsa --- item Nicolao Krucfai Abbate B. V. Mariæ de Csátár --- & Michaële Zorger, Abbate S. Georgii de Szerencs, --- nec non A. R. D. Andrea Szárhegyi, Cathedr. Ecclesiæ Nostræ Agr. Cathedrali Archidiacono, & Canonico, prout & R. ac Relig. P. Stephano Petheï è Soc. JESU Almæ Universitatis Cassoviensis Amplissimo Pro-Cancellario, aliisque non interessatis, matura deliberatione, & discussione omnium, quæ pridem. & usque in præsens, tum coram Nobis, tum etiam coram Reverendissima Nunciatura per ambas partes producta fuerant, & agitata --- siquidem evidenter, & manifestè comperissemus: Primò quidem, quamvis Religiosi Conventuales, ante ducentos amplius annos in Civitate Agriæ Conventum habuerint, nihilominus ita docente Bulla Alexandri VI. Romani P. Annò 1492. emanata, & per Religiosos Strict. Obser. coram Nobis, sicuti etiam Reverendiss. Nunciaturæ Apostolicæ originaliter producta, & exhibita, eosdem Religiosos Conventuales ex certis legitimis causis primum quidem per Julianum S. R. E. Cardinalem in Regno Hung. Legatum Apost. ex speciali ad id sibi data Sedis Apostolicæ facultate, ex certis tantum, ac deinde accedente Eugenii IV. aliorumque Pontificum Romanorum approbatione, ex aliis quoque Diœcesis Agriensis Conventibus, & locis omnibus amotos fuisse, ipsorumque Conventus, ejusmodi Religiosis de Observantia, nunc reformatis in perpetuum subjectos, concessos, & assignatos esse, & quidem dictas amotiones, cessiones, & assignationes, Alexandrum quoque VI. præcitatâ suâ Bullâ confirmasse; atque ideo Fratres Conventuales, nominatim ab Annò 1492. in nulla ullius Conventus Agriæ, sive Juris, sive facti deinceps possessione extitisse, ex opposito verò Religiosos de Observantia, eorum loco tunc introductos ad usque An. 1597. quò Agria in Turcarum Potestatem devenit, in Conventu Civitatis Agriæ, uti præfertur, sibi assignato, vitam laudabilem, & exemplarem, cum maxima Christi fidelium Consolatione, & animarum Salute, Divinique cultûs incremento, prout Bulla loquitur ac ex stabili eorundem permansione meritò præsumitur, duxisse, imo constaret etiam existente in Manibus Turearum Agriâ, ipsos palam, & occultè sæpius Agriam venientes, Zelò suò Apostolicò, existentibus ibidem Christianis, præcipuè captivis, ex vicinis suis Monasteriis, Religiosam Charitatem curæ spiritualis identidem impendisse; denique in Possessione Juris, ad Conventum Agriensem, quamvis per Turcas sibi ademptum, usque ad recuperationem Agriæ perseverasse &c.

Ingressus nostrorum Agriam postquam à Turca recuperata fuisset.

Hæc utique manifestè probant, Fratres hujus Provinciæ temporibus supra memoratis Agriæ Domicilium quoddam Religiosum habuisse, & fideli Populo servitia Spiritualia præstitisse. Post revindicatam verò è Tyrannide Turcarum Annò 1687. Agriam, Patres Nostri Civitatem reingressi sunt illa ipsa die videlicet 17. Decembris, quâ cedente Turcâ Miles Christianus est ingressus, quod rursus ex Authentico D. Jacobi Domonkos suæ Majestatis Sacratissimæ Postarum Magistri Agriensis testimonio comprobatur, quod ex parte ita sonat:

Ego

EGo infra scriptus recognosco, & testor harum mearum per vigorem, fide Christiana absque ullo fuco, aut in favorem, vel damnum partium ab infra declarandarum, verum in rei veritate, uti in conscientia scio, & interfui, quod annò 1687. die verò 17. Decembris, quâ mediantibus gloriosissimis Suae Majestatis Sacrat. D. D. Nostri Clementissimi Leopoldi I. feliciter regnantis armis, hoc fortalitium Agriense cum Civitate ex manibus Othomannici hostis recuperatum fuisset, Ego eo tum ex Commissione Illustr. D. Michaelis Fischer, I. Suae Maj. Sacr. Camerae Scep. Administratoris, & neo-aquisitorum locorum Directoris, primus omnium post exitum Turcarum, Agriam Tricesimæ Provisoratûs Judicatusque Officiorum Administrator subordinatus intravi, & gessi Officium, nullusque Agriam, intrare, aut excire absque scitu, licentia, & scheda mea permissus per medium ferme annum est (uti præmissum est) Testor unâ eadem horâ, & die mecum A. R. P. Andream Palásti Ord. S. Franc. Refor. Aët. Provinciale, tunc verò Conventus Gyöngyössiensis Guardianum intrasse, Ecclesiâque S. Michaelis Parochialem occupasse, & Divina inibi abministrasse, cum sibi adjunctis ejusdem Religionis Patribus, cum adjacenti immediatè domo seu in Vicinia existente, & Neo-Christianos ex Turcismo majori ex parte baptisasse. --- Hoc addito & non prætermisso, dictus Pr. Almae Provinciae SS. Salv. Aët. Provincialis Andreas Palásti, sat longo tempore in Bloquada Agriensi, usque ad tempus recuperationis seu finem Bloquadae passus est. In cuius rei fidem propriâ manu usualique sigillò meò, hanc attestationem subscriptam, & munitam memorato A. R. P. Provinciali Andreae Palásti, pro sui suorumque futura Cautela, extradandam, velut justa petenti, & concedendam esse duxi, Agriæ Die 26. Decembris 1693.

(L. S.)

Jacobus Domonkos Majest. Sacratiss.
Postarum Magister m. p.

Demonstratur nempe hoc Viri digni Testimoniò, tam tempus Reingressûs nostrorum Patrum post fatalia tempora, quàm illud, quod primum Ecclesiâ S. Michaelis Parochialem occupassent, cum domo vicina, antiquum videlicet Fratrum Minorum habitaculum, è quo tamen paulò post per Illustriss. ac Reverendiss. D. Episcopum supra memoratum, ad eum in quo defacto degimus locum, translati sunt, ac per Suam Majestatem Cæsareò-Regiam confirmati. In quo, annò sequente pro Præsidente institutus fuit memoratus R. P. Andreas Palásti SS. Theol. Lect. cui adjuncti sunt: P. Bernardus Krus Conc. Aët. Germ. P. Paulus Kolocsányi Proc. & Fr. Samuel Figulus Laic.

PP. nostri Agriam ingressi primò Ecclesiâ S. Michaelis occupant.

§. III.

De Conventûs promotione, ejusque moderno Statu.

N. 201. **H**abito mox dicto loco, constructa fuit in eo quædam humilis Residentia, ex mera Eleemosyna à piis Benefactoribus oblata, in qua usque ad annum 1714. Fratres utcunque constricti manserunt, quo non obstante Residentia hæc Titulò Conventûs est decorata Annò 1713. electo in Proto-Guardianum M. V. P. Josepho Bede, qui de Provincia hac optimè meritis, utpote non modo aliis Officiis suo tempore cum omni commendatione, verum Officio quoque Ministri Provincialis bis cum laude maxima, & ad Fratrum omnium contentum perfunctus, actu etiam vivit, proximè, currente nempe adhuc annò mense Junio, si vita comes fuerit, Sacerdos quinquagenarius futurus. Hujus bene meriti Viri testimoniò habeo, dum annò 1709. Pestis hoc loco sævissimè grassaretur, expositos ad servitia Pestiferorum, in hac Residentia nostra hospitium habuisse. Porro ad hujusmodi servitia deputati fuere sequentes: Reverendiss. D. Joannes Dementer Loci Parochus. R. P. Josephus Nonne Ord. Min. Convent. Conc. Slav. P. Josephus Fodor Præs. P. Felix Násll Conc. German. & mox relatus P. Josephus Bede, omnes tres de Ordine nostro. Horum latera ut Minister frequenter stipa-

Residentia extruunt.

Primus Guard. P. Josephus Bede.

Pestiferis servientes in nostra Residentia hospitantur.

bat Georgius Arvai tunc vix pubertatem ingressus, actu in Sac. Soc. JESU Vir optimè meritis.

Novus Co-
ventus ædi-
ficatur.

N. 202. Sed ad priora redeundo: Multiplicatâ hoc locô Religiosâ Familiâ, necesse fuit etiam ædificium ampliare, quare annô 1714. existente pro tunc Guardiano M. V. P. Joanne Kutassi inchoatum est à fundamentis ædificium Conventus, & quidem primò Tractus Plateam Civitatis respiciens, à Turri jam an. 1706. ex parte erecta (in qua eodem anno Campana munificentia Principis Francisci Rakóczi fusa, & Cassoviâ huc allata collocata est, & actu manet) uique ad Guardianatum, qui tractus intra annos aliquot pariter Eleëmofynis diversorum Benefactorum, ita ad duas Contignationes assurrexit, ut tam supernè, quam infernè, comodè inhabitari possêt.

Com. Gabr.
Erdödi Ep.
Agr. miro
modo pro-
moveret ædi-
ficium.

N. 203. Secundus Tractus Aream Conventus respiciens potiores nactus Patronos, leviori modo debitam accepit perfectionem. Dum enim Annô 1724. Excell. D. Com. Gabriel Antonius Erdödi dignissimus hujus loci Præsul, vice quadam ad hunc Conventum, Prandii sumendi gratiâ cum aliquot Magnatibus, Electis Episcopis, DD. Canonicis, nec non I. Comitatus Hevessienfis Officialibus se se humiliasset, ac demum indefessos Fratrum Minorum in Vineâ Domini labores exaltasset, & Ordinem S. Francisci nunquam fuisse otiosum, eâ quâ pollebat eloquentiâ deprædicasset, in tantum movit Corda Hospitum, ut ne unus quidem eorum inventus fuerit, qui pro novo Conventus Tractu opem ferre recusasset. Igitur collectâ hac vice ultra 1000. florenorum summâ, subministratisque per Excell. D. Præsulem omnibus materialibus, quatuor item ad ea convehenda Bubalis, aptissimis ad opus simile animalibus, brevi tempore Tractus hic assurrexit, & Tecto donatus per omnia est perfectus. Qui notabiliorem præbuere summam fuerunt Reverendiss. D. Kohányi, Illustr. & Reverendiss. D. Joannes Kís Præpositus Major, & Reverendiss. D. pariter Joannes Kís Ven. Cap. Lector

Tertius
Tractus æ-
dificatur.

N. 204. Tertius Tractus Orientalem respiciens plagam, in quo defacto Refectorium est (cùm ex priori, Dispensa sit effecta) quò tempore ædificari cœptus, quosve specialiores habuerit Promotores, non constat, illud certum est, quòd Refectorium hoc novum speciali Munificentia Illustriss. & Reverendiss. D. Joannis Kís Præpositi Maj. purgatum, lapidibus sectis expositum, ac denique ex integro perfectum sit annô 1735. cui successivis temporibus superædificatæ sunt Cellæ aliquot, quæ annô 1744. sunt perfectæ. Denique Conventus hic, totalem sui tam ad intra, quam ad extra perfectionem accepit annô 1756 ex variis oblationibus, principaliter tamen auxiliô Illustriss. ac Reverendiss. D. Andreæ Püspöki Canonici Agr. & Electi Episcopi Vovadrensis.

Conventus
ex integro
perficitur.

Numerus
Cellarum.

Nunc igitur in hoc Conventu pro Fratrum habitatione numerantur Cellæ 30. præter Officinas necessarias, & Sacræ Eleëmofynæ Conservatoria. Habet Hortum contiguum, tum pro Religiosa Fratrum distractione, tum pro necessitatibus Culinæ satis commodum, uti & Aream satis amplam.

Hortus.

Studium
hic habi-
tum.

Quod Studium Litterarium concernit, Primum, hic fuit Philosophicum an. 1718. Lectore M. V. P. Andrea Farkas, cui successit Sac. Theol. Moralis, Lectore M. V. P. Stephano Novák. Post iteratò Philosophia tradi cœpit eodem, Lectore, continuatumque fuit Studium Philosophicum (si duo vel tres anni excipiantur) usque ad annum currentem.

§. IV.

De Ecclesia, & statu ejus.

Ob angus-
tiam prio-
ris Ecclesiæ
novæ con-
struendæ
consilium.

N. 205. Sciendum venit quòd cùm Patres nostri post pulsos Agriâ Turcas, locum hunc obtinuissent, fanum turcicum vulgò *Moschæam* in eo repererunt, in quo, ad Ecclesiæ formam restaurato, annis ferè septem supra quinquaginta Divina persolvebant. Quia verò Ecclesia hæc parva admodum videbatur,

batur, in qua non plura quam tria Altaria collocari poterant, Chorum etiam ex latere nimium angustum, & tenebricosum habebat, Patres, novæ Ecclesiæ funditus extruendæ Consilium inierunt.

N. 206. Igitur Annô Domini 1736. gubernante Provinciam, jam vice altera A.R. P. Josepho Bede, sub Guardianatu M. V. P. Sigismundi Palicsovics, ^{Ponitur pro nova Ecclesia primus lapis.} positus est die 2. Augusti, per Excellentiss. D. Gabrielem Antonium è Comitibus Erdödi Episcopum Agriensem Lapis primus, seu Angularis pro Sanctuario, quod annis ferè octo in tantum assurrexit, ut Annô 1744. destructô antiquæ Ecclesiæ Sanctuario, & hoc novô cum Corpore prioris Ecclesiæ, aliqua ex parte, ^{Patroni ædificii.} afferibus tantum conjunctô, Officia Divina in eodem peragi cœperint, die eadem, quâ primum lapidem impositum fuisse diximus nempe 2da Aug. Præcipui Operis Patroni fuere Excell. D. Episcopus, item Reverendiss. D. Franciscus Aranyosi, & Reverendiss. D. Andreas Püspöki Canonici Agrienses, qui postremus, priusquam in eo Divina peragi cœpissent, ex commissione Excell. D. Episcopi illud de more benedixit, die 1. Augusti, ac sequenti primum Sacrum solemne decantavit.

N. 207. Quatuor ferè fluxere anni, quibus Ecclesia in eodem permanfit, statu, nec ullus in ejus structura factus progressus. Annô autem 1748. sub iterato Guardianatu R. P. Sigismundi Palicsovics jacta sunt fundamenta nova pro Corpore Ecclesiæ, continuatûmque est hoc ædificium ex variis priorum oblati, ^{Corpus Ecclesiæ ædificatur.} at præcipuè Illustriss. ac Reverendiss. D. Andreæ Püspöki donec annô 1753. Tecto, annô verò 1754. Fornice donaretur, tandem annô 1755. sectis lapidibus exponeretur, sedibus provideretur, ac denique ex integro tam ad intra, quam ad extra debitam perfectionem consequeretur.

N. 208. Restabant adhuc Altaria, & suggestus Concionatorius seu Cathedra, de omnibus (si Principalis excipiat Ara) paulo post provisum est, nam ipso Annô 1755. Erectum est Altare S. Annæ, ac simul necessariis picturis, & coloribus, adornatum, Patrono quodam Cive Artis Sartoriæ, vulgo *Váradi Szabó* vocato. Annô 1756. erecta sunt tria nempe Seraphici P. N. S. Francisci, S. Antonii Padv. & S. Joannis Nepom. illa sicut erecta, ita & coloribus donata sunt munificentia toties nominati Illustr. ac Reverendiss. D. Andreæ Püspöki, tertium verò anno sequente decoloratum Patrono P. D. Martino Szabó hujus Conventûs Syndico Apost.

Quô item annô jam quintum assurrexit Altare, nempe S. Crucis, Patronô eodem, quô S. Francisci & S. Antonii sunt erecta. Additum est his proximè nempe anno currente 1759. Sextum B. V. Mariæ Dolorosæ, patrocinantibus præfati Illustr. ac Reverendiss. Domini Sororibus, & Laurentio Lenner Conventûs Confratre. Adeoque in Corpore hujus Ecclesiæ sex defacto extant Altaria recenter erecta in loco septimi, quod Principale futurum, illud usque ad hoc tempus perdurat, quod ex antiquo Sanctuario huc translatum fuerat.

Hoc ipsô Annô erectus è etiam suggestus Concionatorius, procurante expensas in Castris M. V. P. Ambrosio Tuczentaller, Capellanô I. Legionis Moroczianæ, quod tamen ut Coloribus ornetur aliô egebit Patronô.

Crypta in hac Ecclesia habetur tantum unica in qua pauci è Fratribus nostris, paulo plures è Sæcularibus Sexûs utriusque tumulati requiescunt.

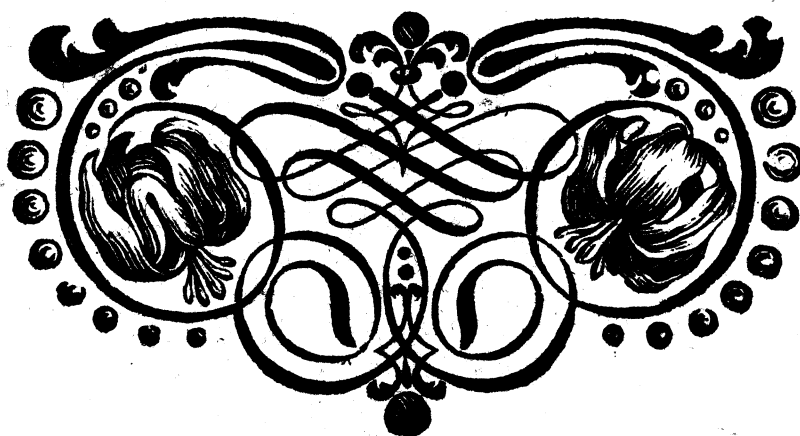
SUPERIORES HUIUS CONVENTUS.

Annô.

1788. P. Andreas Palásti Præsid.
 1789. P. Joannes Nagy.
 1790. P. Georgius Sera.
 1791. P. Gerardus Kecskeméti Prov.
 Pater.
 1793. P. Raphaël Feistenberger.
 1794. P. Nicolaus Andrási.
 1795. P. Remigius Nyájas.
 1796. P. Andreas Palásti Prov. Pr.
 1797. P. Franciscus Sürtei.
 1700. P. Chrysostomus Szalkai.
 1701. P. Joannes Nagy.
 1702. P. Andreas Palásti Prov. Pr.
 1703. P. Placidus Komlós.
 1705. P. Iosephus Fodor,
 1710. P. Fortunatus Foczen.
 1711. P. Nicolaus Nagy.
 1712. P. Alexius Borics.
 1713. P. Iosephus Bede Proto-Guard.
 1714. P. Joannes Kutassi.
 1715. P. Felix Nási.
 1717. P. Gabriel Borics.
 1718. P. Michaël Mora.
 1719. P. Dionysius Palásti.

Annô.

1720. P. Joannes Kutassi.
 1721. P. Petrus Roll Prov. Pr.
 1722. P. Jacobus Hartli.
 1724. P. Michael Mora,
 1725. P. Daniel Hárαι.
 1728. P. Sigismundus Palicsovics.
 1729. P. Michael Ferenczffi.
 1731. P. Franciscus Wrancsics.
 1732. P. Michaël Spányi.
 1734. P. Sigismundus Palicsovics.
 1737. P. Daniel Hárαι.
 1739. P. Bernardinus Mocsári,
 1741. P. Antonius Farkas.
 1742. P. Daniel Hárαι.
 1743. P. Urbanus Nedeczki.
 1744. P. Antonius Utassi.
 1745. P. Sigismundus Palicsovics.
 1748. P. Antonius Utassi.
 1751. P. Stephanus Fisser.
 1753. P. Gervasius Csáki.
 1754. P. Emericus Ban.
 1757. P. Nicolaus Mandli.
 1758. P. Emericus Ban.

XVIII. CONVENTUS OKOLICSNENSIS AD S. PETRUM DE ALCANTARA.

§. I.

Brevis Notitia I. Comitatus Liptoviensis & Conventus in eo olim fundati.

N. 209. **C**omitatus hic, ut vult Bonfin. cognominationem suam accepit à Liptovia Civitate, quæ nunc Lipcse, aut cum addito Theuto-Lipcse vocatur. A Septemtrione modica cuspide Poloniam attingit, reliqua parte Comitatum Arvensem, ab Ortu Scepusiensem, à Meridie Gömöriensem, & Zoliensem, ab Occasu denique Turocziensem respicit. Rex Mathias è Gente Corvina, Comitatum hunc Titulò Ducatûs insignivit, eumque Joanni Corvinò Filio suo naturali donavit, unde is quoad vixit, Titulò Ducis Liptoviæ utebatur. Situs Comitatus Liptoviensis.

Loca celebriora in eo sunt Rosemberga à rosarum feracissimo Colle sic dicta, Theuto-Lipcse, S. Joannes, S. Nicolaus oppidum à foro, & nundinis nominatum, item Bobrotz, Botza, Hybe &c. Arces item Lykava, Lipto-Uj, & O-Varinum, Thermas quoque Salubres habet, alteras quidem in vico S. Joannis, in Pago Lucska alteras. Frequens in eo Nobilitas, multæque Nobilium Familiæ, quæ stemmatis antiquitate gloriantur. Carpathici Montes hic maxime assurgunt, è quorum cacumine nix ferè nunquam etiam maxime calente æstate decedit. Abundat mirè Avibus, Feris, & Piscibus præcipuè Saxatilibus. Loca celebriora.

Solum habet satis ferax, atque adeo minus fertile, habet tamen & aurifodinas in Oppido Botza dicto, è quibus purissimum, & probatissimum eruitur Aurum. In eodem denique è radice Montium Carpathicorum oritur fluvius, navibus etiam supportandis idoneus *Vagus* dictus, qui totum Comitatum decurrit, magno incolarum commodo, cujus beneficio res suas venales in alios devehunt Comitatus. Fluvius Vagus.

N. 210. In hocce Comitatu, Okolicsnæ gentilitio cognominis Familiæ Pago, jam antiquis temporibus habuit Provincia hæc Conventum, at per quem erectum nulla super hoc extant Documenta. Habetur quidem ad calcem Synodi Pazmanianæ Anno 1629. Tyrnaviæ celebratæ, Append. 2. Conventum hunc S. Nicolai, fundatum fuisse à Comite Danch, tempore Caroli I Regis Hung. qui regnavit ab Anno 1310. usque ad annum 1342. Interim quia Provincia hæc, posteriùs in Hungaria florere cœpit, ut ex P. priori patet, vel id omnino verum non est, vel Conventum pro aliis Religiosis fundatum fuisse, ac tandem cursu temporum Provinciæ huic obtigisse, dicere est necesse. Antiquitas Conventus.

Cæterum Sæculò decimò Sextò jam PP. Nostros Conventum hunc incoluisse patet ex antiquis Provinciæ Tabulis, legitur enim anno 1531. Guard. de Liptovia P. Mathias de Varna. 1533. P. Petrus de Trubint. 1561. die 19. Junii, in eodem celebratum fuit Capitulum Provinciale, in quo Minister Provincialis factus R. P. Emericus de Tövis. Guardianus verò P. Fr. Damianus de Almanfalva. Imò duravit Officium Guardianatûs usque ad annum 1570. quo tamen tempore non à loco, Okolicsnensis, sed à Comitatu Liptoviensis nominabatur, sub Titulo S. Nicolai Ep. spectabátque priùs ad Patakinensem, demum ad Szécsényiensem Custodiam.

N. 211. Dum verò Regnum hoc Marianum turpissima depravasset Hæresis, etiam Domini Possessores Okolicsnenses, eadem infecti, Fratribus hujus Conventus injuriosi esse cœperunt, iisdem omnia aliàs elargiri, & concedi solita abstrahentes, ac pro sua libidine occupantes; quare Fratres nostri mediis vendi. Hæretici mediis vendi Fratres pri- vant.

Ob quod illi Convē-
tum defe-
runt.
Conventus
ruinatur,
Ecclesia ab
hæreticis
occupatur.

vendi omnibus destituti Annô 1571. derelictis, tam Monasteriô, quàm Ecclesiâ cum exigua, quam habebant supellectili, aliorum se recipere sunt coacti, quibus discedentibus, Conventus sive bellorum injuriâ, sive quavis aliâ causâ in ruderâ fuit redactus, ita ut actu ne vestigia quidem ejusdem appareant. Ecclesia verò (de cujus statu inferius plura adferam) in possessionem turpissimæ Hæresis Lutheranæ incidit, quæ illam exercitio, & ritu suo Hæretico profanavit, Altaria deturpavit, Sanctorum effigies exoculavit, statuas mutilavit, & more Iconoclastarum diverso injuriarum genere affecit, retinendo Ecclesiam usque ad annum 1686.

Ecclesia re-
stituitur
Fratribus
Minoribus.

N. 212. Postquàm verò Anno 1672. ac subsequentibus, sub piissimo, ac In-
victissimo Imperatore, & Rege Hung. Leopoldo I. Ecclesiæ ab Hæreticis jure vindicari, & Catholicis tanquam veris earum Dominis, & Fundatoribus restitui, & tradi cœpissent, eò quoque tempore, ad interpositionem Spect. Dom. Joannis Okolicsányi unici pii, & Zelosi ex tota Familia Catholici, collata est præmentionata Ecclesia Patribus Nostris simul cum Canonica Investitura Vicariâ ad Parochiam S. Nicolai, quam etiam prius Okolicsna, ut Matrem recognoscebat, & venerabatur. Quia verò penes Ecclesiam Okolicsnensem, nullus pro Fratrum habitatione reperiebatur locus, introducti sunt per A. R. D. Vice-
Fratr. Min.
ad S. Nico-
laum intro-
ducuntur.

Archi-Diaconum Joannem Martinovski ad S. Nicolaum, hoc fine, ut extructo aliquò habitaculo Okolicsnæ, eo se transferre, ac inibi stabilire possint, hæc autem introductio Patris videlicet Timothei Girzisek. & Patris Cœlestini Drapkoczi ad S. Nicolaum incidit in annum 1688. gubernante Provinciam, ut Ministro Provinciali A. R. P. Gerardo Kecskeméti.

§. II.

De Moderni Conventûs Erectione, ejusque Statu.

Excell. D.
Ladisl. Ma-
tyasovszki
offert pro
ædificio
6000. fl. R.

N. 213. **P**Luribus annis hospitio fovit Patres nostros Oppidum cui à S. Nicolao est nomen, semi-horæ circiter itinere ab Okolicsna distans. Postquam verò concitasset Deus spiritum Excell. ac Reverendiss. D. Ladislai Matyasovszki Episcopi Nitriensis, & Regni Hung. Cancellarii, ut ad promovendum Conventûs ædificium sex millia florenorum Rh. liberaliter conferret, atque ex hac summa una pars Conventûs cum aliquot cellulis assurgeret, ita ut Fratres jam in loco Okolicsnensi commodam habitationem habere possent, factum est, ut resignatâ Parochiâ S. Nicolai, Annô 1703. Die 28. Aprilis Translationi S. Petri de Alcantara Sacra, ipsi quoque se se Okolicsnam transfulerint, inibique gratum Deo famulatum præstare cœperint, sub Præsidentatu M. V. P. Matthæi Vankovics, Provincialatu verò A. R. P. Sigismundi Wiebëra.

Ædificium
Conventûs
per varios
Benefacto-
res promove-
tur.

N. 214. Cum verò summa à memorato Excellentissimo, & Reverendiss. D. Præsule Nitriensi oblata ad continuandam Conventûs structuram haudquaquam sufficeret, succurrerunt plurimi devoti Patroni, Adm. RR. DD. Parochi, & zelosi Nobiles, Cultûs Deo debiti Promotores, tam Liptovienses, quàm Arvenses, alii quidem in ære, alii verò in materialibus administrandis, inter quos meritò principem obtinet locum Reverendiss. D. Georgius Doctorovics Præpositus B. V. MARIÆ de Lypto, & Canonicus Scepusiensis, summam 4. millium flor. Hung. legando, quibus sublevati Fratres haud modicum in ædificio fecere progressum, & si ad justam ejus perfectionem non pauca adhuc desiderarentur.

In Regno
fit tumultus.

N. 215. Dum hæc circa structuram Conventûs aguntur, & Fratres omnem impendunt operam, ut tandem ad justam eum deducere possint perfectionem, ecce novus in Regno exoritur tumultus, Franciscus namque Rákóczi è custodia Neostadiensi in Poloniam elapsus, & annô 1703. in Regnum reversus, Ducibus Bercsenio, & Ocskaio, non paucis animos addunt ad audendum, quod fera distabat libido, ita ut Okolicsnenses quoque Fratres nostri non levem pati coacti sint

sint ab eisdem tribulationem. Die námque 25. Septembris Anni mox prædicti, dum media nocte altum omnia tenerent silentium, perversi hi Regni depilatores, furi-
ribundi domum hanc Religiosam invadentes, licet ab incendio se temperaverint, Conventus per rebel- les spolia- tur. eam tamen omni ferè suppellectili perfractis ubique repagulis spoliârunt, P. Præ-
sidente Matthæo Vankovics etiam fustibus egregiè mulctatò.

Verùm post hæc quoque sæpiùs per descendentem impiam militiam summæ incomoditates, & perturbationes fuerunt causatæ. Novissimè autem per Nobi-
les Okolicnsenses hæresi utique infectos, persecutiones Fratrum fuere aggravatæ, Hæretici conantur nobis Ec- clesiam adimere. ipsi enim omnem movebant lapidem, ut Ecclesiam sui juris faciant, & Viros Re-
ligiosos loco exturbent, & ferè effecissent quod animo conceperant, nî supra-
memoratus Spect. D. Joannes Okolicsányi, zelo & fervore Catholicæ Religionis æstuans, se viriliter opposuisset, & Fratres in necessitatibus pro posse sublevasset, quapropter tumultu hoc durante, nullum Fratres in ædificio progressum habere potuerunt.

N. 216. Tandem fracta rebellium potentiâ, & pace An. 1711. composita, Cessante tumultu ædificium Conventus promove- tur. Patres quoque Okolicnsenses sedulam ad perficiendum Conventus ædificium cu-
ram adhibentes, ultimam operi admovère manum, illudque ad debitam perdu-
xère perfectionem, quò quidem annò, non constat, illud certum, quòd Resi-
dentia numero Conventuum aggregata sit An. 1714. gubernante hanc SS. Sal-
vatoris Provinciâ A. R. P. Ambrosio Gastell, Primusque huic Conventui datus
est Guardianus M. V. P. Augustinus Hamernik.

Nunc igitur stat Conventus in quadro positus, & perfectus, habens Cellas Sustentatio Fratrum. pro Fratrum mansione quinque supra viginti, necessarias etiam pro conserva-
tione Sacræ Elëemofynæ Officinas tres. Annua Fratrum sustentatio præcipuè
quoad panem, habetur ut plurimùm ex liberalitate Benefactorum, præsertim
vicinorum A. R. Dominorum Parochorum I. Comitatus Liptoviensis. Item I.
Comitatus Arvensis, tam A. R. Dom. Parochi, quàm Nobiles, & reliqui Incolæ
Catholici, quemadmodum Benefactores sunt, ita & Conservatores Conventus.

N. 217. Num in primævo hujus loci Monasterio aliquod studium ad juven- Studia in hoc Con- ventu ha- bita.
tutem Religiosam erudiendam in materiis Philosophicis, aut Theologicis vi-
guerit? nîl certi referri potest, in moderno autem Conventu incepit Studium
Sacræ Moralis Theologiæ annò 1742 LECTORE P. Casimiro Langrueber, & du-
ravit (uno vel altero exceptò) usque ad annum 1732. quò inchoatum est stu-
dium Philosophicum, quòd usque ad annum 1741. inclusivè continuabatur,
post hæc mansit Conventus absque Clericis. Recentissimè annò 1758. in Con- Domus Recolle- ctionis.
gregatione Galgoczii celebrata Conventus hic ordinatus est pro Patrum recol-
lectione móxque ordinati tres videlicet M. V. P. Gaudentius Jablonszki SS. Th.
Lect. Director aliorum. M. V. P. Paulus Hojnatus, & V. P. Sigibertus Krimer,
quibus additus est quartus Fr. Mauritius Prukner Laic.

§. III.

De Ecclesia, càmque concernentibus.

N. 218. Sicut Conventus ille prior, ita Ecclesia ipsi contigua (quæ parva ad-
modum fuisse memoratur) in ruinâs abiit, post Fratrum nostrorum
circa annum supra insinuatam videlicet 1571. abinde discessum. Extat nunc al-
tera, ipsi neo-erecto Conventui contigua, tam amplitudine, quàm antiquitate
paucis secunda, unum dolet, quòd hæreticos inter conclusa, ferè semper ma-
net vacua, cum non sint qui veniant ad Solemnitatem.

Initia sua refert ad tempora Mathiæ Corvini Regis Hung. & quidem an. 1489. Ecclesiæ initium, & Fundator.
ut demonstrat duplex Insigne Corvinianum, unum quidem in Columna Ecclesiæ
ad extra sculptum, alterum ad intra sub fornice coloribus expressum. Ex quo
Opus hoc Corvinianum esse palam habetur, verùm an ab ipso Rege Mathia, vel

Filio ejus Joanne Duce Liptoviensi sit positum, dubitatur. Illud mirandum, quodd Opus tam vastum, & majestuosum, exiguis, ut dicitur nixum fundamentis, absque omni stet fissura, aut labefactione annis jam propè trecentis, quod forsàn Columnis sex quibus ab intra fornix sustentatur attribuendum erit.

Est Con-
secrata.

N. 219. Consecratam esse hanc Ecclesiam ex Signis apparet, per quem autem Episcopum, minimè constat, sola Dies Anniversaria Dedicationis scitur, nempe Dominica, festivitatem S. Michaelis Archangeli antecedens.

Altaria
Primum.

N. 220. Altaria in ea habentur sex: Majus affabrè elaboratum cum Statua decora S. Petri de Alcantara (quem ut Patronum, tam Ecclesia, quàm Conventus ab Anno 1701. veneratur) fieri curavit Spect. D. Ladislaus Okolicsányi, Joannis Filius, & quondam Regiæ Majest. Consiliarius. Erectum dicitur Annò 1749. coloribus verò, & aurò donatum An. 1754.

Secundum.

Secundum ex parte dextra intrantium est, S. Joannis Nepom. quod Conventus, An. 1750. Eleëmofynis à diversis Benefactoribus oblati erexit, Coloribus verò ornavit An. 1756. Spect. D. Joannes Okolicsányi, I. Legionis Splényianæ Capitaneus Emeritus.

Tertium.

Tertium ex parte eadem paulò inferiùs est, S. Andreæ Apost. adhuc An. 1710. impensis D. Andreæ Szleczei erectum, stabat priùs in loco, ubi nunc est Ara S. Joan. Nepom. hac verò erectâ, ad eum, in quo nunc visitur locum est translata.

Quartum.

Quartum ex parte altera Ecclesiæ est, S. Antonii Pad. positum An. 1749. quod dein colorari fecit Spect. D. Josephus Okolicsányi, Comitatus Arvensis Ord. V. Comes An. 1752.

Quintum.

Quintum in Capella Septentrionem respiciente, & imbricibus tecta consistit, Statuâ Dolorosæ Matris Filium exanimem sinu excipientis post vitrum locatâ, decoratum. Erexit illud olim D. Nicolaus Okolicsányi, An. verò 1756. Patronus quidam Anonymus coloribus vestivit.

Sextum.

Sextum denique habetur pariter in eadem Capella, S. P. N. Francisci Annò 1755. erectum quod arte pictoriâ illustrari fecit A. R. D. Joannes Baros zelosus Hibensium Parochus.

Cryptæ.

N. 221. Repositoria pro defunctorum Corporibus, vulgò *Cryptas*, Ecclesia hæc habet duas, unam in Capella B. V. MARIÆ Dolorosæ, alteram verò in Sanctuario ante Majus Altare situatam. In priore sequentes tumulati deprehenduntur:

Sepulti in
eisdem.

Spect. ac Perill. D. Joannes Okolicsányi condam eximius Conventus, & Ecclesiæ Benefactor cum sua D. Conforte Sophia Turanzski.

Spect. ac Perill. D. Ladislaus Okolicsányi prioris Filius, olim Consiliarius Sux Reg. Majestatis.

Spect. ac Perill. D. Josephus Okolicsányi pariter Joannis Filius Comitatus Arvensis Vice-Comes, cum sua prima Conforte è Familia Révaiana.

Perill. D. Emericus Okolicsányi, ac denique A. R. P. Alexius Okolicsányi è Soc. Jesu, in S. Nicolao, ut Superior defunctus, & huic tumulo illatus An. 1757. Sed etiam è nostris duo huc tumulati sunt, nempe P. Bernardus Najman, hujus Conventus Act. Guard. & P. Casimirus Langrueber Lect. Sac. Theologiæ Moralis.

In posteriore Crypta præter Patres, & Fratres nostros sepulti sunt: Perill. D. Michael Dvornikovics hujus Conventus Syndicus Apost. & Perill. Domina Anna Rady condam D. Balthasaris Pallugyai Confors.

Confraternitas in hac Ecclesia hætenus nulla extat ob defectum populi Catholici. Nec Via Crucis exercitium habet publicum, præterquam quod Communitas Fratrum, singulo Mense, juxta Superiorum Ordinationem, tempore opportuno peragere solet.

SUPERIORES HUIUS CONVENTUS.

- Annò 1531. P. Mathias de Varna Guard.
 1533. P. Petrus de Trubinth.
 P. Damianus de Alman-falva.
Ignoratur tamen quò annò.
 1544. P. Martinus de Liptovia.
 1546. P. Damianus de Alman-falva.
 1548. P. Georgius de Vancsa.
 1550. P. Damjanus de Alman-falva.
 1554. P. Franciscus de Hartyány.
 1558. P. Mathias de Ebrézf *simul Custos.*
 1561. P. Damianus de Alman-falva.
 1570. P. Ladislaus de Egeres.
*Sub hoc derelictus est Conventus & ex
 integro ruinatus ut sup. dictum est.*
 1688. P. Timotheus Girzicsek Super.
 1688. P. Clarus Landsperg.
 1691. P. Timotheus Girzicsek.
 1693. P. Leonardus Ondrejkovics.
 1695. P. Henricus Koll.
 1696. P. Martinus Ziveccki.
 1699. P. Antonius Kulics.
 1701. Idem ut Præsides.
 1702. P. Matthæus Vankovics.
 1708. P. Augustinus Hamernik.
 1711. P. Josephus Skulteti.
 1712. P. Bartholomæus Valovics.
 1713. P. Emericus Ragyóczi.
 1714. P. Augustinus Hamerik Guard.

- Annò 1715. P. Matthæus Vankovics.
 1718. P. Berardus Najman.
 1721. P. Benignus Piskovszki.
 1723. P. Berardus Najman.
 1724. P. Matthæus Vankovics.
 1726. P. Venceslaus Koricfanzki.
 1728. P. Joannes Granyi.
 1729. P. Gabriel Bojan.
 1732. P. Casparus Teberi.
 1733. P. Bernardinus Polakovics.
 1734. P. Liborius Dolezal.
 1735. P. Gabriel Bojan.
 1736. P. Gregorius Zazel.
 1737. P. Placidus Halda.
 1738. P. Philippus Prochaska.
 1741. P. Hieronymus Huliman.
 1742. P. Gabriel Bojan.
 1743. P. Nicolaus Augustini.
 1744. P. Vitalis Zieman.
 1745. P. Romualdus Matkovics.
 1746. P. Emericus Svesztka.
 1747. P. Vitalis Zeiman.
 1750. P. Gaudentius Jablonski.
 1752. P. Ægidius Szvatko.
 1755. P. Gaudentius Jablonszki.
 1757. P. Columbanus Tiger.
 1758. P. Justus Fridrikovszki.

XIX. CONVENTUS KAPLYONIENSIS D. N. J. CHRISTI NATIVITATI DICATUS.

§. I.

Brevis descriptio Loci Kaplyon.

Situs Loci
Kaplyon.

N. 222. **L**ocus KAPLYON in Comitatu Szathmariensi, Diœcesi verò Agri-
lenſi, à Regia Civitate Szathmár (à qua Comitatus denominatio) tri-
bus solidis milliariis, à Karolyino verò Nobili hujus Nominis Familiæ sede, horæ
circiter itinere distans, nunc quidem in se stat humilis est, utpote tantummodò
Pagus, olim tamen ampliùs aliquid eum valuisse, dum nempe Nobili Castro Fa-
miliæ Kaplyon, è qua Károlyiana suam ducit Originem, ornabatur, cujus actu-
ne rudera quidem apparent, valde est credibile.

Habet solū
fertile.

Situatus est in planitie, sed parte, quâ Septentrionem respicit, lacunis, &
aquis stagnantibus, è fluvio Kraszna se se protrudentibus permixta, solū ha-
bet admodum fertile, ob glebam pinguem, adeoque procreandis frugibus per-
quàm commodam. Incolæ ejus triplicis sunt Nationis, parte ex potiori Suevicæ,

Incolas tri-
plicis Na-
tionis.

qui Orthodoxam retinent Fidem; Valachicæ, qui Ritum Græcum, & Hunga-
ricæ, qui paucis Nobilibus exceptis Calvinum sequuntur. Duplici quoque gau-
det Ecclesiâ, unâ Fratrum Minorum Strict. Observ. qui sicut in loco, ita in vi-
cinis pluribus Pagis functiones Parochiales exercent. Alterâ Græci Ritûs Uni-
torum, cui etiam proprius præest Parochus. Heterodoxis Ludi-Rector in Casa
privata, consueta præstat servitia.

Ecclesias
duas.

§. II.

De Receptione Loci in Kaplyon, Conventus Erectione, ejusque moderno Statu.

C. Alex.
Károlyi de
Religione
Cathol. re-
ducenda
cogitat.

N. 223. **P**ostquàm sedatis in Regno tumultibus, Annò, ut sæpè memoratum
est hujus Sæculi 1110, pax tandem operâ, ut plurimùm Excellen-
tissimi D. Com. Alexandri Károlyi, Viri de utraque Republica optimè meriti,
stabilita fuisset, cernens præclarus hic Fidei Orthodoxæ Zelator, plagam Trans-
tybiscanam ferè integram, Hæresi Calviniana infectam, dies, noctesque cogi-
tabundus insumebat, quî, veram in fines sibi subditos reduceret Religionem.
Hac de causa non solum Pagos suæ Possessionis quamplurimos, ut Csanálos,
Majtény, Biltek, Mezö-Petri, Erdöd (quibus Káplyonium quoque qua parte,
sibi subditum erat, addi potest) Heterodoxis abire jussis, cum Hungaris Catho-
licis careret, Suevis Religione avita imbutis replevit, sed de duplici quoque Re-
ligiosorum Cætu, Karolyinum quidem Piarum Scholarum, Kaplyonium verò,
Fratrum Minorum Strict. Observ. inducendo, operam omnem impendit.

Plures Pa-
gos Suevis
Catholicis
replet.

Duplices
Religiosos
fundato de-
cernit.

Ad vetustū
Kaplyonii
Ecclesiam
Fratr. Min.
inducere
intendit.

N. 224. Erat in loco Kaplyonienſi Ecclesia vetustissima, ut infra magis pa-
tebit, sed suo nitore omni destituta, cui Monasterium quoque (sed quorum Re-
ligiosorum ignoratur) olim adjunctum fuisse, rudera quædam demonstrabant. Ut
igitur in hac Ecclesia, pristina renovetur Devotio, Cultusque vigeat DEO de-
bitus, eam restaurandam, & penes Conventum pro Fratribus Minoribus è fun-
damentis erigendum, jam Annò 1711. requisitis etiam Patribus nostris determi-
navit, verum intervenientibus quibusdam impedimentis negotium inductionis Fra-
trum Minorum ad annos plures differre necessitabatur.

N. 225. Tandem impetrato prius Diœcesani pro tunc Illustrissimi D. Stephani Telekessi necessario assensu (cujus Originale in pargamena sub dato Anni 1713. 29. Mensis Julii Archivum Provinciæ etiam actu conservat) & restauratâ Ecclesiâ, Conventu quoque jam è fundamentis elevato, rursus Annô 1719. pro submittendis sibi aliquot Viris Religiosis de Provincia nostra V. Diffinitorium requisivit sequenti tenore:

Venerabile Diffinitorium &c.

Recenti inesse nullus dubito memoriæ Venerabili Diffinitorio, qualiter retroactis temporibus, Annô nimirum 1711. Provincia Sacri Ordinis requisitioni meæ, ad secundandam intentionem meam, assensum suum resolvere non fuerit dedignata, cui & ego insists, amore, & Zelo in Sacrum Ordinem singulari motus, conditionibusque mihi apposis satisfactorius, tametsi ob vicissitudines temporum, novercantemque Patriæ statum, intentionata erectio Conventus Kaplyoniensis diuturnius extensa fuisset, nihilominus tamen quiete, & tranquillitate jam restituta, omnem pono operam, ut perfectio ejusdem quantocyus terminari possit, spe fretus decursu hujus anni me id effecturum, cum & ex toto jam pænè erectum sit ædificium: adeoque ut propagationi Nominis Divini, incrementoque S. M. Ecclesiæ quantocyus adlaborari possit, & S. Ordo pro more securus de subsistentia collocandorum inibi Fratrum suorum reddi possit, quales meo, & Conthoralis meæ nomine in successores etiam nostros derivatas, & redundantes Affecutorias emanari cupiverimus, præsentibus accluse communicandas non intermitto, ut taliter visis iisdem, accedentèque ultroneo consensu iteratam, firmioremque superinde resolutionem S. Ordinis obtinere possim, simulque pariformes in omnibus punctis, & clausulis pro cautione nostri, & præscriptorum Successorum Nostrorum à Venerabili Diffinitorio, modo celebrando vice versa obtinere valeam. Tum etiam occasione ejusdem tota dispositio fiat, quatenus pro statu ejusdem Neo-erigendi Conventus, usque ad æffutura Festa Nativitatis Domini, Chorus, Ritusque Devotionum peragendarum institui minus differatur. Igitur præstolabor super præmissarum singulis genuinam Resolutionem, & affectum, ego pariter obligatus effectuationi eorum, quaque Filialis devotio mea exegerit, manebo:

Litteræ Comitis Károlyi ad Diffinitorium exarata.

Venerabilis Diffinitorii

Datum N. Károly 28. Maji 1719.

Ad exequenda munia obsequiosissimus
ALEXANDER C. KÁROLYI.

N. 226. Capitulum Provinciale in Conventu Gyöngyössiensi, die 11. Mensis Junii, eo tempore celebrabant Patres nostri, quòd mox relata Excell. D. Generalis Epistola ad Superiores Provinciæ devenit, ad quam sicut debitas pro tam magno erga Provinciam favore referre grates, ita petitos quoque ad Locum Kaplyon disponere non intermiserunt Patres. Süntque pro hac vice dispositi sequentes: Proto-Præsidens R. P. Blasius Móra, SS. Theol. Lect. Dif. Hab. M. V. P. Ladislaus Tarnóczi Conc. Aët. M. V. P. Michaël Spányi Lect. Conc. & Capellanus Excell. D. Fundatoris. V. P. Matthæus Szurovics Proc. F. Nicolaus Horváth Lajc. & F. Josephus Herber Lajc. Arcularius.

Diffinitorium gratias Comiti refert., & Patres quosdã Kaplyoniũ ordinat.

N. 227. Advenientes hi Kaplyonium in vicina Domo, quam actu D. Martinus Bagosi, ut Hæreditarius, tunc verò D. Catharina Boros, Spect. quondam D. Ladislai Vay Conthoralis possidebat, de hujus ad requisitionem Excell. D. Fundatoris dato consensu, confederunt, fors ea de causâ, quòd cubicula pro Fratribus nondum debite fuerint adaptata. Ibi aliquo tempore (quantò, ignoratur) commorati, tandem Residentiam sibi præparatam sunt ingressi, sollicitè adlaborantes, ut quantocyus ædificium Conventus (quod sumptibus prælaudati Excell. D. Fundatoris erigebatur) ad debitam perveniat perfectionem. Uti paulò post etiam

Advenientes Kaplyonium: Patres prius in domo Vajiana resident, & tandem se ad Residentiam conferunt.

pervenit, & Annô 1722. in Capitulo Galgoczii die 10. Mensis Maji celebrato, Residentia pro formali Conventu declarata est, primusque inibi constitutus Guardianus M. V. P. Gabriel Borics Conc.

Cellæ pro
Fratribus
18.

Area Hor-
tus.

Studia.

228. Est autem Conventus hic positus in quadro, in parte quidem inferiori debite fornitus, at superius solô tabulatô assericiô munitus. Cellas pro Fratrum in habitatione, præter arculariam, continet 18, unum item Sacræ Eleëmofynæ Conservatorium. Aream habet satis amplam, uti & hortum præsertim ad sub-
veniendum Culinæ perquam utilem.

Annis aliquot Studia quoque literaria hic tradebantur, & quidem, primum Philosophiæ Annô 1724. Lectore P. Michaële Spányi; post quod successit iterum æquè Philosophicum, Lectore P. Laurentio Papp. Demum tres, vel quatuor cursus Theologiæ Moralis absoluti. De cætero mansit Conventus omni studio orbatus.

§. III.

De Fundatione, pro Fratrum sustentatione constituta.

Fundatio
pro susten-
tatione Fra-
trum.

N. 229. Non se continuit liberalitas Károlyiana in sola Conventûs è fundamen-
tis erectione, & supellectilis necessariæ provisione, verum & Reli-
giosæ Fratrum sustentationi, quam in partibus his Hæresi repletis nimis arduam
fore rebatur, providere volens, sequentem cum sua Illustriss. D. Comitissa Chri-
stina, è Comitibus Barkóczi constituit Fundationem, quam hic de verbo ad verbum
stylo, quo concepta est, apponere libuit. Est ergo tenoris sequentis:

Litteræ
Fundatio-
nales.

EN Nagy Károlyi Gróff Károlyi Sándor, Felséges Romai Császáár, 's-Koronás Ki-
rály Kegyelmes Urunk ó Felsege Consiliariussa, General Feldt Marschal Lájdi-
nontya, 's-Nemes Szathmár Vármegyének Fő Ispánnya: Adom tudára mindeneknek
az kiknek illik, ez Levelemnek rendiben: Hogy meg-émlékezvén az én boldogúl ki-
mult Edes Elcimnek, az Néhai Kaplyoni Nemzetséghül - való eredetérül, és Szárma-
zásárül, már alkalmas Esztendőkkel ez előtt el végéstem vala magamban, Nemes
Szathmár Vármegyében Kaplyon névű Faluban lévő meg romladozott, és el pusztúlt
Szentegyháznak meg ujittását, és bajdani Monasteriumnak fel éppítettését; de mi-
vel az időnek mostobasága mind eddig abban akadályt vetet, mostan már Isten ó Szent-
felsege, közölyebb folyt, báborukot le csendesétvén, és egész bazánknak kevés pibe-
nést engedvén, tovább semmi képpen nem szenvedhetem, hanem hogy ne csak romlá-
sábúl építtetésék - fel, de Istennek nagyobb dicsőségére, 's-az Hívek Lelkeinekis követ-
kezendő épületire, úgy az Keresztény Hitnek ezen az földön nagyobb terjedésére, és
gyarapodására lebesse az Monasteriumis restabiliáltásék, mely ámbár bizonyoson ne tu-
dásékis micfoda Szerzet-bélieké lótt légyen bajdon, mind azon által mind magam, 's-
mind Feleségem Tekéntetes, és Nagyságos Szalay Barkóczi Kristina, az nevezett Szent-
egyház mellé, az Salvator Provincia-béli Seraphicus Sz. Ferencz Szerzetin lévő Pa-
ter Franciscanusokhoz viseltetett szeretetrünkéből, ó kegyelmek Számára egész Klastrom-
nak-is fel-állítását resolváltuk, és el - végéztük, úgy hogy, azon Klastromra (mely
már Isten Kegyelméből nagy részint felis álléttatott) mind magunk, mind Isten Ke-
gyelméből fen-maradando maradékink, és successorink mostani tótt Fundatióink szerént
Esztendónként Ezer Rhenes Forintokat, kéfz Pénzből, vagy Naturalékből folyó áron
tartozni fogunk, és Maradékunk, úgy Successorinkis fognak tartozni exolválni ki-
vévén véletlen báborúknak, 's-történhető Ellenségnek ideit; kit ha elmulatnánk, vagy
Prascriptusink el mulatnának, presentibus adatik facultas, és Plenipotencia neve-
zett Klastrom-béli akkori Syndicus Confraterinek desumptiojára, hogy vigőre barum
léendő dispositioink szerint az denotált Fundationalis summát, úgy mint Ezer Rhe-
nes Forintokat, az Erdődi Dominiumnak proventusábúl desumálbassa, és az Kla-
strom szükségére fordítbassa.

Ezen felyül noba tartozás képpen sem magunk, sem Maradékink, úgy Succes-
sorinkis egyébbel nem fogunk tartozni mind az által Keresztényi kötelességünkűl in-
ducál-

ducáltatván egyéb Naturalékból kívánunk azon felyűlis Alamisnául succurálni, praesupponálván Maradékinkról, és Successorinkról, hogy magokis basonlót igyekeznek el követni, amint hogy arra intetnekis.

Azon felyűl bizonyos kaszálló Rétetis fogunk excindáltatni, nem különben Tüzi faryűlis akkori rendelt Confraterek által provideáltatni: hoc declarato:

Hogy mivel Isten ő Szent Felsége bennünket az Klastromnak fel-építésére rövid idő alatt reá segít, az meg-irtt Seraphicus Sz. Ferencz Salvator Provinciájából lévő Szent Szerzetiből az Guardiánság fel-állítatván az Chorus continuáltassék, és az Fundatio Summával részünkről, 's-Maradékink részről contentáltatván, azon felyűl sem magunk, sem Maradékink, és Successorink ellen újabb Pratenstokkal, ne búsítsunk; holott pedig az Chorus cessalna, 's-nem folya, eo in casu az Fundationalis Summának felével contentáltassanak, 's-töbre se magunk, se Maradékink nem is fognak obligáltatni.

Mint hogy pedig az nevezet helyben-való Szentegyház Krisztus Urunk Születésére láttatik ex monumentis dedicáltatnak lenni, azon Szent Emlékezetre, az Szent-séges Pápától-is Indulgentiakat igyekezvén nyernem, továbbis azon Titulus alatt maradgyon az Szentegyház, és esztendőnként azon Sz. Innepekben valamint hogy Sz. Születésekor az Angyalok által békeség, és csendesség hirdettet, annak emlékezetére az egész Magyar Nemzetünk edgyeségeért, 's-Lelki Testi csendeségeért Esztendőnként Solemnis Devotiók foltyanak, és tartassanak, Ezen felyűl régi Levelekből constálván az Monasterium Sz. Márton Püspök Tiszteségére lenni, azért azon Sz. Emlékezetreis egy kis Oltár erigáltatván basonló Búcsui Solemnitas tartassék Napjain. Nem Külömben:

Minden bétén két két Misét az mi Intentionkra mondani tartozzanak, egyiket ezen Kaplyoni Nemzetből származott, 's-bóldogál ki múlt Híveknek Lelkekért: Másikat pediglen ugyan ezen Nemzetből álló igazságnak úttyán lévőeknek gyarapodásáért, és Vakságban, 's-Tévelygésben lévőeknek Isten Kegelméből-való meg-térésekért.

Mind ezeknek Szentül, és meg másolbatatlanul való meg tartására magamot, Nevezet Házas Társommal edgyütt mind két ágon lévő Maradékinkat, és Successorinkat, valakiket az praemittált dolog most, vagy jövendőben illetve, vagy illetetne, fellyebb meg-irtt Conditio alatt kötelezzük: Nem különben nevezet Szent Szerzet-béliekis az praemittált Intentionknak végbe vitelire a Szerént köteleztetnek, sőt mind magunknak, mind Successorinknak az meg irtt Klastromból Károlyban Káplányul egy böcsülletes Patert adni tartoznak, ki-is helyben, vagy útozásunkban Káplányi Hivatallját követhesse; Az midőn pedig az Anyaszentegyház Ritussa szerint publica Devotiók szoktanak lenni, annyin, a mennyin lebeteséges tartozni fognak, itten Károlyban Kereszettel jelen lenni: kiknek meg maradására, 's-bizonyosságára subscriptionkal és szokott Pecsétünkkel meg erősített leveleinket adtuk, melyet in locis debitis, seu Authenticis készek lésszünk fatealnunk-is Obligáltatván a converso az Sz. Szerzet-béli Dffinitorium-is pro futura nostri & Successorum cautione, basonlót adnia; super observatione praescriptorum. Datum Károly die 27. Mensis Maji An. 1719.

Gróff KÁROLYI SÁNDOR. (L. S.) BARKOCZI KRISTINA. (L.S.)

N. 230 Talis pro hoc Neo-erecto Conventu constituta fuerat primæva Fundatio, videlicet ut singulis annis mille flor. pro necessitatibus Fratrum pendatur, at quia hæc, Instituto Franciscano, utpote in solo ære consistens, parum conformis videbatur, institerunt superiores Provinciæ pro ejusdem reformatione, quod & factum est, relictis nempe 300. Florenis pro vestimentis Fratrum, pro reliqua summa constituta est pensio annua, in Vino, frumento, larido, oleo, butyro, leguminibus, & similibus ad victum quotidianum necessariis rebus, quæ ad hæc usque tempora tam exactè, & regulariter ex Dominio Karolyiano penduntur, ut nulla prorsus Fratribus querulandi superfit materia.

Fundatio
in aliquo
mutatur.

§. IV.

De Ecclesia, ejus nempe antiquitate, & moderno Statu.

N. 231. **S**I verum est, quod versus Chronographici in latere Ecclesiæ ex parte Conventûs exarati innuunt, hæc Ecclesia vetustissima est, & ipsum, Ordinem Seraphicum plusquam Sæculô integrô antecedens; sic autem sonant illi:

Antiquitas
Ecclesiæ
demonstra-
tur.

QUOD ante b**I**s ter**C**entos, atq**V**e p**L**enè se**X**ag**I**nta
EXt**I**ter**I**M, probat annos, & testat**V**r **L**ittera;
A**U**t q**V**is ann**V**s f**L**ore**M** rursûs è **D**eserto rec**V**l**I**t
Ista strophæ s**I**ne nota sens**V** p**L**eno pert**V**l**I**t.

En habes litteris majusculis, quæ Romanum, ut dicimus, denotant numerum, sicut in duobus prioribus versibus, ita rursus in posterioribus exprimi annum 1740. quô hæc Ecclesia jam vice altera Munificentia Excell. D. Fundatoris restaurationem accepit, sensu verò versuum priorum, antiquitatem operis denotari, quod videlicet jam annis sexcentis, & sexaginta restorationi præextiterit. His magis libet assensum præbere, quam novis argumentis veritatem demonstrare.

Ecclesia est
parva qua-
tuor suste-
natur co-
lumnis.

Est quidem Ecclesia hæc satis exigua, Sanctuarium non majus habens, quam quod principaliorem capere possit Aram, est tamen solida, utpote quatuor solidis columnis fornicem sustentantibus roborata, quæ soliditas antiquitatem ejus aliquatenus probare videtur. De Consecratione ejus nihil scitur, neque id è signis aliquibus erui potest.

Altaria ha-
bet tria.

Altaria in ipsa Ecclesia non nisi tria sunt; Principale, se Majus est Nato ex Matre Virgine Salvatori dicatum. Alia duo à lateribus quasi in Capellis sunt collocata. Ex parte Evangelii quidem S. P. N. Francisci, ex adversa verò S. Antonii Paduani. Hoc & majus ornata sunt Statuis ligneis, at S. Francisci ex sola ejusdem Icone materiis quibusdam adornata constat.

Capella ad
latus Ec-
clesiæ cum
Ara.

N. 232. Porro ad latus hujus Ecclesiæ, quod Meridionalem respicit partem, habetur parva Capella, ad quam quinque circiter gradibus ex Ecclesia descenditur, & in hac est quartum Altare B. V. MARIE, sed pariter sola Icone Beatissimæ Matris, & materiis adornatum. Ex hac autem Capella uno descenditur gradu ad Cryptam, aliàs ferreis cratibus præclusam, in qua tumulatus jacet Primus Fundator hujus Conventûs, Excell. inquam D. Com. Alexander Károlyi, tumbæ, ex cupro affabrè elaboratæ inclusus.

Crypta
Com. Alex
Károlyi.

Ejus obi-

Obiit autem mox memoratus Comes, Deo, & hominibus charus, quia de Ecclesia, Principe, Patria optimè meritis, cum esset ætatis annorum 75. Annô 1743 Mense Septembri, & die, quo Natæ Virginis Solemnia recoluntur. Tumulatus verò est in Crypta, cujus ante mentio facta annô sequente, die 22. Mensis Junii, pompa funebri exquisitissima, quæ ultra 30. millia flor. Rh. exhausisse dicitur. In hac Crypta nemo alter hætenus est sepultus, fors tamen, brevi optimè merito Patri, sociabitur non degener Filius Comes Franciscus Károlyi, anno proximè præterlapso in Vigilia ad Cœlos Assumptæ Matris piè defunctus. Utriusque Anima requiescat in sanctissima pace.

Funus.

Altera
Crypta in
Ecclesia.

Præter hanc Cryptam habetur altera in Corpore Ecclesiæ situata, in qua plurimi ad Illustriss. Familiam Károlyianam spectantes tumulati sunt. Pro defunctis Fratribus nostris nullum hic extat Repositorium, ideo effossâ humô hinc inde in Ecclesia tumulantur.

NOMINA SUPERIORUM LOCALIUM C O N V E N T U S.

Annô.

- 1719. P. Blasius Móra Præsid.
- 1720. P. Petrus Roll Prov. Pr.
- 1721. P. Narcissus Snyava.
- 1722. P. Gabriel Borics Protó-Guard.
- 1724. P. Martinus Sebestini.
- 1725. P. Joachimus Sükösd.
- 1726. P. Matthæus Csiszer.
- 1727. P. Capistranus Terenyei.
- 1728. P. Franciscus Györi.
- 1729. P. Fortunatus Föczén.
- 1730. P. Matthæus Csiszer.
- 1731. P. Capistranus Terenyei.
- 1733. P. Remigius Olasz.
- 1734. P. Capistranus Terenyei.
- 1735. P. Laurentius Papp.
- 1736. P. Capistranus Terenyei.
- 1737. P. Paulus Ladislaides.
- 1741. P. Urbanus Kovács.
- 1742. P. Nicolaus Mándli.

Annô

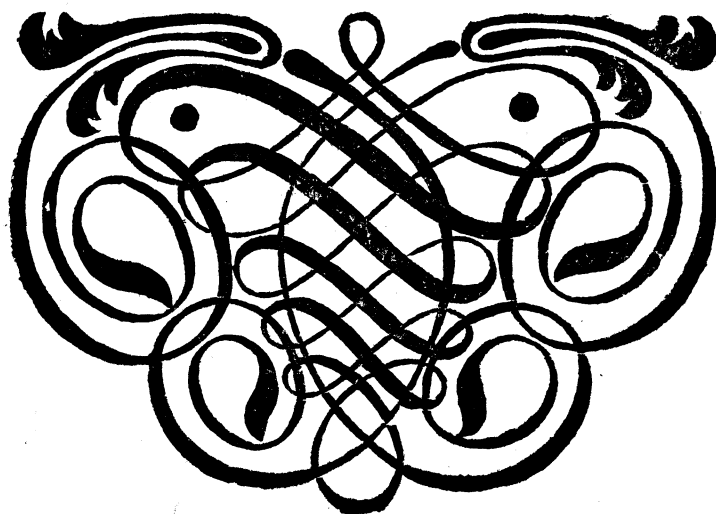
- 1743. P. Emericus Szent-Királyi.
- 1744. P. Hyacinthus Rosa.
- 1745. P. Florentius Csapó.
- 1746. P. Modestus Knoll.
- 1748. P. Augustinus Ledl.
- 1749. P. Sigismundus Palicsovics.
- 1751. P. Philippus Kriston.
- 1752. P. Petrus Greskovics.
- 1753. P. Matthæus Budiács.
- 1755. P. Demetrius Hofszúmezei.
- 1756. P. Thomas Taródfai.
- 1757. P. Josephus Benyó.
- 1758. P. Alexander Badzej.

Huic 27. Septembr. ejusdem anni de-
functo successit ut Præfident.

P. Athanasius Hihalmi.

Post hunc in Congressu Diffinitoriali
electus est in Guardianum die 6. Mart.

- 1759. P. Joannes Sárvári.

XX. CONVENTUS TEMESVARIENSIS AD SANCTAM CATHARINAM V.&M. §. I.

Succincta Præsidii Temesvariensis descriptio.

Origo Temesvarini.

N. 233. **T**emesvarinum Urbs, & Arx celeberrima juxta Istvanff. lib. 18. Histor. de Reb. Hung. à Veteribus Pannoniæ Regibus, contra Bulgarorum nondum Christiana Religione imbutorum, ac Cumanorum, seu Cunorum, vel Tartarorum crebriores incursus avertendos fuit ædificata, ac à fluvio Temeso, qui ex Alpibus ad severinum Urbem haud procul ab Istro, seu Danubio sitis profluit, taliter denominata. Duo quondam contigua fuisse Oppida refert idem Istvanff. quæ fossâ præaltâ, & aquis plenâ unâ cum arce cingebantur, unumque eorum ab Oriente vocabatur Insula, alterum verò à Septentrione Temesvarium, seu Temesvarinum.

In Turcarum potestatem venit.

Diu fortissimorum sustinuit hostium incursus, verum annò 1552. in Turcarum veniens potestatem, annis fere 164. jugum tulit barbarum, à quo annò 1716. Virtute Exercitus Christiani revindicatum, longè aliâ tam internâ, quam externâ cœpit indui forma; in unum siquidem efformatum Urbem, & Præsidium

Revindicatur.

continuis operis (quæ nec actu cessant) tam solidis est fortificata propugnaculis, ac insuper aquis ex flumine, *Vegho* dicto artificiosè derivatis circumdata, ut si

Restauratur

perfectionem adipiscatur, ferè nullos hostium incursus vereri videatur.

Interna ejus facies.

Porro interna ejus facies ad Majestatem est exulta, non modò elegantioribus nimirum Episcopi Csanadiensis hic continuò residentis, DD. Canonorum, Officialium ad I. Administrationem Banatensem spectantium, ac denique Civium domibus, sed Ecclesiis quoque, & diversorum Religiosorum Canoniis. Inter Ædes Sacras, Principalis est Ecclesia Cathedralis, sed quæ primò sui perfectionem præstolatur, nam actu in solo Sanctuario Divina persolvuntur. Altera est RR. PP. Societatis JESU, quæ simul est Parochialis, obeuntibus ejusmodi munia RR. Patribus iisdem. Tertia est Patrum Ord. Min. quos de Observantia nuncupamus. Quarta est Fratrum Misericordiæ; quibus recenter accessit quinta Ecclesia cum suo Monasterio Fratrum Min. Str. Obs. qui prius extra Fortalitium multis annis existentes, cum eorum Monasterium unâ cum Conventu ob Præsidii fortificationem solo æquari debuerit, superioribus annis Urbem ipsam sunt ingressi, ut infra uberius demonstrabitur. Plura de hac Urbe scire volenti Topographi subministrabunt.

Domicilia Religiosa.

§. II.

Demonstrat qualiter Fratres Nostri Temesvarini locum acceperint, & priorem Conventum erexerint.

Imperator Provinciam requiret pro submitendis duobus Patribus.

N. 234. **P**ostquàm auxiliante Deo Annò 1716. Præsidium Temesvarienfe, ab infensissimo Christiani Nominis hoste (sub cujus jugo integrò Sæculò, & annis quatuor supra sexaginta gemebat) armis Potentissimi Imperatoris Caroli VI. revindicatum fuisset, placuit anno insequente Sux Sacratissimæ Majestati per Rescriptum Speciale requirere A. R. P. Ministrum Provinciam, hujus Provinciæ Salvatorianæ, pro tunc A. R. P. Petrum Roll, quatenus duos Patres Sacerdotes Illyricæ, seu Dalmaticæ Lingux gnaros, pro cura, & servitio Animarum ejusdem Nationis, Temesvarinum submitteret. Quò Rescriptò, seu Mandatò acceptò, dictus A. R. P. Minister Provincialis, eodem adhuc annò duos Patres eò submitit, nempe M. V. P. Maximilianum Rösler, ut Superiorem, & M. V.

M. V. P. Laurentium Jankovics, pro Concionatore Dalmatico. Quibus Temesvarinum comparentibus assignata fuit in Suburbio (Palánka Minori dicto) Domus Turcica, Fano itidem Turcico vicina, in quo repurgato, & decenter adaptato, Nationi Dalmaticæ usque ad annum 1723. Patres hi, demum alii eis succedentes, fervitia Spiritualia zelosè præstiterunt.

N. 235. Ex quo autem hæc domus, unâ cum Turcico illo fano, imò ipso Suburbio, seu Palánka ob reformationem, & solidiorem Fortalitii munitionem, in demolitionem venire debuisset (uti etiam successivis temporibus ita ruinata sunt, ut actu ne vestigia quidem eorum appareant) Annò 1723. obtinuimus Palánka Majore, pariter extra Fortalitium alium locum, antiquissimam nempe Ecclesiam Catholicam, uti ex ejus structura patuit, quam Turcæ immunem conservantes, pro Moschæa usuabant, Nostri verò recuperatò Fortalitio, pro salis depositorio applicuerant. Hac proinde obtentâ, & ablatò sale mundatâ, ac renovatâ, nec non D. Catharinæ Virg. & Mart. dicatâ, tandem An. 1723. in eadem Missæ Sacrificia celebrari, aliæque Divina persolveri cœperunt.

N. 236. Ecclesia hæc magna restauratione non egebat, interno tamen apparatu, ut Aris, suggestu Concionatorio, Choro, & similibus planè carebat, quæ tamen brevi tempore munifica diversorum Benefactorum manus suppeditavit. Et quidem Aram Majorem D. Catharinæ Virg. & Mart. erigi fecit Doctiss. D. Joannes Josephus de Königsfegg, Suæ Sacratissimæ Majestatis, & Præsidi Temesvariensis Stabalis Medicus. Aliud verò Altare S. Crucis extrui curavit Excell. D. Franciscus à Comitibus Vallis, Generalis, & hujus Præsidi Commendans. Quas unâ cum duabus Campanis consecravit Illustriss. ac Reverendiss. D. Ladislaus à Comitibus Nádasdi, Episcopus Csanadiensis. Præter dictas Aras tres adhuc extabant in hac Ecclesia, nimirum S. P. N. Francisci, S. Antonii Pad. & S. Joannis Nep. adeoque universim Aræ quinque. Crypta verò unica tantum habebatur, in qua promiscuè tam Nostrorum Fratrum, quàm Sæcularium diversè Statûs, & Conditionis Corpora tumulabantur.

N. 237. Anno insequente positus fuit primus lapis pro Conventu erigendo, cui intra annos duos Munificentia diversorum Benefactorum, & In. Administrationis in necessariis materialibus succursu, tantum accepit incrementum, ut annò 1726. jam duodecim Religiosorum capax, pro Conventu formali in Congregatione Galgocziensi, die 6. Junii celebrata declararetur M. V. P. Ambrosio Mericz in Proto-Guardianum electo. Quibus peractis die 13. Julii, à primis Vesperis D. Bonaventuræ Ep. & Card. inchoatæ sunt Laudes Divinæ Choraliter, juxta consuetudinem Almæ Provinciæ Nostræ, ac deinceps diu, noctuque continuatæ.

Deducto autem anno 1732. ad debitam perfectionem Conventu, ita ut præter cômune Refectorium, Coquinam, Dispensam, aliasque necessarias Officinas, in parte superiori pro Fratrum habitatione 19 in inferiore autem 6. Cellæ haberentur, annò 1733. ordinatum huc fuit Studium S. Moralis Theologiæ, Lectore M. V. P. Vitali Zieman, & continuatum usque ad annum 1738. Insuper Annò 1734. volentibus ita Provinciæ Superioribus, etiam Pannificium fuerat erectum, quod pariter ad annum 1738. perduravit, quò utrumque finem accepit, ut mox dicetur.

§. III.

Refert calamitosos eventus hujus Conventus.

Siquidem Conventus hic jam post calamitosa illa tempora, quibus per totam ferè Hungariam arma perstrepebant, erectus, calamitates, quas plerique alii pertulère, sit non expertus, immisit DEUS in eum alias tribulationes, quibus non leviter Fratres contigit divexari.

N. 238. Et quidem prima fuit Pestis sævissimè grassans, quæ an. 1738. etiam hanc Urbem imò Conventum prostravit, ita, ut eodem annò 14. circiter Religiosi mortui.

Patres, & Fratres eâdem fuerint extincti, quorum quinque jam supra ad Calcem P. I. in numero eorum, qui aliis serviendo Animas suas pro iisdem ponere non sunt veriti, annotati habentur. Hac igitur de causa & Pannificium cassatum, & studium, priusquam lues prædicta Urbem occuparet, aliò translatum est, neque ab eo tempore restitutum.

Ædificia
circa Temesvari-
num rui-
nantur.

Conventus
noster per-
foratur.

Vix autem hoc malo liberatus est Conventus, succéssit aliud, fervente nimirum hoc ipso tempore Bellô Turcicô, postquam Belgradum fortissimum illud Hungariæ, imo totius Christianitatis Propugnaculum, deditione in potestatem Turcicam devenisset, timorque non levis totum Banatum obruisset, ne fors Hostis Barbarus ulterius progrediendo, ipsum quoque Temesvarinum obsideat, & sui Juris faciat; hac inquam de causa metu gravissimo perculsi Officiales Præsidi, quæcunque ædificia hoc fortalitium ambiebant, solo æquari fecerunt omnia, Militis Præsidiarii communi Residentia vulgò *Casarma*, ac hocce Conventu Nostro, nec non cujusdam Officialis domo exceptis. Interim & hæc ita suffossa, & usque ad fundamenta in parietibus tam ad extra, quàm ad intra perforata fuere, ut pro omni eventu incursionis Hostilis, absque longiore mora foramina parietum pulvere pyrio adimplendo, & ignem addendo in acervum lapidum redigi, & funditus everti possint.

Ad nume-
rum Resi-
dentiæ
redigitur.

N. 239. Etsi verò Belgradô habitô contentus hostis, ab ulteriori incursione se temperaverit, Pacemque cum Imperatore, & Rege Hungariæ iniêrit, Conventus tamen noster, unâ cum Ecclesia ita suffossus permansit, nec ulla amplius in eo reparatio permissa. His igitur Calamitatibus pressus, in magnam venit desolationem; unde licet Annô 1739. in Congregatione die 1. Martii Szakolczæ celebrata adhuc pro hoc Conventu in Officio Guardianatûs confirmatus fuisset M. V. P. Mauritius Privorszki, attamen in Congressu Diffinitorio Gyöngyössini Mense Novembri ejusdem anni habito, Patre Mauritio à Guardianatu absoluto, Conventus ad numerum Residentiarum est redactus, datûsque ei Præsident M. V. P. Elias Mintzer, qui huic Residentiæ præfuit usque ad annum 1741.

Dein Con-
ventus sup-
pressus de-
nomiuatur.

Duo loca
nobis ad
eligendum
offeruntur.

N. 240. Quô annô in Capitulo die 22. Januarii Galgoczii celebrato, nominatus est hic locus Temesvariensis Conventus suppressus, quæ denominatio, etsi justè, & meritò ei data fuerit, ob rationes relatas, I. tamen Administratio Banatensis huic denominationi plurimum resentiens, omnem movebat lapidem, ut nos Temesvarinô amoveat, unde allegando illud, quòd ob futuram Præsidi fortificationem Conventum cum Ecclesia ruinari necesse sit, duo nobis ad eligendum proponebant loca, unum in Oppido Verschetz, decem circiter millibus passuum Temesvarino distante, præsertim, quòd eo tempore sublato è vivis loci Parocho, Oppidum hoc viris Spiritualibus egeret; alterum in Fabrica, semihoræ circiter itinere à Præsidio divulsa.

Provincia
neutrum
vult acce-
ptare.

Rationes
allegantur.

Verùm neutrum horum volebat Provincia acceptare, priorem quidem, licet in se amœnum, & salubrem, ob nimiam à Provincia, si nempe Temesvarinô exesse deberemus, distantiam, adeoque maximam, tum occasione Visitationis, tum permutationis Fratrum difficultatem; alterum verò in fabrica pluribus de causis, tum, quòd nulla hic Conventus posset esse stabilitas, æquè, ut in loco priori, tum, quòd Conventu longius à Præsidio distante difficilis foret Fratrum sustentatio, tum, quòd loco hoc paludinoso, & inter meras quasi aquas situato, nec Cryptæ in Ecclesia, nec Cellaria in Conventu ob prodeuntes immediatè aquas haberi possent, tum denique quòd locus hic prorsus insalubris sit, ob lacunas, & aquas quaqua versùs stagnantes.

Iterum hic
Guard. po-
nitur.

N. 241. Hinc Annô 1743. in Congregatione Galgotziensi 16. Junii celebrata, rursus suppresso huic Conventui datus est Guardianus, idem, qui fuit Præsident, nimirum M. V. P. Flavianus Lajtner, & interim omni conatu laboratum est, ut locum in ipso Præsidio Temesvariensi pro Conventu ædificando habere possimus. Non tam arduum hoc fore Negotium, si propensionem Maje-
statis

statis Regiæ, I. Administratio Banatensis secundâisset, patet ex Epistola, R. P. Antonii Schyvvab Prov. Diffinitoris Act. qui in hoc Negotio Viennam ad suam Majestatem Regiam exmissus, ad hunc Conventum ita scripsit: *His brevibus notifico, quod hesternâ die habuerim audientiam apud Serenissimam Reginam, eiquè nostram Instantiam ratione Conventus Temesvariensis exposui, quæ his formalibus mihi respondit: Inchoata fortificationis opera jam continuari debent, & ideo Claustrum venit demolendum, cum autem juxta relationem vestram tot bona ibidem operati essetis, sic etiam Nos videbimus, ut locus in Præsidio inveniatur, & eis ad ædificandum Claustrum novum locus assignetur. &c. Viennæ 9. Martii 1743.*

Interim pro loco in Præsidio habendo laboratur.

Favorabile Responsum Regiæ.

Verum cum DD. Officiales, quorum id negotii fuerat, ut pro nobis in Præsidio locus determinetur, varias in oppositum rationes ostenderent, nostroque intento & propensione suæ Majestatis adversarentur, neque interim muros, & fartatecta suffossi Conventus restaurare permetterent, in tantam devenere desolationem, ut ruinam minarentur, & Divinis quoque Officiis absolvendis obex non levis poneretur, plente autem Cœlo, aquis ad Chorum ubique stillantibus, cogebantur persæpe Patres se cum Breviariis hinc inde ad angulos recipere, ut cadentes desuper aquas possint evitare, ac Divinum debitè persolvere Officium.

Officiales Temesvarienses nobis non favent.

Conventus jam restaurari non permittitur, desolatur.

Plures fluxere anni, quibus ista, quæ relata sunt, perferre debuerunt Patres, nec prius, quam Officialium Administrationis Banatensis facta mutatione, res quoque nostræ in melius sunt mutatæ, ut sequenti §. demonstratur.

§. IV.

Demonstrat quomodo Locum in Præsidio acceperimus, & ædificio constructo eò introducti simus.

N. 242. **A**B Annò 1740. continuæ fiebant apud Aulam sollicitationes pro obtinendo in Præsidio loco, erigendi Conventus opportuno, sed renitentibus Officialibus Administrationis Banatensis incassum laborabatur. Postquam verò an. 1751. amotis veteribus toties dictæ Administrationis Consiliariis, novi omnes successissent, horum favore, at præcipue Illustrissimi D. Baronis Francisci de Bojger, Fratribus addictissimi, singulari industria, & maximâ apud Aulam Regiam nostri comendatione, Amplissimi insuper Magistratûs Temesvariensis interpositione, tandem Benignissimò Regiæ Majestatis decretò An. 1752. Die 16. Octobr. emanatò resoluta est pro nobis in Præsidio Mola quædam Frumentaria *Bobilis* dicta, ex eo, quod non, nisi operâ boum in ea molere solitum fuerit, cum quatuor cubiculis, & culina eidem annexis, nec non territorio ad erigendum Conventum sufficienti per I. Administrationem designando.

Sua Majest. designat nobis locum in Præsidio.

Non parùm adversabatur huic Benignæ Regiæ resolutioni dictæ Administrationis Præses, unde & loci consignationem de die in diem differebat, sed adurgente eum supramemorato Illustr. D. Barone Francisco de Bojger, tandem consensum & ipse præbuit, ac designatum per Decretum Regium locum, mediò prædicti Illustriss. D. Baronis, ac duorum Officialium Fratribus nostris consignari, sufficientemque pro extruendo Conventu fundum determinari fecit, quæ omnia die 12. Mensis Decembr. Anni præspecificati, videlicet 1752. effectuatâ sunt.

Locus ille Fratribus consignatur.

N. 243. Facta autem traditione loci non sunt feriatî Fratres, sed omnem in loco depurgando, ac debitè adaptando adhibuere operam, ut quantocius Divina in eodem persolvere possint, quod brevi effectuatum est Die enim Nato Salvatori Sacro, Excell. D. Episcopus facta per suum Vicarium Generalem Reverendiss. Dominum Gabrielem Mayer investigatione, num locus Divinis absolvendis foret idoneus, & idoneitate adinventâ, diem sequentem, nempe S. Stephanî Proto-Martyris pro ejus Benedictione determinavit, quæ etiam per

Purgatur & ad persolvenda Divina aptatur.

Benedi-
tur & Di-
vina in eo
inchoan-
tur.

dictum Reverendiss. D. Vicarium Generalem, in magno concursu populi est peracta, primumque per eundem Sacrum in mola prædicta, sed jam pro Divinis saltem ad tempus determinata celebratum. Ab hoc autem tempore singulo die unum ad minus Missæ Sacrificium in eadem absolvebatur, imò unus è Patribus continuò ibi habitare jussus, reliquis in antiquo adhuc Conventu extra Præsidium manentibus. Primus incola loci fuit P. Antonius Schmidt Vicarius, post hunc is, qui à Superiore fuit determinatus. Porro Conciones hic haberi cœperunt cum perpetua continuatione, Dominicâ Septuagesimæ Anni 1753. cessantibus deinceps in antiqua Ecclesia Concionibus.

Prima Con-
cilio in hac
Ecclesia.

Pro nova
Ecclesia
primus La-
pis poni-
tur.

N. 244. Eodem Anno, videlicet 1753. die 4. Octobr. Seraphico Fundatori Sacra, gubernante hanc SS. Salvatoris Provinciam A. R. P. Modesto Knoll, hic verò Guardianum agente R. P. Raphaële Ranner, post Decantum solemniter Sacrum, dictamque ad Populum Concionem per R. P. Franc. Xav. Trifater è S. J. in maximo concursu, tam DD. Officialium, quam reliquæ Plebis, positus est pro Novæ Ecclesiæ Sanctuario, Primus Lapis seu Angularis, per supra memoratum Reverendiss. D. Joannem Gabriëlem Mayer, Ven. Capituli Csanadensis Canonicum, & suæ Episcopalis Excellentiæ Vicarium. Datusque Ecclesiæ, & Conventui futuro Titulus idem, quò prior gaudebat, nempe S. Catharinæ V. & M.

Continua-
tur ædifi-
cium tam
Ecclesiæ,
quam Con-
ventûs.

N. 245. Post hæc continuabatur utriusque ædificium, tam nempe Sanctuarii quam Conventûs, illud quidem tanta sumpsit incrementa, ut annò 1755. jam Divinis Servitiis aptum videretur, unde etiam Primum Sacrum in eo decantatum est in Festo Seraphici Patris, ejusdem Anni. Conventûs verò quoad structuram usque ad annum 1756. talem habuit progressum; In parte inferiori ædificatæ sunt cum ordinaria Conventûs porta, Cellæ sex, è quibus duæ ad interim reficiendis corporaliter Fratribus, & una major pro Coquina applicatæ; In superiori verò ambitu 11. Cellæ exurrexerunt, quæ cum nondum pro Numero Fratrum, hic de ordinario commorantium sufficerent, illa quoque cubacula ex altera Ecclesiæ parte, quæ cum hac mola Fratribus consignata fuisse, supra dictum est, pariter pro Fratrum ad interim hospitio sunt applicata.

Fratres ne-
cessitantur,
se transfer-
re ad novû
in Præsidio
Conven-
tum.

Cæterum etsi in loco hoc recenter aquisito continuò unus, alterve Patrum manebat, Communitas tamen Fratrum usque ad hæc tempora nempe Mensem Junium, anni 1756. antiquum, extra Fortalitium incolebat Conventum. Cum verò opera fortificationis Præsidii versùs hunc Conventum in tantum continuata, & extensa fuissent, ut nullæ ampliùs induciæ ulterioris persistentiæ Conventûs, & Ecclesiæ permitti potuissent, necesse fuit Fratres omnes cum tota supellectili, tam Sacra, quam profana ad novum transmigrare Conventum. Quæ quidem transmigratio accidit die 16. Mensis Junii Anni præacti sequenti solemnitate:

Solemnitas Trans-
lationis de-
scribitur.

N. 246. Convenientibus die 16. Junii, horis matutinis ex mandato suæ Excellentiæ Episcopalis, ad locum antiqui nostri Conventûs, Universo Clero, Religiosis, Dominis Officialibus, tam I. Administrationis, quam Præsidariis, & Civitatensibus, ac denique innumera ferè multitudine Plebis, expectabatur adventus Excell. D. Episcopi, qui cum comparuisset, ac apparamentis Episcopalis se induisset, processit, consveta Assistentia Clericali comitatus, ad Majus Altare, ubi decantatò interim per Musicos Canticò: *Benedictus Dominus Deus Israel*, & Versibus: *Salvos fac Servos tuos*: Item: *Mitte eis Domine auxilium de Sancto*, per Assistentes absolutis, Episcopus dixit Orat. *Actiones nostras quasumus Domine &c.*

Post hoc sub Comitatu suæ Assistentiæ, & Patrum, ac Fratrum Nostrorum sub Crucis vexillo processit extra portam Ecclesiæ majorem, seu ordinariam, ubi pulsato ternis vicibus, malleolò floribus, & ligulis sericeis ornatò, Ecclesiæ pariete, ita ut fragmenta quædam deciderent, rursus ad Altare majus est progressus, quod priùs denudando, pari modo, eodem malleolo pedem Altaris percussit, usque ad aliquam ejus perfractionem, quo tempore singula Altaria denudata sunt Portatilia sublata, lampades quoque Ecclesiæ extinctæ, & faces inte-

interim, ac Candelæ accensæ, Clero, Officialibus, & aliis Honoratioribus distributæ. Quibus peractis Episcopus extracto à Tabernaculo Altaris Sanctissimi, cum illud de more incensasset, impertitâ Populo Benedictione, Hymnum: *Pange Lingua &c.* intonuit, & mox Processio ex hac Ecclesia ad Urbem, ac consequenter ad Neo-erectam Ecclesiam nostram est ordinata.

Porro Processionis hujus ordo in Historia Conventus ita cum præcedentibus descripta reperitur. 1mò. Præcedebat Vexillum Ecclesiæ hujus brevi ruinandæ. 2dò. Ludi Rector cum Juventute Scholari. 3tò. Confraternitas S. P. N. Franc. cum suo Insigni. 4tò. Magistratus Civitatis. 5tò. RR. PP. Franciscani de Observ. accensas gestantes Candelas. 6tò. 25. Milites suo more armati. 7mò. Parochus loci superpellicio, Stola, & Pluviali indutus cum Cruce & Vexillo Parochiano. 8vo. Chorus Musicorum, quos sequebantur Patres, & Fratres nostri sub Cruce Cathedrali.

9no. Procedebant Reverendissimi DD. Canonici, quorum unus Reverendiss. nempe D. Clemens de Rossi ducebat P. Guardianum, pro tunc M. V. P. Franciscum Kipperhon; Reverendiss. D. Paulus de Branko, R. P. Diffinitorem Habit. P. Raphaëlem Ranner. 10mò. Assistentia Episcopalis, quam sub Baldachino sequebatur Excell. D. Præsul, Sanctissimum deferens. 11mò. Immediatè sequebatur I. Administratio, cum Capite, & membris, post hos iteratò procedebant 25. Viri militares armati, ac tandem unus è Fratribus nostris Laicis Superpellicio indutus, Statuam B. Mariæ bajulans, quem devotus Fœmineus sexus comitabatur, & totam claudebat Processionem.

Postquàm igitur sic ordinata Processio ad Neo-erectam Ecclesiam pervenisset, datâ primò Populo cum Sanctissimo Benedictione, Præsul intonuit Hymnum: *Veni Creator Spiritus*, quò cum suo Versu, & Oratione absolutò, cantavit Sacrum Solemne, post hoc verò *Te Deum Laudamus*, & rursus impertita omnibus cum Sanctissimo Benedictione, toti Solemnitati coronidem imposuit. Ab hac autem die in ista Ecclesia, licet nondum perfecta, Laudes Divinæ choraliter absolvi cœperunt.

N. 247. Porro hujus Ecclesiæ Status actu est talis: Sanctuarium est noviter erectum, cum Ara Majore Sanctæ Catharinæ Virg. & Mart. reliquum ejus Corpus mola illa *Bobilis* constituit, usque dum faventibus Superis aliud exurgat, in eo autem, utpote ad modum Ecclesiæ constructo quatuor Altaria habentur, unum SSmi Salvatoris pro nobis flagellati, alterum S. Crucis, tertium S. P. N. Francisci, quartum verò S. Antonii Padu. Statum prioris Conventus si quis scire cupiat, ejus jam vix vestigia apparent, dirutus enim est mox Æstate illa, qua Fratres nostri ab eo recesserunt. Ecclesia autem subsequente primùm Hyeme ruinata adhuc acervum lapidum transeuntibus exhibet. Et hæc sunt, quæ tam de antiquo, quàm novo Conventu huc inferenda judicavi; jam eorum Superiores recensere pergo, fuere autem sequentes:

SUPERIORES HUIUS CONVENTUS.

Annò
1718. P. Maximilianus Rösler.
1719. P. Amandus Czifs.
1721. P. Leonardus Panhart.
1723. P. Dominicus Scheller.
1725. P. Constantinus Peverelly.
1726. P. Ambrosius Mercz Guard.
1728. P. Augustinus Gretsches.
1729. P. Felicianus Miller.
1732. P. Athanasius Scheffer.
1734. P. Raphaël Ranner.
1736. P. Ambrosius Mercz.
1738. P. Mauritius Privorfski.

* Annò
1741. P. Flavianus Lajtner.
1743. Idem ut Guardianus.
1744. P. Leopoldus Francz.
1745. P. Raphaël Ranner.
1746. P. Leopoldus Francz.
1748. P. Januarius Perer.
1749. P. Lambertus Baumgartner.
1751. P. Raphaël Ranner.
1754. P. Franciscus Kipperhon.
1757. P. Raphaël Ranner.
1758. P. Marcus Richter.

XXI. CONVENTUS FÜLEKIENSIS AD B. V. M. IN COELOS ASSUMPTAM.

§. I.

Succincta Oppidi Füleki description.

Fülekini
Situs.

N. 248. Fülekinum, aliis Filekinum, est Oppidum in Regione Neogradienfi,

Origo.

Diœcesi verò Strigonienfi situm, tribus circiter millibus passuum à Szécsénio distans. Natales ejus ad Opilionem ejus nominis vulgus refert, quod sicut asserere, ita neque improbare audeo. Illud, ex variis, quæ hic acciderunt, Præliis constat: fuisse olim Oppidum non modò à cultura ædium elegans, verùm etiam à munitione commendabile, actu ne indicia quidem repræsentat, pristinæ conditionis.

Antiquitas
Status.

Arx Füle-
kienfis in
monte pe-
troso.

Ex parte, quâ Septentrionem respicit habet Arcem edito, ac petroso monti impositam, nec nisi à parte Oppidi, ubi porta est, ob rupium crepidines accessibilem. In duas dividitur Arces, Inferiorem nempe, quæ profundam olim habebat cisternam, quâ pluviales aquæ per siphones derivatæ continebantur; & Superiorem, quam Bebecus, à Blasio Raskaio, cujus Filiam Uxorem duxerat, acceptam, ædificiis ornaverat, ac mœnibus, propugnaculisque erectis validiorem ita reddiderat, ut fortissimo cuique hosti resistere posset. Hæc primùm à Turcis Annò 1554. non vi, sed astu occupata, dein virtute Militis Christiani Annò

Secundò à
Turcis oc-
cupatur &
ruinatur.

1593. recuperata fuit. Sed rursus Annò 1682. licèt à Stephano Kohario immortalis memoria digno Heroe fortissimè propugnaretur, adjuvante tamen Turcas Tökölö, & facta simul Præsidiorum seditione, in hostium potestatem devenit, à quibus prius direpta, & bellica suppellectili privata, tandem nitrati pulveris virtute, in auras majori ex parte ejecta, manet usque ad hæc tempora desolata. Hæc de Füleko, nunc de Conventu nostro in eo extructo pauca erunt referenda.

§. II.

Refert Antiquitatem Conventûs Fülekiensis, ejusque varias vicissitudines.

Conventûs
Fülekiensis
antiquitas.

N. 249. Conventus noster in loco mox paucis descripto, est unus ex antiquioribus, dum enim Provincia adhuc in 10. Custodias divisa floreret, hunc, inter Conventus Custodiæ Szécsénienfis secundum tenuisse locum, antiqua produnt Provinciæ monumenta; verùm quo determinato tempore, quoque Fundatore suos natales aspexerit, id nullatenus constare potest. Annò 1554 & sequentibus, nempe usque ad 1544. eum extitisse antiquæ probant Tabulæ, & infra ex Guardianorum serie qui hunc Conventum temporibus illis gubernabant, liquido patebit. Cùm verò post hoc usque ad annum 1610. nulla ejus exstet in vetustioribus Tabulis mentio, derelictum fuisse supponendum est, imò occupata per Turcas annò 1554. astu cujusdam Æthiopis arce, ut supra dictum est, funditus planè eversum, huc felicioribus temporibus reversi Fratres indoluerunt.

Desolatio
& ruina.

Regressus
Fratrum ad
locum Füle-
ki.

N. 250. Porro regressus Fratrum Nostrorum ad hunc locum, jam annò 1593. armis Christianorum recuperatum, accidisse collimatur circa annum 1610. nam isto in Actis Provinciæ notatum reperitur: In Füleki H. P. Nicolaus Felnemethi Prædicator, Fr. Jacobus de Saár Laic Cocus. Annò autem 1612. idem Pater institutus est Præsides Fülekiensis; ac denique 1613. Guardianus, & simul Provinciæ Diffin. Actualis.

N. 251. De Conventu noviter erecto, hoc solum constat ex Fratrum No-
strorum hic annò 1615. commorantium ad vicinos Dominos & Patronos scripta
humillima supplicatione, quod in Fundo, seu area Magnifici D. Thomæ Bosnák,
memoratæ Arcis Fülekiensis Supremi Capitanei, libenter in id consentientis, fu-
erit extructus, cujus autem expensis non est memoriæ commendatum. Verùm,
sicut citò assurrexisse videtur, ita paulò post flammis exustus est, ut in dicta
Fratrum supplicatione videre licet, quæ est tenoris sequentis:

Universis, & Singulis in dulci JESU Christianis
Viris, Illustrissimis, Reverendissimis, Spectabilibus item, ac Magnificis,
Generosis, ac Nobilibus Præfectis, & cæteris Dominis Ordinis Nostri
B. Francisci de Observantia Patronis, ac Benefactoribus gratiosissimis,
Orationes nostras devotas cum debita reverentia offerimus.

*M*Ultis jam annis versamur in confinio Fülekiensi, ubi propter penuriam Sacerdotum,
quantùm cum Divina Gratia licuit, avita Religione Catholicos confirmavimus,
vicinâque circum loca subinde Concionandi, & Sacramenta ministrandi gratiâ excur-
rimus. Verùm illud nobis incommodissimè accidit, quòd nec Templum intra Civitatis
fossas, nec Monasterium, ubi quietè DEO servire possemus, habemus. Quocirca Ma-
gnif. Dom. Bosnyák Supremus Fülekiensis ad præsens Capitaneus, Aream Domûs suæ in-
tra vallum, ac fossas Civitatis sitam, pro loco Monasterii nobis benignè donavit, quo in
loco Monasterium jam ferè cum Divina Gratia totaliter exædificatum, ac perfectum,
funditus igne consumptum est. Supplicamus proinde Dominationibus Vestris, ut hoc no-
strum recens, ac denuò aggressum opus, suis Eleëmofynis sublevare dignentur &c. Da-
tum in Conventu nostro Fülekiensi noviter fundato, Die 21. Maji, An. 1615.

Illustriss. Reverendiss. Spect. Magnif.
ac Gen. D. Vestrarum

Devoti Capellani

Fratres Ord. Min. Reg. Observ. in locò
conflagrato Fülekiensi commorantes,

N. 252. Ex hac Supplicatione illud insuper collimare licet: non parùm labo-
râsse Fratres, ut Conventum in cineres redactum rursus restaurent, sed cùm
seditionis his temporibus exhausti Regnicolæ exiguam possent ferre opem, Fratres
domiciliò commodò carentes, iteratò locum deserunt, & aliò commigrant, cum
proposito regrediendi, si Conventus pristinum recuperaverit Statum, ut patet ex
Ordinatione V. Diffinitorii Annò 1622. facta tenoris sequentis: *De Conventu Füle-
kiensi statuitur: quandoquidem propter rebellionem, & disturbia in Regno exorta, totus
in favillam esset redactus, si Magnif. D. Bosnyák Capit. loci cum aliis Benefactoribus vo-
lunt eundem reædificare, P. Provincialis providebit de Fratribus, si minus, habeant
patientiam, & ipsi, & nos.*

N. 253. Fecit id Magnif. D. Bosnyák non illibenter, triplicem in uno actu
se reputans exercituum virtutem, videlicet Religionis erga DEUM, Misericor-
diæ erga Fratres, & charitatis erga Proximos Fülekienses nempe Catholicos,
quibus sic de Pastoribus Spiritualibus optimè provisum iri cernebat. Igitur Con-
ventum quantocyùs erigit, Fratres revocat, & novo illocat Domicilio, quod
annò 1629. accidisse creditur, dum post priores illas revolutiones Primus Füle-
kini Guardianus fuisse legitur V. P. Mathias Leo.

N. 254. Floruit autem hic Conventus tamdiu, donec Arx Fülekiensis in suo
vigore persistens Militem aluit Cæsareum; verùm cùm annò 1682. à Turcis ob-
fessa, ac adjuvantibus eos Tökolianis, in eorum potestatem redacta, subiecto pul-
vere nitrato, ut supra dictum est, diruta fuisset, hoc inquam tempore sicut Op-
pidum

pidum, ita Conventus quoque noster in iteratam venit desolationem à Turcis, & rebellibus Hungaris solo æquatus. Vide Lector benevole, quoties Conventus hic in nihilum redactus sit, DEI tamen Providentia, & piorum fidelium ope toties assurgens, nunc quoque Fratribus nostris commodum præbet hospitium, ut ex sequentibus patebit.

§. III.

De Regressu Fratrum nostrorum ad locum Fülek, Conventus Erectione, ac moderno Statu.

Relatio de
regressu
Fratrum ex
Protocolo
Conventus

N. 255. DE hoc postremo Fratrum nostrorum ad Oppidum Fülekiense regressu, Protocolum hujus Conventus habere videtur, quod ruinatis, annò, in superiore §. notato, nimirum 1682. Conventu, & Ecclesia, dum Fratres necessitate compulsi Gyöngyössinum se se recipere vellent, jamque ad portam ferream (*vulgo Vas Kapu*) progressi fuissent, ab Excellentiss. D. Comite Stephano Kohári sub pollicitatione Conventus de novo erigendi revocati, reversi omnino sint, & priorem occuparint locum.

Videtur re-
latio illa
non esse
vera.

Quæ nihilominus sicut rationi temporum, rerumque gestarum, ita Actis Provinciæ minimè consentanea videntur. Qui enim à Kohario revocari poterant, cum & ipse non modò exul Fülekinò factus, sed insuper Tököliana factione in subterraneos carceres primùm Mòhacsinum, dein Ungvarinum, tandem Patakinum traductus, non nisi post duos benè evolutos annos liber evaserit? Sed neque in Provinciæ actis (quibus maximè fidem habeo) ulla loci Fülekiensis, vel Fratrum eò dispositorum usque ad annum 1694. fit mentio.

Sincerior
opinio de
Regressu.

N. 256. Verius igitur dicendum videtur, sedatis aliquantisper his in partibus tumultibus, quos Tökölius excitabat, Fratres nostros ad pristinum locum Fülekiensem rediisse, Annò 1694. quò primùm, post supra relatam hinc Patrum discessum in sæpe memoratis Provinciæ Actis sequentes huc è Fratribus dispositi deprehenduntur nimirum: M. V. P. Raphaël Götz Superior, & Conc. Act. M. V. P. Andreas Dulszki Conc. Act. & Fr. Dionysius Erdélyi Laicus.

Conventus
noviter æ-
dificari in-
cipit.

N. 257. Postquam verò hi, eorumque Successores, ex collectis à zelosis fidelibus Eleëmofynis, Tractum unum, illum nempe, qui à Turri moderna ad Coquinam protenditur, è fundamentis extruxissent, neque ulterius necessariis carentes impensis progredi valuissent, tunc primùm, specialis supra memorati Excellentiss. D. Comitis Stephani Kohári accessit favor, quò ad totalem tam Conventus, quàm Ecclesiæ perfectionem necessarios contulit sumptus, unde perfectò ædificiò, comparatisque omnibus, quæ ad constituendum Conventum formalem necessaria forent, Residentia hæc numero Conventuum aggregata est An. 1727 in Congregatione Die 11. Maji Szécsénii celebrata, ubi in Proto-Guardianum electus fuit M. V. P. Lucas Danielszki.

Com. Ko-
hári ædifi-
cium con-
tinuat, &
complet.

Ex Resid.
fit Con-
ventus.

N. 258. Hinc meritò Conventus hic Fundatorem suum agnoscit Excell. D. Comitem Stephanum Kohári, post fata verò ejusdem Excell. D. Andreæ Kohári, sicut Fratrem, ita & in Bonis omnibus defuncti Successorem, qui non parum contulit ad Ecclesiæ hujus Complementum.

Fundator
Conventus.

Conventus
exardet,
sed mox
restituitur.

N. 259. Etsi verò Conventus hic non leve acceperit detrimentum paucis ab hunc annis, nempe 1753. dum 2. Augusti, finitâ Portiunculæ Solemnitate, orto in Oppido incendio, ac etiam ad Conventum perlato igne, tectis omnibus spoliatus fuit, damna tamen ferè omnia hac occasione Conventui illata resarcivit pia libertas, tum Excell. D. Fundatoris Andreæ Kohári, tum aliorum piorum Benefactorum.

Cella, Sa-
crarium.

N. 260. Stat nunc Conventus hic in sua debita perfectione, in quadro positus, Cellas pro Patrum, & Fratrum inhabitatione habens viginti duas, præter necessarias Oficinas, & aliqua Sacræ Eleëmofynæ Conservatoria, Unicus hic Philo-

Philosophiæ cursus absolutus fuit in annis 1739. & 1740. Lectore M. V. P. Ger-
vasio Csáki, de alio Studio hic habito nulla est memoria.

§. IV.

Brevis relatio de Ereptione modernæ Ecclesiæ, ejusque Statu.

N. 261. **H**Anc, in qua actu diu, nocturne DEO famulantur Fratres nostri Fülekienses, Ecclesiam à fundamentis posuit pia liberalitas, pluries memorati Excell. D. Comitis Stephani Kohári de Csábrág, Curia Regia Judicis & <sup>Com. Kohári Eccle-
siæ fun-</sup> idque Anno Dom. 1727. quo debitam suam accepisse fertur perfectionem, excepta Turri, quæ An. 1727. elevari cœpit, & sequenti ad statum perfectum assurrexit.

N. 262. Quia verò corpus, seu navis Ecclesiæ, paucis à sui ereptione elapsis annis omnibus ruinam minaretur, timendumque erat, ne fors Plebs in ea congregata, murorum, & totius Structuræ casu obruatur, primum de consilio peritorum in arte Opificum validis ferramentis ligatum, consolidatumque est, dein verò, quia nec sic firmitatem ejus, stabilitatemque sperare liceret, ad relegandum omne periculum, totum Ecclesiæ Corpus funditus eversum, & novum à novis, solidioribusque fundamentis, piissimi, ac liberalissimi Fundatoris expensis erectum, in annis 1729. & 1730. Absumpserat tectum Vulcanus, annò supra notatò, sed pia Benefactorum liberalitas paulò post aliud posuit.

N. 263. Nunc igitur Ecclesia quoque in sua persistit perfectione, <sup>Corpus Ec-
clesiæ rui-
næ obnox-
ium primò
ferramen-
tis solida-
tur, dein ex
novo ædi-
ficatur.</sup> si turris ejus excipitur, quæ novum desiderat tegumentum, sex Altaribus decorata, & <sup>Consecra-
tio Eccle-
siæ & Ara
majoris.</sup> annò 1732. Feria 2da Pentecostes per Illustriss. ac Reverendiss. D. Com. Sigismundum Berényi Episcopum Mallensem, & Suffraganeum Srigoniensem in honorem B. Virginis Mariæ in Cœlos Assumptæ (unde Ecclesiæ, & Conventui Titulus) unà cum Ara Majori consecrata.

N. 264. Porro Altaria sunt sequentia: Principale, seu Majus B. V. Mariæ ad Cœlos Assumptæ, eodem, quo Ecclesia Patrono, annò 1727. positum. ^{Altaria.} Alterum est S. Antonii Paduani, Tertium S. Joannis Nepomuceni; utrumque unà cum Suggestu Concionatorio, seu Cathedra, munificentia Excell. Comitis Andreæ Kohári erectum. Quartum Altare est S. P. N. Francisci. Quintum SS. Trinitatis. Sextum denique B. V. Mariæ Dolorosæ, quæ Fratrum Nostrorum industriâ & Benefactorum diversorum concursu sunt erecta, nullum horum, præter majus, hætenus est consecratum.

Conditorium Corporum Defunctorum subterraneum hic nullum habetur, fors ob aquam, apertâ terrâ mox stagnantem. Nihilominus pro Fratribus Nostris tumulandis, habentur infra Chorum aliquot foramina, seu repositoria in superficie terræ erecta in quæ defunctorum Fratrum Corpora recondi solent. Viget etiam in hac Ecclesia Congregatio S. P. N. Francisci, seu Chordigerorum, præter alias consvetas Devotiones.

SUPERIORES HUIUS CONVENTUS.

Annò

1531. P. Franciscus de Kefzi.

1533. P. Andreas de Deva.

1540. P. Joannes de Bolgár.

1542. P. Franciscus de S. Benedicto.

1544. P. Michaël de Erkid.

*Post hunc nemo hic reperitur fuisse
usque ad annum 1610.*

1612. P. Nicolaus Felnémethi Præsid.

1613. Idem Guardianus.

Pars II.

Annò

1616. P. Joannes Nyirö Præsid.

Iterum Locus est derelictus.

1629. P. Mathias Leo Guard

1635. P. Georgius Jászai.

1638. P. Michaël Patai.

1641. P. Joan. Bapt. de Gyöngyöfs.

1644. P. Jacobus Nitrai.

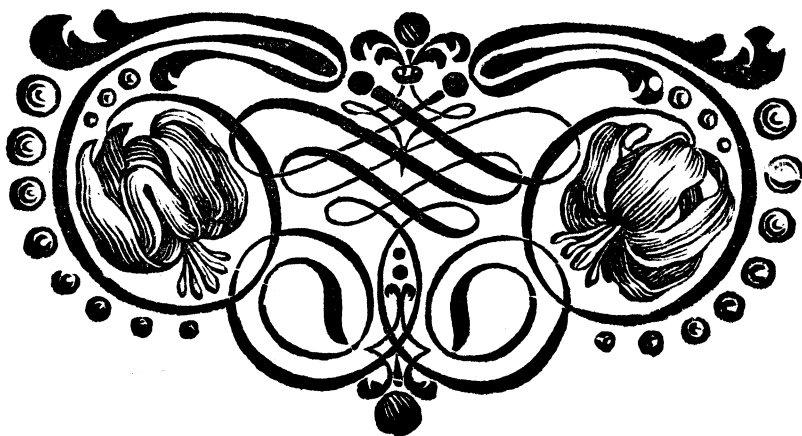
1646. P. Ægidius Schemnitzienfis.

1647. P. Joan. Bapt. de Gyöngyöfs.

T t

1646.

1649. P. Ægidius Schemnitzienſis.	1719. P. Joannes Kutafi.
1650. P. Andreas Fábri.	1720. P. Sylveſter Vas.
1651. P. Caſparus Jáſzberényi.	1721. P. Jacobus Luboczi.
1656. P. Nicolaus Michalik.	1723. P. Dominicus Vodnap.
1657. P. Didacus Fülekpüſpöki.	1724. P. Franciſcus Koós.
1660. P. Andreas Fábri Prov. Pr.	1725. P. Joannes Kutafi.
1663. P. Martinus Ludányi.	1726. P. Bernardinus Horváth:
1665. P. Athanaſius Erdöſs.	1727. P. Lukás Danielfzki <u>Proto-Gu.</u>
1667. P. Ambroſius Ivánkovicſ.	1728. A. R. P. Petrus Roll.
1668. P. Benediſtus Pellionis.	1729. P. Joannes Racſa .
1669. P. Matthæus Baróthi.	1730. P. Nicolaus Nagy.
1671. P. Andreas Philöp.	1731. P. Franciſcus Györi.
1672. P. Gerardus Kecskeméti.	1732. P. Emericus Szent-Királyi.
1674. P. Nicolaus Honti.	1735. P. Paulus Vajda.
1675. P. Athanaſius Erdöſs.	1736. P. Joannes Kutafi.
1677. P. Georgius Szécsényi.	1737. P. Antonius Beſenyei.
1679. P. Paulus Szegedi.	1739. R. P. Stephanus Novák.
1680. P. Gregorius Fodor.	1741. R. P. Dionyſius Paláſti.
1681. P. Conradus Maskóczi.	1742. P. Stephanus Fiſſer.
<i>Sub hoc, anno 1687. Conventus rui-</i>	
<i>natus, & dereliſtus eſt.</i>	
1694. P. Raphaél Götz Superior.	1743. P. Paulus Siket.
1696. P. Gerardus Kecskeméti Præſ.	1744. P. Matthæus Jancſek.
1698. P. Nicolaus Andráſi.	1745. P. Urbanus Nedeczki.
1699. P. Sylveſter Vas.	1746. P. Laurentius Ruſvai.
1701. P. Athanaſius Szifto.	1747. P. Florentius Cſapó.
1702. P. Fortunatus Föczén.	1748. P. Dionyſius Major.
1708. P. Franciſcus Koós.	1749. R. P. Adalbertus Kalcsó.
1710. P. Sylveſter Vas.	1750. P. Petrus Greſkovics.
1712. P. Baſilius Maroti.	1752. R. P. Adalbertus Kalcsó.
1713. P. Alexander Sütö.	1753. P. Emericus Szóvai.
1714. P. Fortunatus Foczén.	1754. P. Joſephus Komlóſi.
1715. P. Raphaél Götz.	1755. P. Philippus Kriſton.
1717. P. Caſparus Szenczi.	1756. P. Sigifmundus Balás.
1718. P. Innocentius Saárközi.	1757. P. Martinus Olafz.
	1758. P. Philippus Kriſton.

XXII. C O N V E N T U S V A C Z I E N S I S A D S A N C T A M C R U C E M.

§. I.

De Oppido Vacziensi.

N. 765. **O**ppidi Vaczienfis Natales Bonfin. Inchofer. Turócz. ac plerique è recentioribus Scriptores ad Gejzam I. Hung. Regem referunt. Ajunt enim, dum Gejza, & Ladislaus Fratres, priusquam cum Salomone confligerent, in loco, ubi nunc Vaczia est, tunc verò magnum fuerat nemus, confedissent, Eremicolam, cui Vaczio nomen erat deprehenderunt, à quo de futura victoria certiores facti, ac post hoc eam. consecuti, excisis sylvis, primò magnam Divæ Virgini Basilicam, dein Civitatem condiderunt. Hæc tamen opinio non omnibus placet, qui volunt Oppidum cum Episcopo, jam dudum præexistisse, adeoque à Gejza non fundatum, sed auctum tantummodo fuisse.

Origo Oppidi Vaczienfis.

Quidquid eorum fuerit, est Civitas Episcopalis, in Comitatu Pestienfi, ad Danubii ripam locata, quatuor Budâ, sex verò milliaribus Strigoniò distans. Cæterum à situ, & loci amœnitate, soli fertilis ubertate, vini generosi, & simul copiosi præstantia, nec non commerciorum multitudine ubique clara. Munitam eam olim fuisse, unà cum Castro ad Danubii ripam locato, è variis Scriptorum relationibus patet: nunc omnis munitionis expers est.

Ejus Situs.

Triplicis labii continet populum, & quidem copiosum, Hungarici nempe, Germanici, & ex parte etiam Slayonici, qui totus quantus Orthodoxæ Fidei rudimentis est imbutus, fed in duas circa annum Dom. 1745. divisus Parochias, Superiorem nempe ad S. Michaellem Archangelum, & Inferiorem ad D. Nicolaum Episcopum. Cùm enim V. Capitulum Vacziense Civitatis hujus Octavalitatem, titulò crediderim, & jure Foundationis possidere cœpisset, ob idque Civitas in duos Magistratus Sæculares, quorum unus Episcopo, alter Capitulo subesset, divisa fuisset, occasionem præbuit Jurisdictionem quoque Parochialem in duas, ut mox dictum est, partiri Paræcias. Unde præter Cathedralem S. Michaëlis Ecclesiam, quatuor aliis gaudet Sacris Ædibus, nempe S. Nicolai æquè Parochiali, circa annum 1746. extrui cœpta, PP. Prædicatorum, PP. à piis Scholis nuncupatorum (qui Juventutem usque ad Rhetoricam erudiunt) & PP. Ord. Minor. Strict. Observ. de quorum Ecclesia, & Monasterio mox plura dicemus, Quare sit.

Populus triplicis linguæ.

Duplex Parochia.

Ecclesiæ.

§. II.

De Fratrum Nostrorum in Civitatem Vacziensem Introductione, & Loci pro Nobis per Cæsaream Majestatem Confirmatione.

N. 266. **P**ost diuturnum armorum strepitum, reddita Hungariæ optatissima pace, cum avita Religio non postrema sumeret incrementa, Populusque Catholicus sicut alibi, ita in hac quoque Civitate crescere, & multiplicari cœpisset, providentissimus, & simul piissimus Loci Antistes, Eminentissimus S. R. E. Cardinalis D. Michaël Fridericus è Comitibus ab Althann, de multiplicandis quoque Spiritualibus operariis cogitare cœpit. Igitur requisitis Provinciæ nostræ Superioribus Locum Arcis in Civitate inferiori ad ripas Danubii olim sitæ, at impii Mahometis Affeclarum furore penitus dirutæ, & desolatæ, Fratribus nostris incolendum obtulit, imò cum demissa gratiarum actione acceptatum An. 1719. Die 3. Mensis Maji Pontificalibus indutus, ducta ex Cathedrali Ecclesia solemni

Locus à nostris acceptatur.

Ab Eminentiss.
Cardinali
benedic-
tur.

Proceffione, locum ipsum ritu Ecclesiæ benedixit, Crucemque in Signum futuri Conventus, & Ecclesiæ erexit, & quia dies illa, puta 3. Maji, Inventioni Salutiferæ Crucis Christi Sacra fuit, Conventum quoque ædificandum ad Sanctam Crucem denominari, & Fratres Minores sub hoc Titulo ibidem Deo famulari voluit.

PP. Maria-
ni prote-
stantur cõ-
tra acce-
ptationem.

267. Non leviter displicuit hoc factum Patribus vicinæ Provinciæ S. Mariæ, quapropter sollemnis per eosdem Patres contra hanc nostri in Civitatem Vacziensem introductionem, interposita fuisse fertur Protestatio. Verum re ad altiora fora, utpote ad Cæsareo-Regiam Majestatem delatâ, & septem ferè Mensium, spatiò agitâtâ, tandem favorabiliter cessit Provinciæ nostræ Augustissimus namq; Romanorum Imperator, & Hungariæ Rex Carolus VI. non modò locum hunc, Litterasque fundationales, paulò ante memoratî Eminentissimi D. Cardinalis, & Episcopi Vacziensis benignè stabilivit, verum omnes Provinciæ nostræ Conventus, Residentias, & Districtus, pro colligenda Sacra Eleëmofyna nobis designatos Cæsareo-Regio Diplomate confirmavit; quod hic de verbo ad verbum inferere placuit.

Sed locus
pro nostris
confirma-
tur.

N. 268. Nos CAROLUS VI. Romanorum Electus Imperator semper Augustus &c. &c.

Diploma
Caroli VI.
Imp. Con-
firmatoriũ
Locivaczi-
ensis & o-
mnium
Provinciæ
nostræ Cõ-
ventuum.

Memoriæ commendamus tenore præsentium significantes quibus expedit Universis. Quod fidelis noster Reverendus, Spectabilis, ac Magnus Michael Fridericus Episcopus Vacziensis, S. R. Imperii Comes ab Althann, Liber Baro in Goldpurg, & Mihrstetten, Abbas S. Petri de Tapolsa, Nostræ Regiæ Capellæ Bohemicæ ad omnes Sanctos, & Collegiæ Ecclesiæ Boleslaviensis ad SS. Cosmam, & Damianum Præpositus, ac Cathedralium Ecclesiarum Olomucensis, & Vratislaviensis Canonicus, nec non Consiliarius Noster: nec non Religiosus P. F. Petrus Roll, Provinciæ sub Titulo SS. Salvatoris in Hung. Ord. Fratrum Min. Reformatorum Stric. Observ. S. Francisci Seraphici, attunc Minister Provincialis, suo ac reliquorum ejusdem Ordinis, Provinciæ Religiosorum Patrum, & Fratrum Nominibus, & in personis exhibuerint Nobis, & præsentaverint, certas quasdam litteras fundationales in simplici papyro patenter confectas, ac in Episcopali Civitate Vacziensi die 14. Mensis Aprilis Annò 1719. modo labenti infra scripto emanatas, Syngrapha, & usuali sigillò memorati Episcopi Vacziensis, in inferiori earundem margine impressivè communitas, quibus mediantibus mentionatus Episcopus Vacziensis, Michael Fridericus Comes ab Althann, zelò devotionis, aliisque piis, & salutaribus ex causis, atque motivis, ibidem uberius expressatis animum ejusdem permoventibus inductus, prælibatos Religiosos Ord. S. Francisci Seraphici, suprafatæ Provinciæ SS. Salvatoris, in antelatam Civitatem Vacziensem recepisse, eosdemque ad fundum, seu locum eatenus excisum, & assignatum, cum reali possessione, suo modò, & ordine introduci fecisse dignoscebatur, tenoris infra scripti. Supplicatum itaq; extitit Majestati Nostræ, Nominibus, & in Personis memoratorum Episcopi Vacziensis, Comitibus ab Althann, quæ Fundatoris, nec non suprafati P. F. Petri Roll, totius præfatæ Provinciæ Nomine demissa cum instantia humillimè, omniaque & singula in iisdem contenta ratas, gratas, & acceptas habentes, litterisque nostris Privilegialibus inseri, & inscribi facientes, Authoritate Nostra Regia approbare, ratificare, consensuque Nostro Regio, roborare, ac pro iisdem Patribus, ac Fratribus totaque præspecificata Provincia, & eorum Successoribus universis, perpetuo valituras, gratiosè confirmare, ac præterea mentionatus P. F. Petrus Roll nomine etiam totius repetitæ Provinciæ eatenus humillimè institit, quatenus videlicet Nos suprema Cæsareo-Regia Authoritate Nostra, eosdem antelatæ Provinciæ SS. Salvatoris Religiosos, eorundemque Successores universos, non modo in novo adeptæ Residentia, & Fundatione Vacziensi, verum etiam in omnibus, & singulis Conventibus, ac Residentiis eorundem virtute adeptæ decisionis, vulgò Lazarianæ dictæ, per Nos etiam jam antehac clementer ratihabite, & confirmatæ, ad prædictam Provinciam Salvatorianam spectantibus, ab infra nominatenus recensendis, & in certa signatura Nobis demissè exhibita apposis,

& com-

Et comprehensis facultateque mendicationum, Et solitarum collecturarum intra limites, per eandem decisionem Lazarianam, utpote in Transdanubianis partibus, usque littora Danubii, Et Nitriæ fluviorum (excepto solo Conventu Pestienfi, ad Provinciam Marianam adjudicato, eidem collectura, seu mendicatione transdanubium in locis ad duo milliaria in longitudine, Et latitudine Pestino distantibus, per expressum concessa, Et admissa) positos, atque statutos, liberè ac inviolabiliter exercenda clementer protegere, ac manu tenere, ac sub specialem tutelam Nostram Casareo-Regiam assumere dignaremur, quarum quidem litterarum foundationalium tenor sequitur in hunc modum: Nos Michael Fridericus Dei Gratia Episcopus Vacziensis S. R. Imperii Comes ab Althann &c. &c. Damus pro memoria, significantes, quibus expedit universis. Quod cum Nos ad demissam instantiam V. in Christo P. Petri Roll S. Ord. Seraphici Prov. SS. Salvatoris Aët. Ministri Provincialis, Nobis propterea, ut S. Seraphicum Ordinem in hanc Civitatem Nostram Episcopalem recipere dignaremur, debita cum humilitate faciam, sicut etiam consideratis, Et attentis salutaribus, Et zelosis meritis PP. Et FF. ejusdem S. Ordinis jam fatæ Provinciæ Salvatorianæ, in Diœcesi Episcopatus hujus nostri, vel maxime sub id tempus, quò major pars Regni hujus Hungariæ, Ottomanicæ Tyrannidis, naturalis quippe Christiani Nominis hostis jugum tolerare, sub eoque ingemiscere cogeatur, pro conservanda Fide Catholica; ac ex post in præsentiarum usque fervide Et constanter, sub continua Fratrum utilissime servientium de Szegediensi, Gyöngyösiensi, Szécsényiensi, Claustris, prout Et Fülekiensi, ac Jászberényiensi Residentiis exmissione præstitis, in futurumque pari devotionis obsequiò exantlandis; potissimum autem visò eò, quò partes hæ fluctibus duplicis hæresis, Luthero utpote, Et Calvino deditæ, sed Et perpenso, quò tum in exmissione subjectorum, pro Animarum Salute desudantium, Et in eum finem ex remotioribus Claustris huc exmittendorum, maxima fatigiam, Et viarum incommoda subsequerentur; tum etiam, quò memorata Provincia Salvatoriana, ad ripam Fluminis Danubii Claustrum, ubi solita materialia pro ædificiis, Et necessitatibus propriis, totiusque Provinciæ deservientia, ac beneficiò jam dicti fluvii demitti assolita, reponi, ac conservari quirent, nullibi haberet extructum. Ac proinde mueri Nostro Pastoralis omnimode satisfacere satagentes, in augmentum Gloriæ Dei, promotionem Salutis animarum, propagationemque Orthodoxæ, ac unicæ Salutiferæ Fidei Romano-Catholicæ, animò deliberatò, præhabita etiam consultatione, Et unanimi voto Venerabilium Fratrum, Capituli hujus Cathedralis Ecclesiæ Nostræ Vacziensis, eosdem Patres, Et Fratres mentionati Ord. Seraphici suprafatæ Prov. SS. Salvatoris, in hanc Civitatem Nostram Episcopalem Vacziensem admittendos, Et reciendos, iidemque pro æquo, Et justo fundum, Et locum assignandum, Et excindendum decrevimus, prout actu, Et de præsentia talem in inferiori parte Civitatis, antiqua nimirum Arce seu dirutò Fortalitiò, ita tamen, ut rudera mæniorum, Et lapides ibidem existentes in suo esse permaneant, ac Salva semper in his Suae Majestatis Sacratissimæ, velut Supremi Principalis terræ benignissima facultate, Et consensu denominamus, Et designamus, atque mediò Syndici (seu ut vocant) Spiritualis, Joannis Georgii Metokovics, in realem possessionem eosdem introduci curavimus, spe freti id ipsum Successoribus quoque in Episcopatu Nostris pergratum fore. Datum in Episcopali Civitate Nostra Vacziensi, loco quippe solitæ Residentiæ, ipsa die 14. Mensis Aprilis Annò à Nativitate Domini 1719. Michael Fridericus Episcopus Vacziensis (L. S.) signatura verò, seu series prænuncupatorum Conventuum, Et Residentiarum talis est:

Conventus Gyöngyösiensis, Szegediensis, Szakolcensis, Cassoviensis, Galgocziensis, Sebesiensis, Cremnicziensis, Sztropkoviensis, Homonnensis, Pruszkensis, Szendrőiensis, Beczkoviensis, Kecskemetiensis, Eperjessiensis, Szécsényiensi, Agriensis, Et Okolicsnensis. Residentiæ autem Bartphensis, Varadiensis, Fülekiensis, Jász-berényiensis, Levensis, Szolnokiensis, Solnensis, Nagy-Szöllošiensis, Debrecziniensis, Tömösvariensis, Et Kaplyonensis, Et jam etiam Vacziensis. Nos itaque hujusmodi præmentionatorum Episcopi Vacziensis, Comitibus ab Althann, Et Religiosorum PP. Et FF. repetitæ Provinciæ Salvatorianæ d. missa supplicatione nostræ, modò, quò suprafacta Majestati benignè exaudita,

clementer & admissa, tum ob id, tum verò pio, & ingenito Majestati Nostræ, quò erga hunc S. Ordinem, ejusque Fundatorem S. Franciscum Seraphicum ducimur zelò, & veneratione, non secùs etiam benignè consideratis ejusdem Provinciæ Salvatorianæ in partibus illis, dum adhuc sub iugo Turcarum diutissimis temporibus gemebant, assiduâ animarum curâ & verbi Divini prædicatione, multifariisque per Turcas persecutionibus, vexationibus, & diris verberibus, ac incarcerationibus, truculentisque cruciatibus, & necibus pro Deo & salute animarum patienter toleratis, præinsertas Litteras Fundationales, non abrasas, non cancellatas, nec in aliqua sui parte suspectas, præsentibusque Litteris Nostris Privilegialibus de verbo ad verbum sine diminutione, & augmento aliquali insertas, & inscriptas quoàd omnes earundem continentias, clausulas, & articulos ratas, gratas, & acceptas habentes, autoritate nostra Cæsareo-Regia non solum approbavimus, ratificavimus, consensuque nostro Regio roboravimus, proque prænotatis Provinciæ Salvatorianæ Religiosis, & eorum successoribus Universis, perpetuo valituras gratiosè confirmavimus: verum etiam sæpe repetitos Provinciæ SS. Salvatoris Religiosos eorumque Successores Universos, respectu prærecensitorum Monasteriorum, seu Conventuum, ac Residentiarum, in quarum nempe actuali possessione existerent, prout & quoàd mendicationes, & collecturas juxta prædictam decisionem Lazarianam eisdem competentes, atque perturbatè observandas in benignam protectionem, specialemque tutelam, & defensionem Nostram Cæsareo-Regiam, clementer assumpsimus, imo assumimus, acceptamus, approbamus, ratificamus, roboramus, confirmamus, benignumque consensum Nostrum Regium, ac benevolum pariter præbemus & assensum. Harum Nostrarum Secretò Sigillò Nostrò, quò ut Rex Hungariæ utimur, impendendo. Communitè vigore, & testimonio litterarum mediante. Datum per manus Fidelis Nostræ Nobis Dilecti, Spectabilis, ac Magnifici Comitis Illes-Házi de eadem &c &c per dictum Regnum Nostrum Hungariæ Aulæ Cancellarii, in Civitate Nostra Vienna Austriæ die 30. Mensis Octobris, Annò Domini 1719. Regnorum Nostrorum Romani IX. Hispaniarum XVII. Hungariæ verò, Bohemiæ & reliquorum Annò æquè IX.

CAROLUS (L.S.)

Comes Nicolaus Illes-Házi.

§. III.

De Erectione Conventûs, & ejus Statu moderno.

N. 269 **R**elato Diplomate Cæsareo-Regio in loco Vaczienfi confirmati & stabiliti Fratres Provinciæ Nostræ, dum de Conventu, & Ecclesia erigendis deliberant, en Cœlo digna liberalitate in Religiosos præditus offert se Patronus, Excellentiss. nempe Illustriss. D. Com. Stephanus Kohári Judex Curia 30. florenorum millia pro loco hoc designando, ea quidem intentione, ut expensis 20. millibus in Conventûs, & Ecclesiæ structuram, de remanentibus 10. millibus, ad locum securum elocatis futuris Fratrum necessitatibus provideatur.

Com. Stephan. Kohári offert 30000. fl. pro Conv. ædificando.

N. 270. Quæ pia intentio, ut tantò celerius optato mandetur effectui, mox annò sequente, videlicet 1720. die verò 8. Mensis Maji positus est consueta cum solemnitate pro futuro Conventu, & Ecclesia, primus lapis angularis, per Illustriss. ac Reverendiss. D. Andream Berkeš Elektum Episcopum Heracliensem, & Sux Eminentia Cardinalis, & Episcopi Vaczienfis Suffraganeum. Cui Solemnitati præter Fratres hic commorantes interfuere omnes totius V. Diffinitorii Patres, videlicet: A. R. P. Ludovicus Kitska Minist. Prov. A. R. P. Ambrosius Gastel Prov. Pater Emer. A. R. P. Josephus Bede Prov. Custos. R. P. Patritius Haberle Prov. Dif. Aët. R. P. Martinus Waczulik Prov. Dif. Aët. R. P. Michaël Móra Prov. Dif. Aët. & R. P. Casparus Szenczi P. Dif. Aët.

Ponitur primus lapis.

N. 271. Sic igitur primo lapide posito, ac perfectò unò Tractu Conventûs, & Ecclesiæ Sanctuariò, cum corporis parte, placuit tandem mox memorato Illustriss.

lustriff. D. Suffraganeo pusillum Gregem Seraphicum, ex antiqua Residentia, (quæ è regione Ecclesiæ versùs plateam seu viam communem posita fuerat) ad recens erectum ædificium inducere, Ecclesiam, & Conventum, ejusdemque Cui bricula benedicere, quod annò 1726. die S. Emerico Hungariæ Duci Sacra, præfente R. P. Bernardino Biró Custode, & M. V. P. Dionysio Palásti, Conventûs Gyongyössienfis Guardiano, sub Præsidentatu M. V. P. Raphaëlis Csaszta accidisse Historia hujus Religiosæ Domus testatur.

Patres nostri ex antiqua Residentia ad novum ædificium transeunt.

N. 272. Etsi verò summa à profusissimo Benefactore Comite Stephano Kohári, ædificio deputata, fatò quodam ex parte non levem subierit jacturam, nihilominus industriâ Superiorum loci hujus ex variis piorum oblationibus sensim Conventus in sua proficiebat structura, ita, ut annò 1731. jam sufficientium ad constituendum Conventum Personarum capax, in Capitulo 10. Mensis Junii Gai-goczii celebrato, Conventûs Titulò decoraretur, electò in Proto-Guardianum M. V. P. Blasio Szilágyi, immediato Residentiæ hujus Præsidente.

Ædificium continuatur, & Residentia in Conventum erigitur.

Proto-Guardian.

N. 273. Denique successu temporum solertiore admota manu plenariam consecutus perfectionem, actu jam in suo esse perfecto constitutus, & imbricibus unâ cum Ecclesia tectus, continet in tribus Tractibus (in quarto enim ex parte Ecclesiæ nulla est) superiùs, & inferiùs pro habitatione Patrum, & Fratrum Cellas tres supra triginta, præter necessarias Officinas, utpote Coquinam, Dispensam, & hujusmodi. Hortum quoque ex parte, quâ Orientem respicit, habet, satis amplum, & commodum.

Modernus Conventus Status.

Quod Studia concernit An. 1732. dum in hoc Conventu A. R. P. Martinus Waczulik primam die 17. Maji intermediam Congregationem celebraret, è Conventu Kecskemetiensi ex undecim Philosophis ad hunc Conventum translatis sunt quinque, quibus ad continuandam Physicam assignatus est Lector M. V. P. Vincentius Gyürsehi, cui die 3. Novembr. ex hac vita ad meliorem translato, successit M. V. P. Ferdinandus Fiala, & hic tandem Philosophiam terminavit. Continuatum deinde fuit hic Studium Philosophicum pluribus annis, & actu quoque id ipsum traditur, licèt aliquot annis etiam Theologia Moralis traderetur. Et hæc sunt, quæ de hoc Conventu sciri poterant, nunc quæ Ecclesiam ejus concernunt, videantur. Quare sit

Congregatio Diffinitorialis hic celebrata.

Studia hic habita.

§. IV.

De Ecclesia, eamque concernentibus.

N. 274. Quo tempore primus Conventûs Tractus, eodem ferè Ecclesiæ quoque Sanctuarium, suum sumpsit Exordium, atque etiâ cum primis duabus in corpore Capellis Complementum. In hac Ecclesiæ parte annis propè 30. Divina peragebant Patres nostri, quinque Altaribus in ea erectis. Primum, seu Majus dictum (structura, majestate, magnitudine paucis secundum) extrui fecit Excell. Com. Stephanus Kohári in honorem S. Stephani Proto-Martyris, licèt Conventus ipse honori, & venerationi Salutiferæ Crucis Christi sit dicatus. Altare hoc ter mille ducentos octuaginta sex florenos Rhenanos constare fertur. A tergo hujus Altaris supernè extat Chorus, in quo Laudes Divinæ diu, noctuque perolvebantur, subtus verò Sacrarum Vestium Conditorium vulgò Sacristia.

Structura Ecclesiæ.

Altare Majus à C. Kohári erectum.

Secundum Altare ex parte Evangelii Aræ Majoris, est S. Joan. Nep. expensis Reverendiss. D. Paulesics V. Capituli Vacziensis Canonici, post etiam Vicarii Generalis An. 1728. erectum. Ex parte adversa verò B. V. MARIÆ Dolorosæ, positum eodem annò, impensis Gen. D. Georgii Szabó Civis Vacziensis. Quartum Altare in primâ Capella Corporis Ecclesiæ est, S. P. N. Francisci, quod pariter eodem An. 1728. posuit Archi-Confraternitas ejusdem S. Patris, seu Chrodigerorum.

Secundum Altare.

Imago S. P.
Francisci
miraculosa.

N. 275. Huic Aræ applicata manet, listæ decenti sub vitro inclusa Imago Seraphici S. Patris, à miraculo, quòd cuidam Sacerdoti Ordinis nostri in Conventu Bariensi graviter decumbenti locuta fuisset, celebris. Hanc Ecclesiæ huic donò dedit Excellen. D. Michaël Carolus ab Althann Episcopus Vacziensis, qui pari modò donatione eandem accepit, dum Bari in Conventu Fratrum Minorum, ubi hoc Miraculum accidisse fertur, commoraretur. Porro Miraculi huius authenticum testimonium conservatur penes præfatam Imaginem, quod hîc de verbo ad verbum apponere placuit. Ita autem sonat:

Testimoni-
um de pa-
trato Mira-
culo.

*N*Os infra scripti Fratres, commorantes in hoc Venerabili Conventu S. Petri Civitatis Bari, Ordinis S. Francisci, huius Observantium Provincia S. Nicolai attestamur, quibuscunque, & ad quoscunque hanc scripturam videre pertinet, aut quò quò modò præsentata fuerit. Qualiter nobis constet per attestationem Religiosorum, qui oculati testes fuerunt, & specialiter per veridicam relationem R. P. Josephi Antonii de Fasano, ejusdem Ordinis, qui notavit hunc miraculosum eventum, citans P. F. Jacobum de Bario, qui erat Confessarius infirmi, pariter Dominum Vitum Volpe, Doctorem Medicum Ordinarium huius nostræ Infirmarie, qui statim ordinavit dicto infirmo, ut ultimum reciperet Sacramentum. Qualiter 2. Septembris Anni 1706. quædam Imago S. P. N. Francisci, picta supra telum quadrangularem, longitudinis quatuor palmorum, & quadrantis, latitudinis vero trium palmorum, & medii, in actu contemplationis versus Crucifixum, quem in manibus tenet, cum uno Seraphino, & Calvaria ad latus extensa, dicta Imago super stoream, quòd locuta fuerit Religioso Sacerdoti P. F. Josepho de Terlizzo, febre continua egrotanti, exhortando ipsum ad patientiam, ut adhuc per duas dies sufferat infirmitatis suæ dolores, dum octavâ noctis horâ, quarta die ejusdem Mensis anima sua volatura sit in Cælum, ut secum fruatur æternis bonis. Et ita factum est. Unde dictæ veritati fidem præsentî Scriptò Communimus, & confirmamus, propriæ manus scriptione: appositòque dicti Conventus Sigillo. Hodie 15. Octobris 1729.

Ego Fr. Laurentius Allo de Risceglia ex Provincialis, & Guardianus dico prout supra MP.

Ego Fr. Michaël de Bittonto Confessarius, & Vicarius, dico prout supra MP.

Ego Fr. Theodosius de Monopoli Confessarius dico, prout supra MP.

Ego Fr. Alexander de Putignano Conf. Missionarius Apolitonicus, confirmo ut supra MP.

Ego Fr. Antonius de Bittonto Conf. dico ut supra MP.

Ego Fr. Josephus de Giovinazzo Conf. dico ut supra MP.

Ego Fr. Antonius de Ceglie Conf. ad S. Nicolaum dico ut supra MP.

Quintum
Altare.

Denique quintum Altare in prima Capella Corporis Ecclesiæ ex parte sinistra est S. Antonii Pad. quod Patronum habuit spect. D. Michaëlem Magocsi I. Comitatus Pesthiensis Ord. Vice-Comitem Annò 1727.

Modernus
Ecclesiæ
Status.

Cæterum, siquidem faventibus Superis, Ecclesia jam plenariam adepta sit, quoad structuram perfectionem, quinque adhuc supersunt loca pro Altaribus erigendis accomoda, quibus si Lauretanum addetur, numerabit Ecclesia hæc Altaria undecim.

Particula
Crucis per
Cardinalē
donata.

N. 276. Habetur in hac Ecclesia Particula de Cruce illa, in qua Salvator Mundi mortem moriendo superavit. Particulam hanc Cruci argenteæ sub chrystallo inclusam donò huic Ecclesiæ dedit supra memoratus Eminentiss. D. Card. & Episc. Vacziensis, imò ipse solemni cum Processione huc detulit die 13. Septembris Annò 1729.

Particula
de Offibus
S. Faustæ
Mart.

N. 277. Habetur etiam non exigua particula de Offibus S. Faustæ Mart. quæ in Tabernaculo Altaris B. V. Mariæ Dolorosæ, argenteo, & inaurato ostensorio, expensis Tertii Ord. S. Francisci effabricato inclusa asservatur, & singulis

Domi-

Dominicis Novilunii post consuetam ad Fratres, & Sorores ejusdem Ord. Exhortationem Populo confluenti veneranda, & deosculanda exhibetur.

Præter Congregationem Chordigerorum S. P. N. Francisci viget quoque Tertius ejusdem Ordo, Pœnitentium dictus, ab An. 1745. ac etiam exercitium Viæ Crucis à Dominica Prima Quadragesimæ Anni 1759.

Cryptæ in hac Ecclesia actu extant tres, Una in Sanctuario, Altera ad Aram S. P. N. Francisci, Tertia verò ad Aram S. Antonii Pad. in qua tumultatus jacet Patronus Aræ Spect. D. Michaël Magócsi. Quarta in Capella Lauretana infra Chorum proximè erigenda superaddetur.

SUPERIORES HUIUS CONVENTUS.

Annô

1719. P. Petrus Roll Prov. Pr. Emer.

Proto - Super.

1720. P. Constantinus Peverellyi.

1722. Idem Proto-Præsicens.

1724. P. Casparus Szenczi.

1725. P. Raphaël Csafzta.

1729. P. Georgius Megyeffi.

1730. P. Blasius Szilágyi.

1731. Idem Proto-Guardiaus.

1734. P. Constantinus Peverellyi.

1735. P. Georgius Megyeffi.

1737. P. Michaël Spányi.

Annô

1741. P. Urbanus Nedeczki.

1742. P. Michaël Spányi.

1744. P. Emericus Szent-Rirályi.

1745. P. Jeremias Várkonyi.

1747. P. Michaël Spányi.

1750. P. Urbanus Nedeczki.

1751. P. Vincentius Büki.

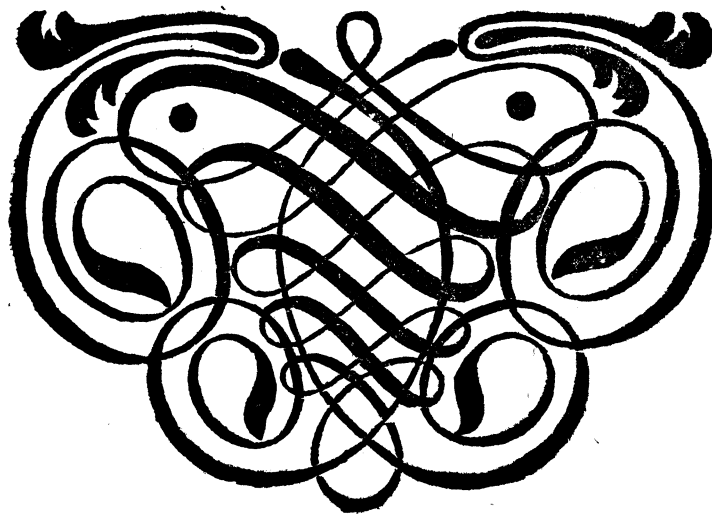
1752. P. Urbanus Nedeczki.

1754. P. Antonius Utaffi.

1756. P. Franciscus Kovács.

1757. P. Josephus Telek.

1758. Idem.

XXIII. C O N V E N T U S J Á S Z - B E R I N Y I E N S I S S U B T I T U L O S A N C T I S S I M I N O M I N I S J E S U .

§. I.

De Oppido Jász-Beriny.

Situs Jazygiz.

N. 278. **E**Xteriozem Comitatum Szolnokiensem inter, & Hevesiensem, jacet non contemnenda Hungarici Regni Portio Jazygum Regio, à Jassis (qui Philistæi quoque, vel Filiestri à quibusdam sunt vocati) gente Idolis devota, quam Bela IV. vel alter quispiam Hungariæ Rex, hac Regni Portione donaverat, ita nominata. Parent nunc Jazyges in Spiritualibus Agriensium Præfili, in temporalibus verò immediate Regni Palatino. Maximis olim immunitatibus, Privilegiisque gaudebant, quas dein amissas, rursùm annò 1745. repræsentato ære sibi afferuerunt. An verùm sit, quod P. Martinus Szent-Iványi Diss. Paralip. Rerum Memorab. Hung. Par. 1. Decad. 3. Cathal. 119. scribit: Jazyges olim Slavonico idiomate usos fuisse, non disputo, illud verum est, nunc Idioma Hungaricum ut plurimum apud eos vigere.

Principalis Jazygum, Locus Jász-Berinyium.

Duas habet Ecclesias.

Cornu Ebori simile in Civica domo conservatum.

Caput amplissimæ hujus Ditionis est Jász-Berinyium, ingens ad fluvium Zagyvam Oppidum, quod etsi ædes, paucis exceptis, sat humiles habeat, duplici tamen ornatur Templo, Parochiali nempe sat amplo, & eleganti, ac Filiorum S. Francisci Strict. Observ. cum suo Cœnobio, de quo infra plura. Sorores quoque S. Claræ hic olim excubasse, conjecturare mihi licet, ex Urbario Provinciæ nostræ, in quo ad Annum 1533. P. Clemens de Abony, pro Confessario Sororum fuisse deputatus reperitur.

Asservatur in hoc Oppido inter antiquitatis monumenta Cornu quoddam ebori simillimum, dimidiâ ulnâ longius, quod quidem multò quondam aurò dives fuisse fertur, nunc tamen ejusdem expers, incisas præcisè elegantissime varias repræsentat figuras, illud pro singulari habens, quod auribus applicatum, sonum edit, quem apum examen edere solet. Lehelis unius è septem Hungarorum Ducis, cornu hoc fuisse plerique dicunt, quò Conrado Imp. vitam eripuerat, quò tamen alii ad fabulas relegant, & veriùs se dicere putant, cornu hoc ab eo Jassii relictum esse, qui post S. Regis Stephani tempora, ob insignem belli navatam operam, suis cum popularibus, varias Nobilitatis prærogativas illi promeruit populo. Quis tamen Heros ille fuerit, quæve id ætate acciderit, nihil notatur.

§. II.

De Antiquo Fratrum Minorum Conventu in Oppido Jász-beriny.

Antiquitas Conventus.

N. 279. **H**abuisse Domicilium Fratres Minores in mox brevibus descripto Oppido Jász-Berinyio, antiquis adhuc temporibus, nimirum circa Annum Dom. 1472. uti, & sequentibus extra dubium est, de eo enim expressam facit mentionem famosus Ord. Nostri Annalista Lucas Vadding. Tom. 14. fol. 55. ubi ad Annum 1472. sequentia refert:

In Hungaria Regno integras gentes Filiestros nuncupatos, Fratres Minores ad Fidem perduxerunt Christianam. Illi, ut suæ Religionis Authores haberent apud se, Cœnobium ædificaverunt in Oppido Barén (nunc Berén, aut Jász-Berény) vocato, Agriensis Diocesis, sub Invocatione S. Mariæ. Intercedentibus hoc annò Mathia Rege,

Rege, Fratre Fabiano de Igal Ministro Provinciae Hungariae, & Fratre Georgio de Zarnast. Pontifex Sixtus IV. licentiam impertivit illud acceptandi. Diploma Ejusdem Pontificis habetur apud citatum Vaddingum præcitato Tomo, fol. 540.

Diploma Summi Pontificis SIXTI IV.

Dilectis Filiis Fabiano Igal Magistro Provinciaci totius Regni Hungariae, & Gregorio de Zarnast Ord. Fratrum Minorum Professoribus.

*S*acrae Religionis &c. Sanè pro parte Vestra Nobis nuper exhibita petitio continebat, quòd Charissimus in Christo Filius Noster Mathias Rex Hungariae Illustris, piè considerans, quòd Vos Vestris Prædicationibus, & bonis operibus, mediante gratiâ Altissimi, certas gentes Filieftros nuncupatas, in Regno Hungariae cohabitantes, & à Fide Catholica alienas ad gremium S. R. Ecclesiae & ad cognitionem veræ Fidei perduxeratis, præfatus Rex Fileistris prædictis, super hoc sibi supplicantibus, quòd unam Ecclesiam in Oppido de Baren Agriensis Diocesis cum domo, cæmeterio, dormitorio, Claustro, Campana, Campanili, hortis, hortaliis, ac aliis necessariis Officiis pro usu, & habitatione tam Vestra, quàm aliorum Fratrum dicti Ordinis ædificare possent, quantum in eo fuit, licentiam concessit, quòdque Filiestri prædicti domum hujusmodi, sub Vocabulo Beatae Mariae postmodum ædificarent. Quare pro parte tam dicti Regis, quàm Vestra, Nobis fuit humiliter supplicatum, ut Vobis recipiendi domum prædictam, & in ea cum aliis Fratribus dicti Ordinis perpetuè inhabitandi licentiam concedere, & indulgere de Benignitate Apostolica dignaremur.

Nos igitur præfati Regis, ac Vestris in hac parte supplicationibus inclinati, quòd domum prædictam recipere, & unà cum aliis Fratribus Ordinis hujusmodi perpetuè inhabitare liberè & licitè valeatis licentiam concedimus per præsentis. Volumus insuper, quòd vos, & Fratres, quos in dicta domo pro tempore residere contingerit omnibus, & singulis Privilegiis, Indulgentiis, libertatibus, Gratiis, Exemptionibus, aliis domibus, & Fratribus Ejusdem in genere concessis, & concedendis, uti, & gaudere liberè & licitè valeatis, in omnibus, & per omnia, prout alia domus Ordinis prædicti utuntur, gaudent, jure tamen Parochialis Ecclesiae & cujuslibet alterius in omnibus semper salvò. Non obstantibus fel. record. Bonifacii Papæ VIII. prædecessoris nostri, & aliis Constitutionibus, & Ordinationibus Apostolicis, cæterisque contrariis quibuscunque. Nulli ergo &c. Si quis &c. Datum Romæ apud S. Paulum extra muros Urbis Annò Incarnat. Domin. M. CCCCLXXII. XV. Kal. Junii, Pontificatus nostri Anno Primo.

N. 280. Ex his igitur manifestum est, id, quòd intenditur, nempe Fratres Minores, circa annum 1472. hoc loco extitisse, deducitur autem eos non fuisse Regularis, aut Strictioris Observantiæ, verùm Fratres de Communitate, seu Conventuales, memoratum namque Fratrem Fabianum de Igal fuisse Ministrum Provinciacalem ejus, quæ nunc Mariana dicitur Provinciae (quam olim Conventualium fuisse Parte priore dictum est) aliunde constat. Nihilominus successivis demùm temporibus Conventum hunc Provinciae SS. Salvatoris assertum, probant antiqua hujus Provinciae Urbaria, tum ex serie Superiorum ab anno 1531. usque ad annum 1565. infra videnda, tum ex Capitulo Provinciali, in hocce Conventu annò 1537. celebrato, in quo in Ministrum Provinciacalem hujus SS. Salvatoris Provinciae electus fuit P. Fr. Martinus Nagocs. Etsi verò tempus, quò hicce Conventus Provinciae nostræ accessit, ignoretur, credibile tamen est, id circa an. Dom. 1492. accidisse, quò plures eorundem Fratrum Conventus nobis cessere.

N. 281. Illud certum est, hoc loco Conventum extitisse ad usque an. 1565. quò Guardianus hic fuisse legitur P. Fr. Ladislaus de Egeres, post hunc usque ad an. 1583. soli Prædicatores pro loco Berinyensi in Tabulis Provincialibus ordinati deprehenduntur, nullâ Conventus, aut Guardiani facta mentione, unde col-

Primi illi
Fratres
fuerunt Cō-
ventuales.

Cessit po-
stea Con-
ventus FF.
hujus Pro-
vinciae.

Conventus
hic desola-
tur.

Causa de-
solationis.

ligitur Conventum hunc desolatum fuisse. Desolationis hujusmodi causa fuerat; tum potentia Turcarum, tum perfidia ejus ævi Hæreticorum, qui cœso per Turcas ad Campum Mohács Exercitu Hungarorum, ipso etiam Rege in palude demersō, mirum in modum in his quoque partibus multiplicati, quod viribus propriis resistente nempe Ferdin. I. Rom. Imp. & Rege Hung. (cujus Protectionales Litteras pro hac quoque domo sonantes, supra in Conventu Gyöngyösiensi dedimus) non valebant, mediante Turcarum potentiâ effecerunt; ut enim *Istvánff. Histor. de Reb. Hung. Lib. 28.* refert, Mustapha Purpuratus Budensis instigantibus Calvinianis Fratres è Monasterio Berinyiensi expulsi, ex eoque Castellum effecit.

Turcæ à
loco rece-
dunt sed
Conventu
ruinant.

Haud diu quidem hoc Sacro loco potiebatur Turca, nam annō 1594. reportata per Christianos solenni de Turcis Budensibus, qui Sociis suis Hatvanienſibus per Tiffenbachium obsessis opem ferre volebant, victoriâ, nimio terrore perculsi Berinyienses Turcæ, desertō locō, ad tutiora se se receperunt, quia tamen priusquam recederent Sanctuarium Ecclesiæ, unâ cum Turri funditus ferè ruinârunt, reliqua subiecto igne conflagrârunt, hinc locus hic in suis ruderibus, absque omni inhabitatore lugebat, usque ad an. 1690. quō iteratō ad veteranos rediit Possessores, ut mox dicetur.

§. III.

De Conventu noviter erecto, & Ecclesia.

Patres no-
stri locum
repetunt.

N. 282. **A**nnis propè 11. supra centum suis viduatus Habitatoribus mansit Conventus Berinyiensis, postquam verò vietricibus Leopoldi piissimi Imperatoris, & Reg. Hung. armis, Turcæ è variis Regni locis, ut Strigonio, Buda, Agria, & reliquis non paucis pulsi, resque Catholicæ in melius mutatæ fuissent, cœperunt nostri quoque Fratres antiqua repetere loca, uti etiam hunc Berinyiensem. Primus itaque pro hoc loco ordinatus invenitur An. 1694. V. P. Adalbertus Hetényi, cum Fratre Laurentio Takács Laico, sic tamen, ut Guardianum Gyöngyösiensem suum agnoscerent Superiorem, atque ab eo in omnibus dependerent.

Patres Be-
rinyienses
dependent
à Guard.
Gyöngyös.

Durabat hæc Fratrum ad locum Berinyiensem deputatorum à Guardiano Gyöngyösiensi dependentia, usque ad an. 1700. Cùmque Conventus prior tectis igne per Turcas subiecto spoliatus, ideoque omnem cœli inclementiam subire coactus, ad inhabitandum prorsus inutilis factus fuisset, erecta fuit pro dictis Fratribus exigua, & valde humilis quædam Residentia, cum Capella, S. Regi Ladis. dicata, in qua Servitia Spiritualia Populo Catholico præstabat Pater eò ordinatus.

Nova erigi-
tur Resi-
dentia.

N. 283. Annō demum hujus Sæculi primō sublata illa ad Guardianum Gyöngyösiensem dependentia, nova hic erecta est Residentia, institutō Primō Superiore P. Alexandrō Spanik, qui collectis hinc inde Eleëmofynis, adjuvantibusq; Oppidi Beriny Civibus, ac præsertim Gen. D. Georgio Kovács, & Martino Pernyész Syndico Conventus, cœpit Ecclesiam restaurare; quâ debite licet ob turbulenta tempora seriùs, restaurata, annō 1723. novi Conventus ædificium est inchoatum, cùmque ad annum 1730. pro aliquot Fratrum commoditate Cellæ præparatæ fuissent, tunc primùm ex antiqua Residentia ad hanc noviter erectam se

Restauratur
Ecclesia.

PP. nostri
ex antiqua
Resid. ad
novam trā-
seunt.

FFres transtulere, quæ translatio incidit in 15. Mensis Januarii, concurrente simul Festo Sacratissimi Nominis JESU, cui tam Ecclesia, quàm Conventus sunt dedicata.

Ex Residē-
tia fit Con-
ventus.

N. 284. Promotō verò ulteriùs ædificiō, ita, ut tot Personarum, quot pro constituendo Conventu necessariæ sunt capax esset, Residentia hæc Titulō Conventus est decorata, Primusq; ei datus Guardianus M. V. P. Anton. Farkas. Deniq; cura, & sollicitudine quorundam hujus loci Superiorum ad justam circa annum 1755. perductus perfectionem, sequenti anno, nempe 1756. accepit Studium Philos. ab A. R. P. Ministro Provinciali extra ordinarium tempus mutationis ordinatum, Lectore M. V. P. Josepho Matók, quod postquam duorum annorum cursu absolutum, fuisset, anno 1758. Novitiatus è Conventu Szendroviensi huc est translatus.

Studium
Philos.

Novitiatus.

Nume-

Numerat actu hicce Conventus pro commoda Patrum, & Fratrum habitatione Cellas 30. præter ordinarias, & necessarias Officinas. Hortum quoque Meridiem versus habet sat amplum, quem præterfluit Amnis Zagyva dictus, qui facili operâ ita derivari potest, ut totum ambiat Conventum, quod supra memorato Mustaphæ Purpurato Budensi incitamentum fuit, ad ejiciendos hinc Fratres, & è Conventu Castellum erigendum.

N. 285. Quod Ecclesiam hujus Conventus concernit, ex dictis patet, eam circa annum Dom. 1572. à Philistæis, seu Filistris pro Fratribus Conventualibus sub Titulo B. V. Mariæ fuisse erectam, ruinatam demum per Turcas, rursus per Fratres nostros circa an. 1700. pristino, si non meliori decori sub Titulo SS. Nominis JESU restitutam. Unde miror, quomodo Historici quidam scripsere: Templum hoc cum Conventu antiquitus SS. Salvatori dedicatum fuisse, ab eoque toti Salvatorianæ Provinciæ Nomenclaturam adhæsisse? Qui igitur sinceriorem denominationis Provinciæ à SS. Salvatore scire cupit originem, ea quæ Parte priori Cap. III. n. 63. dicta sunt, revolvat.

N. 285. Porro Ecclesia hæc actu continet Altaria sex, in Sanctuario quidem (quod fornitum est non verò Ecclesiæ Corpus) duo, nempe majus, seu Principale, Venerationi Sanctissimi Nominis JESU dicatum: alterum verò satis humile ad Latus S. Joannis Nepomuceni. In Corpore autem Ecclesiæ quatuor habentur: Ad Latus quidem dexterum stat Altare S. P. N. Francisci, è regione verò S. Antonii Paduani; paulò inferius ex parte Altaris S. Francisci habetur Ara Immac. Conceptionis B. V. Mariæ, recenter munificentia Gen. D. Adami Nagy posita, quæ simul est Privilegiata, è regione item ex altera Ecclesiæ parte, pariter B. V. Mariæ, sed sub Conceptu Taumaturgæ Jaurinensis.

Certum est, nullum ex his Altaribus esse consecratum, an verò Ecclesia aliquando fuerit consecrata? nihil notatum reperitur, Crypta hic unica habetur in qua præter Fratres nostros, pauci Sæculares quoque tumulati sunt, inter quos etiam est Ill. Dom. Com. Antonius Eszterházi annò 1749. huc illatus.

NOMINA SUPERIORUM LOCALIUM.

Annò

- 1531. P. Joannes de Petherd.
- 1533. P. Franciscus de Hunyadino.
- 1542. P. Mathias de Kapolna.
- 1544. P. Adalbertus de Nagy-falu.
- 1546. P. Simon de Gadna.
- 1548. P. Franciscus de Hunyadino.
- 1550. P. Mathias de Horhi.
- 1552. P. Franciscus de Hunyadino.
- 1554. P. Joannes de Várad.
- 1558. P. Ægidius de Tivadar.
- 1561. P. Benedictus de Cserögyi.
- 1565. P. Ladislaus de Egres.

Post hunc soli Prædicatores huc ordinati duprehenduntur usque ad annum 1583. deinde nullus.

- 1700. P. Alexander Spanik Super.
- 1701. Idem Præsident.
- 1708. P. Matthæus Císfzer.
- 1711. P. Alexander Sütö.
- 1712. P. Adalbertus Hetényi.
- 1715. P. Bonaventura Harangozó.
- 1718. P. Lucas Danielfzki.

Pars II.

- * 1726. P. Clemens Petrik.
- 1728. P. Lucas Danielfzki.
- 1731. P. Michaël Ferenczffi.
- 1732. P. Daniel Harai.
- 1733. P. Joachimus Szombati.
- 1734. P. Antonius Farkas Proto-Guard.
- 1736. P. Michaël Ferenczffi.
- 1787. P. Antonius Vas.
- 1738. P. Josephus Lenart.
- 1739. P. Michaël Ferenczffi.
- 1742. P. Dionysius Major.
- 1743. P. Alexius Kelemen.
- 1744. P. Michaël Soós.
- 1745. P. Bernardinus Mocsári.
- 1746. P. Hyacinthus Rósa.
- 1747. P. Gervasius Csáki.
- 1749. P. Jeremias Várkonyi.
- 1751. P. Alexander Badzej.
- 1752. P. Jeremias Várkonyi.
- 1754. P. Samuel Sárkány.
- 1755. P. Georgius Gangel.
- 1757. P. Thomas Tarodfai.
- 1758. P. Georgius Gangel.

Y y

XXIV.

XXIV. C O N V E N T U S L E V E N S I S AD S. JOSEPHUM CHRISTI NUTRITIUM.

§. I.

Brevis Oppidi Levensis Descriptio.

Situs Oppidi.

N. 287. **S**ecundum post Civitatem Cremnicziensem, in Comitatu Barsiensi facile obtinet locum, Oppidum Leva, ab hujus nominis Authore juxta quorundam opinionem olim conditum. Jacet infra Oppidum *Bars* dictum, à quo Comitatus Nomen, habens in conspectu à Septemtrione dimidiò milliari Amnem Granum, à Meridie verò colles vitiferos, è quibus sat copiosum, & simul suavis saporis colligitur Vinum.

Spectabat Oppidum olim ad Familiam Csákianam.

Inter complures Heros, quibus amplissima Castri ditio successu temporis parebat, Csákii quoque munerantur. Horum beneficium in omne mortalium genus animum Levæ, communi proverbio fecisse locum scribit Author Topographiæ Regni Hung. Soc. J. Sacerdos: Cùm enim (ita ille) Horrea Levensia Csákiis rerum potiuntibus, omnibus paterent, indeque pabula, stramen, paleas tollerent, quisquis vellet, qui non perinde res suas usui aliorum permittunt, dicere amant: *nem Csáki Szalmája*. Hoc inquam, aut illud non est Csákianum stramen.

Arx Oppidi sed ruinata.

Claruit olim hoc Oppidum primum Castro non contemnendi operis, quod annò hujus Sæculi tertiò, vel quintò per Seditiosos ruinatum. rudera solum intuentibus exhibet. Secundò domibus elegantioribus quàm plurimis. Tertiò denique Viris bellica laude illustribus, qui dum Turcæ Strigonium, Ujvarinum, & vicina possiderent Præsidia, plurimum ad conservandas Civitates Montanas contulere. Actu verò ornamentum suum hic locus maximum desumit ex paucis quorundam Nobilium domibus, & duplici Catholicorum fano, Paræciali nempe, & Fratrum Min. Str. Observ. cum adjecto Cœnobio, de quo plura infra.

Ecclesiæ.

Ex Oppidanis non pauci adhuc Calvino sunt addicti, qui cùm positos à Principe Antonio Eszterházi Hæreditario suo Hero limites transgressi fuissent, ac labascens Oratorium contra ejusdem inhibitionem novis substructionibus fulcirent, ejusdem mandatò solo æquatum annò 1740.

§. II.

De Conventûs Origine, Structura, & Statu moderno.

Sub Leop. Imp. Religio Cathol. augetur.

Leopoldi cognomentò Magni piissimi Imperatoris, & Hung. Regis primis temporibus, licet fax belli Civilis necdum in Hungaria extincta foret (adhuc enim seditiosi Patriam malè perdere non cessabant) nihilominus res Catholica, mirè augebatur, plurimis è locis Hæreticis Prædicantibus depulsis, Curiones Catholici substituebantur, Religiosi quoque Viri, vel veteribus receptis, vel novis Domiciliis acquisitis multiplicabantur. Unde factum est, ut hæc quoque SS. Salvatoris Provincia novo in Oppido mox paucis delineando cumlaretur Domicilio.

PP. nostri Levam introducuntur.

Fundus pro loco Conventûs cõparant.

N. 288. Igitur Sexcentesimo septuagesimo quintò supra millesimum, invitantibus tam Oppidanis Catholicis, quàm vicinis Nobilibus, ac præsertim Illustriss. Comite Paulo Csáki, tunc Hæreditario Levæ Domino, Patres nostri comparata à Perill. Dom. Melchiorre Pécsi Domo, huc se se illocarunt die 9. Mensis Maji, anni mox prædicti Institutò Proto-Præsidente M. V. P. Joanne Bárkányi, Eximiò suò tempore Verbi Divini Præcone, qui duorum annorum spatiò Officium Præsidentis hic continuando, vicinas domos aliquot comparavit, quibus cùm successu temporis fundi plures partim oblatis, partim testamentò relictis, partim verò

verò Eleëmofynâ pecuniariâ comparati accessissent, sufficiens accrevit spatium, ut in eo commodus cum Ecclesia Conventus extrui posset.

289. Opposuit se quidem vicina Provincia huic Fratrum nostrorum ad Oppidum Levense introductioni, unde factum est, ut ab acceptione hujus loci Provincia nostra à Superioribus Majoribus inhiaberetur, nihilominus facta per Dominos Levenfes sui declaratione, quòd nullatenus velint habere alios, quàm Provinciam SS. Salvatoris Religiosos, ut ex duplici eorum Epistola, una ad Provinciam, altera ad Generalem Ministrum exarata patet, causa pro Nobis cessit, secutâ Confirmatione, tam per Celsissimum Principem, & Archi-Episcopum Strigoniensem Georgium Szelepcsényi, quàm per Reverendiss. P. Commissarium Generalem totius Familiae Cis-Montanæ. Utriusque litteræ Confirmatoriæ in Provinciam Archivo reperibiles sunt.

PP. Maria-
ni contra-
dicunt, sed
frustrâ.

N. 190. Postquam igitur sic in loco stabiliti fuissent Fratres, me quidem ha-
tenus latet, quo tempore prima ædificii hujus Conventus jacta fuerint funda-
menta, illud tamen compertum habeo, quòd initium operi positum sit à Tra-
ctu, Calvariam, seu Conventus aream respiciente, qui sedula superiorum loci
cura promotus, an. 1733. perfectionem accepit, & Fratres ex antiqua Resi-
dentia huc se transferentes die 1. Mensis Novembris ejusdem anni hospitio re-
cepit. Annò verò mox sequente nimirum 1734. in Capitulo Gyöngyösiensi die
16. Maji celebrato, numero Conventuum est agregatus, electò in Proto-Guar-
dianum M. V. P. Paulò Ladislaides, cujus diligentia plurimum contulit ad Tractus
ejusdem perfectionem.

Primus Cõ-
ventus Tra-
ctus ædifi-
catur.

Ad eum se
PP. trans-
ferunt.

Ex Resid.
fit Conv.

Paulò mox memorato, in Officio Guardiani successit M. V. P. Capistranus
Terenyi, dein Diffinitor Agregatus qui annò 1745. posuit fundamenta ulte-
rioris structuræ, videlicet ad continuandum Tractum secundum, Arcem ruina-
tam respicientem, per totum ut jacet fundum, qui dein à subsequis Guardi-
anis, nimirum P. Emerico Szent-Királyi, & P. Stephano Fiffer continuatus,
sub hoc, annò 1738. etiam feliciter terminatus est.

Ædificatur
alter Tra-
ctus.

Denique maximâ subsequorum Guardianorum diligentia assurexerunt, &
reliqui duo Tractus, nempe unus Torrentem Berecz dictum respiciens, alter,
seu quartus à latere Ecclesiæ existens, ita ut annò 1740. sub Guardianatu M.
V. P. Antonii Bessenyei olim SS. Theol; Lectoris, tectis donati totius operis
fieret complementum.

Conventus
quoad ædi-
ficium per-
ficitur.

N. 291. Stat igitur nunc Conventus hic jam in sua perfectione, positus in
quadro, ut ut perfectò, ad intra habens Cellas pro Fratrum habitatione quatuor
supra triginta, uti & necessarias Officinas commodissimas. Aream satis commo-
dam, uti & Hortum sat amplum, partem Conventus, & Ecclesiæ ambientem,
quæ omnia murò sat firmò solertia Superiorum circumduxit.

Constitutio
Conventus.

N. 292. Primum ad hunc Conventum ordinatum fuit Studium Sacræ Theol.
Moralis an. 1737. Lectore M. V. P. Francisco Vrancsics, qui jam antea pluribus
annis Theologiam Speculativam cum laude tradiderat, ac etiam Guardiani Offi-
ciò functus fuerat. Huic autem Studio spatium duorum annorum absoluto successit
Philosophicum, quò pariter intra biennium terminatò, mansit Conventus usque
ad annum 1747. (exceptò annò 1745. quò iterum Theologia Moralis tractaba-
tur) absque omni Studio. Reassumptum autem iteratò fuit an. 1747. Philosophi-
cum, quod exceptis an. 1754, & 55. usq; nunc continuatur, sub diversis Lectoribus.

Studia.

§. III.

Refertur Ecclesiæ Structura, ejusque Status modernus.

N. 293. **A**cceptò Levæ locò, quod an. 1657. accidisse §. præcedente dictum est,
ubi PP. nostri Sacra fecerint usq; ad modernæ Ecclesiæ constructio-
nem, mihi non constat. Fertur quidem inter reliquas pro loco Conventus obla-
tas

Primus lapis pro Ecclesia positus.

tas domos fuisse unam fors D. Nicolai Jakliny, cæteris & ampliorem, & honestiorem, in qua ad formam Capellæ efformata Divina peragebant, quod etsi valdè probabile sit, attamen tanquam asseverare non audeo. Hoc nihilominus certum est, quòd pro ea, in qua nunc Divinas Laudes persolvunt, Ecclesia, Primus, seu angularis lapis positus sit an. 1714. die 19. Mensis Martii, S. Josepho Christi Nutritio Sacra, quem etiam nunc ut Patronum principalem unà cum Conventu colit, ac veneratur. Continuata dein per partes adjuvante diversorū Benefac. munifica manu, tandem coronidem accepit An. 1729.

Altaria.

N. 294. Quatuor tantum in hac Ecclesia numerantur Aræ, Prima, seu principalis est Honori S. Josephi dicata, quæ impensis Conventûs mendicando collectis constructa an. 1743. sub Guardianatu M. V. P. Sigism. Balás suo loco est adaptata. Altera in dextro Sanctuarii cornu est S. Joan. Nep. sumptibus Sp. D. Ladislai Kazy, hujus Conv. Syndici Apost. an. 1732. posita. Tertia ex adverso illius, seu in sinistro cornu est B. V. M. Dol. beneficentia P. D. Ladisl. Sipeki eodem, quò prior annò erecta. Quarta deniq; S. P. N. Franc. quam an. 1733. extrui fecit Sp. D. Franc. Carolus Tajcser, eotum I. Legionis Scherianæ Centurio.

Congregatio.

Congregatio S. P. N. Francisci erecta est an. 1722. labore, & industria M. V. P. Joachimi Sükösd Conc. Aët. qui etiam Primus ejusdem fuit Director. Via Crucis nondum habetur in Ecclesia, benè in ambitu Conventûs superiori pro Patrum, & Fratrum Devotione.

Crypta.

Pro tumulandis piè in Domino defunctorū corporibus Repositorium, seu Crypta prius in Sanctuario tantum habebatur, nunc ab an. 1753. se per totam ferè Ecclesiam industria M. V. P. Athanasii Hihalmi p. t. Guardiani extendit. Unde etiam obstruâtio priore in Sanctuariò introitu, factus est alter in Corpore Ecclesiæ. Qui in ea tumulatos scire cupit, librum Conventûs consulat. Est deniq; hæc Ecclesia seclis lapidibus exposita labore F. Rochi Dukát Laici, opificio Lapidaræ an. 1753. & sequente. Et hæc sunt, quæ de Origine, & Progressu hujus Conventus, & Ecclesiæ, ac moderno Utriusque statu habere potui. Nunc Superiores ejus refero.

SUPERIORES HUIUS CONVENTUS.

Annò

1675. P. Joannes Bárkányi Præsid.
1677. P. Franciscus Várkonyi.
1673. P. Hieronymus Balogh.
1679. P. Paulus Kolocsányi.
1682. P. Alexius Fekete.
1648. P. Casparus Búzás.
1687. P. Cornelius Szellyei.
1687. P. Benedictus Sigmond.
1690. P. Dionysius Keleffi.
1693. P. Benedictus Sigmond.
1695. P. Chrisostomus Szálkai.
1697. P. Emericus Istvanffi.
1700. P. Sebastianus Köszegi.
1701. P. Sylvester Vass.
1703. P. Paulus Maróthi.
1708. P. Chrisostomus Sálkai.
1710. P. Gregorius Molnár.
1711. P. Matthæus Csiszer.
1712. P. Narcissus Snyava.
1713. P. Matthæus Csiszer.
1721. P. Gabriël Borics.
1722. P. Capistranus Terenyei.
1724. P. Daniel Harai.
1725. P. Ambrosius Paulovics.

* Annò

1727. P. Georgius Meggyessy.
1728. P. Daniel Hárαι.
1729. P. Matthæus Csiszer.
1730. P. Joachimus Sükösd.
1733. P. Paulus Ladislaides.
1734. P. Idem Proto-Guardianus.
1735. P. Capistranus Terenyei.
1736. P. Emericus Szent-Kiralyi.
1737. P. Stephanus Fisser.
1739. P. Antonius Bessenyei.
1741. P. Josephus Lenard.
1742. P. Antonius Farkas.
1744. P. Paulus Ladislaides.
1747. P. Jeremias Várkonyi.
1748. P. Urbanus Nedeczki.
1750. P. Bernardinus Gyurcsányi.
1751. P. Matthæus Budiács.
1752. P. Athanasius Hihalmi.
1753. P. Sigismundus Balás.
1755. P. Capistranus Nozdroviczki.
1756. P. Bernardinus Roll.
1757. P. Vincentius Büki.
1758. Idem.

XXV. CONVENTUS SOLNENSIS AD S. BARBARAM VIRG. & MART.

§ I.

Succincta Oppidi Solna Descriptio.

N. 295. **S**olna I. Comitatus Trenčinienſi adjacens eſt Oppidum Privilegiatum, Situs Oppi-
di Solna. colliculo incubat, & inter Oppida ſui Comitatus ferè obtinet prin-
cipatum. Ad extra oculis objectat ſitum hilarem, & amenum, ex una parte
ſtat Arx Lithavam, ex altera aperitur Paſſus in Sileſiam, à qua brevi ſpatio
divellitur. Vagus quà deſluit Arces Ovár, & Streceſen, jam deſolatas oſten-
tat, quas planities licet non ampla, frumenti tamen, & caulium per totum
ferè Regnum celeberrimorum ferax coronat. Et quia ob ſæverioris aëris in-
temperiem vinetis caret, Cereviſiam præſtantem præparat, quæ non ſæpè men-
tem bibentium obnubilat.

Interior Oppidi facies ædificiis ſat cultis adornatur, forum habet quadran- Interior ex
jus facies.
gulare, & illud elegans, cujus ambitus cameratis porticibus inſtructus à Cœlo
humido deſenſat homines. Ædes Sacras duas complectitur, unam PP. So-
cietatis, quæ nunc ferè exurgit; Alteram Parochialem, quæ diu olim novi
Evangelii ſuperſtitionibus profanata, ad legitimos rediit Poſſeſſores, in qua
modò PP. Societatis Parochialia munera obeunt, & ſimul Juventutem in Vir-
tutibus, & litteris excolunt.

Maximum ferè priore Sæculo Oppidum hoc dici poterat Lutheranorum Lutherano-
rum hic o-
lim vali-
dum Præſi-
dium. actu
nullus eſt.
Præſidium, cùm vix alicubi in Regno firmitus hæc Secta conſisteret, Zelus
tamen Principis Pauli Eſzterházi, dein Comitis Georgii Erdödi fecit, ut de-
facto, ne Verna quidem, ſi ab Orthodoxa Religione ſit alienus ampliùs tole-
retur. Quibus omnibus ſi Incolarum urbanitas, comitas, Hospitalitas ſuper-
addantur, Oppidum hocce paucis ſecundum videbitur. At quia Fratrum Mi-
norum domicilium ſtat extra Oppidum, calamus eò invitatur.

§ II.

Patres Noſtri Solnam inducuntur.

N. 296. **N**idum olim Auguſtanæ Confeſſioni addiſtorum extitiſſe Solnam ex præ- Solnam P.
P. Societa-
tis Jeſu
inducun-
tur.
cedenti ſ. patet, in quo extirpando, & penitus convellendo plurimum
deſudabant RR. PP. Societatis Jeſu, quos annò 1684. Georgius Szelepceſé-
nyi Archi-Epiſcopus Strigonienſis induxit. Verùm Celſiſſimus Princeps Re-
gni Hung. Palatinus, & loci hujus Dominus hæreditarius Comes Paulus Eſzterházi,
plures Spirituales deſiderans operarios, qui pari Zelo Heterodoxorum Converſioni,
partibus maximè vicinis, ſtrenuè intenderent, Patres hujus Almæ noſtræ Pro-
vinciæ expetiit, eosque in hocce Oppidum annò 1703. piè illocavit, & ubi Noſtri P-
res etiam
eò illocan-
tur, & eis
fundus af-
ſignatur.
Conventus ſubſequis temporibus erigeretur, duas domos allodiales, cum ſuis
areis, & hortis, Generosorum Dominorum videlicet Georgii Terſztanſzky,
& Scipiadeſii, extra Oppidum è regione portæ inferioris benignè aſſignavit,
priùs tamen Poſſeſſoribus per prælaudatum Celſiſſimum Principem ex æquo
contentatis. Ne autem antiquis Summorum Potificum Sanctionibus in aliquo
contravenire contingeret, A. R. P. Sigismundus Viebera, p. t. gubernium
Provinciæ tenens ab Illuſtriſſimo Ordinario Nitrienſi facultatem ſuperinde exo-
peratus eſt, qui & benignè humili ejus poſtulationi annuit, ac gratioſum ſu-
um Conſenſum ſequenti tenore intimavit:

N. 297.

Reverende in Christo Pater &c.

Consensus
Episcopi
Nitriensis
pro erigen-
do Con-
ventu.

Litteras ejusdem Reverentiæ Vestræ, in quibus piam Celsissimi Principis Palatini occasione extruendi in Civitate sua Solnensi unius Claustrum cum Ecclesia intentionem declarans, annuentiam eatenus à me, quæ Ordinario desiderat, honorifice percepi. Et quamvis eo in passu per ipsius etiam Celsitudinem Palatinalem recenter hic Viennæ existentem requisitus fuisssem, tamen quia de sufficienti uniuscujusque modo extantis Claustrum hoc quoque Solnensi extructo, Quæsta, mentem ejusdem Reverentiæ Vestræ non habuisssem, resolutionem quoque meam tantisper suspensam continere volui. Cum verò jam id sine præjudicio reliquorum Claustrorum fieri posse intelligerem, omnino, ut & pie eadem Prætitulati Celsissimi Principis intentio secundetur, totalem meam eatenus annuentiam, & consensum harumper vigorem præbeo. Caterum cupio, servet Deus Reverentiam Vestram cum tota Provincia salvam, & incolumem. Datum Viennæ die 15. Augusti Anno 1703.

Ejusdem Reverendæ Paternitatis Vestræ
Fr. in Christo, & Servus paratus
LADISLAUS MATYASOVSKI
Episcopus Nitriensis.

Patres pri-
mam habi-
tationē ha-
buere in
domo Per-
majana.

N. 298. Habito hujusmodi Gratiſſo Diœcesani Consensu, mox annò eòdem duo Patres Solnam duputati sunt M. V. P. Adalbertus Gubernat nimirum, & V. P. Melchior Nedeczki, quibus adjunctus est Relig. F. Michael Hirsth Laic. Quia verò præmemorati duo fundi nondum effectivè Fratribus consignati fuissent, eatenus pluribus annis in domo Permajana (nunc jam Vrabliana) suum incolatum habuere, erectò unò Oratoriò, in quo Divina peregrare.

Distorum verò fundorum effectiva traditio in longius tempus protrahebatur, ut liquet, ex duplici sæpèfati Celsissimi Principis mandato, priore quidem annò 1710. die 24. Junii datò ad suum Proviforem solnensem Andream Kádas, quò eidem præcipitur, quatenus fundos toties nominatos Possesseribus prius exolutis, Fratribus consignet, simulque, ut Oratorium Lutheranorum ex asseribus erectum, curet demoliri, asseres autem, & reliqua materialia nostris Fratribus consignet, alterò verò anno sequente 1711. die 20 Decemb. ad Dominum Georgium Podhorszki Bonorum Solnensium Administratorem patrio idiomate datò, quò id ipsum huic, quod priori præcipitur, ex quibus mandatis jam bis intimatis liquido deduci potest prædicta loca Fratribus nostris fuisse plenariè consignata, & ut fert communis incolarum Solnensium relatio, Nostros constanter incoluisse domum Permajanam ad annum usque 1716.

N. 299. At ne Fratres veterano suo hospiti longiori incolatu gravamen quoddam causarent, credibile est, quòd in loco designato aliquod ædificium inchoarint, & hoc vel inde conjicere licet, quòd Pater, qui prioribus annis suis Sociis præerat titulò Superioris honoraretur, annò verò 1710 M. V. P. Cyprianus Machacsek in Tabula Provinciæ jam Præsidentis Residentiæ scriberetur, quatuor Religiosis Personis ejus regimini subjectis.

Cessionales autem Litteræ duorum fundorum Scipiadesiani, & Trisztianszkiani ex parte sæpè laudati Principis sunt tenoris sequentis.

Litteræ
Principis
Pauli Esz-
terházi du-
orum fun-
dorum
Cessiona-
les.

Nos Paulus Dei Gratia S. R. I. Princeps Eszterházi de Galantha perpetuus Comes in Frakno Regni Hung. Palatinus &c. &c. Memoria commendamus tenore Præsentium. Significantes, quibus expedit Universis, quòd Nos tum intuitu promotionis Cultûs Divini, tum verò moti Zelò singulari, & affectu, quò erga Seraphicum Sacrum Ordinem, Ord. Minorum S. P. Francisci Reformatorem ferimur, certas duas domos, seu fundos in Suburbio Oppidi nostri Solnensis, situatos, & habitos, erga præviam nihilominus domorum illarum per modernum Proviforem nostrum Solnensem à modernis ejusdem Possessoribus fiendam coëmptionem, & exolutionem, quæ absolutus antelati Op-
pidi

pidi Dominus Terrestris, pro exercendo ibidem Cultu Divino, animarumque Cura, Reverendis Patribus Franciscanis Provinciae SS. Salvatoris in Hung. dederimus, donaverimus, & contulerimus: imò damus, donamus, & conferimus, jure perpetuo, & irrevocabiliter tenendum, possidendum pariter, & habendum. Harum nostrarum Vigore, & testimonio Litterarum mediante. Datum in Arce nostra Kismartonienſi die 24. Mensis Junii Anno Dom. 1710.

(L. S.)

PAULUS ESZTERHÁZI.

§ III.

Patres nostri ex veteri Hospitio se transferunt ad novum fundum, qui à censu immunis declaratur.

N. 300. **C**um ut superius sub N. 298. attigi Patres nostri defluxu tredecim annorum à principio sui ingressus in domo Permajana, pacificam suam habitationem habuissent, sensim tamen in loco moderni Conventus Capellam, & Cellas aliquot appararunt, ad quas annò 1716. circa finem Mensis Junii se tranſtulere, ubi dein cum optato Spirituali Fidelium solatio Altissimo famulabantur, novò ædificiò suum incrementum capeſſente, quod munificorum Christi Fidelium mirè promovit pia liberalitas.

At prout in hujuscemodi Privilegiatis Oppidis fieri assolet, fundi duo, in quibus stat Fratrum ædificium, licet jam per prælaudatum Principem à suis legitimis Possessoribus fuerint coempti, & nostris collati, certis tamen adhuc censibus erant obnoxii, quod nostræ altissimæ, & votivæ paupertati erat multum inconveniens. Hinc à nostris fuit humiliter supplicatum coram I. Comitatu Trenſinienſi, quatenus antelatos fundos à pensionibus, & exactionibus modo meliori immunes declarari facere vellet, quod ex suo in Ordinem Seraphicum affectu fecit prætacti Comitatus I. Communitas, confectis superinde Litteris, & sigillò munitis, subscribente se Spectabili D. Vice-Comite Christophoro Ugronovics adjunctâ Syngraphâ undecim aliorum Dominorum Officiis suis Dignissimorum, quarum tenore sufficiens datur cautela Magistratui Solnensi. Hæ quidem Litteræ, & à Styli elegantia, & à favore, ac affectu in hanc Almam Provinciam hic merito inferendæ essent, nî earum Gratiſa prolixitas brevitatis metam (quam prosequor) nimium ampliaret, continentia tamen illarum ex subinfertis Amplissimi Senatûs Solnensis litteris legenti patet, quæ ita sonant.

Nos Judex, Senatus & Jurati Cives, tota denique Communitas Privilegiata Civitatis Solna. Memoria commendamus tenore Presentium significantes, quibus expedit Universis. Quod posteaquam Reverendi Patres Ordinis S. P. Francisci strictioris observantiæ Minorum discalceatorum, per piæ reminiscentiæ Celsissimum commendam S. R. I. Principem, & hujus Regni Apostolici Palatinum, ac D. D. Paulum Eszterházi (Tit.) quâ Privilegiata hujus Civitatis Hereditarium D. Annis jam dudum præterlapsis, in certo fundo è regione portæ inferioris situato, in hacce Privilegiata Civitate nostra piâ intentione fundati, per nosque vigore extradatarum sub sigillo nostro authentico Litterarum, pro augmento, & incremento Gloriæ Numinis Divini, Sanctæque Matris Ecclesiæ, Orthodoxæ Fidei propagatione, promptè intromissi, & acceptati fuissent, veluti successive Residentiam quoque in præmentionato fundo pro possibili erigi curassent, recenter verò (angustiori existente pro Residentia Sacri Ordinis supramentionato Fundo) à Successoribus Generosi condam D. Georgii Trsztyanſki in contigua vicinitate ab inferiori parte jacentem pro extensione, & ampliati-
one circumferentiarum, & Residentiæ allodiam fundum aquisivissent, adeptique fuissent, jam utròque Fundò conjunctò, & spatiò commodò assecutò, Dei omnium in se sperantium adjutoris auxiliò, suorùmque Patronorum succursu, ac munificentia in præmissis Fundis Domum Dei, & Orationis pro populo propediem elevari curare, Residentiam quoque suam extendere piâ reflexione intenderent; Verùm quia

præmissi duo Fundi communibus ferendis oneribus subiecti essent, à quibus etiam, si-
gnanter verò a Fundo per altememoratum Celsissimum condam Principem collato notabi-
lis Restantia assurrexisset, de exigentia verò, & dictamine nostrorum Privilegiorum
per neminem, nisi per Senatum, & Communitatem exonerari, & libertari valerent,
unde præmentionatus Sacer Ordo securitati suæ in perpetuum de præmissorum Fun-
dorum immunitatione prospicere cupiens, uti insupportabili hujus temporis onerum mo-
le Privilegiatam hanc Civitatem nostram immersam, consequenterque ad simplicem
præmissorum duorum Fundorum Libertationem incapacem, se verò ad deponendum
toties dictorum Fundorum exonerationis Quantum tenuem, & imparem expertus, fuis-
set, ab Inclutis, statibus, & Ordinibus hujus I. Comitatus sub Generali Congrega-
tione in Libera, Regiæque Civitate Trencsinensi Annò currenti infra scriptò die 12.
Mensis Septemb. inchoata, & celebrata mediò sui supplicis ea in parte opem imploran-
do, benignam quoque ab iisdem ex Zelo promovendi Cultus Divini resolutionem ob-
tinuisset, cujus beneficio Civitati nostræ in sortem perpetuæ præmissorum duorum Fundo-
rum Libertationis ducentos florenos, ex modernis Impositionibus Portionalibus per
D. Perceptorem loco paratæ, docente computu cum eodem inito, & in Protocollo
Computum contento acceptandos elaborasset, determinationemque I. Comitatus suo cum
supplici Libello, Protocollo nostro pro memoria insertam manibus nostris assignando, præin-
sinuatos duos Fundos ab onere communium datiarum emancipandos institisset. Ideo quam-
vis præspecificatos duos Fundos ex ratione tot, & tantorum onerum, nec pro flo-
renis 600. in perpetuum cuicunque libertare vellemus, fervore tamen, & debito
ampliandi Divini Numinis, Sanctorumque ejus Cultus desiderio, ac præfati I. Comi-
tatus non tam bonificatione, quam gratiosa recommendatione permoti, præmissos duos Fun-
dos unum Scipiadesianum, alium verò Trstyanfskianum condam appellatos, & e
regione Civitatis portæ inferioris situatos, ac ex una penes allodium Bivolinianorum
successorum, partibus verò ex alia allodium Gyungelianum habitos, & existentes, Con-
cordibus votis hodie in Curia nostra congregati, primùm quidem à quibusvis, & undecun-
que hæcenus emerfis Restantiis absolutos pronuntiantes, tandem ad Majorem Dei
Gloriam, & Orthodoxæ Fidei Catholicæ propagationem, Sanctæque Matris Eccle-
siæ incrementum, ab omnibus, & quibuscunque oneribus in perpetuum, & usque in
sempiternum excimimus, libertamus, & immunitamus, nullam amplius pro nobis,
aut successoribus nostris, respectu qualiumcunque tandem onerum, & pensionum,
ab iisdem Fundis quoquò modò proveniendorum prætensionem reservando. Harum
Nostrarum Sigillò communi, & propriarum manuum subscriptione roboratarum
Litterarum libertationalium, & Exemptionalium per Vigorem. Actum in Curia nostra
Solvensi die quinta Mensis Decemb. Anno D. 1721.

BALTHASAR SZTRANOVSKI

Provisor, & Senator Loci m. p.

ANDREAS RAYCSÁNY Judex

Loci m. p. &c. &c. &c.

(L.S.)

Extradatum per me Andre-
am Gály prælibatæ Civi-
tatis Jur. Notarium m. p.

Hic ex Senatoribus subscripti sunt duodecim, ex Communitate autem
octodecim.

§ IV.

De Conventus, & Ecclesiæ structura, progressu, eorumque moderno statu.

Ecclesiæ
primus la-
pis impo-
nitur.

N. 307. Fundis duobus ab omni onere, & pensione, ut præfertur, undequaque
exemptis, & Patribus in hoc loco jam stabilitis, studium eorum, &
cura eò collimabat, ut ædificium à solidis fundamentis inchoarent; Quare Ca-
pellâ, & exiguis dormitoriis, ac officinis necessariis, quæ prioribus annis ere-
xerant, adhuc contenti, ut prius Cultum Dei, & devotionem populi procura-
rent, opus ab Ecclesia inceperunt, pro qua annò 1723. die 29. Mensis Junii
conservata cum solemnitate, præsentē copiosā adstantium multitudine primus lapis
bene-

benedictus, & impositus est, atque annis successivis diligenti plurium Superiorum curâ, & subsidiario devotorum Fidelium succursu justam adepta est perfectionem.

Ecclesiâ suâ jam fastigiô coronata Fratres ab una cura exemit, sollicitudinem autem de inchoando ædificio Conventûs eisdem reliquit, qui tamen auxilio Dei, omnium in se sperantium potentis adjutoris confisi, initia dedere, & primum lapidem anno 1730. die 14. April. Conventui posuere, qui brevi tanta sumpsit incrementa, ut annô 1734. jam numerosam complecteretur Religiosam Familiam, ex quo in Capitulo Gyöngyösiensi die 16. Maji ejusdem anni non amplius Residentia, sed Neo Conventus titularetur, & M. V. P. Gregoriô Szazel Proto-Guardianô donaretur. Ejus amplitudo vel inde patet, quod præter alias necessarias officinas 24. cellas numeret, & modò 27. Religiosos Alumnos alat.

N. 302. Quia verò Spatium Conventum circumambiens ædificio non erat sufficienter proportionatum, hac de causa G. D. Joannes Szlatény hujus nostri Domicilii Syndicus Apostol. & p.t. Civitatis Solnensis Judex actualis, Allodium Nobilis D. Catharinæ Bivolény, G. condam D. Michaëlis Zlinfzki relictæ Viduæ, ex eleemosyna Fratribus oblata annô 1732. die 27. Junii pro ampliori spatii extensione coëmit, ex cujus accessione area non parùm est ampliata; Hortus verò Conventui contiguus tam culinæ, quàm Fratrum religiosæ distractioni, & diversioni deservit, ad cujus latus offert se amænus prospectus ad Vagum fluvium, & vicina Castella.

Fundus autem allodialis Bivolenianus anno immediatè sequenti 1733. die 7. Mensis Martii à communibus oneribus, & censu eidem adnexo per Magistratum Solnensem in conformitate duorum fundorum §. III. memoratorum perennaliter exemptus est, I. tamen Comitatus in supplementum damni, siquod exinde emergere dignosceretur, in 100. florenis ex sua gratiosa liberalitate Civitatem Solnensem dotavit; Litteræ tum I. Comitatus, tum Civitatis Solnensis superinde emanatæ in perenne tantæ gratitudinis monumentum, & memoriam, Archivum Provinciæ cum honore conservat.

Ædificio Conventûs jam consummato, & ad sui perfectionem omnibus necessariis instructo, ut ornamentum uberius accresceret, annô 1736 studium Sacræ Moralis Theologiæ est eò introductum, Lectorem agente M. V. P. Vitali Zieman, cui post biennium successit Philosophicum, Lectore M. V. P. Justo Fridrichovszki, subsequis dein temporibus, jam hoc, jam illud prælegebatur, actu traditur Philosophicum.

N. 303. Turris in capite Sanctuarii assurgens tres campanas utcunque graves sustinet. Ecclesiam quantum attinet, in Honorem D. Barbaræ V. & M. erecta est, quæ licet amplitudinis sit mediæ, interno tamen nitore, & ornatu suo, Ecclesiis nostris paucis cedit; Altare majus in ea ejusdem Divæ Barbaræ, Titularis Ecclesiæ, & Conventûs Patronæ visitur, quod anno 1730. die 3. Decemb. Munificentia Excelentissimi D. Comitis Georgii Erdödi Oppidi Solna jam Domini Hæreditarii assurrexit, ad cujus tamen complementum G. D. Joannes Szlatény p. t. Residentiæ Syndicus Apostol. 100. florenos pia liberalitate etiam contribuit, Imago verò principalis per alios Benefactores Curata, & exoluta est.

Secundum Altare Honori Seraphici Patriarchæ D. Francisci est erectum piis impensis Generosorum D. D. Simonis Turiák, & Nicolai Kubicza postea Syndici Apostolici, istò Pictorem, illò statuarium contentante.

Tertium ex latere Sinistro, S. Antonii Paduani, devotis expensis Illustrissimæ D. Szaparianæ sicut erectum, ita etiam debitis coloribus adornatum.

Quartum ex latere dextro exhibet venerandam Effigiem B. V. Mariæ anno 1729. per Illustrissimum D. Comitem de Fur I. Legionis Liechtensteinianæ Capitaneum fieri curatum.

Quintum à latere Sinistro stat Altare S. Joannis Nepomuceni in cujus medio

A a a

non

Quintum,
in cuius me-
dio Cather-
dra stat.

non minùs artificiosè, quàm ornatè erectus cernitur suggestus Concionatorius.
Patronum agnoscit Specialem D. Josephum Matyaszovizky.

Sextum, & ultimum est S. Crucis prope portam Ecclesiæ collocatum, ad
cujus erectionem plures Benefactores concurrere. Horum Altarium nullum est
consecratum, sicut nec Ecclesiæ.

In Ecclesia
sunt duo
Chori, qui
libet suò
organò in-
struuntur.

Ecclesiæ duo Chori ampliant, quilibet suò organò instructus, & hoc utrum-
que Fratrem nostrum Laicum professum Peregrinum Verner suum artificem ag-
noscit, Chorus major supra portam Ecclesiæ est elevatus, alter priore minor
est post Aram collocatus, & in hoc organum est artificiosè dispositum, cujus
folles in pulpito Psalterium sustentante sunt reconditi, fistulæ præsertim stan-
neæ in alis Altaris majoris sunt ita dislocatæ, ut non modò Artificem commen-
dent, verùm & intuentium oculos mirè oblectent.

Capella
Lauretana.

In Ecclesia Capella B. V. Mariæ Lauretanæ à populo devotè frequentatur,
cujus picturæ, lampadis, & olei in ea incessanter ardentis Singularis Benefactor
extitit Perillustri D. Tricesimato.

Via Crucis.

Stationes dolorosæ Viæ Crucis sunt erectæ, quæ à plebe utriusque Sexûs in
Quadragesima omni die Dominico, & quâvis Dominicâ Novilunii devotè fre-
quentantur, à Fratribus autem statim temporibus zelosè peraguntur.

Congrega-
tiones.

Confraternitates duæ reperiuntur, S. P. N. E. Chordigerorum duntaxat,
& S. Barbaræ V. & M. Ecclesia pariter duabus manet Cryptis provisa, una ante
Aram majorem, altera in Capella Lauretana Corpora recipit, in quibus jam ultra
30. partim ex honestis civibus, partim ex prosapia Perillustrium, Spectabilium, ac
etiam Illustrissimorum, sepulti sunt, quorum omnium hujus Ecclesiæ liber ad
hoc deputatus legenda nomina exhibet.

Cryptæ.

NOMINA SUPERIORUM LOCALIUM.

Annò

- 1703. P. Adalbertus Gubernat.
- 1704. Idem.
- 1705. Idem.
- 1708. P. Augustinus Ujheli.
- 1710. P. Cyprianus Machacsek.
- 1711. P. Martinus Ziveczki.
- 1712. P. Martinus Padiási.
- 1713. P. Lucas Duchovics.
- 1714. P. Martinus Padiási.
- 1715. P. Emericus Ragyóczi.
- 1716. P. Matthæus Vankovics.
- 1717. P. Petrus Fridrichovics.
- 1718. P. Venceslaus Koricsanfszki.
- 1719. Idem.
- 1720. Idem.
- 1721. P. Conradus Polóni.
- 1722. Idem.
- 1723. P. Benignus Pifzkonszki.
- 1724. P. Venceslaus Koricsanfszki.
- 1725. Idem.
- 1726. P. Gregorius Szazel.
- 1727. Idem.
- 1728. P. Urbanus Svesztká.
- 1730. Idem.
- 1731. Idem.
- 1732. P. Gregorius Szazel.
- 1733. Idem.

annò

- 1734. Idem Proto-Guardianus.
- 1735. Idem.
- 1736. P. Hieronimus Szalajka.
- 1737. P. Gregorius Waczulik.
- 1738. P. Modestus Trubeczki.
- 1739. Idem.
- 1740. Idem.
- 1741. P. Michaël Vajda.
- 1742. P. Ferdinandus Fiala.
- 1743. P. Cornelius Ratpilai.
- 1744. Idem.
- 1745. P. Januarius Michács.
- 1746. P. Donatus Ottka.
- 1747. Idem.
- 1748. Idem.
- 1749. P. Paulus Szalajka.
- 1750. Idem.
- 1751. Idem.
- 1752. P. Constantinus Vagyovfszki.
- 1753. Idem.
- 1754. Idem.
- 1755. P. Donatus Ottka.
- 1756. P. Ægyidius Szvatko.
- 1757. Hieronymus Horn.
- 1758. Idem.
- 1759. Idem.

XXVI. CONVENTUS MAGNO-VARADINENSIS AD SANCTUM SPIRITUM.

§ I.

*De Situ Civitatis, Antiquitate, ac ejus olim Magnificentia succin-
cta relatio.*

N. 304. **T**Ractûs terreni Hungariæ meridionalis non minima portio se oculis Civitatis obijcit I. Comitatus à **C**astro olim celebri Bihar nomenclationem acci- Conditor piens, ejus præcipuum ornamentum est Magno-Varadinum, cujus prima initia, vel D. Rex La- ex eo gloriosa, quòd Regem Divum Ladislaum suum adoret Condito- dislans. rem, qui non solum in Basilicam Cælorum Reginae Sacratam (quam Dei monitu erexerat, & cui statua Regiâ munificentia ornaverat) verum & in Urbem quidquid decoris, ornamen- ei igitur, ti, favorum, ac privilegi- quam po- rum esse poterat, totum effudit; Dignus sanè hic Thau- stea Calvi- murgus Hungarorum Monarcha, cui in Arce Episcopi olim, & Canonico- nistæ de- rum Collegiali Sede, equestri sub Schemate miræ molis statuam ex electissimo moliantur. ære conflata Sigismundus Thurso hujus Urbis Antistes erexerit, eandem postea Georgiò, ex Paulino, Episcopò Varadinensi, communiter Monachò nuncupa- tò, S. R. E. Cardinale ampliante, quam dein Calvinicolarum malevolus in San- ctum Regem furor demolitus est, cui Turcica manus pepercit.

Civitatis hujus quæ facies quondam fuerit? Annalistæ non nisi obscuris co- Varadi- loribus adumbrant. Nunc tum à situ, tum à Civium numerositate sat ampla est, num con- ut eam non malè Triurbem dixeris, divelente illam, qui medius decurrit, amne stat ex tri- Christiò in trifariam, Olasziam nimirum, novam Civitatem, & Urbem Milita- bis Civita- rem. Novæ in præcipuum ornamentum accedit Ecclesia Cathedralis cum Epif- tibus. copio, & Asceterium Religiosorum virorum, qui à Capucio nominari gestiunt, nec non aliquot domus Canonicorum.

In Urbe Olaszia quatuor Sacri Ordines sua incolunt Domicilia, Candidus Qui in ea Ordo videlicet Præmostratensium, PP. Paulinorum, Fratrum Minorum stricti- Religiosi. oris observantiæ, & PP. Societatis Jesu, hi florentem Patriæ Juventutem Vir- tutibus, ac artibus ingenuis usque ad Supremum Eloquentiæ campum educunt, & quia formatò Collegiò carent, eum qui domui præest Superiorem vocant, hanc pariter Urbem ædificia Canonicorum sparsim adornant.

Religio (si paucos & quosdam fortè Schismaticos excipias) hic potissima Cives sunt est Romano Catholica, Divina moderante loci Antistite. Valachi quoque jussis omnes ferè Romani Pontificis se submittentes in sua Ecclesia ritu Græcanico à proprio Pa- Catholici. ræco Sacramenta percipiunt.

Civibus est lingua Patria, nec Valachicam scire abnuunt. Urbem hanc Varadi- Deus, & natura in multis beavit, si spectes abundantiam panis, carnum om- nenis ter- nis generis, non facile aliis cedit, vinum, quod proferunt promontoria est copiosum, ritorii fœ- ejus tamen laudi decedit, quòd sua innata calce pectora bibentium fatiget. cunditas. Thermas etiam triplices seu à calce, seu à sulphure calentes reficiendis agris corporibus subministrat. Aër ob lacunosum loci situm, non ita salubris, ut nasum aliunde advenientium pallore non dehonestet. Cætera quæ ad hujus Urbis or- namentum, & commendationem, veniunt, aliis largiori calamo delineanda relinquo.

§ II.

De antiquo nostro Conventu Varadini habito.

Salvatoria-
na Provin-
cia Sæculô
XV. jam
habuit
Conven-
tum Vara-
dini.

N. 305. **Q**UOD isthac in Civitate Magno-Varadinensi quondam florentissima, hæc nostra Provincia titulô SS. Salvatoris insignita quintô jam seculô supra Millesimum suum Domicilium fixerit, citra ullam est controversiam, illius enim meminit famosus ordinis nostri Annalista Vadingus ad annum 1498. Tom. XV. fol. 169. N. 42. his verbis: *In Hungaria duas sub hoc tempore domos ædificasse Fratres Observantes: unam sub S. Spiritus titulo in Urbe Varadinensi, alteram in Oppido Szegedienfi Diæcesis Colocensis, mihi constat ex lite mota per Patres Conventuales.*

Conven-
tus Varadi-
ensis, &
Szegedi-
ensis per
nostros
Fratres ob-
servantes
fuerunt
extructi.

Hujus equidem veritatis certitudinem roborant plures Litteræ plumbatæ Alexandri Beatæ recordationis Papæ hujus cognominis VI. emanatæ occasione controversiæ super Conventibus Varadiensi, & Szegedienfi, ortæ inter geminam Conventualium, & Observantium Familiam, causâ tamen in favorem Observantium decisâ. Et domus hæc, quod fuerit industriâ nostrorum Fratrum constructa, & jam annô 1497. nomine Conventûs decorata fuerit, patet ex Bulla prælaudati Pontificis Alexandri Sexti, *Venerabilibus Fratribus Thomæ Agiensi, & Termipolensi Episcopis Romæ apud S. Petrum hoc annô emanatâ, cujus ulterior contextus sequentia habet: Exhibita siquidem nobis nuper pro parte Dilecti Filii Britii de Solilo Guardiani Domus S. Spiritûs Varadiensis Ord. Fratrum Minorum de Observantia nuncupatorum tam suo quam Dilectorum Filiorum moderni Vicarii, & Fratrum Ordinis Observantiæ prædictorum Provinciæ Hungariæ &c. Et paulô infra: Ipsique Fratres de Observantia postmodum prædicta Varadinensis, & Loci Szegedienfis, Colocensis Diæcesis, Domos dicti ordinis construi fecerunt, ac in illis ex tunc habitaverunt &c.*

Instrumen-
tum concordiæ
inter Con-
ventuales,
& Obser-
vantes.

N. 306. Hoc idem patet ex Instrumento Concordiæ, quod in Capitulo Provinciali Patrum Conventualium Veteri-Budæ in Festo S. Demetrii Martyris annô 1497. coram P. Georgio de Zekehevy Ministro Conventualium ex parte una & P. Ofvaldo de Lasko Observantium Vicario ex altera compilatum est, in quo inter cætera puncta habetur: *Item quod Claustra in Szegedino, & Varadino noviter Observantibus erecta, & constructa eisdem Fratribus Observantibus libera, & salva in perpetuum maneant, tamen per hoc Conventuales in aquirendis Eleemosynis detrimentum non patiantur &c.* Hoc concordiæ Instrumentum in suo vigore originali paragamenæ inscriptum, nunc etiam hæc Alma Provincia conservat, dependente ab inde, ex funiculo rubro viridi Sericeo, sigillô rubræ ceræ impressô, Provinciæ dicti temporis Conventualium, quô in præsentiarum etiam Ministri Provinciæ S. Mariæ in Hung. ut propriô utuntur.

Hoc locô Diplomata sæpius laudati Alexandri Papæ Sexti, nec non alia documenta litteralia ratione Conventûs antiqui nostri Varadiensis inferenda forent, at quia brevitati studeo, qui ea avidius videre, & relegere cuperet, eum ad Chartophylacium Provinciæ relego, ubi non transumpta, sed Originalia videbit. Quæ autem hujus intuitu Conventûs causa, & origo discordiarum, ac dissensionum tantarum; quas non nisi ad instantiam Uladislai Regis Hungariæ, nec non Regni Procerum æquissimus in terris Arbiter, Papa Alexander Sextus extinxit? hoc in negotio Calamum suspendo. Id tamen addere licet, quod ætate illa Fratres Regularis observantiæ Zelatores, vestigiisq; Seraphici sui Patriarchæ inhærentes, tanquam speciosæ olivæ, illibatæ conversationis, cæterarumque Virtutum odorem longè, latèque diffuderunt, & singulos quasi in dies numero eorum crescente Religiosa sua Domicilia multiplicarunt.

Conventus
antiquus
fuit penes
Arcem.

N. 307. Ædificium hoc in qua Urbis parte steterit? ætas invida posteritati calavit; conjicere tamen licet, illud fuisse contiguum manibus Arcis Varadinensis, ut non obscure indicat præsentis Sæculi Scriptor ingeniosus, qui in
sua

sua Topographia Magni Regni Hung. annô 1750. Viennæ Austriæ impræssa, & publicæ luci data, de Urbe Varadiensi agens sequentia commemorat: *Eminebant ad Arcis portam parietinæ Asceterii, ac Templi; cujus prædixites Cryptas spoliare occeperat, at prohibitus est Legionarius miles; verum hoc S. Spiritui consecratum erat.* Quod non obscurum est testimonium hujus sæpessati Domicilii, siquidem à primevo suo ortu Sacratissimæ Triadis Sacro-Sanctæ Tertiæ Personæ titulo Sacratum, non tantum pervetusta manuscripta, verum, & diplomata plura contestantur.

Et sua initia non falsò reducit ad annum 1490. quô Mathias Corvinus Rex Hungariæ Gloriosissimus, verus Martis pullus, Romanæ Ecclesiæ pupilla Viennæ moritur. Cujus ædificii memoria vel inde celebris quod jam ab anno 1531. (quô in eodem legitimè fuit electus in Ministrum P. Adalbertus Dereslyen) usque ad annum 1552. Provincialia Comitua septies fuerint celebrata, novis semper ibidem Ministris Provincialibus pronunciatis, annô qui præfertur, 1531. Lectore P. Petro de Athya suis Correligiosis discipulis scholastica prælegente, nec aded paucos numeravit alumnos, quandoquidem annô 1535. septemdecim Patres, quatuor Clericos cum suo Lectore, duos Novitios, & duodecim Laicos professos aluerit, subsequis temporibus familiâ magis ampliata. At hoc accrementum postea valde decrevit, ut jam annô 1572. non nisi Pater Joannes de Magócs Disceretus & Diffinitor cum suo socio Laico Fratre Francisco de Kö-halom incoluerit, & annô 1579. P. Mathias de Szakmár Concionator solus reperiatur.

In hoc Conventu septem Capitula Provincialia fuerunt celebrata.

Viguit etiam studium.

Ecce ædificium labore, & sudore Fratrum pauperum, munificiorumque Fidelium sumptibus suscitatum, jam cum suis ruderibus conscriptum dormit, & in æviternum dormiet, floruit, svaveolentiam diffudit, at fragrare desiit, quia florem ejus manus inimica eò tum adhuc decerpit, dum Isabella Joannis Inter-Regis Vidua, ingrata Patræ Filia Hungariam, & Transylvaniam bellicis tumultibus exagitavit, & post eam filius ejus malæ arboris malus fructus Sigismundus Zapollya Sæctæ jam novorum Arianorum addictus, quietem Regni publicam magis turbaverat, usque ad annum 1571. quô malam vitam pessima morte clausit, nunc Patriæ fines invadendo, deprædando, & vastando, nunc Turcam juratum Christiani Nominis hostem contra Ferdinandum Imperatorem, & Regem Hungariæ evocando; Hôc extincto Stephanus Bocskajus in partibus Transibiscanis majores procellas sub prætextu tuendarum ab Orco evocatarum novarum Religionum excitavit, anno 1604. totam fermè superiorem Ungariam occupando, in Catholicum populum, & vel maximè Clerum ita sæviebat, ut Claustra, quæ Sanctitatis fuerant Domicilia, suorum inhabitatorum Sepulchra efficerentur, donec & ipsa in sua busta unâ cum nostro Conventu abierint. His itaque veteribus relictis recentiora prosequamur.

Isabella, & filius ejus Sigismund. Zapollya, ac post hos Stephanus Bocskajus bellicis tumultibus divexant Hungariâ.

§ III.

N. 308. **R**editâ Urbi Varadiensi jam malatiâ, & tranquillitate annô 1692. quô sub Leopoldo Imperatore, Rege & Patre Patriæ, per Excellentissimum Generalem Haislerum mense Junio facta forti impressione Castrum Varadiense expugnatum, & à Turcis receptum est. Ubi videns Piissimus Monarcha Leopoldus tot insignes victorias de veteranis Hostibus in Hungaria reportatas, ut Numini, & Divis debitas redderet grates, exemplô Proto-Regis Divi Stephani, in Principe Basilica Viennensi, Regnum Marjano-Apostolicum cum omnibus suis Ditionibus annô sequenti 1693. Sanctæ Dei Genitrici, Magnæ Hungarorum Dominæ donat, & dedicat, nec absimili voto desiderabat Religiosas Personas pristinas suas in ades reducere.

Arx Magna-Varadiensis à Turcis recipitur.

Hinc factum est, quod ex Clementissimo Devotissimi Imperatoris adnuto per Inclytam Administrationem Budensem annô antelatô 1693. in hanc Episcopalem

Fratres in
ducuntur,
Ecclesiam,
& Residen-
tiam ædifi-
cant.

Rakocziani
Varad-Ola-
sziam cum
Residentia
Fratrum
incendunt,
& Ecclesia
spoliant.

Pro servi-
tiis anima-
rum solus,
& unicus
P. Præsi-
dens re-
manfit.

Gratiosus,&
Paterno a-
more ple-
nus Con-
sensus E-
piscopalis.

palem Civitatem ante omnes alios Religiosos primi sumus indueti, designatō fundō pro Residentia prope præterfluentem Christum, ad quem locum dies post paucos Zelō, & pietate moti D. Officiales suæ Majestatis Sacratissimæ, lapides, & lateres ex ædificiis Turcicis funditus demolitis per Legionarios Milites in-canistris, modis, & mediis aliis comportari fecere, ex quibus industriâ Fratrum, accedente piō Fidelium subsidiō Residentia, & Ecclesia licet perexigua assurrexit. Ubi dein Seraphici Alumni procurandæ animarum salutis intenti pacificè Deo famulabantur, donec iterum annō 1793. Franciscus Rakoczianus cum aliis plurimū A catholicis confœderatis titulō Patriæ libertati asserendæ novam tumultuum caliginem Hungariæ induceret, qui dulcem Patriam igne ferroque divexantes profana Sacris permiscebant, & quæ furor Turcicus salva reliquerat, plusquam barbaro-tyrannis rebellium Patriæ filiorum solo æquavit. Sic Rakocziani sub hæc tempora Civitatem Varad-Olasziam incinerantes totam nostram Residentiam Vulcano consecrârunt, Ecclesiam verò, cui ignis pepercit illorum manus Sacrilega contaminavit, Altare majus, cum uno collateralis securibus diffecuerunt, Monstratorium, Sacra Vasa, totam denique Sacram suppellectilem impii prædones sua fecere, sigillum Residentiæ cum omnibus literariis documentis abstulere.

N. 309. Patribus, & Fratribus ob intolerabilem persecutionem dilapsis, solus & unicus P. Præsidens Maximilianus Friepeis in Arcem se recipit, ubi P. Superiorem Societatis Jesu, & Religiosum ejus Socium P. Germanicum sepelivit, nec fuit eò tum ampliùs Varadini videre Catholicum Presbyterum, verum hic unicus præmemoratus P. Præsidens Civibus foris, intus Militibus Sacramenta administravit, donec alii ex Patribus nostris in partem laborum eidem submitterentur. Hæc præcensita docent litteræ lachrimosæ medò dicti Præsidentis, exaratae ad Patrem Sigismundum Viebera p. t. Ministrum Provinciale. Et hōc modō Residentia nostra, unā cum Ecclesia mansit desolata usque ad annum 1713. Quis autem fuerit gratiosus erga nostros favor Revendissimi D. Antistitis Varadiensis, Literarum ejus tenorem subnecto.

*F*ater Augustinus Benkovitz Episcopus Varadiensis, I. Comitatus Bihariensis Supremus, ac Perpetuus Comes, Sacræ Casareæ, Regiæque Majestatis Consiliarius. Do pro memoria tenore Præsentium significans, quibus expedit Universis. Quod posteaquam Augustissimus Romanorum Imperator, ac Germaniæ, Hungariæ, Bohemiæ (tit:) Rex Leopoldus D. D. meus Clementissimus, inter complures Hungariæ Ditiones, Inclytum quoque hunc Comitatum Bihariensem, cum suo Fortalitio Varadiensi, Victribus Armis suis ab immani Turcarum jugo gloriosissimè vindicasset. Meque sedi meæ, atque Jurisdictioni Episcopali Clementissimè restituisset: Pastoralis Officii mei prima Cura ea fuit, ut Oppido huic Varadiensi, fortalitio proximè adjacenti (quod pro moderna temporum vicissitudine, ac statu, grege partim Catholico partim adhuc hæresi imbutum est populatum) de fidelibus, ac Zelosis animarum Ministris sollicitè, ac paternè providerem. Quia verò per injuriam præterlapsorum temporum maximè verò per violentam Hereticæ perfidiæ rabiem fundationales Ecclesiasticæ Episcopales cum summo Orthodoxæ Religionis detrimento ac injuria interierunt; ut grave hoc damnum pro fructu, & emolumento unimarum resarciretur, non perutile duntaxat, sed & maximè necessarium esse duxi hunc in finem Virorum Religiosorum Zelosam adhibere operam. Inter quos, cum & à Divinis servitiis, & à Zelo animarum laude dignissimos semper fuisse, esseque censuerim Religiosissimos Patres Ordinis Minorum Sancti Francisci Seraphici Reformatorum hujus Almæ Provinciæ Hungariæ SS. Salvatoris acceptissimos quondam loci istius operarios, quod in postrema quoque Presidii hujus Bloquada fideliter suorum etiam sociorum morte contestati sunt. Idcirco eos non solum peculiari amore complectendos, sed & in sortem Ministerii ad Cultum Divinum, animarumque salutem procurandam, stationique suæ (quam olim, & ab antiquo hocce in Oppido Varadiensi Titulo

Con-

Conventus S. Spiritus Capitulis multis, celebratissimo, sed postmodum furore Hæretico injuriosè exturbatam, sanctè, laudabiliter, fructuosèque tenuisse clarè dignosceretur) restituendos esse duxi: ita ut eam cum omnibus suis attinentiis pro suo, Successorùmque suorum habitaculo, ac animarum juvandarum subsidio perpetuo jure tenere, possidere, incolerèque possint, ac valeant, jure Dominii mei Terrestris, ac Diæcesani confirmo, & hisce Litteris meis roboro, ac ut id ipsum etiam à legitimis meis Successoribus Episcopis, ac aliis, quorum interest, vel intererit firmum, ac validum habeatur obtestor. In quorum fidem has manu propria subscriptas, ac Episcopali Sigillò meò roboratas Litteras dedi Varadini die 1ma Augusti Annò 1701.

Fr. AUGUSTINUS BENKOVITZ (L. S.)
Episcopus Varadiensis m. p.

§. IV.

Reedificatur Ecclesia, & Residentia.

N. 310. **D**EI T. Optimi, cujus Providentiæ est sortes temporum temperare, Hungariâ repressis tumultibus domesticis optatæ iterum quieti restitutâ, Residentia iterum reedificatur. Patres nostri Annò 1711. munificorum Benefactorum adjutricem manum naçti, Ecclesiam suam, & Residentiam secunda jam vice è suo sepulchreto resuscitare, & restaurare occipiunt, seque annò 1713. eo illocant, ubi ab anno 1693. omnia munia Parochialia, cum summo animarum lucro, quamplures Hæreticos Romanæ aggregando Ecclesiæ, plures etiam Arianos, & Turcas infidelitate abjurata, Patres nostri Parochiam multis annis administrant. Sacro Baptizmati lavacrò regenerando usque ad annum 1716. zelosè, & indefessè administrabant. Quæ tandem cura animarum ad Reverendiss. D. Stephanum Gorgei Præpositum S. Gabrielis, Custodem, & Canonicum Ecclesiæ Cathedralis Varadiensis, & Proto-Parochum loci devoluta est, ut clarè ex sequenti Contractuali tenore elucescit.

EGo infra scriptus Plebaniam Civitatis M. Vuradiensis assumere volens, cum A. R. Patribus Franciscanis, in specie pro tunc A. R. P. Adamo Geisler Præsidente Contractus Reverendiss. Plebani Varadiensis initus cum nostris. loci ejusdem in talem Contractum descendì: Primò omnis authoritas eorum maneat in statu eo, quò fuit hucusque quoad omnia, hoc est: quoad exercitium spirituale, & quoad perceptionem paucorum proventuum, permanente duntaxat penes me nomine, & jurisdictione Plebaniali. Secundò, ut ulteriorem zelum ostendam, tenebor iisdem omni anno florenos centum quinquaginta pendere, in medietate anticipatò. Tertiò maneat penes me Festorum celebritas, hoc est: ut promiscuè non laborent in Sacris Festivitatibus. Quartò ut apud Eminentissimum Præsulem laborare valeam pro augmentatione omni modo, quò fieri potest, proventuum Parochialium. In cujus rei fidem has manu mea subscriptas dedi Varadini 4ta Octobris ipsò Festò Sancti Patris Francisci Seraphici Annò 1716.

Coram me MICHAELE KEBELL
Abbate Bihariensi, Præposito Majori, Lectore, Canonico Varadiensi, ac Vicario Generali m. p.

(L. S.) STEPHANUS GÖRGEI Præpositus S. Gabrielis, Custos, & Can Varad. m. p.

(L. S.)

N. 311. Cùm verò V. Capitulum Varadinense propriam non habens, annis præinsinuatis in nostra Ecclesia Divina peragebat, donec annò 1719. Reverendissimus Neo-Parochus hinc se transferens, in nova Civitate domum quandam in Oratorium erexisset, ubi postea Parochialia peregit, usque dum V. Capitulum pro se Sanctuarium Ecclesiæ erigi fecit. Antelato Proto-Parocho fatis functo Parochus Loci ex nostra Ecclesia se transfert, & in nova Civitate Oratorium erigit. suffectus est annò 1721. Reverendiss. D. Stephanus Keczer Ex-Parochus Debrecziniensis, huic successit Illustriss. ac Reverendiss. D. Franciscus Zichi, cui dein alii.

Annis his ita transactis, Provincia hæc Salvatoriana, omnimodè adlaborabat, ut eandem Residentiam in Conventum transformaret, verùm huic pio co-

Eminentif-
simus D.
Cardinalis
pro futuro
Conventu
aliud lo-
cum desi-
gnat.

Locus so-
lenniter
benedici-
tur.

namini non parum obstabant Officiales Præsidiarii, ne videlicet variata temporum vicissitudine, ædificium si magis ampliaretur, Hostibus munitioni esset, indeque Arcem globis missilibus impeterent. Quod cum Eminentissimus Comes Emericus Csáky S. R. E. Tit. S. Eusebii Presbyter Cardinalis, Archi-Episcopus Colocensis, Episcopatus M-Varadiensis, & Præposituræ Posoniensis Administrator sæpe sæpius pia mente revolveret, motu proprio locum alium in eadem Civitate Olaszia annò 1725. Fratribus determinavit, quem annò eodem Mense Novembri, ex mandato Suæ Eminentiae Perill. D. Adamus Viszlai absolutus Plenipotentarius universorum bonorum Episcopaliū Præfectus, in præsentia Illustr. ac Reverendiss. D. Stephani Luzinski Episcopi Scopiensis, Præpositi de Gaborján Ecclesiæ Cathedralis Varadiensis Canonici specialiter ab Eminentissimo Cardinali ex parte V. Capituli deputati dimensuravit, & simul cum quatuor hortis contiguis Perillustrum Dominorum Michaelis Buci pro tunc Vice-Comitis substituti, Joannis Mosóczi, Jeremiæ Kerekes, & Joannis Gázi Patribus nostris consignavit; fundum sic plenè jam consignatum annò immediate sequenti Mensibus Aprili, & Majò, P. Matthæus Chiszer eò tum Præsidentis fecit sepibus cingi, ac die 11. Junii, incidente in eam feriã tertiã Pentecostes, indicta solemnī Processione Crux erecta est, & locus præfente copiosa multitudine Nobilium, & Civium per Reverendiss. D. Paulum László Canonicum actualem solito ritu benedictus est, ubi primum Missæ Sacrificium obtulit M. V. P. Augustinus Gröcsk Concionator Germanorum, Concionem ad populum præsentem per A. R. D. Ladislaum Erdéli habendam optata pluvia impedivit, quam postea, Processione eadem viã, quã venit reductã, in Ecclesia Residentiæ nostræ perfecit, absolvitque gloriosè. Gratiolæ verò Litteræ dicti fundi Cessionales Eminentissimi Cardinalis sunt tenoris sequentis:

Litteræ
Eminentif-
simus D.
Cardinalis
Cessionales
fundi in
quo modò
stat Con-
ventus.

N. 312. *N*Os Emericus Dei, & Apostolica Sedis Gratiã S. R. E. Tit. S. Eusebii Presbyter Cardinalis à Comitibus Csáki de Keresztészegh, Perpetuus Terræ Scepusiensis, Colocensis, & Bacsiensis Ecclesiarum Canonicè unitarum Archi-Episcopus, Episcopatus Varadiensis, & Præposituræ Posoniensis Administrator &c. *M*emoriæ commendamus tenore Præsentium significantes, quibus expedit Universis, quòd Nos peculiari erga Sacram Divi Francisci Seraphici Reformatorum Religionem zelo moti, semper salutaris intentionis illius fuerimus, ut eandem omnibus viribus benignã, ac Paterna protectione non solum secundaremus, verum etiam in quantum Pastoralī munerī nostro competere, & possibilitas Assistentiæ Nostræ se extenderet, omnia Sacri illius Ordinis negotia, quæ ad Sacræ Romanæ Ecclesiæ Augmentum, Animarum Christi Fidelium Emolumentum, & præfatæ Sacræ Religionis Incrementum maxime conducere viderentur promovere studeremus, & exoperari adlaboraremus. Cum proinde in Episcopali Nostra Diœcesi Varadiensi in Oppido nostro Várad Olaszai I. Comitatus Bibariensis dictus Sacer Ordo S. Francisci Reformatorum Provinciæ Hung. SSmi Salvatoris exiguam Residentiam suam cum Ecclesiâ in tali loco situatam haberet, in quo formalem Conventum, & Claustrum ædificare valde incommodum, & minus consultum foret, ex eò præprimis, quòd inchoatum Cathedralis Ecclesiæ ædificium, sicut, & R. P. Societatis Jesu Residentia, ac Capella non longè distent, quæ dum suo tempore, prout præconcepta sunt, ædificarentur, & in statum perfectum deducerentur, unum ædificium, unamque Ecclesiam cum alia contiguari, & incongruè omnia insimul coadunari esset necessarium. Præterea, quia memorata PP. Franciscanorum Residentia planè in rippa fluvii rapidissimi Chisii dicti constituta, ob frequentem ejusdem fluvii exundationem, continuo periculo alluvionis, impetitionis, & successivè everisionis esset exposita. Et tandem, quia si in eodem loco, utpotè Præsidium prope Magno-Varadiense sub ipsis Tormentis existente Monasterium suo tempore extrueretur, & si quid pro Religione Sacra Christi fidelium auxilio, ope, & Patrociniis solidius, firmitus, ac stabilius assurgeret, & ædificaretur, id totum denud cum maximo ejusdem Religionis aliunde de Vocatione, & Professione sua pauperis

peris damno funditus everti, & destrui contingeret, ut Præsidium salvaretur. Ideo his ex motivis, & præsertim, ut Populus fidelis, prout in Domino plurimum confidimus copiosior successive futurus, commodiorem, & frequentiore ab invicem dis-
sitorum Templorum aditum habere queat, suprafata Religioni S. Francisci Seraphici, Provincie Hung. SS. Salvatoris Reformatorem in Oppido nostro Várad Olaszi exis-
sistentium, locum alium in præfato Várad Olaszi videlicet, in via Regia, quæ ex Várad Olaszi Hospitale versus directè ducit ad fluvium, vulgò Paris Pataka voca-
tum, & ibi exstructum pontem lapideum, pro nova erigenda Ecclesia, & Conventu, ac sufficientibus, & necessariis domibus, hortis, areis, Templi & Claustri accessariis assignamus, damus, & conferimus, atque omni eo jure, quò Sacra Religio S. Fran-
cisci Reformatorem Provincie Hung. SS. Salvatoris, tam per Bullas Pontificias, quàm alias Immunitates Ecclesiasticas uti, frui solet, & ei concessum esset, in perpetuum, & irrevocabiler tenendum, & possidendum tradimus, assumentes in Nos, & Successores omnes, quoddam in præmisso per Nos destinato, & assignato loco dictam Sacram Religionem S. Francisci Reformatorem Provincie Hung. SS. Salvatoris perpetuò manutenebimus, & propria modalitate in omnibus suis Privilegiis, ac Immunitatibus conservabimus, pariter, & Successores Nostri manutenebunt, & conservabunt; Hor-
torum, & quorumvis ædificiorum dicto in loco nunc existentium, & pro declarato Conventu, & Templo necessariorum, illis, quibus competit, Excontentionem pariter in Nos assumimus, firmam in eo spem collocantes, quoddam quemadmodum hæcenus Sacra Religio S. Francisci Seraphici Reformatorem Provincie Hung. SS. Salvatoris laudabilem in sublevandis Diocesis hujus Nostræ Varadiensis Animarum Curatoribus Zelum demonstravit, atque noctu, diuque succurrendi promptitudinem Animabus, tum & Religiosæ Modestie, atque Humilitatis exemplum exhibuit, ulterius quoque per suos idipsum sit ad Votum, desideriumq; Nostrum, & Successorum Nostrorum continuatura. Datum in Residentia Nostra Magyarbél, Die 28. Julii, Annò Dom. 1726.

Cardinalis CSÁKY Administrator (L. S.)
Episcopatús Varadiensis m. p.

Adamus Csupor m. p.

§. V.

De Inchoatione, & Progressu novi Ædificii.

N 313. **A**Nnò igitur nunc præmemorato post plenam, & effectivam loci novi In novo lo-
consignationem M. V. P. Michael Mora in Congregatione die 16. Junii co inchoat-
in Conventu Galgocziensi celebrata recenter in Præsidentem Varadiensem ele- um.
ctus, omnem suum conatum eò direxit, ut ædificium inchoaret, quod & felici-
ter inchoavit, cujus conatum Eminentissimus Cardinalis plurimum adjuvit sub-
ministrando eidem materialia, nec defuit I. Comitatus Bihariensis liberalis mu-
nificentia, & privatorum munificorum Dominorum æs subsidiarium. Sicque Re-
ligiosa Domus tantum annis subsequis pregressum habuit, ut annò 1731. die 1.
Novembr. Patres nostri, & Fratres ex antiquo habitationis loco solemner se
ad neo-erectam Residentiam translocârint, Processionem cum V. Sacramento du-
cente Reverendiss. D. Franciscò Barbach, comitantibus Reverendiss. DD. Cano-
nicis, ac magna multitudine Nobilium, & plebis.

Deductò jam in tantum statum Domiciliò, ut suò gremiò Alumnos Seraphi-
cos commodè complecteretur, deventum est sub Præsidente P. Feliciano Dorosz-
lai ad erectionem Ecclesiæ, pro qua annò 1732. die 11. Mensis Maji ex speciali
delegatione sæpefati Purpurati Præsulis, primum fundamentalem lapidem ritu con-
fucto benedixit, & inclusis in eo Reliquiis Sanctorum Reparati Mart. & Urbanæ V.
& Mart. imposuit Illustriss. ac Reverendiss. D. Stephanus, Ladislaus è Liberis Ba-
ronibus Lusinszki de Reglicse, Episcopus Thyariæ, Præpositus S. Gabrielis de Ga-
borjan, Cathedralis Ecclesiæ M.-Varadiensis Custos, & Canonicus, præmissâ in
Capel-

Patres ex
antiquo lo-
co se trans-
ferunt ad
novam Re-
sidentiam.

Lapis fun-
damentalis
Ecclesiæ
benedici-
tur, & so-
lenniter
imponitur.

Capella Concione Germanicâ per Reverendiss. D. Petrum Cajetanum de Carrara Eminentissimi Cardinalis Cæremoniarium, & Aulicum Parochum, nec non Protho-Notarium Apostolicum, ac altera Concione Hungarica dictâ per M. V. P. Laurentium Rufsai, hujus Provinciæ zelosum Verbi Dei Præconem, & postea SStæ Theologiæ Lectorem Generalem; præsentibus Illustrissimis, ac Reverendissimis DD. Canonicis, nec non ex Statu Ecclesiastico, Religioso, ac Sæculari quàm plurimis.

§. VI.

De Ereptione Residentiæ in formalem Conventum, Cellis, Studio, Ecclesiæ Consecratione, & Altaribus, ac Cryptis.

Residentia
declaratur
Conventus.

N. 114 **D**UODECIM jam annorum decursu, sedulo, ac continuo cum labore Monasterium tandem suæ perfectionis fastigium potissima ex parte adeptum est, nec amplius ei deerat, quàm ut Nomenclaturam Conventus acciperet, quare 1738 die 25 Maji in prima intermedia Congregatione Diffinitoriali in Conventu Fülekienſi celebrata, suppresso posthac Residentiæ nomine formatus Conventus declaratur, & nominatur, præpositô eidem Proto-Guardianô M. V. P. Felicianô Boroszlai.

Area.

Conventus hic, si compendiosam ejus capacitatem spectes, numerat 24. dormitoria, valetudinariô ita adaptatô, ut infirmi Sacerdotem in adjacente Oratorio Sacra facientem commodè conspiciant, & Divinis actionibus intendant.

Hortus.

Aream, quâ Boream respicit, habet undequaque amplam, fonte instructam, ac undique murô cinctam; Hortus versùs Solem Orientem pariter est spatiosus, amœnus, fructiferisq; arboribus tum ad amœnitatem, tum utilitatem confitus, estque Claustro contiguus, ac ex duobus fontibus, quos complectitur, aquam salubrem sitientibus dispensat, cincturam solidiorem anhelat, modò tamen sepibus contentus esse debet. Hortus iste ad Aquilonem terminatur hortis contiguus, ad Meridiem habet pontem lapideum tribus ferè passibus diffitum, ad Orientem aspicit fluviolum, communiter *Paris Pataka* nuncupatum, post hunc habet Promontorium vitiferum, & interceptam viridem planitiem, parùm tamen latam; Hæc planities paucos ante annos nullum ædificium habuit, at nunc integer in ea domorum ordo visitur, quæ domus eò tum ædificari occeperant, dum Excellentissimus, ac Illustriss. D. Paulus è Comitibus Forgách Antistes Varadiensis (qui modò Episcopus Vacienſis) Magnificam Basilicam à fundamentis Biharinum versùs in dicta planitie inchoarat, quæ hodie etiam continuatur, paucum post tempus supremum suum apicem adeptura.

Philosophicum
Studium
inducitur.

N. 315. Siluerunt hic Scotistica Musæ, donec annò 1743. sub Provincialatu A. R. P. Gerardi Pataki novus iste Conventus saluaret Proto-Lectorem M. V. P. Georgium Kernhoffer, placita Aristotelis ad mentem Subtilium Doctoris suis sex discipulis Clericis professis prælegentem, ab eoque tempore sine interruptione Scholasticos suos Alumnos semper aluit, & modò alit, ac fovet; Personas verò Religiosas inhabitantes communiter numerat nunc ubi 26. ubi 27.

Ecclesia
consecra-
tur, & dies
anniverſa-
ria Dedic-
tionis af-
firmatur.

Conventus, quâ respicit plagam Meridionalem habet Ecclesiam sibi adjunctam, quæ secundum faciem interiorem est satis elegans, nec eam in nitore multæ aliæ antecellunt, estque Consecrata annò 1749. die 20. Aprilis per Excellentissimum, ac Illustrissimum Dom. Paulum Forgách Episcopum Varadiensem, assignata die anniversariâ Dedicationis Dominicâ secundâ post Pascha. Turrim habet parietibus Sanctarii, & Conventus interclusam, Campanæ in ea medio-criter graves.

Altare ma-
jus.

In Ecclesia septem conspiciuntur Altaria, omnia lignea, quæ tam architectonicâ, quam pictoria manu ad speciosam elegantiam erecta. Altare majus, quod Spiritum S. Ecclesiæ, & Conventus TUTELAREM exhibet, est piis sumptibus

ptibus Reverendissimi Domini Francisci Barbacsi erectum, cujus etiam Gentilium Insigne in perenne monumentum circa supremitatem ejusdem Altaris est appositum, estque 1743. die 18. Augusti Consecratum per Excellentissimum D. Nicolaum à Comitibus Csáky Episcopum Varadiensem, inclusis Reliquiis Sanctorum Martyrum Clementis, & Modesti.

Altare secundum ex parte cornu Evangelii stat Honori Pauperum Patriarchæ Seraphici Divi Francisci dicatum, & 1748. devotis expensis Reverendiss. D. Francisci Makay, V. Capituli Varadiensis Canonici Residentis curatum, qui sicut devotissimus Cultor extitit S. Patris, ita filios ejusdem Seraphicos affectu prosequabatur singularissimo. Altare secundum.

Tertium ex parte eadem dextra conspiciendum se præbet Altare in Venerationem S. Crucis, annò 1750. per Spectabilem D. Ladislaum Laskovics curatum, & illocatum. Tertium.

Quartum repræsentat Effigiem Avix Sanctissimi Salvatoris Divæ Annæ, olim à Perillustri D. Anna Kéri Conthoralis Perill. D. Stephani Erdelyi curatum, annò verò 1748. per Fratrem nostrum Professum Liborium Oszler arcularium in meliorem formam redactum, moderno suo loco est adaptatum, annò dein 1751. per Perill. D. Michaëlem Parniczky coloribus donatum. Quartum.

Quintum, quod in parte collateralis sinistra est primum, S. Joannis Nepom. Mart. ab ingredientibus Ecclesiam conspicitur, & hoc Munificum Patronum, agnoscit Spect. D. Michaëlem Bucsi Vice-Comitem Emeritum, Conventus quondam Syndicum Apostolicum estque annò 1748. moderno suo loco appositum. Quintum.

Sextum est D. Antonii Paduani, quod ex liberali Munificentia Spect. D. Francisci Ferdényi Vice-Comitis Ordinarii annò 1750. assurrexit, & annò 1753. suis coloribus, sumptibus ejusdem investitum. Sextum.

Septimum est Immaculatæ Conceptionis S. Dei Genitricis MARIÆ, pia liberalitate D. Susannæ Szalai, Conthoralis quondam Perill. D. Martini Ország curatum, & annò 1748. suæ stationi repositum, annò verò 1751. expensis Perill. D. Ladislai Sánta coloribus est illuminatum. Et hæc omnia sex Alaria collateralia annò 1750. die 10. Maji incidente in eam Dominicâ infra octavam Ascensionis Domini, beneficiò Consecrationis donata sunt per Excellentiss. ac Illustr. D. Paulum à Comitibus Forgách Episcopum Varadiensem, impositis Reliquiis Sanctorum Benedicti, & Feliciani. Septimum.

N. 316. Ecclesia Pulpitum Concionatorium habet ad miram elegantiam elaboratum, aurò, ac pretiosis coloribus adornatum, in quo opus Artificum summe laudatur, dignum sanè, ut assumatur in prototypum, in quod Spectabilis D. Michaël Beöthi Vice-Comes Emeritus ex sua pia liberalitate florenos expendit septingentos nonaginta, qui vel exinde hóc locò memorandus venit, quòd ut Ecclesiæ structura suo citius apice fastigiaretur, non solum efficacibus consiliis, verum etiam proprio ære, ejus progressum multum adjuvit, partim sumptus spontaneè offerendo, partim operarios per plures etiam menses contentando. Cathedra elegans.

Cryptæ hinc reperiuntur duæ, suntque satis amplæ, minor jacet ante Altare majus, in qua tumulantur Patres, & Fratres mixti Sæcularibus, quibus associati sunt, Excell. Illustriss. ac Reverendiss. D. Joannes Okolicsányi Episcopus Varadiensis, Excell. ac Illustr. Dominus L. B. Melchior. Saltzer à Rosensbein Generalis, & Illustr. Dom. L. B. Speth I. Regiminis Napergiani Colonellus, Commendans Præsidii Varadiensis. Altera major prope portam Ecclesiæ situata manet, in hac tumulantur plurimi Nobiles, ac Cives cum suis pignoribus. Cryptæ.

REFERUNTUR SUPERIORES LOCALES.

Annô

1497. P. Britius de Solilo.
 1532. P. Martinus de Nagócs.
 1533. P. Blasius de Arok-tő.
 1535. P. Joannes de Kopács.
 1537. P. Thomas de Pata junior.
 1540. P. Stephanus de Debreczen.
 1542. P. Thomas de Pata.
 1544. P. Martinus de Nagócs.
 1546. P. Emericus de Tövis.
 1548. P. Martinus de Nagócs.
 1550. P. Emericus de Tövis.
 1552. P. Thomas de Szigeth.
 1554. P. Stephanus de S. Ladislao.
 1558. P. Valentinus de Szabatka.

*Post hunc videtur Conventus iste per
 hostiles tumultus fuisse desolatus.*

1693. P. Joannes Nagy.
 1694. Idem.
 1695. Idem.
 1696. Idem.
 1697. P. Stephanus Tarhós.
 1698. P. Jacobus Názl.
 1699. Idem.
 1700. Idem.
 1701. P. Franciscus Sziurtei.
 1702. P. Maximilianus Friepeis.
 1703. P. Martinus Padiassi.
*Post hunc combustâ Residentiâ per mi-
 lites Rakoczianos, P. Maximilianus
 Friepeis constanter mansit in Arce Va-
 radiensi, cum uno alterove socio usque
 ad annum 1709.*
 1709. P. Maximilianus Friepeis.
 1710. Idem.
 1711. Idem.

* Annô

1712. P. Godefridus Rachner.
 1713. P. Benedictus Döbrödi.
 1714. P. Maximilianus Friepeis.
 1715. Idem.
 1716. P. Adamus Geisler.
 1717. P. Maximilianus Friepeis.
 1718. Idem.
 1719. P. Ladislaus Farkas.
 1720. P. Jacobus Názl.
 1721. P. Cosmas Moncsko.
 1722. P. Matthæus Císfzer.

Idem usque ad annum 1726.

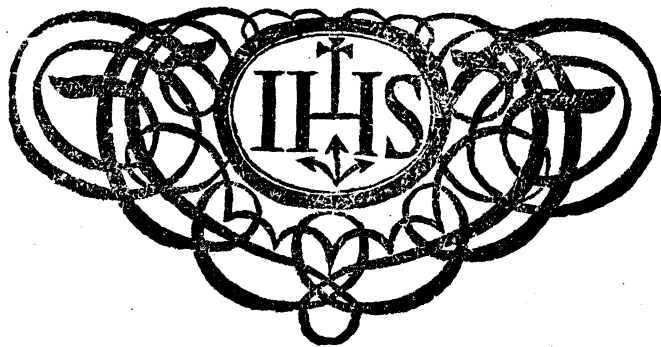
1726. P. Michael Mora.

Idem usque ad annum 1729.

1729. P. Felicianus Doroszlai.

*Idem usque ad annum 1738. quô in
 Proto-Guardianum electus est, & man-
 sit annis tribus continuis.*

1741. P. Athanasius Hihalmi.
 1742. P. Urbanus Kovács.
 1743. P. Athanasius Hihalmi.
Idem tribus annis continuis.
 1746. P. Samuel Sarkány.
 1747. P. Athanasius Hihalmi.
Idem usque ad annum 1750.
 1750. P. Alexander Badzei.
 1751. P. Sigismundus Balás.
 1752. P. Urbanus Kovács.
 1753. P. Gabriel Székési.
Idem usque ad annum 1756.
 1756. P. Athanasius Hihalmi.
 1757. P. Franciscus Mohorai.
 1758. P. Paulus Soós.
 1759. Demetrius Hofszumezei.

XXVII. CONVENTUS SZOLNOKIENSIS AD SANCTISSIMAM TRINITATEM.

§ I.

De Oppido Szolnok, ejusque Situ.

N. 317. Szolnok inter alia Regni Apostolici Hungariæ pervetustum Oppidum, <sup>Situs Op-
pidi.</sup> in mera planitie est situatum, & fluviis binis ab Ortu Zagyvâ, à Meridie Tibisco clauditur, & à montibus Matræ septem milliaribus divellitur; Cui deinde circa annum 1546. jussu Imperatoris Ferdinandi hoc Nomine primi per Salmensem Comitem superaddita est munitio, eo in loco, quò ante multa <sup>Arx in eo
conditur.</sup> Sæcula septem Duces ex Scythia, in Pannoniam migrantes sibi munitionem construxerant, ubi nimirum Zagyva se in Tibiscum exonerans angulum efficit. Hoc quidem Præsidium licet mœnibus muratis caruerit, & modò careat, à fundamen-
tis tamen ex gleba, & cespite salicibus interjectis ars illud ita condidit, ut do-
morum tecta, quæ intus sunt, extrinsecus conspici nequiverint, fossata, qui-
bus cingitur, ex duobus fluviis confluentibus repleta hostem cominùs venire,
prohibent. Hæc siquidem munitio licet tam ab arte, quàm à natura benè pro-
visa, & expugnata difficilis fuerit, eam tamen annò 1552. Militum nostrorum,
ignavia Eunuchò, Turcicæ militiæ Præfecto non sine infamia turpiter deditit, <sup>Turcis de-
ditur, & ab
iis iterum
recipitur.</sup> quam dein hostis ultra Sæculum obsessam tenuit, donec annò 1685. victricia ar-
ma Invictissimi Imperatoris Leopoldi, eum in fines suos abegere.

N. 318. Oppidum hocce Szolnokienſe licet temporibus anterioribus Comi-
tatui ſui cognominis nomen indiderit, at modò ejus regimen ſuſcipit, qui Comi-
tatui Heveſienſi jure Supremi Comitis præſidet. Ædificia, quæ aliquod orna-
mentum eidem adferunt, eſt noſter Conventus, item domus ſalinariæ, & Offi-
cialium, Oppidani humilibus contenti ſunt. Hic pons per Tibiſcum oblongus
ſecurum tum curribus, tum peſtibus præbet tranſitum.

E Religioſis Ordinibus ſoli Fratres Minores Strictioris Obſervantiæ hîc re-
periuntur; Incolæ linguâ utuntur Patriâ, & Religioni ſunt additi Romano-Ca-
tholicæ, neque aliquem patiuntur A catholicum, & quod illis ſummam in lau-
dem accedit, Fidei avitæ ab antiquo tanta firmitate adhæſerunt, ut ab ea nec
jugum Turcicum, neque Heterodoxorum callidæ perſuaſiones eoſdem avellere
potuerint, ſiquidem zeloſos Miſſionarios iſthæc Alma Provincia Salvatoriana tur-
bulentis illis temporibus ſemper ſubmiſerit, qui eoſdem ſalutaribus, efficaci-
bûſque conſiliis juvarent, Sacramentis munirent, ac in Fide roborarent; Tota
enim plaga iſta inferior Gyöngyöſinò Szegedinum uſque protenſa per Patres hu-
jus noſtræ Provinciæ, veluti indefeſſos Chriſti pugiles fuit conſervata, ac in Fi-
dei firmitate cuſtodita, quod beneficium hodieſum etiam fatetur, & ultra re-
cognoscit. <sup>Incolæ o-
mnes Ca-
tholici, &
idionate
utuntur
Ungarico.
Patres no-
ſtri hiſ in
partibus
zeloſos ſe
præbent
Miſſiona-
rios.</sup>

N. 319. Oppidò itaque ſolitò à Tyrannide Turcica annò, ut ſupra memini
1685. populus accrevit in tantum, ut Grex fidelis emergeret validus, qui ut
erat ſalutis propriæ non incurius, ne Spirituali careret ſolamine, ac unâ Pa-
ſtore, neve aberraret in ſolitudine abſque ſideli Duçtore, ad hanc laborioſam
noſtram recurſum fecit Provinciã, quatenus humilibus, ac devotis eorum an-
nueret poſtulatibus, & zeloſos ſubmitteret Verbi Dei Præcones, animarumque Cu-
ratores; Proinde prout Szolnokienſium pia petitiõ volebat, Majores noſtri pari
pietate commoti, P. Bernardinum Somodi primum ſubmiſerant, qui ut erat Con-
ditiona- <sup>Ad inſtan-
tiam Szol-
nokienſiũ
P. Bernar-
dinus So-
modi ſob-
mittitur,
qui poſtea
imus Præ-</sup>

ders ejus-
dem loci
declara-
tur.

cionator eximius, Vir pietate, & zelô plenus, Gregem Christi verbô, & exemplô mirificè pavit, rebus Spiritualibus providit, ac ut sibi, & Fratribus suis postea sociis de comodo loco provideret, in Præsidio locum penes Fanum Turcicum sibi oblatum acceptavit, ubi transactis decem circiter mensibus, annô 1686. proximè sequenti in Congregatione die 5ta Maji Hradistii celebrata Præsidiens Szolnokienſis nominatur, & ut talis Tabulæ inscribitur, eò ordinatis duobus, quibus præesset Patribus Concionatoribus, subsequis temporibus Fratribus magis, ac magis multiplicatis.

§. II.

Residentia inchoatur, per tumultuarios Arx, & Oppidum incineratur, & Fratres recedere coguntur.

Residenti-
am nostri
in Præsidi-
sidio in-
choant,
& Fano
Turcico
Sanctuariū
adjungunt.

N. 320. **L**ocum in Præsidio Fratres jam adepti, piô Christi Fidelium ærariô eorum studium, & laborem adjuvante ædificium inchoârunt, & Cellas, quæ tractu temporis exsurrexerant, Fano Turcico (quod communiter Moschæam vocitamus) adjungebant, capacitas verò Moschææ, in Ritum Catholicum traductæ non erat tanta, quantam Civium, & militum Præsidiariorum, numerus expetebat; Hinc Sacratiorem partem, Sanctuarium duntaxat eidem Fratres nostri addidère, quod in præsens etiam perseverat.

Rebelles
Patriæ Fi-
lii Præsi-
dium cum
Residentia,
& Templo
incendunt,
& nostros
abinde ex-
turbant.

Fratres hocce in domicilio jam commodè instructo quietè Deo famulabantur, & populo inserviebant, verum hanc quietem inimicus, infernalis animarum prædo eis invidit, dum annô 1697. novam iterum metamorphosim Regno superinduxit, animos videlicet Rebellium in fatales tumultus incitando, qui Arcem cum Templo & Residentia in favillas redegerunt, sicque Fratres cum Oppidanis exulare coacti, vestigia tantum, & memoriam sui reliquerunt. At hic turbo, illucescente serenore sydere brevi dissipatus, & populus varias in partes dilapsus, anno mox sequenti 1698. conglomerari cœpit, Patresque nostri, ad locum pristinum repadârunt, at quia Ecclesia, & Residentia suos intuentibus objectabat cineres, sanè sine amaris lacrymis videri non poterant, exinde Patres necessitati sunt in quadam domo Præsidiâli suas, & Parochiales Devotiones peragere, & continuare usque ad annum 1703. quô Princeps Transylvaniæ Franciscus Rakoczius novam rebellionem excitaverat, adlectis in suas partes plurimis hæreticis sexcenta mala postea Regno inducentibus.

Tempore
rebellionis
Rakoczia-
næ Hæreti-
ci multa
damna in-
ferunt Ec-
clesiis, &
Religioso-
rum domi-
bus.

N. 321. Tunc vidisses Lector benevole! in hoc Regno Mariano-Apostolico non humanam, sed ab Orco excitam A catholicorum adversum Orthodoxæ Fidei Cultores exertam rabiem, & tyrannidem; Quantæ tunc seditiones in Hungaria, tumultus intestini, & in populo contradictiones! Omni sepositâ Sacrorum reverentiâ, Sacro-Sancta Sacramenta profanabantur, Paræciæ, Tempa, Scholæ, per hæreticos contra omne sanum jus violenter occupabantur, Monstratoria, Calices, Sacræ Mystrarum vestes, cæteraque Deo sacrata suppellectilia in abominandum profanum usum à profanis nebulonibus convertebantur, Parochi æquè, ac Religiosi ad necem conquirebantur, conquisiti incarcerabantur, carceribus inclusi miserum in modum divexabantur, nec aliud Cœlo gratius putabatur, quàm innocuo Sacerdotum sanguine litare, verbô, omnia sine lege, sine conscientia agebantur, ut merito huc aptari possit illud Nasonis de bello Trojano: *Hæc facies Trojæ, cum caperetur, erat.*

Exemplum
tragicum.

Inter reliqua, & millena alia vel de Szolnokino tragicum hoc appono exemplum: Insuper illa tempestate, non vano metu perterriti Viri, juxta ac mulieres, pueri, & senes, in Ecclesiam nostrorum Fratrum studiô denuò reparatam, tanquam locum asylarem annô 1706. tutandæ vitæ gratiâ se se receperunt, sed nec receptaculum hoc licet sacrum, furorem hæreticorum reprimere poterat, verum omnes sine discrimine sexûs, vel ætatis gladiis suis peremerunt, ac rabiem,

biem, quam in Fratres nostros ad tutiora se fortè recipientes effundere non poterant, in ædificium ipsorum ex aliqua parte jam restauratum, & Ecclesiam effuderunt, dum igne supposito concremaverunt, cunctum sacrum apparatus, Organum, & hujusmodi alia aut diripuerunt, aut nulli usui ampliùs apta reliquerunt.

N. 322. Post tantam furiali excusam caminò stragem, Oppidum Szolnoki-^{Nostri Sol-}ense annis circiter quatuor remansit desolatum, & suis cineribus opertum, com-^{nokinum}positis postea in Regno tumultibus pax optata rediit, & populò congregatò Pa-^{jam tertio}tres nostri tertio jam Szolnokinum subintrarunt, & ad Rippam Tibisci supra mo-^{subintrant.}dernum Conventum domicilium fixerunt, ubi erectis aliquot gazulis, & Oratorio ex meris arundinibus foris, & intus lutò complanatis populo servièrunt.

Verùm nec hic locus fuit adhuc stabilis, nam annò 1717. auctà aliquan-^{Nova Ca-}tum in Præsidio pristinà Residentiâ, eò commigrarunt, at unò tantum annò ibi-^{pella pro}dem commorantes. Miseratio tandem Divina post tot novercantis fortunæ fata^{nostris cõ-}commovit cor, & animum Perill. D. Ignatii Bereczki, eò tum salis Percepto-^{struitur.}ris, qui piis suis sumptibus Capellam curavit in rippa Tibisci erigi ad modum Sanctuarii, cui deinde reliquum Corpus Ecclesiæ adjungeretur, penes quam Fratres ligneas aliquot domos erexerant, in eis interim commorantes, donec positò fundamentò Conventus, alias ex solida materia appararent.

§. III.

De Structura Conventus, & Ecclesiæ.

N. 323. **H**abitâ jam Capellâ, & loco stabili, Fratres nostri annò 1723. inchoâ-^{Inchoatur}runt ædificium novi Conventus sub Præsidente P. Ambrosio Paulo-^{ædificium}vics, & factum est fundamentum primi tractûs ad Orientem, versùs Præsidium, ^{moderni}qui dein prout subsidium devotorum Fidelium, conamen Fratrûm adjuvabat, ^{Conven-}ad suum fastigium provehebatur eo progressu, ut recens hoc ædificium Capel-^{tus}læ (cujus priori paragrapho memini) conjunctum, jam annò 1729. non solum Sacristiam, Cellarium, & Dispensam, verum, & superiores Cellas superædificatas habuerit. Annò verò 1731. die 30. Julii primus lapis versùs hortum ad-
plagam Meridionalem, secundi tractûs, in quo Refectorium, & culina visitur, feliciter impositus est sub Præsidente P. Emerico Szent-Királyi, & annò 1733. sub Præsidentatu P. Nicolai Tuchinszki, ingressi sunt Fratres novam Residentiam die prima mensis Decembris.

Unde novam jam nacti habitationem, videntes Ecclesiæ ampliationem ef-^{Ponantur}se summè necessariam, annò 1736. sub Præsidente P. Joachimo Szombati ja-^{fundamen-}cta sunt fundamenta Navis Ecclesiæ, & adjuncta suprafatæ Capellæ, futuro ni-^{ta pro no-}mirum Sanctuario, plurimum hic Fratrum inopiam sublevante Nobili D. He-^{va Eccle-}lena Vöröfs, Perill. D. Szelesi relictâ Viduâ, quæ ex sua pia liberalitate florenos mille obtulit, sicque eòdem annò die 9. Octobr. è terra sunt edueta fundamenta, & labor, qui tota sequente hyeme quievit, annò 1737. die 9. Aprilis iterum re-
sumptus est, & ventum est ad elevandos parietes, qui dein annis subsequis fastigiati lacunaria receperunt, hæc structura feliciter postea terminata, si fundamenta excipias, præter laboriosè conquistatas elemosynas specialem Patronum novit neminem.

N. 324. His ita actis, annò 1748. die 30. Aprilis sub Præsidente P. Stephano Fisser data sunt initia tertio tractui Conventus ad Solem Occiduum, annòque eòdem die 19. Novembris sub Præsidente P. Modesto Knoll terminatus. Annò tandem 1751. P. Hyacinthus Rosa ejusdem Residentiæ Præsicens quartum tractum, ambitum inferiorem, & superiorem, complectentem versùs Boream lateri Ecclesiæ conjunctum fecit incrustari, lævigari, & calcem eidem superinduci, hòc

modò Ecclesia, & Conventus jam in quadro positus, labore Fratrum, ac piò Munificorum subsidiò assurrexit, & ultimum apicem accepit.

Crypta toti
Ecclesiæ
subindu-
citur.

Quia tamen Crypta adhuc defuerat, hæc annò 1752. sub modò dicto Præfidente per totam Ecclesiam, trifariam divisa subinducta est, ex Munificentia Generosi D. Josephi Tajs, pro tunc Residentiæ Syndici Apostolici, qui omnes operarios proprio ære ex toto contentavit, cui dein, una cum prolibus, & Conthorali A. R. P. Modestus Trubeczky Minister Provincialis in eadem jus sepulturæ justè concessit.

§. IV.

Residentia titulò Conventûs donatur.

Ex Reside-
ntia fit Con-
ventus, &
Chorus in-
choatur.

N. 325. **A**Edificium jam non nisi Fratrum numerum ampliari desiderabat, qui de more nostrorum reliquorum domiciliorum Psalmos Vatis Regii, diu, noctuque in Sacrificium Laudis Deo immolarent. Annò itaque 1753. die septima Maji in Capitulo Provinciali Galgoczii ad omnes Sanctos celebrato Residentia isthæc titulo Conventûs condecoratur, & qui ei præffet Proto-Guardianus, eligitur M. V. P. Hyacinthus Rosa, & Chorus die septima Julii à primis Vesperis per A. R. P. Modestum Knoll Ministrum Provinciale inceptus est, reliqua solemnitate translata in diem sequentem, quæ fuit Dominica quarta post Pentecosten; Hòcque eòdem annò Studium S. Moralis Theologiæ Szegedinò huc transfertur, cui Lector præficitur M. V. P. Antonius Bessenyei, hujusmodi Studium usque in præsens continuatur.

Studium
M. V. P.
Szegedinò
Szolnoki-
num trans-
fertur.

Sanctuari-
um novum
erigitur.

At verò Capella pro Ecclesiæ Sanctuario destinata, cujus mentio superiori-
bus Paragraphis facta est, tanta non erat, ut reliquo Corpori proportionaretur, hinc annò 1754. die 3. Maji à fundamentis erecta fuit, & in locum ejus pro novo Sanctuario, & Turri primus lapis impositus est, & hoc utrumque annò 1757. consummatum est, Turris tamen, quæ interim aliter tecta est, pro competenti, & elegantiore tecto ad futura tempora remissa manet. Occasione hujus neo-
erecti Sanctuarii hoc utilitatis Ecclesiæ, & Conventui accessit, quod Sacristia post Altare majus commodum locum acceperit, super quam Chorus elevatus est, ex quo patet porta ad turrin, & campanile, alter Chorus erectus manet supra portam Ecclesiæ. Campanæ pariter tres industriâ Fratrum comparatæ, quæ in turricula lignea supra tectum Conventûs erecta diu sonabant, eòdem annò ad novam Turrin sunt evectæ. Hæc addere licuit, Parochum Ecclesiasticum à memoria hominum hoc in Oppido nullum fuisse, sicut nec Ecclesiam Parochialem, sed per nostros Patres animarum cura habebatur, & ab anno 1685. pacificè ex annuentia Excellentissimorum, ac Illustrissimorum Vacziensium Antistitum continuatur.

Sacristia, &
duo Chori.

A memo-
ria homi-
num ani-
marum cu-
ram nostri
Patres sem-
per gesse-
runt.

Hortus, &
Aræa.

Conventus hic licet sit compendiosus, viginti tamen, & quatuor Fratribus percommodam præstat habitationem, quorum votivam pauperiem, & necessitatem largitas Benefactorum per viciniam charitative sublevat. Hortum ad Meridiem habet non exiguum, nunc pineis trabibus cinctum, quem Tibiscus sæpe alluit, & dum fit elevatior, non rarò etiam influit, & Cauletum irigat; Et hortulus tractibus Conventûs interclusus, est Floræ consecratus, in cujus medio fons culinæ potius, quam potui inservit, hîc loci enim aqua Tibiscana bibitur. Area versùs Occidentem satis ampla est, quæ quia omnibus est pervia, cincturam expetit.

§. V.

De Altaribus Ecclesiæ, & Confraternitatibus,

N. 326. **A**Ntequam ad singula Altaria descensum faciam, aliqua priùs circa Ecclesiam attingam, Ecclesia hæc Regularis hucusque quidem necdum est

est beneficiô Consecrationis donata, est tamen satis ampla, & ampliùs per novum Sanctuarium amplificata, fenestræ, quia plures, & peramplæ, sufficiens lumen in eam transmittunt. Frontispicium ejus, quod Occidentem respicit, exornat Imago lapidea Sanctissimæ Trinitatis, quæ in tribus Personis opere statuariò effigiata, supra portam locata est annò 1757. Præter hanc Ecclesiam in Oppido nulla alia, extra Oppidum stat una parva Capella, quæ post pestem Thaumaturgo Divo Francisco Xaverio erecta est. Quantum Ecclesiam nostram in Præsidio antiquam attinet, ibi Pater unus ex nostris titulò Capellani semper residet, qui militibus Præsidiariis, Spiritualia exhibet servitia Residentiæ, (nostri olim primi Domicilii) quam Capellanus inhabitat, facta tecta hodie etiam Conventus noster conservat. Modo ad Aras.

N 327. Hac in Ecclesia Altare majus, est dicatum Cultui Sacro-Sanctæ & Individuæ Trinitatis, quod studiò, & dexteritate M. V. P. Hyacinthi Rósa in hoc loco secundò jam Guardiani ex puris eleemosynis Pestini curatum est, ac annò 1758, inde allatum novo Sanctuario illocatum est, & ab hoc Sacratissimo Nomine, tam Ecclesia, quàm Conventus titulum suum mutuatur. Ultra hoc numerantur alia septem collateralia.

Altare primum collaterale est S. Crucis impensis Perill. D. Confratris Matthæi Stephanovics, Præsidi Szolnokienfis Anonæ Præfecti annò 1736. die 7. Septembris erectum.

Secundum B. V. Annuntiatae annò 1738. die 23. Junii erectum, quod munificum Patronum recognoscit Dominum Josephum Tajs Braxatorem Szolnokiensem, & singularem Conventûs Confratrem.

Tertium S. Stephani Reg. Hung. annò 1752. erectum, Quartum S. Antonii Paduani eodem annò suo loco accommodatum. Quintum Seraphici Patriarchæ S. Patris Francisci (& est Privilegiatum) quod in monumentum sinceræ affectionis erga suum Divum Tutelarem annò 1753. erexit devota Confraternitas Chordigerorum.

Sextum Sacri Scapularis B. V. MARIÆ de Monte Carmelo, cujus Curatrix extitit Perill. Domina Helena Vöröis, prout & Monstratorii majoris annò 1753. Septimum S. Annæ per Generosam D. Annam Steibrunerin curatum. Horum Altarium nullum est consecratum.

Sacræ, ac dolorosæ Crucis exercitium in Ecclesia nondum est inchoatum, at illud à Fratribus in superiori ambitu Sacris Stationibus exornato perficitur. Confraternitates Sacræ tres reperiuntur: Prima S. P. Francisci Chærdigerorum annò 1737. die 23. Decembr. instituta, & ab Eminentissimo Cardinali Michaeli Friderico è Comitibus ab Althan Episcopo Vaczienfi ratihabita, & confirmata. Secunda Sanctissimæ Trinitatis, quæ annò 1744. die 21. Maji occasione Canonice visitationis per Excellentissimum D. Antistitem Vacziensem Michaeli Carolum è Comitibus ab Althan roborata, & firmata est. Tertia Sacri Scapularis B. V. MARIÆ de Monte Carmelo, quam annò 1752. die 10. Maji Idem Excellentissimus Præsul Vaczienfis probavit, & confirmavit. Cathedra circa medium Ecclesiæ ex parte Epistolæ, Columnæ parietinæ applicata conspicitur, ad quam ex ambitu superiori Conventûs patet introitus.

Hic notanda venit lues contagiosa, quæ hocce in Oppido annò 1742. mense Maio per populum serpere cepit, & tandem magis invalescens, intra diem quartam dicti mensis Maji, & vigesimam quintam mensis Februarii 480. ex Oppidanis delevit, ex Patribus verò nostris, qui se pro servitiis eorum exposuerant, tres eadem lue contracta Martyres Charitatis effecti piè obiêre; Cui malo, ut cautè occurreretur, per DD. sanitatis Commissarios ordinatum est, ut Præsidium noster Pr. Capellanus residens provideret, Officium Salis autem, & Domum Annonariam alter, ad Oppidum militare, & exterius, alii ex Conventu ordinati sunt.

NOMINA SUPERIORUM LOCALIUM.

Annô

1686. P. Bernardinus Somodi.

1687. Idem.

1688. P. Franciscus Szürtei.

1689. Idem.

1690. P. Josephus Biró.

1691. P. Alexius Fekete.

1692. Idem.

1693. P. Franciscus Szürtei.

1694. P. Joannes Nagy.

1695. P. Bonaventura Csötö.

1696. P. Joannes Bárkányi.

1697. P. Dionysius Keleffi.

1698. P. Antonius Bereczki.

1699. Idem.

1700. P. Fortunatus Föczén.

1701. Idem.

1702. P. Raphaël Géczi.

1703. P. Joachimus Molnár.

Licet post hunc annum Patres à Rebellibus multa perpeffi sint, adhuc tamen populo, qui remanserat inservire non cessabant, etiam cum periculo vitæ, siquidem P. Joachimus Molnár. annô 1705. in Tabula Provinciæ scribatur Præfident Szolnokiensis, cum duobus Patribus, & uno Laico Professo, & dein usque ad annum 1710. mansit Oppidum desolatum, ubi hoc prædictô annô in Tabula Provinciæ leguntur sequentia: Proto-Szolnokino attendat M. V. P. Guardianus Kecskemetiensis, quamprimum homines inhabitare ceperint transmittat eo M. V. P. Michaëlem Javorski.

1711. P. Bonaventura Engelhart.

1712. P. Dominicus Vonnák.

1713. P. Joannes Bacsa.

1714. Idem.

1715. P. Basilus Maróti.

Annô

1716. Idem.

1717. P. Ambrosius Paulovics.

1718. P. Emericus Morvai.

1719. P. Athanasius Szisztó.

1720. P. Dominicus Vonnák.

1721. P. Sylvester Vass.

1722. Idem.

1723. P. Ambrosius Paulovics.

1724. P. Joachimus Sükefi.

1725. P. Fortunatus Föcsén.

1726. Idem.

1727. P. Ladislaus Farkas.

1728. P. Joannes Bacsa.

1729. P. Adamus Kropff.

1730. Idem.

1731. P. Emericus Szent-Királyi.

1732. P. Raphaël Csaszta.

1733. P. Nicolaus Tuchinszki usq; ad annum 1736.

1736. P. Joachimus Szombati. usq; ad annum 1739.

1739. P. Nicolaus Tuchinszki. usq; ad annum 1742.

1742. P. Gregorius Gulyás.

1743. P. Daniel Harai. usq; ad annum 1746.

1746. P. Urbanus Nedeczki.

1747. P. Stephanus Fisser.

1748. P. Modestus Knoll.

1749. P. Petrus Greskovics.

1750. P. Hyacinthus Rósa. qui tandem

1753. Proto-Guardianus factus est.

1754. Idem.

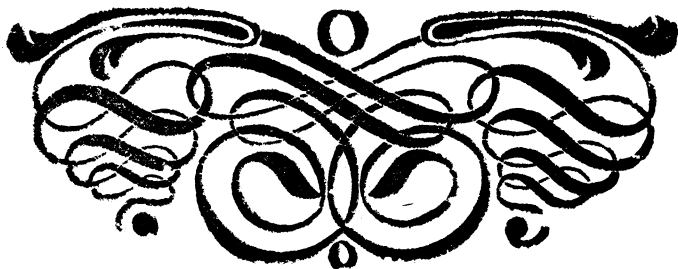
1755. Idem.

1756. P. Franciscus Muhorai.

1757. P. Hyacinthus Rósa.

1758. Idem.

1759. Idem.

XXVIII. C O N V E N T U S B A R T P H E N S I S AD SANCTUM JOANNEM BAPTISTAM.

§ I.

Compendiosa Descriptio Civitatis Bartphensis.

N. 328. **B**Artpha Civitas Regia, Liberâque sua initia reducit ad Annum 1324. Condita à Carolo hoc nomine primo Rege Hungariæ, qui Corona-
tus Albæ Regali annô 1310. die 2. Januarii, obiit annô 1342. die 16. Mensis Julii in Vissegrad, & sepultus Albæ Regali in Basilica S. Stephani. Hæc colluculo incubât non procul distita à Confiniis Poloniæ, satis amplis coronatur suburbanis, ex parte una ternis, ex altera geminis cingitur muris, sed jam ruinæ obnoxiiis, duæ ejus portæ, quas habet, curribus transitum præbent, tertia solis pedestribus patet; fluvii, qui penes decurrunt, lingua vulgari nominantur *Topla*, & *Lukavicza*, montes, colles, & Sylvas comminûs circumspicit, in vicino autem monte Templeraii olim inhabitabant domos magnificas, qui postea sæculô quartô supra Millesimum esse desierant.

Conditor Civitatis Carol. primus Rex Hungariæ.

Ædes in Civitate ad commendationem antiquitatis visuntur satis venustæ, Templo primario, in quo Cives colunt S. Aegyidium Parochus præest Ecclesiasticus, Fratres Minores S. Francisci à Strictiori Observantia nuncupati, Templum suum habent, & tum in hoc, tum in illo Verbum DEI idiomate Slavonico Auditoribus proponitur, illud quondam fuisse PP. Dominicanorum, juxta alios PP. Benedictinorum, nostrum verò PP. Augustinianorum fert fama sed incerta. Senatus olim totus A catholicus, nunc in Magistratu omnes Catholici. Prætorium antiquitatis venustum spectaculum stat in medio fori à privatis ædibus discriminatum, ad quod antea Senatores, Romanorum æmuli, palliati procedere assolebant.

Magistratus totus est Catholicus.

N. 329. Lutherani in Hungaria sua prima incunabula huc induxere, Cives malis jam erroribus inescatos, Lutherus, & Melanthon mali Magistri pessimus discipulus, sæpe per litteras invisebant, ac Lutherus suum discipulum nomine Stökelium huc expediverat, ut insana dogmata, quæ insanus inbiberat disseminaret, hæc insana semina usque nunc suffocari non poterant, habent enim, & modò Fanum unum in Suburbio, Prædicantes verò tres, ab uno Slavi, à reliquis duobus Germani virus malignæ suæ Sectæ hauriunt, quibus ab anno 1743. est indulta facultas suos infirmos, & captivos in Civitate invifendi, corpora tamen, non in Civitate, sed foris ante portam levant, & levata ad suum Cœmeterium deferunt. Religionem si spectes, plebis tam Urbanæ, quam Suburbanæ medietas est Romano-Catholica, medietas Luthero paret, his junguntur Rutheni, at valde pauci. Et ne memoriâ excidat, in Suburbio extat Capella Honori S. Annæ Sacrata, & Xenodochium cum sua Ecclesia.

Lutherani in Hungaria hic sua prima posuere fundamenta.

Incolarum medietas Catholica, medietas A catholica.

Regiæ hujus Urbis opulentia qualis, quantâve olim fuerat, tres supra decem Pagi, quos possederat, demonstrant, at modò Censum tantum à tribus percipit. Isthic quondam Præsidarii milites residebant, horum hodie nullus est, Civitas tamen alit suos Satrapas, qui in portis excubant. In loco, ubi nunc situatur Civitas, Sylva erat arboribus Taxi obsita, modò hic de talibus lignis nihil est reperire, nisi in antiquis cellariis.

Domini-um hujus Civitatis tredecim pagis constabat.

§ II.

*De collatione Fundi, Ædificatione Residentiæ, & quas vicissitudines
Fratres nostri ab Hæreticis perpeffi.*

N. 330. **A**nnô Domini 1670. Pontificatum gerente Clemente IX. Inviētissimus Cæsar, & Rex Hungariæ Leopoldus I. ex innato suo in rem Catholicam zelo, loca suis veris Pastoribus viduata, sedulis in Vineâ Domini Operariis cupiens restaurare, Filios Seraphici S. P. Francisci in Civitatem Bartphensem induxit, eisq̃ue solitariam, & desolatam Ecclesiam, olim Honori Præcurforis Domini D. Joannis Baptistæ dicatam, contulit, in qua quondam PP. Ordinis S. Augustini (~~ut vulgus opinatur~~) Deum laudabant, quam ante Nostorum Fratrum ingressum Slavonica Natio Sectæ Lutheri addicta possidebat, alteram verò D. Ægydio Sacram populus Germanicus iisdem æquè erroribus infectus frequentabat.

Residentiæ
inchoatur. Hanc igitur Ecclesiam, & locum nacti Patres nostri, de domicilio erigendo cogitabant, siquidem penes prædictam Ecclesiam amplius ne rudera quidem antiqui Asceterii apparebant; Hinc ex pia Fidelium contributione cellæ, licet numero paucæ, muris tamen Ecclesiæ contiguæ sunt erectæ pro Residentia sub Proto-Præsidente M. V. P. Joanne Ziveczky, postea hujus Provinciæ Ministro Provinciali, ubi annos aliquot licet in medio hæreticorum in pace exegerunt, at quia sub Sole nihil variabilius tempore, Duce Tökölho malè contenti Patriæ Filii Regnum iteratò interturbant, Sacra eorum Supellectilia diripuerunt, contaminârunt, quibus nil meliores Cives Bartphenenses, affectæ Religionis suæ dolore incensi, virus, quod diu in pectoribus suis fovebant, in Fratres nostros pleno furore effuderunt, eosdem diras prius persecutiones perpeffos, cum hoc ignominioso dictorio, *Ite Missa est* Urbe ejecerunt, qui raptim collectis quibusdam reculis, ad Conventum Stropkoviensem se receperunt, unô tamen professô Laicô Fratre Marcô foris eleemosynam colligente desideratò, quem in odium Fidei occisum hæretica rabies Cælo donavit, sicque Ecclesiam, quam pientissimus Imperator benignè nobis donaverat, Cives hæretici iteratò suam fecerunt. At annô 1685. Rebellium tumultibus, & hæreticorum ausibus suppressis Luthericolæ etiam Bartphenenses ab Ecclesiis, quas jure violento detinebant prohibiti, & repulsi sunt, ac Fratres hóc eodem annô ab exilio revocantur, & loco pristino restituuntur die 10. Mensis Martii, locique Præsidents in Congregatione die 24. Junii Szakôlcza celebrata instituitur M. V. P. Jacobus Rósa.

Fratres per
Cives hæ-
reticos
Bartphæ
ignominia-
osè extur-
bantur, &
unus ab
hæreticis
occiditur.

Iterum re-
vocantur.

§ III.

*Nova fundamenta pro Residentia ponuntur, quæ postea in formalem
Conventum erigitur.*

N. 331. **Q**uia nihil sub Sole tam stabile, quin vetustate temporis singula suis vicissitudinibus fiant obnoxia, hinc est, quòd Domus, quas Fratres post suum regressum laboriosè erexerant, ætas antiquaverit, & ruinæ subdiderit, ut non nisi validiorem operariorum manum exposcerent; Quare annô 1740. nova fundamenta sunt jacta pro nova Residentia, quod ædificium sub variis Præsidentibus pia munificentia devotorum Fidelium ita successivè promovit, ut annô 1759. in Capitulo die 20. Maji Gyöngyössini celebrato inter formales Conventus scriberetur, assignatò ei Proto-Guardianò M. V. P. Nicolaò Viçtor.

Residentiâ hóc modò in Conventum erectâ, Chorus annô mox præmemoratò 2. Julii pridie videlicet Festivitatibus B. V. Mariæ Elisabeth Visitantis Adjutorio Dei invocato à primis Vesperis resonare incepit. Conventus hic tractibus suis quadratus, & in breve compendium contractus cellas non nisi 16. Religiosis Personis accomodare valet, Refectorio, cellario, & aliis necessariis officinis est unde-

Nova fun-
damenta
ponuntur
pro Resi-
dentia, quæ
postea suâ
perfectione
ad eam in
formalem
Conventum
erigitur.

Chorus in-
choatur.

undequaque provifus. Hortus, & Area ob Civitatis anguftiam nec ampla, nec fpaciofa, ædificio tamen contigua.

N. 332. Ecclefia eft ampla latis, cujus ornamentum maximum, quòd anti-
quitatem oftendet, Sanctuarium ejus opere Cæmentario eft cameratum, reli-
quum verò Corpus contabulatis afferibus contentatur. Ecclefia an unquam fue-
rit confecrata hucusque nemini conftat, Altaria verò in ea numerantur feptem
fequentia.

Ecclefia
non eft
Confecra-
ta.

Altare majus exhibet effigiem S. Joannis Baptiftæ, à quo titulus tam Eccle-
fiæ, quàm Conventûs.

Altare ma-
jus.

In Sanctuario tria vifuntur Altaria collateralia: B. V. MARIÆ Gaudiofa
duntaxat, S. P. Francifci, & iteratò B. V. MARIÆ doloribus Filii fui Unigeniti
indolentis.

In Sanctu-
ario funt
tria colla-
teralia Al-
taria.

In Navi Ecclefie funt pariter tria; Sanctæ Crucis, quòd eft Privilegiatum,
S. Antonii Paduani, & S. Joſeph Chrifti Nutritii.

In navi Ec-
cleſiæ pari-
ter tria.

In hac Ecclefia licet nulla fit formata Crypta, multi tamen reperiuntur in
ea tumulati. Confraternitas unica tantum eft erecta, & illa eft Chordigerorum
Seraphici S. P. Francifci. Altare verò nullum eft confecratum. Cæterum fi-
cut ædificium Conventûs ex eleemofynis conquisitis exſurrexit, ita pariter Fra-
trum pauperiem, & neceſſitatem quotidiana mendicatio ſublevat.

Confrater-
nitas Chor-
digerorū.

N. 333. Piæ Foundationes Religioſo huic Domicilio acceſſerunt ſequentes: Ad diſ-
poſitionem Illuſtriſſimæ D. Suſannæ Pethö, Illuſtriſſimi quondam Francifci Barkó-
czy Conthoralis annò 1688. die decima Decemb. factam, annuatim ſingulis heb-
domadibus feriâ quintâ, in honorem, & memoriam ſeptem Gaudiorum B. V.
Mariæ una Miſſa legitur. Et modò ſecundum diſpoſitionem Teſtamentariam,
pro illa, & antelato ejusdem Marito hebdomadatim hæ Miſſæ alternantur.

Piæ Fun-
dationes.

Ab anno verò 1724. ad devotam pariter Diſpoſitionem A. R. D. Andreæ
Joſephi Horváth, Parochi quondam Oppidi Zboroviensis, quâlibet feriâ Sextâ
Miſſæ Sacrificium, pro refrigerio animæ ejusdem peragitur.

Tandem Excellentiſſimus D. Generalis Gabriel Splény annò 1740. piam
Foundationem pro oleo lampadis condidit, quò perpetuum lumen coram Sanctiſ-
ſimo, Venerabili Altaris Sacramento foveretur.

ELENCHUS SUPERIORUM LOCALIUM.

Annò

1670. P. Joannes Ziveczky.

Idem uſque ad annum 1675.

1675. P. Benediſtus de Andreacze.

1676. P. Bartholomæus Klobutzki.

1677. P. Arſenius Dióſſy.

1678. Idem.

1679. P. Ladislaus Nádosény.

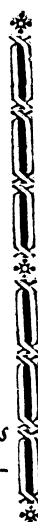
1680. P. Michaël Kuratóczy.

1681. P. Euſebius Staronczek.

1682. Idem.

*Deinde Fratres per Cives hæreticos
Bartphæ exturbati manſerunt Stropko-
vie uſque ad annum 1685.*

Pars II.

Annò

1685. P. Jacobus Róſa.

1686. P. Laurentius Firley.

1687. P. Maximilianus Waltſtejner.

1688. P. Raphaël Samkó.

1689. P. Remigius Hadács.

1690. Idem.

1691. P. Raphaël Samko.

1692. Idem.

1693. P. Emericus Terchovics.

Idem uſque ad annum 1696.

1696. P. Capiſtranus Koſulics.

Idem uſque ad annum 1699.

1699. P. Iſidorus Krizidovsky.

Fff

1700.

1700. Idem.	1730. P. Gregorius Waczulik.
1701. P. Remigius Hadacs.	1731. P. Emericus Ragyóczy.
1702. P. Augustinus Hamernik.	<i>Idem usque ad annum 1734.</i>
1703. P. Capistranus Valovics.	1734. P. Ludovicus Schmidek.
<i>Idem usque ad annum 1707.</i>	1735. Idem.
1707. P. Jacobus Rósa.	1736. P. Stanislaus Sevelóczy.
<i>Idem usque ad annum 1713.</i>	1737. P. Raphaël Richter.
1713. P. Laurentius Pissoff.	1738. P. Bernardinus Polakovics.
<i>Idem usque ad annum 1717.</i>	1739. P. Felix Lukovics.
1717. P. Narcissus Zniava.	1740. Idem.
<i>Idem usque ad annum 1720.</i>	1741. P. Urbanus Bartai.
1720. P. Martinus Ziveczki.	<i>Idem usque ad annum 1744.</i>
1721. Idem.	1744. P. Bernardinus Polakovics.
1722. P. Lukas Duchkovics.	1745. Idem.
1723. P. Clemens Csałzta.	1746. P. Thomas Kapik.
1724. P. Laurentius Pissoff	<i>Idem usque ad annum 1754</i>
1725. Idem.	1754. P. Columbanus Tiger.
1726. P. Donulus Szrna.	1755. P. Nicolaus Viator.
1727. P. Franciscus Lyptai	<i>Idem usque ad annum 1759</i>
1728. Idem.	1759. P. Nicolaus Viator <u>Proto-Guar-</u>
1729. P. Arsenius Brzezina.	dianus.

XXIX. CONVENTUS SZENT-MARIENSIS AD S. MICHAELEM ARCHANGELUM

§ I.

Notatur Vetus Szabatka Status, & Catholicorum Persecutio.

N. 334. **O**Ras has nunc desertas olim Gentem Hungaricam incoluisse, ipsa Ante Cladem Mohacianam Parochi Ecclesiastici Spiritualia pere-
Prædiorum, quæ hujus loci incolæ possident, nomenclatura indigi-
tat, adeoque ante Cladem Mohacianam Parochi Ecclesiastici Spiritualia pere-
gère munia, quibus Fratres Minores Szegedinò à suppetiis erant. Devastatis Szabatka
per Cladem dictam his prædiis, & dirutis Ecclesiis, pulsisque cum fidei gre-
ge Spiritualibus Pastoribus, Szabatka Turcæ sibi Castellum ad instar Munitio-
nis extruxerunt; Lapsumque temporis Oppidum ipsum advocatis ex Dalmatia, Turca Szab-
Bosnia &c. Populis Catholicis partim, partim Schismaticis impopulaverunt, qui-
bus Patres Provinciæ nostræ Szegedinò submissi Divina zelosè, sed clam, admi-
nistrabant, quam ob causam in odium Fidei sapissimè pulsi, hinc inde per de-
serta latitabant, quos tamen Patres nostri, ementitâ etiam veste, ubique comi-
tabantur, Verbi Divini pabulò, ac usu SS. Sacramentorum eosdem confortando;
Dum verò ab Infidelibus Turcis conquirerentur, in Prædio *Ludas* dicto, paludi-
unâ cum Patribus collotenus immersi interdium manebant, & dum eminens
hostem spectarent, caput aquis immergebant, indita ori arundine, per quam
Spiritum ducerent, noctu verò Spiritualibus operam dabant, & corpus reficie-
bant sæpe crustulas panis desiderando. Hæc genuina fassio, & relatio fuit quo-
rundam eorum superstitum, dum hæc annotarentur, & Protocolo infererentur.

Ante Cladem Mohacianam planitiè circa Szabatka Ungari incolebant.

Turca Szabatka occupat eaq; munit.

Catholicos Szabatkienses Turca persecutur, quos Patres nostri ubique comitantur.

Prudens inventum vitæ infra aquâ conservandi.

§. II.

Turcâ repulsò, Szabatka fossatis munitur, suum Nomen amittit, & nominatur Szent-Maria.

N. 335. **E**Xpulsò ex Hungaria Turcâ, & propè ad Szentham ultima clade attritò Szabatka
annò 1693. jussu Suæ Sacratissimæ Majestatis Oppidum hoc 14. fossatis cin-
gingitur, quæ militari manu ad defensionem limitum præmuniuntur, quæ hodie
etiam videntur. Verùm annò 1744. fossatum Szabatka à statu militari reductum
est, & Oppidum suppressio nomine Szabatka, Szent-Maria nuncupatum est.

Interea temporis præmemoratum Castellum incollebant quatuor Capitanei, Szabatka
Palatium verò in eo existens deputatum fuerat pro Capella, Patres autem Con-
ventui Szegedienfî incorporati, idiomatis Illyrici aliàs gnari pro Capellanis de-
putabantur, qui ab Archi-Episcopis Colocenfibz Parochiæ Administratores in-
stituebantur, & denominabantur. Quia verò populus sensim augebatur, multiq;
& quàm plurimi operâ Patrum nostrorum Schismate abjurato Ecclesiæ Romanæ
aggreminabantur, in tantum quidem, ut dum eorum vix decima pars Orthodo-
xa inveniretur, nunc vix vigesima pars Schismaticorum remanserit. Hinc
non inconsulto conclusum est, ut dicti Patres in eodem Castello stabiliter per-
manerent ad serviendum populo.

N. 336. Crescente tandem in dies populo fidei, augeri debuit, & numerus
Spiritualium Operariorum, qui cùm competentem in Castello locum non habe-
rent, ad latus Castellî ex incoctis lateribus Domicilium sibi extruxere, quod
annò 1717. in formalem Residentiam ab Alma hac Provincia acceptatum, pri-
mum

Szabatka fossatis cingitur, & militibus munitur. Opp nomen Szent-Maria imponitur.

Patres nostri Capellani Szabatkaenses, ab Archi-Episcopo Colocenfibz Administratores Parochiæ instituantur.

Fratres sibi Domicilium ædificant,

quod in
Residentia
acceptatur,
& ei Præsi-
dens P. Lu-
dasi præfi-
citur.

mun Præsidentem obtinuit M. V. P. Hieronymum Ludasi, Virum zelosum, & optimè de hoc populo meritum, cujus nunc etiam memoria apud eosdem vivit. Divina adhuc continuabant in dicti Castelli Sacello indefessè magnò animarum lucrò, & solatiò, ex quo inexplicabilis amor populi erga nostros, & Almam Provinciam nostram excrevit, qui, & modò fovetur.

§ III.

Castellum reformatur in Ecclesiam.

Castellum
in Ecclesia
converti-
tur, eique
novum
Sanctuari-
um addi-
tur.

In Turri 5.
Campanæ,
quas una
cum ædifi-
cio adju-
ncto Fra-
tres nostri
ex conqui-
sita elec-
molyna
curant.

N. 337. Siquidem angustum Sacellum populum jam multiplicatum capere nequiverit, Patres nostri de capaciiori Ecclesia erigenda meditabantur. Hujus rei occasionem dedit recens reductio à Statu militari hujus Oppidi Incolarum, quod factum subodorans Excellentissimus D. Commendans Præsidi Szege-
diensis (eò tum in his partibus Cæsareus vices agens) Franciscus de Pilerd, ad instantiam A. R. P. Ministri Provincialis Josephi Bede, obtinuit per Decretum à Sua Cæsarea, Regiæque Majestate CAROLO hujus Nominis VI. ut Castellum suprafatum in Ecclesiam transformaretur, cujus duobus collateralibus parietibus perruptis novum Sanctuarium additum est, cujus primus lapis annò 1730. benedictus, & impositus est, annò tandem 1736. Ecclesia satis ampla, una cum tractu, seu ambitu sibi conjuncto ad ultimum fastigium deducta est. Turris ad latus Frontispicii adhuc manu Turcica extructa remansit, in qua Campanæ quinque satis graves elevatæ sonant, quæ omnia Fratrum nostrorum sedulâ curâ, & labore, nec non ex pio Benefactorum subsidio comparata, & curata, liber hujus Conventus ad similia deputatus testatur, & clarè edocet, prout, & Magistratus, & Communitas in suo literali instrumento annò 1757. superinde confecto ultroneè contestantur. Quia verò authentica erectio Religiosi Domicilii Consensum Diocesani prærequirit, eatenus Litteras hujusmodi facultativas subnecto tenoris sequentis:

Consensus
Episcopa-
lis.

N. 338. *Nos EMERICUS DEI, & Apostolicæ Sedis Gratiâ S. R. E. Tituli S. Eusebii Presbyter Cardinalis & Comitibus Csáky de Keresztsegh, Perpetuus Terræ Scepusiensis, Ecclesiarum Colocensis, & Bacsiensis Canonice unitarum Archi-Episcopus &c. Damus pro memoria, significantes, quibus expedit, Universis: Quod cum Nos ad demissam Instantiam Honorabilis in Christo Patris Martini Waczulik S. Ordinis Seraphici Strictioris Observantiæ Provinciæ Hung. SS. Salvatoris ex-Custodis, Nobis propterea, ut Sacrum Seraphicum Ordinem in Oppidum Szabatka in Diœcesi Episcopatus Nostri Bacsiensis situm, jam ante Quadraginta circiter annos de Mandato Cæsareo-Regio introductum, & ab Antecessoribus Nostriis admissum, & receptum, auctoritate nostra admissionem hanc ratam habentes, pariter quantum opus esset denuò admitteremus, & reciperemus, debita cum humilitate factam; consideratis insuper, & attentis salutaribus, ac zelosis meritis Patrum, & Fratrum ejusdem S. Ordinis jam fatæ Provinciæ Salvatorianæ in dicto Oppido Szabatka, & aliis Archi, & Diœcesum Nostrarum Locis, maxime sub id tempus, quò major pars hujus Regni Hungariæ Othomannicæ Tyrannidis, naturalis quippe Christiani Nominis hostis jugum colerare, sub eoque ingemiscere cogebatur, pro conservanda Fide Catholica, & exposit in præsentiarum, utque fervidè & constanter sub continua Fratrum, utilissimè servientium Exmissione, præstitis, in futurumque pari Devotionis zelò, uti confidimus, præstandis, & exantlandis, Potissimum autem visò eò, quò partes illæ Szabatkenfes fluctibus Hæresis, & Græci Schismatis agitantur, nullisque aliis Sacerdotibus, sive de Clero Ecclesiastico, sive de Regularibus provisæ essent; His igitur aliisque ex motivis muneri Nostro Pastoralis omnimodè satisfacere cupientes, in Augmentum Gloriæ Dei, Promotionem Salutis Animarum, Propagationem Orthodoxæ, ac unice salutiferæ Fidei Romano-Catholicæ animò deliberatò, eosdem Patres & Fratres mentionati Sacri*
Ordi-

Ordinis, suprafatae Provinciae Hung. SS. Salvatoris, in dictum Oppidum Szabatka de mandato Caesareo-Regio: ut praefertur, jam olim introductos, & à nostris Antecessoribus admissos, denuò auctoritate Nostra Ordinaria admittendos, & quantum in nobis est recipiendos duximus, & decrevimus prouti harum nostrarum sigillò nostro confectò communitarum Vigore, admittimus, & recipimus: spe freti, hanc nostram Admissionem, & receptionem praespecificatorum Patrum & Fratrum, maximè attento pondere motivorum ad id Nos inducentium, omnibus quorum interest, pergratum fore. Datum in Residentia nostra Poseniensi die 3. Mensis Junii Anno Domini 1729.

Cardinalis CSÁKY Archi-
Episcopus Colocensis m. p.

(L.S.)

Ladislaus Pletrik m. p.

Quia verò fundus penes saepesatum Castellum Fratribus collatus, erat angustior, hinc pro ampliando spatio G. D. Nicolaus Kopanovicz Confrater Residentiae, & simul Syndicus Apostolicus ex eleemosyna Fratribus oblata quatuor domos unà cum adjacentibus fundis coëmit, à Szabatkenfibus providis Incolis Petro Vujkovich nimirum, Francisco Stantich, Luca Starich, & Francisco Sevitch. Contractum dein super dictis fundis confectum confirmavit Illustrissimus D. Comes Theodorus Despillierz Commendans Praesidii Szegediensis annò 1727. die 14. octobris, cujus tunc Jurisdictioni ex commissione Caesareo-Regia Szabatka utpote Oppidum Militare suberat, quæ Litteræ Confirmatoriae idioma Germanico Szegedini exaratae, & praelaudati Comitis sigillò munitae in Protocollo Provinciae reperiuntur.

Pro extendendo spatio quatuor domus coëmuntur.

§. IV.

De Statu Ecclesiae, Cryptis & Confraternitatibus, ac Ereptione Residentiae in formalem Conventum

N. 339. **E**cclesia suo condecenti ornatu instructa septem Altaria continet. Altare majus est S. Michaëli Archangelo dicatum. In latere dextro tria visuntur collateralia, B. V. Mariae in Caelos exaltatae videlicet, Sanctissimi Salvatoris, ac ejusdem Virginis Matris Dolorosae. Ex parte sinistra stant itidem tria: Seraphici S. P. N. Francisci, S. Antonii Paduani, & S. Joannis Nepom. Mar. Ex his Altare majus cum duobus primis collateralibus; B. V. Mariae in Caelos Assumptae videlicet, & Seraphici P. N. S. Francisci, & Ecclesia ipsa consecrata sunt per Excelletissimum Archi-Praesulem Colocensem Gabrielem Patasich Annò 1730. die 15. Aprilis, assignata die anniversariae dedicationis Dominicæ secundæ post Pascha.

In Ecclesia sunt septem Arae, ex quibus major cum duobus primis collateralibus, & ipsa simul Ecclesia sunt consecrata.

Dolorosae Stationes Sacrae Viæ Crucis annò 1753 erectae, à devota populi multitudine etiam extra tempus consuetum zelosè frequentantur. Confraternitates autem in ea binæ. Una Seraphici Patriarchae S. Francisci Chordigerorum mox ab initio erecta, altera S. Michaëlis Archangeli, annò 1739. inducta. Nunc autem Tertius Ordo de Pœnitentia nuncupatus bona sumit auspicia.

Via S. Crucis, Confraternitates duae, & tertius Ordo.

Cryptae in Ecclesia duae: una privata Familiae Bukvich, altera major in medio Ecclesiae, & hæc communis tam Fratribus nostris, quam Secularibus.

Cryptæ duae.

Ex Cathedra Verbum DEI proponitur idioma Dalmatico, & Hungarico, idiomatis tamen primi Auditores sunt in numero ampliori, populus sanè ex eo laudabilis, quod sit pius, & devotus.

N. 340. Hic loci Parochialia munia Patres nostri à primo sui ingressu usque in praesentiarum administrant, & plurimos inter labores, & fatigia, constanter omni tempore populum tam domi degentem, quam cum adhuc in statu militari existeret, ad Bellum procedentem suis Spiritualibus servitiis fovebant, &

Parochiam nostri administrant.

Patres nostri aliquot in servitiis eorū
 Parochias à multis an-
 nis admini-
 strant.

providebant; Et in duplici lue pestifera Patres nostri aliquot in servitiis eorū
 victima Charitatis occubnere. Sex Filiales Parochiæ à nostris ab antiquo jam
 administrabantur: *Almás*, *Jankovác*, *Mélykut*, *Topolya Kanischa*, & *Szenta*, in
 quibus Patres nostri Szabatkenfes per suas zelosas operas Dominis Parochis vi-
 am stravere, & præparavere, unde sub hæc tempora dictæ priores tres Parochiæ
 suos proprios Paræcos Ecclesiasticos alunt.

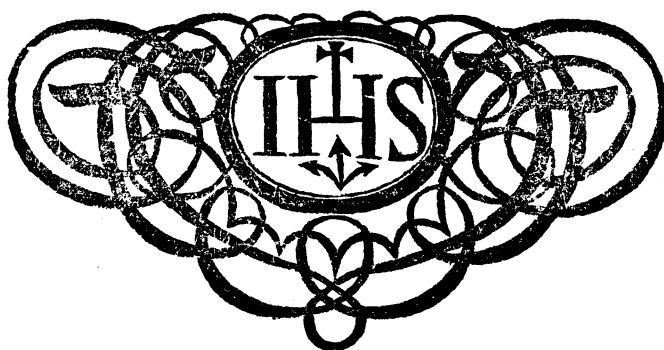
Residentia
 in Conven-
 tum erigi-
 tur & Cho-
 rus inchoa-
 tur.

Cum verò Domicilium hocce nostrum Szent-Mariense, quod modò sep-
 temdecim Religiosas Personas complectitur, à primis suis initiis inter Residen-
 tias hujus Almæ Provinciæ recenseretur, & sub ista tempora ad tantam per-
 fectionem provectum existeret, ut altiolem nomenclaturam jam exposceret;
 Hinc in Capitulo Provinciali in Conventu Gyöngyösiensi anno 1759. die 20.
 Mensis Maji celebrato nomine Conventus insignitur, eidemque Proto-Guardi-
 anus præficitur M. V. P. Daniel Závodszki. Chorum verò annò eodem die octa-
 va Mensis Julii invocato, & intonato Adjutoriò DEI, à primis Vesperis debi-
 ta cum solemnitate inchoavit A. R. P. Georgius Kernhoffer Minister Provin-
 cialis, incidente in sequentem diem Dominicâ quintâ post Pentecosten.

SERIES SUPERIORUM LOCALIUM.

Annò
 1717. P. Hieronymus Ludasi.
 1718. P. Alphonfus Szokol.
 1719. P. Laurentius Jankovics.
 1720. Idem.
 1721. P. Alphonfus Szokol.
 1722. P. Hieronymus Ludasi.
Idem usque ad annum 1732.
 1732. P. Gabriel Parvi.
Idem usque ad annum 1741.
 1741. P. Raphaël Csaszta.
 1742. P. Ildephonsus Turcsány.
 1743. P. Samuel Sárkány.
 1744. P. Capistranus Kurimfszky.

Annò.
Idem usque ad annum 1747.
 1747. P. Adauctus Wefzelovfszky
 1748. Idem.
 1749. P. Florentinianus Prait.
 1750. P. Samuel Sárkány.
 1751. P. Florentinianus Prait.
Idem usque ad annum 1756.
 1756. P. Daniel Zavodszky.
 1757. Idem.
 1758. P. Capistranus Kurimfszky.
 1759. P. Daniel Zavodszki, Proto-
Guardianus.

LOCUS

L O C U S XXX.

RESIDENTIA NAGY-SZŐLŐSIENSIS
AD S. BERNARDINUM.

§ I.

De Oppido Nagy-Szölös, & nostro Conventu olim ibidem habito.

N. 341. **N**agy-Szölös (aut Szölös) I. Comitatus Ugochiensis Oppidum quondam ^{Familia} peramplum, in finibus Hungariæ Superioris Solis ad Ortum suum situm ^{Perényiana} obtinuit, quod Jure hæreditario jam ab antiquis temporibus Illustrissima ^{penes Op-} Familia ^{pidum Sző-} Perinyiana inter sua bona numerat. Huic Oppido collis adjacet, communiter ^{lős obser-} *Kankó* nominatus, in quo antefata Inclyta Familia quinto adhuc Sæculo supra ^{vantibus} millesimum Seraphici Patriarchæ filiis, Fratribus nimirum Minoribus de Obser- ^{Monaste-} vantia nuncupatis, Monasterium penes suum Castellum extruxerat; Quod Reli- ^{rium eri-} giosum Domicilium postea evasit celebre, tum à multitudine Alumnorum, tum à Provincialibus comitiis, siquidem jam annò 1525. fuerit ibidem celebratum, ^{In quo bi-} Capitulum, in quo electus in Ministrum Provinciale legitur P. Joannes de Tár- ^{nis vicibus} nok, quid verò anterioribus temporibus in illo Conventu actum, quique ejus fue- ^{fuere cele-} rint Superiores locales, illorum temporum Tabulis Provinciam hanc Almam, in- ^{brata Capi-} numeras vicissitudines perpeßam spoliavit non una bellorum tempestas, & hæ- ^{cula Provin-} reticorum naturalis rapacitas. Annò 1554. fuit pariter inibi celebratum Capitu- ^{cialia.} lum Provinciale, in quo in Ministrum Provinciale electus est P. Emericus de Tövis, prout præmissum manet parte prima hujus Operis.

N. 342. Conventus hic in suo vigore pluribus annis permanfit, verum post ^{Fuit hoc} tristem, & fatalem Cladem Mohacianam dum Turcæ Hungariam inundarunt, ^{Monaste-} Hæretici, his si non peiores, saltem non meliores, bona Ecclesiastica invaserunt, ^{rium incor-} Domicilia Religiosa expilârunt, quorum sacrilegæ manus, & hoc Domicilium no- ^{poratum} strum Szölösienfe cum multis aliis demolitæ sunt, siquidem hac tempestate hære- ^{Custodiæ} tica, Custodia Banyæ (cui hic Conventus incorporatus fuerat) suppressa geme- ^{Bányæ,} bat, unde Conventus hic annò 1554. ingremiatus fuit Custodiæ Jenő. Verum ^{quod po-} annò 1559. reassumpta quidem fuerat Custodia Banyæ, ast duntaxat consistebat ^{stea hæreti-} in duobus Conventibus, Bathoriensi, & Megyefalyensi, de Conventu autem Szölösienfi nec in hac, nec in Custodia Jenő ulla reperitur mentio; Unde non vanè conjicere licet Monasterium Szölösienfe his annis fuisse dirutum, Fratres pulsos, aut cæsos, prout & Nicolaus Istvánfius famofus Annalista lib. 20. Hist. ad annum 1559. non obscurè indigitat scribens de Francisco Perényi, & Georgio Bebéko ab Imperatore Ferdinando ad Isabellam deficientibus.

Cum (Telequessius Belli Dux) Franciscum Perényium, cum Catharina Bebéka Conjuge, & liberis, gazaque omni, quæ nequaquam erat contemnenda, se se in Castellum Zolofium recepisse, & defensionem parare didicisset, eò iter divertit, missoque Lupò Savoliò, eum, ut se Clementiæ, & gratiæ Ferdinandi, à quo nullà laceßitus injuriâ discessisset, dedere vellet, frustra admonuisset, obsidere locum constituit. Itaque Vineis, & aggeribus constitutis, campestrium falconum aliquot ictibus, Vallum, quod è cratibus, & materia, argillaque constructum erat, non magno labore dejectum est, ac nostri Germanis permisti, per ruinas conscenderunt, ac Perényianos abjectis armis serò deditionem offerentes partim cæcidere, partim captos in Castra perduxere. Ipse cum Uxore, & liberis captus, ad arcem Sarofsam prope Eperjessum sitam perductus est: prada inter Duces, & milites divisa, quæ ad quadraginta millia numum aureorum æstimata fuit: Fuere, qui existimarent Franciscum ab irato Numine ea calamitate merito punitum, quod Corpus Capistrani, Sanctitate celebratum, captò per Turcas Sirmio à Mona-

obis in Zolofiano Monasterio reconditum, direptò eò, pulsisque Monachis, aut cæsis, confectum, & indignis modis profanatum, in profundum puteum projici jussisset.

§. II.

Recenset quadam de Corpore S. Capistrani.

N. 343. **I**nnumera sunt, quæ Gloriosus Confessor S. Joannes Capistranus Miraculorum famâ celebratissimus huic Regno Apostolico beneficia contulit, & vel eò tum, dum collecto per Germaniam, Poloniam, Hungariam, & alias vicinas Provincias militum Cruce signatorum exercitu, quorum septuaginta millia numerata sunt, ad Taurunum, seu Belgradum Joanni Corvino suo individuo Socio insperatò auxiliò contra Turcas adfuit, ubi centum viginti millibus Turcarum partim cæsis, partim fugatis annò 1456. celebris Victoria parta est, quæ non nisi hujus Sancti Confessoris Consilio, & Virtuti adscribi debet.

Joanni Corvino ad Taurunum contra Turcas S. Capistranus validas adfert suppetias.

S. Capistranus in Oppido Vylak moritur, & Corpus ejus Szölösi-nam transfertur.

Quod ignominiosè in profundum puteum dejecitur.

Qui deinde ex corporis fatigatione lethali morbo contractò Vylacum delatus, Vir sanè Apostolicus, & voluntate Martyr ibidem piè obiit annò mox antelato 1456. Verum ante annum 1521. quò Turca Beogradum obsedit, & totum Syrmium cum vicinis locis occupavit, ne Fratres tantò thesaurò per Infideles privarentur, Corpus S. Joannis Capistrani Vylacò (ut fert fama communis) ad Conventum Nagy-Szölösiensem transtulerunt, ibique pia populi devotione honoratum jacuit, donec paucos post annos Peréniani, eò tum hæretici, Corpus Gloriosi S. Capistrani in altum puteum dejecerunt superingesta lapidum congeriè, pro uti etiam supra laudatus Istvánus Scriptor egregius ex communi fama scriptum reliquit. Hic fons dein vicibus aliquot repurgari, & eruderari curâ, studiòq; nostrorum cepit, quatenus Sacrum illud Pignus inde levatum, decenti loco reponeretur; Super quo subjungo elegans testimonium A.R.P. Ambrosii Bodiebradsky Provinciæ hujus Ministri Provincialis.

Fontis illius situs & figura describitur.

Fons repurgatur.

N. 344. *Pax Christi.* Annò 1672. dum Provinciam nostram SS. Salvatoris Reformatorem, mihi concreditam visitassem, & dudum antea de Corpore S. Capistrani audivissem, nimirum, dum in Vylak (facta Victoria gloriosissima contra Turcas ad Albam Græcam) infirmus devenissem, ibique ulteriori infirmitate pressus expirasset, ne tali Corpore, & Theaurò Ordo privaretur, ob metum Turcarum, ubique circa dictum locum Vylak, ubi sepultum fuit, vastantium, translatum erat usque ad Confinia Transylvaniæ ad Oppidum Nagy-Szölös dictum, in quo Oppido, dum illuc pervenissem, inveni unum monticulum mediocre, olim Arce, & Monastriò nostri Ordinis adornatum, ubi modernis temporibus meræ Vineæ extant, in hoc monte conspexi sat amplum, latum, & profundum fontem, qui tam Monasterio, quam Arci per medium desuper divisus, inserviverat, quia simul in parva distantia Monasterium, & Arce erant ædificata. Sciscitando igitur à Familia Perénianorum Magnificorum, illorum quatuor ibidem degentium (per quam Familiam olim omnes nostri Fratres erant tanquam ab Hæreticis mactati) an aliquid audiverint de Corpore S. Capistrani? dum nostri Fratres omnes erant mactati, quò Corpus hujus Sancti ibidem in Monasterio jam dudum depositum devenisset? Affirmarunt uti à suis Prædecessoribus habuerunt, tale Corpus in illum altum, magnum, & latum puteum projectum, unà cum Corporibus aliorum Patrum, & Fratrum, an omnium? Deus novit. His auditis, montem visitavi unà cum aliis Patribus, ibidem in Oppido degentibus, ac aliquot Calvinistis, Secularibus; Præcipuè ibat nobiscum quidam Calvinista Chyrurgus, qui Residentiæ inservierat. Dum in montem ad fontem pervenissemus, facta omnibus exhortatione, unanimiter omnes fontem rudibus, & lapidibus repletum cepimus evacuare, & quò ulterius, & profundius deveniebamus, omnes odorem mirabilem sentiebamus, mussitando ad invicem: Hic erit Corpus S. Capistrani. Interim noster Calvinista Chyrurgus, & Residentiæ servus, nihil, quæ nos ad invicem habebamus, intelligendo, prorupit in hæc verba, idiomate Hungarico:

Pa-

Patres ! sentio talem odorem, quem meâ vitâ non sensi, ad quem : Sileas tantum, magis ejicias. Altera, & tertia die similiter fecimus ; dum autem discessum paraveram, rogavi prædictos Perénianos Magnificos, quorum aliqui sat miserè cum paucis subditis vixere, exhortando eos : Siquidem per eorum Familiam Prædecessorum tanta strages, & persecutio in Catholicos, præcipuè in nostros Fratres, & Corpus Sancti facta est, & ideo supponendo tam miseri, & egeni Magnifici modernis temporibus facti, velint nobis hanc præstare gratiam, & ad evacuandum fontem Patri Præsidenti quilibet vestrum unum subditum aliquando dare ; Certè scitote, quòd etsi modò depressi sitis, Deus vos per merita Sancti hujus, & Sociorum ejus exaltabit. Promiserunt, & aliquantum laborarunt ; sed inopinata insurrectione Calvinistica, Præsidentem Joannem Franciscum Szegedi, qui Generalis Lector erat, horrendè vulnerarunt, nudum ad densissimas spinas unâ cum suo socio projecerunt, & in vivis vix reliquerunt. Qui locus postea multis inhabitabilis, nisi modò ibidem ab aliquot annis habitant, & cum timore, & tremore paucis admodum Catholicis inserviunt. Hic ultimò notandum, quod prædictus mediocris mons, in quo simul Arx, & Monasterium erat, vocetur Kankó, & Oppidum Nagy-Szölös.

Calvinistæ
tumultuarii laborē
impediunt.

Fr. Ambrosius Podiebradsky Prv. P.
Senior, 74. an. completorum m. p.

N. 345. Testimonium hoc non obscurè indicat præciosum illud pignus in præmemorato puteo in diem fors etiam hodiernam latere, cujus investigationē ex facultate Eminentissimi Archi-Episcopi Strigonienſis, & jussu Augustissimi Imperatoris attentavit annò 1698. Provincia Austriaca, at hanc investigationem per extraneos in sua Diæcesi Illustrissimus Præsul Agriensis improbavit hâc Al-mâ Provincia pariter dissentiente, unde comissa fuit nostris Patribus, qui deinde, annò, qui præfertur, & sequentibus Sacro illi Corpori inquirendo seduli incumbabant, sæpè etiam à capto labore per tumultuarios impediti ac repulsi. Ut autem labor securius procederet in Congregatione Comitatenſi Szölösini habita aliquot Personæ sæculares corporali prius depositò Juramentò interrogatæ de loco plurium etiam fontium, non nisi perobscuras elicuere fassiones, evenire enim potuit, ut fons ille, qui inquirebatur cum superficie terræ jam fuerit complanatus sicquè Patres spe sua frustrati ab ulteriori labore desistebant.

Hæc cura
Patribus
nostris com-
mittitur,
qui spe sua
frustrati la-
borem in-
termittunt.

Annò etenim 1699. P. Joachimus Molnár Residentiæ Szölösienſis Præsidentis investigando Ecclesiam antiqui Monasterii, in Cryptis nihil reperit præter ossa Patrum, & Fratrum ibi Sepultorum, & in una Crypta reperit ossa quinque Personarum, & quidem unius exusta, aliorum autem quatuor salva ab adustione, prouti scribit ad suum Superiorem Ministrum Provinciale A. R. P. Franciscum Besselin sub dato diei tertiæ Mensis Martii annò, ut supra. Et sic Deus, cujus sunt Judicia incomprehensibilia, Sacrum Corpus Gloriosi hujus Confessoris usq; in præsens ab oculis nostris esse absconditum voluit, reservando sibi tempus quò illud pro solatio S. Matris Ecclesiæ revelet.

P. Joachi-
mus Mol-
nár Cryptas antiquæ
Ecclesiæ
visitat.

§. III.

De Regressu Fratrum in Oppidum, & Statu Modernæ Residentiæ

N. 346. Suppresô antiquò nostrò Monasteriò per hæreticam rabiem, Partes istæ circa Szölösinum diu manserunt privata Spiritualis solatio, quandoquidem nec Parochi, nec Religiosi à servitiis populo adesse poterant, hæreticis eosdem nimium persequentibus; Hinc contigit quòd Magnifica Familia Baronum de Perény annò 1667. & 1668. iteratis litteris ad nostram hanc Provinciam recursum fecerit pro Patribus Szölösinum submittendis, ex quibus hic unas subnecto, quarum tenor est sequens.

Admodum Reverendi Domini in Christo Patres
 Almæ Provinciæ Hung. SS. Salvatoris in Capitulo Congregati Superiores
 salute, Servitiorumque nostrorum semper paratissima
 Commendatione.

Magnifica
 Familia Perényi
 à Provincia
 patres Szölösi
 lōsum ex-
 petit.

Præhabito super hoc nostrorum omnium communi votō, & consensu, ultimatē, planē, & plenē determinavimus, & deliberavimus in Civitate nostra Nagy-Szölös dicta, & ab antiquo à nobis jure hæreditario possessa in Comitatu Ugochiensi, cum consensu etiam A. R. P. Ægydii Barilovics ad hoc accedente, iteratis vicibus de hoc negotio requisiti, ad DEI majorem in primis Gloriam Religionis Christianæ propagationem, Filium, Animæque nostræ salutem, adificare unam cum adjuncta sibi Ecclesiâ Residentiam in forma Monasterii cum suo hortulo, tam quoad honestam Religiosorum Patrum Franciscanorum obsequentium sustentationem, quàm quoad loci prælibati situm, & commodam eorundem inibi inhabitationem futuram. Quapropter hisce nostris, communi, & propria manu subscriptis, & consignatis litteris A. R. D. in Christo Patres ducimus peramanter roganlos, quatenus ex sua æternum bene merita Provincia dignabuntur tales ad obsequia Spiritualia aptos Patres duos aut tres assignare, & prudenti suō Consiliō ordinare, qui & futura edificanda Residentiæ, sive Monasterio commodè invigilare, & Vinæ Domini salutari-ter, & fructuosè, tum animarum docendarum, quàm continuè ad Fidem Christi convertendarum emolumento, & documento prodesse possint. Super hoc communi nostrō votō, & professione gratissimum expectamus A. R. Paternitatum Vestrarum, responsum. Servet Deus diutissimè salvas, & incolumes A. M. R. Paternitates vestras, quarum devotis precibus nos iterum recomendandos habemus. Datum in Civitate nostra Nagy-Szölös die 12. Mensis Aprilis annō 1668. Earundem Paternitatum Vestrarum Adm. Rev. Filii in Christo obsequiosissimi.

Gabriel Perényi m. p.
 Franciscus Perényi m. p.
 Catharina Forgács m. p.

Stephanus Perényi m. p.
 Adamus Perényi m. p.
 Georgus Perényi m. p.

Patres de-
 purantur
 Szölösi-
 num.

N. 347. Unde Provincia hæc Alma cernens petitionem Magnificæ præmemoratae Familiæ præcisè in animarum salutem tendere, hinc in Congregatione Szakolcsæ annō 1669. die 2. Mensis Julii celebrata ad Oppidum Nagy-Szölös deputatur, & Præsidentem instituitur P. Ignatius Gaál, adjuncto ei Socio P. Georgio Szécsény, ubi dein in animarum salute procuranda non segnes operarii exstiterunt. Quare labore eorum majora in dies Spiritualia incrementa capiente annō 1691. die 23. Mensis Septembris, Andreas Szántóly Abbas S. Petri de Tapolcsa V. Capituli Cathedralis Ecclesiæ Agriensis, Lector & Canonicus, nec non Illustrissimi & R. D. Georgii Fench Episcopi Agriensis in Spiritualibus Vicarius, & causarum Auditor Generalis, Administrationem Parochiæ Nagy-Szölösiensis Patribus nostris concedidit, inque eadem Administratione mediō Litterarum superinde confectarum eisdem confirmavit; Verum munia Parochialia solis Incolis Oppidi Nagy-Szölös præstare non contentos ad circumjacentia etiam loca Charitas evocavit, siquidem turbulentis illis temporibus partes istæ nullum Spirituale Pastorem habuerint, sed Patres nostri in medio hæreticorum animabus invigilarunt, prout patet ex litteris subinfertis.

Infra scriptus præsentium per vigorem bona Fide Christiana recognosco M. V. in Christo Patrem Severinum Kasparóczi una cum suis Patribus olim Convētūs, nunc verò Residentiæ Nagy-Szölösiensis Præsidentem, tum inter hæreticos, quàm etiam Catholicos pro salute animarum Spiritualis servitii causâ, non solum in Oppido ipso Nagy-Szölös, ubi ob injuriam temporum, & continua atrocissima bella (olim Convētūs) nunc verò Residentia est, verum pagatim in quatuor Comita-

mitatibus, Beregh, Ugocsa, Szatmár, & Maramaros nuncupatis, Patrib'isque Romanæ Catholicæ Religionis absolute destitutis, & non existentibus excurrere, ac continuè pro incremento S. Matris Ecclesiæ, ac consolatione Spirituali Fidelium zelosè in Vineâ Domini, pro suorum, & aliorum salute indefessè laborare. In cuius majus robur, & fidem hæc Litteras Testimoniales extradandas esse censui, Sigillò, & subscriptione propria munitas. Datum Fancsika die 6. Junii, Annò 1712.

Sigismundus Budai I. Comitatum
Beregh, & Ugocsa Tabulæ Ju- (L.S.)
diciariæ Primarius Assessor m. p

N. 348. Sæpe laudata Magnifica Familia Baronum de Perény, ut Religiosos hujus Provinciæ Fratres semel inductos ulteriori etiam favore prosequeretur, qui ob indiscretam Hæreticorum (inter quos degebant) avaritiam subsistere commodè nequiverant, piis vestigiis suorum Antecessorum inhærere volens Foundationem frequentem fecit annò, ut infra:

Nos Gabriel de Perény Comitatum de Ugocsa Supremus, & Aha-Ujvariensis Litteræ
idem Supremus, ac Perpetuus Comes. Item Catharina Forgács de Ghy- fundatio-
mes Spectabilis, ac Magnifici quondam Domini Emerici similiter de Perény relicta nales I. Fa-
dua, nec non Stephanus, Franciscus, Adamus, Georgius, Joannes, & Paulus iti- milia Pe-
dem de Perény. Memoria commendamus tenore præsentium, quibus expedit Univer- renianæ.
sis. Quod Inclita Familia nostra Peréniana, in rationem, & pro parte Venerabilium
Ordinis S. Francisci instituerat Foundationem, pro eorundem Religiosorum Patrum Re-
sidentia solemnè etiam Monasterium Kankó, communiter appellatum, unà cum Tem-
plo nobilissimo extruxerat. Quod quia Monasterium ob diversas temporum vicissitu-
dines, ac Hæreticorum Tyrannidem, quæ nec memoriam quidem Religionis Catholicæ
partibus in his reliquerat à pluribus jam annorum revolutionibus, ab iisdem Patribus
Franciscanis desertum, ita desolatum, & dirutum, vetustatèque attritum sit, ut vix
de ejusdem reedificatione hic, & nunc spes aliqua supersit. Ideò, quia ab hæresi pes-
sumdata, & penitus suffocata Religio Catholica, jam in his quoque partibus revivi-
scere, & pululare cœpit: Nos etiam amoris Divini ardore inflammati, pietatisque zelò,
& Catholicæ Religionis amore moti, & excitati, nolentes etiam de vestigiis præfatæ
Familia nostræ exorbitare, quinimò Majorum nostrorum laudabilia in hoc secuti vesti-
gia pollicemur nos futuros Fundatores prælibatorum Patrum Ordinis S. Francisci. Et
ut pululare cæpta Religio Catholica, eò magis augmentari, & Ecclesia Divina pro-
pagari queat Domum, & Curiam nostram à Generoso Domino Gabriele Bánffi Fratre
nostro possessam, & per nos redemptam, ac ad sex partes divisam in Oppido Nagy-
Szólós è regione Templi Parochialis, Comitatu de Ugocsa, inque vicinitatibus ab Ori-
ente Aquilonis Francisci Borbély, ab Occidentali verò Joannis Balogh domorum, &
Sessorum existentium sitam, unà cum cellariis, domibus tribus, stabulo, ac quibus-
libet ibidem existentibus edificiis, ac borto (exceptis tamen Vineis, pratis, & terris
arabilibus ad eandem domum Bánffianam pertinentibus, quæ pro nobis reservabimus)
iisdem Patribus Franciscanis pro Residentia dedimus, donavimus, & contulimus, ac
per manus assignavimus, omni eo jure, quò ad nos pertinere dignoscebatur, jure per-
petuo, & irrevocabiliter, ut eandem tenendam, possidendam pariter, & habendam præ-
sentium per vigorem. Ita tamen ut eandem sepibus, aut palánk circumdare, & si
futuris temporibus Catholici multiplicati fuerint cum consensu omnium Catholicorum
Residentiam seu cellas ligneas pro duodecim Personis extruere, & edificare nos com-
promittimus. Pro Capellæ lapideæ latitudinis 4. longitudinis verò 8. orgiarum mo-
derna ædificatione quovis nostrum obtulit flor. 50, in summa autem flor. ungar 300,
iis verò minis sufficientibus plus etiam proportionaliter præstare parati. Præterea cal-
cem quoque administrare, & laboratoribus, seu murariis victum præstare tenebimur.
Quod si verò favente Numine Divino Ecclesiam in Oppido Nagy-Szólós aquirere vale-
remus, oblati 50. in summa verò 300. floreni, in reedificationem Residentiæ convertantur.

Casu verò quò si imminentibus disturbiiis, & belli calamitatibus præfati Patres in his terris perseverare non possent, nos, & Posteritas nostra, omnia mobilia Patrum, (in quantum à nobis fieri poterit) apprehendemus, & tanquam Tutores usque ad reditum præ manibus tenebimus. Cessantibus verò disturbiorum, & belli calamitatibus, iisdem Patribus reducibus restituemus. Successu verò temporis Catholicis multiplicatis, desolatum, & dirutum Monasterium Kankó nominatum iisdem Patribus reedificare volentibus, damus, & concedimus plenariam, omnimodam reedificandi, & possidendi facultatem, & potestatis Authoritatem. Hòc tamen per expressum declaratò, quòd quia fundus, seu Sessio antea per nos iisdem Patribus in Oppido Nagy-Szölös pro Residentia datus, & collatus minùs placuerit, moderna nostra collatione, & præspecificata Domo Banffiana plus censei, ob hoc eundem prius collatum fundum, seu sessionem pro nobis rehavimus, & recuperavimus. Demum prædictis Patribus præspecificatam Residentiam inhabitantibus subsequenter victualia annuatim quilibet nostrum sine ulla dilatione, & expectatione seorsive præstare tenebitur, & posteri nostri tenebuntur, nempe: Tritici cubulos 4. Vini cubulos 10 porcum unum, Agnos 3. Anseres 3. Galinas 6. Lentium met. 1. Pisorum met. 1. pro Habitibus imperiales duos. Pultium millii met. 1. Pultium hordei met. 1. Butiri medias 5. Mellis medias 2. Currus lignorum 7. Caulium capita 50. olei lini medias 2. pro aromatibus flor. 2. Avenæ cubulos 2. de Burenda vannam unam, duos currus fœni, salis lapides 2. De futuri etiam Magistri solutione cum consensu omnium Catholicorum tempestivè providebimus. Contradictionem verò, aut revocationem omnium, aut cujuslibet nostrum, vel Posterorum, hac in parte cassantes, invalidantes, annihilantes, & mortificantes, viribusque carituras relinquentes, & pronunciantes, promittimus nos, & Posteris nostros præscripta omnia, & singula sanctè, & inviolabiliter sub gravissima Omnipotentis Dei, parti non observanti, aut præmissa violanti infligenda, & Excommunicationis Ecclesiæ pœnâ observaturos. Hòc tamen additò, ut omnibus, & singulis Dominicis præmemorati Patres nobis Fundatoribus teneantur inservire, maxime verò in casu necessitatis ubi nobis placuerit. Deinde singulis septimanis pro vivis, & defunctis Fundatoribus teneantur Sacra celebrare, Feriâ nimirum secundâ pro Vivis, sextis autem Feriis pro mortuis Fundatoribus. In cujus rei majorem fidem, & firmiter testimonium præsentibus hæc Sigillis nostris usualibus, & propriarum manuumstrarum subscriptionibus roboratas iisdem Patribus Franciscanis damus, & concedimus. Datum sub Arce Nyaláb die 10. Mensis Julii Annò Dom. 1671.

§. IV.

Fratres exturbantur, & Residentia supprimitur.

N. 349. **I**N Oppido Nagy-Szölös vix per decursum sex annorum morati, unde annò 1674. ob sævam bellorum tempestatem, & Hæreticorum crudelitatem pedem retrahere coacti sunt, sicque locus Residentiæ sine suis incolis mansit solitarius usque ad annum 1690, quò iteratò ad rehabendum locum pristinum eò ordinatus est P. Conradus Maskóczi cum duobus Religiosis sociis, à quo dein tempore usque in præsens suos inhabitatores Fratres semper habuit. Verùm cum Fratres in suis humilibus gazulis à se potissima ex parte extructis diutius habitarent, nullâque esset spes, quod aliquis ipsorum insufficientiam sublevaret, novumque ædificium pro futuro formali Conventu inchoaret; Hinc Alma Provincia non inconsultò cogitatum suum eò direxerit, ut tam Parochiam, quam Domicilium Fratrum Reverendissimo Ordinario humiliter resignet, quam resignationem annò 1719. & sequentibus sæpius insinuavit, ac annò 1727. toto V. Diffinitorio in id consentiente, A. R. P. Vicarius Provincialis Simon Zalmussyl per litteras superinde confectas Excellentissimo D. Diocæsano felicitis recordationis Gabrieli Antonio Erdödi Episcopo Agriensi Residentiam, & Parochiam consignavit, Fra-

Fratres Nagy-Szölösinô evocaturus, & aliis nostris Religiosis Domibus incorporaturus.

At prælaudatus Excellentissimus Præsul repetitis vicibus Superiores hujus Almæ Provinciæ partim coram, partim per litteras disponebat, quatenus mutatio conliliô locum Nagy-Szölösiensem ultroneè etiam conservarent, ac Parochiam, administrare non intermitterent; Magnifica Familia Peréniorum itidem literis sæpius iteratis Excellentissimum antelatum Antistitem requisivit, quatenus pro posse suo nostrum Patrum avocationem Nagy-Szölösinô impediret, super eo non semel requirendo Patres Superiores hujus Provinciæ, tenorem proinde Litterarum ad Excellentissimum Præsulem Agriensem à præmemorata I. Familia expeditarum hic apponere licuit, qui est talis:

Illustrissime, ac Reverendissime Comes Episcopo,
Domine, & Patrone nobis Gratosissime.

Salutem, & servitiorum nostrorum humillimam recommendationem. Illustrissimus D. Vicarius quidnam scripserit nobis ex mandato Illustrissimæ Dominationis vestræ, in recenti memoria esse potest apud Illustrissimam Dominationem Vestram videlicet, quod Patres Franciscani ob certas rationes intenderent Residentiam Szölösiensem deferere: Verum Illustrissime Domine, dignabitur sapienter judicare, quod nos intentioni R. Patrum consentire non possimus; siquidem piæ memoriæ Prædecessores nostri, supra hanc foundationem R. Patrum (quæ usque in hodiernum diem currit) Successores sub gravi anathemate obligarunt, quam dispositionem nos immutare non possumus, sine gravi conscientie nostræ læsione. Idcirco coram Illustrissima, ac Reverendissima Dominatione Vestra, Fautore nostro humillimè instamus, dignetur Patri Provinciali intimare R. Patrum ulteriorem etiam in hac Residentia permansionem. Gratiam Illustrissimæ, ac Reverendissimæ Dominationis reservare conabimur. His ulteriori Gratia, & Patrocinio Illustrissimæ ac Reverendissimæ Dominationis vestræ nos humillimè recommendantes perseveramus.

Litteræ Peréniorum ad D. Præsulem Agriensem.

Ejusdem Illustrissimæ, ac Reverendissimæ
Dominationis Vestræ

Datum Szölös

22. Novemb. 1719.

Servi humillimi

Familia Baronum de Perény.

N. 350. Et sic ad Gratosam acquisitionem Illustrissimi Diæcesani, ac petitionem sæpe memoratæ I. Familiæ mansionem suam Fratres firmarunt, & usque modo perseverant munia Parochialia, ac suas Spirituales functiones peragunt in Ecclesia Oppidiana disjuncta à Residentia, quæ Residentia, quia tota ex materia igni apta, annô 1747 Imperio Vulcani tam rigorosè paruit, ut ob incendium ex Urbe eò delatum usque ad terram se humiliaverit, non nisi cineres post se reliquendo, ubi libri ob antiquitatem pretiosi, ac scripta alia cum tota suppellectili absumpta. Residentia hæc in secunda intermedia Congregatione in Conventu Szecseniensi annô 1701. die prima Maji celebrata, est condita Titulo S. Bernardini, in qua communiter ubi sex, ubi quinque Religiosæ Personæ resident, expectantes munificos Mecœnates, qui adjutrices manus exporrigant ad jacienda fundamenta novi ædificii.

Residentia exurit.

Titulus ejusdem.

NOMINA SUPERIORUM LOCALIUM.

Annô

1531. P. Joannes de Kopács.
 1533. P. Petrus de Varadino.
 1535. Idem.
 1537. P. Emericus de Tövis.
 1542. P. Stephanus de Iváncs
 1544. P. Andreas de Pálka.
 1546. P. Joannes de Váralya.
 1548. P. Franciscus de Kezy.
 1550. P. Georgius de Széplak
 1552. P. Urbanus de Miskócz.
 1554. Idem.
 1669. P. Ignatius Gaál.
 1671. P. Matthæus Baróti.
 1672. P. Franciscus Szegedi.
 1690. P. Conradus Maskóczi.
 1691. Idem.
 1692. Idem.
 1693. P. Alexius Tekete.
 1694. P. Joachimus Molitoris.
 1695. Idem.
 1696. P. Innocentius Hajdú.
 1697. P. Bernardinus Bárkányi.
 1698. P. Joachimus Molitoris.
Idem usque ad annum 1701.
 1701. P. Joannes Pethö.
 1702. P. Aotonius Gulicz.
 1703. P. Joannes Pethö.
Idem usque ad annum 1708
 1708. P. Adalbertus Hentei.
Idem usque ad annum 1711.
 1711. P. Paulus Darvas.
 1712. P. Severinus Gasparóczi.
 1713. P. Athanasius Szisztó.
 1714. Idem.
 1715. P. Dominicus Vonnák.
 1716. Idem.
 1717. P. Athanasius Szisztó.
 1718. P. Bernardinus Biró.
 1719. P. Capistranus Terenyei.

Annô

1720. P. Joannes Bacsa.
 1721. Idem.
 1722. P. Narcissus Sniava.
 1723. Idem.
 1724. P. Ladislaus Tarnóczi.
 1725. P. Joannes Bacsa.
Idem usque ad annum 1728.
 1728. P. Paulus Ladi Gáides.
 1729. Idem.
 1730. P. Capistranus Terenyei.
 1731. P. Joachimus Szombati.
 1732. Idem.
 1733. P. Capistranus Terenyi.
 1734. P. Franciscus Vrancsics.
 1735. P. Joannes Bacsa.
 1736. Idem.
 1737. P. Ladislaus Sárpataki.
 1738. P. Daniel Berkai.
Idem usque ad annum 1741
 1741. P. Emericus Szent-Királyi.
 1742. P. Ambrosius Illyés.
 1743. P. Remigius Olasz.
 1744. P. Sigismundus Bereczky.
 1745. P. Laurentius Földeši.
 1746. Idem.
 1747. P. Abrahamus Potyondi.
 1748. P. Joachimus Szombati.
 1749. P. Vincentius Büki.
 1750. Idem.
 1751. P. Paulus Dobronyai.
 1752. P. Vincentius Buki.
 1753. P. Sigismundus Horecsni.
 1754. P. Bruno Turzó.
 1755. P. Joannes Saárvári.
 1756. P. Nicolaus Mandli.
 1757. P. Emericus Bán.
 1758. P. Martinus Olasz.
 1759. P. Philippus Kriston.

LOCUS XXXI. RESIDENTIA DEBRECZINENSIS AD SANCTAM CRUCEM.

§ I.

Brevis descriptio Civitatis Debreczen.

N. 351. **D**ebreczinum est Civitas Libera, Regiâque, Inclyt. Comitatus Bihari-
ensi adjacens, stat in Campo patentissimo, solò gaudet undequaque, Situs Civi-
tatis.
fertilissimo. Si multitudinem domorum, populique frequentiam spectes, in Hun- Populus in
ea amplus
nundinâq;
celebres.
garia locum ei parem non facile reperies. Cives habet re plurimum pecunia
opulentos. Celebrat senas annuatim nundinas, in quibus tanta vendentium, emen-
tiûmque multitudo, ut nemo aberret, qui hanc Civitatem in partibus trans Ti-
biscum celeberrimum emporium dixerit.

Incolæ, si paucos Catholicos excipias, sunt omnes Helveticæ Confeſſioni ad- Cives om-
nes ferè
Calvinistæ,
duas tre-
quentant
Ecclesias.
dicti, ut non vanè Debreczinum dici possit in Hungaria Calvinii asseclarum for-
tissimum Præsidium. In suo Gymnasio prælegit errores longo agmini Togato-
rum. Ecclesiæ populo Helvetio duæ, una abs se ædificata, altera violento jure
possessa, quam olim verorum Christi fidelium pietas devotè erexerat. Unde,
commendationi ejus id unice decedit, quòd puram veritatem unius Salvificæ Chri-
sti Ecclesiæ refugiat agnoscere, sed damnatis suis erroribus ultroneè pergat in-
harere.

A quo tamen tempore immunitas, & dignitas Civitatum Liberarum, ac Re- Parochus
Catholicus
PP. Fran-
ciscani, &
Piaristæ re-
cipiuntur.
giarum eidem sub hac conditione indulta est, ut lege Regni Paræcum Catholi-
cum, & Filios S. Francisci admitteret, Cives jam animis mitescunt, Urbsque in
dies cultioribus, & sanctioribus augetur ædificiis. Fratres enim Minores dietim,
licet nimis lentè suum Domicilium promovent. Patres verò Piaristæ suum no-
bile jam ædificium habent, quibus magnificam Ecclesiam posuit purpuratus An-
tistes Emericus Csáky, Convictum autem Nobilium munifica manus Stephani Ko-
hári. Hi post discessum Curionis Catholici (qui annò 1715. primus fuit Stepha-
nus Keczer, Præpositus dein Magno-Varadiensis) populo Catholico jure Paro-
chiali præfunt. Accessit etiam in augmentum rei Catholicæ, quòd prælaudatus
Cardinalis, Tribunal Regium, seu Districtualem Tabulam Varadino Debreczinum
transferri procuraverit. Tribunal
Regium
transfertur
Varadino
Debreczi-
num.

Magistratus Debreczinensis à tempore assumpti erroris Calviniani semper In Senatû
Catholici
assumun-
tur.
fuit Aatholicus, & ante duos annos ex benigna Resolutione Sux Majestatis Sa-
cratissimæ, ex statu Catholico in Senatum sunt duo adlecti, D. Joannes Fai Po-
starum Magister duntaxat, & D. Adamus Ondrejkovics pauperum Advocatus,
& Residentiæ nostræ Syndicus Apostolicus.

§. II.

De antiquo Conventu Fratrum Minorum.

N. 352. **F**ratres Minores Conventuales habuisse olim suum Monasterium in Civi- Ordo Sera-
phicus olî
Debreczi-
ni habuit
Conven-
tum.
tate Debreczen, meminit P. Bartholomæus Pisanus in libro Conformi-
tatum, & Franciscus Gonzaga Episcopus Mantuanus in Opere quadripartito, de
Origine Ordinis S. Francisci.

Verum ex Decreto, *Romanus Pontifex, qui universi gregis Domini &c.* Joan-
nis S. Angeli S. R. E. Cardinalis, Apostolicæ Sedis in Germania, & partibus vi-
cinis de Latere Legati, annò 1448. Budæ emanato, & dato ad Dionysium de
Széeh Archi-Episcopum Strigoniensem, & S. R. E. Cardinalem, non obscurè pa-
tet,

tet, Conventum illum fuisse translatum ad PP. Observantes, siquidem in præinsinuato Decreto expressa fiat mentio Conventus Debreczinensis PP. Conventualium, huncque in finem fuit directum ad antelatum Archi-Episcopum Strigoniensem. Quod decretum postea ad instantiam P. Stephani de Doroszló Ordin. Min. de Observantia, Reverendissimus D. Thomas Amadæus de Ferraria, Vicarius Strigoniensis, & causarum Auditor Generalis, annô 1506. transumi, & transcribi fecit. De hoc etiam prima parte hujus operis fol 12. N. 20. dictum est.

Hoc Domicilium Debreczinense inhabitabatur à Filiis Seraphici Patris S. Francisci annô etiam 1513. prout clarè demonstrat instrumentum transumptum quod hîc in gratiam eorum appono, qui una occasione non parum dubitarunt, an unquam antea Franciscanos Incolas Debreczinum habuerit, & est tenoris sequentis.

Copia transumpti litterarum Serenissimi Domini Elisabethæ Matris Matthei Regis Hung.

N. 355. *N*os Capitulum Ecclesiæ Posoniensis. *D*amus pro memoria, tenore Præsentium significantes, quibus expedit universis. Quod Religiosus Pater Martinus Waczulik, Ordin: Minorum Reformatorum Provinciæ Hung. SS. Salvatoris Custos habitualis, nostram personaliter veniens in præsentiam exhibuerit, & præsentaverit nobis certas quasdam, Joannis condam de Zapolya, Vayvoda Transylvani, & ficularum Comitis Litteras Privilegiales, pro parte, & ad instantiam Religiosorum Fratrum Ordinis Minorum S. Francisci in Claustro Beatæ Mariæ Virginis in eorum Oppido Debreczen fundato, degentium, ac Plebani Ecclesiæ Sancti Andreæ Apostoli de eorum Oppido, in modo dicto Oppido Debreczen, feriâ sextâ proxima post festum B. Antonii Confessoris, annô D. 1513. sub sigillo ejusdem Vayvoda pendenti, in pargameno patenter confectas, & emanatas; Petens nos debita cum Instantia, quatenus nos easdem transumi, & transcribi facientes in Transumpto Litterarum nostrarum extradare vellemus; quarum quidem tenor esset per omnia talis: Nos Joannes de Zapolya, Comes Perpetuus Terræ Scepusiensis, Vayvoda Transylvanus, & ficularum Comes &c. Memoriam commendamus, tenore Præsentium, significantes, quibus expedit Universis. Quod Religiosi Fratres Ordinis Minorum S. Francisci in Claustro Beatæ Mariæ Virginis, in Oppido nostro Debreczen fundato, degentes, una cum Plebano Ecclesiæ S. Andreæ Apostoli, de eodem Oppido, nostram venientes in Præsentiam, exhibuerunt nobis & præsentaverunt quasdam litteras Domini Elisabethæ, Genitricis quondam Serenissimi Principis Domini Matthei Regis Hungariæ &c. In papyro scriptas, sigillò ejus consuetò consignatas, tenoris infra scripti, super donationibus & concessionibus linguarum bovinarum, sive vaccinarum supplicantes nobis iidem Fratres Minores Ordinis S. Francisci, cum dicto Plebano humili cum Instantia, quatenus easdem Litteras, & singula in eis contenta, ratas, gratas, & acceptas habentes, eisdem de novo concedere, & Litteris nostris Privilegialibus confirmare dignaremur; quarum Litterarum tenor talis est: Elisabeth Genitrix Serenissimi Principis Domini Matthei, Dei Gratia Regis Hungariæ, Bohemiæ &c. Fidelibus nostris, Universis, & singulis Carnificibus, in Oppido nostro Debreczen commorantibus, salutem, & favorem. Quia nos illas linguas bovinas, sive vaccinas, quas nos vigore aliarum Litterarum nostrarum per vos Michaëli Magno, Judici ejusdem Oppidi nostri Debreczen, dare deputaveramus, potioribus exinde agnitis de causis, Plebano Ecclesiæ S. Andreæ Apostoli in eodem Oppido nostro fundatæ, nec non Religiosis Fratribus Minorum Ordinis S. Francisci, in Claustro Beatæ Mariæ Virginis, similiter in eodem Oppido nostro fundato, degentibus, non obstantibus prioribus Litteris, dicto Michaëli Magno datis, per vos, & quemlibet vestrum, duximus dandum, & assignandum. Ideo vobis, & cuilibet vestrum, harum serie firmiter committimus, & mandamus, quatenus habitâ præsentium notitiâ, aliisque Litteris nostris, superinde non expectatis, præscriptas linguas bovinas, seu vaccinas semper, & omni tempore, annotatis Plebano prædictæ Ecclesiæ S. Andreæ Apostoli, & Fratribus prædicti Ordinis S. Francisci, in prædicto Claustro degentibus, omni difficultate semotâ, reddere, & restituere debeatis,

& te-

Et teneamini. Secus nullò modò facturi. Præsentibus perlectis, exhibenti restitutis. Datum Veteris Budæ feriâ secunda, proximâ post Festum Beati Mathiæ Apostoli. Annò Domini 1470. Nos itaque Supplicationibus eorundem Fratrum Minorum Ordinis S. Francisci, & sæpediti Plebani Ecclesiæ S. Andreæ Apostoli, nobis propterea porrectis, inclinati præscriptas Litteras præfatæ Domine Elisabeth, Genitricis, ut præfertur, Domini Regis Mathiæ, non abrasas, neque cancellatas, nec in aliqua sui parte suspectas, seu vitiatas, quoad omnia, & singula in eis contenta, & præsentibus de verbo ad verbum insertas acceptamus, approbamus, ratificamus, & præsentium Litterarum nostrarum pendens Sigilli nostri vigore munitarum Testimoniò in perpetuum valiturarum confirmamus. Datum in sæpedito Oppido nostro Debreczen. Feriâ sextâ proxima post Festum B. Antonii Confessoris. Annò Dom. 1513. (L. S.) pendens. Commissio propria Domini Vayvodæ. Unde nos iustâ, & legitimâ petitione antelati Religiosi P. Martini Waczulik, exaudita, pariter & admisa, præinsertas Litteras Privilegiales, non abrasas, non cancellatas, neque in aliqua sui parte suspectas, aut vitiatas, sed omni prorsus vitiò, & suspitione carentes, de verbo ad verbum, sine diminutione, & augmento aliquali, tenoribus earundem transcriptis, doloque, & fraude quibusvis semotis, in transumpto præsentium Litterarum nostrarum, sub Sigillo nostro Capitulari usitato, & authentico, Jurium ejusdem, & quorum intererit, futuram ad cautelam necessarias, extradandas esse duximus, & concedendas. Communi suadente Jussitâ. Originalibus exhibenti in specie restitutis. Michaële Tankovics Lectore, Franciscò Kollenics Cantore, Matthæo Uzeroczy Custode, Joanne Bellofics, Franciscò Wigneth, Joanne Christophorò Schreibers, alterò Joanne Schmidt, Mathiâ Máck, Martinò Vranovics, Abrahamò Wiffnigh, Adalbertò Bernardò Spiszka, & Barone Adamò Majthényi, Canonicis Deo in Ecclesia jugiter famulantibus. Datum Feriâ quintâ, proximâ post Dominicam duodecimam S. Pentecostes, in diem duodecimam Mensis Augusti incidente. Annò Domini 1728.

(L. S.)

Lecta per me Michaëlem Tankovics
antelati Capituli Lectorem.

§. III.

Assignatur novus locus pro erigendo Fratrum Domicilio.

N. 356. Quoniam alternante rerum statu, diversa diversis temporibus in hoc Regno bellorum disturbia, seditiones, cædes, deprædationes, plurimum per Lutheri, & Calvinii affectas, etiam cum Turcarum, & Tartarorum evocatione causatæ obtigissent, Debreczinum quoque à vera Orthodoxæ Fidei Confessione ad damnatos Calvinii errores deflexisset, Fratres Minores eatenus sedem mutare, & ex Civitate hac pedem efferre coacti sunt, unde Domicilium eorum, & Ecclesia Regina Angelorum Sacra in manus profanas, devenerunt, quorum hodie rudera tantum videre licet.

At annò 1715. occasione Regni Diætæ Posonii celebratæ, Civitas Debreczinensis in numerum reliquarum Liberarum ac Regiarum Civitatum assumpta est, ea lege, & conditione, ut Paræcum Catholicum, & filios S. Francisci reciperet, hæcque Conditio Diëtali Articulo 108. inserta est, cujus tenor est talis:

Debreczinum Liberis, ac Regiis Civitatibus adnumeratur.

Siquidem Civitatis Debreczen merita exhibita diversis bellorum temporibus, atque occasionibus, servitia tam luculenta, imò, & Suae Majestati Regiæ accepta essent, ut pro Clementia sua eandem Civitatem, velut jam prius, & novissimè virtute benigni Diplomatis Leopoldini in reliquarum Liberarum, ac Regiarum Civitatum numerum recipere dignata fuisset. Ideò perbenignè annuente Sua Majestate, Status quoque, & Ordines Regni eandem Civitatem Debreczen, reliquis Civitatibus Regni Hungariæ, partiumque ei annexarum (ita tamen, ut pro extruenda Parochiali Ecclesia Catholica, & Conventu Patrum Sancti Francisci locum assignet) de novo aggregandam, ac in omni-

bus libertatibus, & prærogativis, Statui Civico competentibus, & in præcitato Diplomate uberius expressis conservandam statuunt, adeoque, ut in numero reliquorum Statutum, & Ordinum Regni Sessionum Votum habere possit, annuimus.

Fratribus
possit al
lo.
ine.

N. 357. Sic articulariter Debreczinum inter Liberas Civitates receptum, Fratres quidem hujus Provinciæ Salvatorianæ recepit, qui annò 1716. circa Festum Exaltationis Sanctæ Crucis eo intrârunt, & pedem fixerunt, in eo tamen delusi, quòd ubi se Fratres secundum legem Regni arbitrabantur Debreczinum subintrâsse, in Possessione *Boldog falva*, ab antiquo, & modò etiam sic nuncupata, se se adinvenerunt, quod Prædium *Boldog falva* licet modò iisdem aggeribus, quibus Civitas Debreczinensis, concludatur, extra tamen veros, & indubitatos ejusdem Civitatis limites stare clarè demonstrant antiqui aggeres, quibus Debreczinum compescebatur, ne ultra excurreret. Et sic Ampullimus Magistratus Fratribus nostris assignavit locum extra fossatum antiquum Civitatis in prædio *Boldog falva*, per recentiores aggeres cum prædicta Civitate continuato, non longè à porta meridiem respiciente, quæ Varadiensis nominatur.

Alter locus
commodi-
or petitur.

Considerans proinde A. R. P. Petrus Roll, pro tunc Minister Provincialis prædictum locum esse inidoneum Domicilio Religioso erigendo, quia Cælo humidiore nimium lutosus, & accessu foret difficilis, nec esset intra veros limites Civitatis, eatenus Ampliff. Magistratum personaliter accessit & Religiosa cum modestia fundum antiqui Conventûs petiit, quandoquidem jure postliminii Fios S. Francisci concerneret, petiit, nihil expetiit,. Hujus postulationis, ac actæ desuper protestationis testimonium subnecto.

Litteræ te.
stimoniales
super pro-
testatione
P. Roll fa-
cta coram
Senatu De-
breczienfi.

N. 358 *Nos Capitulum Cathedralis Ecclesiæ Varadiensis. Memoria commendamus Tenore præsentium, significantes, quibus expedit Universis. Quòd nos ad amicabilem requisitionem, & demissam Instantiam A. R. P. Petri Roll Ordin. Minorum S. Francisci Strict. Observ. Reformatæ Prov. Hung. SS. Salvatoris Concionatoris Theologi, nec non ejusdem Ordinis Ministri Provincialis, nobis propterea factam; duos è medio nostri Reverendissimum, & Admodum Reverendum, videlicet Dominos, Stephanum Gorgey de Eadem, Præpositum S. Gabrielis Archangeli, & Custodem, ac alterum Stephanum Keczer de Lipócs, Fratres Socios, & Con-Canonicos nostros, pro peragendo infra scripto negotio, nostro pro Testimonio fide dignos, duxeramus esse exmittendos. Idem tandem ab inde ad nos insimul reversi, nobis in puritate Conscientiæ ipsorum fideliter, uniformitérque retulerunt modò sequenti: Qualiter nimirum ipsi, die 25. nunc defluentis Mensis Augusti, anni currentis infra scripti, cum memorato A. R. P. Provinciali, in, & ad Liberam, Regiámque Civitatem Debreczinensem, in hocce I. Comitatu Biharienti habitam, consequentérque personalem Ordinarii Judicis, & totius Ampl. Senatûs ejusdem Civitatis, in Domo Civica, insimul existentem, in præsentiam accessissent, Ubi mentionatus P. Provincialis, iisdem debito cum honore, & submissione proposuit, ac institit, quatenus iidem alium meliorem, & commodiorem, secundum conditum eatenus Articulum, Locum (jam assignatò prius M. V. P. Maximiliano Friepeisz Residentiæ Varadiensis antehac Præsidenti, qui pro Personis Religiosis, minus aptus, & idoneus fore dignoscetur) in specie verò olim suum, & ab antiquo ad S. Ordinem spectantem, pertinentémque, & pro nunc per Egregium Stephanum Levai possessum, & inhabitatum, demonstrare, & assignare velint; Cujus repetiti P. Provincialis hujusmodi petitioni, & Instantiæ minùs annuentes, quin potius de eadem nihil scire, & audire volentes, ac Locum expostulatum se se duros denegantes. Sæpiusfatus P. Provincialis iteratò ipsis reverenter proposuit: Cum talem insperatam resolutionem, & non aliam obtinuerit, antequam Patrem eo ordinatum, & denominatum, jamque ibidem præsentem educere necessitaretur, pro aliquo duntaxat tempore, & ad interim præmentionatum ineptum locum acceptat, hæc nihilominus reservata cautela; & conditione, interpositaque protestatione. Quod S. Ordo semper habebit plenariam facultatem, dum, & quando voluerit, suum olim locum, & ab antiquo, ad eundem S. Ordinem pertinentem, omnibus viis modis, & mediis rehabendi, & ad*

Et ad se recipiendi. Super quibus præmissis, ad fidelem mentionatorum Dominorum Fartrum, & Con-Canonicorum nostrorum relationem, coram nobis modò præmissò factam, præsentēs Litteras nostras Testimoniales, toties dicto A. R. P. Provinciali, Jurium ejusdem futuram ad cautelam necessarias sub Sigillo nostro Capitulari usitato, & authentico extradandas esse duximus, & concedendas, communi suadente Jussitū. Datum Sabbatò proximò ante Dominicam duodecimam Sanctissimæ, & Individuæ, semperque adorandæ Trinitatis Annò Domini 1716.

(L.S.)

Lecta per me Michaëlem Kébell
Lectorem m. p.

N. 359. His ita habitis permanferunt Fratres in loco sibi assignato licet un- Capella ex-
truitur. deque inoportuno, spe tamen retenta opportuniorem nanciscendi. Quia verò Perionis Deo Sacratīs Oratorium summè esset necessarium, annò 1724. sub Præfidente P. Emerico Andraščzik est inchoata Capella in longitudine novem, in latitudine quatuor circiter orgyas habens, quæ dein piâ Fidelium munificentia, elevata, ut ab injuriis temporum defensaretur, annò 1726. P. Martinus Sebestiny pro tunc Præfident, testò eandem donavit, locò tamen fornicis hodie etiam, tabulata sustinet, quæ si esset amplior, & altior, à longè diceres rubram Basilicam, tegulæ enim ejus forinfecus nondum sunt calce obductæ.

Porrò Alma Provincia cernens locum à Civitate Debreczinensi assignatum esse nimium Fratrum habitationi incommodum, fecit annò 1728. recursum ad excelsū Locumtenentiale Posonense Consilium, quatenus reflexivè ad Articulum Diætale supra memoratum, de loco provideretur commodiori. Hinc altèfatū Consilium Regium justam prædictæ Provinciæ petitionem respectans, ad pleniorē, & uberiorē informationē, negotium commisit Eminentissimo Cardinali è Comitibus Csáky, pro tunc Episcopatus Varadiensis Administratori, adeoque partium illarum Diæcesano, quatenus per se, aut mediò exmitendi eò fine hominis sui, adhibitis ad latus Egregiis Nicolaò Eötvös, Districtus Debreczinensis Provinciali Commissariò, & alterò, Sigismundò Budai, Comitatus Bihariensis Ordinario Vice-Comite, quatenus investigarent, utrum locus antiqui Conventus, qui expetebatur, foret commodior quoad omnia eò, quem Fratres actu inco-
Fratres ite-
rato instant
pro aptiori
loco.lerent. Hujus dein investigationis Testimonium fuit tale:

N. 360. *Q*uod dum sub dato decimæ tertiæ diei Mensis Februarii Anni modò cur- Testimoni-
um circa
locum mo-
dernū in
Residentia
& antiqui
Conven-
tus.rentis Millefimi Segtingentesimi Vigefimi octavi, Excellsi Regii Consilii Locumtenentialis Posonii emanatum, mibique infra scripto sonans mandatum, demississima cum obligatione ad Instantiam R. P. Franciscanorum Almæ Provinciæ SS. Salvatoris in Hung percepißem; cujus tenori satisfacere obligatus, die 27. Mensis Aprilis anni modò currentis, in Liberam, Regiamque Civitatem Debreczen intrando, locum eundem, ubi actu resident Reverendi Patres Franciscani, ineptum, prope fos-
Locum tenentis
Posoniisatum Civitatis, à foroque nundinali longè dissitum, lutosoque tempore accessu dif-
Locum tenentis
Posoniificilem, neque pro servitio animarum aptum, & actu sub controversia, ut præ-
Locum tenentis
Posoniifertur prætensivum esse.

Locum vero eorundem RR. PP. Franciscanorum antiquum in platea vulgò Csá- Platea in
qua stabat
antiquus
Conventus
modò etiā
appellatur
Barát köz.pó Ucza Barát köz vocata perlustrando, unà cum Illustrissimo, ac Reverendissimo D. Stephano Luzziński Episcopo Scopiensi, Præposito S. Gabrielis, qua per Eminen-
Locum tenentis
Posoniitissimum Cardinalem D. D. Emericum è Comitibus Csáki (Tit.) Episcopum Ma-
Locum tenentis
Posoniigno Varadiensem Diæcesanum in finem hunc exmisso, deputato, præsentē Generoso
Locum tenentis
PosoniiCircumspecto D. Michaële Szóke attunc substituto Judice, & actuali Senatore pri-
Locum tenentis
Posoniimario Libere Regiæque Civitatis Debreczen, qui & metas undequaque ejusdem an-
Locum tenentis
Posoniitiqui RR. PP. Franciscanorum Claustrī; ubi nunc stabula Civitatis, domus ejus-
Locum tenentis
Posoniidem annonaria, duæque domus Levaiana, cum horto extractæ essent fundamentaq;

apparerent, nobis demonstravit in colliculo, & elevatiori loco commodissimum pro servitio, & emolumento animarum, prope forum mundinale, circa medium Civitatis, ubi & rudera antiqua Cryptæ in cellariis extant, Refectorium adu supereſt, nunc Civitas eadem pro domo Annonaria utitur, & porta antiqua in eodem Refectorio apparet.

*Hinc locus ille antiquus eorundem RR. PP. Franciscanorum omni ex parte ap-
tior, commodior, utilior, & securior, si quo enim casu Civitas præmentionata quo-
quò modò aut etiam prætextu aliquali minueretur, aut constringeretur propter præ-
tensionem, & litigiosum locum Balog falva, vel aliis etiam, quibuscunque exquisitis
rationibus, verendum, ne ubi modò existunt iidem Patres Franciscani, excludantur,
essentquè extra circumvallationem ejusdem Civitatis cum & alias nunc quoque ap-
pareret extra antiqua valla, & cincturam esse locus ille ubi adu sunt. In cujus majus
robur, & fidem hæc litteras Testimoniales usuali sigillò, subscriptas extradedi. Magno-
Varadini die quarta Mensis Maji Annò 1728.*

Inclyti Comitatus Bihariensis Ordinarius

Vice-Comes Sigismundus Budai m. p.

(L.S.)

Id ipsum testantur Inclyta Tabula Regia Dicasterialis, & Spectabilis Dominus Nicolaus Eötvös, Sacræ Cæsareæ, Regiæquè Majestatis Consiliarius, districtus Debrecziensis Provincialis Commissarius. Extradatis desuper utrinque Litteris

§. IV.

Ponuntur fundamenta novæ Residentiæ.

Ponuntur
fundamen-
ta novi ædi-
ficii.

N. 361. **P**RO loco opportuniori Seraphica Familia quantum valuit institit, at im-
petravit inane nihil. Ædificium verò, quod Fratres incolebant, erat
nimis angustum, antiquatum, & pluvie multis in locis pervium; Hinc annò
1744. P. Franciscus Szombatheli pro tunc Præsident, quatuor cellas ex solida
materia à fundamentis curavit erigi, hocque modò ampliatum est Fratrum Do-
micium. annò dein 1756. die 27. Martii, sub Præsidentatu P. Abrahami Po-
tyondi, jacta sunt fundamenta primi tractus, qui in futurum foret primum la-
tus Conventus, hujus primum lapidem ritu consveto benedixit, & imposuit
A. R. P. Sigismundus Orofz à S. Angelo Custode è Scholis Pils, pro tunc Rector
Collegii Debreczinensis.

Benigna
resolutio
Sue Sacra-
tis. Majest.
subsidiu
Episc. Va-
radien. &
Canonico-
rum.

Tandem fundamentis è terra eductis, ædificium studiò, & curâ antementio-
nati P. Præsidentis tantum incrementum sortitum est, ut annò 1758. sub tectum
venerit, & ambitus inferior, cum suis Cellis fornicem acceperit, cujus promo-
tionem multum adjuvit Augustissima Domina Nostra MARIA THERESIA, Re-
gni Mariano-Apostolici Gubernium tenens, clementissimè resolvendo trecentas
trabes pineas, & scandalarum millia quinquaginta. In calce subministrata sin-
gulares Patronos se fecerunt Excellentissimus, ac Illustrissimus Dominus Paulus
Forgács, eò tum Episcopus Varadiensis, ac Illustrissimi, & Reverendissimi Do-
mini ejusdem V. Capituli Canonici. Hic proinde præmemoratus primus tractus
licet undequaque necdum sit perfectus, in suam tamen perfectionem diem as-
surgit.

Fundus
emittur.

N. 362. Quod attinet fundi amplitudinem, non erat tanta, ut futuro Con-
ventui esset sufficiens, hinc ad ejus majorem extensionem, vicina, & contigua
terræ portio annò 1740. die 24. Augusti empta est à provido Cive Adalberto
Istvány pretio octuaginta quinque flor. ungar. Modò verò Fratres, quos novum
ædificium capere non potest, in antiquo, & vetustate attrito, ac prope diem
ruinam minante ligneo ædificio manere coguntur. Personæ Religiosæ hic com-
muniter novem residere solent.

Por-

Porro statim ad initium ingressus Fratrum in modernum locum, assumptum est Patrocinium S. Crucis, unde in presentiarum etiam Residentia in suo Sigillo tenet Crucifixum. In Capella tres visuntur Aræ, una Seraphici S. Patris Francisci, munificentia plurium Mæcenatum erecta, altera B. MARIE Virginis sine Labe Conceptæ, quam curavit Spect. Domina Barbara Jászai, tertia tandem S. Antonii Paduani, curata piis impensis Spect. Domini Nicolai Baranyi, suntque omnes suis coloribus adornatæ. Cathedra pariter stat suis coloribus investita.

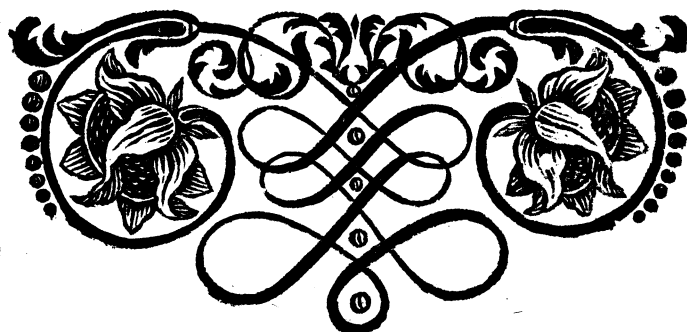
NOMINA SUPERIORUM LOCALIUM.

Annô

- 1716. P. Innocentius Sárközi.
- 1717. Idem
- 1718. P. Ambrosius Paulovics.
- 1719. P. Paulus Puskás.
- 1720. P. Bonaventura Harangozó.
- 1721. P. Bernardinus Horvát.
- 1722. P. Nicolaus Tuchinfzki.
- 1723. P. Athanasius Szifztó.
- 1724. P. Emericus Andraschik.
- 1725. Idem usq; ad annum 1727.
- 1727. P. Martinus Sebestini.
- 1728. Idem.
- 1729. P. Capistranus Terenyei.
- 1730. P. Paulus Ladislaides.
- 1731. P. Sigismundus Palicsovics.
- 1732. P. Constantinus Peverelly.
- 1733. Idem
- 1734. P. Franciscus Györi.
- 1735. P. Ladislaus Tarnóczi.
- 1736. Idem.

Annô

- 1737. P. Emericus Kaffai.
- 1738. P. Remigius Olasz.
- 1739. P. Stephanus Fischer.
- 1740. Idem.
- 1741. P. Felicianus Doroszlai.
- 1742. P. Athanasius Hihalmi.
- 1743. P. Nicolaus Mándli.
- 1744. P. Franciscus Szombatheli.
- 1745. Idem.
- 1746. P. Dionysius Györi.
- 1747. P. Dionysius Major.
- 1748. P. Sigismundus Palicsovics.
- 1749. P. Joannes Marcsek.
- Idem usque ad annum 1752.*
- 1752. P. Emericus Szovai.
- 1753. P. Abrahamus Potyondi.
- 1754. P. Athanasius Hihalmi.
- 1755. P. Abrahamus Potyondi.
- Idem usque ad annum 1759.*

L O C U S XXXII.

RESIDENTIA ROSNAVIENSIS AD S. MICHAELEM ARCHANGELUM.

§. I.

Prænotantur quædam de Oppido Rosnavia.

Oppidum
hoc est Ar-
chi-Episco-
pale.

N. 362. **R**osnavia perantiquum Oppidum, aliàs etiam *Rosno-Bánya* nuncupatum, jam annò 1291. Archi-Episcopo Strigoniensi Ladomerio, ac ejus Successoribus, ab Andrea III. Rege Hungariæ donatum, eo quod singulari, quâ pollebat, prudentiâ, exortos in Hungaria tumultus sopiverit. Et anno 1313 Carolus I. Rex Hungariæ, Thomæ I. Metropolitano, & Archi-Præsuli itidem Strigoniensi (qui eundem annò 1310. Albæ Regali Regem coronaverat) in una oris firmitatis robur iteratò contulit, aut potius confirmavit, ejusque Successoribus perennialiter addixit. Hinc Rosnavia agnoscit, & reveretur usque in præsentiarum suum terrestrem Dominum eundem, qui Archi-Diœcesim Strigoniensem, jure Archi-Episcopali gubernat, hodie tamen post pium obitum Illustrissimi, ac Reverendissimi Domini Nicolai è Comitibus Csáky Sedes Archi-Episcopalis vacat.

Situs ejus-
dem:

Oppidum hoc situm suum habet in planitie montibus undique circumdata. Erat olim fossatis vallatum, adjacetque Comitatu Gömöriensi, sex portis potitur, quarum præcipuæ sunt: Varalyensis ad Orientem, Klepusiensis ad Occidentem, Berzetiensis versus Meridiem, & Nedobulensis versus Aquilonem, penes hanc extant duæ Ecclesiæ pariete communi disjunctæ, prima & principalis est B. V. MARIÆ in Cœlos Assumptæ dicata, altera S. Cruci, ambæ ab antiquitate venustæ, in illa munia Parochialia per PP. Societatis JESU peraguntur, in hac statis temporibus fiunt Devotiones; In hac utraque hæretici præcones suos declamabant errores, donec pacato Hungariæ Cœlò, & refrænata eorum licentiâ, suis legitimis possessoribus dimittere sunt coacti. Forum Oppidi est in quadro positum, quadrantibus id præaltarum, & elegantium domorum ordinibus, medium ejus occupat Templum cum procera Turri RR. PP. Societatis.

Quot in eo
Ecclesiæ.

N. 363 Si statum Religionis spectes, hic Catholicis Lutherani, & Calvinistæ permixti vivunt, hi tamen in dies abjuratis suis erroribus ad gremium Sanctæ Romanæ Ecclesiæ sensim redeunt, & numerum Catholicorum augment. In Civitate tamen nullum publicum suæ Sectæ exercitium habent, verum Sacramentum Baptismi, à PP. Societatis percipiunt, Matrimonium coram illis contrahunt; Prædicantes verò suos in pago *Berzete* alunt, quò diebus Festis longo agmine ex Oppido decurrunt. Magistratus olim hic totus A catholicus, modo Prætorium, ut Senator, hæreticus intrat nullus. Oppidum hoc ante non multos annos non minimam sensit ignis injuriam, ubi integri ordines ædificiorum conflagrarunt. Heterodoxi licet sint multi, scholis tamen suis carent, at Juventutem Catholicam humanioribus literis, ii qui Parochi sunt excolunt.

Catholici
cum Aca-
tholicis
permixtim
vivunt, hi
tamen hic
publicò
exercitiò
suæ Sectæ
carent.

§. II.

De Ingressu Fratrum Minorum Rosnaviam.

Fratribus
nostris Ros-
naviam in-
gredienti-
bus fundus
donatur.

N. 364. **I**nductis jam annò 1659. per Georgium Lippai Archi-Episcopum Strigoniensem Rosnaviam PP. S. J. mirè cœpit hæresis labefactari, & res Catholica promoveri, pro hujus ulteriori incremento, Fratres Minores hujus Almæ etiam Provinciæ annò 1732. die 20. Octobr. Oppidum hoc ingressi sunt, quibus Generosus D. Joannes Pecz, & Conthoralis ejusdem Domina Dorothea Etthesin suam

suam Domum, & totum domui adjacentem fundum, pro Religioso Domicilio piâ testamentaria dispositione desuper facta contulerunt, quò dein pro Superiore ordinatus est P. Georgius Megyessy, adjunctò ei Religiosò Socio F. Thoma Szentkerefzti. Prædictum Testamentum postea Celsissimus Princeps Emericus Eszterházy Archi-Episcopus Strigoniensis suo Diplomate ratum habuit, & confirmavit, adjuncto benigno assensu super ingressu Fratrum nostrorum, cujus Diplomatibus continentia satis patet, ex Diplomate Regio, quò felicitis recordationis CAROLUS, hoc Nomine VI. Rex Hungariæ, locum nostrum Rosnaviensem gratiosè confirmat, cujus tenor est, ut sequitur:

N. 365 *N*Os Carolus Sextus DEI Gratiâ Electus Romanorum Imperator, semper Augustus, ac Germaniæ, Hispaniarum, Hungariæ &c. &c. *M*emoria commendamus tenore præsentium significantes, quibus expedit Universis. *Q*uod pro parte, nominibusque & in personis Religiosi Patris Martini Vaczulik, *Ordin. Minorum Reformatorum S. Patris Francisci Seraphici, Provinciae Hungariæ SS. Salvatoris Ministri Provincialis, ac totius modò factæ Provinciae Religiosorum, exhibita sint Nobis, & præsentata certæ quæpiam Literæ, Cognati Nostri, Nobis sincerè dilecti Reverendissimi in Christo Patris, & Illustris Principis Emerici à Comitibus Eszterházy de Galantha, Archi-Episcopi Strigoniensis, Primatis Regni Nostri Hungariæ, Legati Nati, Summi, & Secretarii Cancellarii, Comitatus Strigoniensis Supremi, ac Perpetui Comititis, Nostri actualis, Intimi, & Consilii Nostri Regii Locumtenentialis Consilarii, Confirmatoriales, & Consensuales, in simplici papyro confectæ, ac sub Dato Posonii in Curia Archi-Episcopali, die 16. Mensis Aprilis, Annò modò labenti infra scriptò 1733. emanatæ, manusque ejus subscriptione, & usualis Sigilli Archi-Episcopalis appensione munita, quibus mediantibus, Idem Princeps Archi-Episcopus Strigoniensis, quà Oppidi Archi-Episcopalis Rosnóbányensis, Comitatus Gömörjensi adjacentis Terrestris Dominus, simulque Diocesanus, Testamentum illud, quod Joannes quondam Pecz, Senator, & Civis memorati Oppidi Rosnóbányensis die decima octáva Novembris, annò 1732. condidit, quodque Conthoralis quoque ejusdem Maria Dorothea Ettesin consensu suo, & subscriptione ratihabuit, & per peculiare Traditionis, & Resignationis Instrumentum die 23. Mensis Februarii annò labenti infra scriptò 1733. emanatum stabilivit, cujusve Testamentariæ Dispositionis vigore memoratus Joannes Pecz, certum Fundum suum, in præfato Oppido possessum, cum omnibus ad modò factum fundum spectantibus Appertinentiis, Religiosis Patribus Ordin. Minorum S. P. Francisci Reformatorum in prædicta Provincia SS. Salvatoris ritè possessis, pro Gloria Dei, promovendòque Cultu Divino, & Residentia ibidem erigenda legavit, in omnibus punctis, & clausulis confirmasse, approbasse, & ratihabuisse, imò ex Archi-Episcopali, & Metropolitana auctoritate, & Jurisdictione saepèfatis Religiosis benignum Consensum Regium à Majestate Nostra super præfati Ordinis Seraphici in anielatum Oppidum Archi-Episcopale Rosnóbánya reali introductione, legatoque fundò, & Ecclesiâ, ac Residentiâ, seu Conventu in prædicto Fundo, ac Domino, per memoratum Testamentum sibi legato, extruenda, impetrandi facultatem concessisse, & attribuisse dignoscebatur, tenoris infra scripti. *S*upplicatum itaque extitit Majestati Nostræ, Nominibus, & in Personis præfatorum Patris Martini Vaczulik Ministri Provincialis, ac reliquorum Ordin. Minorum Reformatorum antelatae Provinciae Hungariæ Sanctissimi Salvatoris Religiosorum, debita cum Instantia humillimè, quatenus Nos prædictas antelati Principis Archi-Episcopi Literas Confirmatorias, & Consensuales, Testamentariâque Dispositionem iisdem insertam, omniâque, & singula in iisdem contenta, rata, grata, & accepta habentes, Literisque Nostris Privilegialibus inseri, & inscribi facientes, præmissis Confirmationi, Ratihabitioni, Approbationi, Concessioni, & Annuentiæ, ac reali ejusdem Ordinis in prædictum Oppidum Introductioni, antelatiq; Fundi cum suis appertinentiis Testamentaliter legati Dationi, traditioni, & resignationi, nec non Ecclesiæ, & Residentiæ,*

Consensus
Episcopa-
lis.

sive *Conventus formalis ibidem fiendæ erectioni, & extruccioni, aliisque omnibus, & singulis in prædictis Literis Archi-Episcopalibus, dispositioneque Testamentaria uberius denotatis, & expressis, Nostrum Regium Consensum, benevolum pariter, & assensum præbere dignaremur. Quarum quidem Principis Archi-Episcopi Strigoniensis Literarum Confirmatoriarum, & Consensualium tenor sequitur in hunc modum: Nos Emeriticus Dei Gratiâ S. R. I. Princeps, & Comitibus Eszterházy de Galantha, Ecclesiæ Metropolitanae Strigoniensis Archi-Episcopus, Sacræ Sedis Apostolica Legatus Natus, Primas Regni Hungariæ, Ejusdemque Summus, & Secretarius Cancellarius, Comitatus Strigoniensis Supremus, ac Perpetuus Comes, Sacræ, Cæsareæ, Regiæque Majestatis actualis Intimus, Status, & Consilii Regii Locumtenentialis Hungarici Consiliarius, nec non unus è Judicibus Tabulæ Septemviralis &c. &c. Damus pro memoria, quod ad demissam Instantiam Reverendi Patris Georgii Megyessi, Ord. Min. Reformatorum S. P. Francisci, Prov. Hung. SS. Salvatoris, *Conventus Szendrőiensis pro nunc Guardiani, Nominis totius prædictæ Almæ Provinciæ apud Nos interpositam, Testamentum illud, quod Prudens, ac Circumspectus Joannes condam Pecz Senator, ac Civis Archi-Episcopalis Oppidi Nostri Rosnóbányensis, zelo pietatis, instinctuque Divino commotus, pro Gloria Dei, & ejusdem Cultu augendo condidit, quodque Conthoralis quoque ejusdem adhuc dum superstes licet, Honestæ Mariæ Dorothea Ettesin consensu suo, & subscriptione, pari zelo non solum ratihabuit, sed & per peculiare in forma actualis Traditionis, & Renunciationis confectum Instrumentum stabilivit, & confirmavit, realique Traditione, & Resignatione, adhucdum in Vivis agens consummare statuit, ac determinavit: Prout eorundem tenor hic sequitur.* Hic inseritur copia Testamenti Domini Fundatoris Joannis Pecz idiomate Germanico exaratum, cum propria subscriptione, & Testium, ordine sequenti:] *Johannes Pecz, (L.S.) Mariæ Dorothea Ettesin, (L.S.) Coram me Martino Fensery (L.S.) Coram me Tribunoplebis Martino Eötvös (L.S.) Coram me Joanne Deresky Senatore (L.S.) Coram me Friderico Egerer Senatore (L.S.) Coram me Michaële Cruss Senatore (L.S.) Coram me Martino Rozman Senatore (L.S.)* Dispositionis verò Conthoralis ejusdem tenor idiomate Hungarico exaratus hic pariter subnectitur, cum tali subscriptionum serie:] *Mariæ Dorothea Ettesin (L.S.) Coram me Barone Josepho Andrásfy, de Csik Szent-Király, (L.S.) Coram me L. B. Andrásfy de eadem Szent-Király, (L.S.) Coram me Georgio Nébest, (L.S.)* *Attentâ compriinis Gloriâ DEI, Divinique Cultus promotione, ac signanter Orthodoxæ Romano-Catholicæ Religionis Incremento, quod exinde subsequiturum firmiter speramus, & confidimus, ubi dicti Ordinis S. P. Francisci Religiosi, velut erga quos Patriæ Populus, & ipsi etiam Acatolici quadam propensione, & confidentiâ, præ cæteris Religiosis ferri videntur, ad prædictum Oppidum nostrum, quæ alioquin à potiori Luberanæ Sectæ Affectis refertum, introducti, illocatique fuerint, harum virtute, cum erimis Dominali Auctoritate, tanquam Oppidi Terrestris Dominus, in quantum substratum, & Fundus ejusdem Testamenti, ac Dationis inter Vivos, & pia intentione prædictorum Fidelium præcedentis Territorio nostro includitur, in omnibus punctis, & clausulis confirmamus, approbamus, & ratihabemus, imò ex Archi-Episcopali, ac Metropolitana Auctoritate, & Jurisdictione, sapientis, Ord. S. P. Francisci SS. Salvatoris Religiosis facultatem concedimus, impertimur, & attribuimus, ut ad mentem piæ prædictorum Fidelium intentionis, & foundationis impetrato ab Augustissimo Imperatore, ac Domino Domino, & Rege nostro Clementissimo, ad mentem Articuli centesimi secundi, anni 1715. benignò Regio Consensu, quem de pientissimo in augmentum, & propagationem Orthodoxæ Fidei zelo, & Clementissimo animò Suae Majestatis Sacratissimæ secuturum, firmiter confidimus, in Fundo, ac Domo per memoratum Testamentum sibi legato Ecclesiæ, & Residentiam, seu Conventum tum ex residuis inibi denotatis hunc in finem legatis, tum de alioquin procuranda Fidelium pia Munificentia adjuti, sibi extruere, taliterque jugiter DEO famulari, ejusdemque misericordiam pro ulteriori S. Matris Ecclesiæ, & Orthodoxæ Religionis Incremento assiduè precibus exorare valeant. Parochia tamen prædicti Oppidi, prout ab olim per piæ memoriæ Prædecessores nostros Archi-**

chi-Episcopales Patribus Societatis JEsu Residentiam ibi habentibus concedita, & collata est, ita in ejusdem Jurisdictionem quoquò modò semet immittere nullatenus attentabunt, verùm salvis per omnia Juribus Parochialibus cateroquin in Religiosa cbaritate, modestia, & unione conviventes, dum & quando necessitas seu per concursum frequentiore in celebri Devotione, seu infirmitatis repentina casibus curam animarum exposceret, aut secus requisiti fuerint, prompta assistentiâ, & adjutorio in Vinea Domini cooperentur. Cujusmodi spei innixi, Archi-Episcopalem simul benedictionem nostram iisdem impertimur. Datum Posonii in Curia nostra Archi-Episc. die 16. Aprilis annò Domini 1733. Fr. Emericus m. p. (L. S.) Ad mandatum Altefate Suae Celsitudinis, Antonius Siskovich Secretarius m. p. Nos itaque pro solita Nostra in Deum pietate, & solerti in universis iis, quæ ad majorem Cultus Divini promotionem, & Orthodoxæ Romano-Catholicæ Fidei propagationem, Religiosorumque Ordinum (quorum devotis ad DEUM fufis, & fundendis precibus, ac suffragiis fausta, & felicia suscepti Regiminis Gubernacula Nos habituros piè confidimus) incrementum conferre, aut quidpiam momenti addere possent, magis, magisque ampliandis, dilatandis, & stabiliendis cura, & sollicitudine, peculiarique etiam nostro Cæsareo-Regio, quò erga prælibatum devotum, Nobisque gratum, & acceptum Ordinem Minorum Reformatorum S. Francisci Seraphici de Ecclesia Die, & Republica Christiana benemeritum, ducimur affectu, humillima etiam pro parte repetiti Patris Ministri Provincialis, & reliquorum dicti Ordinis Minorum Reformatorum Provincia Hung. SS. Salvatoris Religiosorum supplicatione, nostræ modò, quò suprafactâ Majestati, Regia benignitate exaudita, clementer, & admiffa, prærecensitas Principis Archi-Episcopi Strigoniensis literas confirmatorias, & consensuales non abrasas, non cancellatas, nec in aliqua sui parte suspectas, sed omni prorsus vitio, & suspitione carentes, præsentibusque Literis nostris Privilegialibus, de verbo ad verbum sine diminutione, & augmento aliquali insertas, quoad omnes earundem continentias, clausulas, & articulos, eatenus, quatenus eadem ritè, & legitime existunt emanata, viribusque earundem veritas suffragatur, ratas, gratas, & accepta habentes, præmissis Confirmationi, Ratihabitioni, Approbationi, Concessioni, & annuentiæ, & reali antelati Seraphici Ordinis in prælibatum Oppidum Introductioni, prænotati-que fundi cum suis appertinentiis Testamentaliter legati Dationi, Traditioni, & Resignationi, nec non Ecclesiæ, & Residentiæ, sive Conventus formalis ibidem fiende Extructioni, aliisque omnibus, & singulis in prædictis Literis Principis Archi-Episcopi Strigoniensis, prænotatæque Dispositione Testamentaria, clarè, & uberius contentis, & expressis, Nostrum Regium Consensum præbuimus, imò præbemus benevolum, pariter, & assensum. Salvò jure alieno. Harum Nostrarum secretò sigillò Nostrò, quò ut Rex Hungariæ utimur, impendenti communitarum vigore; & Testimoniò Litterarum. Datum per manus fidelis nostri nobis sinceri dilecti Speçabilis, ac Magnifici Comitæ Ludovici de Batthyán, Perpetui in Németh-Ujvár Comitatus Cæsarisferrei Supremi, ac Perpetui Comitæ: Pincernarum nostrarum Regalium per Hungariam Magistri Camerarii item, & Consiliarii nostri Actualis Intimi, nec non per antelatum Regnum Nostrum Hungariæ Aula Nostræ Cancellarii, in Archiducali Civitate nostra Neostadiensî, die decimanona Mensis Augusti, Annò Domini Millesimò Septingentesimò Trigesimò Tertiò. Regnorum Nostrarum Romani Vigestimò secundò Hispaniarum Trigesimò. Hungariæ verò, Bohemiæ, & Reliquorum annò vigesimò tertio.

Ö
O
O

CAROLUS m. p. (L.S.)

Comes Ludovicus de Batthyán m. p.
Petrus Vegh m. p.

Pars II.

Mmm

§. III.

§. III.

De Domicilio Religioso Fratrum, & aliis ipsam concernentibus.

Fratres do-
mum sibi
collatam in
Residentia
adaptant.

Pro ampli-
atione spa-
tii vicina
domus
emittitur.

Residentia,
& magna
pars Oppi-
di incen-
diò absu-
mitur.

Numerus
Cellarum,
& Fratrum.

Capella, &
Altaria.

Confrater-
nitas, &
Tertius
Ordo, ac
Via Crucis.

Area, &
Hortus.

N. 366. Ingressis Fratribus Rosnaviam, ac à D. D. Senatoribus, reliquisque Civibus cum grati animi significatione receptis prælaudati D. D. Fundatores, domum suam in Religiosum Domicilium eisdem plenè tradiderunt, Provinciam hanc Almam tunc gubernante P. Martino Waczulik: In quo dein ædificio Oratorium, cellas, & Officinas sibi appararunt, assumptò in Syndicum Apostolicum P. D. Paulo Paukovics. Verùm hic fundus à prædictis Fundatoribus Fratribus collatus erat contractior, quàm ut futuris temporibus ædificium formalis Conventus complecti quiret, hinc proximè vicina, & fundo à nostris jam præhabito contigua domus, pro ampliacione ejusdem spatii à Nobili Domina Juditha Kaár, Michaëlis Miticzky relicta Vidua coëmpta est, quam emptionem Celsissimus Princeps Emericus Eszterházi Archi-Episcopus Strigoniensis suis Literis confirmatorialibus, & consensualibus ratam, & firmam habuit annò 1736. die 15. Mensis Augusti emanatis.

N. 367. Habitis prænotatis his duobus fundis, annò mox dictò sub Provincialatu A. R. P. Josephi Bede, Fratres in fundo Miticzkyano septem cellas pro commodiori mansione præpararunt, parte Domus in Capellam erectà, ubi dein Altissimo famulabantur, & populo inserviebant.

At annò 1748. die 4. Maji, qui S. Floriano sacer est, ortum incendium in Oppido, ad nostramque Residentiam delatum, novos Religiosos Hospites turbavit, ea enim omnia, quæ poterant esse pabulum ignis, in cineres conversa sunt, libris combustis, duabus campanis resolutis, non nisi Refectarium cum Familiæ cubiculo, & stabulo ab igne est relictum, Fratribus postea spatiò octodecim Mensium hic incommodam mansionem habentibus, donec piò Fidelium subsidio adjuti, quæ ignis salva non permiserat, iterum repararunt. Hòc incendiò majori ex parte Oppidum conflagratum multis Civibus lachrymas, elicit.

In fundis his præmemoratis duobus jam adunatis, ædificium novæ Residentiæ à tempore ingressus Fratrum sub pluribus Præsidentibus continuatum, modò in tali statu cernitur, quòd in superiori tractu, seu ambitu jam undecim cellas numeret, in tractu inferiori Refectarium, culina, & aliæ officinæ visuntur. Religiosas verò Personas nunc octo habet.

N. 368. Capella trecentas Personas facillè compleditur, Aræ in ea tres visuntur, una, quæ est major, stat erecta honori S. Judæ Thadæi, altera est S. Crucis, tertia B. Mariæ Virginis, & hæc est privilegiata. Licet verò Capella in Ara principali Effigiem Divi Judæ Apostoli exhibeat, Residentia tamen cum Capella est sub Patrocinio S. Michaëlis Archangeli.

N. 369. Confraternitas S. Patris nostri Seraphici Chordigerorum erecta est annò 1744. de authoritate, & consensu Archi-Episcopi Strigoniensis. Tertius verò Ordo penitentium, & exercitium Sacræ Viæ Crucis suum acceperunt initium annò 1750.

Residentiæ area, & hortus sunt sufficientis amplitudinis, hortus ad Septentrionem respicit montem Calvariæ, figuris, & statuis amarissimam Passionem Salvatoris nostri representantibus studio P. P. Societatis JESU adornatum.

Modus vivendi Fratrum non adeò facilis, cum professioni suæ competentem, & congruam inter hæreticos, ut plurimum conquirant eleemosynam, qui sicut Ecclesiæ salvificæ rebelles existunt, ita erga veros ejus Fideles, & sinceros filios parva charitate ducuntur.

N. 370. Præcipuum tamen, & singularem hæc Residentia agnoscit Benefactorem Excellentissimum Dominum è Comitibus Balassa, qui annuatim eidem de victualibus non parùm providet.

ELENCHUS SUPERIORUM LOCALIUM.

Annô
 1733. P. Georgius Megyeffi.
 1734. Idem.
 1735. P. Emericus Kassai.
 1736. P. Gabriel Hero.
 1727. P. Stephanus Fisser.
 1738. P. Gregorius Gulyás.
 1739. P. Joannes Marcsek.

Annô
 1740. Idem.
 1741. P. Gabriel Hero
Idem usque ad annum 1750.
 1750. P. Matthæus Budiács.
 1751. P. Gabriel Hero.
Idem usque ad annum 1759.

DE LOCO MAYDENPEK.

N. 369. **M**aydenpek est locus Regni Serviæ, Belgradinô famosissimô Fortalitiô Orientem versùs octodecim ferè milliaribus avulsus, & à danubio fluviorum Hungariæ principe ad Meridiem quatuor circiter milliaribus relictus, Temesvarinúmque ad plagam Aquilonarem 19. milliaribus habens distitum. Huc Patres hujus Almæ Provinciæ annô 1732. expetiti, & illocati, Residentiam sub titulo Missionis erexerunt, ubi dein tanquam zelosi in vinea Domini operarii, animabus indefessè Spiritualia servitia exhibuère, neque contenti illis solis servire, qui intra limites serviæ, pro tunc Regi Hungariæ subjectæ continebantur, verum sæpe sæpius ad partes subjectas Turcico jugo, cum magno vitæ periculo ad sex, septem milliaria excurrerant, Sacramentis Fideles provisorii, & in fide roboraturi, siquidem Maydenpekinum à confiniis Passarovicensibus occasione pacis annô 1718. initæ, determinatis distet non nisi quinque milliaribus, post quæ confinia sub Tyrannide Turcica multi Fideles Catholici remansere, qui a nostris Patribus in Spiritualibus adjuvabantur.

At annô 1737. Turcâ, jurato Christiani sanguinis hoste Serviam invadente, Fratres nostri Maydenpekinô pedem extrahere coacti se ad tutiora loca hujus Almæ Provinciæ recepere. Unde pluribus locis in Servia à Porta Ottomanica occupatis, tandem annô 1739. post quinque septimanarum obsidionem, & ipsum Belgradum Nobillissimum Christianitatis Antemurale cum tota Servia in manus hostium devenit, sub quorum barbarie, & modò luget.

N. 370. In hoc loco Missionis communiter solebant residere tres Patres cum uno Fratre Religioso Professo. Qui verò annis suis titulô Superioris domui præerant, sunt sequentes: Annô 1732. P. Ludovicus Kratophil, usque ad annum 1735. annô 1735. P. Paschalis Spindler. Annô 1736. P. Rajmundus Sülle. annô 1737. Idem. Antequam coronidem imponam, hic te Lector Seraphice paucis admonitum velim: ne te mirari contingat, cur in serie Superiorum Localium cuilibet Conventui subjecta, nomina quorundam, qui hóc decurrenti annô 1759. in numerum Guardianorum sunt adlecti omissa sint? hoc inde evenit, quòd ante Capitulum Provinciale annô modò antelatô celebratum, pars secunda Historiæ ad Conventum usque Levenssem sub prælo absoluta sit, primò dem residui Conventus, & Residentiæ, ac pagina 73. Partis primæ, cum subsequenter foliis sub prælum venere, hinc Superiores pariter posteriorum octo nostrorum Domiciliorum appositi sunt. Et hæc pro notitia Religiosarum Domorum hujus Almæ Provinciæ Salvatorianæ sufficiant.

Cedantque

A. M. D. G. B. V. M. S. P. N. F.
 ac OO. SS. Honorem.

Mmm 2

PRO-

PROTESTATIO AUTHORIS.

SIquidem felicis recordationis **URBANUS** Papa VIII. die 13. Martii, Annô 1625 Decretum ediderit, illudque die 5. Julii Annô 1634. confirmaverit, quò prohibuit vulgari libros de Personis, Martyrii, aut alia Sanctitatis laude insignibus; Item de SS. Reliquiis, & Miraculis, sine authentica recognitione, & approbatione. Hinc ut huic Decreto, eâ, quâ par est observantiâ morem geram, profiteor me non alio sensu, quæcunque in Parte prima, & secunda hujus Operis continentur, accipere, aut accipi ab ullo velle, quàm quò eâ solent, quæ humana duntaxat auctoritate, & fide nituntur, illis solùm exceptis, quæ auctoritate Sanctæ Sedis Apostolicæ definita, & approbata sunt.

